

PRÁVNICKÁ FAKULTA MASARYKOVY UNIVERZITY

Občanské právo
Katedra občanského práva

DISERTAČNÍ PRÁCE

**KOLEKTIVNÍ SPRÁVA V KONTEXTU MODERNÍCH
TECHNOLOGIÍ**

LUCIE STRAKOVÁ

2019

Prohlašuji, že jsem disertační práci na téma „Kolektivní správa v kontextu moderních technologií“ zpracovala sama. Veškeré prameny a zdroje informací, které jsem použila k sepsání této práce, byly citovány v poznámkách pod čarou a jsou uvedeny v seznamu použitých pramenů a literatury.

Lucie Straková

Upřímně děkuji Pavlu Koukalovi za odborné vedení této práce, za jeho ohromný přehled, a také za lidský aspekt, kterým svou expertízu doplňuje.

Děkuji Matěji Myškovi za uvedení do světa autorského práva a za všechny podnětné diskuze, které vedly k sepsání této práce.

Za inspirativní akademické debaty děkuji Danielu Gervaisovi, Berntu Hugenholtzovi a Stef van Gompelovi, a rovněž Michalu Šalomounovi, Rudolfu Leškovi, Tomáši Matějičnému, Tomáši Mikšovi a Romanu Strejčkovi.

Za podněty, konfrontace myšlenek, a hlavně podporu děkuji Martinu Loučkovi a Janu Zibnerovi. Zároveň děkuji týmům Creative Commons a Open Content.

Děkuji Pavlu Smolkovi za všechno. Za to, že je se mnou.

ABSTRAKT

Disertační práce se zaměřuje na proměnu role kolektivní správy v online světě. První dvě kapitoly prezentují cíle, metodologii a ideologický základ pro zpracování tématu. Třetí kapitola představuje historický vývoj kolektivní správy jakožto komplementární k vývoji moderních technologií. Čtvrtá kapitola analyzuje právní úpravu kolektivní správy *de lege lata*. Pátá kapitola analyzuje teritoriální aspekty kolektivní správy, monopol kolektivní správy a udělování licencí pro více území. Šestá kapitola se zabývá analýzou alternativních způsobů kompenzace nositelů práv.

ABSTRACT

The dissertation thesis focuses on transformation of the role of collective management in the online world. The first two chapters present the goals, methodology and ideological basis for elaborating the topic. The third chapter presents the historical development of collective management as complementary to the development of modern technologies. The fourth chapter analyses the legal regulation of collective administration *de lege lata*. The fifth chapter analyses the territorial aspects of collective management, the monopoly of collective management and multi-territorial licensing. The sixth chapter deals with the analysis of alternative ways of compensating rightholders.

KLÍČOVÁ SLOVA

Creative Commons ■ Flat fee ■ Kolektivní správa ■ Licence pro více území ■ Monopol ■ Nezávislý správce práv ■ Rozšířená kolektivní správa ■ Smart kontrakt ■ Směrnice 2014/26/EU ■ Veřejná licence

KEY WORDS

Creative Commons ■ Flat fee ■ Collective Management ■ Multi-territorial License ■ Monopoly ■ Independent Management Entity ■ Extended Collective Management ■ Smart Contracts ■ Directive 2014/26 / EU ■ Public Licence

OBSAH

KAPITOLA 1: ÚVOD, KOLEKTIVNÍ SPRÁVA V KONTEXTU MODERNÍCH TECHNOLOGIÍ	1
1.1 METODOLOGIE, VÝZKUMNÁ OTÁZKA	3
1.2 STRUKTURA PRÁCE	6
1.3 TERMINOLOGICKÝ ZÁKLAD	7
KAPITOLA 2: MODERNÍ TECHNOLOGIE A AUTORSKOPRÁVNÍ PARADOX	14
KAPITOLA 3: VÝVOJ KOLEKTIVNÍ SPRÁVY	23
3.1 PRÁVA AUTORA A VZNIK OCHRANNÝCH ORGANIZACÍ	23
3.2 PRÁVA AUTORA A VÝVOJ OCHRANNÝCH ORGANIZACÍ V ČR	29
3.3 VÝVOJ ÚPRAVY KOLEKTIVNÍ SPRÁVY V MEZINÁRODNÍCH ÚMLUVÁCH A PRÁVU EU	37
3.3.1 Kolektivní správa v mezinárodních úmluvách	41
3.3.2 Kolektivní správa v právu Evropské unie	43
3.4 ZÁVĚRY KAPITOLY	63
KAPITOLA 4: POJEM A PRÁVNÍ ÚPRAVA KOLEKTIVNÍ SPRÁVY PRÁV	66
4.1 PRINCIPY A ZÁSADY KOLEKTIVNÍ SPRÁVY	67
4.2 PRÁVNÍ REŽIM KOLEKTIVNÍ SPRÁVY	72
4.2.1 Povinná kolektivní správa	73
4.2.2 Rozšířená kolektivní správa	76
4.2.3 Smluvní správa práv (dobrovolná kolektivní správa)	86
4.3 SPRÁVA CIZÍHO MAJETKU	89
4.4 ZÁVAZKOVÉ VZTAHY KOLEKTIVNÍHO SPRÁVCE	93
4.4.1 Kolektivní správce a nositel majetkových práv k dílu	93
4.4.2 Vztahy mezi kolektivními správci	97
4.4.3 Kolektivní správce a uživatel	101
4.5 ZÁVĚRY KAPITOLY	104
KAPITOLA 5: TERITORIALITA AUTORSKÉHO PRÁVA JAKO ANACHRONISMUS: PŘÍKLAD KOLEKTIVNÍ SPRÁVY	107
5.1 ROLE TERITORIALITY	107
5.1.1 Vliv teritoriality na právní úpravu	113
5.2 MONOPOL KOLEKTIVNÍ SPRÁVY	115
5.2.1 Monopol kolektivní správy v České republice	121
5.2.2 Budoucnost monopolu kolektivní správy	127
5.3 LICENCE PRO VÍCE ÚZEMÍ K PRÁVŮM K UŽITÍ HUDEBNÍCH DĚL ONLINE	128
5.3.1 Licence pro více území k právním k užití hudebních děl online ve Směrnici o kolektivní správě	133
5.3.2 Poskytování licencí pro více území – česká perspektiva	135
5.3.3 Aktuální modely přeshraničního licencování	140
5.4 ZÁVĚRY KAPITOLY	142
KAPITOLA 6: ALTERNATIVNÍ ZPŮSOBY KOMPENZACE NOSITELŮ PRÁV	145
6.1 POVAHA VÝSLEDKŮ TVŮRČÍ ČINNOSTI AUTORA A LESSIGOVO VNÍMÁNÍ KULTURY	145
6.2 NEZÁVISLÝ SPRÁVCE PRÁV	149
6.2.1 První nezávislí správci práv v České republice a Evropě	151
6.2.2 Problematické otázky nezávislého správce práv	153
6.2.3 Fungování systému Nezávislý správce práv, s.r.o.	157
6.3 POSKYTOVÁNÍ OBSAHU V REŽIMU VEŘEJNÝCH LICENCÍ	163
6.3.1 Creative Commons	165

6.3.2	Poskytnutí oprávnění k výkonu práv nikoliv za účelem přímého nebo nepřímého prospěchu.....	170
6.3.3	Poskytnutí bezúplatného oprávnění	171
6.3.4	Udělení oprávnění k nekomerčnímu užití	174
6.4	MODEL FLAT-FEE	181
6.4.1	Digital dilemma a motivace uživatelů.....	184
6.4.2	Konstrukce flat fee.....	191
6.5	VYUŽITÍ BLOCKCHAIN PŘI SPRÁVĚ AUTORSKÝCH DĚL	204
6.5.1	Užití smart kontraktu pro platby za užití autorských děl.....	206
6.5.2	Zhodnocení efektivity blockchain v rámci kolektivní správy.....	211
6.6	ZÁVĚRY KAPITOLY.....	212
KAPITOLA 7: SYNTÉZA ZJIŠTĚNÍ, PODNĚTY PRO DALŠÍ ZKOUMÁNÍ A ZÁVĚRY.....		214
SEZNAM ZKRATEK		221
SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ		224
MONOGRAFIE.....		224
KAPITOLY V KNIHÁCH		229
ODBORNÉ ČLÁNKY A PŘÍSPĚVKY VE SBORNÍCÍCH.....		231
KVALIFIKAČNÍ PRÁCE		239
ELEKTRONICKÉ PRAMENY		240
PRÁVNÍ PŘEDPISY EU		248
PRÁVNÍ PŘEDPISY ČR.....		249
DOKUMENTY EU		250
MEZINÁRODNÍ SMLOUVY A DALŠÍ DOKUMENTY		252
SOUDNÍ ROZHODNUTÍ ČR.....		253
ROZHODNUTÍ SOUDNÍHO DVORA.....		254
DALŠÍ SOUDNÍ ROZHODNUTÍ		256

Kapitola 1:

ÚVOD, KOLEKTIVNÍ SPRÁVA V KONTEXTU MODERNÍCH TECHNOLOGIÍ

Autorské právo a jeho všemožné aspekty se v poslední době stalo velmi diskutovaným tématem.¹ Důvodem je především jeho inherentní přítomnost v prostředí digitálních technologií, což zapříčiňuje jeho aktuální renesanci a aktivaci jeho atraktivity. Materie autorského práva je však, jak píše Srstka, materií nevděčnou, nehmotnou, a rozmnožovatelnou do nekonečna,² a v dnešních dnech čelí nebezpečí, jak konstatujeme spolu s Hargreavesem a Hugenholtzem, že se čím dál více stává režimem, který nesplňuje ničí potřeby ani očekávání.³ V souvislosti se zvyšující se důležitostí moderních technologií na poli autorského práva se často

---

¹ Viz např. LESSIG, Lawrence. *Free culture: how big media uses technology and the law to lock down culture and control creativity* [online]. New York: Penguin Press, 2004, xvi, 345 s. [cit. 2019-03-02]. ISBN 15-942-0006-8. Dostupné z: <http://www.free-culture.cc/freeculture.pdf>, LESSIG, Lawrence. *Code: version 2.0*. New York: Basic Books, 2006, xvii, 410. ISBN 04-650-3914-6. LESSIG, LAWRENCE. *Remix: Making art and commerce thrive in the hybrid economy*. London: Bloomsbury Academic, 2008. ISBN 978-140-8113-936, PATRY, William F. *How to fix copyright*. Oxford: Oxford University Press, 2011. ISBN 978-0-19-976009-1, GOLDSTEIN, Paul. *Copyright's highway: from Gutenberg to the celestial jukebox*. Rev. ed. Stanford, Calif.: Stanford Law and Politics, 2003, x, 238 s. ISBN 08-047-4748-2, SHERMAN, Brad a Leanne WISEMAN. *Copyright and the challenge of the new*. Frederick, MD: Sold and distributed in North, Central and South America by Aspen Publishers, c2012. Information law series, 25. ISBN 978-904-1136-695. SMIERS, Joost. Is copyright fit for the 21st century? No! In: GROSHEIDE, Frederik W. *Intellectual property and human rights: a paradox*. Northampton, MA: Edward Elgar, c2010, s. 105-117. ISBN 978-184-8444-478, QUINTAIS, João Pedro. *Copyright in the age of online access: alternative compensation systems in EU law*. Alphen aan den Rijn, The Netherlands: Kluwer Law International B.V., [2017]. Information law series, 40. ISBN 978-90-411-8667-6. s. 55. V českém právním prostředí pak na nutný vývoj autorské práva v prostředí nových technologií upozorňoval již Knap v roce 1986. KNAP, Karel. Quo Vadis současného autorského práva. In: *Aktuální otázky práva autorského a práv průmyslových*. Praha: Univerzita Karlova, 1986, s. 9-11. Z novější literatury pak např. POLČÁK, Radim. Kódování práva. *Právník, Ústav státu a práva AV ČR*, roč. 151, č. 1, s.52-79, ISSN 0231-6625. POLČÁK, Radim. *Internet a proměny práva*. 1. vyd. Praha: Auditorium, 2012. 388 s. ISBN 978-80-87284-22-3; TELEEC, Ivo. Poznámky k Internetu a proměnám práva. *Právní rozhledy* [online]. 2013, č. 12 [cit. 2019-04-10]. Dostupné z: <https://www.beck-online.cz/bo/document-view.seam?type=html&documentId=nrptembrgnpxa4s7gezf643uojptinby&groupIndex=8&rowIndex=0&conversationId=185068>

² SRSTKA, Jiří. Obtížnosti autorského práva. In: POSPÍŠIL, Michal, ed. *Specifika ochrany duševních práv v České republice a ve světě: k poctě prof. Ladislavu Jaklovi*. Praha: Metropolitan University Prague Press, 2018. ISBN 978-80-87956-79-3. s. 302.

³ HARGREAVES, Ian a Bernt HUGENHOLTZ. *Copyright reform for growth and jobs: modernising the European copyright framework* [online]. University of Amsterdam, 2013 [cit. 2019-06-04]. Dostupné z: <https://dare.uva.nl/search?identifier=e90f19d1-f135-4d45-8a56-8d08fb191e60>. s. 5.

hovoří o tzv. krizi autorského práva,⁴ případně o obavách z vymýcení či vymizení autorského práva jako takového.⁵ Zároveň je však třeba uvažovat, zda tato krize autorského práva (i vzhledem k tomu, že mimo konstatování její existence nepozoruje mnoho dalších vývojových tendencí) není spíše reakcí právě na vývoj moderních technologií i vývoj ve společnosti.⁶ Pozorujeme totiž, že existence mnoha institutů, které se dnes řadí mezi poměrně běžné nástroje, užívané v autorském právu,⁷ by bez použití moderních technologií vzniknout nemohla, či by jejich fungování nemohlo být zdaleka tak rozšířené nebo by z velké části postrádalo smysl.

Z těchto důvodů bylo také zejm. v nedávné době předmětem mnoha legislativních úprav, a to jak na národní úrovni, tak na úrovni práva Evropské unie. Oblastí, která je, až na výjimky, a to jak v rámci právních dokumentů, tak jako předmět odborné literatury, stále z velké části opomíjenou, je kolektivní správa práv. Nositelé práv i uživatelé předmětů ochrany očekávají, že na základě technologických proměn bude docházet také k proměnám ve správě práv k těmto předmětům. Internet, jakožto médium primárně zvolené jako prostředí a indikátor pro zkoumání proměn kolektivní správy, je vnímán jako fenomén *sui generis*,⁸ který nutně musíme vnímat jako samostatně stojící institut, který ovlivňuje a je ovlivňován chováním subjektů na něm a s ním interagujících. Ač se dá zmiňovaný vývoj kolektivní správy i laickým okem očekávat, je třeba tento vývoj posuzovat v kontextu právním i technologickém. Je však třeba podotknout, že daná problematika v sobě nese mnoho dalších aspektů, které se nacházejí za touto hranicí. V očích veřejnosti je pohled na kolektivní správu komplikovaný více než dříve.⁹ Cílem této práce však není pranýřování organizací kolektivní správy,

---

⁴ Jak zmiňuje Myška, pojednání o krizi autorského práva je v pracích, které se zabývají autorským právem v informační společnosti, již notorií. MÝŠKA, Matěj. *Výzvy autorskému právu v informační společnosti*. Brno, 2015. 207 s. Disertační práce. Masarykova univerzita, Právnická fakulta. Vedoucí práce Pavel Koukal. s. 10.

⁵ WIPO. WIPO WORLDWIDE SYMPOSIUM ON THE IMPACT OF DIGITAL TECHNOLOGY ON COPYRIGHT AND NEIGHBORING RIGHTS. Harvard University, Cambridge, Massachusetts, United States Of America, 1993. s. 243.

⁶ Knap upozorňuje, že je třeba rozlišovat, zda se jedná o nutno řešení nově vzniklé problematiky nebo o jevy, které zapříčiňují narušení práva v určitých oblastech. Pouze ve druhém z těchto případů bychom měli hovořit o krizi. KNAP, 1986. op. cit., s. 9.

⁷ Zmiňme např. obsah pojmu sdělování díla veřejnosti, institut veřejných licencí, nezávislé správce práv, software jako díla a další.

⁸ Srov. MATEJKA, Ján. *Internet jako objekt práva: hledání rovnováhy autonomie a soukromí*. Praha: CZ.NIC, c2013. CZ.NIC. ISBN 978-80-904248-7-6. s. 25.

⁹ Ačkoliv v některých ohledech můžeme souhlasit s obhájci kolektivní správy (často z řad samotných organizací), musíme podotknout, že některé praktiky kolektivních správců, resp. agentur, které si najímají, jsou přinejmenším pozoruhodné. Tento názor pramení i z

nýbrž analýza situace, ve které se oblast správy autorských majetkových práv nachází, a to společně s návrhem možných nástrojů, které mohou napomoci efektivnějším a saturovanějším vztahům mezi nositeli autorských práv a uživateli autorských děl.

1.1 METODOLOGIE, VÝZKUMNÁ OTÁZKA

Základním cílem a výzkumnou otázkou, kterou si tato práce klade, je analyzovat a přinést odpověď, jak se mění kolektivní správa a její pozice v závislosti na moderních technologiích, v čele s Internetem. V rámci této hlavní výzkumné otázky jsou sledovány dvě tendence, dva hlavní okruhy, ovlivněné obecnou charakteristikou autorského práva, která se promítá do působení kolektivní správy v prostředí moderních technologií, které bude práce sledovat. Imanentním znakem, jež ovládá autorské právo, je zásada teritoriality.¹⁰ Úprava práv k předmětům duševního vlastnictví je stále limitována jednotlivými právními řády, a to přestože (či právě proto), že se ke slovu dostává ve stále větší míře globalizace, virtuální zkracování hranic a nové možnosti užívání předmětů ochrany. Aspektem, který se bude celou prací prolínat, je pohled na teritorialitu autorského práva a její vliv a proměny s ohledem na kolektivní správu. Zejména je pak naším cílem zjišťovat, jak se aplikace a vnímání zásady teritoriality proměňuje v souvislosti se stále se zvětšujícím průnikem autorského práva a moderních technologií. Mimo obecných znaků kolektivní správy se pak budeme v souvislosti s teritorialitou soustředit na nástroj licencí pro více území k dílům hudebním, který i přes dřívější obdobné snahy, přišel na svět až prostřednictvím Směrnice o kolektivní správě. Druhým zkoumaným znakem a důležitou zásadou, která bude v práci analyzována, je autonomie vůle¹¹ nositele práv, v závazkových

---

empirických zkušeností autorky, kdy pracovník pověřený kolektivním správcem vtrhl do prodejny elektroniky ve snaze v prvním okamžiku vyfotit neoprávněné sdělování děl veřejnosti, případně ze situace, kdy jiný pracovník požadovat uzavření licenční smlouvy v případě hry na klavír umístěný ve veřejném prostoru. Ač se *sensu stricto* nejedná o činnost, která by byla v nesouladu s právní úpravou, jsou takové úkony, tak jak jsou prováděny, veřejností vnímány velmi negativně. Důvodem však není cíl upřít nositelům práv odměnu, důvodem je kompletní nesoulad s filosofií kultury, která by měla být jednou z opěrných bodů moderní společnosti. A to nejen ve formě skutečně kulturních děl, ale i ve formě základní důvěry v mezilidské poměry a smyslu pro *fair play*.

¹⁰ Srov. KUČERA, Zdeněk. *Mezinárodní právo soukromé*. 7., opr. a dopl. vyd. Brno: Doplněk, 2009. ISBN 978-80-7239-231-5. s. 283., KYSELOVSKÁ, Tereza. Procesní a kolizní problematika práv k duševnímu vlastnictví se zaměřením na judikaturu Soudního dvora EU. *Revue pro právo a technologie*. 2013, roč. 4, č. 8, s. 19-27. ISSN 1804-5383. s. 20.

¹¹ K obsahu zásady autonomie vůle např. Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 30. května 2007, sp. zn. 28 Cdo 1222/2007. *Nejvyšší soud* [online]. Nejvyšší soud, © 2007 [cit. 2019-06-03]. Dostupné z: [http://nsoud.cz/Judikatura/judikatura_ns.nsf/\\$\\$WebSearch1?SearchView&Query=%5Bspzn1](http://nsoud.cz/Judikatura/judikatura_ns.nsf/$$WebSearch1?SearchView&Query=%5Bspzn1)

vztazích se pak projevující jako zásada smluvní volnosti. Kolektivní správa (ač se v ní promítají i některé prvky práva veřejného)¹² je, jakožto institut autorského práva součástí systému práva soukromého, které považuje zásadu autonomie vůle, jakožto výraz principu svobody, za jednu ze základních zásad.¹³ Pouze v případě, že je tato zásada respektována, se mohou subjekty, kterými v kontextu této práce rozumíme autory, resp. nositele práv k předmětům ochrany, nejlépe zasazovat o realizaci svých společenských i ekonomických zájmů.¹⁴

Autorka práce se již ve své magisterské diplomové práci¹⁵ zabývala vztahem kolektivní správy a užívání veřejných licencí, tato otázka se však s postupem času, legislativním vývojem a činnostmi zúčastněných aktérů na Internetu od té doby stále vyvíjí. Veřejné licence ve vztahu k autonomii vůle autora poskytují zajímavý ukazatel, jak kolektivní správa (ne)reaguje na přání a potřeby nositelů práv. Autonomie vůle nositelů práv je pak podrobena dalšímu zkoumání při analýze teoretických konceptů alternativních modelů správy majetkových práv autorů. Vzhledem k povaze autorského díla jakožto projevu osobnostní povahy autora, je možnost nakládat s dílem dle vlastního uvážení nedílnou součástí práv vznikajících k předmětům ochrany.

Za účelem zjištění odpovědí na vymezené otázky využíváme tzv. test rozumnosti prostředku.¹⁶ Jedná se o metodologický nástroj, směřující ke zjištění,

---

[%5D%20%3D%2028%20AND%20%5Bspzn2%5D%3DCdo%20AND%20%5Bspzn3%5D%3D1222%20AND%20%5Bspzn4%5D%3D2007&SearchMax=1000&SearchOrder=4&Start=0&Count=15&pohled=1](http://nsoud.cz/Judikatura/judikatura_ns.nsf/$$WebSearch1?SearchView&Query=%5Bspzn1%5D%20%3D%2028%20AND%20%5Bspzn2%5D%3DCdo%20AND%20%5Bspzn3%5D%3D1222%20AND%20%5Bspzn4%5D%3D2007&SearchMax=1000&SearchOrder=4&Start=0&Count=15&pohled=1)

¹² Viz např. TELEC, Ivo. Kontraktační povinnost ochranné organizace a její soutěžněprávní a další důsledky (I.). *Bulletin advokacie*. Roč. 1998, č. 9. s 47.

¹³ Důvodová zpráva k občanskému zákoníku. *Justice: Občanský zákoník* [online]. Praha: Ministerstvo spravedlnosti, 2012 [cit. 2019-06-03]. Dostupné z: <http://obcanskyzakonik.justice.cz/images/pdf/Duvodova-zprava-NOZ-konsolidovana-verze.pdf> (dále jen „Důvodová zpráva k občanskému zákoníku“). s. 12.

¹⁴ Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 30. května 2007, sp. zn. 28 Cdo 1222/2007. *Nejvyšší soud* [online]. Nejvyšší soud, © 2007 [2019-06-03]. Dostupné z: [http://nsoud.cz/Judikatura/judikatura_ns.nsf/\\$\\$WebSearch1?SearchView&Query=%5Bspzn1%5D%20%3D%2028%20AND%20%5Bspzn2%5D%3DCdo%20AND%20%5Bspzn3%5D%3D1222%20AND%20%5Bspzn4%5D%3D2007&SearchMax=1000&SearchOrder=4&Start=0&Count=15&pohled=1](http://nsoud.cz/Judikatura/judikatura_ns.nsf/$$WebSearch1?SearchView&Query=%5Bspzn1%5D%20%3D%2028%20AND%20%5Bspzn2%5D%3DCdo%20AND%20%5Bspzn3%5D%3D1222%20AND%20%5Bspzn4%5D%3D2007&SearchMax=1000&SearchOrder=4&Start=0&Count=15&pohled=1)

¹⁵ STRAKOVÁ, Lucie. *Licence Creative Commons v českém právním řádu*. Brno, 2014. 95 s. Dostupné také z: https://is.muni.cz/auth/th/348292/pravf_m/Licence_Creative_Commons_v_ceskem_pravnim_radu.pdf. Diplomová práce. Masarykova univerzita, Právnická fakulta. Vedoucí práce Matěj Myška.

¹⁶ Test rozumnosti prostředku označuje Telec za alternativu testu poměrnosti cíle a prostředku, „silnějšího“ testu, jenž směřuje k zjištění, zda určité chování je nebo není právně možné. TELEC,

zda lze daným prostředkem rozumně dospět k vytýčenému cíli, či zda vybraný prostředek postrádá určité atributy, či zda je v některých případech nadbytečný. Jako cíl zde definujeme možnost nositelů práv optimálně spravovat svá práva v prostředí definovaném informační společností¹⁷ s ohledem na zájmy uživatelů. Kolektivní správa vznikla za účelem ochrany práv, a to zejména proto, že pro nositele práv bylo velmi obtížné vykonávat tuto činnost individuálně. Rozvoj digitálních technologií však dnes vede jednak k novým způsobům užívání děl, možnostem jejich sdílení a rozmnožování, zároveň však nabízí autorům mnohem širší spektrum prostředků, jak vykonávat či nevykonávat svá práva k dílům. Počátky organizací kolektivní správy můžeme vystopovat na konci 18. století,¹⁸ kdy technologický pokrok umožňovat vytvářet první záznamová zařízení. Od tohoto okamžiku se na technologickém poli událo mnohé, rapidní vývoj lze pozorovat především od vzniku Internetu. Tyto vztahy přináší otázku, zda kolektivní správa reflektuje nové možnosti, které digitální technologie přináší, a v případě, že ano, tak jakým způsobem to činí, a zda je tato reakce adekvátní očekávání nositelů práv a uživatelů. Zkoumaným prostředkem je pak institut kolektivní správy, jeho atributy a korelace s právy autora a vlastnostmi digitálního prostoru.

Co se týče metod používaných v průběhu práce, jsou druhá a třetí kapitola zpracovány metodou teoreticko-historickou, v kapitole se čtvrté se pak přidává metody deskriptivní analýzy právní úpravy *de lege lata*. V páté a šesté kapitole využíváme zejména metody deskriptivní analýzy s prvky metody empirické (zejm. v případě částí dotýkajících se licencí Creative Commons, kde je čerpáno z vlastních zkušeností autorky z prostředí české větve organizace Creative Commons) a metody indukce. Poslední kapitola pak využívá především metody syntézy. Práce čerpá z českých i zahraničních odborných zdrojů, včetně právních předpisů a příslušných soudních rozhodnutí, a reflektuje aktuální stav právní vědy.¹⁹ Vzhledem ke zkoumání nástrojů vycházejících často z právní úpravy Evropské unie odkazuje práce zejména na anglicky psané materiály.

Ivo. *Pojmové znaky duševního vlastnictví*. Praha: C.H. Beck, 2012. ISBN 978-80-7400-425-4. s. 3-14.

¹⁷ Pojem informační společnost viz BENIGER, James R. *The Control Revolution: Technological and Economic Origins of the Information Society*. Harvard University Press, 1989. ISBN 9780674169869.

¹⁸ Viz např. MIHÁLY, Ficsor. *Collective Management of Copyright and Related Rights*. World Intellectual Property Organization, 2002. ISBN 9789280511031. s. 18.

¹⁹ V práci není reflektováno aktualizované vydání Telcova a Tůmova Komentáře k Autorskému zákonu. Komentář vyšel v době finalizace této práce. TELEEC, Ivo a Pavel TŮMA. *Autorský zákon: Komentář*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2019. ISBN 978-80-7400-748-4.

1.2 STRUKTURA PRÁCE

Za účelem vyřešení položené otázky²⁰ bude práce rozdělena do sedmi kapitol. První kapitola vymezuje téma práce, představuje zvolené metody zpracování a teoretická východiska a poskytuje základní terminologický výklad.

Druhá kapitola představuje ideologický základ a překládá základní východiska, ze kterých je při zpracování práce vycházeno. Popisuje významné momenty, které formovaly vývoj institutů autorského práva, včetně autorského práva jako takového do moderní podoby. Zamýšlí se nad vztahem autorského práva a moderních technologií.

Třetí kapitola představuje historický vývoj institutu kolektivní správy, analyzuje příslušnou právní úpravu a vyhledává aspekty moderních technologií, které provázely vývoj kolektivní správy. Bere v úvahu vývoj jak v rámci českých zemí, tak v širším měřítku především s ohledem na evropský rámec. Sleduje vývoj kolektivní správy, motivovaný od počátku moderními technologiemi. Zároveň představuje i základní předpisy, které nově oblast kolektivní správy upravují.

Čtvrtá kapitola rozebírá teoretickoprávní východiska zkoumaného tématu, soustředí se na právní úpravu *de lege lata* a aktuální aspekty právního režimu kolektivní správy. Vyhledává a rozebírá příslušné aspekty, které spojují kolektivní správu a moderní technologie. Zároveň srovnává aktuální úpravu s úpravou před implementací Směrnice o kolektivní správě. Kapitola se rovněž soustředí na závazkové vztahy, do kterých kolektivní správce vstupuje, a tím tak vymezuje základy pro další zkoumání oblasti. Široce se zamýšlí nad současnou právní úpravou rozšířené kolektivní správy a uvažuje o budoucnosti tohoto typu správy majetkových práv autorských. Sleduje projevy potenciální ubikvity předmětů ochrany v přirozeně bezhraničním prostředí Internetu a schopnost kolektivní správy s těmito atributy pracovat. Tato kapitola, společně s třetí kapitolou, buduje výchozí postavení pro zkoumané otázky v dalších částech práce.

Pátá kapitola se zaměřuje na otázku teritoriality autorského práva a pozici kolektivní správy vůči ní. Je rozdělena na dvě základní části. První část se zabývá obecnou otázkou teritoriality, jejího prolamování, a monopolem kolektivní správy. Analyzuje otázku legálního monopolu kolektivní správy v České republice a

---

²⁰ MELZER, Filip. *Metodologie nalézání práva: úvod do právní argumentace*. Vyd. 2. V Praze: C.H. Beck, 2011, xviii, 276 s. Beckovy právnícké učebnice. ISBN 978-80-7400-382-0. s. 80-82.

předkládá svá zjištění. Zároveň uvažuje o nutnosti a důvodnosti monopolu kolektivní správy v prostředí online technologií a představuje dva typy monopolu, který je v souvislosti s kolektivní správou realizován. Ve své druhé části se zabývá novým institutem licencí pro více území. Analyzuje tuto novou právní úpravu a zasazuje ji do českého právního prostředí a uvažuje použitelnost tohoto institutu. Rovněž představuje tři způsoby přeshraničního licencování.

Šestá, nejrozsáhlejší kapitola, se zabývá analýzou alternativních způsobů kompenzace nositelů práv. Reaguje na obecnou nespokojenost s režimem kolektivní správy, a to ať se jedná o názory nositelů práv nebo uživatelů. Kapitola se představuje čtyři modely, které mohou být formou správy majetkových práv autorských. Jedná se o svěřením práv do péče nezávislého správce práv, nové entity, kterou představila Směrnice o kolektivní správě, poskytování obsahu v režimu veřejných licencí, s důrazem na veřejné licence Creative Commons, a dále pak dva převážně teoretické návrhy – model flat fee a realizaci správy práv prostřednictvím smart kontraktu s využitím technologie blockchain.

Sedmá kapitola představuje syntézu poznatků zjištěných v této práci. Shrnuje uskutečněná poznání, co se týče otázky kolektivní správy a moderních technologií a představuje důvody, které k takovému poznání vedou. Zároveň představuje i limity práce a podněty pro další zkoumání.

1.3 TERMINOLOGICKÝ ZÁKLAD

Pro účely této práce zde stručně vymezíme definici některých ústředních pojmů, se kterými budeme dále pracovat. Jde zejména o pojmy kolektivní správa, kolektivní správce, nositel práv, předmět ochrany, majetková práva autorská, moderní technologie. Zároveň vyjasníme i zkrácené podoby, které používáme u některých termínů. Mnoho dalších termínů bude vysvětleno a přiblíženo v průběhu práce, v místech, kde je s termíny pracováno. V této části tak představujeme nejobecnější pojmy v práci užívané.

Tato práce si dává za cíl zkoumat institut *kolektivní správy*.²¹ Zákonodárce vymezuje kolektivní správu jako plnou správu majetkových práv autorských nebo práv souvisejících s právem autorským nositelů práv k jejich zveřejněným nebo ke

---

²¹ Co se týče systematického zařazení dle Autorského zákona viz § 1 písm. e) zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), In: Beck online [právní informační systém]. Nakladatelství C. H. Beck [cit. 2019-09-03]. Dostupné z: <https://www.beck-online.cz/bo/chapterview-document.seam?documentId=onrf6mrqgayf6mjsgewtema&rowIndex=0>. Dále jen jako „Autorský zákon“.

zveřejnění nabídnutým předmětům ochrany, která je vykonávána k jejich společnému prospěchu.²² Oproti tomu za kolektivní správu nelze považovat zprostředkování uzavření smluv nebo krátkodobou či příležitostnou plnou správu práv, která nespadájí do režimu kolektivní správy povinné.²³ Součástí kolektivní správy je i kolektivní ochrana a vymáhání spravovaných práv v případě neoprávněného zásahu třetích osob (včetně bezdůvodného obohacení na úkor nositelů práv), zpřístupňování spravovaných předmětů ochrany prostřednictvím licenčních smluv s uživateli a vybírání přiměřené odměny za umožnění užívání předmětů ochrany a její následné rozdělování a vyplácení nositelům práv.²⁴ V této práci termín *kolektivní správa autorských práv a práv souvisejících s autorským právem* používáme ve zkrácené formě jako *kolektivní správa autorských práv, kolektivní správa práv* nebo také *kolektivní správa*.²⁵ Každý z těchto termínů pak v sobě přiměřeně zahrnuje jak práva autorská, tak práva s autorským právem související.

Kolektivní správce je ústředním subjektem, co se týče kolektivní správy. Jedná se o právnickou osobu, která vykonává kolektivní správu jako jediný nebo hlavní účel své činnosti, je tvořena nositeli práv a svou činnost nevykonává za účelem výdělečné činnosti, zisku nebo podnikání.^{26,27} V případě, že kolektivní správce vykonává jako vedlejší činnost podnikání nebo jiné výdělečné aktivity, musí být řízen svými členy.²⁸ Kolektivní správce je oprávněn vykonávat kolektivní správu výhradně na základě oprávnění uděleném mu Ministerstvem kultury,²⁹ což je odrazem jeho částečně veřejnoprávní povahy.³⁰ Co se týče právní formy, jedná se o právnickou osobu, ve většině případů³¹ *ex lege* o zapsaný spolek.³² Termín

---

²² Viz § 95 odst. 1 Autorského zákona.

²³ § 95 odst. 1 Autorského zákona.

²⁴ Viz § 97 odst. 2, § 99 Autorského zákona; TELEČ, Ivo a Pavel TŮMA. *Autorský zákon: komentář*. V Praze: C.H. Beck, 2007, xviii, 971 s. Velké komentáře. ISBN 978-80-7179-608-4. s. 748-749.

²⁵ „Kolektivní správa“ je legislativní zkratkou dle § 1 písm. e) Autorského zákona.

²⁶ § 95a odst. 1 Autorského zákona.

²⁷ Srov. § 217 Občanského zákoníku.

²⁸ § 95a odst. 1 Autorského zákona.

²⁹ § 96 a násl. Autorského zákona.

³⁰ Viz Usnesení Ústavního soudu ČR ze dne 10. února 2015, sp. zn. IV. ÚS 3814/13, bod II; Nález Ústavního soudu ČR ze dne 13. ledna 2015, sp. zn. II. ÚS 2186/14. Bod 20, 33.

³¹ Srov. § 96a odst. 4 Autorského zákona.

³² § 96a odst. 3 písm. a) Autorského zákona.

kolektivní správce se pak v textu v totožném významu³³ objevuje i ve formě *organizace kolektivní správy* nebo *ochranná organizace*.

Nositelem práv je osoba, které přísluší majetková práva autorská nebo majetková práva související s právem autorským, výkon majetkových práv k dílu dle Autorského zákona nebo která disponuje výhradním oprávněním k výkonu kolektivně spravovaného práva.³⁴ Jedná se o širší pojem, než je *autor*, tedy fyzická osoba, která vytváří³⁵ (resp. vybírá nebo uspořádává)³⁶ dílo. Zahrnuje v sobě všechny výše zmíněné nositele práv, tedy zejm. výkonného umělce³⁷ a nabyvatele majetkových práv, který je oprávněn k jejich výkonu na základě licenční smlouvy.^{38,39} Je však třeba upozornit, že textu může být použito označení *autor* i v širším smyslu definice nositele práv. Je tomu tak zejména z důvodu, že v některých textech je pojem autor používán zaměnitelně (např. v rámci veřejných licencí), případně za účelem lepší čitelnosti textu. Pokud tedy není uvedeno, zahrnuje označení autor pojem nositele práv ve smyslu § 95 odst. 3 Autorského zákona. Rovněž, pokud není stanoveno jinak, *uživatel* rozumíme uživatele ve

---

³³ Pokud není v textu uvedeno jinak.

³⁴ 95 odst. 3 Autorského zákona.

³⁵ § 5 odst. 1 Autorského zákona.

³⁶ § 5 odst. 2 Autorského zákona.

³⁷ § 67 odst. 2 Autorského zákona.

³⁸ § 95 odst. 3 písm. c) Autorského zákona.

³⁹ Licenční smlouva ve smyslu prostředku k udělení licence dle § 2358 a násl. Občanského zákoníku, kterou poskytovatel licence opravňuje nabyvatele licencovaných majetkových práv autorských k předmětu ochrany k výkonu práv dle rozsahu licence. Co se týče kolektivní správy, musí se nutně jednat o výhradní licenci, udělenou po na dobu trvání majetkových práv, alespoň na území České republiky, a to včetně práva podlicence (viz § 95 odst. 3 písm. c) Autorského zákona). K licenční smlouvě také HULMÁK, Milan. *Občanský zákoník VI: závazkové právo: zvláštní část (§ 2055-3014) : komentář*. Praha: C.H. Beck, 2014. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-287-8. s 599. Pro účely této práce a s ohledem na její ústřední téma nebudou analyzovány jiné důvody umožňující nabytí oprávnění kužití předmětu ochrany, tj. zejména výjimky a omezení autorského práva dle § 3, 29 a násl. Autorského zákona.

K otázce, zda je možno udělit oprávnění k užití majetkových práv formou souhlasu, vylučujícího protiprávnost, proběhla v československé akademické obci před několika lety odborná diskuze. Více viz TELEČEK, Ivo. Souhlas, nebo licenční závazek? *Právní rozhledy* [online]. Roč. 2013, č. 13-14. [cit. 2019-06-23]. Dostupné z: <https://www.beck-online.cz/bo/document-view.seam?type=html&documentId=nrptembrgnpxa4s7gezv6mjul5zxi4s7gq2to&groupIndex=12&rowIndex=0&conversationId=638707>; HUSOVEC, Martin. Souhlas, nebo licenční závazek? *REVUE PRO PRÁVO A TECHNOLOGIE* [online]. Roč. 2013, č. 8. [cit. 2019-06-23]. Dostupné z: <http://revue.law.muni.cz/dokumenty/25809>; souhrnně pak MYŠKA, Matěj. *Veřejné licence*. Brno: Masarykova univerzita, 2014, 248 s. Spisy Právnické fakulty Masarykovy univerzity v Brně, sv. 497. ISBN 978-80-210-7538-2. s. 127 a násl.

smyslu osoby, která užívá předmět ochrany nebo která je povinna platit odměnu podle § 95 odst. 4 Autorského zákona.

Právo autorské v sobě zahrnuje výlučná práva osobnostní⁴⁰ a *výlučná práva majetková*.⁴¹ Pro účely této práce jsou zásadní právě výlučná majetková práva autorská⁴² a majetková práva s autorským právem související,⁴³ neboť právě tato spravuje dle § 95 odst. 2 Autorského zákona kolektivní správce. Výčet majetkových práv dle Autorského zákona není konečný.⁴⁴ Pro účely této práce je zásadním zejména právo na sdělování díla veřejnosti dle § 18 a násl. Autorského zákona, případně pak právo na rozmnožování díla dle § 13 Autorského zákona a obdobná práva výkonného umělce⁴⁵ a výrobce zvukového záznamu.⁴⁶ Termín *majetková práva*, resp. *majetková práva autorská* pak v sobě obdobně zahrnuje i majetková práva s autorským právem související, pokud z textu nevyplývá jinak.

Samotný výkon kolektivní správy nositelů práv se vztahuje k *předmětům ochrany*. Předmětem ochrany rozumíme zveřejněná nebo ke zveřejnění nabídnutá díla, umělecké výkony a zvukové nebo zvukově obrazové záznamy dle § 95 odst. 1 Autorského zákona.^{47,48} Za účelem jejich označování zavádí Autorský zákon tuto legislativní zkratku.⁴⁹ Zejména se tedy jedná o autorská díla ve smyslu § 2 Autorského zákona a umělecký výkon dle § 67 Autorského zákona a zvukový záznam dle § 75 Autorského zákona. Pro účely této práce se soustředíme zejména na předměty ochrany, které výrazněji ovlivňují moderní technologie. Touto kategorií, která je pravděpodobně v současné době nejdynamičtější oblastí

---

⁴⁰ Jejich obsah vymezuje § 11 Autorského zákona.

⁴¹ § 10 Autorského zákona

⁴² § 12 Autorského zákona.

⁴³ § 71 Autorského zákona.

⁴⁴ § 12 odst. 4 Autorského zákona.

⁴⁵ § 71 odst. 2 Autorského zákona.

⁴⁶ § 76 odst. 2 Autorského zákona.

⁴⁷ Viz TELEEC, TŮMA, 2007, op. cit., s. 750-751.

⁴⁸ V České republice nejsou kolektivně spravována práva např. k software, ačkoliv pokusy o změnu tímto směrem již proběhly, alespoň prozatím neúspěšně. K tomuto více viz Rozsudek Soudního dvora Evropské unie ze dne 22. 12. 2010. Bezpečnostní softwarová asociace proti Ministerstvu kultury. Věc C-393/09. *InfoCuria* [online]. Dostupné z: <http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=83458>

⁴⁹ § 71 odst. 2 Autorského zákona.

ovlivňovanou technologickou změnou,⁵⁰ jsou díla hudební dle § 2 odst. 1 Autorského zákona,⁵¹ případně pak hra a zpěv dle § 67 odst. 1 Autorského zákona. V některých (ojedinělých) případech ilustrujeme určitý vývoj nebo situace i na dílech literárních (software), avšak povětšinou je naše zkoumání zaměřeno na oblast hudební. Hudební dílo je v kontextu § 2 odst. 1 Autorského zákona jiným dílem uměleckým, a z titulu přináležení do množiny autorských děl definovaných Autorským zákonem jedinečným výsledkem tvůrčí činnosti autora, vyjádřeným v objektivně vnímatelné podobě, a to i elektronicky, jak trvale, tak dočasně, a to bez ohledu na jeho rozsah, účel nebo význam.⁵² Nicméně jeho samotná podstata je jen obtížně definovatelná, a to už z důvodu možnosti existence textové složky hudebního díla, která svou povahou hraničí, resp. přesahuje do oblasti díla literárního.⁵³

Termín *moderní technologie* je v této práci užíván ve dvou významech, respektive dvou perspektivách. Jednak se jedná o moderní technologie v kontextu doby a aktuálního stavu techniky a zkoumání – z tohoto pohledu je moderní technologií v historickém kontextu např. knihtisk, gramofon nebo magnetofonový pásek. Druhým, a pro zjištění aktuálního stavu zkoumaných oblastí zásadním významem, je pak dnes standardně používané označení moderní technologie ve smyslu recentního vývoje a vynálezů – zde se pak pohybujeme zejména v oblasti Internetu a možnostech, které nabízí, přes blockchain technologie až k umělé inteligenci. Zcela zásadní jsou pak pro nás ty technologie, které umožňují sdělování předmětů ochrany veřejnosti či jejich rozmnožování. Z největší části se budeme věnovat Internetu, jakožto ústřednímu médiu, které zprostředkovává

---

⁵⁰ Viz např. MERRILL, Stephen A. a William J. RADUCHEL. © *copyright in the digital era: building evidence for policy*. Washington, D.C.: National Academies Press, 2013. ISBN 978-0-309-27895-9. s. 22-23.

⁵¹ Ohledně povahy díla, jeho atributů a kvalit pak odkazujeme zejm. na tato díla: ADAMOV, Norbert. *Hudobné dielo v kontexte autorského práva*. Bratislava: Ústav hudobnej vedy SAV, 2007. ISBN 9788089135202. s. 21 a násl.; ŠALOMOUN, Michal. *Ochrana názvů, postav a příběhů uměleckých děl*. 2. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2009. ISBN 978-80-7400-097-3. s. 9 a násl.; KRAMÁŘ, Václav. *Hudební dílo a plagiát pohledem muzikologie a autorského práva*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, Filozofická fakulta, katedra muzikologie, 2014. ISBN 978-80-244-4283-9. s. 30 a násl.; také ZIBNER, Jan. *Jedinečnost jako pojmový znak autorského díla*. Brno, 2017. Diplomová práce. Masarykova univerzita, Právnická fakulta; ZIBNER, Jan. *Tvůrčí činnost autora v kontextu technologického vývoje*. Brno, 2019. Rigórní práce. Masarykova univerzita.

⁵² Viz také § 2 TELEČ, TŮMA, 2007, op. cit., s. 7–70. Viz také ŠALOMOUN, Michal. *Ochrana názvů, postav a příběhů uměleckých děl*. 2. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2009. C.H. Beck pro praxi. ISBN 978-80-7400-097-3. s. 9 a násl.

⁵³ K tomuto více KRAMÁŘ, Václav. *Komparace pojetí hudebního díla v autorskoprávní a muzikologické oblasti reflexe; k aktuálním problémům a podobám hudebního plagiátu ve 20. století*. Olomouc, 2012. Disertační práce. Univerzita Palackého v Olomouci. Vedoucí práce Lenka Křupková. s. 123 a násl.

roztličné typy užití a je platformou pro množství služeb pracujících s předměty ochrany, nebo poskytujících zázemí kolektivním správcům nebo nositelům práv. Digitální technologie a Internet značně ovlivnily vytváření, šíření, distribuci, zvukové nahrávky nebo další užívání předmětů ochrany či např. marketing. Podobný vliv měly tyto technologie i na uživatele děl, kteří nyní jinak přistupují k dostupnému obsahu, modely, jakými vyhledávají, získávají nebo užívají předměty ochrany se mění. Těchto typů užití a druhů služeb je neustále narůstající počet a tato práce si nedělá ambice podrobně jich rozebírat více. Pod pojmem *moderní* či *digitální technologie* v tomto textu rozumíme zejména Internet, jakožto ústřední médium, nicméně v určitých případech se budeme soustředit pouze na některé jeho aspekty nebo jej budeme zkoumat z pohledu prostředí, poskytovatele živné půdy pro analyzované instituty. S těmito pojmy úzce souvisí i pojem *online*, který zejm. v rovině českého práva nemá zavedenou ustálenou definici a jeho obsah nebyl prozatím zákonodárcem vymezen.⁵⁴ I přesto, že nově je tento pojem součástí Autorského zákona v několika případech,⁵⁵ zákonodárce stále nepřistoupil k jeho výkladu.⁵⁶ Obdobně tak, stejně jako evropský i český zákonodárce, můžeme pracovat s tímto pojmem jako notoriem, či užít výkladových slovníků, které obvykle pojem definují jako „připojení k centrálnímu počítači nebo počítačové síti nebo Internetu“.⁵⁷ Ačkoliv absentuje předmětné vymezení, dá se očekávat, že pod tímto pojmem se nemá rozumět prostě připojení k síti počítačů, resp. Internetové síti (nikoliv Internetové), ale k síti WWW.⁵⁸ V této práci ponecháváme povětšinou stranou moderní technologie mimo Internet. Je tomu tak jednak z důvodu, že Internet je dnes prostředím, ve kterém lze nejlépe vývoj zkoumaných institutů nejlépe sledovat, v rámci jiných technologií nemáme zdaleka takové množství zdrojů a dat, které lze analyzovat. Druhým důvodem je pak zaměření evropské legislativy (zejména Směrnice o

---

⁵⁴ Pojem online mohl být až donedávna nalezen českém právním řádu pouze v jednom případě, a to v § 25 odst. 2 písm. a) zákona č. 112/2016 sb., o evidenci tržeb, ve znění pozdějších předpisů, avšak bez jakéhokoliv dalšího výkladu či upřesnění.

⁵⁵ Viz např. § 100 a násl. Autorského zákona. Celkem se jedná o 26 použití.

⁵⁶ K této problematice dále také viz podkapitola 5.3 Licence pro více území k právům k užití hudebních děl online.

⁵⁷ Viz např. „*Connected to a central computer or to a computer network*“. Online. *The Free Dictionary* [online]. 2019 [cit. 2019-08-06]. Dostupné z: <https://www.thefreedictionary.com/online>, případně „*Being connected to a computer or to the Internet*“ Online. *Oxford: Learner's Dictionary* [online]. Oxford University Press, 2019 [cit. 2019-08-06]. Dostupné z: https://www.oxfordlearnersdictionaries.com/definition/english/online_1?q=online

⁵⁸ World Wide Web. Viz např. *The Birth of the Web*. *CERN: Accelerating Science* [online]. CERN, 2019 [cit. 2019-08-06]. Dostupné z: <https://home.cern/science/computing/birth-web>

kolektivní správě) na prostředí on-line, tedy opět prostředí Internetu. V neposlední řadě je pak limitujícím faktorem rozsah této práce.

Kapitola 2:

MODERNÍ TECHNOLOGIE A AUTORSKOPRÁVNÍ PARADOX

Tato práce si dává za cíl analyzovat, zda se kolektivní správa reagovala v průběhu na vývoj moderních technologií, a případně které vlivy na ni působily, či naopak jak ovlivňovala kolektivní správa jednání nositelů práv a uživatelů při jejich interakcích s moderními technologiemi. Autorské právo spolu se svými instituty včetně kolektivní správy, za účelem maximalizace autorské tvorby a kultury ve společnosti, poskytuje autorům exkluzivní práva, které jsou následně používány k omezení přístupu a dalšího nakládání s předměty ochrany.⁵⁹ V dnešní společnosti používáme autorské právo jako regulatorní nástroj, za účelem stanovení pravidel kultury, která byla v celé historii lidstva základním komunikačním nástrojem a motorem vývoje společnosti. Mimo to máme za to, že pouze určitá míra regulace v kreativním prostředí působí ve prospěch zúčastněných osob v systému. Případná omezení musí jít ruku v ruce s legální, přehlednou a pokud možno jednoduchou variantou řešení, v opačném případě zákonodárce selhává. Autorům musí být poskytován prostor pro vyjádření jejich vůle a uživatelům dány adekvátní nástroje k podpoře autorů. V současné chvíli se nacházíme v situaci, kdy systém, který byl původně budován jako podpůrný, nyní ukládá osobám, bez kterých by ztratil smysl, více a více povinností a jejich činnost uzavírá do zužujících se mantinelů.

Jak bude více přiblíženo v kapitole věnující se historickému vývoji kolektivní správy,⁶⁰ autorské právo a s ním později právě i kolektivní správa se jak v minulosti, tak v dnešních dnech, vyvíjí zejména za účelem ochrany autora, s cílem vytvoření a zajištění jeho exkluzivních práv a jeho ochrany před neoprávněným užitím. Toto je nicméně tendence až posledních století, kdy právo rozeznává v rámci autorských děl určitou jedinečnou, tvůrčí osobnostní složku, která je inherentní součástí osobnosti autora, a proto je nutno vytvořit legální konstrukci, která umožní dílo neoddělitelně svázat s jeho autorem. O samotné povaze autorského práva jsou rovněž vedeny mnohé spory. Lze se setkat buď s pohledem ekonomickým (zejm. otázka vynaložených nákladů) nebo podhledem

---

⁵⁹ Srov. GERVAIS, In: GERVAIS, op. cit., s. 4 a násl.

⁶⁰ Více viz kapitola 3: Vývoj kolektivní správy.

zastávajícím teorii autorského práva jako přirozeného práva autora.⁶¹ Knap a Kunz představují autorské právo jako společenský jev, který je ovlivňován společenským zřízením a socio-ekonomickými podmínkami.⁶² Postupem času se však ukazuje, že tento obraz je ještě více komplexní než lze na první pohled odhadnout. Gervais⁶³ upozorňuje, že z pozice kolektivních správců můžeme často vycítit vnímání sebe sama jako hrdinných zastánců nositelů práv, obránců jejich přirozených práv. Nicméně součástí jejich výzbroje je také správa obrovského množství majetku a je proto je třeba vnímat z obou těchto perspektiv. V dnešním světě, kde je trendem šíření informací, otevírání všemožných dat, přístup k vědění, se zdá snaha o uzavření kultury, o pečlivé ochránění autora před uživateli, nejlépe jeho uzavřením do neprostopupné krabice tvořené exkluzivními autorskými právy a autorskými ochrannými organizacemi, přinejmenším diskutabilní.⁶⁴ Moderní technologie nám ukazují stále nové cesty, jak lze autorská díla za jejich pomoci vytvářet, zpracovávat a šířit, a nezdá se, že by tento trend polevoval, tendence je spíše opačná. Z vnějšího pohledu se zdá, že se kolektivní správa od tohoto tématu distancuje, odmítá pracovat s podmínkami, které jí nositelé práv a uživatelé předkládají, zato se však snaží posílit hradby autorskoprávní ochrany, přestože se v nich občas objevují praskliny ve formě individuálního licencování pro nekomerční účely nebo užívání veřejných licencí.

Historicky bylo s autorským dílem, jak je definujeme dnes, nakládáno spíše jako s dílem na objednávku. Kdo dílo zaplatil, objednal, ten byl majitelem jak samotného hmotného nosiče, tak díla, jak termínu rozumíme dnes.⁶⁵ Ve středověku se tak majitelem autorských děl stávala nejčastěji církev, která dávala zhotovovat výzdobu církevních staveb nebo vytvářet obrazy a sochy,⁶⁶ nebo další mecenáši a členové vyšších vrstev společnosti, kteří si mohli dovolit objednat vytvoření autorského díla na zakázku. První technologií, která učinila milník v historii autorského práva, byl v roce 1450 knihtisk – z vynálezecké myslí Johanna Gutenberga. Ačkoliv základy autorského práva nebyly položeny až do

---

⁶¹ V českém právním prostředí viz TELEČ, TŮMA, op. cit., s. 3. Dále viz např. díla ROSE, Mark. *Authors and Owners: The Invention of Copyright*. Harvard University Press, 1993. ISBN 9780674053090, a PATTERSON, Lyman Ray. *Copyright in Historical Perspective*. Vanderbilt University Press; First Edition edition. 1968. ISBN 978-0826513731.

⁶² KNAP, KUNZ, op. cit., s. 10.

⁶³ GERVAIS, D. J. In: GERVAIS, Daniel J., ed. *Collective Management of Copyright and Related Rights*. Alphen aan den Rijn: Kluwer Law International, 2006. ISBN 904112358.s 7.

⁶⁴ GERVAIS, In: GERVAIS, op. cit., s. 4 a násl.

⁶⁵ Srov. § 2586 a násl. Občanského zákoníku.

⁶⁶ GERVAIS, In: GERVAIS, op. cit., s 5.

roku 1710⁶⁷, již v době rozvíjejícího se knihtisku se začalo debatovat o vytvářejících se právech zejm. nakladatelů. První skutečný zákon zabývající se autorským právem byl pak v celosvětovém měřítku americký Copyright Act z roku 1790 který již skutečně rozeznával i osobu autora. Od té doby se odehrálo mnoho změn, z nichž se však jen nemnoho dotýkalo aktualizace specifik autorského práva ve vztahu k rozvoji technologií. Ačkoliv důvodů, které působí a působily směrem k utvoření dnešní podoby kolektivní správy, bude v průběhu tento práce představeno několik, uvedme na začátek jeden z případů, který pomáhal formovat zkoumanou oblast.

Dnešní vztah autorského práva a moderních technologií může osvětlit jeden z prvních případů, který se zabýval novým vynálezem, který umožňoval zaznamenávat hudbu. Tímto přístrojem byl hrací stroj, tzv. *piano roll*, který fungoval na principu systému kódových instrukcí.⁶⁸ Tímto způsobem byla zaznamenávána i rozsáhlá hudební díla, neboť využívání tohoto zařízení se stalo v USA velice populárním.⁶⁹ Tyto perforované záznamové archy byly snadno kopírovatelné, navíc kopie mohly vznikat jak strojově, tak po domácku, ručně. Obdobnou technologií jsou děrné štítky, které se ještě značnou část dvacátého století používaly k programování sálových počítačů a ukládání dat.⁷⁰ Mezi žalobcem White-Smith Publishing Company a společností Apollo Company došlo v roce 1908 ke sporu, kdy žalobce tvrdil, že Apollo Company porušuje žalobcova autorská práva, když vyrábí válečky, které přehrávají písně Little Cotton Dolly a Kentucky Babe, ke kterým získal žalobce v roce 1897 autorská práva.⁷¹ Nejvyšší

---

⁶⁷ V roce 1710 byl vydán britskou královnou Annou zákon Statute of Anne, který je některými považován za první legislativní dokument v historii autorského práva. O jeho autorskoprávním dopadu se stále vedou spory. Neupravoval autorská práva jako taková, jeho záměrem bylo spíše zavedení cenzury knihtisku – vydavatelům ukládal získat ke každé nové knize královské povolení k vydání. Statut of Anne, 1710. Anne. Viz. SHERMAN, Brad a Lionel BENTLY. *The Making of Modern Intellectual Property Law: The British Experience 1760–1911*. Cambridge: Cambridge University Press, 1999. ISBN 0–521–56363–1, viz také STREIBICH, Harold C. *The Moral Right of Ownership to Intellectual Property: Part I - From the Beginning to the Age of Printing*. 6 Memphis State University Law Review (1975-1976). s. 4 a násl.

⁶⁸ Skládal se ze čtecího a hracího zařízení, které fungovalo obdobně jako klasické piano. Strojem procházel děrovaný papír. Díry představovaly pokyny (kód), které byly rozeznávány čtecím zařízením, a které je přenášelo hracímu zařízení. V pianu byl tedy vložen válec s namotaným perforovaným papírem, který se postupně odvíjel. Když čtecí zařízení rozeznalo perforaci, vydalo piano tón, který danému místu odpovídal.

⁶⁹ White-Smith Music Publishing Company, Appt., v. Apollo Company., Supreme Court 209 U.S. 1, 1908. Dostupné z: <https://www.law.cornell.edu/supremecourt/text/209/1>

⁷⁰ Herman Hollerith. DA CRUZ, Frank. Columbia University [online]. 2011 [cit. 2019-02-01]. Dostupné z: <http://www.columbia.edu/cu/computinghistory/hollerith.html>

⁷¹ Žaloba však byla o obecného i odvolacího soudu neúspěšná, proto se žalobce obrátil na Nejvyšší soud USA. Nejvyšší soud USA se musel nejprve vypořádat s otázkou, zda platné

soud nakonec usoudil, že k porušení žalobcových autorských práv nedošlo, neboť běžný uživatel není schopný dílo z děr v papíru vnímat, tedy se nejedná o rozmnožování díla,⁷² ani jiné jeho užití.⁷³ Z hlediska budoucího vývoje technologií zde bylo zásadní aspektem definovat, co se rozumí kopií díla.⁷⁴ Ačkoliv Nejvyšší soud rozhodl, že se nejedná o kopii, protože ji uživatelé nemohou přímo vidět, pro dnešní úpravu a vnímání autorského díla je zásadní, že kopie nutně nemusí být uživatelem bez použití jakékoliv technologie viditelná či čitelná.

Pokud by se v návaznosti na popsany vývoj nikterak nezměnila legislativa, a soudci by nadále rozhodovali v kontinuitě s tímto precedentním rozsudkem, znamenalo by to pro autory uzavření oblasti možných zisků ze záznamových médií. Nahrávací průmysl se v této době začal rapidně rozvíjet a zanedlouho nezahrnoval pouze mechanická piana s jejich válci, ale také magnetické pásky,

---

autorské právo poskytuje držiteli autorských práv k dílu také právo k rozmnožování díla prostřednictvím zmiňovaných hracích válečků. Autorské právo se v té době řídilo autorským zákonem z roku 1790, který (pochopitelně) s touto možností rozmnožování díla, která v době jeho vzniku neexistovala, nepochybně počítal. Ohledně povahy rozmnožování díla se Nejvyšší soud odkázal na rozhodnutí ve věci *Kennedy v. McTammany*, kde bylo řečeno, že hudební válečky nejsou určeny k prohlížení, vnímání okem, ale vznikají jako příslušenství stroje. Neplní stejnou funkci jako notový záznam, pouze umožňují fungování automatického pianu. Aby mohlo být něco kopií autorského díla, musí to dle rozsudku originál natolik připomínat, že uživatel takového díla prakticky nerozezná kopii od originálu. Pokud si představíme perforovanou roli papíru, téměř nikdo by si nebyl schopen dle polohy a velikosti děr v papíru představit výsledné hudební dílo. Navíc tehdejší autorský zákon nepomýšlel jako na chráněné dílo ani na samotnou melodii, chráněn byl pouze notový záznam skladby, který však je opět dílem vizuálním, sám o sobě není vnímatelný sluchem. S tím však nesouhlasil Justice Holmes, který měl za to, že cokoliv racionálně reprodukuje „shluky zvuků“, by mělo být považováno za kopii. Viz. GOLDSTEIN, Paul. *Copyright's highway: from Gutenberg to the celestial jukebox*. Rev. ed. Stanford, Calif.: Stanford Law and Politics, 2003, x, 238 s. ISBN 08-047-4748-2. s. 53.

Idea-expression dichotomy je tématem dodnes. Právo duševního vlastnictví se častěji než jiná odvětví přibližuje k určitému metafyzickému pojetí práva, kdy dvě pevně spojené součásti díla, tedy myšlenka a její vyjádření jsou od sebe ve smyslu práva odloučeny, sama myšlenka chráněna není. Dílo může být vyjádřeno jak přímo jeho výkonem, tak prostřednictvím zaznamenání na hmotný nosič. Pokud tedy uvažujeme, že je chráněno vyjádření díla, jeho zachycení na děrovaném válečku je zcela nepochybně formálně legitimním vyjádřením díla, a to i přesto, že se nejedná o způsob, který by byl pro každého snadno srozumitelný.

⁷² V českém právním prostředí je dnes jako rozmnoženina vnímáno jakékoliv zachycení díla na nosič, umožňující objektivní vnímatelnost díla. Tato široká definice tak omezuje riziko, že autorské právo nebude adekvátně schopno reagovat na vznik nových možností zaznamenávání a uchovávání díla.

⁷³ Notový záznam – partitura, byl chráněn již od roku 1831. GOLDSTEIN, op. cit., s. 51; KHAN, B. *The democratization of invention: patents and copyrights in American economic development, 1790-1920*. 1. vydání. Cambridge: Cambridge University Press, 2009, xiv, 322 s. ISBN 978-0-521-81135-4. s. 248-249.

⁷⁴ Srov. JOYCE, Craig. *Copyright Law*. New York: Matthew Bender, 1986. ISBN 85-973427. s. 55.

gramofonové desky a další záznamová média. Vlivem tohoto vývoje a vlivem rozsudku *White-Smith v. Apollo* by autoři děl na těchto médiích neměli ze zisku, který přinášela, nic. Jejich příjem by plynul (v rámci záznamů) pouze z již dříve chráněných partitur. Tento vývoj zapůsobil jako katalyzátor vzniku všemožných hnutí, která se zasazovala o změnu legislativy, případně o změnu poměrů mezi autory, vydavateli a výrobci záznamových médií. Tento případ barvitě ilustruje obecnou neochotu nikoliv práva, ale všech zúčastněných, se otevřít novým nápadům a změnám.⁷⁵

Jedním z výrazných zastánců názoru, že autoři mají být odměňováni za užití děl pro záznam pomocí nových záznamových zařízení, byl John Philip Sousa, skladatel a dirigent,⁷⁶ který podával z perspektivy vývoje společnosti, jehož součástí je vytváření kultury, následující názor. Měl za to, že tato kultura, představovaná autorskými díly, není určena k tomu, aby byla zaznamenávána, neboť to povede k zániku tzv. *read and write* kultury. Kultury, kdy lidé stojí na obou stranách životního cyklu díla – jak na straně, která dílo vytváří, tak na té, která ho vnímá. Sousa měl za to, že tento trend povede k tomu, že lidstvo bude naprosto neschopné dalšího tvoření kultury, neboť jeho talent a schopnosti zakrní pod vsudypřítomnou produkcí nových vynálezů⁷⁷, které budou usnadňovat lidstvu práci a nebudou podněcovat vznik nových děl. Aby tomuto zabránil, nejenže téměř nikdy neditigoval svůj orchestr v případě, že byl nahráván, navíc na základě toho, že se obával, že tvůrci nebudou mít ze svých jednou nahraných děl

---

⁷⁵ Kolektivní správce OSA příkladně dlouhodobě zpochybňuje důležitost online prostoru v budoucnosti užívání děl. Viz např. vyjádření OSA pro MK ČR v Důvodové zprávě k Autorskému zákonu, čl. 2.10, nebo např. vytvářený obraz prostřednictvím citátů zastupovaných umělců v Ročence 2017. Ročenka OSA 2017. OSA [online]. Praha, 2017 [cit. 2019-08-29]. Dostupné z: https://www.osa.cz/www/storage/OSA_rocenka2017_on_line.pdf

⁷⁶ Sousa tvrdil, že dalším po období *read and write* kultury přijde díky nahrávacím vynálezům a společnostem stádium *read only* kultury. Lidé nebudou kulturu vytvářet, pouze pasivně přijímat, výsledkem bude její úplně vymizení. LESSIG, 2008, op. cit., s. 28-29.

Podobně vnímané jsou i etapy vývoje Internetu. První fáze, kdy uživatelé používají jenom pasivně, nazýváme Web 1.0, dalším vývojovým stupněm je pak Web 2.0, období, které přineslo enormní množství možností, jakými se mohou dřívější pasivní uživatelé dnes podílet na tvorbě Internetu. AGHAEL, Sareh, Mohammad Ali NEMATBAKHSI a Hadi Khosravi FARSANI. Evolution of the World Wide Web: From Web 1.0 to Web 4.0. *International Journal of Web & Semantic Technology* [online]. 2012, roč. 3, č. 1 [cit. 2019-12-22]. Dostupné z: <http://airccse.org/journal/ijwest/papers/3112ijwest01.pdf>

⁷⁷ LESSIG, Lawrence. Laws that choke creativity. *TED* [online]. 2007 [cit. 2018-12-22]. Dostupné z: http://www.ted.com/talks/larry_lessig_says_the_law_is_strangling_creativity/transcript?language=en#t-64000

již nikdy žádný užitek, stál u zrodu organizace ASCAP, americké organizace kolektivní správy, která funguje dodnes.⁷⁸

Obdobně převratným momentem, jako tyto technologie, které poprvé umožňovaly záznam a hromadnou distribuci autorských děl,⁷⁹ bylo pro vývoj autorského práva rozšíření software a jeho širší využívání. Americký právní systém se dlouhou dobu potýkal s charakterem software jakožto autorského díla.⁸⁰

---

⁷⁸ Nejednalo se však o prvního kolektivního správce. První počátky kolektivní správy se odehrály na konci 18. století ve Francii, viz kapitola 3: Vývoj kolektivní správy. History: 1777 until today. *SACD: For the Cause of Creators* [online]. France, 2015 [cit. 2019-01-10]. Dostupné z: <http://www.sacd.fr/1777-until-today.2119.0.html>; Copyright Act of 1909. 4. 3. 1909. USA. Dostupné z: <http://copyright.gov/history/1909act.pdf>

⁷⁹ Z těchto technologií lze dále zmínit např. fonograf nebo technologii nahrávání jiného kanálu při sledování druhého (případ Betamax) a další. Více viz GOLDSTEIN, op. cit., s. 51-54 a 118. Případ Betamax je dostupný zde: Rozsudek Nejvyššího soudu Spojených států amerických ze dne 17. 1. 1984, 464 U.S. 417. *JUSTIA* [online]. Dostupné z: <https://supreme.justia.com/cases/federal/us/464/417/>

⁸⁰ V americkém právním systému bylo dle tehdejšího autorského zákona z roku 1909 dílo autorskoprávně chráněné až v případě, kdy bylo registrováno – ochrana autorských děl podléhala registračnímu principu, tedy nikoliv principu neformálnosti, jak je tomu ve většině jurisdikcí (včetně ČR) dnes. Pro registraci však bylo třeba, aby dílo bylo nejprve oficiálně publikováno. Na počátku 60. let bylo k americkému Úřadu pro autorská práva (Copyright Office) zaregistrováno několik případů software, které Úřad pro autorská práva nikterak neshledal za nezpůsobilé, judikaturu vztahující se k případu pianol (hracích válečků) - viz výše zmiňovaný případ *White-Smith v. Apollo* - nebral v úvahu, přestože se vlastně taktéž jednalo o soubor kódových instrukcí. Běžný uživatel je rovněž zřídkaždy běžným pohledem na zápis software vnímat, jak daný program funguje. Úřad pro autorská práva měl však za to, že programy jsou určitou „knihou pracovních postupů“, tedy knihou, a jako takové jsou tedy stejně autorskoprávně chránitelné. Viz Copyright Act of 1909. 4. března 1909. USA. Dostupné z: <http://copyright.gov/history/1909act.pdf>; viz také GERVAIS, Daniel J., The 1909 Copyright Act in International Context (May 10, 2010). *Santa Clara Computer and High Technology Law Journal*, roč. 26, 2010; Vanderbilt Public Law Research Paper č. 10-23. Dostupné z: <https://ssrn.com/abstract=1604184>

V roce 1976 vstoupil v platnost nový autorský zákon, který stanovil, že autorská díla nemusí být registrována, aby byla chráněna, což platilo i pro software. V roce 1980 však přišel rozsudek *Data Cash Systems, Inc., v. JS&A Group, Inc.* Společnost Data Cash chtěla vytvořit hru, počítačové šachy (CompuChess), na což si najala programátora, který hru vytvořil. Hra, kterou Data Cash vytvořil, byla uložena na ROM paměti produktu v objektovém kódu (překlady zdrojového kódu do strojového jazyka počítače), tj. čitelném pro počítače, nikoliv pro lidi. V době, kdy hra vstoupila na trh, společnost JS&A najednou přišla s téměř totožnou hrou, na což Data Cash reagovala žalobou. Překvapivým závěrem soudu bylo, že společnost JS&A program neokopírovala, neboť objektový kód uložený na ROM nepředstavuje kopii autorského díla. Vycházel z toho, že nebyla vytvořena kopie zdrojového kódu, ale pouze objektového kódu (překlady zdrojového kódu). Podle soudu by způsobilou kopií byl pouze opět zdrojový kód. Viz *Data Cash Systems, Inc., v. JS&A Group, Inc.*, United States Court of Appeals, Seventh Circuit, 208

Na počátku 90. let se svět autorského práva potýkal s nedůvěrou ve své další fungování v dosavadní podobě. Částečně se opakovala situace, které jsme byli svědky s vynálezem prvních pianol a dalších nahrávacích zařízení. Digitální technologie v čele s Internetem vzbuzovaly obavy, že se budou rozvíjet na úkor „tradičních“ médií, což zároveň povede k pouhému kopírování a přebírání výsledků tvůrčí činnosti, celková produkce kreativity zažije nebývalý útlum. Aktéři na poli autorské tvorby nebudou z vývoje profitovat, což povede k dalšímu ochlazení této oblasti lidské činnosti. Jedním ze závěrů symposia WIPO v roce 1993 tak bylo, že autorské právo vlivem moderních technologií vymizí nebo bude vymýceno.⁸¹ Menšinové optimistické názory pak předvíдалy, že autorské právo sice bude existovat nadále, ale jeho fungování se musí změnit.⁸² Obavy o brzkém zániku autorského práva se nepotvrdily a lidská tvorba zažila další období významného rozvoje. Bylo však zřejmé, že dosavadní úprava zejm. některých exkluzivních autorských práv bude muset doznat změn a úprav. WIPO podniklo na počátku 90. let první zásadnější kroky směrem k potřebným změnám v právní úpravě. Důsledkem ženevských jednání byly nakonec, namísto revize Bernské úmluvy, Smlouva světové organizace duševního vlastnictví o právu autorském (WIPO Copyright Treaty)⁸³ a Smlouva Světové organizace duševního vlastnictví o výkonech výkonných umělců a o zvukových záznamech (WIPO Performances and Phonograms Treaty).⁸⁴ Tyto dohody jsou známé jako Internetové smlouvy, neboť poprvé upravovaly autorská práva a práva související v prostředí digitálního

---

U.S.P.Q. 197, 1978-81 Copr.L.Dec. 25,183. Dostupné z: <http://openjurist.org/628/f2d/1038/data-cash-systems-inc-v-isa-group-inc>

⁸¹ WIPO. *WIPO WORLDWIDE SYMPOSIUM ON THE IMPACT OF DIGITAL TECHNOLOGY ON COPYRIGHT AND NEIGHBORING RIGHTS*. Harvard University, Cambridge, Massachusetts, United States Of America, 1993. s. 243.

⁸² Viz např. THE NATIONAL ACADEMIES PRESS. *The digital dilemma: intellectual property in the information age*. Washington, D.C.: National Academy Press, c2000. ISBN 978-0-309-06499-6. Zejm. s. 76-95.

⁸³ WIPO Copyright Treaty (WCT), adopted in Geneva on December 20, 1996 [online]. In: WIPOLex [právní informační systém]. WIPO [cit. 2019-09-01]. Dostupné z: <https://wipolex.wipo.int/en/text/295157>

⁸⁴ WIPO Performances and Phonograms Treaty (WPPT), adopted in Geneva on December 20, 1996 [online]. WIPO [cit. 2019-09-01]. Dostupné z: <https://www.wipo.int/treaties/en/ip/wppt/>

přenosu informací.⁸⁵ Dodnes jsou v mnoha ohledech považovány, co se týče úrovně ochrany, za nepřekonané.⁸⁶

S ohledem na povahu Internetu bylo najednou ze strany nositelů práv daleko těžší zamezit kopírování a šíření předmětů ochrany bez získání patřičného oprávnění. Tento stav postupně vyústil v radikalizaci vymáhání⁸⁷ autorských práv,⁸⁸ a snahu přesvědčit veřejnost, že při každém nelicencovaném užití dochází k pirátství a takový uživatel se dopouští porušení autorského práva.⁸⁹ Cílem se stalo zamezit kopírování předmětů ochrany a zajistit co největší kontrolu. Jedním ze způsobů, jak zajistit omezení těchto užití, se stala v počátcích metoda *Digital Rights Management*, do češtiny překládána jako *technické prostředky ochrany autorských práv*⁹⁰ – technologické znemožnění (snadného) kopírování předmětů ochrany a šíření digitálního obsahu.⁹¹ Využití této technologie je sporné, je často považováno za protisoutěžní opatření a zásah do práv uživatelů nebo omezení práva k přístupu k informacím.

Internet dnes slouží jako majoritní distribuční kanál pro předměty ochrany. Již v roce 2014 poslouchalo hudbu na Internetu 49 % uživatelů Internetu v Evropské unii,⁹² a jejich počet se téměř s jistotou od té doby rapidně zvýšil.⁹³

---

⁸⁵ Internetové smlouvy WIPO poprvé upravovaly např. právo na rozšiřování předmětů ochrany nebo např. osobnostní práva výkonných umělců.

⁸⁶ Srov. DOBŘIČHOVSKÝ, Tomáš. Mezinárodní smlouvy, úmluvy a dohody týkající se autorského práva. In: SRSTKA a kol., op. cit., s 382.

⁸⁷ V souvislosti s přesunem způsobů užití předmětů ochrany na Internet můžeme sledovat postupnou kriminalizaci autorského práva. K této problematice viz HABER, Eldar. *Criminal copyright*. New York, NY, USA: Cambridge University Press, 2018. ISBN 978-1-108-40391-7.

⁸⁸ Viz MYŠKA, Matěj. *Veřejné licence*. Brno: Masarykova univerzita, 2014, 248 s. Spisy Právnické fakulty Masarykovy univerzity v Brně, sv. 497. ISBN 978-80-210-7538-2. s. 38.

⁸⁹ Ibid. Viz také LITMAN, Jessica. *Digital copyright*. Pbk. ed. Amherst, N.Y.: Prometheus Books, 2006. ISBN 15-910-2420-X. s. 85 a násl.

⁹⁰ Případě také řízení digitálních práv nebo správa digitálních práv.

⁹¹ WIPO. *INTELLECTUAL PROPERTY ON THE INTERNET: A SURVEY OF ISSUES: WIPO/INT/02*. Ženeva, 2002. s. 60-62. K tématu digital rights management v ČR také DOBŘIČHOVSKÝ, Tomáš. Digitální správa práv – přání nebo (přicházející) revoluce? *Bulletin advokacie*. Roč. 2006, č. 7-8, s. 103-108.

⁹² EVROPSKÁ KOMISE. Sdělení Komise Evropskému parlamentu, radě, evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a výboru regionů: Směřování k modernějšímu a evropštějšímu rámci v oblasti autorského práva: Digitální agenda pro Evropu. *EUR-Lex* [online]. Brusel, 2015 [cit. 2019-08-06]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX%3A52015DC0626#footnote15>. Bod 1.

⁹³ Již v roce 2015 mělo k dispozici internetové připojení více než 80 % domácností v Evropské unii a většina osob ve věku 16-74 let užívala Internet. Z toho důvodu lze očekávat stále rostoucí

Moderní technologie obecně napomáhají překonávat doposud prakticky nedotknutelná pravidla v oblasti autorského práva.⁹⁴ Co bylo dříve nemožné, je prostřednictvím jednotlivci dostupných technologií naprosto běžné.

Autorské právo a jeho mechanismus se v rámci pohybu autorů a uživatelů na Internetu od původní motivace ochrany nositelů práv před neoprávněným zásahem postupně překlápí do stavu, kdy je čím dál obtížnější proplést se džunglí omezení tak, aby nebyla porušena něčí práva. Z povahy Internetu, jakožto deklarovaného svobodného média, se stává labyrint s nejasně definovanými hranicemi a pastmi. Při naprostém zachování úcty k právům autora se zdá, že zavádění dalších bariér ve formě specifických, obtížně dodržovatelných pravidel a nejasně definovaných pojmů⁹⁵ se zdá být spíše kontraproduktivní a omezující jak autory, tak uživatele. Organizace kolektivní správy vznikly za účelem pomoci autorům, za účelem facilitace vztahů, které jsou realizovány mezi autory, uživateli a dalšími subjekty. V některých případech se tomu nepochybně daří – užití za pomoci technologie rádiového a televizního vysílání by při absenci kolektivních správců bylo nerealizovatelné – jinde je ale kolektivní správa v současném nastavení nadbytečná či neefektivní. Pro obhájení jejich pozice v budoucnosti je ale zásadní právě efektivita a užitečnost, v opačném případě se jedná pouze o nadbytečný článek řetězce.

---

počet uživatelů autorských děl na Internetu. Viz QUINTAIS, João Pedro. Copyright in the age of online access: alternative compensation systems in EU law. Alphen aan den Rijn, The Netherlands: Kluwer Law International B.V., [2017]. Information law series, 40. ISBN 978-90-411-8667-6. s. 1.

⁹⁴ Sterk již v roce 1996 hovoří o tom, že dnešní autorské právo je schopno postihnout pouze zlomek moderní autorskoprávní reality. Sterk, Stewart E. Rhetoric and Reality in Copyright Law. *Michigan Law Review*, Roč. 94, č. 5, 1996, s. 1197–1249. *JSTOR*, www.jstor.org/stable/1289851. s. 1197.

⁹⁵ Zde narážíme např. na pojmy „online“ nebo „nekomerční“, které ač běžně používané, nemají v legislativě jasný obsah.

Kapitola 3:

VÝVOJ KOLEKTIVNÍ SPRÁVY

Kolektivní správci vznikli v analogovém světě. Jejich činnost se odehrávala pomocí jiných nástrojů, spravovali jiný soubor práv a obsah jejich činnosti byl pro uchopení jednodušší. V digitálním prostředí se jejich role komplikuje a proměňuje. Důvody, proč začínáme sledovat vývoj kolektivní správy již od jejího počátku, jsou dva. Jednak se jedná o skutečnost, že moderní technologie své doby vždy ovlivňovaly a směřovaly vývoj právní úpravy, nutily ji k reakci. Druhým důvodem je komplexní pohled na vývoj a tvorbu moderního autorského práva.⁹⁶ Profesor Dietz v roce 1978 navrhoval,⁹⁷ že evropské autorské právo by se mělo skládat ze tří základních oddílů. Prvním je samotná autorskoprávní úprava, druhým je závazková část autorského práva a třetím oddílem by mělo být právě právo organizací kolektivní správy. Řečený třetí pilíř načrtnutý v tomto modelu však zůstal až do nedávna stát mimo hlavní zájem zákonodárců a oproti dvěma prvně řečeným oddílům zůstal upozaděm. V této části tak mapujeme jeho samostatný vývoj a identifikujeme důležité momenty, které formovaly jeho dnešní podobu.

3.1 PRÁVA AUTORA A VZNIK OCHRANNÝCH ORGANIZACÍ

Historie kolektivní správy⁹⁸ se začala psát známým příběhem, poeticky motivovaným přáním vyšších autorských zisků.⁹⁹ Za historicky první společnost

---

⁹⁶ Lze se setkat i s názorem, že základy novodobého autorského práva můžeme hledat i v ochranně monopolu, která byla poskytována či propůjčována panovníkem. Takové kořeny pak Beneš vidí už ve starověkém Egyptě nebo Řecku. BENEŠ, Marek, Karel ČADA, Zuzana de KORVER, Ladislav JAKL a Peter VOJČÍK. *Práva k duševnímu vlastnictví a jejich uplatňování*. Praha: Metropolitan University Prague Press, 2016. ISBN 978-80-87956-29-8. s. 18.

⁹⁷ DIETZ, Adolf. *Copyright law in the European community: a comparative investigation of national copyright legislation, with special reference to the provisions of the treaty establishing the European Economic Community*. Alphen aan den Rijn, 1978. ISBN 978-902-8606-982. s. 11 a 246.

⁹⁸ Dokumentem, známým tím, že se poprvé zabývá ochrannou práv, která souvisí s autorskými díly, je Statute of Anne, jehož předmětem byla literární díla. Ačkoliv se často prezentuje jako první norma, která směřuje ochranu k samotným autorům, jeho cílem bylo spíše zajištění kontroly panovníka, neboť ukládal vydavatelům povinnost získat na každou plánovanou publikaci královské povolení. Vydání Statutu tak bylo motivováno spíše snahou mít možnost cenzurovat nežádoucí tisky, přestože rétorika, která vydání Statutu provázela, zmiňovala i ekonomickou stránku věci a důraz na to, co si autoři zaslouží (viz STERK, Stewart E. *Rhetoric and Reality in Copyright Law*. *Michigan Law Review* [online]. 1996, roč. 94, č. 5, s. 1197-1249

autorů je považováno sdružení založené de Beaumarchaisem ve Francii.¹⁰⁰ V této době bylo standardem, že se autoři, kteří měli zájem o vydání jejich děl, vzdávali veškerých práv, která k dílu měli (tato práva měla však povahu převážně vlastnického práva),¹⁰¹ čímž přicházeli také o možnost jakékoliv další odměny, potenciálně plynoucí z nakládání s dílem.¹⁰² Autorské organizace vznikaly s působností pro území konkrétních států, a soustředili se na správu práv na příslušném území. Společnost Société des Auteurs et Compositeurs Dramatiques (SACD), založená v roce 1777 skupinou dvaceti spisovatelů prosazovala, že autor je (respektive *měl by být*) s dílem spojen po celou dobu, kdy je schopno vykazovat finanční zisk.¹⁰³ Na základě tlaku této skupiny byla v roce 1793 uzákoněna širší

[cit. 2019-08-06]. Dostupné z: <https://repository.law.umich.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=2071&context=mlr>. s. 1198.) Jeho součástí však byla i čtrnáctiletá ochranná lhůta, počítaná od data prvního vydání díla. Tato legislativa měla údajně za cíl povzbudit spisovatele k psaní užitečných knih. (viz KAWOHL, F. a KRETCHMER, M. 2004. *The History And Philosophy Of Copyright*. In: S. Frith & L. Marshall (Eds.), *Music And Copyright*. 2. ed. Edinburgh: Edinburgh University Press. s. 26). V těchto počátcích tak nebyla předmětem ochrana práv autorů k dílům, které vytvářeli, možnost autora se tak limitovala na možnost zpracování zadaného díla, osobnostní složka díla se prozatím nerozeznávala.

K diskusi ohledně Statute of Anne jako prvotního dokumentu, zabývajícího se autorským právem viz např. PATTERSON, Lyman Ray. *The Statute of Anne: Copyright Misconstrued*. *Harvard journal on legislation*. Cambridge, roč. 1966, č. 3, 223-255. ISSN 0017-808X nebo BACHA, Oren. *The Adventures of the Statute of Anne in the Land of Unlimited Possibilities: The Life of a Legal Transplant*. *Berkeley Technology Law Journal*. 2010, Roč. 25, č. 3, s. 1427-1474. DOI: doi.org/10.15779/Z38T12H.

⁹⁹ Viz GERVAIS, 2006, op. cit., s. 15.

¹⁰⁰ MIHÁLY, op. cit., s. 18.

¹⁰¹ Tato problematika původně vychází zejména z povahy díla jakožto nehmotné věci, resp. neschopnosti odlišit samotné dílo a hmotný substrát, na kterém je dílo zachyceno. V římském právu můžeme vysledovat, že předměty, které dnes považujeme za autorská díla, byly stavěny na roveň hmotným věcem, tedy v případě prodeje knihy docházelo k prodeji jak hmotné věci, tak samotného díla, na substrátu zaznamenaném. V rámci takové transakce pozbyl autor právo jak předmětnou knihu vlastnit i nakládat s ní, ale zároveň i práva, která dnes vnímáme jako autorská práva majetková a práva osobnostní. KINCL, Jaromír a Valentin URFUS. *Římské právo*: [celostátní vysokoškolská učebnice pro studenty právnických fakult]. Praha: Panorama, 1990. Učebnice. ISBN 80-703-8134-5. s. 114 a násl.

¹⁰² MIHÁLY, op. cit., s. 18.

¹⁰³ Tato skupina zároveň posloužila jako podnět a inspirace francouzským spisovatelům, kteří založili v roce 1837 Společnost spisovatelů – Société des gens de lettres (SGDL). KRAMÁŘ, Václav. *Hudební dílo a plagiát pohledem muzikologie a autorského práva: Musical work and plagiarism in a scope of musicology and copyright*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, Filozofická fakulta, katedra muzikologie, 2014. ISBN 978-80-244-4283-9. s. 174. Lazíková uvádí, že SACD byla založena až v roce 1824, to jej nicméně v rozporu i s informacemi uváděnými na webové stránce SACD. LAŽÍKOVÁ, Jarmila. *Autorský zákon č 185/2015 Z. z.: komentár*. Bratislava: Wolters Kluwer, [2018]. ISBN 978-80-8168-880-5. s. 555. Srov. 200 ans de combats pour les auteurs. *SACD* [online]. SACD, 2018 [cit. 2019-06-01]. Dostupné z:

ochrana práv duševního vlastnictví.¹⁰⁴ Toto přispělo k položení základů dnes velmi úzce vnímaného spojení mezi autorem a dílem prostřednictvím jak autorských práv majetkových, tak práv osobnostních.¹⁰⁵

Autoři hudebních děl byli v této době ještě v obtížnějším postavení než autoři děl literárních.¹⁰⁶ Tehdejší úprava jim nepřiznávala prakticky žádná práva, důvodem byl zejména nedostatečný zájem nakladatelů o vydávání hudebních děl. Zde je třeba si uvědomit, že oproti spisovatelům byli hudebníci v pozici, kdy mohli svá díla zaznamenávat povětšinou pouze jakožto nototisk,¹⁰⁷ a tedy nemohli uživatelům zprostředkovat zážitek obdobné kvality jako spisovatelé. V tuto chvíli

---

<https://www.sacd.fr/200-ans-de-combats-pour-les-auteurs>. Ficsor pak uvádí, že název společnost SACD dostala v roce 1829. MIHÁLY, op. cit. s. 57; PIASKOWSKI, Nathalie. *Collective management in France*. In: GERVAIS, Daniel J. *Collective management of copyright and related rights*. Third edition. Alphen aan den Rijn, the Netherlands: Kluwer Law International, 2006. ISBN 978-904-1154-415. s. 155.

¹⁰⁴ PIASKOWSKI, Nathalie. *Collective management in France*. In: GERVAIS, Daniel J. *Collective management of copyright and related rights*. Third edition. Alphen aan den Rijn, the Netherlands: Kluwer Law International, 2006. ISBN 978-904-1154-415. s. 155.

¹⁰⁵ Počátky rozeznávání osobnostních práv autorských můžeme od začátku 18. století objevit v učení Imanuella Kanta, J. G. Fichta a později Otto von Gierkeho. GIERKE, Otto von. *Deutsches Privatrecht*. Duncker & Humblot. Leipzig. 1895. s. 750 a násl.

¹⁰⁶ Další okamžik, který formoval zrození organizací sdružujících autory k obraně jejich nově se objevujících práv, se odehrál v kavárně Les Ambassadeurs v Paříži, když skupina hudebníků (resp. skladatelé Paul Henrion a Victor Parizol a textař Ernest Bourget) odmítla uhradit poplatek, který jim měl zajistit možnost poslouchat jejich hudbu. Tato skupina namísto toho, za podpory jejich vydavatele, vznesla proti majiteli kavárny žalobu a požadovala, aby jim naopak byla vyplacena odměna. Soud v roce 1848 rozhodl v jejich prospěch a soud odvolací toto rozhodnutí v roce 1849 potvrdil. To mělo za následek další posílení práv autora. ATTALI, Jacques. *Noise: The Political Economy of Music*. Manchester University Press, Theory and history of literature, 1985. Volume 16. ISBN 9780719014710. s. 77.

Autoři za nedlouho začali zjišťovat, že přestože mají na odměnu za užívání jejich děl právo, nejsou schopni individuálně efektivně tato práva uplatňovat, kontrolovat nabyvatele a zasazovat se o jejich případné vymáhání. Snahy autorů o obranu možnosti nakládat s vlastním dílem a zejména dostávat za jeho užití spravedlivou odměnu, vyvrcholily v letech 1850, kdy Jules Colombier formoval první společnost hudebníků zajímající se o prosazování svých práv, a 1851, kdy skupina spisovatelů založila organizaci Société des auteurs, compositeurs et éditeurs de musique, dnes známou především pod zkratkou SACEM. PIASKOWSKI, In: GERVAIS, 2006, op. cit., s. 155.

Kramář, op. cit., na str. 175 uvádí, že organizace SACEM vznikla již od rok dříve v roce 1850, což však nekoresponduje s daty uvedenými na webové stránce SACEM. Historical background. *SACEM* [online]. Neuilly sur Seine, 2019 [cit. 2019-05-03]. Dostupné z: <https://societe.sacem.fr/en/history>

¹⁰⁷ Případně pomocí mechanických zařízení (viz např. pianolové válečky v kapitole 2: Moderní technologie a autorskopravní paradox).

se ke slovu začaly hlásit technologie. Prvním běžně fungujícím zařízením,¹⁰⁸ které byl schopno zaznamenat zvuky a zároveň je reprodukovat,¹⁰⁹ byl fonograf, vynalezený Thomasem Alvou Edisonem a patentovaný v roce 1878. Tato technologie způsobila první skutečnou revoluci v hudebním průmyslu.¹¹⁰ Nepochybně i vlivem vynálezů, které umožnily hudební díla distribuovat prakticky kdekoli, pocítovali autoři čím dál větší potřebu identifikovat svá práva a vymezit se oproti nakladatelům, kteří byli stále v silnějším postavení. Začínala se formovat obchodní hudební scéna a do této situace kromě nakladatelů a autorů, kteří byli stále na počátku boje za existenci a uznání svých autorských práv, začaly vstupovat další subjekty – hudební, později i filmoví producenti, výkonní umělci, distributoři a další.

Autoři začali postupně formovat obdobné autorské organizace za účelem prosazování svých práv po celé Evropě, nikoliv však přeshraničně, ale v jednotlivých státech.¹¹¹ Během následujících let vznikly na evropském území

---

¹⁰⁸ Vynálezu fonografu údajně předcházela vynález paleofonu, nicméně nejsou známy žádné jeho funkční exempláře. Viz Gelatt, Roland. *The Fabulous Phonograph: From Tin Foil to High Fidelity*. Philadelphia: J. B. Lippincott Company, 1955.

¹⁰⁹ Zařízením, které sice dokázalo zvuky zaznamenat, ale nikoliv reprodukovat, byl fonograf, patentovaný v roce 1857 taktéž ve Francii, v Paříži. Viz CRANDALL, Irving B. The Sounds of Speech. *Bell Labs Technical Journal*. 1925, roč. 4 č. 4, s. 586-626.

¹¹⁰ Viz např. Thomas Edison's Poetry Machine. *19: Interdisciplinary Studies in the Long Nineteenth Century* [online]. 2014, 18 [cit. 2019-07-29]. DOI: <http://doi.org/10.16995/ntn.678>. Dostupné z: <https://www.19.bbk.ac.uk/articles/10.16995/ntn.678/>.

¹¹¹ Ve střední Evropě byla první organizací kolektivní správy německá Deutsche Genossenschaft dramatischer Autoren und Komponisten založená v roce 1871. Tato byla druhou organizací kolektivní správy, která v Evropě vznikla, a to hned po výše zmiňované francouzské SACEM. Ta nicméně o několik let později zanikla a místo ní byla v roce 1898 založena Genossenschaft Deutscher Komponisten (GDK), později působící pod novým jménem Genossenschaft Deutscher Tonsetzer (GDT). Zajímavostí pak je, že jako doplňková organizace k poslední zmíněné byla založena společnost Anstalt für musikalisches Aufführungsrecht (AFMA), která se zabývala výhradně výběrem autorskoprávních poplatků. Viz HAUSER, Evelyn. GEMA (Gesellschaft für musikalische Aufführungs- und mechanische Vervielfältigungsrechte) Read more: <https://www.referenceforbusiness.com/history/En-Ge/GEMA-Gesellschaft-F-r-Musikalische-Auff-hrungs-Und-Mechanische-Vervielf-ltigungsrechte.html#ixzz5mrpOuvKr>. *Reference for Business* [online]. [cit. 2019-05-03]. Dostupné z: <https://www.referenceforbusiness.com/history/En-Ge/GEMA-Gesellschaft-F-r-Musikalische-Auff-hrungs-Und-Mechanische-Vervielf-ltigungsrechte.html>

V Rakousku pak byla v roce 1897 založena organizace Staatlich genehmigte Gesellschaft der Autoren, Komponisten und Musikverleger registrierte Genossenschaft mit bechränkter Haftung (Společnost autorů, skladatelů a vydavatelů), známá pod zkratkou AKM (taktéž fungující dodnes). ROSÉN, Jan. *Individualism and collectiveness in intellectual property law*. Northampton, MA: Edward Elgar, 2012. ATRIP intellectual property. ISBN 08-579-3961-0. s. 131.

V roce 1909 pak byla v Německu založena nová organizace, která se, stejně jako AFMA zabývala výběrem autorských poplatků za mechanická práva, její název byl Anstalt für mechanisch-

desítky podobných organizací, které pomalu začínaly spolupracovat na přeshraniční úrovni. Dalším krokem bylo, že za účelem nadnárodní spolupráce, výměny informací a sjednocení postupů, byla v roce 1926 založena mezinárodní Confédération des sociétés d'auteurs et de compositeurs (CISAC), která v této oblasti působí dodnes.¹¹² Ve Francii byla v roce 1929 založena i organizace Bureau International des Sociétés Gérant les Droits d'Enregistrement et de Reproduction Mécanique, vystupující také často pod akronymem BIEM. Jednalo se o prvního kolektivního správce, jenž spravoval mechanická práva související s reprodukcemi nahrávek hudebních děl.¹¹³

Vytváření organizací sdružujících autory bylo již od počátku částečně motivováno aktuálním vývojem technologických prostředků, které umožňovaly záznam, případně přenos předmětů ochrany. Těmito přístroji byly zpočátku fonografy a gramofony. Tyto např. vedly skladatele a dirigenta Johna Philipa Sousu v roce 1914 (což je rok shodný se založením PRS ve Velké Británii) k založení do dnes fungující americké organizace ASCAP, fungující jako kolektivní správce v USA a sdružující téměř 700 000 nositelů práv. Mimo snahu společně spravovat práva vážící se k předmětům ochrany směrem k uživatelům bylo motivací vzniku této organizace zasadit se o novou aktivaci tzv. *read and write* kultury, tedy společnosti, ve které neexistují striktně rozdělené skupiny producentů a konzumentů kultury, ale tyto skupiny se živě prolínají a mixují.¹¹⁴

---

musikalische Rechte (AMMRE). V Německu tak panoval určitý zmatek v tom, která organizace se zabývá správou kterých práv, a do toho byla založena další organizace Genossenschaft zur Verwertung musikalischer Aufführungsrechte (GEMA). Viz HAUSER, Evelyn. Op. cit.

Za účelem efektivnější spolupráce a vyjasnění vztahů spolupracovaly německé organizace GDT a GEMA a rakouská ATM na vybudování společné platformy pro autory – tato iniciativa však byla nedlouho po zahájení prací přerušena na základě pokynu říšského kancléře Adolfa Hitlera a doposud fungující organizace byly rozpuštěny. Namísto nich byla zřízena Staatlich genehmigte Gesellschaft zur Verwertung musikalischer Urheberrechte (STAGMA), kdy všichni úředníci, kteří v předcházejících organizacích působili a byli neárijského původu, byli propuštěni, pouze několika právníkům židovského původu, kteří byli experty na autorské právo, bylo umožněno po určitý čas pokračovat v práci. V rámci poválečných událostí byla STAGMA v roce 1947 přejmenována na GEMA – pod tímto názvem funguje i v dnešních dnech. HAUSER, Evelyn. Op. cit.

¹¹² MIHÁLY, op. cit. s. 19.

¹¹³ Questions Fréquentment Posées: Quand a t-il été fondé? *BIEM* [online]. Neuilly-sur-Seine, 2019 [cit. 2019-05-03]. Dostupné z: http://www.biem.org/index.php?option=com_k2&view=item&layout=item&id=19&Itemid=422&lang=fr

¹¹⁴ LESSIG, Lawrence. Laws that choke creativity. *TED* [online]. 2007 [cit. 2018-10-22]. Dostupné z: http://www.ted.com/talks/larry_lessig_says_the_law_is_strangling_creativity/transcript?language=en#t-64000

Cílem bylo tedy zasadit se o oživení této tvorby, zpracování a redistribuci informací a produktů tvůrčí duševní činnosti. Zakladatelé ASCAP se v té době strachovali, že možnost užívání nahrávacích a záznamových zařízení a jejich pozdější masový rozvoj a dostupnost povede k tomu, že lidé již nebudou vytvářet další (zejm.) umělecká díla, neboť se spokojí s dosavadním repertoárem a lidské dědictví v podobě kultury zůstane zakonzervované v tehdejší podobě.¹¹⁵

Obavy, které provázely vznik ASCAP se postupem času ukázaly jako zjevně liché. Katalyzátorem, který to umožnil, byly prakticky ty samé moderní technologie, které tento strach aktivovaly. Nová média, zejména s nástupem Internetu jako nepostradatelného nástroje pro každodenní život, umožnily mnohým, aby se sami začali podílet na tvorbě a sdílení kultury široké veřejnosti bez dřívějších hmotných překážek.

Dalším milníkem se stalo rozšíření rozhlasového a televizního vysílání. Kolektivním správcem, který taktéž pomáhal formovat dnešní složení v rámci kolektivních správců na britském¹¹⁶ a americkém trhu, je v roce 1940 založená organizace Broadcast Music, Inc. (BMI). Jednou z motivací pro její vznik byla snaha o vytvoření konkurence po sporech mezi americkou ASCAP a provozovateli rozhlasového a televizního vysílání. ASCAP mezi roky 1931 a 1939 zvýšila poplatky, které účtovala provozovatelům rozhlasového vysílání na cca 448 % původní výše. V roce 1940 se pokusila poplatky ještě zdvojnásobit, na což provozovatelé rádiového vysílání zareagovali desetiměsíčním bojkotem hudby, licencované od ASCAP. Namísto toho hráli skladby, které byly součástí *public domain* a regionální hudbu, jejíž tvůrci nebyli ASCAP zastupováni. BMI tedy vznikla jako konkurenční společnost za účelem tvorby konkurence do té doby monopolního ASCAP.¹¹⁷

---

¹¹⁵ Biography of the March King: John Philip Sousa. *PBS* [online]. 2018 [cit. 2018-10-21]. Dostupné z: <http://www.pbs.org/a-capitol-fourth/history/john-philip-sousa/>

¹¹⁶ Jako první organizace kolektivní správy ve Velké Británii však byla (oproti výše zmiňované Francii nebo Německu či Rakousku) poměrně pozdě, v roce 1914, založena Performing Rights Society (dnes vystupující pod názvem PRS for Music). V roce 1930 pak byla založena Society of European Stage Authors & Composers (SESAC),¹¹⁶ která měla původně za cíl zastupovat evropské výkonné umělce a skladatele, postupem času se však přestala omezovat na evropský trh a soustředí se na vynikající výkonné umělce. *SESAC: Performing Rights* [online]. [cit. 2019-05-03]. Dostupné z: <https://www.sesac.com/#/>. Tento kolektivní správce je specifický svojí politikou „*invitation only*“ – jejím členem je možno stát se pouze na základě pozvání, nikoliv na vlastní žádost. Dnes působí po celém světě.

¹¹⁷ BMI's Timeline Through History. *BMI* [online]. Broadcast Music, 2019 [cit. 2019-05-03]. Dostupné z: <https://www.bmi.com/about/history>

3.2 PRÁVA AUTORA A VÝVOJ OCHRANNÝCH ORGANIZACÍ V ČR

Stejně jako v okolních zemích byly počátky kolektivní správy na území českých zemí ovlivněny z velké části v té době se šířícími technologiemi a originální povahou organizací kolektivní správy sdružujících zejména vydavatele a skladatele. Obdobně byly v první fázi zakládány organizace, které se sdružovaly tyto subjekty, resp. nositele práv a pečovaly o jejich práva. Na dnešním českém území máme k dispozici první informace o působení organizací kolektivní správy z doby Rakouska-Uherska. V té době zde působila jako kolektivní správce organizace AKM¹¹⁸, která byla založena 5. prosince 1897 ve Vědeckém klubu ve Vídni, jak bylo zmíněno již výše.¹¹⁹ Ve formě družstevní společnosti byla AKM založena autory, skladateli a hudebními vydavateli, v čele s Josefem Weinbergerem.¹²⁰ Čeští autoři byli později zastupováni částečně také německou organizací kolektivní správy STAGMA (později známou pod názvem GEMA).¹²¹

Ještě v době Rakouska-Uherska se začaly formovat proudy později směřující k založení kolektivních správců, působících na našem území dodnes.¹²² Výraznou osobou, stojící v českém prostředí na straně propagátorů ochranných autorských organizací, byl Jan Löwenbach.¹²³ Löwenbach zmiňuje, že dokud

---

¹¹⁸ Plným názvem Staatlichgenehmigte Gesellschaft der Autoren, Komponisten und Musikverlegerregitrierte Genossenschaft mit beschränkter Haftung. Název kolektivního správce odráží sdružované osoby – autory (Autoren), skladatele (Komponisten) a hudební vydavatele (Musikverlegerregitrierte). K AKM a jejímu vzniku také Kramář, s. 175.

¹¹⁹ AKM funguje v Rakousku jako kolektivní správce dodnes, kromě pauzy od roku 1938 do roku 1945, kdy výkon její činnosti převzala Německá STAGMA. AKM. *Wien Geschichte Wiki* [online]. Wien: Stadt Wien, 2017 [cit. 2018-08-11]. Dostupné z: <https://www.geschichtewiki.wien.gv.at/AKM>

¹²⁰ AKM. *Wien Geschichte Wiki* [online]. Wien: Stadt Wien, 2017 [cit. 2018-08-11]. Dostupné z: <https://www.geschichtewiki.wien.gv.at/AKM>

¹²¹ SLANINA, Josef. Založení OSA v historických souvislostech. Autor in: *magazín OSA nejen pro autory*. 2014(1), s. 6-8.

¹²² Pro ilustraci kontextu zmiňme, že přelom 19. a 20. století byla doba tvorby Leoše Janáčka, Vítězslava Nováka, Josefa Suka, Oskara Nedbala nebo Bohuslava Martinů. 1. polovina 20. století (cca 1900-1945). *Antologie české hudby* [online]. 2019 [cit. 2019-08-06]. Dostupné z: <http://www.antologiehudby.cz/texty.php?obdobi=7>. Z hlediska populární hudby vévodila počátku dvacátého století lidovka v provedení dechových kapel, docházelo také k rozvoji kabaretu. MACHEK, Jakub. Počátky populární kultury v českých zemích na přelomu 19. a 20. století. In: DANIEL, Ondřej. *Populární kultura v českém prostoru*. Praha: Karolinum, 2013, s. 88-104. ISBN 978-80-246-2192-0. s. 92.

¹²³ V roce 1908 vydal tento pražský advokát v časopise *Hudební revue* stať (LÖWENBACH, Jan. Využijte svých autorských práv! (Podnět k úvaze a činu). *Hudební revue*. Praha: Hudební odbor Umělecké besedy, roč. 1908, č. 4. s. 197-200.), ve které hovoří o opožděnosti hospodářského systému v českých zemích a zdůrazňuje tristní absenci organizace, která by zastupovala práva autorů tak, jako tomu již bylo v okolních zemích. Jako vhodný vzor udával organizace kolektivní

nebude založena organizace, která se zaměří vyloženě na správu autorských práv, mohou tuto činnost prozatím alespoň částečně pokrývat stavovské organizace. Jednou z prvních takových organizací, působících v českých zemích, byla Československá jednota hudebních stavů (původně pod názvem Jednota československých ředitelů kůru, kapelníků, varhaníků a majitelů hudebních škol), založená v roce 1896.¹²⁴ Zabývala se návrhy zákonů, týkajících se hudby, vydávala spolkový časopis, a obecně se zasazovala o rozvoj hudebního umění a péči o členy této stavovské organizace.¹²⁵ Podobných organizací existovalo více (Odborové sdružení českých hudebníků pro země koruny české, Slovanská hudební unie, Společenstvo kapelníků v Praze a okolí, Jednota hudebních stavů, Spolek varhaníků a ředitelů kůru), nicméně jejich působení bylo buď místně či obsahově značně limitováno. Jediný pokus o sdružení těchto organizací proběhl v roce 1910, kdy byla založena zastřešující organizace Obec českých hudebníků. Jejím cílem bylo: „zajistit společenské a hmotné povznesení hudebního stavu a (...) spolupůsobit při řešení všech společných otázek“¹²⁶, nicméně pro trvalé neshody a nedostatek pravomocí byla rozpuštěna již po šesti měsících fungování.¹²⁷

---

správy z Německa a Francie, ačkoliv zejména v případě Německa taktéž upozorňuje na komplikace, které prvotní vývoj ochranných organizací provázal (LÖWENBACH, op. cit., s. 197). Ve své stati uvádí, že hudební umění je poměrně „nejbíději honorováno. Zisk z děl hudebních padá z největší části do klína těm, kdož na vzniku jejich měli zásluhu nejmenší.“ Na jeho apel však mnoho umělců nereagovalo, důvodem tehdy byla pravděpodobně zejména skutečnost, že autoři, zastupovaní organizací sídlící v okolních zemích, neměli zájem o změnu reprezentace. Svou roli hrály také obavy, že zakládání podobné organizace bude jak administrativně, tak finančně náročné, což se negativně projeví na jim vyplácených autorských poplatcích. Výnosy autorů však nebyly v této době nikterak závatné, a to ani v případech, kdy byli zastupováni zahraničním kolektivním správcem. Např. Josef Bohuslav Foerster, český hudební skladatel, spisovatel a pedagog, utřil v roce 1910 částku dvacet korun. Srov. též Československá jednota hudebních stavů. Český hudební slovník osob a institucí [online]. Brno: Ústav hudební vědy Filozofické fakulty Masarykovy univerzity, 2017 [cit. 2019-05-05]. Dostupné z: http://www.ceskyhudebnislovník.cz/slovník/index.php?option=com_mdictionary&task=record.record_detail&id=999#literatura9323

¹²⁴ Československá jednota hudebních stavů. *Český hudební slovník osob a institucí* [online]. Brno: Ústav hudební vědy Filozofické fakulty Masarykovy univerzity, 2017 [cit. 2019-05-05]. Dostupné z: http://www.ceskyhudebnislovník.cz/slovník/index.php?option=com_mdictionary&task=record.record_detail&id=999#literatura9323

¹²⁵ Ibid..

¹²⁶ Obec českých hudebníků: volné sdružení českých odborových organizací. *Český hudební slovník osob a institucí* [online]. Brno: Ústav hudební vědy Filozofické fakulty Masarykovy univerzity, 2006 [cit. 2019-05-05]. Dostupné z: http://www.ceskyhudebnislovník.cz/slovník/index.php?option=com_mdictionary&task=record.record_detail&id=1183

¹²⁷ Ibid.

Novým impulsem v debatě o založení české organizace kolektivní správy bylo založení Československa. Nálada osamostatnění, která podnítila založení mnoha národních organizací, ovládla i kruhy československých autorů,¹²⁸ kteří v roce 1919 založili v Pardubicích první českou autorskou organizaci¹²⁹ s názvem Ochranné sdružení československých skladatelů, spisovatelů a nakladatelů (dále jen „Ochranné sdružení“), v jehož čele stál Karel Josef Barvitiuss.¹³⁰ U zrodu Ochranného sdružení stál opět i Jan Löwenbach.¹³¹ Pod Barvitiussovým vedením fungovalo Ochranné sdružení pouhý jeden rok - následně se jeho působiště přesunulo do Prahy a jeho předsedou byl zvolen hudební skladatel, hudební kritik, spisovatel, malíř a pedagog Josef Bohuslav Foerster,¹³² který stál v čele Ochranného sdružení¹³³ stál celých dvacet pět let.

---

¹²⁸ Zakládajícími společníky byli Karel Barvitiuss, Rudolf Piskáček, Arnošt Hermann, Josef Šváb, František Šmíd, Eduard Joudal, Emil Štolcem, Otakar Hanuš a Karel Hašler.

¹²⁹ Podle říšského zákona č. 70/1873 o společenstvech pro napomáhání živnostem a hospodářství.

¹³⁰ Konkrétním dnem ustanovení byl 9. říjen 1919, jednalo se o společenství s ručením omezeným a družstevní formou. Sídlem byly nejprve Pardubice, později Praha. SLANINA, Josef. Z historie OSA: První sedm let: Ročenka OSA. 1996. Praha: OSA – Ochranný svaz autorský pro práva k dílům hudebním, z. s.

¹³¹ Stejně jako o dva roky později (v roce 1921) se Jan Löwenbach podílel na vzniku Klubu českých skladatelů. Jan Löwenbach. *Český hudební slovník osob a institucí* [online]. Brno: Ústav hudební vědy Filozofické fakulty Masarykovy univerzity, 2010 [cit. 2019-05-05]. Dostupné z: http://www.ceskyhudebnislovník.cz/slovník/index.php?option=com_mdictionary&task=record_detail&id=6281

¹³² Josef Bohuslav Foerster. *Český hudební slovník osob a institucí* [online]. Brno: Ústav hudební vědy Filozofické fakulty Masarykovy univerzity, 2017 [cit. 2019-05-05]. Dostupné z: http://www.ceskyhudebnislovník.cz/slovník/index.php?option=com_mdictionary&task=record_detail&id=6881

¹³³ Počátky Ochranného sdružení nebyly snadné. Organizace kolektivní správy nebyly v této době přímo zakotveny v zákoně, Ochranné sdružení fungovalo na základě recepčního zákona č. 11/1918 Sb., podle říšského zákona č. 197/1895 o právu původcovském k dílům literárním, uměleckým a fotografickým, který byl později novelizován říšským zákonem č. 58/1907 (Na Slovensku v této době platilo, oproti českému území, ještě právo uherské). Kolektivní správa, respektive v této době ještě jako *kolektivní ochrana práv*, pak byla vykonávána výhradně na bázi dobrovolného smluvního zastoupení. Kromě toho, že organizace neměla (mimo předsedu) stálé vedení, neboť funkcionáři se neustále střídali, potýkala se zejména s obtížemi přesvědčit zájemce o užívání děl, případně zúčastněné instituce, že autorům náleží za užívání jejich děl odměna. Kromě rozličných sporů se sdružení muselo vyrovnávat i s překážkami ze strany vlády. V roce 1922 odmítla zemská politická zpráva podávat zprávy o užití děl v rozličných produkcích. (SOJKA, E. a kol. *OSA 1919 – 1959*, Knihtisk Praha, 1960.) Následkem těžkostí docházelo i k finančním problémům samotného sdružení. Autorské poplatky nebyly vypláceny a docházelo tak k situacím, kterých se autoři již od počátku obávali. Situace pokročila téměř až k zániku organizace. Světlym momentem bylo až v roce 1923 uzavření smlouvy s Československým rozhlasem a zároveň první schválení honorářů pro autory valnou hromadou sdružení.

Mezitím v roce 1919, 10. září, podepsalo Československo dohodu ze Saint-Germain, čímž se zavázalo přistoupit k Bernské úmluvě ve lhůtě 12 měsíců. Zde můžeme vystopovat první zárodky přeshraniční vztahů mezi subjekty systému kolektivní správy. Nové možnosti užívání děl vedly k nutnosti úpravy autorského práva. V době, kdy se kromě rozhlasového objevilo i televizní vysílání, musely i autorské organizace upravit rozsah poskytovaných služeb a zasadit se o ochranu autorů v nově vznikajících oblastech.

Ochranné sdružení, stejně jako další zainteresované subjekty, se téměř ihned od počátku svého vzniku začalo aktivně angažovat v přípravě prvního autorského zákona, který by unifikoval autorské právo na území tehdejšího Československa. U jeho zrodu stál opět advokát Jan Löwenbach¹³⁴ a další osobnosti sdružující se často v ochranných autorských organizacích.¹³⁵ Přípravné práce trvaly téměř šest let, a jejich výsledkem byl zákon *o původcovském právu k dílům literárním, uměleckým a fotografickým (o právu autorském)*.¹³⁶ Právní úprava v tomto případě nezvykle (ve vztahu k minulé úpravě) akcentovala díla fotografická. Fotografie v této době byly již zcela běžné, navíc v první polovině dvacátého století docházelo k rozšíření barevné fotografie mezi širokou společností.¹³⁷ Zákon definoval fotografická díla jako „(...)všechny výrobky a výtvoř, při nichž bylo užito fotografického nebo jiného postupu jemu podobného jako nutného pomocného prostředku“,¹³⁸ zákon zmiňoval i díla kinematografická.¹³⁹ V souvislosti s ochrannou organizací však zákon zmiňoval pouze správu děl hudebních s textem nebo bez textu.¹⁴⁰

---

¹³⁴ LÖWENBACH, Jan. Novela k zákonu o právu autorském: zákon ze dne 24. dubna 1936, č. 120 Sb. z. a n., s výkladem a materialiem, nové znění zákona o právu autorském s judikaturou a římský text bernské úmluvy z r. 1928 s dodatky. 1. Praha: Československý kompas, 1937. s. 212.

¹³⁵ Mimo zmiňované osobnosti byl k jednáním přizván např. rektor Univerzity Karlovy Karel Hermann-Otavský, ředitel Ochranného sdružení Karel Balling, básník Viktor Dyk nebo spisovatel Rudolf Medek. BERÁNKOVÁ, Hana. Interest Groups and Their Influence on the Czechoslovakian Author's Rights Act. IN JAROSZ, Adam. *Good Governance and Civil Society*. Reprint. Cambridge Scholars Publishing, 2015, s. 259-268. ISBN 9781443873543. s. 263.

¹³⁶ BERÁNKOVÁ, op. cit., s. 259.

¹³⁷ Metoda substraktivního míchání barev byla patentována již v roce 1968. DU HAURON, Louis Ducos. *Les couleurs en photographie: solution du problème*. The British Library, 1869.

¹³⁸ § 4 odst. 3 zákona č. 218/1926 Sb., zákona o původském právu k dílům literárním, uměleckým a fotografickým (o právu autorském).

¹³⁹ § 37 zákona č. 218/1926 Sb.

¹⁴⁰ § 30 odst. 1 zákona 218/1926 Sb.

Kolektivní správa jakožto pojem, se dostala do českého právního řádu právě prostřednictvím zákona č. 218/1926 Sb. V této době se také přeměňuje role ochránce autorských práv, jehož cílem bylo zejména informovat o autorských právech a přesvědčovat o potřebnosti honorování autorů za užívání autorských děl, ve správce autorových práv – osobu, která má danou sumu práv, o kterou pečuje.¹⁴¹ Nositel práv se zde dostává do role, kdy je běžné, že o jeho majetková práva kolektivní správce pečuje.

V zákoně č. 218/1926 Sb. se objevuje institut nároku na *zapravení přiměřeného provozovacího honoráře*.¹⁴² V případě, že je autor¹⁴³ hudebního díla členem organizace kolektivní správy (v té době v jazyce zákona nazývaní se *odborné sdružení, zabývající se výběráním provozovacích honorářů*), nezávisle na tom, zda se jedná o organizaci českou nebo zahraniční, má namísto nároku na náhradu škody, případně na vydání (bezdůvodného) obohacení podle § 57 a 58 zákona č. 218/1926 Sb. nárok právě na provozovací honorář vůči pořadateli veřejného nedivadelního provozování, případně rozhlasu. Výše honoráře byla závislá buď na kolektivní smlouvě – v případě, že obě strany sporu byly členy takových sdružení, že mezi nimi byla smlouva uzavřená – nebo, pokud taková smlouva neexistovala, řídila se výše honoráře sazebníkem, schvalovaným každoročně ministerstvem školství a národní osvěty.¹⁴⁴ Zákon č. 218/1926 Sb. poprvé ve svém textu ve větší míře reflektuje možnost díla mechanicky zaznamenávat a šířit, a to zejména v rámci *rozhlasového a kinematografického přenosu*. Zákon 218/1926 Sb. zejména přiznává původcům výhradní právo dílo „...užívatí ho ku přenesení na nástroje nebo jejich zařízení, určené k mechanickému přednesu, nebo k znázornění obsahu díla kinematografií nebo podobným postupem...“¹⁴⁵ V této době vznikají zároveň první rozsudky důležité pro další vývoj autorského práva. Lze zmínit případ dokumentovaný opět Löwenbachem,

---

¹⁴¹ HARTMANOVÁ, Dagmar. Kolektivní správa autorských práv a práv souvisejících s právem autorským: historicko-teoretická studie: výklad platné právní úpravy včetně porovnání s právní úpravou vybraných evropských zemí, souběžně právní aspekty kolektivní správy. Praha: Linde, 2000. ISBN 978-807-2012-183. s. 11.

¹⁴² § 30 odst. 1 zákona č. 218/1926 Sb. Tímto zákonem byla zároveň prodloužena délka ochrany majetkových práv autorů o dvacet let – ochranná lhůta tedy činila padesát let od smrti autora.

¹⁴³ V zákoně 218/1926 Sb., je umělec, který vytvoří hudební, či jiné dílo, nazýván ještě původcem.

¹⁴⁴ § 30 odst. 2. zákona č. 218/1926 Sb.

¹⁴⁵ § 21 zákona č. 218/1926 Sb.

jehož řešením byla ovlivněna navazující novelizace autorského zákona v oblasti úpravy šíření díla, tj. dnešního sdělování díla veřejnosti.¹⁴⁶

Dalším krokem ve vývoji legislativy upravující v českém prostředí organizace kolektivní správy bylo přijetí zákona č. 115/1953 Sb., o právu autorském (autorský zákon).¹⁴⁷ Zákon č. 115/1953 Sb. upravoval v § 70-72, v samostatné části,¹⁴⁸ autorské organizace.¹⁴⁹ Počty organizací, které se zabývaly správou autorských práv majetkových rostly, sám nositel práv se dostával do pozadí. Ministerstvo kultury přiznalo výhradní oprávnění ochranných organizací autorských dle § 72 zákona č. 115/1953 Sb. vyhláškou č. 145/1954 v § 1 odst. 1 subjektům uvedeným níže, které jsou předchůdci kolektivních správců dodnes

---

¹⁴⁶ Řešenou otázkou v tomto případě bylo, zda koncesionář – odběratel vysílání rozhlasu, nabývá práv nad rámec práva k příjmu a poslechu vysílání. Hostinský instaloval ve svém lokále rozhlasový přijímač s amplionem, což dle Ochranného sdružení autorského¹⁴⁶ zapříčinilo veřejnou reprodukci chráněných hudebních děl, čímž hostinský překročil jemu povolený rozsah užívání rozhlasové produkce. Na základě této premisy podalo Ochranné sdružení autorské na hostinského žalobu ke krajskému soudu v Užhorodě na základě porušení §45 Autorského zákona.¹⁴⁶ Krajský soud ve svém rozhodnutí stanovil, že zásahem do autorského práva není, pokud předplatitel rozhlasu, přestože k obsahu vysílání mají přístup hosté lokálu, sám hudbu neprovozuje. Ochranné sdružení podalo proti rozhodnutí stížnost, na jejímž základě odvolací soud definoval, že hostinskému konstituované právo na základě předplatného mu umožňuje v uzavřeném kruhu jeho vlastní rodiny a domácnosti poslouchat reprodukovanou hudbu. Pokud je tedy hudba zpřístupňována hostům lokálu, dochází k neoprávněnému zpřístupňování děl. Výše popsaný judikturní vývoj byl reflektován i ve výnosech Ministerstva pošt a telegrafů. Po prvotním zmatečném pokynu, kdy Ministerstvo stanovilo, že šíření vysílání československých rozhlasových stanic k obchodním účelům je dovoleno výhradně se souhlasem Radiojournalu, čímž nejsou dotčena ustanovení Autorského zákona, bylo toto upraveno výnosem ze dne 18. února 1933, který znění pozměnil následovně: „Šířiti (reprodukovati) vysílání rozhlasových stanic k obchodním účelům, ať už přímým nebo nepřímým, je dovoleno jen se souhlasem rozhlasové společnosti Radiojournal. Ustanovení Autorského zákona nejsou dotčena, a je tedy třeba vyžádati si k takovému užití díla souhlas autora nebo příslušného autorského sdružení.“¹⁴⁶

Ministerstvo i tento dodatek následně upřesnilo s tím, že specificky pro hostinské a vlastníky a provozovatele podobných zařízení vydalo pokyn, že jsou povinni si opatřit jak souhlas rozhlasové společnosti, tak i autora, respektive jeho zástupce, kterým může být některý z kolektivních správců. Tento spor zároveň pomohl rozhodnout otázku, zda v československém právu upravovat dle Bernské úmluvy čl. 11 bis, odst. 2 licenci pro rozhlasové vysílání.

¹⁴⁷ Dále jen „zákon č. 115/1953 Sb.“

¹⁴⁸ Viz také TELEEC, Ivo. *Tvůrčí práva duševního vlastnictví*. Brno: Masarykova univerzita, 1994, 344 s. ISBN 80-210-0885-7. s. 78.

¹⁴⁹ Mezi tyto autorské organizace patřily jednak autorské svazy (§ 70 zákona č. 115/1953 Sb.) jenž měly pečovat (vedle orgánů státu) o ochranu obecného zájmu v oblasti autorského práva, a dále pak ochranné organizace autorské, které podléhaly přímo ministerstvu kultury (§ 71 zákona č. 115/1953 Sb.) které mohlo těmto organizacím přiznat výhradní oprávnění k udělení svolení k užití děl (sjednávat smlouvy o jejich rozšiřování), vybírat autorské odměny a vybírat příspěvky pro kulturní fondy dle § 75 písm. a), b) a c) zákona č. 115/1953 Sb.

působících na českém území.¹⁵⁰ V návaznosti na č. 115/1953 Sb., bylo vydáno množství podzákoných předpisů, které se zabývaly (také) ochrannými autorskými organizacemi. Zejm. vyhláška, který stanovila sazby provozovacích honorářů, byla zrušena až zákonem 237/1995 Sb., o hromadné správě autorských práv.

V návaznosti na rekonstrukci soukromého práva na počátku 60. let, zejména s ohledem na účinnost zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník,¹⁵¹ došlo k přijetí zákona č. 35/1965 Sb., o dílech literárních, vědeckých a uměleckých. Zákon obsahově vycházel ze státního monopolu v oblasti filmové, rozhlasové a televizní produkce,¹⁵² který byl postupně rušen až v 90. letech. Organizace autorů a výkonných umělců upravoval prostřednictvím pěti paragrafů (§ 40-44 zákona č. 35/1965 Sb.) Tento zákon, zejména s ohledem na jeho socialistickou povahu, akcentoval v mnoha případech administrativně – direktivní úpravu oblasti, která

---

¹⁵⁰ Prvním z uvedených bylo Československé divadelní a literární jednatelství v Praze (Slovenské divadelní zastupitelství v Bratislavě) – později známé jako DILIA (plným názvem DILIA, divadelní, literární, audiovizuální agentura, z. s.). Jeho obor působnosti spočíval v rámci uveřejněných děl literárních a divadelních, tj. dramatických, hudebně-dramatických, choreografických nebo pantomimických včetně hudební a výtvarné složky obou druhů děl, a s rozsahem oprávnění v rámci děl literárních: uveřejňování v časopisech, veřejné přednášení, užití uveřejněného díla k vytvoření díla filmového a veřejného promítání filmu, vysílání rozhlasem nebo televizí, trvalé zachycení k výrobě zvukových snímků a jejich uvádění do prodeje; v případě divadelních děl pak k veřejnému provozování. (Viz Vyhláška ministerstva kultury č. 145/1954 Ú. l. ze dne 25. června 1954, kterou se ochranným organizacím autorským přiznávají výhradná oprávnění a upravují povinnosti osob, které k užití díla potřebují svolení ochranné organizace autorské anebo jsou povinny jí vyplatit autorskou odměnu. § 1 odst. 1.) Dalším subjektem, kterému bylo přiznáno oprávnění ochranných organizací autorských, byl Ochranný svaz autorský v Praze (Slovenský autorský svaz v Bratislavě). Jedná se o kolektivního správce OSA (Ochranný svaz autorský), který taktéž působí i v současnosti. Jeho obor působnosti spočíval v poskytování uveřejněných děl hudebních s textem nebo bez textu, a s rozsahem oprávnění k veřejnému nedivadelnímu provozování, užití díla k vytvoření filmového díla a jeho veřejného promítání, vysílání rozhlasem nebo televizí, trvalému zachycení k výrobě zvukových snímků a jejich uvádění do prodeje. (Viz Vyhláška č. 145/1954 Ú. l., § 1 odst. 1.) Třetím subjektem byla Ochranná organizace při Českém fondu výtvarných umění v Praze (Ochranná organizace při Slovenském fondu výtvarných umění v Bratislavě).¹⁵⁰ Tato organizace je předchůdcem kolektivního správce OOA-S, Ochranná organizace autorská, Sdružení autorů děl výtvarného umění, architektury a obrazové složky audiovizuálních děl, z. s. Jeho obore působnosti spočíval v poskytování děl výtvarných umění včetně děl umění architektonického a děl umění užitého a děl fotografických, a s rozsahem oprávnění k vydávání děl včetně uveřejňování v časopisech, k veřejnému vystavování, k užití uveřejněných děl k vytvoření filmového díla a jeho veřejnému promítání, k vysílání uveřejněných děl televizí. (Viz Vyhláška č. 145/1954 Ú. l., § 1 odst. 1.)

¹⁵¹ Srov. TELEC, 1994, op. cit., s. 78.

¹⁵² Viz Telec, 2001, op. cit., s. 1; TELEC, Ivo. Nový český autorský zákon: vybrané základní otázky. In: *Ochrana duševního vlastnictví*. Bratislava: Právnická fakulta Univerzity Komenského, 2001. s. 33–43, 11 s. ISBN 80-7160-151-9.

ale nebyla v souladu s aktuálními potřebami zúčastněných stran, a proto již v době jeho přijetí nesplňoval požadavky na aktualitu. Důvodem byla zejména právě absence zohlednění nových způsobů užití děl a jiných předmětů ochrany. Zákon č. 35/1965 Sb. ale umožňoval zřízení výhradní pozice pro organizace zastupující autory a výkonné umělce ve specifikovaných oblastech, tento úkon byl v působnosti Ministerstva školství a kultury.¹⁵³ *Dispozice autora* byla § 44 zákona č. 35/1965 Sb. *významně omezena* ve prospěch socialistických organizací, jimž mohlo být přiznáno právo *výhradně* šířit díla autorů nebo výkonných umělců.¹⁵⁴ Zejména převést¹⁵⁵ dílo užít směrem do zahraničí bylo možné pouze prostřednictvím socialistické organizace.¹⁵⁶ Z tohoto titulu tak byla autonomie autorů a výkonných umělců omezena natolik, že jim bylo znemožněno samostatné šíření jejich tvorby. Důvodem byl zřejmý tlak na autory a výkonné umělce ze strany veřejné moci, nicméně tato úprava na další desetiletí významně omezila možnost nositelů práv svobodně nakládat se svou tvorbou, a tedy se i více zajímat o možnosti jejího šíření a celkově její dopad.¹⁵⁷ Tento stav korespondoval i se státním monopolem v rámci filmu, rozhlasu a televize.¹⁵⁸ Tristní byla i situace, která v těchto letech panovala směrem k dílům zahraničních umělců, resp. vyúčtování jejich honorářů. Takové vyúčtování mělo totiž být vypočítáno na základě obdobných kritérií, která byla vytvořena pro tuzemské umělce, avšak následně podrobena specifickému výpočtu: „*Systém pracuje tak, že se sečetly body všech zahraničních autorů a souhrn těchto bodů se vydělil přiděleným limitem devizových korun a tím se stanovila bodová hodnota zahraničního vyúčtování, kterou se vynásobil počet bodů zahraničního autora, a tak vznikl jeho honorář.*“¹⁵⁹

---

¹⁵³ V případě, že by mělo dojít k umožnění užívání děl československých umělců za hranicemi České republiky, opět byly organizace kolektivní správy nejprve nuceny požádat o ministerské povolení. Viz Vyhláška č. 117/1991 ministerstva kultury České republiky ze dne 15. března 1991, o pořádání veřejných produkcí. In: *Beck-online* [právní informační systém]. C. H. Beck [cit. 8. 8. 2019].

¹⁵⁴ Viz také TELEC, 1994, op. cit., s. 196 a násl.

¹⁵⁵ Oproti dnešní úpravě (autor má právo udělit oprávnění k výkonu práva) možnost umožňoval zákon č. 35/1965 Sb. převést dílo užít na jinou osobu.

¹⁵⁶ Viz § 20 a § 44 zákona č. 35/1965 Sb.

¹⁵⁷ Alarmující je i např. způsob vyúčtování honorářů umělců. Výše honorářů byla totiž dle práce JUDr. Vlastimíra Davida určována dle *kulturně politického významu hudebního díla, počtu provozování a s přihlédnutím k ohodnocení osoby autora*. Viz DAVID, Vlastimír. *Historie OSA: Když v OSA pukaly ledy: (část první)*. Jiří Hradec [online]. [cit. 2019-08-06]. Dostupné z: www.jirihradec.cz/tisk/historie.doc

¹⁵⁸ Viz TELEC, Ivo. 2001. s. 1; TELEC, Ivo. *Nový český autorský zákon: vybrané základní otázky*. In: *Ochrana duševního vlastnictva*. Bratislava: Právnická fakulta Univerzity Komenského, 2001. s. 33–43, 11 s. ISBN 80-7160-151-9.

¹⁵⁹ Nerovnováha mezi exportem a importem hudby byla ku prospěchu OSA na úkor zahraničních umělců. Viz DAVID, op. cit.

Dá se očekávat, že nemožnost umělců rozhodovat o šíření svých děl, stejně jako nerovné praktiky směrem k zahraničním umělcům vedly ke snížení důvěry v organizace autory a výkonné umělce zastupující a o snížení zájmu o (aktivní) účast v těchto organizacích. Zákon č. 35/1965 Sb. byl několikrát novelizován, avšak úpravy neměly za výsledek ani zpřehlednění a zjednodušení úpravy, ani její přiblížení ke standardu v Evropě v té době běžnému, a to přesto, že vývoj technologií a nových způsobů užití za dobu jeho účinnosti (zejm. pak od osmdesátých let a dále) nabíral čím dál vyšší rychlost. Počítačové programy nebo možnost sdílení počítačovou sítí byly dlouhou dobu zákonodárcem opomíjeny. První reflexe této problematiky proběhla prostřednictvím zákona č. 89/1990 Sb.¹⁶⁰ Autorům bylo umožněno rozhodovat o šíření svých děl, resp. přiznání výhradního oprávnění organizacím zastupujícím autory již nebránilo autorům v samostatném rozhodování o výkonu svých práv.¹⁶¹ Až v zákoně č. 237/1995 Sb. byla blíže upravena role kolektivních správců.

Zákonem č. 237/1995 Sb. o hromadné správě autorských práv a práv autorskému právu příbuzných a o změně a doplnění některých zákonů bylo přistoupeno k dosud nejširší změně v zákonném uspořádání kolektivní správy (v zákoně č. 237/1995 Sb. nazývané jako hromadná správa). Kolektivní správa, v této době označovaná jako hromadná správa, byla poprvé vyčleněna do samostatného zákona. Stále se však jednalo o mírně modifikovanou úpravu autorského zákona 1965, která nebyla absolutně schopná držet krok s aktualizovanými požadavky doby. Na moderní úpravu autorského práva si tak čeští autoři museli počkat až do nabytí účinnosti zákona č. 121/2000 Sb.

3.3 VÝVOJ ÚPRAVY KOLEKTIVNÍ SPRÁVY V MEZINÁRODNÍCH ÚMLUVÁCH A PRÁVU EU¹⁶²

Autorské právo je považováno na evropské úrovni za prozatím neharmonizované.¹⁶³ Pokud se však blíže podíváme na jednotlivé oblasti,

---

¹⁶⁰ Zákon poprvé zmiňuje také počítačové programy. Viz zákon č. 89/1990 Sb., zákon, kterým se mění a doplňuje zákon č. 35/1965 Sb., o dílech literárních, vědeckých a uměleckých (autorský zákon).

¹⁶¹ Viz bod 25 čl. I. zákona č. 89/1990 Sb.

¹⁶² Tato podkapitola vychází z článku STRAKOVÁ, Lucie. Vývoj úpravy kolektivní správy zejména v právu EU a mezinárodních úmluvách. In Filip Křepelka, Hana Cejpek Musilová, Michal Janovec. *COFOLA 2018 Část X. Sekce práva Evropské unie*. 1. vydání, 2018. Brno: Masarykova univerzita, 2018. s. 73-88. ISBN 978-80-210-9147-4.

¹⁶³ Srov. ADAMOVÁ, Zuzana. Autorské právo a práva súvisiace z hľadiska aktuálnych harmonizačných tendencií na úrovni EÚ. In: *Dny práva 2010: The conference proceedings*. Brno: ACTA UNIVERSITATIS BRUNENSIS, 2010, s. 857-871. ISBN 978-80-210-5305-2. s. 858.

namátkově např. na úpravu osiřelých děl, databází nebo aktuálně třeba na oblast výjimek a omezení autorského práva,¹⁶⁴ můžeme zjistit, že úprava této oblasti se mezi jednotlivými státy Evropské unie postupně sblíží.¹⁶⁵ V tomto ohledu není výjimkou ani oblast kolektivní správy, ačkoliv první vlašťovku, která se téma pokouší uchopit skutečně komplexně, je možno nalézt prozatím pouze jednu.¹⁶⁶ Je třeba podotknout, že pohnutkou pro důkladnější prozkoumání fungování kolektivní správy na evropské úrovni a posléze její regulace z pera Evropské komise, byla kromě dlouhodobého tlaku veřejnosti na posílení zejm. transparentnosti fungování kolektivních správců a celkové zpřehlednění těchto procesů, byl právě rapidní rozvoj moderních technologií a nástrojů, které zasahují i do oblastí, které dlouho existovaly takřka bez povšimnutí zákonodárců ve stínu jejich dravějších kolegů. Možnosti, které nerespektují zažitá principy teritoriality, které vychází z tradice národních států,¹⁶⁷ jsou dnes jak příčinou (avšak v mnoha případech mohou být současně i řešením), těchto doposud nepřilíš standardních situací. V ostatních případech, o nichž bude níže pojednáno, je kolektivní správa zmiňována pouze okrajově, a to bez hlubšího záměru zákonodárce ji jakýmkoliv způsobem regulovat. Dlouhou dobu tak byla kolektivní správa výhradně záležitostí národních úprav jednotlivých států, které se poměrně značně lišily, a to ať jde o právní formu kolektivního správce, účasti na rozhodování, systému vybíraných poplatků apod. Některé z těchto aspektů však v současné době podléhají nové úpravě.

---

¹⁶⁴ Směrnice Rady 93/83/EHS ze dne 27. září 1993 o koordinaci určitých předpisů týkajících se autorského práva a práv s ním souvisejících při družicovém vysílání a kabelovém přenosu, Směrnice Evropského parlamentu a Rady 96/9/ES ze dne 11. března 1996 o právní ochraně databází, Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/29/ES ze dne 22. května 2001 o harmonizaci určitých aspektů autorského práva a práv s ním souvisejících v informační společnosti, Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/84/ES ze dne 27. září 2001 o právu na opětný prodej ve prospěch autora originálu uměleckého díla, Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2006/115/ES ze dne 12. prosince 2006 o právu na pronájem a půjčování a o některých právech v oblasti duševního vlastnictví souvisejících s autorským právem, Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/24/ES ze dne 23. dubna 2009 o právní ochraně počítačových programů, Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2012/28/EU ze dne 25. října 2012 o některých povolených způsobech užití osiřelých děl. Viz také TORREMANS, Paul. *Holyoak and Torremans. Intellectual property law*. Eighth edition. New York, NY: Oxford University Press, 2016. ISBN 978-0-19-873477-2. s. 38.

¹⁶⁵ Srov. WALTER, Michel M. a Silke von LEWINSKI. *European copyright law: a commentary*. New York: Oxford University Press, 2010. ISBN 978-019-9227-327.

¹⁶⁶ Zde pro zamezení pochybnostem hovoříme o Směrnici o kolektivní správě.

¹⁶⁷ Neméně složitou oblastí je v této souvislosti otázka řešení soukromoprávních vztahů s mezinárodním prvkem, které opět díky moderním technologiím vznikají naprosto jednoduše, a to i mezi běžnými uživateli, resp. spotřebiteli. Více k této problematice viz KYSELOVSKÁ, Tereza. Působnost práva na internetu. In: POLČÁK, Radim. *Právo informačních technologií*. Praha: Wolters Kluwer, 2018. Právní monografie (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7598-045-8. s. 32 a násl.

V kontextu vývoje harmonizace kolektivní správy (resp. obecněji autorského práva), případně vytváření jednotného autorského práva v EU¹⁶⁸ lze uvažovat o motivaci, která (ne)upravování této oblasti provázela, jako o širším problému. Důvodem může být absence kompetence EU k regulaci této oblasti, neboť zakládající dokumenty Evropské unie, resp. Evropského hospodářského společenství se o mandátu k úpravě oblasti autorského práva nezmiňovaly.¹⁶⁹ Až do nedávna pak byly jako základ pro možnost úpravy oblasti autorského práva považovány čl. 26 a 114 Smlouvy o fungování Evropské unie.¹⁷⁰ Cílem případných úprav pak bylo zejména sjednocování vnitřního trhu, nikoliv samotná harmonizace této oblasti. Nedostatek pravomoci k systematické regulaci autorského práva tak vedl k roztržičnosti úpravy a současné specifické situaci.¹⁷¹ Jasnější světlo do možnosti regulace oblasti autorského práva přinesla až Lisabonská smlouva¹⁷² a spolu s ní začlenění Listiny základních práv Evropské

---

¹⁶⁸ K této problematice viz např. HUGENHOLTZ, Bernt. Is Harmonization a Good Thing? The Case of the Copyright Acquis. PILA, Justine a Ansgar OHLY. *The europeanization of intellectual property law: towards a European legal methodology* [online]. Oxford: Oxford University Press, [2013], s. 57-73 [cit. 2019-06-21]. ISBN 9780199665105. Dostupné z: <http://www.oxfordscholarship.com/view/10.1093/acprof:oso/9780199665105.001.0001/acprof-9780199665105-chapter-4>; HILTY, Reto M. Copyright in the Internal Market: Harmonisation vs. Community Copyright Law. *International Review of Intellectual Property and Copyright Law*. 2004, č. 760.

¹⁶⁹ GEIGER, Christophe. The construction of intellectual property in the European Union: searching for coherence. GEIGER, Christophe (Ed.) *Constructing European Intellectual Property: Achievements and New Perspectives*. Northampton, MA, USA: Edward Elgar, [2013], s. 5-23. ISBN 9781781001639. s. 6.; Myška in Dobrovolná ESP v čase a prostoru s 216. RAMALHO, Ana. Conceptualising the European Union's Competence in Copyright – What Can the EU Do? *IIC – International Review of Intellectual Property and Competition Law*. 2014, roč. 45, č. 2. ISSN 0018-9855. Dostupné také z: <http://link.springer.com/10.1007/s40319-014-0161-7>. s. 179.

¹⁷⁰ MARGONI, Thomas. *The Harmonisation of EU Copyright Law: The Originality Standard*. University of Glasgow. Dostupné také z: <https://poseidon01.ssrn.com/delivery.php?ID=686112110110064117127025084010077117041064093064074050004004120102127122098112124089057097038029010061121124028121127084001095024002094022065085068083066096001125007064048071008120069007021013090084005021090125099007023007120025031005108125125111065102&EXT=pdf.s.7.>; též MYŠKA, Matěj. Duševní vlastnictví a jeho zakotvení v primárním právu EU. In: DOBROVOLNÁ, Eva, Jan HURDÍK, Markéta SELUCKÁ a kol. *EVROPSKÉ SOUKROMÉ PRÁVO V ČASE A PROSTORU: II. díl: Část deskriptivní, analytická a systémově analytická*. Brno: Masarykova univerzita, 2018. ISBN 978-80-210-8906-8. s. 216.

¹⁷¹ MARGONI, op. cit., s. 7-8.

¹⁷² *Lisabonská smlouva*, 2007/C 306/01 [online]. In: EUR-LeX [právní informační systém]. 2007 [cit. 2019-08-05]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:12007L/TXT&from=CS>

unie¹⁷³ do práva EU.¹⁷⁴ Článek 17 Listiny základních práv Evropské unie totiž stanovuje přímo ochranu duševního vlastnictví. Od roku 2009 pak stanovuje kompetenci EU v rámci práv duševního vlastnictví článek 118 SFEU,¹⁷⁵ jehož cílem je zajistit jednotnou ochranu práv duševního vlastnictví v EU prostřednictvím přijetí opatření o vytvoření evropských práv duševního vlastnictví.¹⁷⁶ Myška v tomto kontextu upozorňuje, že cílem není harmonizace národních úprav, ale právě vytvoření [nových] práv duševního vlastnictví.¹⁷⁷ S ohledem na nedávnou aktivitu EU (zejm. s ohledem na Směrnici o kolektivní správě i Směrnici o autorském právu na jednotném digitálním trhu), máme za to, že překážky směrem k unifikaci autorského práva stále nejsou překonány.¹⁷⁸

Je možné však nalézt více vlivů, které mohou být důvodem pro (alespoň prozatímní) neuskutečněnou harmonizaci autorského práva. Nevůle k tomuto kroku plyne často i ze strany členských států, které buď nejsou ochotny předpisy na úrovni práva Evropské unie včlenit do svého právního řádu, nebo nejsou schopny (i přes dřívější souhlas se zněním konkrétního předpisu) včas připravit a prosadit takovou úpravu.¹⁷⁹

Nejnovějším zásadním dokumentem na poli práva EU je Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/26/EU ze dne 26. února 2014 o kolektivní správě autorského práva a práv s ním souvisejících a udělování licencí pro více území k právním k užití hudebních děl online na vnitřním trhu (dále jen jako

---

¹⁷³ LISTINA ZÁKLADNÍCH PRÁV EVROPSKÉ UNIE, 2012/C 326/02 [online]. In: EUR-LeX [právní informační systém]. 2012 [cit. 2019-08-05]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:12012P/TXT&from=CS>

¹⁷⁴ Viz MYŠKA, In: DOBROVOLNÁ a kol., op. cit., s. 217.

¹⁷⁵ GEIGER, In: GEIGER, op. cit., s. 14.

¹⁷⁶ Tento článek může být základem pro vytvoření jednotného evropského autorského práva fungujícího vedle národních úprav. Viz GEIGER, Christophe. The construction of intellectual property in the European Union: searching for coherence. In: GEIGER, op. cit., s. 14; HUGENHOLTZ, Bernt. The dynamics of harmonization at the European level. In: GEIGER, Christophe (Ed.) *Constructing European Intellectual Property: Achievements and New Perspectives*. Northampton, MA, USA: Edward Elgar, [2013], s. 273-292. ISBN 9781781001639. s. 291.

¹⁷⁷ MYŠKA, In: DOBROVOLNÁ a kol., op. cit., s. 219.

¹⁷⁸ K otázce jednotného evropského autorského práva viz např. HUGENHOLTZ, In: GEIGER, s. 289-291; DREIRER, Thomas. The Wittem Project of a European Copyright Code. In: GEIGER, Christophe (Ed.) *Constructing European Intellectual Property: Achievements and New Perspectives*. Northampton, MA, USA: Edward Elgar, [2013], s. 292-313. ISBN 9781781001639.

¹⁷⁹ KŘEPELKA, Filip. Nahrazování směrnic nařízenými (důvody, skutečnost, možnosti). *Právník, AV ČR, Ústav státu a práva*, 2017, roč. 156, č. 3, s. 213-234. ISSN 0231-6625. s. 213-214.

„Směrnice o kolektivní správě“)¹⁸⁰, a dále pak bouřlivě diskutovaná Směrnice o autorském právu na jednotném digitálním trhu a další směrnice tvořící tzv. *copyrightový balíček*. V případě Směrnice o kolektivní správě se jedná o první rozsáhlejší úpravu kolektivní správy v rámci práva Evropské unie. Mimo několika mezinárodních dohod bylo v otázkách přeshraniční kolektivní správy nutno většinou adresovat obecné předpisy, a dále zejména dvoustranné smlouvy uzavírané mezi jednotlivými kolektivními správci, na jejichž základě jsou pak řešeny veškeré pohyby předmětů kolektivní správy mezi jednotlivými teritorii.

3.3.1 Kolektivní správa v mezinárodních úmluvách

Kolektivní správa je dlouhodobě předmětem úpravy v rámci dvoustranných či vícestranných mezinárodních dohod, přestože se o tomto institutu často zmiňují spíše doplňkově a jako hlavní téma upravují jinou, (sic!) většinou autorskoprávní oblast. V této části bude rozebrána Bernská úmluva o ochraně literárních a uměleckých děl (dále jen „Bernská úmluva“),¹⁸¹ jakožto zřejmě nejdůležitější mezinárodní úmluva dotýkající se autorských děl, a dále pak Mezinárodní úmluva o ochraně výkonných umělců, výrobců zvukových záznamů a rozhlasových a televizních organizací, uzavřená v Římě (dále jen „Římská úmluva“).¹⁸²

Bernská úmluva v roce 1886 poprvé v rámci mezinárodního práva upravovala práva autorů a skladatelů, jako jednu z oblastí ochrany, která měla být všem autorům zaručena. I na základě této úpravy pak po Evropě začaly vznikat autorské organizace. Výjimkou byla Francie, ve které počátky historie organizací,

---

¹⁸⁰ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/26/EU ze dne 26. února 2014 o kolektivní správě autorského práva a práv s ním souvisejících a udělování licencí pro více území k právům k užití hudebních děl online na vnitřním trhu. In: *EUR-Lex* [právní informační systém]. Úřad pro publikace Evropské unie [cit. 07. 08. 2018]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/ALL/?uri=CELEX%3A32014L0026>

¹⁸¹ Bernská úmluva o ochraně literárních a uměleckých děl z 9. 9. 1886, doplněná v Paříži dne 4. května 1896, revidovaná v Berlíně dne 13. listopadu 1908, doplněná v Bernu dne 20. března 1914 a revidovaná v Římě dne 2. června 1928, v Bruselu dne 26. června 1948, ve Stockholmu dne 14. července 1967 a v Paříži dne 24. července 1971 (viz vyhl. č. 133/1980 Sb.), ve znění změny ze dne 28.9. 1979 (viz vyhl. č. 19/1985 Sb.) In: *EUR-Lex* [právní informační systém]. Úřad pro publikace Evropské unie [cit. 07. 12. 2018]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/ALL/?uri=CELEX%3A32014L0026>

¹⁸² Mezinárodní úmluva o ochraně výkonných umělců, výrobců zvukových záznamů a rozhlasových a televizních organizací, uzavřená v Římě dne 26. 10. 1961 (viz vyhl. 192/1964 Sb.). In: *EUR-Lex* [právní informační systém]. Úřad pro publikace Evropské unie [cit. 07. 12. 2018]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/ALL/?uri=CELEX%3A32014L0026>

sdužujících autory, sahají až do roku 1777.¹⁸³ Z Bernské úmluvy lze dovozovat z textu čl. 11bis odst. 2¹⁸⁴ a dále z textu čl. 13 odst. 1,¹⁸⁵ prostor poskytnutý pro úpravu kolektivní správy právním řádem jednotlivých států. I proto tak mohly začít vznikat výše zmiňované organizace kolektivní správy, neboť Bernská úmluva otevřela těmto aktivitám cestu. To, společně s čl. 2 odst. 6 Bernské úmluvy, který výslovně zmiňuje, že poskytovaná autorskoprávní ochrana působí nejenom ve směru k autorům samotným, ale i k jejich právním nástupcům, signalizuje, že i organizace, které sdružují a zastupují autory, požívají tohoto režimu. Tato ustanovení jsou zároveň považována za východiska pro užití „nedobrovolných“ či „zákonných“ licencí, v souvislosti s kolektivní správou pak za oblast povinně spravovaných kolektivních práv.¹⁸⁶ V této situaci pak totiž dochází k tomu, že ačkoliv jsou vykonavatelé autorských práv oprávněni k určitým činnostem, které jim zákon povoluje (typicky mnohé způsoby užívání díla), mohou tak činit pouze skrze systém kolektivní správy.

---

¹⁸³ V roce 1777 zformoval francouzský dramatik Pierre-Augustin Caron de Beaumarchais skupinu 22 dalších autorů pod názvem Bureau de la legislation dramatique, aby se postavili podhodnocování jejich práce pro Théâtre-Français. Po dlouhém vyjednávání o dané situaci, vedlo nakonec i snažení těchto autorů k přijetí prvního zákona, zabývajícího se právy autora, a to v roce 1791. Jednalo se o historický první koncept autorských práv na celém světě. V roce 1829 pak byla založena autorská organizace SACD (Society of Dramatic Authors and Composers), která vznikla spojením dvou dříve existujících společností podobných zájmů. Prvním organizací kolektivní správy jako takové, pak byla v roce 1851 SACEM (Society of Authors, Composers and Music Publishers). Více viz kapitola 3: Vývoj kolektivní správy, The History of Collective Management. CISAC [online]. Paris: CISAC [cit. 2019-05-23]. Dostupné z: http://www.cisac.org/content/download/1127/19620/file/CISACUniversity_The_History_of_Collective_Management_FINAL.pdf, GUIBAULT, Lucie a Stef VAN GOMPEL. Collective Management in the European Union. In: GERVAIS, 2016, op. cit.; nebo HARTMANOVÁ, Dagmar. *Kolektivní správa autorských práv a práv souvisejících s právem autorským: historicko-teoretická studie, výklad platné právní úpravy včetně porovnání s právní úpravou vybraných evropských zemí, soutěžně právní aspekty kolektivní správy*. Praha: Linde, 2000, 143 s. ISBN 80-720-1218-5.

¹⁸⁴ „Zákonodárstvím států Unie se vyhrazuje, aby stanovila podmínky výkonu práv uvedených v odstavci 1, avšak účinnost těchto podmínek budep přísně omezena na státy, které je stanovily (...)“ Čl. 11 bis odst. 2 Bernské úmluvy.

¹⁸⁵ „Každý stát Unie může samostatně stanovit výhrady a podmínky týkající se výlučného práva přiznaného autorovi hudebního díla a autorovi textu, který již udělil svolení k jeho záznamu společně s hudebním dílem, udílet svolení k zvukovému záznamu uvedeného hudebního díla, popřípadě i s textem; účinnost všech takových výhrad a podmínek bude však přísně omezena na státy, které je stanovily, a v žádném případě nesmějí být na újmu práv těchto autorů na přiměřenou odměnu, kterou určí, není-li dohody, příslušný státní orgán.“ Čl. 13 odst. 1 Bernské úmluvy.

¹⁸⁶ The Establishment and Functioning of Collective Management Organizations: The Main Features. WIPO: World Intellectual Property Organization [online]. Khartoum: Center for Information Technology and Intellectual Property, 2005 [cit. 2019-05-24]. Dostupné z: http://www.wipo.int/edocs/mdocs/arab/en/wipo_cr_krt_05/wipo_cr_krt_05_9.pdf. s. 4.

Římská úmluva (Mezinárodní úmluva o ochraně výkonných umělců, výrobců zvukových záznamů a rozhlasových organizací) se o kolektivní správě taktéž přímo nezmiňuje. V čl. 12 ale prostor pro upravení podmínek národní legislativou.¹⁸⁷ Ani další dokumenty, které upravují oblast práva duševního vlastnictví, či úžeji autorského práva,¹⁸⁸ neobsahují konkrétní ustanovení týkající se kolektivní správy. Mezinárodní prvek se v právní úpravě dané oblasti objevuje tedy zejména prostřednictvím již výše zmiňovaných dohod mezi samotnými kolektivními správci,¹⁸⁹ které musí nutně respektovat národní úpravu jednotlivých zúčastněných států. Dvě z nejzásadnějších mezinárodních úmluv zabývajících se autorským právem řeší tedy problematiku kolektivní správy pouze v nastíněném měřítku. Ač by se dalo očekávat, že vzhledem k prakticky globální působnosti a užívanosti tohoto institutu, zejména v souvislosti rozvojem přirozeně přeshraničních moderních technologií, bude tato oblast předmětem regulace již dříve, první komplexnější krok přinesly až v nedávné době normy Evropské unie.

3.3.2 Kolektivní správa v právu Evropské unie

Snahy Evropské unie o vytvoření jednotného trhu jsou realizovány již mnoho let.¹⁹⁰ Součástí těchto tendencí je i sjednocení úpravy v oblasti ochrany

---

¹⁸⁷ „(...)domestic law may, in the absence of agreement between these parties, lay down the conditions as to the sharing of this remuneration.“ Čl. 12 Římské úmluvy. s. 52.

¹⁸⁸ Zejm. následující mezinárodní úmluvy: Convention Establishing the World Intellectual Property Organization, signed at Stockholm on July 14, 1967 and as amended on September 28, 1979. WIPO Performances and Phonograms Treaty (WPPT), přijato v Ženevě 20. 12. 1996, WIPO Copyright Treaty (WCT), přijato v Ženevě 20. 12. 1996, Universal Copyright Convention, with Appendix Declaration relating to Articles XVII and Resolution concerning Article XI 1952, Trade-Related Aspects of Intellectual Property Rights. Dostupné z: https://www.wto.org/english/docs_e/legal_e/27-trips_01_e.htm; a další, dostupné např. zde: <http://www.wipo.int/treaties/en/>.

¹⁸⁹ Jedná se zejména o tzv. reciproční smlouvy, pomocí kterých pověřuje jeden kolektivní správce dalšího (zahraničního), aby jej zastupoval při výkonu jím spravovaných práv na jiném území. Vždy se pak jedná o díla stejné kategorie a stejná práva. Viz § 97g odst. 1 a) Autorského zákona. Např. kolektivní správce OSA měl v roce 2017 uzavřeno 125 recipročních nebo unilaterálních smluv s 81 organizacemi kolektivní správy z celého světa. OSA — Ochranný svaz autorský pro práva k dílům hudebním, z.s. VÝROČNÍ ZPRÁVA OSA O ČINNOSTI A HOSPODAŘENÍ ZA ROK 2017. OSA [online]. Praha, 2018 [cit. 21. 05. 2019]. Dostupné z: http://www.osa.cz/media/144347/osa_rocenka2017_on-line.pdf. s. 105.

¹⁹⁰ Evropský parlament ve svém Rozhodnutí z roku 2004 zmiňuje, že otázky kolektivní správy jsou na úrovni Evropské unie diskutovány od roku 1995. Zároveň upozorňuje, že v roce uveřejnění tohoto Rozhodnutí tvořil podíl zboží chráněném autorským právem a právy s autorským právem souvisejícími na hrubém domácím produktu EU 5-7 %. European Parliament resolution on a Community framework for collective management societies in the field of copyright and neighbouring rights (2002/2274(INI)) ze dne 15. ledna 2004. Bod 1 a 4. Dále srov. např. EVROPSKÁ KOMISE. Doporučení Komise ze dne 18. května 2005 o kolektivní

autorských děl a jiných předmětů ochrany, přičemž tato nabírá na důležitosti v rámci vytváření jednotného digitálního trhu,¹⁹¹ jakožto reakci na stále vyšší podíl transakcí ve spojitosti s předměty ochrany, odehrávajícími se s použitím digitálních technologií. Reálné fungování zejm. jednotného digitálního trhu je stavěno před mnohé výzvy a překážky, mezi něž patří i teritoriální povaha ochrany duševního vlastnictví.¹⁹² Autorské právo, potažmo tedy ani řešená oblast kolektivní správy, není na úrovni Evropské unie všeobecně harmonizované,¹⁹³ přestože v některých oblastech již k (vertikálnímu) sjednocení došlo.¹⁹⁴ Jedním z problémů, který harmonizaci překáží, je již zmiňovaný princip teritoriality¹⁹⁵, který je v rozporu s filosofií fungování online služeb. V jednotlivých členských státech se tedy právní úprava více či méně

---

přeshraniční správě autorského práva a práv s ním souvisejících pro zákonné on-line hudební služby. In: *EUR-Lex* [právní informační systém]. Úřad pro publikace Evropské unie [cit. 07. 08. 2019]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX%3A52015DC0192>. s. 54.

¹⁹¹ Strategie pro jednotný digitální trh byla představena Evropskou komisí v roce 2015, přičemž hlavním podnětem pro ni a účelem její existence bylo zasadit se o odstranění bariér pro volný pohyb digitálních služeb a produktů napříč Evropskou unií. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX%3A52015DC0192>

¹⁹² Mezi otázky, kterými se Strategie pro jednotný digitální trh zabývala, patří z hlediska teritoriálních bariér zejm. zabránění bezdůvodného blokování na základě zeměpisné polohy, tj. tzv. *geoblocking* (geoblokace) (bod 2.3), a obecně lepší přístup k digitálnímu obsahu (bod 2.4.) S tím související jsou i otázky daňové (bod 2.5.) EVROPSKÁ KOMISE. Doporučení Komise ze dne 18. května 2005 o kolektivní přeshraniční správě autorského práva a práv s ním souvisejících pro zákonné on-line hudební služby. In: *EUR-Lex* [právní informační systém]. Úřad pro publikace Evropské unie [cit. 07. 08. 2019]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX%3A52015DC0192>.

¹⁹³ Harmonizace autorského práva, zejm. její potřebnost a vhodnost je dlouhodobě předmětem diskuzí. Viz např. MARGONI, op. cit.; nebo HUGENHOLTZ, Bernt. Is Harmonization a Good Thing? The Case of the Copyright Acquis. PILA, Justine a Ansgar OHLY. *The europeanization of intellectual property law: towards a European legal methodology* [online]. Oxford: Oxford University Press, [2013], s. 57-73 [cit. 2019-05-21]. ISBN 9780199665105. Dostupné z: <http://www.oxfordscholarship.com/view/10.1093/acprof:oso/9780199665105.001.0001/acprof-9780199665105-chapter-4>. V současnosti je centrem pozornosti úprava jednotného digitálního trhu – zatím nejzásadnější plánovaná regulace. K přípravám např. zde: Jednotný digitální trh: Odstraňovat překážky a využívat všech možností online. Evropská komise [online]. 2018 [cit. 2018-04-21]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/commission/priorities/digital-single-market_cs, dále pak viz pododíl 3.3.2.2 Směrnice 2019/790 o autorském právu na jednotném digitálním trhu.

¹⁹⁴ Prvním aktem, který vůbec upravoval oblast práva duševního vlastnictví byla Směrnice č. 87/54/EHS Rady ze dne 16. prosince 1986 o právní ochraně topografií polovodičových výrobků.

¹⁹⁵ K tomuto srov. kapitulu 5: Teritorialita autorského práva jako anachronismus: Příklad kolektivní správy.

liší.¹⁹⁶ Můžeme však pozorovat, že již delší dobu¹⁹⁷ vznikají právní předpisy, jejichž ústředním tématem nebyla sice oblast kolektivní správy, nicméně i přesto se daného tématu dotýkaly. Obsah evropské legislativy mnohdy vychází z již existujícího mezinárodního práva,¹⁹⁸ případně z rozhodovací praxe Soudního dvora Evropské unie nebo Evropské komise, které jsou nedílnou součástí pokračujícího vývoje úpravy.¹⁹⁹ Evropská unie připravuje i mnohá sdělení nebo doporučení.²⁰⁰ Snahu o úpravu nebo vůbec zmínku o kolektivní správě můžeme vystopovat v několika směrnicích. V následující části tak sledujeme, jak se proměňuje pohled na autonomii vůle autora v rámci nakládání s předměty ochrany, resp. jak se proměňuje s ohledem na důraz dávaný hospodářskému a kulturnímu vlivu, případně dalším regulovaným aspektům.

Ve směrnici 92/100/EHS, v kodifikovaném znění 2006/115/ES,²⁰¹ poprvé²⁰² hovoříme o organizacích kolektivní správy jako takových. V čl. 5 odst. 3

---

¹⁹⁶ Budoucí vývoj harmonizace může ovlivnit i odchod Velké Británie z Evropské unie. K tomuto viz CÍSAŘOVÁ, Zuzana. Brexit a jeho dopady v oblasti průmyslových práv a autorského práva. KRÍŽ, Jan. *Aktuální otázky práva autorského a práv průmyslových: Current problems of copyright and industrial property*. Praha: Univerzita Karlova, 2016, s. 79-89. ISBN 978-80-87975-58-9.

¹⁹⁷ Mezi roky 1991–2011 vyšlo sedm směrnic, které se prakticky všechny zabývaly úpravou nových technologií. Srov. HUGENHOLTZ, Bernt. Copyright in Europe: Twenty Years Ago, Today and What the Future Holds. *Fordham Intellectual Property, Media and Entertainment Law Journal* [online]. 2013, 23(2), s. 503-524 [cit. 2019-09-01]. Dostupné z: <https://ir.lawnet.fordham.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1534&context=iplj>

¹⁹⁸ Viz např. úprava tříkrokového testu, který vychází z Bernské úmluvy.

¹⁹⁹ Soudní dvůr EU hraje v harmonizačních snahách významnou roli. K tomu např. MARGONI, Thomas. *The Harmonisation of EU Copyright Law: The Originality Standard*. University of Glasgow. 2016. Dostupné také z: <https://poseidon01.ssrn.com/delivery.php?ID=686112110110064117127025084010077117041064093064074050004004120102127122098112124089057097038029010061121124028121127084001095024002094022065085068083066096001125007064048071008120069007021013090084005021090125099007023007120025031005108125125111065102&EXT=pdf>

²⁰⁰ Srov. např. Green Paper: Copyright and Related Rights in Information Society (COM(95) 382 final) ze dne 19.07.1995. EUR-Lex [právní informační systém]. Úřad pro publikace Evropské unie [cit. 2019-06-23]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:51995DC0382&from=EN>. Viz též. SVOBODA, Pavel. Vliv autorskopravní teritoriality na vývoj evropského práva. Praha: Karolinum, 2001. ISBN 80-246-0352-7. s. 113 a násl.

²⁰¹ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2006/115/ES ze dne 12. prosince 2006 o právu na pronájem a půjčování a o některých právech v oblasti duševního vlastnictví souvisejících s autorským právem (kodifikované znění). In: *EUR-Lex* [právní informační systém]. Úřad pro publikace Evropské unie [cit. 2019-08-22]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/LSU/?uri=CELEX%3A32006L0115>

²⁰² Shodně též Úřední věstník Evropské unie: C 92 E: European Parliament resolution on a Community framework for collective management societies in the field of copyright and

se evropský předpis poprvé zmiňuje o možnosti, že právo na spravedlivou odměnu autorů nebo výkonných umělců může být svěřeno do správy organizacím kolektivní správy. Pokud uvažujeme o motivaci této úpravy, směrnice 2006/115/ES zdůrazňuje, že ochrana autorských děl, předmětů, které jsou chráněny právy souvisejícími s právem autorským může mít zásadní hospodářský a kulturní vliv na rozvoj zemí EU.²⁰³ Zároveň již v této době²⁰⁴ upozorňovala, že autorskoprávní ochranu je třeba posuzovat vzhledem k technologickému vývoji,²⁰⁵ a zároveň varuje, že autoři a výkonní umělci musí být za svou práci nutně odpovídajícím způsobem odměňováni.²⁰⁶

S definicí termínu organizace pro kolektivní správu se poprvé setkáváme ve směrnici 93/83/EHS, již se zde rozumí organizace, která řídí a spravuje autorská práva a práva s nimi související, přičemž tato činnost je jedinou nebo jednou z jejích hlavních činností.²⁰⁷ Zároveň je zde poprvé stanoveno, že jedno z práv nositelů autorského práva může být vykonáváno výhradně skrze organizace pro kolektivní správu.²⁰⁸ Jedná se o výkon práva na kabelový přenos – právo odmítnout nebo povolit kabelový přenos²⁰⁹ (tedy přenos rozhlasového nebo televizního vysílání) bylo od této doby doménou kolektivního správce.²¹⁰ Cílem této úpravy bylo zejména zabránit roztříštěnosti dosavadních předpisů, a zároveň zajistit větší jistotu nositelů práv, že jejich díla nebudou využívána bez uhrazení patřičné odměny.²¹¹ Obě tyto skutečnosti pak bránily oběhu „programů“ – obsahu

---

neighbouring rights (2002/2274(INI)) ze dne 15. ledna 2004. In: EUR-Lex [právní informační systém]. Úřad pro publikace Evropské unie [cit. 2019-06-23]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=OJ:C:2004:092E:FULL&from=EN>. Bod 2.

²⁰³ Bod 3 Odůvodnění Směrnice 2006/115/ES.

²⁰⁴ Tedy již v době původního znění směrnice 2006/115/ES z roku 1992.

²⁰⁵ Bod 4 Odůvodnění. Ibid.

²⁰⁶ Bod 5 Odůvodnění. Ibid.

²⁰⁷ Směrnice Rady 93/83/EHS ze dne 27. září 1993 o koordinaci určitých předpisů týkajících se autorského práva a práv s ním souvisejících při družicovém vysílání a kabelovém přenosu (dále jen „směrnice 93/83/EHS“).

²⁰⁸ Čl. 9 odst. 1. Ibid.

²⁰⁹ Dnes i mikrovláknový nebo obdobný přenos.

²¹⁰ Viz také Úřední věstník Evropské unie: C 92 E: European Parliament resolution on a Community framework for collective management societies in the field of copyright and neighbouring rights (2002/2274(INI)) ze dne 15. ledna 2004. In: EUR-Lex [právní informační systém]. Úřad pro publikace Evropské unie [cit. 07. 08. 2019]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=OJ:C:2004:092E:FULL&from=EN>. Bod 2.

²¹¹ Bod 5 Odůvodnění. Ibid.

rozhlasového a televizního vysílání v rámci Evropské unie.²¹² Kolektivní správce se měl stát organizací, která bude prostředníkem mezi nositeli práv a zprostředkovateli kabelového přenosu. Motivací, aby tato činnost byla provozována výhradně kolektivním správcem, pak byla skutečnost, že nositelé práv k určitým částem rozhlasového a televizního vysílání, mohli zpochybnit hladký průběh právní úpravy, proto bylo třeba ustanovit povinnost, že poskytovat oprávnění k předmětným dílům může pouze organizace kolektivní správy.²¹³

Směrnice 2001/84/ES²¹⁴ poprvé upravuje, že členské státy mohou v rámci opětovného prodeje autorského díla stanovit, že osobou oprávněnou k takové činnosti bude moci být kolektivní správce, a to ať už – dle nastavení národního režimu – v rámci kolektivní správy povinné nebo dobrovolné.²¹⁵ V recitálu 28 směrnice 2001/84/ES je již nyní specificky zdůrazněno, že organizace kolektivní správy musí jednat průhledným a účelným způsobem, aby mohly práva, zejm. jako v tomto předpisu upravované právo na opětovný prodej, spravovat.

V roce 2004 vydal Evropský parlament „*Rozhodnutí o rámci Společenství pro kolektivní správce autorských práv.*“²¹⁶ Tento dokument shrnuje dosavadní tendence úpravy v oblasti kolektivní správy, mj. zdůrazňuje potřebu další úpravy vzhledem k novým členským státům,²¹⁷ jejichž systémy kolektivní správy se zdají

---

²¹² Ibid.

²¹³ Odůvodnění 28. Směrnice 93/83/EHS.

²¹⁴ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/84/ES ze dne 27. září 2001 o právu na opětovný prodej ve prospěch autora originálu uměleckého díla. Dále jen jako „směrnice 2001/84/ES“.

²¹⁵ Čl. 6 odst. 2. Směrnice 2001/84/ES; European Parliament resolution on a Community framework for collective management societies in the field of copyright and neighbouring rights (2002/2274(INI)) ze dne 15. ledna 2004. Bod. 2.

²¹⁶ Úřední věstník Evropské unie: C 92 E: European Parliament resolution on a Community framework for collective management societies in the field of copyright and neighbouring rights (2002/2274(INI)) ze dne 15. ledna 2004. In: EUR-Lex [právní informační systém]. Úřad pro publikace Evropské unie [cit. 07. 08. 2019]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=OJ:C:2004:092E:FULL&from=EN>.

²¹⁷ V roce 2004 rozšířily EU státy Česká republika, Estonsko, Kypr, Litva, Lotyšsko, Maďarsko, Malta, Polsko, Slovensko a Slovinsko.

Pro upřesnění a přiblížení kontextu doplňme, že v roce 2000 byl v České republice přijat Autorský zákon (zákon 121/2000 Sb.), který úpravu kolektivní správy oproti předchozímu stavu zahrnul do jednoho předpisu. Autorský zákon jako takový sklídl (veskrze) pozitivní ohlasy. Viz DIETZ, Adolf. Nový český autorský zákon – evropsky špičkový produkt. Duševné vlastnictví. Roč. 2004, č. 2, s. 6-14. Srov. TŮMA, Pavel. Kriticky k novele autorského zákona. *Právní rádce* [online]. 2004 [cit. 2019-05-25]. Dostupné z: <https://pravnicaradce.ihned.cz/c1-13874040-kriticky-k-novele-autorskeho-zakona>

být v provizorním, neukotveném stavu, a je tedy žádoucí vypracovat strategii budoucího systému kolektivní správy.²¹⁸ Směrnice 2012/28/EU,²¹⁹ která upravuje povolené způsoby užití děl, zmiňuje pouze, že jejím předmětem nejsou rozšířené kolektivní licence nebo kolektivní správa obecně. Jediným ustanovením, týkajícím se kolektivních správců je pak čl. 3 odst. 2, které mezi zdroje, ve kterých musí být provedeno vyhledávání za účelem, zda je jedná o dílo nebo zvukový záznam, který je osiřelým dílem, řadí i seznamy děl kolektivních správců.²²⁰

3.3.2.1 Směrnice 2014/26/EU o kolektivní správě

Na úrovni Evropské unie vyvrcholily, do té doby relativně minoritní, snahy o úpravu oblasti kolektivní správy,²²¹ účinností Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/26/EU ze dne 26. února 2014,²²² o kolektivní správě autorského práv a práv s ním souvisejících a udělování licencí pro více území k právním k užití hudebních děl online na vnitřním trhu (dále jen „Směrnice o kolektivní správě“).²²³ Jedná se tedy o první předpis mající za cíl komplexněji upravit zastupování nositelů práv, stanovit minimální požadavky pro řádný výkon kolektivní správy a zajistit určitou úroveň fungování a transparentnosti autorských organizací.²²⁴ Druhou část Směrnice o kolektivní správě tvoří úprava licencování hudebních děl online pro více území.²²⁵ Nové úpravě této oblasti

---

²¹⁸ Úřední věstník Evropské unie: C 92 E: European Parliament resolution on a Community framework for collective management societies in the field of copyright and neighbouring rights (2002/2274(INI)) ze dne 15. ledna 2004. Bod. 10.

²¹⁹ Bod 28 Odůvodnění Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2012/28/EU ze dne 25. října 2012 o některých povolených způsobech užití osiřelých děl. Dále jen jako „směrnice 2012/28/EU“.

²²⁰ Čl. 3 odst. 2 a Příloha směrnice 2012/28/EU.

²²¹ Viz neuspokojivý výsledek nezávazného Doporučení Komise 2005/737/ES ze dne 18. května 2005, o kolektivní přeshraniční správě autorského práva a práv s ním souvisejících pro zákonné on-line hudební služby. In: *EUR-Lex* [právní informační systém]. Úřad pro publikace Evropské unie [cit. 2019-05-25]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/HTML/?uri=CE-LEX:32005H0737&qid=1518303420300&from=CS>

²²² Směrnice o kolektivní správě měla být do národních právních řádů transponována do 10. dubna 2016, v České republice k tomu fakticky k tomu došlo až novelou Autorského zákona prostřednictvím zákona č. 102/2017 Sb. kterým se mění zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů. K transpozici sekundárního práva EU viz TÝČ, Vladimír. Úvod do mezinárodního a evropského práva. Brno: Masarykova univerzita, 2007. ISBN 978-80-210-4253-7. s. 81-82.

²²³ Srov. DOBŘIČHOVSKÝ, Tomáš. Moderní trendy práv k duševnímu vlastnictví v kontextu evropského práva, dohody TRIPS a aktivit WPO. Praha: Linde, 2004, s. 63.

²²⁴ Zejm. Hlava II Směrnice o kolektivní správě.

²²⁵ Hlava III Směrnice o kolektivní správě.

předcházela velká očekávání, skutečný dopad Směrnice o kolektivní správě na zkoumanou oblast se nyní projevuje zejména v požadavcích na interní strukturu a fungování samotných kolektivních správců; další, zejména nové zajímavé instituty (např. nezávislý kolektivní správce)²²⁶, jsou v praxi prozatím téměř nevyužívané.²²⁷

Účinnosti Směrnice o kolektivní správě předcházelo více než desetiletí příprav a vytváření pracovních dokumentů. Evropský parlament v roce 2004 vydal výše zmiňované Rozhodnutí,²²⁸ které se zabývalo fungováním organizací kolektivní správy. Jeho obsahem bylo transparentní fungování kolektivních správců, jejich interní struktura nebo výše vybíraných sazeb – tedy témata, která se později stala i obsahem Směrnice o kolektivní správě. Evropský parlament v této souvislosti doporučoval i přijetí opatření, která budou ukládat kolektivním správcům zveřejňování výročních zpráv, rozúčtovacích řádů, nákladů na správu nebo recipročních smluv. Evropská komise v návaznosti na tento krok EP publikovala „Communication“ – větší měrou technicky a právně zaměřený dokument, zabývající se kolektivní správou na jednotném trhu.²²⁹ Jeho cílem bylo zabezpečit fungování kolektivní správy na jednotném trhu a zajistit, že pro nositele majetkových práv i uživatele je výhodnou možností užívat služeb kolektivních správců.

Street, Laing a Schroff²³⁰ ve své studii zaměřené na vliv organizací kolektivní správy na kreativitu a kulturní diverzitu zmiňují, že kolektivní správci

---

²²⁶ Viz podkapitola 6.2 Nezávislý správce práv.

²²⁷ V České republice vznikl po účinnosti Směrnice o kolektivní správě první nezávislý správce práv (dalším byl Soundreef Ltd. ve Velké Británii) Copymarket (www.copymarket.cz), provozovaný společností Nezávislý správce práv s.r.o. Později se připojili další – původem britská společnost Soundreef vytvořila v ČR lokální pobočku, dále vznikl nezávislý správce práv IS Media s.r.o. a dále Nezávislá kultura s.r.o. Seznam nezávislých správců práv je dostupný ze stránek Ministerstva kultury ČR. Ministerstvo kultury [online]. Praha, 2018 [cit. 2019-05-25]. Dostupné z: <https://www.mkcr.cz/seznam-nezavislych-spravcu-prav-1640.html>

²²⁸ Úřední věstník Evropské unie: C 92 E: European Parliament resolution on a Community framework for collective management societies in the field of copyright and neighbouring rights (2002/2274(INI)) ze dne 15. ledna 2004.

²²⁹ COMMUNICATION FROM THE COMMISSION TO THE COUNCIL, THE EUROPEAN PARLIAMENT AND THE EUROPEAN ECONOMIC AND SOCIAL COMMITTEE: The Management of Copyright and Related Rights in the Internal Market. In: Brusel: COM(2004) 261 final, 2004. In: EUR-Lex [právní informační systém]. Úřad pro publikace Evropské unie [cit. 2019-05-25]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2004:0261:FIN:EN:PDF>

²³⁰ STREET, John, Dave LAING a Simone SCHROFF. Regulating for creativity and cultural diversity: the case of collective management organisations and the music industry. *International Journal of Cultural Policy* [online]. 2016, Roč. 24, č. 3, s. 368-386 [cit. 2019-05-25]. DOI:

jsou relativně opomíjenými prostředníky na poli autorskoprávního průmyslu, zejména co se týče pole hudebních děl. Role kolektivních správců se obecně v jednotlivých členských státech poměrně zásadně liší. Zatímco v některých zemích kolektivní správci mimo působení jako spojovací článek mezi autory (nositeli autorských práv majetkových) a uživateli, funguje také na úrovni organizace přímo – aktivně se zasazující o další rozvoj kultury a kreativity, a to ne vždy výhradně prostřednictvím finančních příspěvků nebo naopak úlev. Nejvíce vystupující organizací v tomto směru je pravděpodobně německá GEMA, nicméně důvodem je i skutečnost, že množství podobných aktivit je kolektivním správcům přikázáno zákonem. GEMA tak poskytuje mladým umělcům pomoc ve složitých finančních situacích (*hardship fund*),²³¹ stejně jako zdravotní péči a důchodové zabezpečení.²³² Obdobně se angažujícím, nicméně ve většině případů bez nutnosti tak činit na základě zákonné úpravy, je francouzský SACEM.²³³

Cílem Směrnice o kolektivní správě je potřeba sblížení jednotlivých právních úprav napříč Evropskou unií. Diskrepance, které se v souvislosti s odlišnými mechanismy výkonu kolektivní správy vyskytovaly, se projevovaly v neekonomickém a neefektivním výkonu kolektivní správy, což se negativně projevovalo zejména směrem k samotným nositelům autorských práv.²³⁴ Směrnice o kolektivní správě v úvodu představuje motivaci, která vedla k této úpravě. Podobně jako v nejstarší, první výše zmiňované směrnici 92/100/EHS, je zde zmiňováno, že autorskoprávní ochrana přispívá *k rozvoji a udržování tvořivosti*.²³⁵ Jedná se o konkrétnější a poněkud odvážnější tvrzení vzhledem k rozvoji pole tvůrců a příjemců objektů vznikajících na poli autorského práva, směrnice 92/100/EHS předpokládala „pouze“ zásadní hospodářský a kulturní vliv.²³⁶ Lze tedy dovozovat, že i organizace kolektivní správy jsou aktivním elementem ve vztahu k podpoře a rozvoji umění a kultury. Obecně jsou však spíše opomíjenými prostředníky na poli autorskoprávního průmyslu (což se nejmarkantněji projevuje v oblasti hudebních děl). Jejich role se však značným způsobem liší podle spravovaných práv a zejména podle teritoria působnosti.

10.1080/10286632.2016.1178733. ISSN 1028-6632. Dostupné z: <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/10286632.2016.1178733>

²³¹ Viz Supported foundations. *GEMA* [online]. 2019 [cit. 2019-08-06]. Dostupné z: <https://www.gema.de/en/about-gema/gema-foundation/supported-foundations/>

²³² STREET, LAING a SCHROFF, op. cit., s. 377.

²³³ STREET, LAING, SCHROFF, op. cit., s. 376.

²³⁴ Srov. GUIBAULT, VON GOMPEL, In: GERVAIS, op. cit. s. 147.

²³⁵ Bod 1 Odůvodnění Směrnice o kolektivní správě.

²³⁶ Bod 3 Odůvodnění Směrnice 92/100/EHS.

Směrnice o kolektivní správě mimo to, že přináší změny do jinak poměrně stabilně a na podobných principech fungujících organizací, vyvolává další diskuzi o tomto institutu. Novinky, které Směrnice o kolektivní správě zakotvuje, totiž nelze považovat za výrazně revoluční, značná část nyní regulací požadovaných procesů se v praxi prosazovala již dříve. Důležitou je tedy skutečnost, že kolektivní správci museli skutečně více zprůhlednit systém svého fungování a komunikaci s veřejností. Prozatím se nenaplnila ani očekávání, že současný stav bude narušen, respektive nucen se přizpůsobit novým aktérům v rámci trhu s právy k autorským dílům – nezávislým správcům práv, kteří mohou narušovat monopolní postavení dosavadních kolektivních správců. Přestože několik takových subjektů skutečně vzniklo,²³⁷ kolektivní správce to (alespoň v českém právním prostředí) dle jejich slov prozatím ovlivnilo naprosto minimálně.

Samotná Směrnice o kolektivní správě již v prvním odvodnění zmiňuje, že si bere za cíl – stejně jako další směrnice Evropské unie – zajistit nositelům práv vysokou úroveň ochrany a přispívat k rozvoji a udržování tvořivosti. Zároveň zmiňuje, že v případě, že se pohybuje na zdravě fungujícím trhu, přispívá ochrana kreativity a inovací taktéž investice do takových výsledků.²³⁸ Kolektivní správci jsou veřejností často vnímáni jako organizace, které slouží k vybírání poplatků a jejich přeposlání autorům, případně k udělování licencí ke spravovaným repertoárům. Ač se jedná o nepochybně zásadní funkci, neměla by být jedinou. Mezi jejich činnosti může patřit – zejména co se týče kolektivních správců v evropském měřítku – i péče o autory ve smyslu vytváření fondů pro podporu ve stáří, pořádání kulturních akcí, kurzů, soutěží pro začínající autory apod. V českém prostředí nejsou podobné aktivity příliš obvyklé.²³⁹ Role kolektivních správců by ani podle textu Směrnice o kolektivní správě neměla spočívat výhradně v zajišťování komerčních aspektů činnosti, tedy vybírání a vyplácení autorských poplatků, a dále v uzavírání licenčních smluv ke spravovanému repertoáru. Jednou z jejich základních funkcí by měla být i péče o rozvoj oblasti autorských děl, kterou spravují, a obecně by měli sloužit i jako forma katalyzátoru pro další vývoj, inovace a diverzitu v příslušném prostoru. Nicméně přesto jsou ustanovení Směrnice o kolektivní správě spíše obrazem návodu pro formální fungování organizací kolektivní správy práv. Do českého právního řádu byla Směrnice o

---

²³⁷ Viz podkapitola 6.3 Nezávislý správce práv.

²³⁸ Bod 1 Odůvodnění Směrnice o kolektivní správě.

²³⁹ Jako výjimku můžeme uvést např. Výroční ceny OSA, které jsou udělovány na základě statistik provozovatelů rádií, televizí, výrobců nebo prodejců nosičů a dalších. Specifickou kategorií potom tvoří umělci do třiceti let, jimž OSA na základě umístění v této soutěži uděluje i finanční odměnu. Ceny OSA. *Výroční ceny OSA* [online]. Praha: OSA, 2018 [cit. 2019-04-18]. Dostupné z: <http://www.cenyosa.cz/>

kolektivní správě²⁴⁰ implementována novelou Autorského zákona č. 102/2017 Sb. kterým se mění zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů. Oproti dřívější textaci zákona je oddíl týkající se kolektivní správy objemnější, ale zároveň více strukturovaný a přehledný.

3.3.2.1.1 Transparentnost a informační povinnost

V rámci organizace kolektivní správy a požadavků transparentnosti Směrnice o kolektivní správě navazuje na judikaturu Soudního dvora EU.²⁴¹ Směrnice o kolektivní správě klade velký důraz na transparentnost kolektivní správy,²⁴² po které dlouhodobě volají jak samotní autoři, tak uživatelé předmětů ochrany. Členské státy mají povinnost na dodržování pravidel transparentnosti kolektivní správy dohlížet, a to zejména s důrazem na konání kolektivních správců v nejlepší zájmu nositelů práv. Stejně tak se členské státy mají zasadit o to, aby byly nositelům práv ukládány jenom nezbytně nutné povinnosti.²⁴³ Důsledkem nové úpravy je proto množství povinností, které přibýly kolektivním správcům zejm. co se týče informování nositelů práva o vykonávaných činnostech, jiným organizacím kolektivní správy a obecného zveřejňování informací.²⁴⁴ Mimo toho spadají některé typy poskytovaných informací do kategorie informací poskytovaných na požádání.²⁴⁵ Zároveň Směrnice ukládá kolektivnímu správci povinnosti zveřejnit každoročně výroční zprávu o transparentnosti jejímž

---

²⁴⁰ K nové úpravě kolektivní správy ovlivněné Směrnicí o kolektivní správě pak dále v této práci. Ke specifickým institutům viz např. podkapitola 5.3 Licence pro více území k právům kužití hudebních děl online, podkapitola 6.2 Nezávislý správce práv, podkapitola 6.3 Poskytování obsahu v režimu veřejných licencí.

²⁴¹ Viz Rozsudek Soudního dvora ze dne 13. července 1989. Státní zastupitelství proti Jean-Louisi Tournierovi. Věc 395/87. In: *EUR-Lex* [právní informační systém]. Úřad pro publikace Evropské unie [cit. 2019-05-25]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?qid=1566931041855&uri=CELEX:61987CJ0395>;

Rozsudek Soudního dvora ze dne 13. července 1989. François Lucazeau a další proti Société des Auteurs, Compositeurs a Editeurs de Musique (SACEM) a dalším. Žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce Cour d'appel de Poitiers et Tribunal de grande instance de Poitiers - Francie. Hospodářská soutěž. Spojené věci 110/88, 241/88 a 242/88. In: *EUR-Lex* [právní informační systém]. Úřad pro publikace Evropské unie [cit. 2019-05-25]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?qid=1566931386604&uri=CELEX:61988CJ0110>

²⁴² Kapitola 5 Hlava II Směrnice o kolektivní správě.

²⁴³ Čl. 4 Směrnice o kolektivní správě.

²⁴⁴ Čl. 21 odst. Směrnice o kolektivní správě.

²⁴⁵ Viz čl. 20 Směrnice o kolektivní správě.

obsahem jsou zejména finanční a účetní informace, dále také informace o vztazích s jinými kolektivními správci a informace o sociokulturních aktivitách.²⁴⁶

Při přípravě Směrnice o kolektivní správě byl Institutem Max Planck zpracován kritický dokument k návrhu²⁴⁷ Směrnice o kolektivní správě, který oponoval tehdejší znění návrhu. V souvislosti s požadavky transparentnosti upozorňoval mimo jiné na nutnost vyvážení povinně poskytovaných informací a rizika ochromení organizací kolektivní správy v rámci jejich vyjednávací pozice.²⁴⁸ Obdobnou obavu přednesl i v souvislosti s opomenutím nastavení transparentnostních pravidel směrem k uživatelům.²⁴⁹ V obou případech byly připomínky vypořádány a Směrnice o kolektivní správě nyní obsahuje povinnost poskytování informací i směrem k uživatelům,²⁵⁰ obecně lze míru poskytovaných informací považovat za vybalancovanou. Transparentnost ovšem nespočívá pouze v samotném poskytování informací, jejím cílem je zejména zajištění přehlednějšího a ekonomičtější spravovaného systému výběru a rozúčtování autorskoprávních odměn. To lze sledovat také v požadavcích Směrnice o kolektivní správě na zajištění transparentnosti o repertoáru pro více území, což může vyžadovat po kolektivních správcích pravděpodobně vytvoření databáze, ve které budou potřebné informace zaneseny, a kolektivní správci budou moci tyto informace poskytovat (zejm.) poskytovatelům online služeb.

Co se týče transparentnosti a informační povinnosti kolektivních správců, přinesených Směrnicí o kolektivní správě, jedná se, i přes obsažnost příslušných ustanovení, v zásadě o shrnutí a kodifikaci stávající rozhodovací praxe Soudního dvora a předchozích doporučení Evropské unie.²⁵¹ Až v budoucnu se však ukáže, zda tato ustanovení plní své cíle a působí směrem k efektivnější a hospodárnější kolektivní správě. Do českého právního řádu byly požadavky stanovené Směrnicí

---

²⁴⁶ Čl. 22 Směrnice o kolektivní správě.

²⁴⁷ Dokument číslo 2012/01180 (COD), Návrh směrnice Evropského parlamentu a Rady o kolektivní správě autorského práva a práv s ním souvisejících a udělování licencí pro více území k právům k užití hudebních děl online na vnitřním trhu.

²⁴⁸ DREXL, Josef, Sylvie NÉRISSON, Felix TRUMPKE a Reto M. HILTY. Comments of the Max Planck Institute for Intellectual Property and Competition Law on the Proposal for a Directive of the European Parliament and of the Council on Collective Management of Copyright and Related Rights and Multi-territorial Licensing of Rights in Musical Works for Online Uses in the Internal Market: COM (2012)372. Max Planck Institute for Intellectual Property and Competition Law, Research Paper No. 13-04. s. 25.

²⁴⁹ DREXL a kol., op. cit., s. 25.

²⁵⁰ Čl. 25 Směrnice o kolektivní správě.

²⁵¹ Srov. QUINTAIS, João Pedro. Proposal for a Directive on collective rights management and (some) multiterritorial licensing. *European Intellectual Property Review*, 2013, Issue 2. s. 72.

o kolektivní správě implementovány cele. Co se týče veřejnosti poskytovaných informací, je kolektivní správě dle § 99f Autorského zákona povinen uveřejnit na svých internetových stránkách shodný výčet informací a průběžně je bez zbytečného odkladu aktualizovat. Celý oddíl 7 dílu IV Autorského zákona, zabývajícího se výkonem kolektivní správy, se věnuje implementaci požadavků Směrnice o kolektivní správě.²⁵² Nad rámec Směrnice o kolektivní správě vložil zákonodárce do novely Autorského zákona i informační povinnost vůči Ministerstvu kultury.²⁵³

3.3.2.2 Směrnice 2019/790 o autorském právu na jednotném digitálním trhu²⁵⁴

Na jaře roku 2019 vstoupila v platnost²⁵⁵ dlouho připravovaná Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/790 ze dne 17. dubna 2019 o autorském právu a právech s ním souvisejících na jednotném digitálním trhu a o změně směrnic 96/9/ES a 2001/29/ES.²⁵⁶

Na přelomu let 2013 a 2014 realizovala Komise již výše zmiňovanou konzultaci, jejímž cílem bylo zjistit náhled zainteresovaných subjektů (mohl se vyjádřit každý) na aktuální stav otázek spadajících do oblasti autorského práva na Internetu.²⁵⁷ Kolektivní správci (ale i nakladatelé, vydavatelé a další

---

²⁵² Srov. též § 97b, 100d, 100e Autorského zákona.

²⁵³ § 99i Autorského zákona. Případné nesplnění této povinnosti může být sankcionováno dle § 105ba Autorského zákona.

²⁵⁴ Pojednání tohoto oddílu, zabývající se novou úpravou autorského práva na jednotném digitálním trhu, nemělo být původně součástí této práce. Vzhledem k přijetí této nové úpravy v době dokončování práce zahrnujeme alespoň krátký exkurz.

²⁵⁵ První návrh Směrnice o autorském právu na jednotném digitálním trhu byl zveřejněn v roce 2016. Modernisation of the EU copyright rules. *Digital Single Market* [online] European Commission. Publikováno 22. srpna 2018. [cit. 15. 05. 2019]. Dostupné z: <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/modernisation-eu-copyright-rules>. Komise v důsledku tohoto prodlení vedla proti České republice případ tzv. neoznámení povinnosti oznámit Komisi vnitrostátní opatření, kterými země Směrnici o kolektivní správě práv provedla ve vnitrostátním právu. Komise případ uzavřela v lednu 2018. January infringements package: key decisions. European Commission [online]. 2018 [cit. 2019-08-27]. Dostupné z: https://europa.eu/rapid/press-release_MEMO-18-349_en.htm

²⁵⁶ Dále jen „Směrnice o autorském právu na jednotném digitálním trhu“ nebo „Směrnice o autorském právu“.

²⁵⁷ Tato konzultace k úpravě autorského práva na jednotném digitálním trhu byla zahájena již na konci roku 2013, dotazník obsahoval 80 otázek, rozčleněných do 8 oddílů a zainteresované subjekty se k němu (resp. kotázkám, které si zvolily) mohly vyjádřit do 5. března 2014. Průzkumu se zúčastnili nositelé práv, organizace kolektivní správy, veřejné orgány, i jednotlivci z řad uživatelů. Tato konzultace mj. obsahovala otázky, zda by měla EU usilovat o zavedení jednotné ochrany autorského práva, včetně jednotného rámce pro vynucování autorských práv

zprostředkovatelé digitálního obsahu), kteří se k dotazníku vyjádřili, obecně zastávali názor, že širší úprava není nezbytná, neboť (dle jejich názoru) je cílem harmonizace spíše úprava výjimek a omezení autorského práva, a podobná úprava povede místo ke zvýšení standardu autorskoprávní ochrany spíše ke snížení ochrany nositelů práv.²⁵⁸ Dalším argumentem byla údajná nedostatečná

(otázka 78). Většina odpovídajících se vyjádřila pro vytvoření jednotného digitálního trhu a jednotné právní ochrany autorského práva v rámci Evropské unie, a to zejména za účelem zvýšení právní jistoty, usnadnění pohybu na Internetu a užívání předmětů ochrany a snížení transakčních nákladů. Skupina „z protějšího břehu“ – kolektivní správci, nakladatelé nebo poskytovatelé služeb informační společnosti byli k návrhům spíše skeptičtí. EUROPEAN COMMISSION. Public Consultation on the review of the EU copyright rules. 2014. Dostupné také z: https://www.mkcr.cz/doc/cms_library/consultation-document_en_1-2011.pdf. Viz také MYŠKA, Matěj. Autorské právo a práva související v sekundárním právu EU a jejich reflexe v judikatuře Soudního dvora. In: DOBROVOLNÁ, Eva, Jan HURDÍK, Markéta SELUCKÁ a kol. *Evropské soukromé právo v čase a prostoru. II. díl, Část deskriptivní, analytická a systémové analytická*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, Právnická fakulta, 2018. 396 s. Spisy Právnické fakulty MU, řada teoretická, edice Scientia, sv. č.607. ISBN978-80-210-8905-1 (brož). s. 297.

Součástí konzultace byla mj. otázka (č. 11), která měla za úkol zjistit názory na možnost ochrany Internetového odkazu autorským právem, pakliže vede na autorskoprávně chráněný obsah, respektive v jakých případech by tomu tak mělo být. Tato otázka vzbudila již v rámci konzultací živou debatu, a zejména organizace, které se zabývají facilitací sdílení obsahu na Internetu bojovaly již v tomto okamžiku proti možnému promítnutí této myšlenky do právní úpravy. Lidově nazývaná „daň z odkazu“ je však i přes všechny protesty zmiňovaných subjektů součástí Směrnice o autorském právu na jednotném digitálním trhu jakožto čl. 15. CREATIVE COMMONS. Public Consultation on the review of the EU copyright rules. In: *European Commission* [online]. 2014 [cit. 2019-05-03]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/internal_market/consultations/docs/2013/copyright/other-stakeholders_en.zip. s. 2-3.

Problematiku odkazování adresoval již dříve SDEU v případě Svensson (věc C-466/12), který judikoval, že uvedení či poskytnutí odkazu lze považovat za užití předmětu ochrany formou sdělování díla veřejnosti pouze v případě, že kdy je splněna jednak kritérium pro sdělování díla, a je přítomen prvek (*nové*) veřejnosti. Pro zajímavost dodáváme, že tento názor však nesdílel (nicméně nutno podotknout, že se jednalo o rozsudek vynesený před případem Svensson a další judikaturou SDEU, zabývající se sdělování díla veřejnosti, např. C-279/13 C More Entertainment, C-348/13 BestWater) Nejvyšší soud Kanady, který usoudil, že vzhledem k tomu, že při sdílení odkazu nemá dotyčná osoba kontrolu ani nad vlastním obsahem cílové destinace odkazu, ani nad tím, zda se takový obsah skutečně dostane ke konzumentům, nejedná se o sdělování díla veřejnosti. Rozsudek Nejvyššího soudu Kanady ze dne 19. října 2011. Wayne Crookes and West Coast Title Search Ltd. proti Jon Newton. Věc 2011 SCC 47. 2011. *Judgments of the Supreme Court of Canada* [online]. 2011 [cit. 2019-05-03]. Dostupné z: <http://scc-csc.lexum.com/scc-csc/scc-csc/en/item/7963/index.do>

²⁵⁸ EVROPSKÁ KOMISE. *Public Consultation on the review of the EU copyright rules* [online]. 2011 [cit. 2019-08-06]. Dostupné z: https://www.mkcr.cz/doc/cms_library/consultation-document_en_1-2011. K tomuto též MYŠKA, In: DOBROVOLNÁ a kol., op. cit., s. 297. Otázky teritoriality jsou na denním pořádku v rámci činností kolektivních správců. Pokud by byly tyto otázky překonány, část agendy kolektivních správců by nutně zanikla. Srov. též HUGENHOLTZ, Bernt. *The Recasting of Copyright & Related Rights for the Knowledge Economy: The final report* [online]. The Netherlands: University of Amsterdam: Institut for Information Law, 2006 [cit. 2019-05-29]. Dostupné z: https://www.ivir.nl/publicaties/download/IViR_Recast_Final_Report_2006.pdf. s. 220.

pravomoc Evropské unie pro zavedení jednotné unijní ochrany v rámci autorského práva²⁵⁹ – tuto námitku lze však vyvrátit odkazem na článek 118 SFEU.²⁶⁰ Nedostatek pravomoci k systematické regulaci autorského práva tak vedl k roztržitosti úpravy a současné specifické situaci.²⁶¹

Motivací pro vznik Směrnice o autorském právu na jednotném digitálním trhu byla zejména snaha přizpůsobit právní úpravu technologickým změnám a modernizovat legislativní rámec,²⁶² a zajistit, že právo bude schopno reagovat na nové aktéry a nové modely, které se budou v rámci digitálního prostoru vytvářet.²⁶³ Přijetí Směrnice o autorském právu na jednotném digitálním trhu předcházela vleklá diskuze a text směrnice došel mnoha změn od původního návrhu. Hlavní slovo ve vyjednávání měly vzávěru velké platformy pro poskytování obsahu, nakladatelé a vydavatelé nebo ochranné organizace autorské (ať již organizace kolektivní správy nebo jiné autorské organizace).

Jedním z cílů Evropské unie je již po několik let²⁶⁴ modernizace pravidel²⁶⁵ na poli autorského práva tak, aby všichni občané a účastníci trhu mohli

---

²⁵⁹ Až do nedávna byly jako základ pro možnost úpravy oblasti autorského práva na úrovni EU považovány čl. 26 a 114 Smlouvy o fungování Evropské unie. MARGONI, op. cit., s. 7.

²⁶⁰ Článek 118 SFEU: „V rámci vytvoření nebo fungování vnitřního trhu přijmou Evropský parlament a Rada řádným legislativním postupem opatření o vytvoření evropských práv duševního vlastnictví, která zajistí jednotnou ochranu práv duševního vlastnictví v Unii, a o zavedení centralizovaného režimu pro udělování oprávnění, koordinaci a kontrolu na úrovni Unie. Rada stanoví zvláštním legislativním postupem formou nařízení pravidla pro používání jazyků ve vztahu k evropským právům duševního vlastnictví. Rada rozhoduje jednomyslně po konzultaci s Evropským parlamentem.“

²⁶¹ MARGONI, op. cit., s. 7-8. Vlivů, které mohou být důvodem pro (alespoň prozatím) neuskutečňovanou harmonizaci autorského práva je možno najít vícero. Nevůle k tomuto kroku plyne často i ze strany členských států, které buď nejsou ochotny předpisy na úrovni práva Evropské unie včlenit do svého právního řádu, nebo nejsou schopny (i přes dřívější souhlas se zněním konkrétního předpisu) včas připravit a prosadit takovou úpravu. Více viz KŘEPELKA, Filip. Nahrazování směrnic nařízeními (důvody, skutečnosti, možnosti). *Právník*, č. 3, 2017. s. 213-214.

²⁶² Srov. Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions. In: EUR-Lex [právní informační systém], 2018, COM/2015/0192 final. Dostupné také z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=COM%3A2015%3A192%3AFIN>

²⁶³ Bod 3 Odůvodnění Směrnice o autorském právu na jednotném digitálním trhu.

²⁶⁴ Dříve se EU zaměřovala na harmonizaci konkrétních aspektů autorského práva. Zejm. lze uvést délku autorskopravní ochrany (Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2006/116/ES ze dne 12. prosince 2006 o době ochrany autorského práva a určitých práv s ním souvisejících), evropská legislativa adresovala i mnoho dalších oblastí, zmiňme následující předpisy: Směrnice Rady 93/83/EHS ze dne 27. září 1993 o koordinaci určitých předpisů týkajících se autorského práva a práv s ním souvisejících při družicovém vysílání a kabelovém přenosu; Směrnice

využívat příležitostí, které zejm. Internet nabízí.²⁶⁶ Součástí toho je i zajištění spravedlivého odměňování autorů a výkonných umělců, čehož má být dosaženo

---

Evropského parlamentu a Rady 96/9/ES ze dne 11. března 1996 o právní ochraně databází; Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/29/ES ze dne 22. května 2001 o harmonizaci určitých aspektů autorského práva a práv s ním souvisejících v informační společnosti; Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/84/ES ze dne 27. září 2001 o právu na opětný prodej ve prospěch autora originálu uměleckého díla; Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2006/115/ES ze dne 12. prosince 2006 o právu na pronájem a půjčování a o některých právech v oblasti duševního vlastnictví souvisejících s autorským právem; Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/24/ES ze dne 23. dubna 2009 o právní ochraně počítačových programů; Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2012/28/EU ze dne 25. října 2012 o některých povolených způsobech užití osiřelých děl.

²⁶⁵ Viz také TORREMANS, Paul. *Holyoak and Torremans: Intellectual property law*. Eighth edition. New York, NY: Oxford University Press, 2016. ISBN 978-0-19-873477-2. s. 38. Viz též oddíl 3.3.2 Kolektivní správa v právu Evropské unie.

²⁶⁶ Dalším dokumentem, ze kterého směrnice při modernizaci pravidel vychází, je Sdělení Komise Směřování k modernějšímu a evropštějšímu rámci v oblasti autorského práva z roku 2015. Toto sdělení reflektuje statistiky pořízené Evropským statistickým úřadem (EUROSTAT). Viz <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX%3A52015DC0626>. Mezi projekty, které Evropská unie v tomto ohledu realizovala, patří i European Union Public Licence – veřejná licence, která byla vytvořena pro užívání při licencování software. Více viz: Open-Source Software: European Union Public Licence. European Commission [online]. 2014 [cit. 2019-05-03]. Dostupné z: <https://joinup.ec.europa.eu/software/page/eupl>. Jedním z pokusů v rámci reformy autorského práva byla i snaha o připojení se k dohodě Anti-Counterfeiting Trade Agreement, známe pod zkratkou ACTA, která však byla (mj. po mnoha protestech veřejnosti) odmítnuta na úrovni Evropského parlamentu. Anti-Counterfeiting Trade Agreement. European Union [online]. 2011 [cit. 2019-05-03]. Dostupné z: http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2011/may/tradoc_147937.pdf, Fundamental Cultural Rights Must be at the Heart of Copyright Reform in Europe! La Quadrature du Net [online]. 2013 [cit. 2019-05-03]. Dostupné z: <http://www.laquadrature.net/en/fundamental-cultural-rights-must-be-at-the-heart-of-copyright-reform-in-europe>. V roce 2013 byl také zahájen projekt Licence pro Evropu. Jeho cílem bylo opět se zasadit o snazší licencování hudebních děl, přístup k digitálním literárním dílům, dostupnost audiovizuálních děl (zejm. filmové produkce) online – tento projekt měl odstranit praktické překážky při zmiňovaných užitích, úspěšnost samotného tohoto projektu je však sporná, neboť zúčastněné strany se nedokázaly shodnout na principech, kterými by se budoucí úprava měla řídit, ani se sjednotit v rámci žádoucích postupů v rámci otázek autorského práva v digitální společnosti. Licences for Europe. European Commission [online]. 2014 [cit. 2019-05-03]. Dostupné z: <http://ec.europa.eu/licences-for-europe-dialogue/en/content/about-site>, Failure of "Licenses for Europe" Underlines the Need for Reform of the EU Copyright Framework. La Quadrature du Net [online]. 2013 [cit. 2019-05-03]. Dostupné z: <http://www.laquadrature.net/en/failure-of-licenses-for-europe-underlines-the-need-for-reform-of-the-eu-copyright-framework>. Mezi výstupy zmiňované iniciativy Licence pro Evropu patří např. dokument Ten pledges to bring more content online, který formuloval obecné záměry a cíle, kterých by chtěly zúčastněné subjekty dosáhnout. Mezi účastníky byly jak neziskové či aktivistické skupiny (Creative Commond, Centrum Cyfrowe, EDRI, Kennisland, La Quadrature du Net), tak i kolektivní správci nebo paměťové instituce. Dokument je však příliš vágně formulován a nenabízí cesty, kterými by bylo možno k nastíněným metám (snazší licencování hudebních děl, přeshraniční přístup k předplaceným službám, přístup ke kulturnímu dědictví online) dojít. Licences for Europe: Ten pledges to bring more content online. European Commission [online]. 2013 [cit. 2019-05-03]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/internal_market/copyright/docs/licences-for-europe/131113_ten

regulací pravidel kolektivní správy – zejm. uzavírání smluv s kolektivními správci, rozeznáním nezadatelných pravidel na odměnu a obecně regulace kolektivní správy.²⁶⁷

Za dlouhou dobu nejvýznamnějším krokem, který byl proveden za tímto účelem v oblasti kolektivní správy, bylo přijetí Směrnice o kolektivní správě v roce 2014. Směrnice o autorském právu na jednotném digitálním trhu je pak dalším krokem v sblížení autorského práva na jednotném digitálním trhu. I přes postupující harmonizaci v této oblasti narážíme v praxi na teritorialitu autorského práva a územní omezenost národních úprav.²⁶⁸ Směrnice o autorském právu musí být transponována do právních řádů jednotlivých členských států do 6. června 2021.

3.3.2.2.1 Vlivy Směrnice o autorském právu na jednotném digitálním trhu na kolektivní správu

Čl. 12 Směrnice o autorském právu upravuje kolektivní licence s rozšířenou působností. Jedná se o institut, který je obsahově obdobný jako model rozšířené kolektivní správy. Pro mnoho evropských zemí je to však poprvé, co se s takovým mechanismem setkávají.²⁶⁹ Odst. 1 čl. 12 tak umožňuje, aby byli v určitých případech nositelé práv zastoupeni kolektivním správcem,²⁷⁰ ačkoliv jej správou

---

pledges_en.pdf. Evropská komise obdržela po ukončení projektu Licence pro Evropu dopis, ve kterém ji organizace Centrum Cyfrowe, EDRI, Kennisland, Modern Poland Foundation a La Quadrature du Net žádají, aby učinila nezbytné kroky pro modernizaci evropského autorského práva v rámci digitálního prostoru a naopak upustila od dalších průzkumů a diskuzí s diskutabilními výsledky; došlo i k negativním reakcím na některé výstupy (např. ze strany organizace LIBER Europe na snahu dodatečně licencovat data v rámci činností text and data mining, což by vedlo nikoliv k odstraňování, ale přidávání překážek pro snazší pohyb obsahu na Internetu). Failure Of "Licenses For Europe". EDRI: Protecting Digital Freedom [online]. 2013 [cit. 2019-05-03]. Dostupné z: <http://edri.org/failure-of-licenses-for-europe/> Srov. vyjádření Evropské komise k závěrům projektu. VASSILIOU, Androulla. Licences for Europe: fostering access and distribution of culture in the digital era. European Commission [online]. 2013 [cit. 2019-05-03]. Dostupné z: http://europa.eu/rapid/press-release_SPEECH-13-918_en.htm

²⁶⁷ SDĚLENÍ KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU, RADĚ, EVROPSKÉMU HOSPODÁŘSKÉMU A SOCIÁLNÍMU VÝBORU A VÝBORU REGIONŮ: Směrování k modernějšímu a evropštějšímu rámci v oblasti autorského práva [online]. Brusel. In: EUR-Lex, 2015 [cit. 2019-08-23]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX%3A52015DC0626#footnote1>

²⁶⁸ MYŠKA, In: DOBROVOLNÁ a kol., op. cit., s. 287. Viz také kapitola 5: Teritorialita autorského práva jako anachronismus: příklad kolektivní správy.

²⁶⁹ Model rozšířené kolektivní správy pochází původem z nordických zemí, kde je aplikován již přibližně od poloviny dvacátého století.

²⁷⁰ Kolektivní správce musí naplňovat kritéria stanovená Směrnicí o kolektivní správě. Čl. 3 písm. a) Směrnice o kolektivní správě.

svých majetkových prva autorských nepověřili.²⁷¹ V souladu s odst. 2 čl. 1 se tomu tak může stát v případech, kdy je individuální získávání práv od uživatelů náročné a obtížně proveditelné. Toto kritérium je doplněno atributem nepravděpodobnosti provedení kontraktace z uvedených důvodů. Směrnice o autorském právu však dále nespécifikuje, co je považováno za obtížné uzavírání licence. Rozsah dopadu tohoto ustanovení je dále limitován ochranou oprávněných zájmů nositelů práv. V tomto kontextu můžeme uvažovat, zda zde zákonodárce odkazuje na limity stanové tříkrokovým testem.²⁷²

Součástí úpravy je i možnost vyloučení této rozšířené kolektivní správy.²⁷³ Nositelé práv musejí být o správě jejich práv formou rozšířené kolektivní správy informováni, stejně jako o možnosti jejího vyloučení. Zde se jedná o zjevnou reakci na rozsudek *Soulier&Doke*,²⁷⁴ který požadavek informovanosti autorů o správě jejich práv v režimu nesmluvní kolektivní správy zdůraznil. Směrnice o autorském právu však ani zde blíže nespécifikuje proceduru, kterou mají být nositelé informováni, stejně tak jakou formou je možno rozšířenou kolektivní správu vyloučit.

Nejdiskutovanější článek 17 (dříve 13) reguluje užití chráněného obsahu poskytovateli služeb pro sdílení obsahu online.²⁷⁵ Tento článek stanovuje, že poskytovatelé služeb pro sdílení obsahu online jsou nuceni získat k předmětům ochrany, nahrávaným uživateli, svolení je sdělování díla veřejnosti.²⁷⁶ To je činí odpovědnými za obsah, který uživatelé do digitálního prostoru poskytovatelem služeb pro sdílení obsahu online spravovaným, a tedy jsou nuceni učinit opatření, která je této odpovědnosti pokud možno zbaví. Článek budil ponejvíce požadavkem nutnosti užití filtrů, které budou analyzovat obsah nahrávaný

---

²⁷¹ Srov. bod 32-34 Odůvodnění Směrnice o autorském právu.

²⁷² Tj. užití v rozporu s běžným způsobem užití díla a nejsou nepřiměřeně dotčeny zájmy autora. Viz § 29 odst. 1 Autorského zákona. K tomuto víc diskuze o povaze rozšířené kolektivní správy jako omezení autorskopravní ochrany AXHAMN, Johan a Lucie GUIBAULT. *Cross-Border Extended Collective Licensing: A Solution to Online Dissemination of Europe's Cultural Heritage. Amsterdam Law School Research Paper No. 2012-22.* [online]. Institute for Information Law [cit. 2019-08-28]. Dostupné z: https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=2001347

²⁷³ Čl. 12 odst. 3 písm. c) Směrnice o autorském právu na jednotném digitálním trhu.

²⁷⁴ Viz také pododdíl 4.2.2.4 Budoucnost rozšířené kolektivní správy dle *Soulier&Doke*.

²⁷⁵ K obsahu pojmu viz čl. 2 odst. 6 Směrnice o autorském právu na jednotném digitálním trhu.

²⁷⁶ Přehled judikatury Soudního dvora EU ke sdělování díla veřejnosti viz QUINTAIS, João Pedro. *Untangling the hyperlinking web: In search of the online right of communication to the public. The Journal of World Intellectual Property* [online]. 2018, **21**(5-6), 385-420 [cit. 2019-08-28]. DOI: 10.1111/jwip.12107. ISSN 14222213. Dostupné z: <http://doi.wiley.com/10.1111/jwip.12107>

uživatelé na stránky těchto poskytovatelů (např. YouTube, Instagram, Facebook, Vimeo).

Poskytovatelé mají prakticky dvě možnosti.²⁷⁷ Mohou získat oprávnění k užití nahrávaného obsahu od (zejména v případě velkých poskytovatelů) miliónů uživatelů. Směrnice o autorském právu nevyžaduje, aby takové oprávnění bylo získáno přímo od nositele práv, v úvahu tedy přichází licencování v režimu rozšířené kolektivní správy dle čl. 12, diskutovaného výše. Nicméně i v takovém případě bude prakticky nemožné veškerá potřebná oprávnění získat.²⁷⁸ Proto se pravděpodobně velká část poskytovatelů uchýlí k další možnosti, tedy vynaložení úsilí ke splnění požadavku stanovených v odst. 4 čl. 17.²⁷⁹ Právě tato možnost vedla k vzrušeným debatám, že úprava nejen že povede k zavedení filtrování obsahu Internetu, ale že je takové ustanovení v rozporu s právem EU, včetně Listiny základních práv Evropské unie.²⁸⁰ Ačkoliv se sám čl. 17 snaží vyloučit některé potenciální negativní dopady (odst. 5, 6, 7), obavy z jeho implementace přetrvávají.

V čl. 19 Směrnice o autorském právu ukládá další povinnosti transparentnosti, přičemž členské státy se mohou samostatně rozhodnout, zda na

---

²⁷⁷ QUINTAIS, João Pedro. The New Copyright Directive: A tour d'horizon – Part II (of press publishers, upload filters and the real value gap): Institute for Information Law. *Kluwer Copyright Blog* [online]. Wolters Kluwer, 2019 [cit. 2019-08-28]. Dostupné z: <http://copyrightblog.kluweriplaw.com/2019/06/17/the-new-copyright-directive-a-tour-dhorizon-part-ii-of-press-publishers-upload-filters-and-the-real-value-gap/>

²⁷⁸ QUINTAIS, João Pedro. The New Copyright Directive: A tour d'horizon – Part II (of press publishers, upload filters and the real value gap): Institute for Information Law. *Kluwer Copyright Blog* [online]. Wolters Kluwer, 2019 [cit. 2019-08-28]. Dostupné z: <http://copyrightblog.kluweriplaw.com/2019/06/17/the-new-copyright-directive-a-tour-dhorizon-part-ii-of-press-publishers-upload-filters-and-the-real-value-gap/>

²⁷⁹ Srov. též bod 66 Odůvodnění Směrnice o autorském právu na jednotném digitálním trhu.

²⁸⁰ Srov. STALLA-BOURDILLON, Sophie, Eleonora ROSATI, Karmen TURK, Christina ANGELOPOULOS, Aleksandra KUCZERAWY, Miquel PEGUERA a Martin HUSOVEC. A Brief Exegesis of the Proposed Copyright Directive. *SSRN Electronic Journal* [online]. [cit. 2019-08-28]. DOI: 10.2139/ssrn.2875296. ISSN 1556-5068. Dostupné z: <https://www.ssrn.com/abstract=2875296>; SENFTLEBEN, Martin, Christina ANGELOPOULOS, Valentina MOSCON, Miquel PEGUERA, Ole Andreas ROGNSTAD a ANGELOPOULOS. The Recommendation on Measures to Safeguard Fundamental Rights and the Open Internet in the Framework of the EU Copyright Reform. *SSRN Electronic Journal* [online]. [cit. 2019-08-28]. DOI: 10.2139/ssrn.3054967. ISSN 1556-5068. Dostupné z: <https://www.ssrn.com/abstract=3054967>; ANGELOPOULOS. On Online Platforms and the Commission's New Proposal for a Directive on Copyright in the Digital Single Market. *SSRN Electronic Journal* [online]. [cit. 2019-08-28]. DOI: 10.2139/ssrn.2947800. ISSN 1556-5068. Dostupné z: <https://www.ssrn.com/abstract=2947800>

organizace kolektivní správy a nezávislé správce práv budou aplikovat ustanovení Směrnice o kolektivní správě práva nebo Směrnice o autorském právu.

3.3.2.2.2 Díla na trhu komerčně nedostupná

Jedním z cílů Směrnice o autorském právu na jednotném digitálním trhu je usnadnit nakládání s předměty ochrany, které jsou na trhu nedostupné, tzv. „*out-of-commerce works*“.^{281,282} Do této kategorie však v této podobě spadají nejenom předměty ochrany, které byly od počátku zamýšleny pro komerční užití, avšak časem vymizely z komerčního trhu, do této kategorie spadnou také takové předměty ochrany, jako jsou díla, která byla komerčně dostupná pouze malou chvílí (např. z důvodu rozhodnutí nositele práv), případně díla, která nikdy nebyla zamýšlená jakožto komerčně dostupná (např. letáky).²⁸³ Pro účely tohoto textu budeme takové předměty označovat jako „*komerčně nezamýšlené předměty ochrany*“. Zejména v tomto případě se tvorba, jejíž nositelé práv nezamýšleli obdržet jakékoliv autorské odměny, přesouvá do oblasti, na které snad žádná ze zúčastněných skupin nemůže mít zvláštní zájem. Nositelé práv neměli komerční využívání takových předmětů ochrany v úmyslu, ze strany uživatelů lze zájem o užívání komerčně nedostupných předmětů ochrany výše popsaných typů pravděpodobně očekávat v minimu případů, pro organizace kolektivní správy se

---

²⁸¹ Čl. 8 Směrnice o autorském právu na jednotném digitálním trhu.

²⁸² Ačkoliv Směrnice o autorském právu na jednotném digitálním trhu operuje s tímto termínem, v jejím textu nenalezneme definici v odpovídajícím rozsahu, stručné vymezení obsahuje čl. 5 Směrnice o autorském právu na jednotném digitálním trhu: „*Dílo nebo jiný předmět ochrany se považují za nedostupné na trhu, pokud lze poté, co bylo vynaloženo přiměřené úsilí ke zjištění jejich dostupnosti veřejnosti, v dobré víře předpokládat, že celé dílo nebo jiný předmět ochrany nejsou dostupné veřejnosti v běžné obchodní síti.*“ Výklad je tak (z důvodů uvedených níže) ponechán budoucí rozhodovací praxi soudů, případně odborné literatuře. Z textu Odůvodnění 38 Směrnice o autorském právu na jednotném digitálním trhu lze vyčíst, že se bude jednat o díla, která veřejnosti nejsou dostupná v rámci obvyklých obchodních cest, přičemž je nutno zohlednit rovněž charakter posuzovaného předmětu. Nicméně v samém textu Směrnice odpovídající vymezení nenalezneme a zmiňované Odůvodnění ponechává určení subjektu, který bude posuzovat, zda bylo vynaloženo dostatečné úsilí za účelem posouzení dostupnosti předmětu ochrany a možnosti případné budoucí změny této situace, na národní úpravě. Srov. KELLER, Paul. A better solution to making out of commerce works available online. *Europeana pro* [online]. 2016 [cit. 2019-05-26]. Dostupné z: <https://pro.europeana.eu/post/a-better-solution-to-making-out-of-commerce-works-available-online>

²⁸³ Bod 30 Odůvodnění Směrnice o autorském právu na jednotném digitálním trhu: „*(...) v důsledku stáří těchto děl nebo jiných předmětů ochrany, jejich omezené obchodní hodnoty nebo skutečnosti, že nikdy nebyly určeny pro obchodní využití nebo nikdy nebyly komerčně využívány.*“ Viz také: KELLER, Paul. A better solution to making out of commerce works available online. *Europeana pro* [online]. 2016 [cit. 2019-05-26]. Dostupné z: <https://pro.europeana.eu/post/a-better-solution-to-making-out-of-commerce-works-available-online>

bude zřejmě jednat o administrativně náročnou činnost, a to s malým ziskem.²⁸⁴ V této souvislosti však narážíme na závažnější problém, a totiž na skutečnost, že neexistuje kolektivní správce, který by zajišťoval kolektivní správu komerčně nezamýšlených předmětů ochrany. Směrnice o autorském právu na jednotném digitálním trhu původně tuto situaci nereflektovala, členské státy by se tak dostávaly do situací, kdy nejsou schopny cele transponovat Směrnici o autorském právu do národních právních řádů, resp. by nebyly schopny zajistit soulad s novou právní úpravou. Přijaté znění Směrnice o autorském právu na jednotném digitálním trhu obsahuje v odst. 3 článku 8 výjimku z tohoto režimu pro případy, kdy neexistuje kolektivní správce, který by rozšířenou kolektivní správu pro dané předměty ochrany vykonával.²⁸⁵ V takovém případě je institucím kulturního dědictví umožněno, aby předměty nedostupné na trhu, které se zároveň nachází v jejich trvalých sbírkách, zpřístupňovaly pro nekomerční účely.²⁸⁶

Ze znění čl. 8 Směrnice o autorském právu na jednotném digitálním trhu pak vyplývá, že instituce kulturního dědictví budou tím subjektem, který bude posuzovat, která díla je možno označit za díla na trhu komerčně nedostupná a bez perspektivy změny tohoto atributu.²⁸⁷ Vzhledem k absenci rozhodovacích kritérií či bližšího upřesnění takových předmětů ochrany, se zdá být tento na paměťové instituce vložený požadavek nepřiměřený, zejména s ohledem na to, že předmět ochrany musí být nedostupný i ve všech jazykových verzích, formátech, edicích či úpravách.²⁸⁸ Paměťové instituce jsou tak vystaveny riziku nesprávného posouzení budoucí komerční exploatace díla, a to aniž by pro ně tato činnost představovala jiné, než altruistické přínosy.

Směrnice o autorském právu na jednotném digitálním trhu, vzhledem k tomu, že plošně zavádí rozšířenou kolektivní správu, která byla až do její účinnosti známá pouze v některých evropských státech,²⁸⁹ současně upravuje a také přiznává nositelům práv možnost *kdykoliv snadno a účinně vyloučit svá díla*

---

²⁸⁴ Otázka online zpřístupňování děl knihovnami je dlouhodobě předmětem zdoluhavých diskuzí mezi Národní knihovnou a kolektivním správcem DILIA.

²⁸⁵ Odůvodnění 32 Směrnice o autorském právu na jednotném digitálním trhu.

²⁸⁶ Odst. 2, 3 článku 8 Směrnice o autorském právu na jednotném digitálním trhu.

²⁸⁷ Viz také Odůvodnění 30 Směrnice o autorském právu: „*Instituce kulturního dědictví by měly mít k dispozici jednoznačný rámec pro digitalizaci a šíření děl.*“

²⁸⁸ Čl. 7-9, Out of commerce works. *The International Federation of Library Associations and Institutions* [online]. The International Federation of Library Associations and Institutions, 2017 [cit. 2019-05-27]. Dostupné z: https://www.ifla.org/files/assets/clm/oocw_-_updated_v.recom_.pdf

²⁸⁹ Viz oddíl 4.2.2 Rozšířená kolektivní správa.

nebo jiné předměty ochrany z mechanismu poskytování licencí uvedeného v odstavci 1 nebo z uplatnění výjimky nebo omezení podle odstavce 2, buď obecně, nebo ve zvláštních případech, a to i po uzavření licence nebo po zahájení daného užití.²⁹⁰ Nositelé práv by měli mít možnost kdykoliv, jak před užitím předmětu ochrany, tak v průběhu jeho užívání, vyloučit uplatňování mechanismu rozšířené kolektivní správy na tyto případy užití.²⁹¹ To tyto nositele ovšem nezbavuje práva na odměnu za užití těchto předmětů za dobu, kdy z rozšířené kolektivní správy vyloučeny nebyly. Otázkou v tomto případě bude, po jak dlouhou dobu takový nárok přetrvává, a jakým způsobem jsou nositelé práv povinni jej uplatnit.²⁹²

3.4 ZÁVĚRY KAPITOLY

Dějiny kolektivní správy jsou dějinami technologií. Přestože to mnohdy jasně nevyplývá z právní úpravy, která se kolektivní správy dotýkala nebo dotýká, již v počátcích kolektivní správy stály vynálezy a nové myšlenky. To, že vznikly přístroje, které umožnily rozmnožování nebo zaznamenávání děl zapříčinilo, že díla autorů měla větší dopad, mohla se šířit dále do společnosti. Nahrávací technologie vedly jak k rozvoji autorského práva, tak sekundárně k rozmachu organizací kolektivní správy. Nositelům práv bylo na počátku připraveno prostředí, které umožňovalo nejen svá díla šířit a rozmnožovat, ale autorskoprávní nástroje jim umožnily i díla chránit. Autonomie vůle autora byla na zrodu historie kolektivní správy²⁹³ limitovaná spíše nedostatkem technologických možností než právními nástroji, resp. úkony třetích osob.

S rozmachem technologických možností začali autoři zakládat organizace, které měly za cíl zjednodušit kontakt mezi autory a uživateli, mezi poskytovateli a nabyvateli licencí, resp. mezi plátcí a příjemci autorskoprávních odměn. Důvodem vzniku organizací kolektivní správy byla nutnost usnadnění administrativy a procesů, které s transferem předmětů ochrany souvisely, a v danou chvíli se jednalo o naprosto legitimní krok, autoři nebyli prakticky majetková práva k předmětům ochrany vykonávat. Rovněž můžeme sledovat, že s vývojem dalších technologií byli zakládány další organizace kolektivní správy, které se specializovaly na rozvíjející se typy děl. Postupem času bylo čím dál více úkonů předáváno organizacím kolektivní správy, oproti původně dobrovolnému,

---

²⁹⁰ Odst. 4 článku 8 Směrnice o autorském právu na jednotném digitálním trhu.

²⁹¹ Odůvodnění 35 Směrnice o autorském právu na jednotném digitálním trhu.

²⁹² Dle Autorského zákona jsou nositelé povinni se k výplatě odměn zaregistrovat k evidenci u kolektivního správce.

²⁹³ Tedy ve druhé polovině 19. stol.

smluvními principu kolektivní správy, se vyvinula také kolektivní správa povinná a kolektivní správa rozšířená. Autorovo panství nad dílem tak bylo limitováno za účelem zefektivnění vztahů mezi nositeli práva a uživateli, navíc obhajováno vyšším ziskem odměn pro autory.

S příchodem nových technologií, reprezentovaných v první řadě Internetem, se situace mění. Tento vliv dělíme na dvě skupiny. Prvním důsledkem digitálních technologií je, že autoři již nadále nejsou absolutně odkázáni ve správě svých práv na prostředníky ve formě kolektivních správců. Mnohá z majetkových práv autorských totiž mohou s pomocí moderních technologií poměrně jednoduše spravovat sami. Druhým důsledkem jsou nové možnosti a způsoby užívání předmětů ochrany,²⁹⁴ jejichž povaha a možnost správy se zásadně odlišuje od do té doby známých způsobů užití. Nutným důsledkem tak musí být určitá proměna v dosavadním systému, jejímž obsahem sice nemusí být zánik organizací kolektivní správy, nicméně měla by to být alespoň zásadní reforma. Tento aspekt byl zaznamenán i na úrovni Evropské unie. Po doporučeních a informačních dokumentech, vydávaných Evropskou unií, vyvrcholily jednání o kolektivní správě přijetím Směrnice o kolektivní správě. Její obsah tvoří dvě hlavní části, organizace kolektivních správců a transparentnost,²⁹⁵ v druhé části se zabývá poskytováním licencí pro více území k právním k užití hudebních děl online. Ač první část poměrně naplňuje svůj účel a zavádí standard pro transparentnost a poskytování informací organizacemi kolektivní správy, v druhé části dle našeho názoru nenaplnila očekávání a v budoucnu by měla být předmětem novelizace, aby skutečně mohla sloužit zamýšlenému cíli.²⁹⁶ Jak však naznačuje i Směrnice o kolektivní správě, formát kolektivní správy, jak byl znám po minulé desetiletí, se bude muset proměnit. Mimo samostatné správy nositelů práv se může jednat i o soustředění na hromadná užití na Internetu, kterýžto systém by bezpochyby vyžadoval prostředníka, který by takový systém zajišťoval.

Celý systém je třeba vnímat komplexně. Esenciální článek řetězu, který se touto problematikou vine, je totiž často opomíjený uživatel. Bez jeho existence a zájmu nemají zbylí aktéři odběratele svého snažení, a to i přes veškerou efektivitu a administrativní procesy. Cílem úpravy autorského práva není vyloučení či opomenutí uživatele, ale přizpůsobení se a aktualizace optimálního stavu.

---

²⁹⁴ Viz QUINTAIS, op. cit., s. 153 a násl.

²⁹⁵ Viz pododdíl 3.3.2.1.1 Transparentnost a informační povinnost.

²⁹⁶ Této otázce se věnujeme dále v této práci. Viz podkapitola 5.3 Licence pro více území k právním k užití hudebních děl online.

Kapitola 4:

POJEM A PRÁVNÍ ÚPRAVA KOLEKTIVNÍ SPRÁVY PRÁV

Kolektivní správa²⁹⁷ je legislativní zkratkou, která je používána pro pojem kolektivní správy autorských práv a práv s autorským právem souvisejících.²⁹⁸ Jako její účel je vnímáno *kolektivní uplatňování a kolektivní ochrana majetkových práv autorských a majetkových práv souvisejících s právem autorským a umožnění zpřístupňování předmětů těchto práv veřejnosti*.²⁹⁹ Kolektivní správa práv slouží k zastupování většího množství osob, které nakládají s majetkovými právy autorskými k nehmotnému majetku ve formě autorských děl, za účelem zajištění jejich prospěchu prostřednictvím uplatňování a ochrany těchto práv, a to, aniž by docházelo k diskriminaci kterékoliv z nich. V této kapitole analyzujeme aktuální právní úpravu kolektivní správy s důrazem na českou úpravu. Věnujeme se zejména základním režimům kolektivní správy a závazkovým vztahům, které vznikají kolektivnímu správci, a soustředíme se na autonomii vůle autora v rámci dispozice s majetkovými právy. Činíme tak zejména za účelem vymezení rámce pro další zkoumání otázek, které adresuje tato práce.

Kolektivní správa je realizována ve čtyřech rovinách – jednak mezi kolektivním správcem a nositelem práv, ve vztahu mezi kolektivním správcem a uživatelem předmětů ochrany, mezi kolektivními správci navzájem a dále pak v rámci naplňování obecného kulturního účelu.³⁰⁰ Vznik tohoto institutu byl motivován praktickou nemožností správy vlastních práv autory, respektive nositeli majetkových práv autorských. Jejich absence vůle a zejména času,

---

²⁹⁷ Dříve se namísto termínu kolektivní správa používaly např. termíny odborné sdružení, ochranná organizace autorská, organizace zastupující autory, hromadná správa, vybírající organizace nebo ochranné organizace. V současnosti používaný termín vychází ze zahraniční terminologické praxe, přičemž se snaží reflektovat, že pod kolektivní správu podřazujeme kromě tradiční ochrany práv také uplatňování práv, zejména prostřednictvím kontraktace. Telec, Tůma, op. cit., s. 748. TELEEC, 1994, op. cit., s. 190, 196.

²⁹⁸ Telec, Tůma, op. cit., s. 748. Více viz podkapitola 4.4 Závazkové vztahy kolektivního správce.

²⁹⁹ § 95 odst. 2 Autorského zákona.

³⁰⁰ Srov. Telec, který rozlišuje pouze tři roviny výkonu kolektivní správy, přičemž neuvádí vzájemné vztahy mezi kolektivními správci. Obdobně i Matějčický, op. cit., s. 30. V této práci o naplňování obecného kulturního účelu pojednáváme jen omezeně.

prostředků nebo právních vědomostí vedla ke snaze vytvořit těleso, které by se zabývalo právě touto správou a samotní autoři by soustředili svou kreativitu na další tvorbu. Původem vycházejí instituce kolektivní správy tedy nikoliv z vrchnostenského nařízení, jejich původní formou byla uskupení autorů, kteří se shromažďovali za účelem facilitace procesů a nutných úkonů souvisejících s umožněním užití děl. Otázka nutnosti kolektivní správy nabývá na důležitosti i v závislosti na aktuálním technologickém pokroku a objevujících se nových možnostech jak vytváření, tak užívání autorských děl.

Kolektivní správa je v českém právním prostředí upravována Autorským zákonem, kde je jí vyhrazena Hlava IV. V současné době, po velké novelizaci předešlého autorského zákona z důvodu nutnosti implementace Směrnice o kolektivní správě, se tato část výrazně rozšířila.³⁰¹ V sedmi dílech jsou adresována obecná ustanovení o kolektivní správě, kde jsou vymezeny pojmy kolektivní správy a kolektivního správce, v dalších dílech pak oprávnění ke kolektivní správě, členství a organizační struktura kolektivního správce, samotný výkon kolektivní správy, poskytování oprávnění k výkonu práv k užití osiřelých děl a jiných osiřelých předmětů ochrany a v sedmém dílu institut nezávislého správce práv.³⁰² Toto poměrně extenzivní rozšíření úpravy kolektivní správy pramení z velké části i z nutnosti reagovat na vývoj moderních technologií. Vzhledem k možnostem a praktické uživanosti děl na Internetu bylo třeba alespoň částečně přizpůsobit dosavadní systém péče o předměty ochrany autorského práva. Je možno očekávat, že tato právní úprava se bude v nepříliš vzdálené budoucnosti dále vyvíjet. Důvodem je jednak připravovaná legislativa na evropské úrovni,³⁰³ dále pak prakticky denně se objevující nové technologie, z nichž všechny užívají autorská díla.

4.1 PRINCIPY A ZÁSADY KOLEKTIVNÍ SPRÁVY

Jak lze vidět z předcházejících kapitol této práce, kolektivní správa byla v průběhu upravována platným právem pouze do nutné míry, často tak bylo třeba sáhnout k obecným právním zásadám. Výklady pojmů *princip* a *zásada* se v odborné literatuře mohou lišit, ačkoliv se mnohdy překrývají. Zásady slouží k nalézání práva v případech, kdy samotná právní norma nepostačuje, či řešený problém

---

³⁰¹ Oproti předchozí, poměrně stručné textaci v délce jedenácti paragrafů, obsahuje dnes tato hlava paragrafů padesát devět.

³⁰² § 95 - § 104b Autorského zákona.

³⁰³ Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/790 ze dne 17. dubna 2019 o autorském právu a právech s ním souvisejících na jednotném digitálním trhu a o změně směrnic 96/9/ES a 2001/29/ES

nikterak neadresuje. Neméně důležitým okamžikem, kdy jsou právní zásady využívány, je situace, kdy aplikace dané normy by se zdála nespravedlivou či neadekvátní, a takový akt by tak bránil nalézání spravedlnosti.³⁰⁴ Rozlišujeme několik úrovní zásad. První, nejdůležitější a zároveň také nejobecnější oblastí jsou obecné zásady právní, které jsou základním stavebním kamenem pro celý právní řád. Dále můžeme rozlišit zásady užívané pro soukromé a pro veřejné právo, zásady specifické pro každé jednotlivé odvětví práva a zásady pododvětvové.³⁰⁵ Kolektivní správa stojí na pomezí soukromého a veřejného práva.³⁰⁶ Z toho důvodu se na ni vztahují vybrané zásady z obou odvětví. Pro účely této práce pojednáme zejména o zásadách teritoriality a autonomie vůle.

Kolektivní správce je povinen počínat si v souladu s péčí řádného hospodáře,³⁰⁷ kolektivní správa má být vykonává účelně a hospodárně.³⁰⁸ To se vztahuje zejména na správu příjmů z výkonu majetkových práv a dalších užitků, zároveň je kolektivní správce povinen vykonávat kolektivní správu pro nositele práv za rovných podmínek (zákaz diskriminace).³⁰⁹ Úkolem kolektivního správce je pak také plnit kulturní účel, tedy zejména zajišťovat šíření výsledků tvůrčí činnosti směrem k široké veřejnosti, *pro bono publico*.³¹⁰ Činnost kolektivního správce se také musí směřem k ochraně práv zastupovaných autorů, řídit zásadou opodstatněnosti a rozumnosti.³¹¹ V souladu s legislativou Evropské unie je kolektivní správce povinen řídit se zásadami transparentnosti.³¹² Nositelé práv mají právo vybrat si svou organizaci kolektivní správy, právo na rovné zacházení a v neposlední řadě na spravedlivé rozdělení licenčních odměn.³¹³

---

³⁰⁴ Srov. HURDÍK, Jan. Zásady soukromého práva. Brno: Masarykova univerzita, 1998. ISBN 80-210-2001-6.

³⁰⁵ TELEC, Ivo. Právní principy a některé jiné věci. *Právník*. 2002, Roč. 141, č. 6, s. 621-633. ISSN 0231-6625. s. 621.

³⁰⁶ Ačkoliv má kolektivní správa převážně soukromoprávní charakter, vyskytují se v její úpravě i prvky veřejnoprávní. Za takový můžeme označit zejména nutnost získání oprávnění k výkonu kolektivní správy od Ministerstva kultury (§ 95a odst. 2 Autorského zákona). Viz např. TELEC, Ivo. Kontrakční povinnost ochranné organizace a její soutěžněprávní a další důsledky (II.). *Bulletin advokacie*. Roč. 1998, č. 10. s. 32-39. Zde s. 33.

³⁰⁷ § 96g odst. 3 Autorského zákona.

³⁰⁸ § 99 odst. 1 písm. b) Autorského zákona.

³⁰⁹ § 97a odst. 1 písm. c) Autorského zákona.

³¹⁰ TELEC, 1998, op. cit., s. 48.

³¹¹ Nález Ústavního soudu ČR, sp. zn. II. ÚS 2186/14, op. cit., bod 22.

³¹² Srov. čl. 18 a násl. Směrnice o kolektivní správě.

³¹³ Bod 6 Odůvodnění Směrnice o kolektivní správě.

Jednou ze základních zásad, kterými je kolektivní správa ovládána, je *zásada autonomie vůle*, respektive *zásada smluvní volnosti*. Důležitost vyplývá z povahy autorského díla, neboť základním atributem, nutným pro užití díla je možnost výkonu výlučných práv autorských v mezích smluvní volnosti.³¹⁴ Knap však upozorňuje, že *fetišizace smluvní volnosti vede k mylnému chápání obsahu pojmu „smluvní volnosti“ v autorském právu*.³¹⁵ Tato zásada se projevuje hned na několika rovinách. Organizace kolektivní správy vznikají buď jako tvořené nositeli práv, kdy kolektivní správce vykonává pro tyto nositele kolektivní správu nebo která je řízená svými členy.³¹⁶ Rozhodnutí, zda se bude nositel práv účastnit činnosti kolektivního správce, je zcela na něm, zároveň opačné rozhodnutí (nestát se členem kolektivního správce)³¹⁷ mu nesmí být k tíži. Zásada autonomie vůle je však v rámci kolektivní správy prolamována. V rámci povinné kolektivní správy³¹⁸ je kolektivně spravován taxativně vymezený výčet práv, u nichž nelze kolektivní správu vyloučit, nositel práv tedy nemůže tato vymezená práva³¹⁹ spravovat individuálně. V případě rozšířené kolektivní správy³²⁰ umožňuje zákon nositeli práv prostřednictvím dvou jednostranných úkonů vůči uživateli a kolektivnímu správci účinky hromadné smlouvy vyloučit.³²¹

Zásada autonomie vůle se v rámci kolektivní správy projevuje čím dál více. Nositelé práv jsou konfrontováni s novými způsoby užití díla, novými platformami pro poskytování děl a jejich sdělování veřejnosti, stejně jako s novými možnostmi, které právní úprava přináší. Příkladem je možnost udělovat licence pro nekomerční užití při současném zastoupení kolektivním správcem, možnost zvolit si zahraničního kolektivního správce pro užití předmětů ochrany učiněná v zahraničí nebo možnost nechat se zastoupit nezávislým správcem práv. Dalším úkonem, který prolamuje zásadu autonomie vůle, je povinnost kolektivního správce uzavřít s nositelem práv smlouvu o zastupování.

---

³¹⁴ KNAP, Karel. 1986. op. cit., s. 12.

³¹⁵ KNAP, Karel. 1986. op. cit., s. 12.

³¹⁶ Nález Ústavního soudu ČR ze dne 13. 1. 2015, op. cit., bod 22.

³¹⁷ Viz § 96d Autorského zákona.

³¹⁸ Viz oddíl 4.2.1 Povinná kolektivní správa.

³¹⁹ § 97d Autorského zákona.

³²⁰ § 97e Autorského zákona.

³²¹ Se zásadou autonomie vůle je však potenciálně v rozporu podmínka udělení bezúplatného oprávnění k předmětu ochrany. K této problematice více viz oddíl 4.2.2 Rozšířená kolektivní správa.

Ochrana práv duševního vlastnictví³²² je tradičně ovládána zásadou teritoriality, která se o to více projevuje právě v oblasti kolektivní správy. Jedná se o důsledek historického a politického rozdělení suverenity a státní moci mezi státy,³²³ všeobecně respektované a uznávané dodnes.³²⁴ Na základě této zásady může stát, z titulu své pozice, podrobit jak osoby, tak jednání nebo věci, své veřejné moci.³²⁵ Co se týče přeshraničních vztahů, i když v rámci autorského práva a práv souvisejících hovoříme o tzv. neformální ochraně, na základě mezinárodních smluv je ve většině jurisdikcí uplatňován tzv. národní režim, v jehož rámci dotčené státy nakládají s příslušníky jiných států stejně jako s vlastními občany, v rámci kolektivní správy můžeme pozorovat stále velmi významný vliv této zásady a její dopad do faktického fungování právní úpravy. Máme za to, že důvodem je kvazimonopolní povaha³²⁶ kolektivních správců ve spojení s nutností získat veřejnoprávní oprávnění k výkonu činnosti. Princip teritoriality je natolik unikátní problematikou v rámci kolektivní správy zřejmě zejm. z důvodu potenciálně ubikvitní povahy předmětů ochrany. Vzhledem k tomuto atributu, může být ochrana autorských děl a jiných předmětů ochrany realizována v současném okamžiku v několika (mnoha) právních řádech.^{327,328} Částečně vlivem technologického vývoje a částečně za přispění celkové globalizace světa je však tato zásada čím dál více prolamována, a to zejména předpisy práva Evropské unie³²⁹ a dvoustrannými či vícestrannými dohodami,

---

³²² Patrně nejvíce lze vliv teritoriality pozorovat u tzv. *zápisných práv* duševního vlastnictví. V těchto případech záleží udělení ochrany právy duševního vlastnictví na designovaném úřadu, resp. orgánu státu, ve kterém je ochrana udělována. Ochrana udělená takovým orgánem tak působí pouze na území státu orgánu, na území jiných států již takový předmět chráněn být nemusí.

³²³ KYSELOVSKÁ, Tereza. Vybrané otázky vlivu elektronizace na evropské mezinárodní právo soukromé a procesní (se zaměřením na princip teritoriality a pravidla pro založení mezinárodní příslušnosti soudu ve sporech vyplývajících ze smluvních závazkových vztahů). Brno. Masarykova univerzita. 2014. s. 45.

³²⁴ KYSELOVSKÁ, op. cit., s. 45; Srov. Věc C-351/12, OSA proti Mariánské lázně. Bod 73.

³²⁵ POTOČNÝ, Miroslav a Jan ONDŘEJ. *Mezinárodní právo veřejné: zvláštní část. 6.*, dopl. a rozš. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2011. Beckovy právnické učebnice. ISBN 978-80-7400-398-1. s. 12.

³²⁶ Viz podkapitola 5.2 Monopol kolektivní správy.

³²⁷ K čemuž nemůže dojít u předmětů hmotných.

³²⁸ Omezení, která s sebou teritorialita přináší, se nevztahují na nakládání s předměty ochrany. Dispoziční vztahy s předměty ochrany se řídí pravidly pro uzavírání závazkových vztahů, a jako takové se mohou řídit jakýmkoliv právním řádem dle vůle smluvních stran.

³²⁹ Rozsudek Soudního dvora EU ze dne 14. července 2005, Věc C-192/04. Lagardère Active Broadcast proti Société pour la perception de la rémunération équitable (SPRE) proti Gesellschaft zur Verwertung von Leistungsschutzrechten mbH (GVL). In: *EUR-Lex* [právní informační systém]. Úřad pro publikace Evropské unie [cit. 2019-06-29]. Dostupné z:

kteří se snaží o limitaci problémů, které zásada teritoriality přináší.³³⁰ Tato zásada vyjadřuje, že: „(...)vztahy se řídí zásadně národním zákonodárstvím smluvního státu, pro jehož oblast se ochrana uplatňuje.“³³¹ Knap pak zásadu teritoriality vymezuje jednak negativně tak, že „autorská práva stanovená zákonem určitého státu platí pouze v hranicích tohoto státu,³³² pozitivně pak tak, že „autorskopravní vztahy se na území určitého státu řídí pouze zákonodárstvím tohoto státu (zákon země ochrany – *lex loci protectionis*)“.³³³ Zásada teritoriality je také zčásti důsledkem neochoty státu (až na výjimky) měnit národní právní úpravu. Tuto zásadu můžeme vystopovat v mnoha mezinárodních úmluvách, zároveň je často doprovázena zásadou *asimilace*, která slouží právě jako výše zmiňovaná pomůcka k omezení problémů, spojovaných se zásadou teritoriality, a která se promítá i v Bernské úmluvě,³³⁴ Římské úmluvě³³⁵ nebo dohodě TRIPS.^{336,337} Výstupem těchto snah je tedy jednak opatření zajišťující minimální

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/HTML/?uri=CELEX:62004CJ0192&from=EN>.
Bod 46.

³³⁰ Viz také DOBŘIČHOVSKÝ, Tomáš. Mezinárodní smlouvy, úmluvy a dohody, týkající se autorského práva a práv souvisejících. In: SRSTKA, Jiří a kolektiv. *Autorské právo a práva související: vysokoškolská učebnice*. Praha: Leges, 2017. Student (Leges). ISBN 978-80-7502-240-0. s. 371.

³³¹ KNAP, K., J. KRÍŽ, J. KORDAČ, I. HOLCOVÁ a V. NERUDOVA. *Autorský zákon a předpisy související: Komentář*. 5. přepr. a dopl. vy. Praha: Linde, 1996. ISBN 978-807-2010-493. s. 315.

³³² KNAP, Karel a Otto KUNZ. *Mezinárodní právo autorské*. Praha: Academia, 1981. s. 17.

³³³ KNAP a KUNZ, op. cit., s. 18.

³³⁴ Viz čl. 3 odst. 2 Bernské úmluvy: „Autoři, kteří nejsou občany některého ze států Unie, avšak mají v některém z nich své trvalé bydliště, jsou pro účely této úmluvy postaveni na roveň občanům takového státu.“ a čl. 5 odst. 1 Bernské úmluvy: „Autoři mají ve vztahu k dílům, pro něž jsou chráněni podle této úmluvy, v ostatních státech Unie kromě státu původu díla práva, která příslušné zákony již přiznávají nebo v budoucnu přiznají jejich občanům, jakož i práva zvlášť přiznaná touto úmluvou.“

³³⁵ Viz čl. 2 Římské úmluvy: „1. Pro účely této Úmluvy se národním režimem rozumějí práva přiznaná vnitřním zákonodárstvím smluvního státu, kde se žádá o ochranu, a) výkonným umělcům, kteří jsou jeho občany, k výkonům skutečným, vysílaným nebo poprvé zaznamenaným na jeho území; b) výrobcům zvukových snímků, kteří jsou jeho občany, ke zvukovým snímkům poprvé trvale zaznamenaným nebo poprvé vydaným na jeho území; c) rozhlasovým organizacím, které mají své sídlo na jeho území, k rozhlasovým pořadům vysílaným vysílacími stanicemi umístěnými na jeho území. 2. Národní režim se poskytne s přihlédnutím k ochraně zvlášť zajištěné a k omezením výslovně stanoveným v této Úmluvě.“ Mezinárodní úmluva o ochraně výkonných umělců, výrobců zvukových záznamů a rozhlasových a televizních organizací, uzavřená v Římě dne 26. 10. 1961 (viz vyhl. 192/1964 Sb.). In: *EUR-Lex* [právní informační systém]. Úřad pro publikace Evropské unie [cit. 2019-06-29]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/ALL/?uri=CELEX%3A32014L0026>

³³⁶ Viz čl. 3 odst. 1 Dohody TRIPS: „Každý Člen poskytne občanům ostatních Členů zacházení neméně příznivé než jaké poskytuje svým vlastním občanům, týkající se ochrany3) duševního vlastnictví s výjimkami již poskytnutými v Pařížské úmluvě (1967), Bernské úmluvě (1971), Římské úmluvě a Smlouvě o duševním vlastnictví v oboru integrovaných obvodů. Pokud jde o

úroveň ochrany, kdy veškeré smluvní státy garantují určitý minimální výčet práv, který budou na svém teritoriu poskytovat a chránit. Dále státy využívají řešení prostřednictvím stanovení režimu pro cizí státní příslušníky, nejčastějším způsobem je pak tzv. zásada národního zacházení, která vyjadřuje, že cizím státním příslušníkům jsou na území daného státu poskytnuty shodné podmínky, jako národním státním příslušníkům.

Co se týče účastníků právních jednání na Internetu, např. v případě sdělování díla veřejnosti skrze streamovací servis, nemusí být pro ně rozhodující, kde se druhá strana smluvního vztahu nachází.³³⁸ Jako typický a zaužívaný případ zmiňme poskytování veřejných licencí. Z povahy takové licence je typicky smlouva uzavírána konkludentně a s blíže neurčenou, neznámou, druhou stranou. V takovém případě je pro účastníky tohoto primárního vztahu, zejm. pro jeho uzavření, prakticky irelevantní, kde se druhá strana nachází, a často není takové zjištění ani možné. Až v případě, že dojde k porušení smlouvy nebo jinému zásahu do práv poskytovatele licence, situace se proměňuje a místo, na kterém se účastníci nacházejí, nabývá na významu. Obecně však, řečeno s Kyselovskou, mají moderní technologie zásadní vliv na pokles nutnosti ukotvení právního jednání k území státu.³³⁹ O zásadě teritoriality a jejím promítnutí do oblasti kolektivní správy je dále pojednáno v kapitole 5: Teritorialita autorského práva jako anachronismus: příklad kolektivní správy.

4.2 PRÁVNÍ REŽIM KOLEKTIVNÍ SPRÁVY

Kolektivní správce vykonává pro nositele majetkových práv správu majetku, tuto činnost lze podřadit pod úpravu komise³⁴⁰ dle zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník (dále jen „Občanský zákoník“)^{341,342} Kolektivní správce pro nositele práv

---

výkonné umělce, výrobce zvukových záznamů a rozhlasové organizace, vztahuje se tato povinnost pouze k právům, poskytnutým podle této Dohody. Kterýkoli Člen, který využije možností, poskytnutých v článku 6 Bernské úmluvy (1971) nebo v odstavci 1 b) článku 16 Římské úmluvy, učiní oznámení podle těchto ustanovení Radě pro TRIPS.“

³³⁷ V uvedených člancích je prezentována zásada formální reciprocit. V některých případech může docházet k reciprocitě materiální, tj. stát poskytne pouze takovou úroveň ochrany, jaká by byla osobě poskytnuta ve státě jeho příslušnosti. SVOBODA, Pavel. *Vliv autorskoprávní teritoriality na vývoj evropského práva*. Praha: Karolinum, 2001. ISBN 80-246-0352-7. s. 10.

³³⁸ Viz také KYSELOVSKÁ, In: POLČÁK, op. cit., s. 34.

³³⁹ KYSELOVSKÁ, In: POLČÁK, op. cit., s. 34.

³⁴⁰ Srov. KNAP, KUNZ, op. cit., s. 325.

³⁴¹ Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů. In: *CODEXIS ACADEMIA* [právní informační systém]. ATLAS consulting [cit. 08. 08. 2019].

spravuje vlastním jménem, na účet nositele práv, jeho majetková práva ke svěřeným dílům. Jeho úkolem je postarat se o hospodářský prospěch spočívající v jejich uplatňování, nebo případně neuplatňování vůči třetím stranám.³⁴³ Samotným organizacím kolektivní správy ve spojitosti s výkonem kolektivní správy nevznikají žádná autorská práva či práva s autorským právem souvisejícím. Kolektivní správce je v pozici zejm. správce majetkových práv,³⁴⁴ o něž je povinen jako řádný hospodář pečovat. Zákonná úprava nyní rozlišuje tři typy kolektivní správy. Jedná se o kolektivní správu povinnou, rozšířenou a smluvní – podle právního titulu, na jehož základě je vykonávána.³⁴⁵ Rozlišování typů kolektivní správy je zásadní i z hlediska sledování aspektů autonomie vůle autora, kdy se možnost rozhodnutí autora o správě autorských práv majetkových v rámci jednotlivých režimů výrazně odlišuje.

4.2.1 Povinná kolektivní správa

Povinná kolektivní správa je považována za model, který je nejvíce restriktivní, limitující autonomii vůle autora.³⁴⁶ V rámci povinné kolektivní správy Autorský zákon taxativně vymezuje okruh práv, která jsou vždy spravována kolektivním správcem. Pozice kolektivního správce je v tomto případě posílena jak vůči nositelům práv, tak vůči uživatelům, kdy žádné z těchto skupin zákon neumožňuje tuto správu práv neumožnit, respektive ji vyloučit.³⁴⁷

Původním důvodem existence povinné kolektivní správy je především skutečnost, že práva, která pod její režim spadají, prakticky nelze spravovat individuálně. Jednalo by se totiž o příliš náročnou činnost buď ekonomicky nebo administrativně, a to jak ze strany nositelů práv, kteří by museli uzavírat licenční smlouvy se všemi uživateli, kteří by projevíli o užití předmětu ochrany zájem, tak ze strany uživatelů, kteří by byli nuceni uzavřít licenční smlouvy se všemi jednotlivými nositeli práv, jejichž díla by měli zájem užít.³⁴⁸ V rámci současného

---

³⁴² § 2455 a násl. OZ.

³⁴³ TELEC a TŮMA, 2007, op. cit., s. 737.

³⁴⁴ Viz také podkapitola 4.3 správa cizího majetku.

³⁴⁵ BARTÁK, In: SRSTKA, op. cit., s. 305.

³⁴⁶ Srov. QUINTAIS, op. cit., s. 113.

³⁴⁷ Na rozdíl od rozšířené kolektivní správy, kterou nositel majetkových práv může dvěma jednostrannými akty, směrem ke kolektivnímu správci a směrem k uživateli, vyloučit.

³⁴⁸ Z hlediska vývoje kolektivní správy se zdá vytvoření povinné kolektivní správy logickým krokem. Sdružení autorů, kteří měli zájem na společném řešení administrativních procesů se převtělilo do dnešního institutu povinné kolektivní správy, která předpokládá, že pro určité typy práv a předmětů ochrany je individuální správa práv stále neefektivní. Zároveň se však

nastavení není nositelům práv umožněno tato práva, která pod režim povinné kolektivní správy spadají, samostatně vykonávat, zákon individuální výkon předmětných práv vylučuje. Tato situace se dotýká zejména těch práv, jejichž obsahem je výhradně nárok na odměnu za užití díla, resp. na odměnu z jiného majetkového práva týkajícího se předmětů ochrany (plnění typu *dare*). Oproti tomu nezasahuje práva, jež se skládají ze zdržení se užití předmětu ochrany (plnění typu *omitere*).³⁴⁹

Kolektivní správa ze zákona je nyní vymezena v § 97 odst. d) Autorského zákona, kdy kolektivně spravovanými právy pro všechny skupiny nositelů práv, tedy ať nezastupované i smluvně zastupované, jsou následující práva na odměnu za specifické užití předmětu ochrany. Jedná se o právo na odměnu za užití uměleckého výkonu, zaznamenaného na zvukový záznam nebo zvukového záznamu, vydaného k obchodním účelům a vysílaném prostřednictvím rozhlasového nebo televizního vysílání,³⁵⁰ zhotovení rozmnoženiny pro osobní potřebu na základě zvukového nebo zvukově obrazového záznamu na nenahraný nosič nebo tiskové rozmnoženiny díla pro osobní potřebu fyzické osoby nebo interní potřebu právnické osoby,³⁵¹ opětovný prodej³⁵² a půjčování originálu nebo rozmnoženiny předmětu ochrany dle § 37 odst. 2 Autorského zákona – půjčování originálů nebo rozmnoženin děl v rámci knihovní licence.³⁵³ Dále se jedná o právo na přiměřenou odměnu za pronájem originálu, rozmnoženiny díla nebo výkonu výkonného umělce³⁵⁴, právo na užití předmětu ochrany, živě vysílaných nebo na záznamu zaznamenaných uměleckých děl s výjimkou těch, jejichž záznam byl

---

jedná o institut, který funguje s drobnými obměnami ve stejné podobě již více než století (viz kapitola 3: Vývoj kolektivní správy). Stejně tako jako byl vznik kolektivní správy z velké části zapříčiněn vznikem nových technologií a nových možností šíření uměleckých a vědeckých děl a jiných předmětů ochrany, stejně tak je jimi provázen i celý její vývoj, přestože není často příliš reflektován. Nyní se však dostáváme do situace, kdy se dotčená technologická oblast, nositelé práv i uživatelé předmětů ochrany mění natolik, že je nutná i reakce tohoto historického institutu. Toto se zdá obzvláště absurdní v době, kdy jedním ze základních principů, na kterých je postaven Občanský zákoník, a který je považován za jeden ze základních pilířů moderní společnosti, je princip autonomie vůle. Nositelům práv, kteří mají zájem vykonávat svá práva individuálně (ať už za účelem vlastního hospodářského zisku, či za účelem jejich nekomerčního poskytování) je tato možnost upřena. Více viz kapitola 6: Alternativní způsoby kompenzace nositelů práv.

³⁴⁹ TELEC a TŮMA, op. cit., s. 754–759.

³⁵⁰ § 97 d) odst. 1 písm. a) odrážka 1, 2 Autorského zákona.

³⁵¹ Ibid. Odrážka 3, 4.

³⁵² Ibid. Odrážka 5.

³⁵³ Ibid. Odrážka 6.

³⁵⁴ § 97 d) odst. 1 písm. b) Autorského zákona.

vydán k obchodním účelům přenosem rozhlasového nebo televizního vysílání a právo na užití přenosem vysílání těch zvukových a zvukově obrazových záznamů, které nebyly vydány k obchodním účelům³⁵⁵ a právo na doplňkovou odměnu výkonných umělců, kteří poskytli licenci k užití svého zaznamenaného výkonu za jednorázovou odměnu.³⁵⁶

Barták zmiňuje, že v současnosti je povinně kolektivně spravováno pouze *jediné právo na užití, a to právo na užití děl, resp. jiných předmětů ochrany přenosem rozhlasového nebo televizního vysílání*.³⁵⁷ Mezi právo dílo užití řadíme však i právo na rozmnožování díla, právo na jeho pronájem nebo právo na sdělování díla veřejnosti, mezi které dále řadíme např. právo na přenos rozhlasového či televizního vysílání.³⁵⁸ Nelze tedy souhlasit s názorem, že povinně spravovaným právem je pouze jedno právo dílo užit, neboť právo dílo užit v sobě zahrnuje množství dalších práv, specifikovaných v § 12 – 23 Autorského zákona,³⁵⁹ včetně práv spadajících do povinné kolektivní správy.

Faktickou překážkou pro obdržení odměny z této kategorie kolektivní správy je nutnost přihlášení se k evidenci u příslušného kolektivního správce. V opačném případě, tedy pokud nositel majetkových práv neučiní tento krok a aktivně se nepřihlásí u kolektivního správce k výplatě odměny (nezávisle na její výši), nebude odměna obdržena. Kolektivní správce tyto odměny nicméně od uživatelů vybírá nezávisle na tom, zda jejich potenciální adresáti jsou k evidenci přihlášení.

Z hlediska uživatele předmětů ochrany je důsledkem existence povinné kolektivní správy fakt, že za účelem užívání nesjednává licenční smlouvu s nositelem majetkových práv, ale obrací se na kolektivního správce, se kterým sjednává, a kterému uhradí odměnu za užití v rámci povinné kolektivní správy.³⁶⁰

---

³⁵⁵ Ibid. Písm. c).

³⁵⁶ Ibid. Písm. d).

³⁵⁷ BARTÁK, In: SRSTKA, op. cit., s. 305.

³⁵⁸ § 12 odst. 4 Autorského zákona.

³⁵⁹ I z hlediska čistě jazykového výkladu se pak jedná minimálně o dvě práva na užití (právo na odměnu za užití uměleckého výkonu zaznamenaného na zvukový záznam, vysílaný rozhlasem, televizí nebo přenosem rozhlasového nebo televizního vysílání dle § 97d odst. 1 písm. a) odrážka 1. a právo na užití zvukového záznamu vydaného k obchodním účelům, vysíláním rozhlasem nebo televizí nebo přenosem rozhlasového a televizního vysílání dle § 97d odst. 1 písm. a) odrážka 2. Autorského zákona.

³⁶⁰ Až na výjimku v případě převzatého rozhlasového a televizního vysílání dle § 83 a násl. Autorského zákona.

Původním incentivem pro vznik povinné kolektivní správy byl fakt, že v určitých případech se realizace individuální správy stala prakticky nemožnou. Kromě argumentu obtížné vykonatelnosti určitých práv ze strany nositelů práv je však třeba vzít v úvahu i pohled uživatelů. Právě pro uživatele může být v některých případech obtížné či dokonce nemožné určit, které předměty ochrany bude skutečně užívat. Tak tomu bude zejména v případech televizního nebo rozhlasového vysílání.³⁶¹

4.2.2 Rozšířená kolektivní správa

Rozšířená kolektivní správa je upravena Autorským zákonem v § 97e. Tento typ kolektivní správy se stal součástí českého autorského práva poměrně nedávno,³⁶² až s účinností zákona č. 121/2000 Sb., zákona o právu autorském, o právech souvisejících a o změně některých zákonů (autorský zákon).³⁶³ Tento typ kolektivní správy je konstruován jako fikce zákonného zastoupení, která vychází z možnosti nositele práv vyhradit si tuto pro sebe, kdy ovšem pasivní autor, který není smluvně zastoupen, bude i v těchto případech kolektivním správcem zastupován. Na základě tohoto oprávnění může kolektivní správce uzavírat tzv. hromadné smlouvy, kdy druhou stranu smluvního vztahu bude opravňovat k danému typu užití k veškerým předmětům ochrany jak nositelů práv, které na základě dobrovolné kolektivní správy zastupuje, tak i těch nositelů práv, kteří zastupování nejsou.³⁶⁴

Hromadnou smlouvu uzavírá kolektivní správce podle § 98a odst. 2 Autorského zákona. Tuto licenci lze udělit k právům, která lze nalézt v § 97e odst. 4 Autorského zákona, jedná se např. o provozování uměleckých výkonů ze zvukového záznamu vydaného k obchodním účelům, rozhlasové nebo televizní vysílání určitého druhu děl nebo půjčování originálu nebo rozmnoženiny díla s výjimkou počítačového programu. Aktivní nositel práv, který kolektivním správcem není zastoupen, může vůči kolektivnímu správci a zároveň vůči uživateli jednostranně vyloučit tento režim a správa těchto práv tak bude vyhrazena jemu.

Matějčičný uvádí, že argumentem pro existenci rozšířené kolektivní správy je, že uživatelé předmětů ochrany mají v tomto systému zaručeno, respektive

---

³⁶¹ § 97 d) odst. 1, písm. a), odrážka 1, 2 Autorského zákona.

³⁶² Rozšířená kolektivní správa je nově upravena také na evropské úrovni, a to Směrnicí o autorském právu a právech s ním souvisejících na jednotném digitálním trhu 2019/790. Článek 12.

³⁶³ V textu této práce jako „Autorský zákon“.

³⁶⁴ § 97e odst. 1 Autorského zákona.

požívají větší právní jistoty, že pokud získají licenční oprávnění k užívání určitého typu děl od příslušných kolektivních správců, nejsou povinni se obracet na někoho dalšího, případně žádat svolení od dalších nositelů práv nebo jejich zástupců.³⁶⁵ Opomíjí však případy, kdy nezastupovaný nositel práv má zájem, aby jeho díla byla uživatelem užívána – v režimu, který spadá pod rozšířenou správu – nicméně nemá zájem, aby za takové užití kolektivní správce inkasoval odměnu. Typickým příkladem je provozování zvukového záznamu v restauračních zařízeních. V takovém případě je nositel majetkových práv povinen nejprve aktivně vyloučit rozšířenou kolektivní správu směrem ke kolektivnímu správci i uživateli. Směrem ke uživateli se typicky jedná o jednodušší úkon (vyloučení směrem ke uživateli je učiněno v okamžiku, kdy uživatel projeví zájem o nabytí licence). Na základě toho by restaurační zařízení mělo být oprávněno provozovat takový zvukový záznam, aniž by bylo nuceno hradit poplatek kolektivnímu správci, často se ale bude potýkat s obtížemi.³⁶⁶ Může se jednat o problematiku potenciální recepce,³⁶⁷ případně nutnost dokazovat, že jsou přehrávány výhradně záznamy, které byly z režimu rozšířené kolektivní správy vyloučeny.

4.2.2.1 Vyloučení účinků hromadné smlouvy

Vzhledem k povaze rozšířené kolektivní správy rozeznává autorský zákon institut tzv. vyloučení účinků hromadné smlouvy.³⁶⁸ Nositel práv může jednostranným úkonem vyloučit tyto účinky hromadné smlouvy dle § 97e odst. 2 Autorského zákona, nicméně účinky takového vyloučení nastávají až okamžikem, kdy se kolektivní správce o takovém vyloučení dozví.

Vyloučení účinků hromadné smlouvy musí nositel práv učinit i vůči uživateli. Je tak třeba učinit celkem dva jednostranné úkony, přičemž účinky hromadné smlouvy zanikají až v okamžiku, kdy je druhý z těchto jednostranných úkonů doručen svému adresátu.³⁶⁹ V praxi nebývá problematickým krokem vyloučení vůči uživateli. Pokud např. uvažujeme, že nositel práv zveřejní své dílo pod veřejnou licenci³⁷⁰ Creative Commons,³⁷¹ zavazuje se tímto zveřejněním

---

³⁶⁵ MATĚJČNÝ, op. cit., s. 35.

³⁶⁶ K tomuto srov. problematiku bezúplatného poskytnutí oprávnění, viz oddíl 6.3.3 Poskytnutí bezúplatného oprávnění.

³⁶⁷ Srov. rozsudek Soudního dvora EU, Věc C-306/05, SGAE proti Rafael Hotels; Nález Ústavního soudu ze dne 21. května 2019, sp. zn. III. ÚS 3102/16.

³⁶⁸ § 97e odst. 3 Autorského zákona.

³⁶⁹ TELEČ, TŮMA, 2007, op. cit., s. 828.

³⁷⁰ Veřejnou licenci se rozumí nevýhradní bezúplatná licenci poskytovaná autorem po celou dobu ochrany díla neurčitému okruhu osob, která opravňuje nabyvatele díla dále šířit a kterou

k tomu, že se vzdává veškeré odměny za užití díla, které se může vzdát.³⁷² Poskytovatel se zde zavazuje, že se práv na odměnu vzdává i v rámci systému kolektivní správy, kterého lze nevyužít. Textace licence jasně napovídá, že pokud se bude jednat o právo spadající do systému kolektivní správy povinné, poskytovatel licence může (v souladu s poskytnutou licencí) odměnu dostávat.³⁷³ Oproti tomu v systému kolektivní správy rozšířené máme za to, že se Poskytovatel poskytnutím licence Creative Commons vzdává práva na získání odměny za užití v režimu rozšířené kolektivní správy. Jeho povinností je tak v okamžiku (resp. v návaznosti na) udělení veřejné licence Creative Commons k předmětu ochrany vyloučení účinku hromadné smlouvy směrem ke kolektivnímu správci.

Směrem kuživateli lze považovat za vyloučení účinků kolektivní správy právě udělení licence Creative Commons,³⁷⁴ přičemž uživateli tento projev vůle poskytovatele dojde v okamžiku nabytí oprávnění k užití předmětu ochrany. Pro uživatele je však tato situace obzvlášť obtížná. V případě, že poskytovatel licence nevyloučil účinky hromadné smlouvy ve vztahu ke kolektivnímu správci, účinky hromadné smlouvy nadále trvají, neboť zanikají až okamžikem, kdy druhý z jednostranných úkonů poskytovatele směřující k vyloučení nabyde účinnosti.³⁷⁵ Sám uživatel se tak vystavuje nebezpečí, že se dopustí soukromoprávního deliktu dle Autorského zákona,³⁷⁶ pokud si neopatrí k užití, které spadá pod režim rozšířené kolektivní správy, svolení od kolektivního správce. I v případě, že k vyloučení řádně došlo, měl by opatrný uživatel kontaktovat kolektivního správce s žádostí o informaci, zda eviduje informaci od nositele práv, která účinky hromadné smlouvy vylučuje.

---

konkludentně získá každý, kdo dílo v souladu s licencí užívá. JANSÁ, Petr. *Právní aspekty implementace projektu „Creative Commons“ v České republice*. Praha, 2008. Diplomová práce. Univerzita Karlova v Praze. s. 28.

³⁷¹ Více o licencích Creative Commons v oddílu 6.3.1 Creative Commons.

³⁷² Viz čl. 2 písm. b) odst. 3 licence Creative Commons BY-NC-SA 4.0 Mezinárodní: „V maximálním možném rozsahu dovoleném účinnou právní úpravou se Poskytovatel vzdává veškerých práv na odměnu za Vaše vykonávání Licencovaných práv, ať už přímo či prostřednictvím kolektivního správce podle jakéhokoli dobrovolného, nebo zákonem stanoveného nebo povinného systému kolektivní správy, kterého lze nevyužít. Ve všech ostatních případech si Poskytovatel výslovně vyhrazuje právo takovou odměnu dostávat, a to i pokud je Licencovaný obsah užit jinak než pro Nekomerční účely.“

³⁷³ Pokud se za tímto účelem přihlásí k evidenci kolektivnímu správci.

³⁷⁴ Více ke Creative Commons a kolektivní správě viz podkapitola 6.3 Poskytování obsahu v režimu veřejných licencí, dále také podkapitola 6.2 Nezávislý správce práv.

³⁷⁵ Srov. TELEČ a TŮMA, 2007, op. cit., s. 828.

³⁷⁶ Viz § 40 a násl. Autorského zákona.

Vyloučení účinků se však nevztahuje na všechna práva, která spadají pod režim rozšířené kolektivní správy. Právo k provozování rozhlasového nebo televizního vysílání díla, uměleckého výkonu, zvukového záznamu nebo zvukově obrazového záznamu³⁷⁷ je z možnosti vyloučení režimu rozšířené kolektivní správy vyňato. V praxi se tak jedná o právo, které dle své povahy spadá do režimu kolektivní správy povinné, označováno bývá jako právo spadající do režimu *kvazipovinné* kolektivní správy.

Aktuální znění Autorského zákona je následující: „*Projeví-li nositel práv (...) vůli vyloučit účinky hromadné smlouvy při poskytnutí bezúplatného oprávnění k výkonu práv (...)*“³⁷⁸ Strictu senso tedy zákon nositeli práv umožňuje vyloučit účinky hromadné smlouvy pouze při současném poskytnutí bezúplatného oprávnění k výkonu práv. Institut vyloučení účinků hromadné smlouvy je výrazem zásady autonomie vůle, omezení vůle nositele práv na vyloučení rozšířené kolektivní správy pouze v případě, že předmět ochrany bude poskytován bezúplatně, se zdá být pochybením zákonodárce. Cílem vyloučení je možnost nositele práv ponechat si výkon majetkových práv autorských k předmětu ochrany pro sebe, tedy včetně možnosti udělit oprávnění k výkonu práv (licenci) úplatně. Z toho pohledu by tak ustanovení § 97e odst. 3 Autorského zákona nemělo nositele práv omezovat, nicméně prozatím k tomuto tématu neexistují další zdroje, které by tuto teorii potvrdily. Vliv na znění tohoto ustanovení mohla mít i Směrnice o kolektivní správě, která vyžaduje, aby měli nositelé možnost udělit licenci pro nekomerční užití i v případě, že jsou zastupováni kolektivním správcem. Vložení podmínky nekomerčního užití tak může mít původ právě v transpozici směrnice.

4.2.2.2 Osířelá díla a díla komerčně nedostupná

Za osířelá díla^{379,380} považujeme díla, u nichž není možné identifikovat nebo nalézt autora,³⁸¹ a to ani po důkladném vyhledávání³⁸² dle § 27b Autorského zákona.

---

³⁷⁷ § 97e odst. 4 písm. d) Autorského zákona.

³⁷⁸ § 97e odst. 3 Autorského zákona.

³⁷⁹ § 27a a 27b Autorského zákona.

³⁸⁰ Viz také MYŠKA, Matěj. Orphan and Out-Of-Commerce Works After the Amendment of the Czech Copyright Act. *The Grey Journal*, Amsterdam: TextRelease, 2018, roč. 14, s. 55-60. ISSN 1574-180X; nebo MYŠKA, In: DOBROVOLNÁ, op. cit., s. 281-283.

³⁸¹ Na evropské úrovni upravuje tuto problematiku Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2012/28/EU ze dne 25. října 2012 o některých povolených způsobech užití osířelých děl.

³⁸² Viz také MACKOVIČOVÁ, Michaela. Osířelá díla v autorském zákoně. *Bulletin advokacie*. Roč. 2016, č. 3, s. 29-32. ISSN 1805-8280.

Rozlišujeme tedy dva způsoby, jak může osiřelé dílo vzniknout. V případě, kdy není možné autora identifikovat, se jedná o situaci, kdy nositel práv není znám, případně ani sám neví, že nositelem práv je (nebo se jím stal – např. v případě dědiců). V případě, kdy autora nelze nalézt se jedná o situaci, kdy je znám (jeho jméno a kontaktní údaje), ale není možné jej ani s pomocí těchto údajů dohledat (zejm. z důvodu jejich změny, přesunu do zahraničí apod.) V obou případech nelze nositele práv kontaktovat za účelem získání souhlasu k užití díla.³⁸³ Otázka řešení vzniku a nakládání s osiřelými díly se s příchodem digitalizace stala kruciólní.³⁸⁴

Jako díla na trhu nedostupná označujeme výhradně slovesná díla, jejichž seznam vede Národní knihovna.³⁸⁵ Do seznamu mohou být díla začleněna v případě, že dílo v druhově shodném nebo obdobném vyjádření nebylo možno ve lhůtě 6 měsíců od doručení návrhu na zapsání do seznamu opatřit v běžné obchodní síti a jeho užití není zjevně předmětem smluvních podmínek, které by zařazení do tohoto seznamu vylučovaly.³⁸⁶ V tomto případě spravuje kolektivní správce osiřelá díla a díla komerčně nedostupná v rámci rozšířené kolektivní správy. Mandátem je mu zájem na co nejširším možném využívání předmětů ochrany, a to i přes překážku, jakou je v tomto případě nedostupnost, resp. nedohledatelnost autora nebo díla (resp. jeho vyjádření).

Kolektivní správce vykonává pro nositele práv k osiřelému dílu správu i při výkonu práv, která však nespádají ani do povinné, ani dobrovolné správy, přičemž platí vyvratitelná domněnka, že nositel práv k takovému výkonu svolil.³⁸⁷ Kolektivní správce zde tedy vykonává i správu práv, která jsou standardně v režimu dobrovolné kolektivní správy, tedy správy vykonávané toliko na

---

³⁸³ Příklady způsobů, jak mohou vzniknout osiřelá díla např. zde: KORN, Naomi. *In from the Cold: An assessment of the scope of 'Orphan Works' and its impact on the delivery of services to the public* [online]. JISC Content, 2009 [cit. 2019-08-22]. Dostupné z: <https://www.djsresearch.co.uk/Free/published/infromthecoldv1.pdf>

³⁸⁴ Tato oblast byla zejm. v akademických kruzích významně diskutována v souvislosti s případem Google Books a vytváření digitální knihovny Europeana. K historii případu Google Books viz XALABALDER, Raquel. *Google Books and Fair Use: A Tale of Two Copyrights?* *Journal of Intellectual Property, Information Technology and E-Commerce Law* [online]. 2014, (5) [cit. 2019-08-22]. Dostupné z: <https://www.jipitec.eu/issues/jipitec-5-1-2014/3908>. Shrnutí závěrečnému rozhodnutí (na základě kterého Google v současné době skenuje, zveřejňuje a umožňuje prohledávání miliónů knih) viz zde TERAMOTO, Shinto, Marcelo CORRALES a Paulius JURCYS. *The Google Books Project is Lawful*. *Kluwer Copyright Blog* [online]. Wolters Kluwer, 2016 [cit. 2019-08-22]. Dostupné z: <http://copyrightblog.kluweriplaw.com/2016/05/16/the-google-books-project-is-lawful/>.

³⁸⁵ § 97f odst. 1 Autorského zákona.

³⁸⁶ § 97f odst. 3 Autorského zákona.

³⁸⁷ § 103 odst. 1 Autorského zákona.

smluvním základu. Ač tedy byla svěřena správa práv k osiřelému dílu do rukou kolektivního správce za účelem umožnění šíření vědeckých a uměleckých děl, takové ustanovení může významně deformovat vůli autora, který další užívání díla nepodpořil cíleně. Zejména v případě, že autor nemá zájem o další šíření díla a nechce být s dílem spojován, nachází se takřka v bezvýchodné situaci. Nemůže se o osud díla aktivně zasadit, ale pokud tak neučiní, spadne dílo do režimu osiřelého díla, kdy se dostane pod správu kolektivního správce.³⁸⁸ Zejména v souvislosti s šířením na Internetu se jedná o významné téma. Autorovo absolutní panství nad dílem³⁸⁹ je zde konfrontováno se zájmem o šíření díla společnosti. Ačkoliv máme za to, že úprava procesu výkonu práv k osiřelým dílům je nezbytná, chybí nástroj, který by umožnil autorovi aktivně vyloučit zařazení díla do seznamu osiřelých děl, obdobně jako je tomu u děl na trhu nedostupných.³⁹⁰

4.2.2.3 Digitalizace kulturního dědictví³⁹¹

Dřívější právní úprava obsahovala zákonnou licenci v omezeném rozsahu, která paměťovým a vzdělávacím institucím³⁹² umožňovala využívat potenciál digitálních technologií v ještě omezenější míře, než je tomu nyní. Paměťové a vzdělávací instituce mohly, co se týče digitalizace, dle předchozí právní úpravy (i) digitalizovat obsah pro účely archivace a konzervace a (ii) umožnit přístup k digitalizovanému obsahu děl v prostorách instituce prostřednictvím vyhrazeného technického vybavení, a to pouze pro účely studia nebo výzkumu.³⁹³ Nemohly přistupovat k digitalizovanému obsahu na Internetu ani k obsahu na terminálech digitalizovaných jinou knihovnou v České republice.

---

³⁸⁸ Srov. argument Watheleta, kdy nelze získat předchozí souhlas k užití osiřelého díla. Autor nicméně nemůže dát najevo ani svůj nesouhlas. Srov. bod 48, Stanovisko generálního advokáta M. Watheleta k Soulier&Doke. Viz také bod 7 Odůvodnění Směrnice 2012/28.

³⁸⁹ Viz TELEČ, Ivo. Duševní vlastnictví a jeho vliv na věc v právním smyslu. *Právní rozhledy*. Praha: C. H. Beck, 2011, roč. 19, č. 12, s. 444-450. ISSN 1210-6410.

³⁹⁰ § 97f odst. 5 Autorského zákona.

³⁹¹ Tato část vychází z článku STRAKOVÁ, Lucie. Changes In The Area Of Extended Collective Management In Relation To Memory And Educational Institutions In The Light Of The Czech Amended Copyright Act. *An International Journal on Grey Literature, TextRelease*, 2018, roč. 14, Special Winter Issue, s. 61-65. ISSN 1574-1796. MUNI/A/1393/2016, interní kód MU. Výsledek vznikl v rámci specifického výzkumu na vysoké škole.

³⁹² Autorského zákona se jedná o knihovny, archivy, muzea, galerie, školy, vysoké školy a jiná nevýdělečná školská s vzdělávací zařízení. Pro jejich označení používáme zkratku paměťové a vzdělávací instituce. Mezi ně patří i tzv. GLAM instituce, z anglického *galleries, libraries, archives, and museums*.

³⁹³ Viz § 37 odst. 1 Autorského zákona.

V případech, kdy mají paměťové a vzdělávací instituce zájem na použití díla nad rámec výjimek a omezení autorského práva, jsou povinny uzavřít standardní licenční smlouvu s nositelem práv.³⁹⁴ I přes rostoucí úsilí o digitalizaci (projekt Národní digitální knihovny)³⁹⁵ měly v minulosti tyto instituce relativně velmi omezený právní prostor pro šíření digitalizovaných děl veřejnosti. Směrnice o autorském právu na jednotném digitálním trhu stanoví, že instituce kulturního dědictví mohou pořizovat kopie všech děl, ale pouze za účelem jejich uchovávání.³⁹⁶ Výjimku pro sdělování digitalizovaných děl veřejnosti v knihovnách (s výjimkou děl komerčně nedostupných)³⁹⁷ nerozšiřuje³⁹⁸.

Na základě předchozích zkušeností bylo navrženo usnadnění udělování licencí pro výše uvedená použití, či aby tyto instituce mohly využívat možnosti rozšířené kolektivní správy. Nové způsoby sdělování díla veřejnosti, nicméně aplikovatelné pouze v případě knihoven,³⁹⁹ jsou nyní obsaženy v § 97e odst. 4.⁴⁰⁰ Knihovna může na požádání zpřístupnit publikované dílo a jeho kopii v nehmotné podobě, což v tomto případě znamená zejména prostřednictvím počítačové sítě. Počítačové programy a noty (obdobně jako v případě dalších výjimek a omezení autorského práva), jakož i zvukové nebo zvukově obrazové nahrávky jsou z tohoto režimu vyloučeny.

V praxi to znamená, že knihovny mohou sdílet digitalizovaná díla mezi sebou, zpřístupňovat tato díla veřejnosti na místě (tj. v jejím objektu) v knihovnách⁴⁰¹ a povolit přístup k veškerému digitalizovanému obsahu, který vlastní, prostřednictvím Internetu.⁴⁰² V obou případech musí knihovny uzavřít smlouvu s kolektivní správcem. Klíčovým hráčem je nyní Národní knihovna, která již uzavřela kolektivní smlouvu o elektronickém doručování dokumentů

---

³⁹⁴ Důvodová zpráva k Autorskému zákonu, op. cit., s. 22.

³⁹⁵ Národní digitální knihovna. *NDK* [online]. Praha: Národní knihovna, 2019 [cit. 2019-08-23]. Dostupné z: <http://www.ndk.cz/>

³⁹⁶ Srov. čl. 5 Směrnice o autorském právu na jednotném digitálním trhu.

³⁹⁷ Čl. 7 Směrnice o autorském právu na jednotném digitálním trhu.

³⁹⁸ Na všechny výjimky vymezené Směrnicí o autorském právu na jednotném digitálním trhu se rovněž aplikuje třístupňový test. Srov. čl. 6 Směrnice o autorském právu na jednotném digitálním trhu.

³⁹⁹ Dle § 2 písm. a) zákona č. 257/2001 Sb., o knihovnách a podmínkách provozování veřejných knihovnických a informačních služeb (knihovní zákon).

⁴⁰⁰ Písm. h), i), j) § 97e odst. 4 Autorského zákona.

⁴⁰¹ § 97e odst. 4 písm. f) Autorského zákona.

⁴⁰² § 97e odst. 4 písm. h) Autorského zákona.

s kolektivním správcem DILIA. Tato dohoda se vztahovala pouze na sdělování digitalizovaných děl veřejnosti na místě. V současné době však byla tato smlouva vypovězena a prozatím neobnovena.⁴⁰³ Pokud jde o přístup k dílu v čase a na místě dle vlastního výběru, zejména v počítačové nebo podobné síti, nemáme informace o tom, že by takové smlouvy byly uzavřeny. Knihovně je rovněž dána řada dalších povinností (registrace autorů, kteří vyloučili rozšířenou kolektivní správu, nebo zaslali DILIA informace o užití děl sdělovaných prostřednictvím elektronické komunikace).⁴⁰⁴

Pro úplnost dodejme, že také v případě vzdělávacích institucí existuje možnost uzavření smlouvy s kolektivním správcem v případě, že má škola zájem na zhotovování rozmnoženin nad rámec výjimek a omezení autorského práva dle § 29 a 30a odst. 1 Autorského zákona. V praxi se však zřejmě nejedná o příliš využívanou možnost zejména z důvodu vysokých poplatků za příslušný počet rozmnoženin.⁴⁰⁵

4.2.2.4 Budoucnost rozšířené kolektivní správy dle Soulier&Doke⁴⁰⁶

Na podzim roku 2016 přinesl Soudní dvůr Evropské unie bohatou autorskoprávní nadílku.⁴⁰⁷ Menší pozornosti se mezi konkurencí rozhodnutí dostalo rozsudku C-

---

⁴⁰³ Tato informace vyplývá z rozhovorů autorky s pracovníky Národní knihovny.

⁴⁰⁴ BARTÁK, Jan. Elektronické dodávání dokumentů. *DILIA: Divadelní, literární, audiovizuální agentura*, z. s. [online]. Praha, 2017. [cit. 2019-08-22]. Dostupné z: <http://www.dilia.cz/index.php/component/k2/item/8418-elektronicke-dodavani-dokumentu-edd>

⁴⁰⁵ Tato informace vyplývá z rozhovorů autorky s pracovníky portálu RVP.cz. Metodický portál RVP [online]. Praha: Národní ústav pro vzdělávání, 2019 [cit. 2019-09-01]. Dostupné z: <https://rvp.cz/>

⁴⁰⁶ Za podnětnou diskuzi k tomuto tématu autorka děkuje účastníkům workshopu Aktuální otázky kolektivní správy práv ve světle směrnice 2014/26/EU. STRAKOVÁ, Lucie. Aktuální otázky kolektivní správy práv ve světle směrnice 2014/26/EU. 2017. MUNI/A/1393/2016, interní kód MU. Výsledek vznikl v rámci specifického výzkumu na vysoké škole.

⁴⁰⁷ Jedná se zejm. o velmi diskutované případy GS Media a McFadden. Rozsudek Soudního dvora EU ze dne 8. září 2016. Věc C-160/15 GS. Media BV proti Sanoma Media Netherlands BV a Others. In: *InfoCuria - Case-law of the Court of Justice*. [právní informační systém] 2016. Dostupné z: <http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=183124&pageIndex=0&doclang=CS&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=7244224>; Rozsudek Soudního dvora EU ze dne 15. září 2016. Věc C-484/14. Tobias Mc Fadden proti Sony Music Entertainment Germany GmbH. In: *InfoCuria - Case-law of the Court of Justice*. [právní informační systém] 2016. Dostupné z: <http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?docid=183363&doclang=CS&mode=lst&occ=first>

301/14, Soulier&Doke.⁴⁰⁸ V potenciálně zlomovém rozhodnutí se Soudní dvůr Evropské unie vyjadřoval k mechanismu rozšířené kolektivní správy ve francouzském právním systému.⁴⁰⁹

Generální advokát Wathelet vydal k případu stanovisko,⁴¹⁰ které v případě, že by Soudní dvůr Evropské unie akceptoval jeho závěry, mohlo vést k vyšší harmonizaci zejména rozšířené kolektivní správy napříč Evropskou unií, a zároveň by způsobilo zásadní změny v celém jejím systému. Wathelet ve svém stanovisku vycházel z faktu,⁴¹¹ že digitální užití předmětných knih, o které se v daném případě jednalo, tedy fakticky rozmnožování a sdělování díla veřejnosti, se nenachází mezi výjimkami a omezeními stanovenými čl. 5 Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/29/ES ze dne 22. května 2001 o harmonizaci určitých aspektů autorského práva a práv s ním souvisejících v informační společnosti (dále jen jako „InfoSoc Směrnice“),⁴¹² a tedy vyžaduje individuální a samostatné svolení autora.⁴¹³ Otázkou, kterou si tedy položil bylo, zda čl. 2 písm. a) a čl. 3 odst. 1 InfoSoc Směrnice brání členským státům, aby vnitrostátní úpravou pověřily kolektivního správce výkonem práva udělovat oprávnění k užívání komerčně nedostupných děl. Autoři dle čl. 2 písm. a) a čl. 3 odst. 1 InfoSoc Směrnice požívají výlučného práva udělit svolení nebo zakázat rozmnožování a sdělování svých děl veřejnosti.⁴¹⁴ Dle Soudního dvora se jedná o

---

⁴⁰⁸ Rozsudek Soudního dvora EU ze dne 16. listopadu 2016. Marc Soulier, Sara Doke proti Premier ministre, Ministre de la Culture et de la Communication. Věc C-301/15. In: *EUR-Lex* [právní informační systém]. Úřad pro publikace Evropské unie [cit. 2019-08-22]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/HTML/?uri=CELEX:62015CA0301&qid=1518654418183&from=CS>. Dále jen jako *Soulier&Doke*.

⁴⁰⁹ Jednalo se o francouzský systém rozšířené kolektivní správy, kdy vydavatelé mohou získat od kolektivního správce oprávnění k digitálnímu užívání komerčně nedostupných děl (knih, které nejsou, nebo již nejsou uveřejněny) pro komerční užití – typicky tedy k dalšímu vydání.

⁴¹⁰ Stanovisko generálního advokáta M. Watheleta přednesené dne 7. července 2016. Digitální Sbírka rozhodnutí (obecná Sbírka rozhodnutí). In: *EUR-Lex* [právní informační systém]. Úřad pro publikace Evropské unie [cit. 2019-08-22]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?qid=1566745368906&uri=CELEX:62015CC0301>

⁴¹¹ K rozboru stanoviska a skutkovému stavu případu viz NÉRISSON, Sylvie. Opinion of AG Wathelet in the Soulier and Doke case (C-301/15): Licensing exclusive rights requires express prior consent of the author; opt-out doesn't help. *Kluwer Copyright Blog* [online]. Wolters Kluwer, 2016 [cit. 2019-08-28]. Dostupné z: <http://copyrightblog.kluweriplaw.com/2016/08/15/opinion-ag-wathelet-soulier-doke-case-c-30115-licensing-exclusive-rights-requires-express-prior-consent-author-opt-doesnt-help/>

⁴¹² Srov. Věc C-351/12, OSA proti Mariánské lázně. Bod 36.

⁴¹³ Bod 26 Stanoviska generálního advokáta M. Watheleta k Soulier&Doke.

⁴¹⁴ Srov. věc C-351/12, OSA proti Mariánské lázně. Bod 36; a Rozsudek Soudního dvora EU ze dne 15. března 2012.

tzv. práva preventivní povahy, která autorům umožňují zasáhnout proti případným uživatelům jejich děl, kteří by mohli zamýšlet jejich užití, a takové užití zakázat.⁴¹⁵ Digitální podoba nepochybně spadá do takových užití, která jsou podmíněna výslovným a předběžným souhlasem autora.⁴¹⁶ Umožnění organizacím kolektivní správy udělovat příslušná oprávnění tak zasahuje do práv autorů,⁴¹⁷ neboť neexistuje právní úprava, která by umožňovala souhlas autora předpokládat, omezit, zrušit, či jej nahradit tichým souhlasem, případně domněnkou převodu, kterou by mohl autor rozporovat.⁴¹⁸ Nic na tom nemění ani fakt, že za takové užití autor dostane odměnu.⁴¹⁹

Soudní dvůr v souladu se stanoviskem generálního advokáta nejprve uvedl, že čl. 5 InfoSoc Směrnice je pro daný případ irelevantní.⁴²⁰ Každý autor musí být informován o budoucím užití jeho díla třetí osobou a způsobu užití díla. Stejně tak si musí být vědom prostředků, které má pro případ, že si takové užití přeje zakázat, resp. ho neumožnit.⁴²¹ Připustit implicitní svolení autora je možné, nicméně je třeba přesně vymezit podmínky, za kterých k němu může dojít. V první řadě musí být autor o budoucím užití informován, jenom tehdy k němu může vyjádřit svůj postoj.⁴²² Soudní dvůr zde vymezil povinnost předem dostatečně informovat autory o možnostech jejich budoucího užití. Právě tento závěr vedl

---

Società Consortile Fonografici (SCF) proti Marco Del Corso. Věc C-135/10. In: *EUR-Lex* [právní informační systém]. Úřad pro publikace Evropské unie [cit. 2019-08-22]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=ecli:ECLI:EU:C:2012:140>. Bod 75.

Této ochraně navíc musí být přiznán široký rozsah, viz Rozsudek Soudního dvora EU ze dne 16. července 2009, Infopaq International. Věc C-5/08. In: *EUR-Lex* [právní informační systém]. Úřad pro publikace Evropské unie [cit. 2019-08-22], bod 43; Rozsudek Soudního dvora EU ze dne 1. prosince 2011, Painer, věc C-145/10. In: *EUR-Lex* [právní informační systém]. Úřad pro publikace Evropské unie [cit. 2019-08-22], bod 96.

⁴¹⁵ Srov. Rozsudek Soudního dvora EU ze dne 12. září 2006. Laserdisken ApS proti Kulturministeriet. Věc C-479/04. In: *EUR-Lex* [právní informační systém]. Úřad pro publikace Evropské unie [cit. 2019-08-22]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=ecli:ECLI:EU:C:2006:549>

⁴¹⁶ Bod 35 Stanoviska generálního advokáta M. Watheleta k Soulier&Doke.

⁴¹⁷ Takové omezení by bylo dle Soudního dvora možné pouze na základě unijní normy. Bod 45, věc C-301/15, Soulier&Doke.

⁴¹⁸ Bod 39, 40 Stanoviska generálního advokáta M. Watheleta k Soulier&Doke.

⁴¹⁹ Bod 41, 42 Stanoviska generálního advokáta M. Watheleta k Soulier&Doke.

⁴²⁰ Bod 27, Věc C-301/15, Soulier&Doke.

⁴²¹ Bod 38, 39, Věc C-301/15, Soulier&Doke.

⁴²² Bod 37, 38, 39 Věc C-301/15, Soulier&Doke.

k živé diskuzi⁴²³ ohledně celkové úpravy rozšířené kolektivní správy, resp. všech způsobů kolektivní správy mimo kolektivní správy smluvní.

Máme za to, že v českém právním prostředí neexistuje systematické zakotvení,⁴²⁴ které by ukládalo kolektivnímu správci, jakým způsobem informovat nositele práv skutečně a individuálně o užití v rámci rozšířené kolektivní správy.⁴²⁵ Nelze tedy zaručit, že je autor aktivně informován (zejm. kolektivním správcem), jakým způsobem může k užití docházet. Postupujeme-li však v souladu se zásadou *ignorantia juris non excusat*, je nositel práv povinen se seznámit se zákonnou úpravou. Tímto tak může být naplněna první část požadavku na informování autora. Přesto však dle našeho názoru není dostatečně naplněna část druhá, požadavek na individuální informování autora. Zejména v případě, kdy autor není zastupován kolektivním správcem v režimu dobrovolné správy nebo se nepřihlásil k evidenci u kolektivního správce za účelem výplaty odměny, nelze zaručit, že *někteří z dotyčných autorů ve skutečnosti vůbec nevědí o zamýšleném užití jejich děl, a nejsou tedy schopni k němu zaujmout stanovisko v tom či onom smyslu.*⁴²⁶ Tento rozsudek Soudního dvora můžeme vítat proto, že posiluje autonomii vůle autorů i v případě rozšířené kolektivní správy (a potenciálně i povinné kolektivní správy). Uznává autorovo panství nad dílem, snaží se zajistit jeho informovanost o osudu díla a umožní autorovi poznat a použít nástroje v případě, že se chce proti takovému užití vymezit. Po transparentnosti kolektivní správy volá i Směrnice o kolektivní správě, ve spojitosti s rozhodnutím ve věci Soulier&Doke to může předznamenávat zásadní změny v současném systému kolektivní správy, a to nejen v oblasti správy děl komerčně nedostupných.

4.2.3 Smluvní správa práv (dobrovolná kolektivní správa)

Třetím typem kolektivní správy je tzv. kolektivní správa dobrovolná, kdy kolektivní správce vykonává svou činnost na základě autonomního rozhodnutí nositele práv. Z toho pohledu je označení *kolektivní* mírně zavádějící, vzhledem k tomu, že se jedná o správu vykonávanou na základě individuálně sjednaných

---

⁴²³ Srov. SGANGA, Caterina. From Soulier to the EU copyright law reform: what future for non-voluntary collective management schemes? *ERA Forum*. 2018, Roč. 19, č. 1, 137-154. DOI: 10.1007/s12027-018-0496-5. ISSN 1612-3093. Dostupné také z: <http://link.springer.com/10.1007/s12027-018-0496-5>; GERA, Matej. A tectonic shift in the European system of collective management of copyright? Possible effects of the Soulier & Doke decision. *European Intellectual Property Review*. 2018, Roč. 39, č. 5, s. 261-264. ISSN 0142-0461; MYŠKA, In: DOBROVOLNÁ, op. cit., s. 283.

⁴²⁴ Viz bod 43, Věc C-301/15, Soulier&Doke.

⁴²⁵ Srov. § 97b, 99f Autorského zákona.

⁴²⁶ Viz bod 43, Věc C-301/15, Soulier&Doke.

smluv s nositeli práv a kolektivní aspekt zde (pokud pomineme samotného *kolektivního správce*) absentuje. Jedná se však o pojem užívaný pouze v literatuře, Autorský zákon tento pojem nezná, pracuje pouze s pojmy povinná a rozšířená kolektivní správa. Za korektní považujeme pojem smluvní správa práv.

V tomto případě kolektivní správce přebírá nad rámec práv spadajících do kolektivní správy povinné a kolektivní správy rozšířené, veškerá další majetková práva autorská, která se k dílu vztahují.⁴²⁷ Práva, která mohou být spravovaná v tomto režimu, nejsou v zákoně konkrétně vymezena. Vezmeme-li definici dobrovolné kolektivní správy z pohledu nositele práv, jedná se o jedinou oblast práv, v jejímž rámci se může samostatně rozhodnout, zda bude daná práva spravovat sám, nebo svěří jejich správu kolektivnímu správci (nebo nezávislému správci práv). Jedná se tedy prakticky o protipól povinné kolektivní správy, kdy nositel práv není oprávněn k výkonu předmětných práv. Vzhledem k originálnímu důvodu vzniku povinné kolektivní správy – nositel vyhrazených práv není prakticky schopen je sám vykonávat, případně by byl takový výkon neefektivní nebo příliš nákladný,⁴²⁸ v prostředí dobrovolné správy mu pak zákonem důvěra k jejich výkonu dána je. Pokud sám však uzná za vhodné, může jejich správu opět svěřit kolektivnímu správci, který bude svým jménem a na účet nositele práv tuto správu vykonávat.

Kolektivní správce vykonává kolektivní správu v rozsahu uděleného oprávnění,⁴²⁹ a to buď na základě uzavřené smlouvy nebo v rozsahu stanoveném zákonem.⁴³⁰ Ačkoliv tak kolektivní správce nepochybně může vyvíjet jiné aktivity než ty, které jsou spojené s výkonem kolektivní správy,⁴³¹ není oprávněn např. v případě, kdy dojde k neoprávněnému užití předmětů ochrany a dochází např.

---

⁴²⁷ Srov. Šalomoun, 2004, op. cit.

⁴²⁸ Je však třeba zmínit, že se jedná o ulehčení situace i pro uživatele, který není nucen jednat s mnoha jednotlivými nositeli práv, nýbrž se může obrátit na kolektivního správce. V ČR kolektivní správci OSA, INTERGRAM, DILIA, OOA-S a OAZA navíc od roku 2018 zavedli jednotné licenční inkasní místo, kdy uživatelé se mohou obracet v rámci všech licenčních smluv, týkajících se užití děl, výkon jejichž majetkových práv je realizován některým z těchto kolektivních správců, pouze na OSA a uzavírat také pouze jednu licenční smlouvu. Již před tímto krokem však INTERGRAM zastupoval OOA-S a OAZA, a OSA zastupovala DILIA. VÝROČNÍ ZPRÁVA OSA O ČINNOSTI A HOSPODAŘENÍ ZA ROK 2018. OSA [online]. Praha: OSA — Ochranný svaz autorský pro práva k dílům hudebním, 2019 [cit. 2019-08-21]. Dostupné z: <https://www.osa.cz/storage/DownloadTranslation/1-2000/175-attachment-OSA-rocenka2018-WEB.pdf>. s. 16.

⁴²⁹ Srov. § 97a odst. 1 Autorského zákona.

⁴³⁰ Srov. § 97 odst. 1 Autorského zákona.

⁴³¹ Srov. MATĚJČIČNÝ, op. cit., s. 31.

k bezdůvodnému obohacení, vymáhat autorskou odměnu, či požadovat uzavření licenční smlouvy k předmětným dílům a typům užití. Tedy pouze v případě, že byl kolektivní správce k takové činnosti pověřen ve sjednané smlouvě o zastupování s nositelem práv, může tuto činnost vykonávat v případě práv, spadajících do režimu dobrovolné kolektivní správy.

Dobrovolnou (respektive smluvní) kolektivní správou práv rozumíme systém, kdy kolektivní správce zastupuje autora v míře s ním smluvně sjednaném, a zároveň v rozsahu mu uděleném Ministerstvem kultury.⁴³² Kolektivní správce má tedy předem specifikovaný rozsah, pro která práva (respektive předměty ochrany) může smlouvy o zastupování uzavírat. Jedná se o model, který byl historicky prvním typem kolektivní správy, další, v předchozích částech popsané režimy povinné a rozšířené kolektivní správy byly od původního modelu odvozeny.⁴³³ Dobrovolná kolektivní správa je vykonávána čistě v rámci soukromoprávního režimu kolektivní správy, mezi nositelem majetkových práv autorských a kolektivním správcem je uzavírána smlouva, na jejímž základě je kolektivní správce oprávněn zastupovat nositele majetkových práv buď v celém rozsahu repertoáru, či pouze ve specifikovaném rozsahu.⁴³⁴ Nositel práv je v případě dobrovolné správy oprávněn svěřit ke správě kolektivnímu správci buď všechna majetková práva autorská k celému svému repertoáru, případně svěřit ke správě pouze některá práva a výkon dalších si ponechat pro sebe. V případě zájmu o zastupování v režimu dobrovolné kolektivní správy, je nejběžnějším způsobem vyplnění žádosti o uzavření smlouvy o správě majetkových práv autorských.⁴³⁵ Tato žádost je jednoduchým formulářem, který mimo základních údajů o nositeli práv obsahuje pouze malou sekci, která informuje o kategoriích práv, která OSA schvaluje. Výčet práv následuje pouze strohá otázka, zda si nositel práv přeje správu práv OSA v plném rozsahu, případně které kategorie nebo území si nepřeje, a otázku, zda má nositel zájem o další služby OSA (např. synchronizaci). Za registraci ke správě majetkových práv zaplatí nositel práv 500,- Kč bez DPH, za každou kategorii práv, kterou si nositel práv přeje ze správy prostřednictvím OSA

---

⁴³² § 96 odst. 1 Autorského zákona.

⁴³³ Obdobně i BARTÁK, In: SRSTKA a kol., op. cit. s. 309.

⁴³⁴ V tomto případě se činnost kolektivního správce může překrývat se službami poskytovanými uměleckými agenturami, které, stejně jako v tomto případě kolektivní správce, zastupují interesované umělce na základě smluvně uděleného oprávnění a ve sjednaném rozsahu. Viz také MATĚJČNÝ, op. cit. s. 33.

⁴³⁵ Na stránkách OSA je k dispozici Žádost o uzavření smlouvy o správě autorských práv majetkových kolektivním správcem OSA. Viz Žádost o uzavření smlouvy o správě autorských práv majetkových kolektivním správcem OSA. *Ochranný svaz autorský* [online]. Praha, 2019 [cit. 2019-08-23]. Dostupné z: <https://www.osa.cz/storage/DownloadTranslation/1-2000/94-attachment-Zadost-o-uzavreni-smlouvy-AUTOR.PDF>.

vyločit, je pak nucen zaplatit 200,- Kč bez DPH ročně.⁴³⁶ V případě, že se bude jednat o aktivního uživatele, který si chce ponechat správu několika kategorií práv pro sebe, a zároveň není prozatím příliš úspěšným v rámci své činnosti (tedy odměny za užívání děl jsou minimální), může se nositel práv snadno dostat do záporné bilance. OSA obhajuje výběr poplatků za tyto poskytované služby jakožto vyžadující zvýšené náklady, případně se má jednat o nejistou efektivitu činností, s poskytnutím služby spojených.

4.3 SPRÁVA CIZÍHO MAJETKU

V případě vztahů mezi kolektivními správci a nositeli práv (ať už se jedná o autory nebo jejich dědice, případně výkonné umělce a jejich dědice), se obecně hovoří o *zastoupení* kolektivním správcem, případně o zastupovaných či nezastupovaných autorech. Daný vztah však značně přesahuje meze zastoupení na základě plné moci dle § 441 a násl. Občanského zákoníku. Nejedná se ovšem ani o převod práv (v tradičním slova smyslu), a to ani o převod konstitutivní (o jaký jde např. v případě udělení licenčního oprávnění). Hlavní složkou obsahu vztahu mezi kolektivním správcem a nositelem práv je totiž správa majetkových práv,⁴³⁷ do nichž spadá jednání kolektivním správcem o tom, jakým způsobem budou práva užitá a jaká bude odměna za toto užití třetími osobami. Kolektivní správce při tom jedná vlastním jménem, ale na účet zastupovaného nositele práv,⁴³⁸ jedná se tedy o tzv. nepřímé zastoupení.⁴³⁹ Tuto kvalifikaci navíc potvrdil i Nejvyšší soud, který judikoval, že „Ač tedy z hlediska hmotného práva nárok na plnění v souvislosti s užitím autorského díla přísluší autorovi, je k jeho vymáhání povolán ze zákona

---

⁴³⁶ Viz Ceník poskytovaných služeb. OSA: Ke stažení [online]. OSA – Ochranný svaz autorský, 2019 [cit. 2019-09-01]. Dostupné z: <https://www.osa.cz/storage/DownloadTranslation/1-2000/109-attachment-Cenik-poskytovanych-sluzeb-od-01072019.pdf>

⁴³⁷ TELEČ, 1998, op. cit., s. 48.

⁴³⁸ Viz § 97 odst. 3 Autorského zákona: „Kolektivní správa je vykonávána soustavně, vlastním jménem a na vlastní odpovědnost kolektivního správce a na účet nositele práv.“

⁴³⁹ Jiná situace nastává v případech tzv. autorských či uměleckých agentur, které rovněž zastupují na základě smluvního pověření nositele práv, avšak jednají zpravidla v přímém zastoupení těchto nositelů práv. Tyto organizace nespádají do režimu kolektivní správy práv. Ačkoliv jak v případě organizací kolektivní správy, tak v případě uměleckých agentur, se jedná o zastupování nositelů práv při výkonu majetkových práv, z hlediska vztahu mezi těmito subjekty a nositeli práv se jedná o významný rozdíl. U agenturních smluv půjde vždy o smlouvu o zastoupení, zatímco v případě organizací kolektivní správy jde o tzv. fiduciární převod práv (srov. KNAP, KUNZ, op. cit., s. 325.), případě o členství v organizaci. Nositelé práv mohou být zastupováni zároveň jak kolektivním správcem, tak uměleckou agenturou (pokud nejsou v takovém směru smluvně limitováni).

*kolektivní správce, jehož aktivní legitimace v případném sporu je dána právě zákonem založeným nepřímým zastoupením autorů.*⁴⁴⁰

Nově zákonodárce odkazuje na povahu kolektivní správy jako správy cizího majetku v § 95 odst. 1 Autorského zákona, kdy vymezuje kolektivní správu jako *plnou správu*⁴⁴¹ majetkových práv autorských nebo práv souvisejících s právem autorským,⁴⁴² a odkazuje tak na § 1409 Občanského zákoníku. Kolektivní správce je z toho titulu povinen dbát o rozmnožení a uplatnění svěřeného majetku v zájmu beneficenta.⁴⁴³ Vzhledem k plné správě má kolektivní správce daleko větší práva při nakládání se svěřeným majetkem, s tím však přichází také větší odpovědnost.⁴⁴⁴ Kolektivní správce je pak povinen vykonávat pro každého nositele práv kolektivní správu jeho majetkových práv,⁴⁴⁵ jednat v nejlepší zájmu nositelů práv,⁴⁴⁶ a ohledně správy příjmů z výkonu práv a příjmů z investování příjmů z výkonu práv pak vybírat pro nositele práv příjmy z výkonu práv⁴⁴⁷ a zároveň domáhat se vlastním jménem na účet nositelů práv nároku na náhradu škody, nároku na vydání bezdůvodného obohacení z neoprávněného výkonu kolektivně spravovaného práva a nároku na zdržení se

---

⁴⁴⁰ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 29. července 2009, sp. zn. 25 Cdo 1821/2007. Nejvyšší soud [online]. Nejvyšší soud, 2010 [cit. 2019-08-27]. Dostupné z: http://nsoud.cz/Judikatura/judikatura_ns.nsf/WebSearch/6AF7A8B3D980D7CDC1257A4E006513E6?openDocument&Highlight=0

V uvedeném sporu kolektivní správce OOA-S žaloval Ministerstvo kultury, neboť nevydalo v zákonné lhůtě oprávnění k výkonu kolektivní správy autorských práv majetkových, a tím znemožnilo žalobci výkon kolektivní správy ve formě výběru odměn pro jejich nositele. Nejvyšší soud judikoval, že kolektivní správce je oprávněn vymáhat náhradu škody vůči státu, která se skládá z ušlého zisku, tedy ušlého majetkového zisku, který nenastal v majetku nositelů majetkových práv. Zároveň uvedl, že se nejedná o nárok OOA-S na náhradu svých výdajů, nákladů či zisku, ale právě o ušlý zisk, který nenastal v majetku nositelů práv z důvodu nesprávného úředního postupu Ministerstva kultury, a tedy i nemožnosti výkonu správy majetku kolektivním správcem OOA-S. Soud dodal, že kolektivní správce je aktivně věcně legitimován.

⁴⁴¹ Vymezení plné správy zákonem je spíše výjimkou, častěji bývá stanovena kontraktací. Viz SVEJKOVSKÝ, Jaroslav, Radan MAREK a kol. *Správa cizího majetku v novém občanském zákoníku: komentář [§ 1400-1474]*. V Praze: C.H. Beck, 2015. Beckovy komentáře. ISBN 978-80-7400-548-0.

⁴⁴² Srov. CHALOUPKOVÁ a HOLÝ, op. cit., s. 188–189.

⁴⁴³ § 1409 Občanského zákoníku.

⁴⁴⁴ Ke konceptu „větší práva – větší odpovědnost“ judikoval také Nejvyšší soud Spojených států v případě KIMBLE v. MARVEL ENTERTAINMENT, LLC 576 U.S. (2015). s. 18.

⁴⁴⁵ § 97 odst. 1 písm. a) Autorského zákona.

⁴⁴⁶ § 97 odst. 2 Autorského zákona.

⁴⁴⁷ § 99 odst. 1 písm. a) Autorského zákona.

neoprávněného výkonu kolektivně spravovaného práva.⁴⁴⁸ Autorský zákon pak výslovně stanovuje, že kolektivní správce nejedná jako zástupce nositelů práv,⁴⁴⁹ navíc pak v § 97 odst. 2 uvádí, že pokud není stanoveno něco jiného, řídí se výkon kolektivní správy ustanoveními Občanského zákoníku o správě cizího majetku.⁴⁵⁰ Kolektivní správce nicméně nemá závazky pouze vůči nositelům práv, součástí jeho činnosti je také veřejnoprávní složka, která se projevuje mj. i v jeho právní povaze jakožto spolku⁴⁵¹ a úkoly, které mu zákon ukládá. § 95 Autorského zákona totiž stanoví, že účelem kolektivní správy je také umožnit zpřístupňování předmětů těchto práv veřejnosti.

Kolektivní správce vykonává správu majetkových práv autorských nositelů práv zásadně nevýdělečně, je pouze oprávněn požadovat náhradu účelně vynaložených nákladů, které na správu práv vynaloží. Zásadním kritériem je zde právě hledisko účelnosti, jiné limity stanoveny nejsou.⁴⁵²

Právní úprava ukládá členům vedení kolektivního správce počínat si s péčí řádného hospodáře,⁴⁵³ přičemž kolektivní správce není oprávněn si nositele práv, které bude zastupovat, vybírat, je povinen uzavřít smlouvu se všemi zájemci,⁴⁵⁴ a následně ve sjednaném rozsahu spravovat nositelova práva tak, že to bude *v nejlepším společném zájmu* nositelů práv.⁴⁵⁵ To zároveň znamená, že kolektivní správa směřuje skutečně ke společnému prospěchu, který však nutně nemusí znamenat prospěch pro konkrétního nositele práv. Oproti tomu kolektivní správce nesmí sám aktivně limitovat rozsah zastoupení,⁴⁵⁶ pokud se nebude

---

⁴⁴⁸ § 99 odst. 1 písm. b) Autorského zákona.

⁴⁴⁹ § 97 odst. 3 Autorského zákona.

⁴⁵⁰ Tj. § 1400 a násl. Občanského zákoníku.

⁴⁵¹ Srov. TELEČ, Ivo. *Spolkové právo*. Praha: C.H. Beck. Právo a hospodářství (C.H. Beck). ISBN 80-717-9194-6. s. 97 a násl.

⁴⁵² V minulosti však byla stanovena maximální možná míra režijních nákladů do 25 %. § 2 Vyhlášky ministerstva kultury České republiky č. 241/1991 Sb., o výhradním oprávnění některých organizací zastupujících autory nebo výkonné umělce. In: CODEXIS ACADEMIA [právní informační systém]. ATLAS consulting.

⁴⁵³ § 96g odst. 3 Autorského zákona.

⁴⁵⁴ Zákon v tomto odstavci zároveň stanoví, že kolektivní správce musí převzít výkon kolektivní správy pro každého nositele práv v případě, že o to tento požádá, a zároveň že tento prokáže, že došlo k užití předmětu ochrany. Nositel práv je zde tedy v situaci, že je povinen prokázat, že skutečně došlo k autorskoprávnímu užití. Zejména v případech dobrovolné kolektivní správy je otázkou, zda je tento požadavek adekvátní. § 97a odst. 1 písm. b) Autorského zákona.

⁴⁵⁵ § 97a odst. 2 Autorského zákona.

⁴⁵⁶ § 97a odst. 1 písm. b) Autorského zákona.

jednat o žádost ze strany nositele práv, který požádá o vynětí některých práv z režimu zastupování.⁴⁵⁷ Tím však nesmí porušit povinnost vykonávat kolektivní správu pro všechny nositele práv za rovných podmínek dle § 97a odst. 1 písm. c).

Kolektivní správce tak v rámci své činnosti uzavírá s uživateli nebo s osobami povinnými platit (náhradní) odměny,⁴⁵⁸ licenční smlouvy o užití předmětů ochrany, a dále smlouvy právě za účelem hrazení náhradních odměn – na základě těchto smluv pak vybírá pro nositele práv příjmy z výkonu práv.⁴⁵⁹ Kolektivní správce dále vymáhá na účet nositelů práv nároky na náhradu škody, na vydání bezdůvodného obohacení z užití kolektivně spravovaných předmětů ochrany a nároku na zdržení se neoprávněného výkonu kolektivně spravovaného práva, pokud se nositel práv nedomáhá takového práva samostatně, a nebo že je takové domáhání se nehospodárné.⁴⁶⁰ Následně kolektivní správce tyto příjmy z výkonu práv (včetně příjmů z vydaného bezdůvodného obohacení) eviduje, rozúčtovává⁴⁶¹ a vyplácí nositelům práv dle § 99c Autorského zákona. Z příjmů z výkonu práv může kolektivní správce odečítat úhradu účelně vynaložených a doložených nákladů (režie).⁴⁶² Pravidla pro investování spravovaného majetku, resp. užitků nebyla v předchozí úpravě autorského práva více rozebrána, nicméně tato oblast doznala na základě Směrnice o kolektivní správě značných změn, zejména ve smyslu rozšíření a specifikace úpravy investování příjmů z výkonu spravovaných práv. Značnou částí činnosti kolektivního správce je totiž právě správa majetku ve formě finančních prostředků získaných na základě licenčních a nelicenčních smluv. Cílem kolektivní správy je pak zhodnocování majetku nositelů majetkových práv ve formě získávání příjmů z užití statků a jejich následná distribuce nositelům majetkových práv. Součástí činnosti kolektivního správce je také ochrana svěřeného majetku a zpřístupňování statků veřejnosti za účelem kulturního obohacení společnosti.

---

⁴⁵⁷ Dle Ceníku poskytovaných služeb autorům OSA je každá vyňatá kategorie práv z kolektivní správy zpoplatněna částkou 200,- Kč ročně bez DPH. OSA takový poplatek považuje za určitou náhradu administrativní zátěže, kterou s nevybíráním poplatků za danou kategorii má. CENÍK POSKYTOVANÝCH SLUŽEB. OSA [online]. Praha, 2019 [cit. 2019-08-15]. Dostupné z: <https://www.copymarket.cz/filter/1?paramFilter6=168¶mFilter3=0¶mFilter5=0¶mFilter4=0&send=Filtrovat&do=filterForm-submit&group=1>

⁴⁵⁸ § 25 a násl. Autorského zákona.

⁴⁵⁹ § 99 odst. 1 písm. a) Autorského zákona.

⁴⁶⁰ § 99 odst. 1 písm. b) Autorského zákona.

⁴⁶¹ V souladu s rozúčtovacím řádem kolektivního správce.

⁴⁶² § 99b odst. 1 Autorského zákona.

4.4 ZÁVAZKOVÉ VZTAHY KOLEKTIVNÍHO SPRÁVCE

4.4.1 Kolektivní správce a nositel majetkových práv k dílu

Vztah mezi kolektivní správcem a nositelem majetkových práv k dílu je esenciální stavební jednotkou kolektivní správy. Jeho obsah tvoří závazek kolektivního správce vykonávat pro nositele majetkových práv kolektivní správu k předmětům ochrany na základě smlouvy nebo z titulu zákonného pověření.⁴⁶³ Tento vztah je nyní adresován i Směrnicí o kolektivní správě. V čl. 5 Směrnice o kolektivní správě je vymezen základní set nositelů práv, který nyní tvoří základ pro vztahy mezi kolektivním správcem a nositelem práv napříč EU. Autonomie vůle nositelů práv je zde podpořena možností zvolit si dle své vůle⁴⁶⁴ kolektivního správce, pokud tento práva, která mají být ke správě svěřena již spravuje, přičemž tato volba není teritoriálně omezena.⁴⁶⁵ Nositelem zvolený kolektivní správce není oprávněn správu nositelových práv odmítnout, aniž by ho k tomu nutily objektivní důvody. Mezi takové důvody tak nebude patřit obava z repertoáru, který nepřinese odměny v dostatečné výši v poměru k režijním nákladům vybraného kolektivního správce, teritoriální usazení nositele práv nebo např. žánrově nevyhovující repertoár. Implementovaná úprava Směrnice o kolektivní správě se nachází v § 97a a násl. Autorského zákona.

Kolektivní správce je z titulu své podstaty, a jakožto organizace podléhající dohledu veřejného zájmu prostřednictvím Ministerstva kultury, povinen tento veřejný zájem naplňovat. Zároveň je povinen jednat vůči nositeli práv s péčí řádného hospodáře.⁴⁶⁶ Autorský zákon ukládá kolektivnímu správci kontraktační povinnost uzavřít s nositelem práv smlouvu o zastupování,⁴⁶⁷ resp.

---

⁴⁶³ Srov. § 97 odst. 1 Autorského zákona.

⁴⁶⁴ Srov. bod 19 Odůvodnění Směrnice o kolektivní správě.

⁴⁶⁵ Čl. 5 odst. 2 Směrnice o kolektivní správě.

⁴⁶⁶ „(...) ‚péčí řádného hospodáře‘ není výkon kolektivní správy práv takovým způsobem, který je sice formálně kolektivnímu správci autorským zákonem uložen, nicméně je bezohledný či tvrdý vůči uživatelům předmětů ochrany, popř. i vůči nositelům práv, nebo celkově neprozřetelný a jenž se v konečném důsledku obrací proti samotným nositelům práv (...)“. Nález Ústavního soudu ze dne 13. ledna 2015, sp. zn. II. ÚS 2186/14. NALUS [online]. Ústavní soud [cit. 2019-08-27]. Dostupné z: <http://nalus.usoud.cz/Search/ResultDetail.aspx?id=86950&pos=1&cnt=1&typ=result>

⁴⁶⁷ TELEC, 1998, op. cit., s. 49.

dle dikce zákona převzít, v případě, že o to nositel práv požádá a že se jedná o obvyklé podmínky, správu těchto práv. Tomu odpovídá možná nositelova dispozice se smluvním pověřením kolektivního správce (vyjma práv spadajících do režimu povinné kolektivní správy)⁴⁶⁸. Mimo informační povinnosti vůči nositelům práv je kolektivní správce povinen vést seznamy jednak nositelů práv (§ 97c odst. 1 Autorského zákona), pro které vykonává kolektivní správu na základě smlouvy, nositelů, kteří jsou u kolektivního správce přihlášení k evidenci za účelem obdržení příslušné odměny a případně také seznam nositelů práv k osiřelým dílům. Obdobně vede seznamy předmětů ochrany, které spravuje, pokud jsou mu tyto předměty známy, a osiřelých děl. Kolektivní správce však nevede seznamy děl a nositelů práv, kdy jejich práva spravuje pouze v režimu povinné kolektivní správy dle § 97d Autorského zákona, jelikož mu fakticky nejsou známy.⁴⁶⁹

V případě autorů, respektive nositelů majetkových práv autorských k dílu (což jsou typicky zaměstnavatelé, dědicové, nabyvatelé výhradního licenčního oprávnění⁴⁷⁰), je mezi nimi a kolektivním správcem uzavírána smlouva o zastupování ve věci výkonu autorských majetkových práv, která je svou povahou smlouvou příkazní. Smlouvu o zastupování, případně smlouvu o správě autorských majetkových práv,⁴⁷¹ jak je typicky tato smlouva nazývána, jako smluvní typ občanský zákoník nezná. Takovou smlouvou se kolektivní správce jako příkazník zavazuje obstarat záležitost autora jakožto příkazce.⁴⁷² Kolektivní správce se na základě žádosti autora zavazuje jej zastupovat při výkonu v době uzavření smlouvy existujících a v době trvání smlouvy dále nabytých majetkových

---

⁴⁶⁸ V rámci povinné kolektivní správy je kolektivní správce pověřen k výkonu práv *ex lege* (viz § 97 odst. 1 ve spojení s § 97d Autorského zákona).

⁴⁶⁹ Srov. § 97c odst. 2 písm. a) Autorského zákona.

⁴⁷⁰ V případě, že je licence časově, množstevně a územně neomezená (nebo omezená max. na území České republiky) a s právem podlicence.

⁴⁷¹ Viz např. vzorová smlouva o správě autorských majetkových práv OSA. V prvním případě smlouva o správě majetkových autorských práv, ve druhém případě smlouva o zastupování. Dostupné z: Smlouva o správě autorských práv. *OSA – Ochranný svaz autorský* [online]. [cit. 2019-08-27]. Dostupné z: http://www.osa.cz/media/140178/smlouva_o_spr%C3%A1v%C4%9B_pr%C3%A1v_vzor.pdf; Smlouva o zastupování. *OSA – Ochranný svaz autorský* [online]. [cit. 2019-08-27]. Dostupné z: http://www.osa.cz/media/58474/smlouva_autor.pdf

⁴⁷² Dle § 2430 Občanského zákoníku.

práv autorských, a to ke všem zveřejněným nebo ke zveřejnění nabídnutým dílům.⁴⁷³

Telec a Tůma v komentáři k Autorskému zákonu hovoří o skutečnosti, že by se mělo jednat dle dřívější úpravy o podtyp příkazní smlouvy, smlouvu o obstarání věci dle § 733 Občanského zákoníku. Tomáš Matějičný uvádí bez dalšího, že dle starého občanského zákoníku se jednalo typově o smlouvu o zprostředkování dle § 724 a dle nového Občanského zákoníku je tato obsažena v § 2430 a násl.⁴⁷⁴ Zdá se však, že tato otázka si zasluhuje podrobnější rozbor. Smlouva o obstarání (za kterou považuje smlouvu o zastupování komentář Telce a Tůmy) je v Občanském zákoníku dle důvodové zprávy⁴⁷⁵ nahrazena smlouvou o zprostředkování⁴⁷⁶. V případě smlouvy o zastupování se o smlouvu o zprostředkování dle současné úpravy jednat nebude, neboť svou povahou, kdy je jejím cílem (jak název napovídá) zprostředkování uzavření smlouvy s třetí osobou, neodpovídá požadavkům na smlouvu o zastupování v rámci vztahu autora a kolektivního správce. Smlouva o zastupování se bude blížit spíše smlouvě komisionářské,⁴⁷⁷ která předpokládá jednání kolektivního správce jakožto komisionáře svým jménem na účet komitenta, autora.⁴⁷⁸ Je tak splněn prvek smlouvy o zastupování spočívající v nepřímém zastoupení. I samotná vzorová smlouva OSA uvádí, že zastupování autora při výkonu jeho práv je ve sjednaném rozsahu vykonáváno jménem OSA na účet autora.⁴⁷⁹ Je sjednáno srážení režijní srážky z vybraných autorských odměn, tato srážka by měla korespondovat s účelně vynaloženými náklady OSA na zastupování autora, jejichž výpočet je součástí Rozúčtovacího řádu OSA.⁴⁸⁰ Dle úpravy komisionářské smlouvy se komitent zavazuje zaplatit odměnu, nicméně z § 100 odst. 2 Autorského zákona

---

⁴⁷³ Smlouva o zastupování autorských majetkových práv. *OSA* [online]. Praha, 2010 [cit. 2019-08-12]. Dostupné z: http://www.osa.cz/media/58474/smlouva_autor.pdf

⁴⁷⁴ MATĚJIČNÝ, Tomáš. *Kolektivní správa autorských práv*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2014, 126 s. Pro praxi. ISBN 978-80-7380-528-9. s. 51.

⁴⁷⁵ Důvodová zpráva k občanskému zákoníku. Justice: Občanský zákoník [online]. Praha: Ministerstvo spravedlnosti, 2012 [cit. 2019-08-12]. Dostupné z: <http://obcanskyzakonik.justice.cz/images/pdf/Duvodova-zprava-NOZ-konsolidovana-verze.pdf>. s. 517.

⁴⁷⁶ § 2445 a násl. Občanského zákoníku.

⁴⁷⁷ Srov. KNAP, KUNZ, op. cit., s. 325.

⁴⁷⁸ TELEC a TŮMA, 2007, op. cit., s. 919; § 724 a § 733 Občanského zákoníku.

⁴⁷⁹ Smlouva o zastupování autorských majetkových práv. *OSA* [online]. Praha, 2010 [cit. 2019-08-12]. Dostupné z: http://www.osa.cz/media/58474/smlouva_autor.pdf. Čl. 3 odst. 1.

⁴⁸⁰ Rozúčtovací řád. *OSA* [online]. Praha, 2016 [cit. 2019-08-12]. Dostupné z: <http://www.osa.cz/media/135869/osa-rr-2016%20-1.pdf>

vyplývalo, že kolektivní správce vykonává správu práv autora nevýdělečně (je oprávněn požadovat pouze náhradu nákladů), tento prvek smluvního typu by proto nebyl splněn a nelze tak smlouvu o zastupování považovat čistě za komisionářskou smlouvu. Současná úprava však o nutnosti vykonávat kolektivní správu bez nároku na odměnu již nadále nehovoří, požaduje pouze, aby byla kolektivní správa vykonávána pro všechny nositele za rovných podmínek.⁴⁸¹ Kolektivní správa je považována za správu cizího majetku (§ 1400 a násl. Občanského zákoníku), kdy kolektivní správce jedná jako správce majetku nositele práv.

Dále je třeba vzít v úvahu, že Autorský zákon fakticky neumožňuje odmítnout zastupování autora pokud o zastoupení projeví zájem a prokáže, že došlo k užití příslušného díla, může tak učinit pouze pokud již je autor zastupován zahraničním kolektivním správcem.⁴⁸² Tuto podmínku nyní zákon mírně modifikuje, nicméně ponechává.⁴⁸³ Zákon nyní šfřeji (z důvodu, že autor si nyní může zvolit jako svého zástupce i zahraničního kolektivního správce) stanovuje, že kolektivní správce může odmítnout zastupovat autora jedině tehdy, když je *již kolektivní správa téhož práva ve vztahu k témuž předmětu ochrany, a pokud jde o díla, téhož práva k témuž druhu díla*,⁴⁸⁴ vykonávána zahraniční osobou. Kolektivní správa má být vykonávána ke společnému prospěchu všech zastupovaných autorů, z tohoto hlediska lze usuzovat, že v případě, pokud mělo být uzavření smlouvy k neprospěchu zastupovaných autorů, může kolektivní správce uzavření smlouvy odmítnout. Takovým případem může být například situace, kdy bude zastupování dalších autorů přinášet nepřiměřené náklady, což bude omezovat kolektivního správce v řádném hospodaření s právy zastupovaných autorů.⁴⁸⁵ Vzhledem k nové úpravě, kdy se autor (zejm. v případě hudebních děl) může nově rozhodnout, že jej bude zastupovat i jiný kolektivní správce než v dosavadním monopolním systému,⁴⁸⁶ je možno si položit otázku, jaký dopad to bude mít na

---

⁴⁸¹ To souvisí i s tím, že novela na základě směrnice č. 2014/26/EU o kolektivní správě autorského práva a práv s ním souvisejících a udělování licencí pro více území k právům k užití hudebních děl online na vnitřním trhu vnesla do českého práva nový institut nezávislého kolektivního správce, který je svou povahou právnickou osobou, a jeho hlavní činností je podnikání nebo jiná výdělečná činnost, z podstaty věci tedy nelze rozumně požadovat, aby byla taková správa práv vykonávána bez nároku na odměnu. Nicméně kolektivní správa jako taková zůstává v režimu, kdy není podnikáním (§ 97 odst. 4 novelizovaného Autorského zákona).

⁴⁸² § 100 odst. 1 písm. b) autorského zákona ve znění účinném do 19. dubna 2017.

⁴⁸³ § 97a Autorského zákona.

⁴⁸⁴ § 97a odst. 1 písm. b) Autorského zákona.

⁴⁸⁵ TELEC a TŮMA, 2007, op. cit., s. 882-883.

⁴⁸⁶ K této otázce viz podkapitola 5.2 Monopol kolektivní správy.

zabránění zneužití tohoto dominantního postavení. Zákon však neslevil z požadavku, že kolektivní správce je povinen zastupovat všechny autory, kteří splní zákonné podmínky. Odvolat se na existenci jiného kolektivního správce tedy nebude nadále možné. Dá se také očekávat, že v zájmu kolektivního správce nebude neuzavírat okruh zastupovaných autorů, tedy až do doby, kdy by skutečně nebyla správa dalších práv nehospodárnou.

Prostřednictvím Směrnice o kolektivní správě⁴⁸⁷ bylo do Autorského zákona vneseno ustanovení § 97a odst. 5, které umožňuje udělit licenci *nikoli za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu* i v případě, že správu majetkových práv autorských k dílu svěřil kolektivnímu správci, a to za podmínky, že svůj záměr kolektivnímu správci předem oznámí. Nutno vyzdvihnout činnost zákonodárce, že se nespokojil s vágním termínem *nekomerční*⁴⁸⁸ a přistoupil k mírně jednoznačnějšímu opisu vyloučení komerčních aktivit z dosahu tohoto ustanovení. Toto ustanovení není limitováno kategorií práva nebo děl, cílí na možnost poskytnutí práv pro nekomerční účely. Ustanovení nepochybně posiluje autonomii vůle nositele práv, přesto však nedopřává na Internetu tolik potřebnou flexibilitu. Vzhledem k tomu, že zákon dále nedefinuje přesný způsob, jakým je nutno kolektivního správce o záměru poskytnout licenci informovat, dá se předpokládat, že postačující by měla být zpráva na elektronickou adresu kolektivního správce.⁴⁸⁹ Nutno zdůraznit, že tato možnost se vztahuje pouze na práva spravovaná v režimu smluvní kolektivní správy, práva spravovaná povinně nebo v režimu rozšířené kolektivní správy jsou z dosahu ustanovení vyloučena.⁴⁹⁰

4.4.2 Vztahy mezi kolektivními správci

Vztahům mezi kolektivními správci navzájem je novelou Autorského zákona věnováno poměrně velké množství prostoru, upravuje je § 97g a násl. autorského zákona. Nejčastějším případem, kdy spolu dva kolektivní správci vstupují do závazkového vztahu, je situace, že jeden druhého pověřuje výkonem kolektivní správy. Nejpravděpodobněji se bude jednat o případ, kdy je třeba výkon kolektivní správy zajistit na území jiného státu.

---

⁴⁸⁷ Čl. 5 odst. 3 Směrnice o kolektivní správě.

⁴⁸⁸ Viz pododdíl 6.3.4.1 Obsah termínu „nekomerční“ a 6.5.4.2 Analýza termínu nekomerční v judikatuře Soudního dvora.

⁴⁸⁹ Takový úkon je v souladu i s § 98 odst. 6 a § 97a odst. 9 Autorského zákona.

⁴⁹⁰ K tomuto více viz oddíl 6.3.2 Poskytnutí oprávnění k výkonu práv nikoliv za účelem přímého nebo nepřímého prospěchu; srov. též oddíl 6.3.3 Poskytnutí bezúplatného oprávnění

V současné době jsou rozlišovány dvě situace, ve kterých může kolektivní správce pověřit jiného kolektivního správce. V prvním případě bude pověřovat kolektivního správce, který vykonává kolektivní správu pro stejný typ práv v zahraničí, případně, pokud jde o dílo, tak pro stejný typ děl.⁴⁹¹ V druhém případě pak pověřuje tuzemského kolektivního správce, pokud tímto úkonem bude dosaženo hospodárnějšího výkonu kolektivní správy.⁴⁹²

Zejména ustanovení o pověření zahraničního kolektivní správce vychází z teritoriální povahy autorského práva, kterým se řídí i systém kolektivní správy. Smlouvy navzájem uzavírané mezi jednotlivými kolektivními správci z různých států jsou jedním ze základních stavebních kamenů současné kolektivní správy. Bez jejich existence by byl jednak výkon kolektivní správy a jednak užívání kolektivně spravovaných autorských děl výrazně omezen a množstvím složitých administrativních úkonů takřka paralyzován. Jedná se o tzv. reciproční smlouvy.

Jak bylo uvedeno v kapitole 3: Vývoj kolektivní správy, již od začátku 20. století započaly v Evropě pokusy o spolupráci, kdy začaly vznikat různé společnosti autorů, a to především ve Francii (CISAC, BIEM). Ti byli také tvůrci prvních recipročních smluv, které byly původně výhradní – ochranou a zastupováním v oblasti autorských práv byla pověřena pouze jediná společnost.⁴⁹³ Reciproční smlouvy se však postupem času změnily na nevýhradní, nicméně princip teritoriality nevymizel, a i stávající legislativa většinou prosazuje tento systém.⁴⁹⁴ Evropský soudní dvůr pak definoval reciproční smlouvy následovně: *„Reciprocal representation contracts between national copyright management societies concerned with musical works whereby the societies give each other the right to grant, within the territory for which they are responsible, the requisite authorizations for any public performance of copyrighted musical works of members of other societies and to subject those authorizations to certain conditions, in conformity with the laws applicable in the territory (...)”*⁴⁹⁵ Uzavírání recipročních

---

⁴⁹¹ § 97 odst. 5 písm. a) autorského zákona ve znění účinném do 19. dubna 2017 a § 97g odst. 1 písm. a) Autorského zákona.

⁴⁹² § 97 odst. 5 písm. b) autorského zákona ve znění účinném do 19. dubna 2017 a § 97g odst. 1 písm. b) Autorského zákona.

⁴⁹³ BĀROVÁ, Jana. *Kolektivní správa a online práva*. Praha, 2007. 92 s. Rigorózní práce. Univerzita Karlova, Právnická fakulta. s. 10-11.

⁴⁹⁴ Ibid. BĀROVÁ, op. cit., s. 13.

⁴⁹⁵ „[Reciproční smlouvy jsou] smlouvy o vzájemném zastoupení mezi národními organizacemi kolektivní správy, které se zabývají správou hudebních děl, kdy si tyto organizace navzájem poskytují právo udělovat na území, za které jsou odpovědné, nezbytná oprávnění pro jakékoli veřejné užití hudebních děl chráněných autorskými právy autorů, zastupovaných jiným kolektivním správcem. Tato povolení podléhají určitým podmínkám v souladu s právními předpisy

smluv se stalo běžnou součástí činnosti kolektivních správců, v České republice mají kolektivní správci uzavřeny až stovky takových smluv.⁴⁹⁶ Na evropské úrovni se snahy o harmonizaci autorského práva projevují již delší dobu, a to včetně přizpůsobení systému kolektivní správy možnosti on-line využívání (především) hudebních děl. V současné době, pokud by chtěl někdo užívat dílo na Internetu, musí získat licenci k užití díla od všech kolektivních správců relevantních práv ze všech jurisdikcí, ze kterých je možné se k dílu dostat.⁴⁹⁷ Pro území celé Evropské unie by tak, pokud budeme počítat, že jedno právo v každém státě spravuje jeden kolektivní správce, musel každý z 28 kolektivních správců uzavřít smlouvu s každým zbývajícím kolektivním správcem.⁴⁹⁸ Což ovšem zdaleka nepostihuje možný dosah takového díla na Internetu, neboť vzhledem k teoreticky neomezenému prostoru Internetu ani uzavření smluv mezi všemi kolektivními správci v EU není východiskem.

Řešením by tak měly být tzv. multiteritoriální licence,⁴⁹⁹ které nabyvateli umožňují nabýt licenci k užití díla v on-line prostředí od jednoho kolektivního správce. Jedná se o model, který přináší Směrnice o kolektivní správě. Toto řešení je obecně považováno za problematické. Tyto smlouvy, jak píše Telec,⁵⁰⁰ odporují již zavedenému systému recipročních smluv, uzavíraných mezi kolektivní správci.⁵⁰¹ Takovými smlouvami jsou například Smlouva o simulcastingu,

---

platnými na území (...) [překlad autorka]“ Rozsudek Soudního dvora EU ze dne 13. července 1989, Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce: Cour d'appel d'Aix-en-Provence – Francie, věc 395/87. In: *InfoCuria - Case-law of the Court of Justice [právní informační systém]*. 1989. Dostupné z: <http://curia.europa.eu/juris/celex.jsf?celex=61987CJ0395&lang1=en&lang2=CS&type=TXT&ancre=>

⁴⁹⁶ OSA měla k 31. prosinci 2015 uzavřeno 118 recipročních smluv se 77 organizacemi po celém světě. Ročenka OSA 2015. OSA [online]. Praha, 2016 [cit. 2019-08-12]. Dostupné z: http://www.osa.cz/media/135296/rocenka%20osa%2015_web_mala.pdf

⁴⁹⁷ STUDY ON A COMMUNITY INITIATIVE ON THE CROSS-BORDER COLLECTIVE MANAGEMENT OF COPYRIGHT: COMMISSION STAFF WORKING DOCUMENT. *European Commission* [online]. Brusel, 2005 [cit. 2018-08-12]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/internal_market/copyright/docs/management/study-collectivemgmt_en.pdf. s. 8.

⁴⁹⁸ Ibid. s. 8-9.

⁴⁹⁹ K tomuto srov. podkapitola 5.3 Licence pro více území k právům k užití hudebních děl online.

⁵⁰⁰ TELEC a TŮMA, 2007, op. cit., s. 767-768.

⁵⁰¹ Jeden kolektivní správce má uzavřeny i stovky podobných smluv s kolektivními správci po celém světě.

zabývající se přenosy zvukových záznamů po Internetu, Santiagská dohoda,⁵⁰² zabývající se sdělováním hudebních děl veřejnosti on-line (obě z roku 2000) nebo Barcelonská smlouva z roku 2001,⁵⁰³ zabývající se oblastí mechanických hudebních autorských práv.⁵⁰⁴

Podobné smlouvy však byly vyhodnoceny jako neslučitelné s hospodářskou soutěží na vnitřním trhu, proto byla Smlouva o simulcastingu pozměněna (možnost získat licenci jiného kolektivního správce, vymezení konkrétních položek ceny za licenci),⁵⁰⁵ a to dokonce ještě před tím, než byla Komisí udělena individuální výjimka. Proti Santiagské dohodě byla Komisí vznesena námitka, nicméně v témže roce dohoda bez obnovy vypršela, a to i přes to, že se autorské ochranné svazy BUMA a SABAM zavázaly dodat stanovisko, které mělo rozptýlit obavy o porušení hospodářské soutěže.⁵⁰⁶ S Barcelonskou dohodou bylo naloženo obdobně.⁵⁰⁷ Posledním podobným pokusem byl návrh CISAC⁵⁰⁸, jehož obsahem bylo vypracování návrhů smluv, které měly sloužit k převedení repertoáru jednoho z kolektivních správců na jiného tak, aby daná díla mohla být užita i v tomto státě. Cílem bylo, že by každý z kolektivních správců

---

⁵⁰² Santiagská dohoda nastavovala základní mantinely pro licencování autorských děl na Internetu, jednalo se o bezprecedentní mechanismus, kdy udělováním oprávnění k užití děl na Internetu byl pověřen jeden kolektivní správce, který naplňoval určené podmínky. Základní podmínkou bylo určení ekonomického sídla konečného sdělovatele díla veřejnosti, přičemž takové ekonomické sídlo muselo naplnit alespoň z atributů (i) skutečné sídlo společnosti, (ii) místo, kde je zaměstnána většina zaměstnanců sdělovatele (iii) místo, kde dochází ke kontrolám účetnictví. Santiagská dohoda je přetištěná v SPADA, Paolo. *Gestione collettiva dell'offerta e della domanda di prodotti culturali*. Milano: Giuffrè, 2006. ISBN 978-881-4124-389. s. 253 a násl.

⁵⁰³ Barcelonská smlouva je přetištěná v kde je zaměstnána většina zaměstnanců sdělovatele (iii) místo, kde dochází ke kontrolám účetnictví. Santiagská dohoda je přetištěná v SPADA, op. cit., s. 261 a násl.

⁵⁰⁴ Srov. DREXL, Josef. Competition in the field of collective management: preferring "creative" competition to allocative efficiency in European copyright law. In: TORREMANS, Paul. *Copyright Law: A Handbook of Contemporary Research: Research Handbooks in Intellectual Property Series*. Edward Elgar Publishing, 2009. ISBN 9781848440210. s. 255-259.

⁵⁰⁵ ROZHODNUTÍ KOMISE ze dne 16.07.2008 vztahující se k řízení podle článku 81 Smlouvy o ES a článku 53 Dohody o EHP. *European Commission* [online]. Brusel, 2008 [cit. 2018-08-12]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/competition/antitrust/cases/dec_docs/38698/38698_4563_1.pdf. čl. 83.

⁵⁰⁶ Sdělení zveřejněné podle čl. 27 odst. 4 nařízení Rady č. 1/2003 ve věci COMP/C2/39152 – BUMA a ve věci COMP/C2/39151 – SABAM (dohoda ze Santiaga – věc COMP/C2/38126).

⁵⁰⁷ EDITED BY PAUL TORREMANS. *Copyright law a handbook of contemporary research*. Cheltenham, UK: Edward Elgar, 2007. ISBN 978-184-8440-210. s. 256.

⁵⁰⁸ Confédération Internationale des Sociétés d'Auteurs et Compositeurs, Mezinárodní konfederace organizací autorů a skladatelů.

mohl nabízet kompletní nabídku děl, nicméně pouze pro území vlastního státu.⁵⁰⁹ Komise usoudila, že takový systém není v souladu s vnitřním trhem a hospodářským stykem a vykazuje znaky kartelové dohody. Jako takový byl proto zakázán, nicméně ještě v roce 2008 byla poskytnuta multirepertoárová licence britskému poskytovateli hudby Beatport holandským kolektivním správcem BUMA. Smlouva byla nicméně téměř okamžitě napadena dalšími kolektivními správci a BUMA proto od smlouvy odstoupila.⁵¹⁰

Jak se ukázalo dle výše uvedených pokusů, nebude cesta multirepertoárových licencí v této podobě tou, která bude v Evropské unii podporována. Tento předpoklad byl i potvrzen přijetím Směrnice o kolektivní správě. Směrnice totiž opouští princip monopolu kolektivní správy, tak jak doposud fungoval do této doby např. v České republice.⁵¹¹ Nositelé práv totiž podle ní mají mít možnost pověřit správou svých práv kteréhokoliv kolektivního správce, nezávisle na tom, zda je usazen na jejich území, a to včetně tzv. nezávislých správců práv, kteří provozují shodnou činnost jako „klasické“ organizace kolektivní správy, ale zároveň jsou komerčními subjekty.⁵¹²

4.4.3 Kolektivní správce a uživatel

Dalším pilířem, obdobně esenciálním jsou vztah mezi kolektivním správcem a nositelem práv, je vztah kolektivního správce a uživatele. Nositel práv, kolektivní správce a uživatel jsou základní linií, která tvoří jádro kolektivní správy. Největší tlak na aktualizaci poskytovaných služeb kolektivní správy je právě ze strany uživatelů (případně např. ze strany provozovatelů platform, poskytujících obsah), kteří mají zájem na co nejjednodušším procesu, spojeném se získáním oprávnění k užití předmětů ochrany. Vztahy mezi kolektivním správcem a uživatelem tradičně plní judikaturní analý, jedná se o oblast, která je tradičně nejbohatší na judikaturu⁵¹³ – otázka užívání či neužívání autorských děl, zejména

---

⁵⁰⁹ Souhrnná zpráva o rozhodnutí Komise ze dne 16. července 2008 vztahující se k řízení podle článku 81 Smlouvy o ES a článku 53 dohody o EHP (Věc č. COMP/C-2/38.698–CISAC).

⁵¹⁰ LANDOLT, Phillip Louis, GERVAIS, Daniel J., ed. *Collective Management of Copyright and Related Rights*. Alphen aan den Rijn: Kluwer Law International, 2006. ISBN 904112358. s. 165.

⁵¹¹ Srov. podkapitola 5.2 Monopol kolektivní správy.

⁵¹² V českém prostředí byl prvním projektem nezávislého správce práv server copymarket.cz, který byl založen právě na základě nové směrnice o kolektivní správě, a který funguje jako klasický Internetový obchod, avšak s tím rozdílem, že neprodává hmotné zboží, ale licence k užití autorských děl.

⁵¹³ Z české judikatury srov. např. nález Ústavního soudu ze dne 15. dubna 2014, sp. zn. II. ÚS 3076/13 ve věci ústavní stížnosti VELO CZ. NALUS [online]. Ústavní soud [cit. 2019-08-27]. Dostupné z: <http://nalus.usoud.cz/Search/ResultDetail.aspx?id=83782&pos=1&cnt=1&typ=result;> Nález

v rámci sdělování díla veřejnosti je oblíbeným, a pravděpodobně také nejvíce viditelným tématem.

Kolektivní správce má vůči uživateli kontraktační povinnost za podmínek § 98 odst. 1 Autorského zákona. Tato povinnost kolektivního správce byla zakotvena již v § 7 odst. 1 písm. i) zákona č. 237/1995 Sb., zákon o hromadné správě autorských práv a práv autorskému právu příbuzných a o změně a doplnění některých zákonů (dále jen „zákon o hromadné správě“).⁵¹⁴ Svoboda smluvní volnosti kolektivního správce i uživatele předmětů je tak omezena na rámec stanovený textem § 98 odst. 1 Autorského zákona. Kolektivní správce je navíc povinen vůči uživateli (stejně jako vůči nositeli práv) jednat s péčí řádného hospodáře.⁵¹⁵ Z toho vyplývá několik závěrů.

Ústavního soudu ze dne 13. ledna 2015, sp. zn. II. ÚS 2186/14 ve věci ústavní stížnosti Jiřího Tůmy. NALUS [online]. Ústavní soud [cit. 2019-08-27]. Dostupné z: <http://nalus.usoud.cz/Search/ResultDetail.aspx?id=86950&pos=1&cnt=1&typ=result>; Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 12. dubna 2005, sp. zn. 5 Tdo 156/2005. Nejvyšší soud [online]. Nejvyšší soud, 2010 [cit. 2019-08-27]. Dostupné z: http://nsoud.cz/Judikatura/judikatura_ns.nsf/WebSearch/9988C8858633D9BEC1257A4E006689EE?openDocument&Highlight=0; Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 29. července 2009, sp. zn. 25 Cdo 1821/2007. Nejvyšší soud [online]. Nejvyšší soud, 2010 [cit. 2019-08-27]. Dostupné z: http://nsoud.cz/Judikatura/judikatura_ns.nsf/WebSearch/6AF7A8B3D980D7CDC1257A4E006513E6?openDocument&Highlight=0; Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 11. května 2011, sp. zn. 5 Tz 11/2011. Nejvyšší soud [online]. Nejvyšší soud, 2010 [cit. 2019-08-27]. Dostupné z: http://nsoud.cz/Judikatura/judikatura_ns.nsf/WebSearch/CCF63F03C8260134C1257A4E00672035?openDocument&Highlight=0,null; Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 21. prosince 2012, sp. zn. 30 Cdo 1759/2011. Nejvyšší soud [online]. Nejvyšší soud, 2010 [cit. 2019-08-27]. Dostupné z: http://nsoud.cz/Judikatura/judikatura_ns.nsf/WebSearch/253646D73628FA06C1257AFA00490A07?openDocument&Highlight=0,null; Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 27. ledna 2016, sp. zn. 30 Cdo 2715/2015. Nejvyšší soud [online]. Nejvyšší soud, 2010 [cit. 2019-08-27]. Dostupné z: http://nsoud.cz/Judikatura/judikatura_ns.nsf/WebSearch/B40F3695164EC776C1257F9C0030BB2C?openDocument&Highlight=0,null; Rozsudek Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 16. prosince 2013. INTERGRAM proti René Vaněček, Sp. zn. 34 EC 29/2013. Dostupné z: http://www.pirati.cz/_media/intergram_rozsudek_ks.pdf; Rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové – Pobočka v Pardubicích ze dne 6. září 2013. Intergram v. Nůž – Knife – Messer, s.r.o., sp. zn. 50 EC 2/2013.

⁵¹⁴ Do této doby obdobné ustanovení v zákoně nebylo obsaženo. Srov. TELEC, 1998, op. cit., s. 49.

⁵¹⁵ „(...) ‚péčí řádného hospodáře‘ není výkon kolektivní správy práv takovým způsobem, který je sice formálně kolektivnímu správci autorským zákonem uložen, nicméně je bezohledný či tvrdý vůči uživatelům předmětů ochrany (...)“ Nález Ústavního soudu, sp. zn. II. ÚS 2186/14, op. cit., bod 22.

Oprávnění k užití předmětů ochrany je konstituováno pomocí licenční smlouvy mezi kolektivním správcem a uživatelem. Rozsah takového oprávnění může být prakticky neomezeně široký, neboť předmět licenční smlouvy, územní a časové oprávnění se může libovolně měnit. Opět se jedná o kategorii smluv, kdy je kolektivní správce (podobně jako je tomu s autory) povinen smlouvu s osobami, které dílo užívají, uzavřít.⁵¹⁶ Dále musí nabídnout rovné podmínky a stejné zacházení všem uživatelům.⁵¹⁷ Daná smlouva je soukromoprávním aktem, její obsah tudíž zákon nikterak přesně nevymezuje, je sjednáván mezi smluvními stranami. Obecnou úpravu licenční smlouvy je možno najít v § 2038 a násl. Občanského zákoníku.⁵¹⁸ Předměty ochrany pak mohou být uživateli poskytovány licenční smlouvou buď jednotlivě nebo hromadně. Odtud pak speciální úprava licenční smlouvy, která je v autorském zákoně obsažena, a která se týká právě tzv. hromadných smluv. Jejich prostřednictvím je totiž možno udělit oprávnění k užívání buď ke všem dílům, které kolektivní správce spravuje, nebo k části repertoáru.⁵¹⁹ Specialitou této smlouvy pak je, že není nutné jednotlivě určovat každý jednotlivý předmět, ke kterému je oprávnění udělováno, platí, že je licence udělena ke všem předmětům ochrany autorů, kteří jsou smluvně zastupováni, a i těch, kteří jsou zastoupeni ze zákona.⁵²⁰

Zejména v případě rozšířené kolektivní správy, tj. v případě kdy je autor zastupován kolektivním správcem při správě práv spadající do této oblasti až do okamžiku, kdy účinky rozšíření kolektivní správy aktivně vyloučí a projev jeho vůle je doručen kolektivnímu správci (fikce zákonného zastoupení), je možné se dostat do komplikované situace. OSA provozuje (nepříliš uživatelsky příjemný) vyhledávací systém,⁵²¹ ve kterém si může kdokoliv bez omezení vyhledávat, kteří autoři a interpreti jsou zastupováni. Nicméně v případě, kdy dojde k vyloučení účinků hromadné správy autorem,⁵²² jakým způsobem se uživatel může o této skutečnosti dozvědět? Autor má povinnost tento úkon učinit nejenom vůči kolektivnímu správci, ale i vůči uživateli. V tomto případě je autorova pozice

---

⁵¹⁶ Viz § 98 odst. 1 Autorského zákona.

⁵¹⁷ Ibid.

⁵¹⁸ V minulosti byla úprava licenční smlouvy obsažena i v autorském zákoně. V rámci sjednocení úpravy ji tam dnes již nenalezneme.

⁵¹⁹ § 98a odst. 2 Autorského zákona.

⁵²⁰ TELEČ a TŮMA, 2007, op. cit., s. 963-964.

⁵²¹ OSA Search: Vyhledávání v on line databázi repertoáru OSA. OSA – Ochranný svaz autorský [online]. [cit. 2019-08-27]. Dostupné z: <https://search.osa.cz/>

⁵²² Mimo poskytování práv z rozhlasového a televizního vysílání. V tomto případě nemůže autor účinky rozšířené kolektivní správy vyloučit ani aktivním úkonem.

jednodušší, pokud činí vyloučení za účelem poskytování díla např. pod některou z veřejných licencí (v případě autorských děl typicky Creative Commons). Jeho cílem je totiž pravděpodobně „osvobodit“ uživatele od nutnosti placení autorských poplatků a je srozuměn s tím, že mu tyto odměny plynout nebudou. Pokud si však chce vyhradit správu práv spadajících pod rozšířenou kolektivní správu pro sebe, dostane se do následující situace. Uživatel není povinen zjišťovat, zda se repertoár OSA nějakým způsobem mění (ačkoliv má pravděpodobně přístup do interního systému OSA, kde je repertoár k dispozici). V tomto případě by však měl kolektivní správce uvědomit uživatele, že autor vyloučil určitá díla z působení rozšířené kolektivní správy. Problém však nastává i v tom případě, že jak již bylo zmíněno, vyloučení je jednostranným aktem, autor se tedy (pravděpodobně) nedozví, zda kolektivní správce na jeho základě podnikl nějaké kroky, tj. zejména zda uvědomil uživatele takových děl. Tuto situaci by bylo vhodné řešit ustanovením v hromadné smlouvě, kde by byla vložena povinnost kolektivního správce informovat uživatele v případě, že dojde k vyloučení účinků rozšířené kolektivní správy. Tento úkon by mohl být proveden i formou e-mailové zprávy. Na druhou stranu je třeba podotknout, že hromadná smlouva ukládá uživateli povinnost hlásit (nejčastěji vždy za uplynulé období jednoho měsíce) předměty ochrany, které na základě hromadné smlouvy užil. I toto hlášení by mohlo být alespoň částečně podkladem pro to, aby kolektivní správce uživatele informoval, že určitá práva a díla již nespravuje.

Další rovinou pak je skutečnost, že autor nedisponuje způsoby, jak zjistit, kteří uživatelé jeho díla užívají. Tedy v případě, že by je chtěl přímo aktivně informovat o vyloučení, musel by pravděpodobně požádat kolektivního správce, aby právě na základě hlášení zjistil, kteří uživatelé užívají jeho díla a na základě této informace je kontaktovat. V praxi se tak stává vyloučení účinků hromadné smlouvy poměrně komplikovaným úkonem.

Na tomto příkladu se opět ukazuje, že mnohé oblasti kolektivní správy nejsou prozatím zcela domyšlené. Argumentem může být, že je tomu tak proto, že k těmto situacím v praxi reálně nedochází. To by nemělo být důvodem, aby se zúčastněné subjekty od nich distancovaly. Např. zmiňovaná otázka ohledně vylučování účinků kolektivní správy se zdá být nabývající na významu, ať již v souvislosti s možností využití služeb kolektivního správce, tak v případě, že bude mít autor zájem na poskytování svých děl bez nároku na odměnu prostřednictvím veřejných licencí. S tím souvisí i otázka rozšířené kolektivní správy v případě děl financovaných z evropských či obdobných projektů, které ukládají nositelům majetkových práv jejich zveřejnění a sdílení právě v režimu těchto licencí.

4.5 ZÁVĚRY KAPITOLY

Kolektivní správě se v Autorském zákonu dostalo z podnětu Směrnice o kolektivní správě prozatím největšího prostoru. Nově je velmi široce upravena oblast rozšířené kolektivní správy, která byla v rámci předchozí zákonné úpravy

zmíněna pouze okrajově. Ačkoliv v českém právním prostředí je tento institut znám již delší dobu, oblast jeho působení se, také vlivem evropské úpravy, dotýká mnoha dalších oblastí, které byly v předchozím textu rozebrány (zejm. osiřelých děl nebo děl na trhu komerčně nedostupných). Celý model rozšířené kolektivní správy je dlouhou dobu předmětem diskuzí, které vyvrcholily rozsudkem ve věci *Soulier&Doke*. Rozhodnutí způsobilo řadu pochybností o legitimitě systému rozšířené kolektivní správy. Autor by měl ze své pozice disponovat panstvím nad svým dílem, což systémy nedobrovolné kolektivní správy popírají, pokud k takové správě není dán legitimní důvod. Soudní dvůr v rozsudku *Soulier&Doke* potvrdil pozici autora a upozornil, že každý autor nutně musí být informován o budoucích užitích jeho díla, což vede k otázce, zda je systém rozšířené kolektivní správy dostatečným prostředkem o informování autora o budoucích užitích jeho díla.⁵²³ Zároveň se zdá, že Soudní dvůr EU v rozsudku *Soulier&Doke* skutečně akcentuje informování *autora* díla, tj. že jej rozlišuje, oproti dřívější rozhodovací praxi, od pojmu *nositel práv*. V takovém případě by se jednalo o ještě složitější úkol pro kolektivní správce, co se týče poskytnutí informací autorů. Máme za to, že rozhodnutí *Soulier&Doke* může v některých případech znamenat nutnost změn ve stávající úpravě. Otázkou je nicméně kompatibilita rozsudku se Směrnicí o autorském právu na jednotném digitálním trhu, která umožňuje, aby kolektivní správci spravovali práva nositelů práv bez ohledu na to, jestli nositelé práv organizaci kolektivní správy pověřili, a to za předpokladu, že *všem nositelům bude zaručeno rovné zacházení*.⁵²⁴ Toto ustanovení vysílá varovné signály, co se týče dalšího vývoje rozšířené kolektivní správy. Vývoj, který jsme na základě rozhodnutí ve věci *Soulier&Doke* považovali za možné posílení pozice autorů a nositelů práv, může na základě ustanovení Směrnice o autorském právu znamenat pravý opak. Zákonodárci lze jen doporučit pečlivý postup co se týče implementace ustanovení Směrnice o autorském právu na jednotném digitálním trhu.

Na kolektivní správu a vztahy mezi zúčastněnými stranami jsou aplikovány mnohé zásady, které kolektivní správu dlouhodobě provázejí. Velmi akcentovanými jsou zásady transparentnosti⁵²⁵ a poskytování informací, které jsou logicky úzce provázány s péčí kolektivních správců o majetek nositelů práv, a

---

⁵²³ Kolektivní správce OSA uveřejňuje seznam platných uzavřených hromadných smluv na svých webových stránkách. Jedná se o 23 smluv, které jsou zřejmě uzavřeny na dobu několika let. Seznam platných kolektivních smluv podle § 98a odst. 3 autorského zákona č. 121/2000 Sb. *OSA - Ochranný svaz autorský* [online]. [cit. 2019-09-03]. Dostupné z: <https://www.osa.cz/storage/DownloadTranslation/1-2000/74-attachment-Seznam-platnych-kolektivnich-smluv-podle-S-98a-odst.-3-AZ.pdf>

⁵²⁴ Čl. 8 odst. 1 Směrnice o autorském právu na jednotném digitálním trhu.

⁵²⁵ Srov. pododdíl 3.3.2.1.1 Transparentnost a informační povinnost.

tedy i se zásadou péče řádného hospodáře. Hlavní činnost kolektivní správy totiž spočívá právě v péči o majetková práva autorská, která jsou mu ke správě svěřena. Nositel majetkových práv odevzdává správu těchto práv do pomyslných rukou kolektivního správce, který není oprávněn sám limitovat rozsah zastoupení. Co se týče smluvní kolektivní správy, je nositel práv v pozici, kdy dle své vůle může svěřit výkon majetkových práv kolektivní správci a ten je nucen je spravovat. V případech povinné a rozšířené správy je situace prakticky obrácená, kolektivní správce autorská práva majetková spravuje, a to bez aktivního zásahu nebo přání nositele práv. V obou situacích je pak dostatek informací o autorových aktivech naprosto zásadní pro dobrou správu, a to zejména v případech, kdy je autorova vůle limitována *ex lege* nemožností kolektivní správu vyloučit. V případě užití v rámci moderních technologií je dostát tomuto úkolu ještě větší výzvou z hlediska bezlimitních projevů potenciální ubikvity předmětů ochrany a prozatím jen okrajově nastavených pravidel pohybu na Internetu. Moderní technologie navíc umožňují respektovat zásady, které správu majetkových práv autorských provázejí, a zároveň naplnit jejich obsah, a to i bez nutné silné vazby na právní řád konkrétního státu.⁵²⁶ Vnímáme zde však zásadní problém, za který považujeme odpor vůči rekognici odlišného fungování digitálních užití v komparaci s užitími analogovými. Nelze totiž pouze přenést dosavadní offline systém beze změn do světa online a očekávat jeho bezchybné fungování. V tuto chvíli máme za to, že kolektivní správci implementovali do své činnosti nutné úpravy požadované právní úpravou, a mezi poskytovaná oprávnění k užití přidali „Internetová práva“. Jen omezeně však respektují specifické požadavky nositelů práv a uživatel, bez kterého systém kolektivní správy postrádá opodstatnění, teď stojí na druhé straně barikády.

---

⁵²⁶ KYSELOVSKÁ, In: POLČÁK, op. cit., s. 34.

Kapitola 5:

TERITORIALITA AUTORSKÉHO PRÁVA JAKO ANACHRONISMUS: PŘÍKLAD KOLEKTIVNÍ SPRÁVY

5.1 ROLE TERITORIALITY

Technologie způsobily, že autorské právo a jeho základní instituty již neplní své funkce v takovém rozsahu, jak bychom očekávali a jak by bylo třeba. Téměř kompletní odpoutání předmětů ochrany od hmotného substrátu, od svého hmotného nosiče, způsobilo dekonstrukci monopolu autorského práva, a to jak v reálném světě, tak ve světě teorie. Zejména mezi mladšími generacemi převládá pocit, že svoboda slova a právo na informace přesahují hranice vytýčené historickou rigiditou teritoriálních právních úprav národních států. Tato myšlenka však není nikterak nová, pouze se dnes prezentuje ve formě technologie modelu přenosu v rámci Internetu.⁵²⁷ Problém však netkví pouze v odlišném vnímání potenciálních uživatelů právní úpravy, ale v celkovém dosavadním nastavení. Pokud požadujeme modernizaci kolektivní správy jakožto jednoho ze základních pilířů autorského práva,⁵²⁸ musíme nutně postupovat od základních principů.

Tradiční zásadou⁵²⁹ (jak bylo uvedeno již v podkapitole 4.1 Principy a zásady kolektivní správy), která se v kolektivní správě projevuje, je zásada teritoriality.⁵³⁰ Knap a Kunz uvádějí, že teritorialitu autorského práva můžeme

---

⁵²⁷ Srov. „umění nezná hranic.“ Viz TELEČEK, Ivo. Právo výkonných umělců v provozovatelské praxi. Brno: Masarykova univerzita, 1993. ISBN 80-210-0680-3. s. 69.

⁵²⁸ Viz DIETZ, Adolf. Copyright law in the European community: a comparative investigation of national copyright legislation, with special reference to the provisions of the treaty establishing the European economic community. Alphen aan den Rijn, 1978. European aspects, No. 20. ISBN 90-286-0698-X.

⁵²⁹ Obecně je teritorialita autorského práva považována za zásadu vycházející také z Bernské úmluvy. Srov. MATULIONYTĚ, Rita. Cross-Border Collective Management and Principle of Territoriality: Problems and Possible Solutions in the EU. *The Journal of World Intellectual Property* [online]. 2008, Roč. 11, č. 5-6, s. 467-497 [cit. 2019-08-28]. DOI: 10.1111/j.1747-1796.2008.00350.x. ISSN 14222213. Dostupné z: <http://doi.wiley.com/10.1111/j.1747-1796.2008.00350.x>. s. 468.

⁵³⁰ KNAP, KRÍŽ, KORDAČ, HOLCOVÁ a NERUDOVA, op. cit., s. 315.; SVOBODA, Pavel. Vliv autorskoprávní teritoriality na vývoj evropského práva. Praha: Karolinum, 2001. ISBN 80-246-0352-7. s. 10. Také Soudní dvůr Evropské unie označil teritorialitu za základní zásadu autorského práva. Rozsudek Soudního dvora EU ze dne 14. července 2005, Věc C-192/04.

vymežit jednak způsobem negativním (častěji používaným) tak, že zákonem přiznaná autorská práva platí pouze na území státu, součástí kteréhož právního řádu jsou, nebo pozitivně – tedy že autorskoprávní vztahy, které na území určitého státu vznikají, se řídí právním řádem daného státu.⁵³¹ Teritorialita autorského práva se ve srovnání s jinými absolutními právy, zejména s právem vlastnickým, projevuje následovně. Vlastnické právo, nabyté v jednom státě, trvá ve stejném rozsahu i v jiných jurisdikcích. Oproti tomu autorské právo, které vzniklo v jedné zemi, bude v jiném státě existovat pouze v případě, že i v tomto státě by byly podmínky vzniku a trvání práva splněny. Tato skutečnost nicméně není stanovena ani tak povahou autorského práva, jakožto neexistencí obecně přijímaných přeshraničních pravidel, kolizních norem, které např. ve zmiňovaném právu vlastnickém běžně existují.⁵³² V jiných oblastech byl princip teritoriality v důsledku vývoje přeshraničního pohybu překonán, v rámci práva autorského k tomu však, ani přes rychlý vývoj technologií, umožňujících právě přeshraniční dispozici s dílem, prozatím v širší míře nedošlo.⁵³³ V této souvislosti je však zároveň třeba uvést, že v oblasti autorského práva k dochází k tomuto „překotnému“ technologickému vývoji až v posledních desetiletích, zatímco většina dalších právních odvětví se se zkracováním vzdáleností, zvýšenou migrací a technologickými změnami musí potýkat déle.

Dalším aspektem, proč princip teritoriality v autorském právu přetrvává, je povaha předmětu ochrany – autorského díla. Autorské dílo je ze své povahy

---

Lagardère Active Broadcast proti Société pour la perception de la rémunération équitable (SPRE) proti Gesellschaft zur Verwertung von Leistungsschutzrechten mbH (GVL). Věc C-192/04. společnosti In: *EUR-Lex* [právní informační systém]. Úřad pro publikace Evropské unie [cit. 2019-06-29]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/HTML/?uri=CELEX:62004CJ0192&from=EN>. Bod 46.

⁵³¹ KNAP, KUNZ, op. cit., s. 17.

⁵³² TŮMA, Pavel. K přeshraničním aspektům autorskoprávní odpovědnosti v evropském justičním prostoru - 1. díl. *Právní rádce* [online]. *Economia*, 2009 [cit. 2019-04-20]. Dostupné z: <https://pravnicaradce.ihned.cz/c1-38392600-k-preshranicnim-aspektum-autorskopravni-odpovednosti-v-evropskem-justicnim-prostoru-i-cast>

⁵³³ Lze však zmínit např. vývoj v rámci rozlišovaných hraničních ukazatelů, které technologický vývoj nepochybně zapříčinil. Uveďme např. uvažovaný hraniční určovatel *lex loci TLD*, kde zkratka TLD značí *Top Level Domain* – v tomto případě jde o pokus uměle spojit virtuální prostor s územím určitého státu, nicméně již zde tato teorie pokulhává. Domény prvního řádu se nutně nevážou pouze ke státnímu území (.com, .org atd.), navíc volba národní domény nemusí nutně souviset s příslušným právním řádem. Více viz POLČÁK, Radim. *Právo na Internetu: spam a odpovědnost ISP*. Brno: Computer Press, 2007. Právo a IT. ISBN 978-80-251-1777-4 nebo BOGDAN, Michael. *Contracts in Cyberspace and the Regulation "Rome I"*. *Masaryk Journal of Law and Technology* [online]. Brno, 2009, 3(2), 219-225 [cit. 2019-04-20]. Dostupné z: <https://journals.muni.cz/mujlt/article/viewFile/2536/2100>.

statkem nehmotným. Oproti hmotným statkům tak, právě kvůli své nehmotné povaze, čelí nutnosti být uznáno jako normativněprávní objekt.⁵³⁴ Oproti běžným hmotným statkům, které nutně existují bez úkonu akceptace právem, institut autorského díla jako takového ke své existenci potřebuje právní normu, která se na jeho vzniku bezprostředně podílí. Z tohoto hlediska tak lze snáze rozeznat trvajících teritoriální povahu autorského práva. Vzhledem k inherentní účasti práva na vzniku předmětu ochrany autorským právem, je jasnější trvajících obtíž k odstranění tohoto podstatného stavebního kamene současného autorského práva – vzniklý předmět právních vztahů na území jednoho státu nemusí být shodný s (totožným) předmětem právních vztahů, který vznikne na území jiného státu.⁵³⁵ Možné rozdíly se tak nevztahují pouze na právní vztahy související s daným předmětem (jako by tomu bylo často u zmiňovaného předmětu vlastnického práva), ale přímo na *daný předmět samotný – autorské dílo*. Princip teritoriality bývá navíc vnímán jako akcelerátor tvorby a kreativity,⁵³⁶ neboť umožňuje diferenciaci cenové hladiny v závislosti na území,⁵³⁷ což vede k možnosti přizpůsobit licenční odměny socioekonomické situaci v regionu.

Ze zásady teritoriality vychází v mezinárodním právu soukromém používaná doktrína *lex loci protectionis*. Zásadním důvodem pro její užívání je zejména čl. 5 odst. 1 a 2 Bernské úmluvy,⁵³⁸ která považuje autorská práva za privilegia, která jsou ponejprve přiznávána občanům, třetím osobám až po splnění určitých podmínek. Pokud jde o mezinárodní aspekty autorského práva, jeho úprava je koncipována jako set jednotlivých národních práv, která jsou na základě

---

⁵³⁴ KNAP, KUNZ, op. cit., s. 19.

⁵³⁵ KNAP, KUNZ, op. cit., s. 19-20.

⁵³⁶ Srov. ALTHOFF, Juliane. EU Council's Approach to Cross-Border Portability. *Entertainment Law Review*. 2016, Roč. 27, č. 8. s. 269-270.

⁵³⁷ Srov. Bod 49, Rozsudek Soudního dvora EU ze dne 14. července 2005, Věc C-192/04. Lagardère Active Broadcast.

⁵³⁸Text čl. 5 odst. 1 a 2 Bernské úmluvy:

„(1) Autoři mají ve vztahu k dílům, pro něž jsou chráněni podle této úmluvy, v ostatních státech Unie kromě státu původu díla práva, která příslušné zákony již přiznávají nebo v budoucnu přiznají jejich občanům, jakož i práva zvlášť přiznaná touto úmluvou.

(2) Požívání a výkon těchto práv není podroben žádné formalitě; toto požívání a tento výkon nezávisí na ochraně platné ve státě původu díla. Proto se s výhradou ustanovení této úmluvy řídí rozsah ochrany, jakož i právní prostředky vyhrazené autorovi k hájení jeho práv výlučně zákony státu, kde se uplatňuje nárok na ochranu.“

mezinárodních smluv přiznávána autorovi.⁵³⁹ Z těchto důvodů nastávají problematické otázky s různým právním osudem autorských děl na základě místa, kde byla užita.

Teritoriální aspekt se nutně projeví v právních vztazích s přeshraničním prvkem. Výjimkou jsou případy, ve kterých se jedná o předmět ochrany zachycený na hmotném nosiči. V takovém případě se na něho při uvedení na trh ve členských státech vyčerpání práva na rozšiřování na vnitřním trhu.⁵⁴⁰ Dochází tak k prolamování principu teritoriality, kdy prvním uvedením na trh je takový předmět schopen být dále obchodován, a to bez dalšího vlivu nositele práv. K tomu však v případě děl v imateriální podobě nedochází.⁵⁴¹ Z tohoto důvodu pak dochází k situaci, že při poskytování předmětů ochrany prostřednictvím Internetu musí poskytovatel takového předmětu (resp. služby, v rámci níž předměty ochrany poskytuje) získat svolení k užití pro každé jednotlivé území, z něhož bude k předmětu ochrany možno přistupovat.⁵⁴² Z těchto důvodů bylo na úrovni EU přijato nařízení o přeshraniční přenositelnosti on-line služeb, jehož cílem je zajistit, aby uživatelé měli přístup k online službám i v případě, že se dočasně nacházejí na území jiného státu. Jedná se o další krok, který teritorialitu

---

⁵³⁹ TŮMA, Pavel. K přeshraničním aspektům autorskoprávní odpovědnosti v evropském justičním prostoru - 1. díl. *Právní rádce* [online]. *Economia*, 2009 [cit. 2019-04-20]. Dostupné z: <https://pravnicaradce.ihned.cz/c1-38392600-k-preshranicnim-aspektem-autorskopravni-odpovednosti-v-evropskem-justicnim-prostoru-i-cast>

⁵⁴⁰ Vyčerpání práv poprvé konstatoval Soudní dvůr EU v rozsudku *Deutsche Grammophon*. Bod 12, 13. Rozsudek Soudního dvora ze dne 8. června 1971. *Deutsche Grammophon Gesellschaft mbH proti Metro-SB-Großmärkte GmbH & Co. KG*. Věc 78-70 *Deutsche Grammophon Gesellschaft mbH proti Metro-SB-Großmärkte GmbH & Co. KG*. Soudní dvůr Evropské unie [online]. In: *EUR-Lex* [právní informační systém]. Úřad pro publikace Evropské unie [cit. 2019-06-29]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A61970CJ0078>; srov. čl. 4 odst. 2 *InfoSoc* Směrnice.

⁵⁴¹ Srov. Bod 16–19, část *Decision*, Rozsudek Soudního dvora ze dne 18. března 1980. *SA Compagnie générale pour la diffusion de la télévision, Coditel a další proti Ciné Vog Films a další*. Věc 62/79. Soudní dvůr Evropské unie [online]. In: *InfoCuria - Case-law of the Court of Justice*. 1980. Dostupné z: <http://curia.europa.eu/juris/liste.jsf?language=cs&jur=C,T,F&num=62/79&td=ALL>; Rozsudek Soudního dvora (velkého senátu) ze dne 3. července 2012. *UsedSoft GmbH proti Oracle International Corp*. Věc C-128/11. Soudní dvůr Evropské unie [online]. In: *InfoCuria - Case-law of the Court of Justice*. 2012. Dostupné z: <http://curia.europa.eu/juris/liste.jsf?language=cs&num=C-128/11&td=ALL>

⁵⁴² V případě, že poskytovatel nemá z určitého důvodu zájem získávat oprávnění pro všechna území, používá pro tato vybraná zemí technologické blokační přístupové prostředky, např. prostřednictvím blokace přístupu určitých IP adres (tzv. geoblocking). K technickým a právním aspektům geoblockingu srov. TRIMBLE, Marketa. *Geoblocking, Technical Standards and the Law*. *Scholarly Commons @ UNLV Law* [online]. 2016, (Paper 947), s. 54–63 [cit. 2019-08-31]. Dostupné z: <https://scholars.law.unlv.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1971&context=facpub>

částečně překonává. V případě, že uživatel požívá určitý obsah ve svém residentním státě, nesmí být v této činnosti zejm. vlivem technických prostředků omezen dočasným pobytem na území jiného členského státu.⁵⁴³ Posun v úpravě teritoriálních aspektů vnímáme i v případě nové evropské úpravy autorského práva a práv s ním souvisejících. Směrnice 2019/789 nově přinesla uplatnění *zásady země původu*,⁵⁴⁴ která je dlouhodobě považována za jednu z možných úprav současného teritoriálního řízení užívání autorských děl. Zásada se uplatňuje v případě tzv. „doplňkových online služeb“,⁵⁴⁵ umožňuje veřejnosti přistupovat ke službám, které jsou doplňkovými ve vztahu k poskytování rozhlasových a televizních programů, z místa a v době, které si zvolí. Směrnice zavádí v tomto případě vyvrátitelnou domněnku, že k takovému sdělování a zpřístupňování předmětů ochrany dochází výlučně v členském státě, v němž má organizace, která vysílání emituje, své ústředí. Přestože toto ustanovení Směrnice 2019/289 bylo odpůrci teritoriálního principu nadšeně přijato, je třeba doplnit, že body 9 a 10 Odůvodnění Směrnice 2019/789 specifikují účely a vztahy, na které má být zásada země původu *výlučně* aplikována. Směrnice tak exkluduje aplikaci zásady země původu pro veškeré účely a vztahy, které do příslušného výčtu nespádají. Vyvozujeme proto, že ustanovením zásady země původu pro tuto úzkou oblast došlo fakticky k potvrzení teritoriálního principu v oblastech ostatních.

Se vzrůstajícím pohybem autorskoprávně chráněných děl přes hranice vzrůstá i potřeba řešení sporů vznikajících ze smluvních a mimosmluvních závazků mezi subjekty aktivními na poli kolektivní správy. Vzhledem k současným trendům, kdy značná část autorských děl putuje díky uzavíraným přeshraničním licenčním smlouvám do jiných jurisdikcí, je vysoce aktuální i otázka řešení sporů v takových případech. Jako hraniční určovatel je v případě mimosmluvních závazků

---

⁵⁴³ K této otázce viz také Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/1128 ze dne 14. června 2017 o přeshraniční přenositelnosti on-line služeb poskytujících obsah v rámci vnitřního trhu. In: *EUR-Lex* [právní informační systém]. Úřad pro publikace Evropské unie [cit. 2019-06-29]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/HTML/?uri=CELEX:32017R1128&from=EN>

⁵⁴⁴ Čl. 3 Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/789 ze dne 17. dubna 2019, kterou se stanovují pravidla pro výkon autorského práva a práv s ním souvisejících, jež se použijí na některá online vysílání vysílacích organizací a převzatá vysílání televizních a rozhlasových programů, a kterou se mění směrnice Rady 93/83/EHS. In: *EUR-Lex* [právní informační systém]. Úřad pro publikace Evropské unie [cit. 2019-06-29]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:32019L0789&from=EN>. Dále jen „Směrnice 2019/789“.

⁵⁴⁵ Viz čl. 2 odst. 1 Směrnice 2019/789.

používán *lex loci protectionis*.⁵⁴⁶ To však neplatí v případech závazků ze smluv, mezi které uzavírané licenční smlouvy spadají.⁵⁴⁷ V těchto případech se používají hraniční určovatele *lex contractus*, *lex loci delicti* a *lex origins*.⁵⁴⁸ Nicméně obecná pravidla jak v rámci práva duševního vlastnictví, tak v rámci kolektivní správy neexistují. Použití hraničních určovatelů ovlivňuje jednak povaha závazku, dále pak i postavení kolektivního správce v rámci vztahu k jednotlivým státům. Vzhledem k časté pozici kolektivního správce jako organizace zřizované na základě zákona, případně i přímo jako státní organizace, nebudou se pravděpodobně licenční smlouvy řídit zmiňovaným hraničním určovatelem *lex loci protectionis*. Nařízení Řím I, které se aplikovalo na smlouvy upravující cenu za licenci, se tak pravděpodobně nepoužije.⁵⁴⁹ V případě recipročních smluv uzavíraných kolektivními správci za účelem vzájemné správy a poskytování repertoáru v jiné jurisdikci, se nejedná o klasickou licenční smlouvu. Vzhledem k jejich charakteru, který se nedá podřadit pod žádnou z běžných smluv, se jejich režim bude řídit pravděpodobně čl. 4 odst. 4 Nařízení Řím I.⁵⁵⁰ Co se týče poskytování licencí pro více území dle textu Směrnice, jedná se o standardní licenční smlouvu uzavíranou mezi uživatelem a kolektivním správcem. V takovém případě je specifické plnění poskytováno ze strany kolektivního správce.⁵⁵¹ Jednotlivé případy je však vždy třeba znovu posuzovat, neboť neexistují obecná pravidla pro otázky kolektivní správy, a do hry vždy vstupuje několik různých faktorů, které rozhodné právo ovlivňují.

---

⁵⁴⁶ KYSELOVSKÁ, Tereza, ROZEHNALOVÁ, Naděžda a Klára DRLIČKOVÁ, ed. *Czech private international law: Intellectual Property Rights*. Brno: Masaryk University, 2015. ISBN 978-80-210-8122-2. s. 193.

⁵⁴⁷ ASENSIO, Pedro de Miguel, WERRA, Jacques de, ed. *Research handbook on intellectual property licensing*. Northampton, MA, USA: Edward Elgar, c2013. *Research handbooks in intellectual property*. ISBN 978-1-84980-440-0. s. 314-316.

⁵⁴⁸ BASEDOW, Jürgen, Toshiyuki KONO a Axel METZGER. *Intellectual property in the global arena: jurisdiction, applicable law, and the recognition of judgments in Europe, Japan and the US*. Tübingen: Mohr Siebeck, 2010. *Materialien zum ausländischen und internationalen Privatrecht*, 49. ISBN 978-3-16-150444-0. s. 12-18.

⁵⁴⁹ MATANOVAC VUČKOVIĆ, Romana. *Implementation of Directive 2014/26/EU on Collective Management and Multi-Territorial Licensing of Musical Rights in Regulating the Tariff-Setting Systems in Central and Eastern Europe*. In: *IIC – International Review of Intellectual Property and Competition Law* [online]. 2016, 47(1), s. 28-59 [cit. 2019-07-30]. DOI: 10.1007/s40319-015-0438-5. ISSN 0018-9855. Dostupné z: <http://link.springer.com/10.1007/s40319-015-0438-5>. s. 53.

⁵⁵⁰ PASTORKOVÁ, Mária. *Medzinárodné licenčné zmluvy pohľadom kolízneho práva*. Brno, 2017. 183 s. Disertační práce. Masarykova univerzita, Právnická fakulta. s. 119.

⁵⁵¹ MAGNUS, Ulrich. Art. 4. In: MAGNUS, Ulrich a Peter MANKOWSKI (eds.) *Rome I Regulation*. Kolín: Otto Schmidt, 2017. s. 427.

5.1.1 Vliv teritoriality na právní úpravu

Na úrovni Evropské unie dochází v posledních letech k harmonizačním snahám,⁵⁵² kterým však jako inherentní vlastnost autorského práva brání princip teritoriality a zabraňuje tak kompletní realizaci myšlenky jednotného digitálního trhu.⁵⁵³ Soudní dvůr Evropské unie potvrdil teritorialitu autorského práva v rozsudku Lagardère Active Broadcast,⁵⁵⁴ práva duševního vlastnictví jsou vždy⁵⁵⁵ regulována také právem státu, jímž byla udělena.⁵⁵⁶ Harmonizace, která na úrovni Evropské unie probíhá, je limitována tímto základním principem, který požaduje správu autorských práv jednotlivými národními právními úpravami. V rámci kolektivní správy na Internetu jsou vznikající problémy ještě markantnější, navíc se zde potkává teritoriální vymezení působnosti samotných kolektivních správců, jenž je dána vždy pro jednotlivé státní území, s nutností respektovat teritoriální povahu autorského práva při udělování licencí vždy pro dané území. Tedy operujeme se dvěma sety atributů, které je nutno v extrémním případě propojit každý s každým. Taková činnost s sebou nese obrovské náklady, a to jak administrativní, co se týče udělování licencí, tak obdobně i případné náklady na vymáhání práv v případě neoprávněného užití. Tato nepřehledná situace rovněž vede ke snižování právní jistoty zúčastněných.⁵⁵⁷

Hughenoltz obdobně rozděluje vlivy teritoriality na právní úpravu do třech úrovní, do kterých můžeme promítnout již zmiňované problematické otázky.⁵⁵⁸ V první úrovni se nacházejí rozdíly mezi jednotlivými národními

---

⁵⁵² Více viz oddíl 3.3.2 Kolektivní správa v právu Evropské unie.

⁵⁵³ HILTY, Reto. Reflections on a European Copyright Codification. In: SYNODINOU, T.-E. (ed.). *Codification of European Copyright Law. Challenges and Perspectives*. Alphen aan den Rijn, The Netherlands: Frederick, MD: Kluwer Law International, 2012, s. 355.

⁵⁵⁴ Věc C-192/04, Lagardère Active Broadcast.

⁵⁵⁵ V rozsudku Lagardère Active Broadcast se jednalo o zvukové záznamy a zjištění, jakým právem jsou regulovány. Soud sdělil, že poplatek za užití zvukových záznamů je upravován jak právem státu, na jehož území je příslušná vysílací společnost usazena, tak právem státu, na který vysílání dopadá. Věc C-192/04, Lagardère Active Broadcast.

⁵⁵⁶ „(...)ze znění a systematiky směrnice 92/100 vyplývá, že tato směrnice zavádí minimální harmonizaci v oblasti práv souvisejících s autorským právem. Směrnice tedy nemá zpochybnit zejména zásadu teritoriality těchto práv uznanou mezinárodním právem a přijatou rovněž Smlouvou o ES. Tato práva mají tedy teritoriální povahu a vnitrostátní právo může mimo jiné stanovit sankce pouze ve vztahu k jednání, ke kterému došlo na vnitrostátním území.“ Bod 46. Věc C-192/04, Lagardère Active Broadcast.

⁵⁵⁷ Srov. HUGENHOLTZ, Bernt. *Copyright Territoriality in the European Union*. Brussels: European Parliament's Committee on Legal Affairs, 2010. s. 2.

⁵⁵⁸ HUGENHOLTZ, 2010, op. cit., s. 5-6.

úpravami. Většina oblastí autorského práva zůstává řešena na úrovni jednotlivých států, a to i přes směrnice, které byly státy nuceny transponovat do svých právních řádů. V situaci, kdy v rámci jednoho média je třeba prozkoumat 27 právních úprav, nemůžeme hovořit o harmonizaci. Přestože Směrnice o kolektivní správě udává jistý „minimální standard“ pro poskytování služeb kolektivní správy, mnoho bazálních součástí je stále v režimu individuálního přístupu.⁵⁵⁹ Druhou úrovní je teritoriální aplikace práva.⁵⁶⁰ V souladu s pravidly mezinárodního práva soukromého se zásah do autorských práv řídí pravidly státu, ve kterém je ochrana požadována.⁵⁶¹ Na základě tohoto efektu je tak dílo neoprávněně šířené na Internetu možno žalovat ve státech, z nichž může být k dílu přistoupeno. Soudní dvůr Evropské unie ve věci C-170/12, Pinckney, uvedl, že majetková práva autorská jsou vykonávána rovněž v režimu teritoriality.⁵⁶² V případě porušení majetkových práv je příslušný rovněž ten soud, který poskytuje ochranu zásahu do majetkových práv autora.⁵⁶³ Je však otázkou, zda jsou specifická pravidla řešením. Tato praxe může vést k dalším omezením prostřednictvím blokování obsahu v určitých územích^{564,565} a obecně k narušování zamýšleného jednotného digitálního trhu. Třetí úrovní je možná fragmentace autorských práv, vztahujících se k jednomu předmětu ochrany, a to z důvodu povinnosti národního zacházení.⁵⁶⁶

---

⁵⁵⁹ Vzpomeňme jen jednotlivé typy kolektivní správy, a případně typy užití, které se k nim váží.

⁵⁶⁰ HUGENHOLTZ, 2010, op. cit., s. 6.

⁵⁶¹ HUGENHOLTZ, 2010, op. cit., s. 6.

⁵⁶² Rozsudek Soudního dvora ze dne 3. října 2013. Věc C-170/12. Peter Pinckney proti KDG Mediatech AG. In: *InfoCuria - Case-law of the Court of Justice*. 20143 Dostupné z: <http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=142613&pageIndex=0&doclang=cs#point43>. Bod. 39.

⁵⁶³ Věc C-170/12, Pinckney, Bod. 43.

⁵⁶⁴ Srov. SCHROFF, Simone a John STREET. *The politics of the Digital Single Market: culture vs. competition vs. copyright*. 2017, 21(10), 1305-1321. DOI: 10.1080/1369118X.2017.1309445. ISSN 1369-118X. Dostupné také z: [https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/1369118X.2017.1309445-](https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/1369118X.2017.1309445)

⁵⁶⁵ Otázka geoblockingu je aktuální v neposlední řadě kvůli přijetí Směrnice o autorském právu na jednotném digitálním trhu. Vzhledem k nastupujícím omezením se lze obávat, že v rámci prevence bude omezován přístup k chráněnému obsahu právě tímto nástrojem. Viz SCHROFF, Simone a John STREET. *The politics of the Digital Single Market: culture vs. competition vs. copyright*. 2017, roč. 21, č. 10, s. 1305-1321. DOI: 10.1080/1369118X.2017.1309445. ISSN 1369-118X. Dostupné také z: [https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/1369118X.2017.1309445-](https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/1369118X.2017.1309445). Případně studie Eurobarometru zprostředkovaná Evropskou Komisí: Digital Single Market: Survey shows Europeans are well aware of rules against unjustified geo-blocking. *European Commission* [online]. Brussels, 2019 [cit. 2019-08-21]. Dostupné z: <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/geo-blocking-digital-single-market>

⁵⁶⁶ Viz čl. 5 odst. 2 Bernské úmluvy.

Zde se jedná zejména o skutečnost, že v závislosti na užití na určitém území se k dílu váže jiná sada práv. Kolektivní správci tak z titulu svého teritoriální povahy spravují práva definovaná opět národním rámcem, tedy jsou schopni pracovat pouze s tímto setem autorských práv, nezávisle na přeshraniční úpravě užití.⁵⁶⁷

5.2 MONOPOL KOLEKTIVNÍ SPRÁVY

Z hlediska uvažování, jaký druh organizace je vhodný ke spravování autorských práv, je obecně třeba uvážit, zda jeden typ autorských práv bude nebo by měl být spravován (na jednom území) více než jedním kolektivním správcem. V praxi zjišťujeme, že ve velké většině případů dochází právě k situaci, že jeden typ práv je na jednom území spravován jedním kolektivním správcem. Tento stav nastává ve většině jurisdikcí.⁵⁶⁸ Původem toho pak mohou být dvě vývojové větve – monopolní postavení organizací kolektivní správy může být dáno legislativou – takto tomu bylo v České republice v období do doby novelizace Autorského zákona na základě Směrnice o kolektivní správě⁵⁶⁹ - nebo se může jednat o situaci, kdy se organizace kolektivní správy vyvine jako monopol *de facto*.⁵⁷⁰ Monopol obecně nebývá preferovanou variantou tržních vztahů, obvykle totiž celkový užitek ve společnosti, který v důsledku monopolizace určitých služeb nebo činností vzniká, nedosahuje užitku, který vzniká v konkurenčním prostředí. Obavy z dopadu monopolního postavení kolektivních správců byly adresovány již na

---

⁵⁶⁷ Mimo výše možnosti uplatnění výše zmiňovaného principu vyčerpání práv, převedenému do světa nehmotných předmětů ochrany, je skloňováno i uplatnění zásady *země původu* (viz směrnice 93/83/EHS), tj. principu uplatnění práv země, kde je předmět ochrany emitována. V této zemi by také došlo k vypořádání příslušných majetkových práv s nositeli práv. Další variantou může být i uplatnění pravidel dle čl. 101 a 102 SFEU. Srov. HUGENHOLTZ, Bernt. Is Harmonizing a Good Thing? The Case of the Copyright Acquis. In: OHLY, A.; PILA, J. *The Europeanization of Intellectual Property Law*. Oxford: Oxford University Press, 2013, s. 69 a násl.

K této otázce viz také Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/1128 ze dne 14. června 2017 o přeshraniční přenositelnosti on-line služeb poskytujících obsah v rámci vnitřního trhu. n: *EUR-Lex* [právní informační systém]. Úřad pro publikace Evropské unie [cit. 2019-06-29]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/HTML/?uri=CELEX:32017R1128&from=EN>

⁵⁶⁸ DREXL, Jozef. Competition in the field of collective management: Preferring "creative" competition to allocative efficiency in European copyright law. In: TORREMANS, Paul. *Copyright Law: A Handbook of Contemporary Research: Research Handbooks in Intellectual Property Series*. Edward Elgar Publishing, 2009. ISBN 9781848440210. s. 263.

⁵⁶⁹ K otázce (de) monopolizace kolektivní správy viz oddíl 5.2.1 Monopol kolektivní správy v České republice

⁵⁷⁰ SINACORE-GUINN, David. *Collective administration of copyrights and neighboring rights: international practices, procedures, and organizations*. Boston: Little, Brown, c1993. ISBN 978-0316792325. s. 221.

římské konferenci k Bernské úmluvě v roce 1928.⁵⁷¹ Otázky ohledně formy působení kolektivních správců tak byly kladeny již v prvních desetiletích existence kolektivní správy, v dobách, kdy byl dosah kolektivních správců nutně limitován neexistencí dnešních technologií.

V rámci kolektivní správy vzniká ve skutečnosti dvojitý monopol⁵⁷² – jednak směrem k nositelům práv, kteří se mohou obracet pouze na jednoho kolektivního správce, za druhé směrem k uživatelům – kteří jsou rovněž v situaci, kdy za účelem uzavření licenční smlouvy o užití předmětů ochrany mohou kontaktovat pouze jednoho kolektivního správce, který spravuje daná práva k užití požadovaných předmětů ochrany. Tato situace často vede k otázkám o možné diskriminaci směrem k oběma skupinám. V evropských státech není zavádění legálního monopolu obvyklé, přestože jinak režim kolektivní správy funguje obdobně.⁵⁷³ Otázkou zneužití dominantního postavení kolektivního správce se zabýval i Soudní dvůr Evropské unie ve věci *Belgische Radio en Televisie a Société belge des auteurs, compositeurs et éditeurs proti SV SABAM a NV Fonior* v roce 1974.⁵⁷⁴ V položené předběžné otázce se belgický soud dotazoval Soudního dvora Evropské unie, zda SABAM nezneužívá prostřednictvím smluvních praktik s nositeli práv (správa veškerých i budoucích práv) svého

---

⁵⁷¹ RICKETSON, Sam. *The Berne Convention for the Protection of Literary and Artistic Works: 1886-1986*. London: Pearson Professional, [1989]. ISBN 978-085-1216-034. s. 429-431.

⁵⁷² Zcela nezávislou otázkou je pak intelektuální monopol, který však v této práci neadresujeme. Více k tomuto viz kapitola 5. *The Devil in Disney*. In: BOLDRIN, Michele a David K. LEVINE. *Against Intellectual Monopoly*. New York: Cambridge University Press, 2008. ISBN 978-0-521-12726-4.

⁵⁷³ Např. Velká Británie, Francie nebo Německo zavedený legální monopol kolektivní správy nemají. Na Slovensku pak např. existují vedle sebe kolektivní správci OZIS a SLOVGRAM, z nichž oba spravují práva výkonných umělců (v ČR tato práva spravuje Intergram). Oproti tomu kolektivní správce SIAE v Itálii nebo BUMA v Nizozemí jsou monopolem *de iure*. Více k povaze organizací kolektivní správy z hlediska monopolního postavení viz GERVAIS, Danel J. *Collective Management of Copyright and Neighbouring Rights in Canada: An International Perspective*. *Canadian Journal of Law and Technology*. s. 21-50. 2002, Vol 1(No 2). s. 26 a násl.

⁵⁷⁴ Rozsudek Soudního dvora ze dne 27. března 1974. Věc 127/73. *Belgische Radio en Televisie a Société belge des auteurs, compositeurs et éditeurs proti SV SABAM a NV Fonior*. In: EUR-LeX [právní informační systém]. 2012 [cit. 2019-08-05]. Dostupné z: <http://curia.europa.eu/juris/liste.jsf?language=cs&jur=C,T,F&num=127/73&td=ALL>. Belgický kolektivní správce SABAM si při uzavírání smluv s nositeli práv vyhrazoval správu veškerých majetkových práv autorských, přičemž toto oprávnění bylo udělováno ke všem způsobům užití ke všem předmětům ochrany, které již vznikly, i k těm, které vzniknou v budoucnu. SABAM navíc práva, která mu byla ke správě svěřena, spravoval až pět let po ukončení smlouvy o zastupování s nositelem práv. Srov. též TŮMA, Pavel. *Praktické aspekty výkonu kolektivní správy autorských práv k dílům hudebním*. Brno, 2002. Rigorózní práce. Masarykova univerzita, Právnická fakulta. s. 103.

dominantního postavení. Soudní dvůr Evropské unie zdůraznil, že v obdobných případech je třeba posuzovat zejména dvě hlediska. Patříčné smluvní vztahy musí být uzavírány v zájmu autora, který spočívá zejména v zajištění *co nejvyšší smluvní volnosti* při nakládání s předměty ochrany.⁵⁷⁵ Případy je třeba posuzovat i z hlediska zájmu na pokud možno co nejefektivnějším výkonu kolektivní správy,⁵⁷⁶ a ochraně nositelů práv před praktikami velkých vydavatelů a nakladatelů.⁵⁷⁷ Soudní dvůr Evropské unie zároveň judikoval, že aby mohl kolektivní správce správu práv vykonávat v potřebné míře, je třeba, aby mu byla ze strany nositele práv postoupena majetková práva *v nezbytném rozsahu*.⁵⁷⁸ Soudní dvůr Evropské unie tak rozhodl, že absenci možnosti autora zvolit si rozsah práv, která kolektivnímu správci postoupí ke správě, lze považovat za nastavení nepřiměřených podmínek, a tedy za zneužití dominantního postavení.⁵⁷⁹ Soudní dvůr Evropské unie v tomto rozsudku *zdůraznil smluvní svobodu nositele práv* při uzavírání smluv s kolektivním správcem, kdy kolektivní správce nedisponuje mandátem požadovat po autorovi postoupení většího množství práv, než je nezbytné.⁵⁸⁰

Z hlediska možné diskriminace ve směru k autorům je třeba sledovat i vývoj právní úpravy ve vztahu k možnosti nositele práv samostatně vykonávat práva, jež svěřil ke správě kolektivnímu správci. Historicky totiž zákon

---

⁵⁷⁵ Věc 127/73, BRT v. SABAM. Bod 8.

⁵⁷⁶ Občas se objevují obavy, že opuštění monopolního modelu kolektivní správy povede k snížení autorskoprávních odměn nositelů práv. Srov. VON LEWINSKI, Silke. Gedanken zur kollektiven Rechtewahrnehmung. In: *Perspektiven des Geistigen Eigentums und Wettbewerbsrechts – Festschrift für Gerhard Schricker zum 70. Geburtstag*, Beck, Mnichov, 2005. s. 401–412.

⁵⁷⁷ Věc 127/73, BRT v. SABAM. Bod 9.

⁵⁷⁸ Věc 127/73, BRT v. SABAM. Bod 10.

⁵⁷⁹ Věc 127/73, BRT v. SABAM. Bod 1. (a) výroku.

⁵⁸⁰ Tento rozsudek je kromě aspektu zneužití monopolního postavení kolektivního správce a zdůraznění autonomie vůle autora zajímavým i z hlediska otázky budoucích děl, resp. jejich budoucího užití. SABAM si ve smlouvách s nositeli práv vymíňoval správu práv ke všem, i budoucím typům užití, a to i po dobu až pěti let po výpovědi smlouvy o zastupování ze strany nositele práv. V rámci českého právního řádu aktuálně není možné udělit licenci ke způsobům užití, které prozatím nejsou známy. Toto ustanovení se v současné době běžně uplatňuje v případech, kdy byla licenční smlouva k předmětu ochrany udělena před rozšířením možnosti užití dílo zejm. na Internetu. Pokud by SABAM s nositeli práv uzavíral obdobné smlouvy, automaticky by spravoval i veškerá práva kužití na Internetu, a to prakticky bez možnosti zásahu nositele práv, nejméně po dobu pěti let po případné výpovědi smlouvy o zastupování ze strany autora. K této limitaci práv autora tak zásahem Soudního dvora Evropské unie nedošlo. Věc 127/73, BRT v. SABAM.

stanovoval, že se výhradní právo organizací kolektivní správy nevztahuje na případy, kdy je svolení k užití předmětu ochrany udělováno samotným autorem, případně jeho dědicem.⁵⁸¹

Soudní dvůr Evropské unie možnost existence monopolu kolektivního správce na daném teritoriu dlouhodobě nepopírá a pracuje s ní.⁵⁸² Soudní dvůr Evropské unie však v nedávné době posuzoval předběžnou otázku, položenou lotyšským Nejvyšším soudem, jejímž předmětem bylo právě zneužití dominantního postavení kolektivním správcem.⁵⁸³ Lotyšský kolektivní správce hudebních děl AKKA/LAA⁵⁸⁴, jakožto jediný kolektivní správce v této pozici v Lotyšsku působící,⁵⁸⁵ se měl dopustit zneužití dominantního postavení požadováním nepřiměřeně vysokých licenčních odměn.⁵⁸⁶ Za tuto činnost mu bylo lotyšským Antimonopolním úřadem uložena pokuta, vypočtená z obratu kolektivního správce (navíc se zahrnutím částky autorských odměn),⁵⁸⁷ a na základě odměn vybíraných kolektivními správci v sousedních státech.⁵⁸⁸ Na základě položených otázek⁵⁸⁹ Soudní dvůr Evropské unie zkoumal, zda je možno subsumovat činnost kolektivního správce v monopolním postavení v rámci státního území pod úpravu soutěže na hospodářském trhu Evropské unie dle čl. 102 SFEU. Soudní dvůr Evropské unie uvedl, že činnost vykonávaná kolektivním

---

⁵⁸¹ Viz § 30a odst. 4 zákona č. 218/1926 Sb., ve znění zákona č. 120/1936 Sb. „*Na případy, kdy svolení dává sám původce nebo jeho dědic, se výhradní práva sdružení nevztahují.*“

⁵⁸² Srov. Věc 395/87, Tournier.; Rozsudek Soudního dvora ze dne 13. července 1989. François Lucazeau a další proti Société des Auteurs, Compositeurs a Editeurs de Musique (SACEM) a dalším. Žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce Cour d'appel de Poitiers et Tribunal de grande instance de Poitiers - Francie. Hospodářská soutěž. Spojené věci 110/88, 241/88 a 242/88. In: *EUR-Lex* [právní informační systém]. Úřad pro publikace Evropské unie [cit. 2019-05-25]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?qid=1566931386604&>

⁵⁸³ Rozsudek Soudního dvora EU ze dne 14. září 2017. Věc C-177/16. Autortiesību un komunikēšanās konsultāciju aģentūra / Latvijas Autoru apvienība proti Konkurences padomei. In: *EUR-Lex* [právní informační systém]. Úřad pro publikace Evropské unie [cit. 2019-03-29]. Dostupné z <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/HTML/?uri=CELEX:62016CJ0177&from=EN>

⁵⁸⁴ Autortiesību un komunikēšanās konsultāciju aģentūra / Latvijas Autoru apvienība (*Agentura pro poradenství v oblasti autorských práv a komunikace / Lotyšská asociace autorů*).

⁵⁸⁵ Bod 7. Věc C-177/16, AKKA/LAA.

⁵⁸⁶ Bod 11. Věc C-177/16, AKKA/LAA.

⁵⁸⁷ Bod 11 a 12. Věc C-177/16, AKKA/LAA.

⁵⁸⁸ Bod 9 a 10. Věc C-177/16, AKKA/LAA.

⁵⁸⁹ Bod 24. Věc C-177/16, AKKA/LAA.

správce nepochybně spadá pod definici služby⁵⁹⁰ a pozice kolektivního správce navíc splňuje podmínky dominantního postavení na podstatné části vnitřního trhu dle čl. 102 SFEU,⁵⁹¹ přičemž zneužívání takového postavení může spočívat právě v uplatňování přemrštěné ceny.⁵⁹² Soudní dvůr Evropské unie postavil svou argumentaci jednak na premise, že není možno stanovit, že při překročení určité hranice výše autorských odměn se jedná o hranici zřetelně vyšší,⁵⁹³ a dále pak tom jaká je výše režijní srážky (tj. částka strhávaná kolektivní správce z licenčních odměn, sloužící na pokrytí provozu kolektivního správce a účelně vynaložené výdaje výkonu kolektivní správy), kterou kolektivní správce⁵⁹⁴ z vybraných licenčních poplatků inkasuje.⁵⁹⁵ Dle našeho názoru zde Soudní dvůr Evropské unie vystihnul problematickou podstatu výběru licenčních poplatků kolektivním správcem.⁵⁹⁶ Směrnice o kolektivní správě zdůrazňuje, že srážky, které jsou na vybrané licenční poplatky aplikovány, musí být nutně v souladu s požadavky transparentnosti.⁵⁹⁷ Tímto požadavkem však nelze postihnout prostou obchodní úvahu v rámci stanovování výše licenčních poplatků. Hájíme-li pozici uživatelů, argumentem může být, že tíže režijních nákladů jde výhradně na vrub nositelů práv, kterým je služba poskytována.⁵⁹⁸ Je otázkou, zda je taková úvaha korektní. Aktivity kolektivní správy nemají sloužit pouze k zisku nositelů práv, ale je

---

⁵⁹⁰ Viz také Rozsudek Soudního dvora EU ze dne 1. července 2008. Věc C-49/07. *Motosykletistiki Omospondia Ellados NPID (MOTOE) proti Elliniko Dimosio*. In: EUR-Lex [právní informační systém]. Úřad pro publikace Evropské unie [cit. 2019-06-29]. Dostupné z <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/HTML/?uri=CELEX:62007CJ0049&from=CS>

⁵⁹¹ Bod 33 a 34. Věc C-177/16, AKKA/LAA.

⁵⁹² Bod 35. Věc C-177/16, AKKA/LAA.

⁵⁹³ Bod 53-56. Věc C-177/16, AKKA/LAA.

⁵⁹⁴ Tuto částku si určuje kolektivní správce rozhodnutím nejvyššího orgánu. Viz §96f odst. 4 písm. d) Autorského zákona.

⁵⁹⁵ Bod 58-59. Věc C-177/16, AKKA/LAA.

⁵⁹⁶ V českém prostředí lze k problematice rozúčtovacích řádů, režijních srážek a dalších pravidel a mechanismů v rámci finanční problematiky kolektivní správy doporučit např. Oborovou příručku Hospodářské komory České republiky. Srov. BOHÁČEK, Martin, Jiří SRSTKA a Jana BÁROVÁ. OBOROVÁ PŘÍRUČKA. *Hospodářská komora České republiky* [online]. Praha, 2009 [cit. 2019-09-01]. Dostupné z: http://www.socr.cz/file/439/14_kolektivni_sprava_prava_autorskeho.pdf

⁵⁹⁷ Odůvodnění 28, čl. 16 odst. 2 Směrnice o kolektivní správě.

⁵⁹⁸ Viz např. MIKITA, Peter. *Autorské právo v informační společnosti a na vnitřním trhu Evropské unie* [online]. Praha, 2018 [cit. 2019-09-01]. Dostupné z: <https://dspace.cuni.cz/bitstream/handle/20.500.11956/103019/140065726.pdf?sequence=1&isAllowed=y>. Disertační práce. Univerzita Karlova. s. 186.

očekávána i jistá odpovědnost ke společnosti, rozvoji a šíření kultury.⁵⁹⁹ V případě, že kolektivní správce uvažuje pouze jednostranné zatížení autorů, v krátkém období sice může zvýhodňovat uživatele, v dlouhém horizontu ale může dojít k demotivaci autorů, poklesu tvorby a/nebo účasti v organizacích kolektivní správy a tedy i k limitaci společenského prospěchu. Zatížení různých skupin by mělo být pečlivě rozvrstveno a demonstrováno dle požadovaných zásad transparentnosti.

Z praktického hlediska je zavedení legálního monopolu logickou a efektivní reakcí na nevyhnutelný vznik přirozeného monopolu. Důvodem je zejména fakt, že přirozeným působením trhu nemusí dojít k vítězství nejlepší a nejschopnější organizace kolektivní správy, v takovém případě je v zájmu všech zúčastněných „předvýběr“ kolektivního správce, který by taková kritéria naplňoval. Pádným argumentem pro opuštění monopolu kolektivní správy je zejména fakt, že pokud by oblast kolektivní správy nebyla regulovaná, kolektivní správci by (zcela v souladu se zásadami hospodárnosti) mohli odmítat správu práv, která by navyšovala jejich režijní náklady o vyšší částku, než by byla výše vybraných licenčních odměn za předmětná díla.⁶⁰⁰ V takovém případě mohou na trh vstupovat nové organizace, které vyplní vzniklou mezeru. Částečně tento postup můžeme sledovat ve vstupu nezávislých správců práv na trh.⁶⁰¹ Obdobným podnětem může být užší specializace kolektivních správců na typy užití. Zejména v případě čím dál se rozšiřujícího prostoru pro užití děl v digitálním prostoru by se mohli objevit kolektivní správci, specializující se např. na online práva.

---

⁵⁹⁹ Srov. také podkapitolu 6.1 Povaha výsledků tvůrčí činnosti a Lessigovo vnímání kultury.

⁶⁰⁰ Srov. BESEN, Stanley M., Sheila N. KIRBY a Steven C. SALOP. An Economic Analysis of Copyright Collectives. *Virginia Law Review*. 1992, 78(1). DOI: 10.2307/1073313. ISSN 00426601. Dostupné také z: <https://www.jstor.org/stable/1073313?origin=crossref>. s. 401 a násl.

⁶⁰¹ Vzhledem k nezávislým správcům práv však v současné době můžeme, typicky pro monopolní trh, pozorovat kritické obtíže při vstupu na trh. Nový vstupující na trh by totiž musel nabídnout jednak odpovídající velikost repertoáru, nejlépe pak navíc určitou přidanou hodnotu, který by přesvědčila ty, kteří v současné době spolupracují s kolektivním správcem v monopolní pozici, ke změně. K tomuto srov. KATZ, Ariel. The Potential Demise of another Natural Monopoly: New Technologies and the Future of Collective Administration of Copyrights. *SSRN Electronic Journal*. DOI: 10.2139/ssrn.547802. ISSN 1556-5068. Dostupné také z: <http://www.ssrn.com/abstract=547802>

5.2.1 Monopol kolektivní správy v České republice

Ačkoliv tak byla situace v rámci kolektivních správců často vykládána,^{602,603} legální monopol nebyl v rámci českého právního řádu dlouhou dobu uzákoněn.⁶⁰⁴ Vyhláška ministerstva kultury č. 241/1991 Sb., o výhradním oprávnění některých organizací zastupujících autory nebo výkonné umělce, stanovila, že organizacím zastupujícím autory se přiznává výhradní oprávnění k předmětné činnosti. Těmito organizacemi, které vyhláška zmiňovala, byli kolektivní správci OSA (obor působnosti *uveřejněná díla hudební s textem nebo bez textu*)⁶⁰⁵ a Intergram (obor působnosti *uveřejněné zvukové a zvukově obrazové záznamy výkonů výkonných umělců*).⁶⁰⁶ Kolektivnímu správci DILIA takové výhradní oprávnění vyhláškou uděleno nebylo.⁶⁰⁷ V tomto případě musíme nesouhlasit s Matějičným,^{608,609} který uvádí, že institut *legálního* monopolu na českém území existoval od doby vzniku samostatné České republiky.⁶¹⁰ Vyhláška č. 241/1991 Sb., která udělovala

---

⁶⁰² MATĚJIČNÝ, op. cit., s. 48 a násl.

⁶⁰³ Vyhláška zároveň stanovila, že organizace mohou působit pouze nevýdělečně, a z odměn, které inkasují od uživatelů, mohou srazit 10 % za účelem pokrytí nákladů spojených s činností kolektivní správy. § 2 vyhlášky Ministerstva kultury České republiky č. 241/1991 Sb., o výhradním oprávnění některých organizací zastupujících autory nebo výkonné umělce. In: CODEXIS [právní informační systém]. Atlas Consulting [cit. 2019-06-13]. Dále jen „*vyhláška č. 241/1991 Sb.*“

⁶⁰⁴ Viz také podkapitola 3.2 Práva autora a vývoj ochranných organizací v ČR – pouze kolektivní správci byli v této době oprávněni k licencování do zahraničí. Srov. též TELEČ, TŮMA, op. cit., s. 829.

⁶⁰⁵ § 1 vyhlášky č. 241/1991 Sb.

⁶⁰⁶ Ibid.

⁶⁰⁷ Kolektivní správci OOA-S, Gestor a OAZA, kteří v ČR spolu s výše zmíněnými působí dnes, v době platnosti vyhlášky neexistovali.

⁶⁰⁸ MATĚJIČNÝ, op. cit., s. 48.

⁶⁰⁹ Např. Barták v tomto kontextu uvádí, že „*pro českou úpravu je předpoklad existence administrativního monopolu tradiční a charakteristický*“. Nicméně i pokud budeme považovat tento *předpoklad existence* za legitimní, nijak nám tato skutečnost nedokládá realitu. BARTÁK, Jan. Kolektivní správa práv autorských a práv souvisejících. In: SRSTKA, Jiří, Jan BARTÁK, Tomáš DOBŘIČOVSKÝ, Pavel KOUKAL, Rudolf LEŠKA, Pavel MATES, Petr PRCHAL, František PŮRY, Petra SKŘEJPKOVÁ, et al. Autorské právo a práva související: vysokoškolská učebnice. Praha: Leges, 2017. Student (Leges). ISBN 978-80-7502-240-0. s. 289.

⁶¹⁰ Oproti nesouhlasu s Matějičným v souvislosti s kontinuitou legálního monopolu v historii samostatného českého státu lze historii právního monopolu na českém území vystopovat již ve 20. letech 20. století. Za období legálního monopolu totiž můžeme na českém území označit i období po novelizaci autorského zákona č. 218/1926. Sb., který zakotvil zmocnění ministerstva školství a národní osvěty k přiznání výhradního práva udílet svolení k užití díla (viz § 30a zákona č. 218/1926 Sb.) V tomto duchu se vyvíjela právní úprava i prostřednictvím zákona č. 115/1953 Sb. v § 71 a 71, který stanovuje, že ochranné organizace podléhají přímo ministerstvu

předmětné výhradní oprávnění udělené kolektivní správčům OSA a Intergram, byla platná pouze do roku 1995, mimo toto období se tak jednalo jediné o monopol *de facto*,⁶¹¹ neboť rozsah působení jednotlivých kolektivních správčů mimo toto období nebyl legislativně upraven. Telec⁶¹² označuje monopol kolektivních správčů v této době jako *územní administrativní monopol*, neboli výhradní oprávnění pro výkon určité činnosti ve stanoveném rozsahu, opět však na základě rozhodnutí Ministerstva kultury.⁶¹³ Ministerstvo kultury v této pozici slouží jako dohledový orgán nad činností kolektivních správčů,⁶¹⁴ kdy reguluje monopolní postavení kolektivních správčů např. v rámci nastavování sazebníků a rozúčtování autorských odměn nebo ve vztahu kurčitým typům předmětů ochrany.⁶¹⁵

Otázka monopolního, resp. dominantního postavení byla několikrát řešena i ze strany úředních orgánů.⁶¹⁶ Telec uvádí, že samotné dominantní postavení kolektivního správce na vymezeném trhu není překážkou, problematickou se stává až zneužití tohoto postavení, na újmu jiných účastníků trhu, kterými mohou být jak další soutěžitelé – kolektivní správci, nebo

---

kultury, které může ochranným organizacím přiznat „výhradné oprávnění a) udílet v oboru své působnosti svolení k užití děl, zejména sjednávat smlouvy o jejich rozšiřování, b) vybírat autorské odměny, c) vybírat příspěvky pro kulturní fondy [§ 75 písm. a), b), c)]“). Na tuto úpravu pak navázal následně prostřednictvím § 44 zákona č. 35/1965 Sb., který umožňoval ministři školství a kultury přiznat organizacím zastupujícím autory obdobné výhradní oprávnění. Ustanovení §§ 40–44 pak byla postupně v letech 1993–1995 z textace zákona č. 35/1965 Sb., vypuštěna, a úprava kolektivní správy se přesunula do zákona č. 237/1995 Sb., zákon o hromadné správě autorských práv a práv autorskému právu příbuzných a o změně a doplnění některých zákonů. V zákoně č. 237/1995 Sb. je pak stále udělováno oprávnění k výkonu kolektivní správy ministerstvem kultury, nicméně již není udělováno výhradně a podle této úpravy tak mohl vykonávat jednotlivé typy práv užití předmětů ochrany více než jeden kolektivní správce.

⁶¹¹ Viz rozdělení monopolu na legální monopol a monopol *de facto* výše v podkapitole 5.2 Monopol kolektivní správy.

⁶¹² TELEC, Ivo. Tvůrčí práva duševního vlastnictví. Brno: Masarykova univerzita, 1994, 344 s. ISBN 80-210-0885-7. s. 196.

⁶¹³ § 96, § 96a Autorského zákona.

⁶¹⁴ Srov. § 102 a násl. Autorského zákona.

⁶¹⁵ Rozsudek Soudního dvora EU ze dne 27. února 2014. OSA – Ochranný svaz autorský pro práva k dílům hudebním, o. s. proti Léčebné lázně Mariánské Lázně a.s. Věc C-351/12. In: *InfoCuria - Case-law of the Court of Justice*. 2014. Dostupné z: curia.europa.eu/juris/celex.jsf?celex=62012CJ0351&lang1=cs&type=TXT&ancre=

⁶¹⁶ Viz Sdělení Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže ze dne 30. dubna 1998, č.j. 498/98-230. In: TELEC, Ivo. Kontrakční povinnost ochranné organizace a její soutěžněprávní a další důsledky (II.). *Bulletin advokacie*. Roč. 1998, č. 10. s. 32-39. Zde s. 37.

spotřebitelé, mezi něž můžeme zařadit jak nositele práv, tak uživatele předmětů ochrany.⁶¹⁷ Co však lze považovat za zneužití hospodářského postavení, je nejasné. Za zneužití dominantního postavení budeme moci považovat neposkytnutí licence k užití předmětů ochrany, případně odmítnutí zastoupení nositele práv.⁶¹⁸ Zneužitím dominantního postavení je dle SDEU⁶¹⁹ i nutnost postoupení většího množství práv ze strany nositele práv, než je nutné nebo účelné, případně správa budoucích (prozatím neexistujících) typů užití nebo trvání výkonu práv i po výpovědi smlouvy o zastupování nositelem práv. S příchodem nových technologií však přichází další otázky. Je adekvátní, aby ke všem způsobům užití, i k těm v budoucnu vzniklých, vykonával kolektivní správu stále tentýž kolektivní správce, ačkoliv se typ užití od původního naprosto liší? Nemělo by být nositelům práv tím spíše umožněno zvolit si kolektivního správce, který je na patřičný způsob užití specializován? Současná situace, kdy veškeré nové typy užití k dílům spravovaným jedním z kolektivních správců jsou automaticky spravována tímtež kolektivním správcem zakládá určité omezení trhu, které na spotřebitele bezprostředně působí.

Na spornou otázku legálního monopolu byla Česká republika upozorněna i ze strany Komise, která poukázala na fakt, že zákonné ustanovení monopolu kolektivních správců nemusí být nutně v souladu s principy evropského komunitárního práva.⁶²⁰ Otázka možnosti monopolu kolektivní správy se v mezidobí dostala k pozornosti Ústavního soudu, který následně tuto otázku posuzoval.⁶²¹ Předmětem zkoumání bylo, zda případná monopolní povaha

---

⁶¹⁷ Ibid. s. 38.

⁶¹⁸ Srov. TELEC, 1998, op. cit., s. 49-51.

⁶¹⁹ Viz výše podkapitola 5.2 Monopol kolektivní správy.

⁶²⁰ TELEC, TŮMA, 2007, op. cit., s. 781.

⁶²¹ Nález Ústavního soudu č. II. ÚS 1658/11 ze dne 29. listopadu 2011. *Ústavní soud* [online]. Ústavní soud, 2011 [cit. 2019-06-03]. Dostupné z: <https://nalus.usoud.cz/Search/ResultDetail.aspx?id=72491&pos=1&cnt=1&typ=result> Položená otázka se zakládala na sporu, který měl stěžovatel s vedlejším účastníkem – kolektivním správcem Intergram, který požadoval zaplacení bezdůvodného obohacení, kterého se měl stěžovatel dopustit v souvislosti s neoprávněným užitím autorských děl stěžovatelem v jeho restauračním zařízení. Stěžovatel namítal, že nárok vedlejšího účastníka se zakládá na ustanoveních autorského zákona, které je v rozporu s právem Evropské unie. Jelikož autorský zákon požadoval, aby kolektivním správcem byla právnická osoba se sídlem v České republice, znemožňuje tak výkon činnosti na základě svobody přeshraničního poskytování služeb dle čl. 56 a násl. SFEU, případně dle čl. 49 odst. 1 věty druhé SFEU. Dle ustálené judikatury má příjemce služeb právo se dovolávat poskytnutí služeb v jiném členském státě, což takové ustanovení, tedy kdy je kolektivnímu správci prakticky znemožněno poskytovat své služby v jiném státě, nerespektuje. Viz také Rozsudek Soudního dvora EU ze dne 3. října 2006. FKP Scorpio Konzertproduktionen GmbH proti Finanzamt Hamburg-Eimsbüttel, Věc C-290/04. In:

kolektivní správy není v rozporu se zásadou volného pohybu služeb Evropské unie.⁶²² Ústavní soud v rozsudku II. ÚS 1658/11 judikoval, že není možné vyloučit, že kolektivní správa může mít dopad na hospodářskou soutěž v rámci Evropské unie, a že kolektivní správa nemůže být považována za službu v souladu s čl. 56 a násl. Smlouvy o fungování Evropské unie.⁶²³ Zásadním poznatkem, který z případu vyplynul je, že není jasné, zda pokud je kolektivní správa na určitém území provozována na základě legálního monopolu, jedná se o zásah do práv příjemce služby kolektivní správy, jehož právem je možnost zvolit si poskytovatele takové služby, který se nachází v jiném členském státě, nežli tento příjemce služeb (v tomto případě se tedy jedná o uživatele předmětů ochrany formou sdělování díla veřejnosti v restauračním zařízení). Evropský soudní dvůr v této věci poukázal na zjištění učiněná v rozsudku Greenwich Film Production proti Sociétés des Auteurs, Compositeurs et Éditeurs (SACEM) a Sociétés des Éditions Labrador (Věc 22/79) uvedl, že *kolektivní správa autorských práv naplňuje znaky služby (jeho bod 11)*.⁶²⁴ Ústavní soud dále uvažoval, zda pokud bychom přijali tezi, že legální monopol kolektivního správce na určitém teritoriu není zásahem do práva Evropské unie a není tak omezen zásadou volného pohybu služeb, se nejedná o úpravu, která je „za hranicí toho, co je nezbytné pro ochranu duševního vlastnictví...ve smyslu ust. § 95 odst. 1 autorského zákona.“⁶²⁵

Ačkoliv ve výše popsaném případě k Soudnímu dvoru Evropské unie Městským soudem v Praze předběžná otázka položena nebyla, tématu se projednání před SDEU dostalo na základě předběžné otázky⁶²⁶ Krajského soudu

---

EUR-Lex [právní informační systém]. Úřad pro publikace Evropské unie [cit. 2019-08-29]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/HTML/?uri=CELEX:62004CJ0290&from=en>. Bod 64, 65. Srov. též MATĚJČIČNÝ, op. cit., s. 48-49.

⁶²² Viz Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2006/123/ES ze dne 12. prosince 2006 o službách na vnitřním trhu. IN: *EUR-Lex*. [právní informační systém]. Úřad pro publikace Evropské unie [cit. 2019-08-29]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX%3A32006L0123>

⁶²³ Službou se dle Směrnice o službách rozumí: „*jakákoli samostatná výdělečná činnost poskytovaná zpravidla za úplatu ve smyslu článku 50 Smlouvy.*“ Čl. 4 odst. 1 Směrnice 2006/123/ES.

⁶²⁴ Bod 21 Rozsudku II. ÚS 1658/11.

⁶²⁵ Bod 21 Rozsudku II. ÚS 1658/11.

⁶²⁶ Krajský soud v Plzni se Soudního dvora dotazoval, zda je čl. 56 a čl. 102 Smlouvy o fungování Evropské unie, resp. čl. 16 Směrnice 2006/123/ES vykládat tak, že brání v aplikaci vnitrostátní právní úpravy, která vyhrazuje výkon kolektivní správy na území státu pouze jednomu kolektivnímu správci, a tedy neumožňuje uživateli zvolit kolektivního správce z jiného státu EU.

v Plzni ve známé kauze OSA proti Mariánské lázně.⁶²⁷ Soud v tomto případě vyložil, že existence legálního monopolu kolektivní správy je v souladu s právem Evropské unie.⁶²⁸ Soudní dvůr Evropské unie shrnul, že právo EU nebrání úpravě, která vyhrazuje výkon určitých práv pouze jednomu kolektivnímu správci, a tímto zabráňuje uživateli využívat služby poskytované organizací kolektivní správy usazené v jiném členském státě.^{629, 630}

5.2.1.1 Monopol v České republice a Směrnice o kolektivní správě

Legální monopol kolektivní správy byl v České republice součástí Autorského zákona dle našeho názoru pouze v době do jeho novelizace na základě Směrnice o kolektivní správě v roce 2017, jak bylo uvedeno výše. Prostřednictvím Směrnice o kolektivní správě rovněž došlo kproti předchozímu stavu k částečné demonopolizaci⁶³¹ kolektivní správy. Kromě nezávislého správce práv, který není

---

⁶²⁷ Rozsudek Soudního dvora EU ze dne 27. února 2014. OSA – Ochranný svaz autorský pro práva k dílům hudebním, o. s. proti Léčebné lázně Mariánské Lázně a.s. Věc C-351/12. In: *InfoCuria - Case-law of the Court of Justice*. 2014. Dostupné z: curia.europa.eu/juris/celex.jsf?celex=62012CJ0351&lang1=cs&type=TXT&ancre=. Obsáhle k tomuto viz GANTNER, Filip. *Řízení před SDEU ve věci C-351/12, OSA*. Praha, 2014. Rigorózní práce. Univerzita Karlova. Vedoucí práce Petra Žikovská.

⁶²⁸ Součástí rozhodnutí SDEU byla také poznámka, že sazby hrazené za služby kolektivního správce musí být v přiměřeném poměru k poskytovanému plnění, v opačném případě by docházelo ke zneužití dominantního postavení. Tj. v případě, že kolektivní správce, působící v režimu monopolní pozice, bude nastavovat neúměrné sazby za platby licenčních oprávnění (např. v porovnání s obdobnými službami, poskytovanými v zahraničí), dopouští se zneužití své pozice na trhu. Věc C-351/12, OSA proti Mariánské lázně. Bod 87, 92.

⁶²⁹ Věc C-351/12, OSA proti Mariánské lázně. Bod 91.

⁶³⁰ Pro české kolektivní správce bylo rozhodnutí Soudního dvora EU vítaným také vzhledem k možnosti vylepšit svůj obraz v očích veřejnosti. OSA v návaznosti na rozsudek OSA proti Mariánské lázně vydala prohlášení, že rozsudek přináší uživatelům větší jistotu, neboť jeho vlivem se nerozšíří počet kolektivních správců. OSA – Ochranný svaz autorský. *Brusel se přiklonil na stranu OSA ve sporu s lázněmi: Česká zákonná výjimka pro lázně je v rozporu s právem EU, naopak monopol kolektivní správy je oprávněný* [online]. 2014 [cit. 2019-08-30]. Dostupné z: <http://www.osa.cz/vsechny-novinky/2014/rozsudek-sdeu-ve-sporu-osa-vs-lazne.aspx>. Srov. též vyjádření Romana Strejčka o skutečnosti, že si uživatelé často stěžují na velký počet kolektivních správců. STREJČEK, Roman. *Mýty a účelové nepravdy o fungování OSA*. In: Autor In [online]. OSA – Ochranný svaz autorský, 2012 [cit. 2019-08-30]. Dostupné z: <https://www.osa.cz/storage/AutorIn/1-2000/41-pdf-Autor-In-leto-2012-web.pdf>. s. 41. Nutno podotknout, že problém uživatelů s nejvyšší pravděpodobností nespočívá v množství kolektivních správců, ale v absenci korektního informování o činnosti a mechanismech kolektivní správy.

⁶³¹ Srov. CHALOUPKOVÁ, Helena a Petr HOLÝ. *Autorský zákon: komentář*. 5. vydání. V Praze: C.H. Beck, 2017. Beckovy komentáře. ISBN 978-80-7400-671-5. s. 264. Viz též MOLNÁR, Petr. Důkazní břemeno kolektivních správců ve sporech s uživateli autorských práv. In: ŠMÍD, Michal

organizací kolektivní správy, nýbrž komerčním subjektem a obchodní korporací, umožnila nová úprava také zastupování nositelů práv na přeshraniční bázi. Přestože Důvodová zpráva k Autorskému zákonu uvádí, že Směrnice o kolektivní správě neruší zavedený zákonný monopol v rámci institutu kolektivní správy, hned vzápětí dodává, že zakotvuje výjimku pro poskytnutí oprávnění správcům z jiných členských států EU nebo EHP.⁶³² Z toho tak vyplývá, že minimálně jeden z typů monopolu, který kolektivní správce může vykonávat (jak jsme představili na začátku této kapitoly), monopol směrem k nositelům práv, je tímto ustanovením prolomen. Nositelé práv tak mohou dle své individuální vůle zvolit kolektivního správce se sídlem v jiném státě Evropské unie.⁶³³ Nositelé práv tak mohou zvolit kolektivního správce např. z důvodu odlišných procesů výkonu kolektivní správy, služeb poskytovaných pro zastupované autory nebo např. z důvodu poskytování licencí pro více území nebo obecně s odlišnou expertízou, co se týče poskytování oprávnění k užití předmětů ochrany v digitálním prostoru.^{634,635}

Co se týče institutu nezávislého správce práv, rovněž vneseného do české autorskoprávní úpravy Směrnicí o kolektivní správě, nejedná se o narušení monopolu v pravém slova smyslu. Nezávislý kolektivní správce totiž není organizací kolektivní správy dle § 95a Autorského zákona, přestože se na něho mnohé povinnosti organizace kolektivní správy vztahují.⁶³⁶ I přes tento hendikep máme za to, že je nezávislý správce práv schopen rozvířít monopolní vody českých kolektivních správců.⁶³⁷ Nezávislý správce práv totiž může spravovat pouze práva, která nejsou spravována kolektivním správcem, avšak není limitován, co se týče vyjádření díla. Není tedy povinen se omezovat pouze na

---

ČERNÝ a Radka VACOVÁ. *Olomoucké dny soukromého práva*. Iuridicum Olomoucense, 2018, s. 148-157. Dostupné také z: <http://www.michalcerny.net/ODSP18-FV.pdf>. s. 151.

⁶³² K návrhu nové struktury Hlavy IV. Důvodová zpráva k Autorskému zákonu.

⁶³³ Viz § 97a odst. 3 Autorského zákona.

⁶³⁴ Srov. podkapitola 5.3 Licence pro více území k právům k užití hudebních děl online.

⁶³⁵ Naopak mezi takové důvody nebude ve většině případů patřit zájem o vyšší autorské odměny nebo např. nižší režijní srážky – tyto se totiž budou obvykle řídit mechanismy a rozúčtovacími řády kolektivního správce, který na předmětném území daná práva spravuje.

⁶³⁶ Viz § 104a Autorského zákona.

⁶³⁷ K tomuto více viz podkapitola 6.3 Nezávislý správce práv.

oblasti, které prozatím nejsou spravovány kolektivními správci,⁶³⁸ a může tak působit např. na poli děl hudebních.

Změny v právní úpravě monopolu kolektivní správy jsou ale spíše virtuální. Navíc ačkoliv tedy zákon nyní autorům umožňuje zvolit si zahraničního kolektivního správce, lze tomu tak fakticky učinit pouze pro užití realizovaná v zahraničí.⁶³⁹ Pro užití v rámci území České republiky je oprávněným subjektem pro uzavírání smluv s uživateli stále kolektivní správce působící na tomto území. Přínosem může být tato úprava pro nositele práv, kteří působí majoritně v zahraničí, resp. jejich produkce je užívána častěji právě na území vybraného přeshraničního kolektivního správce. Následky částečného otevření trhu kolektivní správy však nemusí být nutně čistě pozitivní. Konkurenční boj o uživatele a nositele práv může vést ke komplikovanější spolupráci mezi kolektivními správci, která je v současné době nezbytná za účelem realizace recipročních smluv mezi kolektivními správci spravujícími obdobná práva. Iniciativy tohoto typu jsou však vítané zejména vzhledem k posílení autonomie vůle autora a většímu respektu k charakteru digitálních předmětů ochrany. Zároveň máme za to, že konkurenční boj mezi kolektivními správci by se neměl odehrávat na úrovni cenové války. Nabízenou devízou kolektivních správců by měla být spíše úroveň nabízených služeb, resp. specializace – např. na užití online.

5.2.2 Budoucnost monopolu kolektivní správy

Otázka monopolu kolektivní správy a jeho oprávněnosti je stará prakticky jako kolektivní správa sama. Argumenty obou stran jsou poměrně silné.⁶⁴⁰ V případě, že na jednom teritoriu bude působit více kolektivních správců, znamená to pro uživatele v případě zájmu o celý dostupný repertoár uzavírání smlouvy s více kolektivními správci. Pro nositele práv to bude znamenat nutnost výběru mezi službami kolektivními správci nabízenými. Dle našeho názoru není platný argument, že kolektivní správci za účelem získání uživatelů nutně museli bojovat cenovou politikou. Tento argumenty vychází z nutnosti kolektivních správců bojovat o populární umělce, kteří přinesou kolektivnímu správci více režijních

---

⁶³⁸ Srov. K Dílu 7. Důvodová zpráva k Autorskému zákonu.

⁶³⁹ Viz § 97a odst. 3 Autorského zákona.

⁶⁴⁰ Srov. např. UCHTENHAGEN, Ulrich. Copyright Collective Management in Music: The Big Question of Monopoly. Volume 789 of WIPO Publication. WIPO, 2011. ISBN 9789280514605. s. 19 a násl.; Srov. také Rozsudek Tribunálu ze dne 12. dubna 2013. CISAC v. Evropská komise. Věc T-442/08. In: *InfoCuria - Case-law of the Court of Justice*. 2013. Dostupné z: <http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=136261&pageIndex=0&doclang=cs&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=11111015>

prostředků (oproti umělcům, pro které kolektivní správce vykonává obdobné činnosti, avšak není schopen inkasovat obdobnou míru prostředků z příslušných licenčních poplatků).⁶⁴¹

Dle našeho názoru může být řešením této otázky překonání teritoriálních hranic při poskytování oprávnění kužití děl, a to zejména při poskytování oprávnění k digitálnímu užití. Kolektivní správci by se nemuseli vázat na teritoria (již s ohledem na praktickou neomezitelnost Internetu), jejich služby by byly specifické jednak touto specializací, dále např. specializací na určitý žánr nebo cílovou skupinu uživatelů. Konkurence mezi kolektivními správci by tak vycházela nikoliv z územního usazení, ale nabídky služeb a jejich dosahu. Máme za to, že jen v takovém případě lze docílit skutečně tržního, konkurenčního prostředí mezi kolektivními správci. Systém recipročních smluv by mohl být zachován, již v dnešní době uzavírají kolektivní správci i ke dvěma stům recipročních smluv, tedy v případě zájmu uživatele by mohli poskytovat i takový široký repertoár. V případě realizace např. žánrového zaměření kolektivního správce by reciproční smlouvy mohly být uzavírány pouze mezi kolektivními správci s podobným typem repertoáru.

Kolektivní správci se dlouhodobě potýkají s nepřízní veřejnosti a monopol kolektivní správy, resp. nemožnost zvolit si jiného kolektivního správce byla jedním z těchto důvodů. Iniciativa Směrnice o kolektivní správě směrem k sjednocené organizaci a vyšší transparentnosti může napomoci vnímání kolektivních správců společností. Je však stále otázkou, zda by monopolní postavení mělo být součástí této budoucnosti.

5.3 LICENCE PRO VÍCE ÚZEMÍ K PRÁVŮM K UŽITÍ HUDEBNÍCH DĚL ONLINE

Licence pro více území k právům k užití hudebních děl online (nebo také názvem přejatým z angličtiny „*multiteritoriální licence*“ případně zkráceně „*licence pro více území*“) je novým institutem autorského práva, který byl do českého práva vnesen na základě transpozice Směrnice o kolektivní správě a jeho úprava se nyní nachází

---

⁶⁴¹ Což však není odlišná situace např. od nutnosti uzavřít licenční smlouvy s kolektivním správcem OSA i kolektivní správcem Intergram v důsledku užívání hudebních děl. Existuje navíc praktická zkušenost se zřízením kontaktního místa pro všechny kolektivní správce, argument nutnosti jednat s mnoha kolektivními správci tak považujeme za překonaný, resp. překonatelný. Srov. STREJČEK, Roman. *Mýty a účelové nepravdy o fungování OSA*. In: Autor In [online]. OSA – Ochranný svaz autorský, 2012 [cit. 2019-08-30]. Dostupné z: <https://www.osa.cz/storage/AutorIn/1-2000/41-pdf-Autor-In-leto-2012-web.pdf>. s. 41-42.

v § 100 a následujících Autorského zákona.⁶⁴² Zavedení licencí pro více území je jedním z naprosto zřejmých počinů, zapříčiněných vlivem moderních technologií. V dřívějších dobách by bylo udělení licence pro více území mnohem náročnější, nehledě na administrativní náročnost, nutnou spolupráci mnoha kolektivních správců, komplikovaný výběr poplatků nebo snad kontrolní a revizní činnost vzhledem k uživatelům. Zároveň se jedná o zcela ojedinělý pokus o doktrinární překonání teritoriality autorského práva. V tomto ohledu pak nezbytnou úlohu hrají opět kolektivní správci, kteří zajišťují přemostění propasti mezi nositeli práv k předmětům ochrany a nabyvateli příslušných licencí. Těmito nabyvateli jsou v případě licencí pro více území dle záměru zákonodárce zejména velcí poskytovatelé obsahu v online prostředí, kteří doposud čelili velkým administrativní nákladům souvisejícím s umožněním fungování jádra jejich činnosti. Účelem úpravy je nejen se přizpůsobit již existujícím požadavkům hráčů na trhu se pohybujících, ale celkově pomoci rozvoji současného digitálního trhu, zejména co se týče poskytování hudebních děl online.⁶⁴³

S rozšířením Internetu a možnosti sdílení předmětů ochrany bez faktických překážek vyvstala v minulosti již několikrát otázka přeshraničního licencování pro uživatele na území působení kolektivního správce.⁶⁴⁴ V rámci této oblasti, resp. takového poskytování práv bylo vytvořeno několik smluvních dokumentů, které se přeshraničním licencováním přímo zabývaly a které měly takovému kroku napomoci, případně stanovit základní rámec pravidel pro realizaci transakcí. V této souvislosti je třeba zmínit Dohodu o simulcastingu – o přenosu zvukových záznamů prostřednictvím Internetu předloženou v roce 2000 IFPI⁶⁴⁵, Santiagskou dohodu o sdělování hudebních děl veřejnosti, předloženou taktéž v roce 2000 CISAC⁶⁴⁶ nebo Barcelonskou smlouvu zabývající se problematikou mechanického hudebního autorského práva z roku 2001,

---

⁶⁴² V českém překladu Směrnice o kolektivní správě je pro udělení multiteritoriální licence užíván právě termín *udělování licencí pro více území k právům k užití hudebních děl online na vnitřním trhu*.

⁶⁴³ Bod 2.10 Důvodové zprávy k Autorskému zákonu.

⁶⁴⁴ Doložka „působíště uživatele“ byla jedním z problémů, které vytkla Komise kolektivním správcům při revizi IFPI dohody o simulcastingu. Viz Rozhodnutí Komise COMP/C2/38.014, 8. 10. 2002. IFPI Simulcasting, 2003. OJ L107/58, Úř. věst. 2003, L 107, s. 58. Čl. 3.

⁶⁴⁵ IFPI – International Federation of the Phonographic Industry, organizace, která sdružuje výrobce zvukových záznamů po celém světě, se sídlem v Curychu. IFPI: About [online]. IFPI, 2019 [cit. 2019-09-02]. Dostupné z: <https://www.ifpi.org/about.php>

⁶⁴⁶ *International Confederation of Societies of Authors and Composers: Who we are* [online]. CISAC, 2019 [cit. 2019-09-02]. Dostupné z: <https://www.cisac.org/Who-We-Are>

vydaného zastřešující organizací BIEM⁶⁴⁷. Jejich účelem bylo umožnit právníkům osobám získat licenci od jednoho národního kolektivního správce. Volba kolektivního správce závisela na URL adrese používané daným poskytovatelem obsahu (rozhodujícím aspektem bylo, zda byl primární jazyk webových stránek shodný s primárním jazykem v daném jurisdikci) nebo na státu, kde byl poskytovatel obsahu domicilován.⁶⁴⁸ To by znamenalo, že každý kolektivní správce, pokud jde o jejich monopolní postavení, by měl výlučné právo udělovat multiteritoriální multirepertoárové licence.⁶⁴⁹

Evropská komise prošetřila Santiagskou i Barcelonskou dohodu⁶⁵⁰ a vydala v obou případech obdobné prohlášení o námitkách. Účelem dohody ze Santiaga bylo zajistit spravedlivou odměnu pro autory za vytvoření autorských děl v případě jejich užívání na Internetu. Jejím cílem bylo zejména zajistit, aby všechny licence v digitálním světě koordinoval pouze jeden kolektivní správce. Množství kolektivních správců napříč Evropskou unií se skutečně rozhodlo provozovat jednotné kontaktní místo pro udělování licencí pro užití celých repertoárů online.⁶⁵¹ Toto ustanovení však Evropská komise (2004) shledala jako porušení pravidel vnitřního trhu a omezení hospodářské soutěže.⁶⁵² Evropská komise tak následně oznámila šestnácti kolektivním správcům, kteří přistoupili k Santiagské dohodě, že její ustanovení, tak jak je v daném okamžiku koncipována, mohou porušovat článek 81 Smlouvy o založení Evropského společenství (nyní článek 101 Smlouvy o fungování Evropské unie). Dohoda následkem toho nebyla v roce 2004, oproti původním předpokladům, po skončení období, pro které byla uzavřena, prodloužena.

---

⁶⁴⁷ *Bureau International des Sociétés Gérant les Droits d'Enregistrement et de Reproduction Mécanique* [online]. BIEM, 2019 [cit. 2019-09-02]. Dostupné z: <http://www.biem.org/index.php?lang=fr>

⁶⁴⁸ Barcelona Agreement, čl. 3. Viz také ABOVYAN, Arpi. *Challenges of Copyright in the Digital Age: Comparison of the Implementation of the EU Legislation in Germany and Armenia*. Utz Verlag, 2014. ISBN 9783831643097. s. 212 a násl.

⁶⁴⁹ HOLOUBEK, Michael, Dragana DAMJANOVIC a Matthias TRAIMER. *Regulating content: European regulatory framework for the media and related creative sectors*. Frederick, MD: Sold and distributed in North, Central and South America by Aspen Publishers, c2007. ISBN 978-904-1125-972. s. 74.

⁶⁵⁰ Obě dohody jsou dostupné přetištěné zde: SPADA, Paolo. *Gestione collettiva dell'offerta e della domanda di prodotti culturali*. Milano: Giuffrè, 2006. ISBN 978-881-4124-389. s. 253 a násl. a s. 261 a násl.

⁶⁵¹ DERCLAYE, Estelle, ed. *Research handbook on the future of EU copyright*. Northampton, MA: Edward Elgar, c2009. ISBN 978-184-7203-922. s. 383.

⁶⁵² Santiago Agreement, Věc COMP/C2/38.126, Official Journal C. 145/02 (2001).

V roce 2002 vytvořila BIEM novou dohodu, ke které měli přistoupit všichni členové dřívější dohody z pera BIEM – Barcelonské dohody. Tato smlouva pozměnila standardní vzájemné dohody o užívání hudebních děl prostřednictvím digitálních technologií. Licence podle nové dohody užívání repertoáru musely být uděleny podle národní CMO uživatele.⁶⁵³ Vzhledem k těmto ustanovením, zejména z důvodu přidělení zákazníkům, vydala Evropská komise oznámení námitek z důvodu možného porušení pravidel vnitřního trhu a Barcelonská dohoda nebyla rovněž obnovena.⁶⁵⁴

Dohoda o modelu CISAC zahrnovala vzorovou smlouvu, jejímž cílem bylo převést repertoár kolektivního správce na jiného, aby mohl být díla využívána na území tohoto kolektivního správce.⁶⁵⁵ Cílem bylo, aby každý kolektivní správce mohl nabídnout kompletní repertoár všech děl, ale pouze pro své území. Evropská komise se domnívala, že takový systém je neslučitelný s vnitřním trhem a hospodářskou soutěží a vykazuje známky kartelové dohody. V červenci 2008 vydala Evropská komise rozhodnutí,⁶⁵⁶ že zúčastněné organizace kolektivní správy jsou zapojeny do jednání ve vzájemné shodě a nezákonných praktik. CISAC s tímto rozhodnutím nesouhlasil a podal odvolání k Tribunálu EU.⁶⁵⁷ Rozhodnutí Tribunálu EU bylo vydáno dne 12. dubna 2013, generální soud EU částečně zrušil rozhodnutí Evropské komise v části týkající se organizací kolektivní správy, které jsou zapojeny do jednání ve vzájemné shodě.

Krátce po rozhodnutí Evropské komise ve věci CISAC v roce 2008 byla nizozemským kolektivním správcem BUMA udělena multirepertoárová licence americkému hudebnímu vydavateli Beatport. Smlouva však byla téměř okamžitě napadena jinými kolektivními správci. Tvrdili, že společnost BUMA nezískala (na základě smluv o vzájemném zastupování) nezbytná práva k repertoáru dalších

---

⁶⁵³ DERCLAYE, op. cit., s. 384.

⁶⁵⁴ DREXL, Josef. Responding to the Challenges for Development with a Competition-Oriented Approach. In: Josef Drexler et al. (ed.), *Views on the Future of the Intellectual Property System* (Selected Issue Briefs, 1), ICTSD, Genf 2007, s. 17–24.; Barcelona Agreement, Věc COMP/C2/38.377, Official Journal C. 132/18 (2002).

⁶⁵⁵ DERCLAYE, op. cit., s. 384.

⁶⁵⁶ Evropská komise, COMP/C2/38.698 - CISAC, Rozhodnutí Komise, 16. července 2008. Viz také STOTHERS, Christopher. Copyright and the EC Treaty: music, films and football. *European intellectual property review*. 2009, č. 5, s. 272-282. Zde s. 280.

⁶⁵⁷ Rozsudek Tribunálu ze dne 12. dubna 2013. Věc T 442/08. International Confederation of Societies of Authors and Composers (CISAC) proti Evropské komisi. In: *InfoCuria - Case-law of the Court of Justice*. 2013. Dostupné z: curia.europa.eu/juris/celex.jsf?celex=62008TJ0442&lang1=cs&type=TXT&ancre=

kolektivní správců, kteří vykonávají k repertoáru majetková práva autorská, aby mohla tuto licenční smlouvu uzavřít. Britský kolektivní správce PRS for music zahájil soudní řízení v Nizozemsku. Soud nařídil BUMA, aby se zdržovala uzavírání nebo nabízení licenčních smluv pro on-line užívání repertoáru „mimo Nizozemsko“. Společnost BUMA proto byla nucena odstoupila od smlouvy s vydavatelem Beatport.⁶⁵⁸

Na základě zkušeností se Santiagskou dohodou předložila Evropská komise v roce 2005 doporučení⁶⁵⁹ o udělování licencí k hudebním dílům pro celé území Evropské unie. Hlavním cílem bylo vytvoření společného zástupce organizací kolektivní správy, který by uděloval licence právě pro celé území. Jednalo se o model, který nebyl zcela odlišný od předchozího řešení, navrhovaného výše zmiňovanými organizacemi, pouze se autorita, která by tak měla činit, posunula o jednu úroveň výše. Tímto aktérem, který by licence uděloval, by totiž nebyla jedna z organizací kolektivní správy, nýbrž samostatný subjekt zastupující všechny organizace kolektivní správy. Toto doporučení Evropské komise bylo však ze strany zúčastněných subjektů – členských států EU, kolektivních správců a nositelů práv – vnímáno poněkud vlažně⁶⁶⁰ - důvodem pravděpodobně bylo, vzhledem k nezávaznému charakteru doporučení, že navrhovaný model se příliš nerozšířil a zároveň nebylo k dispozici více prostoru pro projednání tématu a vychytání problematických aspektů.

Další úsilí o regulaci této oblasti nebylo podniknuto ani Evropskou komisí, ani žádným jiným subjektem, dokud nevstoupila v platnost Směrnice o kolektivní správě – k čemuž došlo téměř o deset let později. Nositelé majetkových práv by podle Směrnice měli mít pravomoc umožnit kterémukoliv kolektivnímu správci spravovat jejich práva⁶⁶¹ bez ohledu na to, zda jsou usazeni na jejich území. Směrnice zároveň zavedla institut nezávislého správce práv,⁶⁶² kteří fungují

---

⁶⁵⁸ GUIBAULT, Lucie a Stef VAN GOMPEL. Collective Management in the European Union. In: GERVAIS, Daniel. *Collective management of copyright and related rights*. Second edition. Austin: Kluwer Law International [2010]. Dostupné také z: https://pure.uva.nl/ws/files/1511071/106092_SSRN_id1984015_1_.pdf. s. 34.

⁶⁵⁹ Doporučení Komise ze dne 18. května 2005 o kolektivní přeshraniční správě autorského práva a práv s ním souvisejících pro zákonné on-line hudební služby. 2005/737/ES. In: *EUR-Lex* [právní informační systém]. Úřad pro publikace Evropské unie [cit. 2019-08-29]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:32005H0737&from=EN>

⁶⁶⁰ GUIBAULT, VAN GOMPEL. In: GERVAIS, 2016. s. 167 a násl.

⁶⁶¹ Čl. 5 odst. 2 Směrnice o kolektivní správě.

⁶⁶² Čl. 3 písm. b) Směrnice o kolektivní správě.

v některých aspektech jako „klasická“ organizace kolektivní správy, ale mají zároveň status komerčního subjektu.⁶⁶³ O těchto institutech bude pojednáno dále v této práci.

5.3.1 Licence pro více území k právům k užití hudebních děl online ve Směrnici o kolektivní správě

Směrnice o kolektivní správě prostřednictvím vytvoření licence pro hudební díla v online prostředí zformovala zcela specifickou kategorii licencování. Subjektem, na který úprava cílí, je poskytovatel hudebního obsahu online, tedy typicky služby typu Spotify, Google Play nebo Apple Music. Nicméně obsah práv, který je tento poskytovatel před realizováním své činnosti, dalece přesahuje úpravu, kterou Směrnice o kolektivní správě přinesla. Problémy můžeme spatřovat také v samotné povaze hudebního díla, stejně jako nejasném vymezení pojmů v nové úpravě. Tyto otázky budou rozebrány v následujícím textu.

Směrnice o kolektivní správě se zasazuje o celkové zjednodušení užívání děl na Internetu, zejména usnadnění legálního sdělování děl veřejnosti a obecně o rozvoj digitálního trhu.⁶⁶⁴ Tuto tendenci je bezpochyby nutno považovat za žádoucí. Uživatelé obecně tíhnou, v případě možnosti volby, k tradiční metodě Occamovy břitvy. Pokud je dostupná jednoduchá možnost, která s sebou nenese další (přílišné) náklady, volí tuto. Toto lze pozorovat zejména na úspěchu Spotify a dalších poskytovatelů hudby. Pro uživatele je často výrazně jednodušší uhradit malý poplatek, který mu umožní přístup k téměř neomezené zásobě hudby,⁶⁶⁵ než věnovat velké množství času a úsilí získávání požadovaného obsahu neoficiální cestou. S tímto na paměti je třeba přistupovat i k legislativní činnosti na poli poskytování autorskoprávně chráněného obsahu. Komise uvedla,⁶⁶⁶ že úprava licencí pro více území byla žádoucí zejména z důvodu, že pro poskytování hudebních děl online bylo v minulosti (resp. ve většině případů je tomu tak stále), nutno získat několik typů licencí. Částečně je důvodem do té doby roztržitěná úprava oblasti, zásadním důvodem, který vedl k úpravě oblasti, byla nutnost oslovit všechny relevantní kolektivní správce kvůli teritoriální povaze poskytování příslušných licencí – a tedy nutnosti oslovit jednotlivé kolektivní

---

⁶⁶³ Bod 14 Odůvodnění Směrnice o kolektivní správě.

⁶⁶⁴ Srov. bod 2.10 Důvodové zprávy k Občanskému zákoníku.

⁶⁶⁵ V případě Spotify existuje i varianta bezplatná, u které však nelze hudbu stahovat do offline verze aplikace a není možno vypnout reklamy. Obchodní model tedy spoléhá na příjem právě z přehrávaných reklam.

⁶⁶⁶ Srov. bod 2.10 Důvodové zprávy k Autorskému zákonu.

správce v závislosti na jurisdikcích, ze kterých díla pocházejí a kde budou dále užívána.

Úprava licencí pro více území se vztahuje k užití hudebních děl. Hudební dílo⁶⁶⁷ se obvykle skládá z části hudební a části textové (dílo hudební s textem a dílo hudební bez textu), a Směrnice o kolektivní správě v části poskytování licencí pro více území přesně na tato díla míří, jiné druhy autorských děl a předmětů ochrany jsou z úpravy vyloučeny. Z rozsahu dopadu Směrnice o kolektivní správě je oproti tomu opět⁶⁶⁸ vyloučen notový záznam.⁶⁶⁹ K hudebnímu dílu (a v případě poskytování obsahu online tomu tak pravděpodobně bude) se mohou vázat následující práva. Jednak se jedná o samotná práva autorská k hudebnímu dílu, dále však také o práva výkonného umělce dílo provádějícího, a práva výrobce zvukového záznamu.⁶⁷⁰ Co se týče autorských práv, bude se jednat zejm.⁶⁷¹ o sdělování díla veřejnosti⁶⁷² a rozmnožování díla v nehmotné podobě^{673,674}. Oba

---

⁶⁶⁷ Obecně k povaze hudebního díla (a to jak z pohledu autorského práva, tak z pohledu muzikologie): KRAMÁŘ, Václav. Hudební dílo a plagiát pohledem muzikologie a autorského práva: Musical work and plagiarism in a scope of musicology and copyright. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, Filozofická fakulta, katedra muzikologie, 2014. ISBN 978-80-244-4283-9.

⁶⁶⁸ Zde narážíme na (ne)možnost vytvoření rozmnoženiny notového zápisu pro osobní potřebu.

⁶⁶⁹ Bod 40 Odůvodnění Směrnice o kolektivní správě.

⁶⁷⁰ K tomuto více viz níže.

⁶⁷¹ Výjimkou, na kterou se úprava licencí pro více území nevztahuje, je tzv. simulcasting, kdy dochází k tradičnímu televiznímu vysílání, společně s přenosem online. V případě, že díla užívají „tradiční“ vysílatelé, tj. ti, kteří nepůsobí výhradně online, vztahuje se na tato užití výjimka dle § 100g Autorského zákona. Důvodem je absence nutnosti (další) regulace tohoto způsobu užití.

⁶⁷² § 18 Autorského zákona. Užitím formou sdělování díla veřejnosti nedochází k vyčerpání práva autora sdělovat dílo veřejnosti. Rozumíme jím zpřístupňování díla v nehmotné podobě, živě nebo ze záznamu, po drátě nebo bezdrátově, jedná se taktéž o zpřístupňování díla veřejnosti způsobem, že kdokoli může mít k němu přístup na místě a v čase podle své vlastní volby zejména počítačovou nebo obdobnou síť. Za sdělování díla se však nepovažuje pouhé provozování zařízení umožňujícího nebo zajišťujícího takové sdělování (srov. problematika potenciální recepce, viz Rozsudek Soudního dvora EU ze dne 7. prosince 2006. *Sociedad General de Autores y Editores de España (SGAE) proti Rafael Hoteles SA*. Věc C-306/05. In: *InfoCuria - Case-law of the Court of Justice*. 2014. Dostupné z: <http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=66355&pageIndex=0&doclang=CS&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=11119701>, v ČR pak v souvislosti např. Nález Ústavního soudu ze dne 21. května 2019. Sp. zn. III. ÚS 3102/16. *Ústavní soud* [online]. Ústavní soud, © 2019 [cit. 2019-08-30]. Dostupné z: https://www.usoud.cz/fileadmin/user_upload/Tiskova_mluvci/Publikovane_nalezky/2019/III_US_3102_16_na_web.pdf.

⁶⁷³ § 13 Autorského zákona. Za rozmnožování díla považujeme zhotovování dočasných nebo trvalých, přímých nebo nepřímých rozmnoženin díla nebo jeho části, a to jakýmkoli prostředky a v jakékoli formě.

tyto způsoby jsou esenciální pro užívání díla na Internetu. Co se týče rozmnožování díla, považujeme za rozmnoženinu jakékoliv zachycení na nosič, jež umožní objektivní vnímatelnost díla.^{675,676} Tato výlučná práva mohou být spravována jak samotným autorem díla, tak kolektivním správcem, který autora zastupuje. Na tato práva pak cílí Směrnice o kolektivní správě. Zásadní pro budoucí fungování online služeb je ale zjištění, že práva výkonného umělce a práva výrobce zvukového záznamu totiž zůstávají v dosavadním režimu a nová úprava se jich nedotýká.⁶⁷⁷ Ve zjednodušené podobě – je tedy možné získat licenci pro více území pro právo užít dílo online formou rozmnožování díla a sdělování díla veřejnosti pro práva autora hudební složky díla (skladatele) a pro práva textové složky díla (textaře), nikoliv však už pro práva výkonného umělce (zpěváka), ani pro práva výrobce zvukového záznamu (hudebního vydavatele).⁶⁷⁸ Z hlediska poskytovatele online⁶⁷⁹ obsahu se tak jedná možná o částečně usnadnění, nikoliv však komplexní řešení. Zájemci o poskytování obsahu online se i přes zavedení licence pro více zemí nevyhnou vyjednávání s kolektivními správci spravujícími další práva, vztahující se k hudebním dílům, pro každé jednotlivé teritorium. Facilitace procesu slibovaná Směrnicí se tak v této fázi prakticky nekoná, při nejlepším se jedná o polovičaté řešení, které volá po další úpravě.

5.3.2 Poskytování licencí pro více území – česká perspektiva

Do Autorského zákona byla úprava ze Směrnice o kolektivní správě transponována oblast multiteritoriálních licencí ve formě samostatného oddílu.⁶⁸⁰ Licence pro více území k právům užití hudebních děl online, jak nazývá český překlad Směrnice o kolektivní správě i Autorský zákon multiteritoriální licence, najdeme v § 100-100g Autorského zákona. Předchozí právní úprava autorského zákona podobný institut neobsahovala, jedná se tedy o zcela novou oblast, kterou

---

⁶⁷⁴ Viz Právo na rozmnožování dle čl. 2 InfoSoc Směrnice a Právo na sdělování děl veřejnosti a právo na zpřístupnění jiných předmětů ochrany veřejnosti dle čl. 3 InfoSoc Směrnice.

⁶⁷⁵ Viz § 2 odst. 1 Autorského zákona.

⁶⁷⁶ TELEC, TŮMA 2007, op. cit., s. 180.

⁶⁷⁷ To je zásadní zejména ve vztahu k faktu, že úprava poskytování licencí pro více území se na práva výkonných umělců nevztahuje.

⁶⁷⁸ Pro oba posledně zmíněné subjekty vykonává kolektivní správu na českém území kolektivní správce INTERGRAM.

⁶⁷⁹ Pojem online české právo (až na jedinou výjimku v zákoně č. 112/2016 sb., o evidenci tržeb) je českému právnímu prostředí neznámý. Autorský zákon, stejně jako Směrnice o kolektivní správě, pracuje s tímto pojmem jako notorií. Pro účely této práce odkazujeme na podkapitulu 1.3 Terminologický základ.

⁶⁸⁰ Oddíl 8 dílu 4 hlavy IV, která se zabývá kolektivní správou. § 100 – 100g Autorského zákona.

Směrnice o kolektivní správě představila. Co se týče možnosti implementace, vzhledem ke skutečně specifické problematice, relativně komplexní představě dodané Směrnicí o kolektivní správě a zároveň absentující předchozí úpravě, nezbývalo mnoho prostoru pro alternativní implementaci do českého právního řádu.

Cílem úpravy by mělo být kromě již zmiňovaného rozvoje digitálního trhu a rozvoje služeb (platform), které poskytují hudební díla online, také zajištění nezbytné minimální úrovně služeb poskytované napříč Evropskou unií, a v neposlední řadě by se licence pro více území měly stát jedním z nástrojů v boji proti hudebnímu pirátství.^{681,682} Vzhledem ke snaze o ulehčení získávání licencí komerčních uživatelů lze úpravu jedinečně kvitovat. Dá se očekávat, že pro (zejména začínající) subjekty bude tato možnost zjednodušením oproti doposud administrativně, finančně a časově náročným procedurám (zejména v případě, pokud v budoucnu dojde k úpravě poskytování licencí pro více území i pro další práva, vztahující se k hudebním dílům)⁶⁸³. Toto břemeno se částečně přesouvá na kolektivní správce. Licence pro více území je schopen poskytovat výhradně kolektivní správce, který disponuje příslušným oprávněním.

Možnost poskytování multiteritoriálních licencí s sebou nese i množství povinností a požadavků směřem ke kolektivním správcům, které Směrnice o kolektivní správě stanovuje.⁶⁸⁴ Mezi tyto podmínky patří kapacita k vyřizování licencí pro více území⁶⁸⁵, poskytování transparentních informací o repertoáru pro více území⁶⁸⁶, vedení a zajišťování přesných informací o repertoáru pro více

---

⁶⁸¹ Bod 2.10 Důvodové zprávy k Autorskému zákonu.

⁶⁸² V minulosti bylo v souvislosti s licencemi pro více území a obecně užíváním děl na Internetu očekáváno zavedení širšího užívání DRM systému. Faktem je, že technické prostředky ochrany jsou ze strany poskytovatelů obsahu hojně využívány. Srov. DOBŘIČHOVSKÝ, Tomáš. Digitální správa práv – přání nebo (přicházející) revoluce? *Bulletin advokacie*. Roč. 2006, č. 7-8, s. 105-106.

Pojmy „technické prostředky ochrany“ a „digital rights management“ používáme v této práci zaměnitelně. K jejich rozdílu a similaritám viz BEDNÁRIK, Richard. *Duševné vlastnictví a právo na přístup*. Bratislava: VEDA, 2016. ISBN 978-80-224-1567-5. s. 92-96.

⁶⁸³ Viz podkapitola 5.3 Licence pro více území k právním k užití hudebních děl online.

⁶⁸⁴ Členské státy jsou povinny zajistit, aby organizace kolektivní správy splňovaly požadavky stanovené Směrnicí o kolektivní správě. Čl. 23 a násl. Směrnice o kolektivní správě. K implementaci v Autorském zákoně viz § 100a a násl.

⁶⁸⁵ Čl. 24 Směrnice o kolektivní správě.

⁶⁸⁶ Čl. 25 Směrnice o kolektivní správě.

území⁶⁸⁷, přesné a včasné podávání hlášení o užívání práv k hudebním dílům online a jejich fakturace⁶⁸⁸ a rozdělování a placení přesných a včasných plateb nositelům práv.⁶⁸⁹ Pouze kolektivní správce, který je schopen tyto činnosti a úkony zajistit, je oprávněn k poskytování multiteritoriálních licencí.^{690,691} Autorský zákon tyto požadavky vymezuje v § 100a.⁶⁹² Mimo obvyklé požadavky, kladené na kolektivní správce,⁶⁹³ klade zákonodárce ve vztahu k licencím pro více území důraz zejména na schopnost kolektivního správce identifikovat díla,⁶⁹⁴ ke kterým spravuje práva, a zároveň je schopen identifikovat práva a jejich nositele⁶⁹⁵ ke každému dílu, a to ve vztahu ke každému území.⁶⁹⁶ Cílem je tedy (opět s cílem transparentnosti, který se vine celou Směrnicí o kolektivní správě) schopnost kolektivního správce identifikovat jednotlivá hudební díla a nositele práv k těmto dílům, k čemuž používá jednoznačné identifikační kódy.⁶⁹⁷ Není však již stanoveno, jak by taková identifikace měla proběhnout, ani jak vypadá jednoznačný identifikační kód, který má kolektivní správce k identifikaci používat - záleží tedy na samotném kolektivním správci, jak k identifikaci přistoupí.

Kolektivní správce OSA, na kterého v ČR úprava dopadá, sděluje, že hodlá v oblasti poskytování licencí pro více území působit,⁶⁹⁸ nicméně prozatím tomu tak není, přičemž OSA ani neuzavřela smlouvu o poskytování licencí pro více

---

⁶⁸⁷ Čl. 26 Směrnice o kolektivní správě.

⁶⁸⁸ Čl. 27 Směrnice o kolektivní správě.

⁶⁸⁹ Čl. 28 Směrnice o kolektivní správě.

⁶⁹⁰ Srov. GUIBAULT, VON GOMPEL, In: GERVAIS, 2016, op. cit. s. 29 a násl.

⁶⁹¹ Tyto požadavky jsou v souladu s obecnou tendencí ze zvýšení transparentnosti a vytýčení mantinelů, resp. vyznačení manévrovacího prostoru pro kolektivní správce.

⁶⁹² V případě, že nedojde k naplnění těchto požadavků, kolektivní správce není oprávněn licenci pro více území poskytnout. To je zásadní zejména pro provozovatele online platformy s hudebními díly, neboť v případě, že by kolektivní správce nebyl oprávněn k poskytnutí licence, není provozovatel oprávněn k užití předmětných hudebních děl.

⁶⁹³ Viz § 95 a 95a Autorského zákona. Pokud je licence pro více území poskytována osobou, která má sídlo na území jiného členského státu EU nebo EHS a která licence poskytuje v souladu s právní úpravou na území, na kterém má sídlo, nevyžaduje se oprávnění ke kolektivní správě dle § 96 Autorského zákona.

⁶⁹⁴ § 100a písm. b) Autorského zákona.

⁶⁹⁵ Zákon v tomto případě zmiňuje skutečně nutnost identifikovat „nositele práv“, tedy vykonavatele majetkových práv autorských, který se může lišit od autora hudebního díla.

⁶⁹⁶ § 100a písm. c) Autorského zákona.

⁶⁹⁷ Viz § 100a písm. d) Autorského zákona.

⁶⁹⁸ Viz bod 2.10 Důvodové zprávy k Autorskému zákonu.

území se zahraničním kolektivním správcem.⁶⁹⁹ Jeho původní náhled na tento nástroj je však ve větší míře skeptický. Tento náhled vyplývá ve větší míře zejm. z dlouhotrvající nedůvěry k budoucnosti užívání autorských děl v prostředí online,⁷⁰⁰ a zároveň z obav o nutnost vysokých nákladů na zavedení systému pro identifikaci hudebních děl a nositelů práv k nim.⁷⁰¹ Může teoreticky docházet k vynětí zahraničních repertoárů z repertoáru, který bude licencovat OSA. Repertoár OSA se tak může zmenšit o doposavad poskytovaná oprávnění k užití zahraničních děl na základě recipročních smluv. Obavy OSA pramení z potenciálně menších odměn inkasovaných v případě, že dojde ke zmenšování repertoáru, ve spojení se zachováním výše nákladů na správu práv.⁷⁰² Máme za to, že obavy z nutnosti zpracovávání více a více dat kolektivním správcem OSA nejsou zcela oprávněné. Ačkoliv může docházet ke změnám v obsahu repertoáru, vzhledem k dostupným technologiím (porovnávání obsahu databází apod.) by se nemělo jednat o výraznější zátěž pro kolektivního správce, naopak s rozvojem nástrojů, které mohou kolektivní správci využít, zejména při užití jednoznačných identifikátorů hudebních děl a nositelů práv by dle našeho názoru mělo v dlouhém období dojít k úsporám na nákladech.⁷⁰³

Máme za to, že tato situace na trhu licencování pro více území může vést směrem k oddělení kolektivních správců, kteří budou poskytovat licence pro online užití a kolektivních správců, kteří se budou nadále specializovat v oblasti užití *offline*. Je pochopitelné, pokud se stávající kolektivní správci takovému vývoji budou bránit, nicméně z hlediska odlišnosti prostředí se to zdá být zcela logickým krokem. Specializovaný kolektivní správce, který by se poskytováním práv online

---

⁶⁹⁹ Dle informace poskytnuté OSA formou e-mailové komunikace autorce ve dnech 26. – 27. srpna 2019.

⁷⁰⁰ Srov. např. citáty od zastupovaných umělců OSA, které byly vybrány do Ročenky 2017. Ač neznáme metodiku, kterou byly citáty vybrány, působí dojmem naprosté odtažitosti OSA od moderních technologií, zejména od poskytování předmětů ochrany prostřednictvím online platforem. Vybraní umělci si prostřednictvím bublin stěžují, že nejsou spokojeni s odměnami z online prostředí, že o online prostředí si nemyslí nic dobrého, že právní ochrana je nedostatečná. Čtenář se jen může zamýšlet, zda je problematickým aspektem online prostředí. Viz Ročenka OSA 2017. OSA [online]. Praha, 2017 [cit. 2019-08-29]. Dostupné z: https://www.osa.cz/www/storage/OSA_rocenka2017_on_line.pdf. s. 25, 57, 73, 99 a další. Gervais k tomuto také uvádí, že stížnosti tohoto typu, tedy že autorské právo na internetu nefunguje, jsou často výsledkem neschopnosti užívat předměty ochrany v rámci prostředí Internetu v souladu se zákonem. GERVAIS, 2006, op. cit., s. 19.

⁷⁰¹ Bod 2.10 Důvodové zprávy k Autorskému zákonu.

⁷⁰² Bod 2.10 Důvodové zprávy k Autorskému zákonu.

⁷⁰³ Nezpochybňujeme zde, že počáteční náklady mohou být nestandardně vyšší.

zabýval, může být pověřen kolektivním správcem⁷⁰⁴ (na českém území se jedná o kolektivního správce OSA) dle § 100b Autorského zákona.⁷⁰⁵ Náklady se zaváděním opatření pro splnění podmínek k poskytování licencí pro více území tak pověřujícímu správci odpadnou, a na online práva tak lze částečně pohlížet jako na práva spravovaná v rámci recipročních smluv. V takovém případě by mohly odpadnout i obavy o nedostupnosti českého repertoáru ve velkých online službách.⁷⁰⁶ V zájmu zastupovaných nositelů práv⁷⁰⁷ by tak kolektivní správce měl uvážit svěřením repertoáru pro správu práv kužití hudebních děl online kolektivnímu správci, který poskytuje odpovídající technické zázemí a zároveň může mít větší dosah v rámci licencování spravovaných repertoárů.⁷⁰⁸ Otázkou pak bude nastavení smlouvy z hlediska úplaty za poskytování správy na základě pověření. Ačkoliv zákon nezmiňuje, že by taková smlouva měla být nutně úplatná, lze tuto skutečnost předpokládat. Záleží pak na zvážení kolektivního správce, za jakých podmínek pro něj (a pro jím zastupované nositele práv), bude který model výhodný a efektivní.

Navíc zákon umožňuje kolektivnímu správci, který nenabízí a neposkytuje licence pro více území,⁷⁰⁹ požádat kteréhokoliv kolektivního správce, který již splňuje podmínky pro poskytování licencí pro více území a licence pro více území poskytuje nebo nabízí, o správu jeho repertoáru. Takovému, již poskytujícímu kolektivnímu správci, ukládá zákon kontraktační povinnost, je povinen takovou smlouvu uzavřít⁷¹⁰ a nabídnout svěřený repertoár v rámci všech svých nabídek

---

⁷⁰⁴ Úprava licencí pro více území navíc přináší prolomení principu výkonu kolektivní správy výhradně na základě oprávnění uděleného Ministerstvem kultury – kolektivní správu pro hudební díla online může vykonávat i zahraniční kolektivní správce, který má oprávnění vykonávat kolektivní správu dle právní úpravy státu, ve kterém sídlí.

⁷⁰⁵ Smlouva k poskytovanému repertoáru musí být poskytnuta jako nevýhradní. Tj. vzhledem k obsahu pojmu nevýhradní musí být pověřující kolektivní správce schopen uzavřít obdobnou smlouvu i s jiným kolektivním správcem, resp. může repertoár i nadále spravovat sám. § 100b odst. 1 Autorského zákona.

⁷⁰⁶ Bod 2.10 Důvodové zprávy k Autorskému zákonu.

⁷⁰⁷ Srov. § 97a odst. 2. Autorského zákona.

⁷⁰⁸ § 100b Autorského zákona zakotvuje, že kolektivní správce, který poskytuje správu nositelům práv, má k nim informační povinnost ohledně uzavřené smlouvy dle § 100b odst. 1. Z textace zákona však není jasné, zda se jedná o pověřujícího nebo pověřeného kolektivního správce. S ohledem na požadavek transparentnosti kolektivní správy a informační povinnosti vůči nositelům práv (viz také § 100d Autorského zákona) můžeme předpokládat, že tato povinnost se vztahuje na obě smluvní strany uzavřené smlouvy.

⁷⁰⁹ Oproti § 100b Autorského zákona zde zákon klade podmínku, aby pověřující kolektivní správce licence pro více území sám neposkytoval ani nenabízel.

⁷¹⁰ § 100c odst. 1 Autorského zákona.

poskytovatelům online služeb. Výjimku z této kontraktační povinnosti tvoří případ, kdy požádaný kolektivní správce požadovanou smlouvu uzavřít *nemůže*.⁷¹¹ Zákon dále nespecifikuje, jaké důvody považuje za nemožnost uzavření takové smlouvy, pravděpodobně se však může jednat o nedostatek prostředků pro převzetí správy dalšího repertoáru nebo problémy s oprávněním k poskytování licencí pro více území.

5.3.3 Aktuální modely přeshraničního licencování

Co se týče přeshraničního licencování, můžeme rozlišit tři základní modely. (i) V prvním případě kolektivní správce licencuje svůj vlastní repertoár do zahraničí, v případě kolektivního správce se tedy jedná o licencování českého repertoáru děl, které má ve své správě.⁷¹² (ii) Kolektivní správce licencuje světový repertoár na základě uzavřených licenčních smluv, a tuzemský repertoár, pro vlastní území. (iii) Kolektivní správce licencuje celosvětový repertoár pro více území, tj. i mimo ČR. Právě tato poslední možnost je novinkou, kterou pokrývá Směrnice o kolektivní správě. Teoreticky by se mělo jednat o tzv. *one-stop-shop* řešení, tedy zejm. nástroj, jak dříve složitou administrativní proceduru vyřešit na jednom místě, s jedním subjektem.

Doposud fungoval mezi kolektivními správci poměrně komplexní systém uzavírání recipročních smluv. Reciproční smlouvou kolektivní správce pověřuje zahraničního kolektivního správce, aby pověřujícího kolektivního správce zastupoval v jeho činnosti na svém území.⁷¹³ Tento systém bude fungovat i nadále, nicméně doplněn právě možností poskytovat multiteritoriální licence k hudebním dílům.⁷¹⁴ Vzhledem k tomu, že Směrnice o kolektivní správě nikterak nehovoří o tendencích ke změnám oproti dosavadnímu režimu, přidání této nové možnosti poskytování hudebních děl je možno považovat pouze o nový dodatek k současnému systému, nikoliv o pokus o komplexní změnu. Umožnění poskytování licencí na cizím území nicméně vede některé kolektivní správce nebo

---

⁷¹¹ § 100c odst. 1 Autorského zákona.

⁷¹² Tento způsob licencování by měl být do budoucna zachován. SCHWEMER, op. cit. s. 169.

⁷¹³ Doklad osvědčující uzavření nebo příslibení uzavření alespoň dvou recipročních smluv je zároveň jedním z požadavků pro udělení oprávnění ke kolektivní správě. Viz § 96 odst. 3 písm. i) Autorského zákona.

⁷¹⁴ Srov. bod 30 Odůvodnění Směrnice o kolektivní správě.

nakladatele k vyloučení poskytování svého repertoáru k online užití prostřednictvím využívání recipročních smluv.⁷¹⁵

Mezi licencemi pro více území a repertoárem poskytovaným na základě recipročních smluv spočívá hlavní rozdíl teritoriálním rozsahu poskytované licence. Zatímco v případě recipročních smluv byl repertoár, ač mohl být v rozsahu celosvětovém, omezen vždy teritoriem daného kolektivního správce, v případě licencí pro více území tato podmínka odpadá. Namísto toho, aby byl komerční uživatel nucen uzavírat licenční smlouvy s tolika kolektivními správci, na kolika teritoriích chtěl působit, nyní mu bude (teoreticky) stačit uzavřít licenční smlouvu s kolektivní správcem, který bude splňovat podmínky pro udělení takové licence.

Samotný mechanismus, jakým budou zajištěny vztahy mezi kolektivními správci v případě licencí pro více území, není zcela jasný.⁷¹⁶ Evropská komise v tomto případě uvedla, že se typově nejedná o reciproční smlouvu, neboť oba kolektivní správci, kteří budou v kontraktu figurovat, nebudou poskytovatelem licencí pro více území. Cílem takové dohody by mělo být určení organizace, která za určených podmínek bude poskytovat licence k repertoáru jiné organizace kolektivní správy.⁷¹⁷ Reciproční smlouvy by měly dle Evropské komise pokrývat spíše případy užití malými a lokálními uživateli.^{718,719}

Licence pro více území mohou působit jako nástroj propojující prostor pro evropské kolektivní správce a umožňující určitou konkurenci mezi kolektivními správci. Efekt, který tedy může teoreticky nastat, bude pravděpodobně ten, že několik nejsilnějších kolektivních správců, kteří budou disponovat potřebnými technickými prostředky pro poskytování licencí pro více území na trhu Evropské

---

⁷¹⁵ Srov. VÝROČNÍ ZPRÁVA OSA O ČINNOSTI A HOSPODAŘENÍ ZA ROK 2017. OSA [online]. Praha: OSA – Ochranný svaz autorský, 2017 [cit. 2019-08-17]. Dostupné z: https://www.osa.cz/www/storage/OSA_rocenka2017_on_line.pdf. s. 87.

⁷¹⁶

⁷¹⁷ SCHWEMER, Sebastian Felix. *Licensing and access to content in the European Union: regulation between copyright and competition law*. New York, NY, USA: Cambridge University Press, 2019. ISBN 978-110-8475-778. s. 168.

⁷¹⁸ SCHWEMER, op. cit. s. 169.

⁷¹⁹ Mimo to reciproční smlouvy budou přetrvávat v případě offline užití – logicky zejm. vzhledem k tomu, že licence pro více území se vztahují pouze na užití online.

unie s hudebními díly, získá ještě silnější pozici.⁷²⁰ Šance na příchod dalších kolektivních správců, mimo naznačený okruh, je nízká, naopak rozdělení trhu mezi několik největších hráčů může být velmi pravděpodobné.

5.4 ZÁVĚRY KAPITOLY

Teritorialita je jedním ze zásadních témat celé oblasti autorskoprávní úpravy. V analogovém světě, určeném státními hranicemi, se jedná o prakticky bezchybný koncept. V dnešním prostředí Evropské unie, které vytváří jednotný trh, jehož prakticky každý aspekt života je ovlivňován moderními technologiemi, je samotný koncept teritoriality narušován, a v mnoha oblastech prolamován buď prostřednictvím právní úpravy nebo judikatorní praxe. Máme za to, že princip teritoriality je přežitkem, který dnes, zejména v kontextu digitálních technologií, neplní svoji originální úlohu a stává se překážkou pro efektivní fungování kolektivní správy.

Na úrovni Evropské unie docházelo k překonávání teritoriality nejprve prostřednictvím soudních rozhodnutí, postupně se přidala doporučení Komise, a tyto snahy vyústily ve vydání harmonizačních směrnic,⁷²¹ které se v poslední době zabývají zejména úpravou oblasti kolektivní správy a autorského práva v digitálním prostoru. Ačkoliv byla kolektivní správa zejm. prostřednictvím Směrnice částečně harmonizována, v právní úpravě stále zůstávají zásadní mezery. V rámci kolektivní správy se princip teritoriality nejvíce projevuje v monopolním postavení kolektivních správců. Identifikovali jsme, že monopol vzniká fakticky ve dvou rovinách. První vrstvou monopolu je vztah organizací kolektivní správy směrem k nositelům práv, druhá vrstva je vztahem kolektivního správce směrem k uživatelům.

Existence monopolu v rámci kolektivní správy je s právní úpravou v souladu, pokud jsou smluvní vztahy uzavírány v zájmu autora, který se pak projevuje v co nejvyšší volnosti při dispozici s dílem. Zde se v úpravě monopolního postavení setkávají řešené otázky teritoriálních aspektů a autonomie vůle autora. Pokud je totiž nositel práv limitován ve výběru kolektivního správce, který bude jeho práva spravovat, máme za to, že se jedná o limitaci jeho smluvní volnosti. Ačkoliv je totiž nositel práv oprávněn zvolit si

---

⁷²⁰ Tento vývoj je paradoxní zejména vzhledem k dřívějšímu odmítnutí centrálního portálu pro poskytování multiteritoriálních licencí Evropskou komisí (viz výše).

⁷²¹ K tomu více viz podkapitola 3.3 Vývoj kolektivní správy v mezinárodních úmluvách a právu EU.

k výkonu jeho majetkových práv k dílům zahraničního kolektivního správce, fakticky se bude jednat pouze o výkon práv mimo území jeho bydliště. V současném teritoriálně nastaveném systému tak nemá nositel práv faktickou šanci pověřit výkonem svých práv na území svého bydliště kolektivního správce se sídlem v jiném státě.

Směrnice o kolektivní správě sice monopol kolektivní správy neodstraňuje, nicméně zavádí prvky, které současný systém narušují. Kromě nezávislých správců práv, o kterých bude pojednáno v další kapitole, se jedná o úpravu licencí pro více území k právním k užití hudebních děl online. Poskytování licencí pro více území má být krokem k usnadnění pohybů v digitálním prostoru, má se zasadit o vyšší transparentnost realizovaných činností kolektivním správcem a působit jako nástroj boje proti pirátství. V tento okamžik dle našeho názoru převažují pozitivní efekty pouze v případě Směrnicí o kolektivní správě zavedených pravidel transparentnosti. Co se týče hudebních děl, je úprava přinesená Směrnicí o kolektivní správě pouze jednou ze součástí, které tvoří žádoucí výsledný stav.

Ačkoliv můžeme jenom vítat finální realizaci úpravy multiteritoriálního licencování, faktická úprava již takové množství entusiasmů nepřináší. Ústřední osobou, na kterou právní úprava licencí pro více území cílí, jsou subjekty, které poskytují velké množství hudebního obsahu online. Z povahy online prostředí ve spojení s teritoriálním principem kolektivní správy musely tyto subjekty dříve buď získat licenci k repertoárům od kolektivních správců spravujících území, ze kterých byla poskytována služba dostupná, nebo omezit její dosah technickými prostředky (geoblocking). Úprava se týká licencování hudebních děl, nicméně cílí pouze na licencování práv autorů hudební a textové složky díla. Oproti tomu na práva výkonných umělců a výrobců zvukových záznamů již licence pro více území nedosahuje. Faktickým důsledkem je tedy možnost poskytovatelů hudebního obsahu online získat licenci pouze k hudbě a textu hudebních děl – co se týče práv výkonných umělců a výrobců zvukových záznamů, systém získání licence k těmto právním zůstává stejný.

Na českém území prozatím k udělování licencí pro více území nedochází,⁷²² nemůžeme tedy zhodnotit skutečný dopad a efektivitu právní

---

⁷²² Kolektivní správce OSA, který je k poskytování licencí pro více území případně (pokud naplní zákonné podmínky) způsobilý, je prozatím neposkytuje. V budoucnosti se toto může změnit, neboť v rámci konzultace k implementaci Směrnice o kolektivní správě uvedl, že se v oblasti hodlá angažovat. Viz bod 2.10 Důvodové zprávy k Autorskému zákonu.

úpravy. Prozatím tedy přeshraniční licencování probíhá dosavadní formou s užitím recipročních smluv mezi kolektivními správci. Ač jsme našli v úpravě licencí pro více území jistý prostor pro konkurenci kolektivních správců a zároveň jsme vyjádřili obavy ohledně možné ho vývoje, zůstává tato hypotéza prozatím nepotvrzená (či nevyvrácená). Přesto však vidíme v nástroji poskytování licencí pro více území nástroj, který může započít budoucí proměnu kolektivních správců, kteří nebudou součástí teritoriálního systému, ale na základě poskytovaných služeb a specializací si vybudují svou pozici na jednotném digitálním trhu.

Kapitola 6:

ALTERNATIVNÍ ZPŮSOBY KOMPENZACE NOSITELŮ PRÁV

Celou touto prací se prolíná myšlenka, že prakticky všechny skupiny uživatelů, ty, které vytvářejí autorská díla, pečují o ně, nebo je užívají, jsou nespokojené se současným stavem právní úpravy, respektive nástrojů, které mohou využívat. Setkáváme se s názory, že autoři děl nedostávají za svou tvorbu odpovídající finanční odměnu, že autoři nemohou dostatečně svobodně nakládat se svými díly, že jsou uživatelé limitováni ve svých právech na užívání Internetu a přístup ke kultuře, že autorské právo nestíhá vývoj technologií, že by mělo zaniknout nebo se radikálně transformovat.⁷²³ Vzhledem k trendům v soukromém právu, které velí soustředit se na možnost subjektu autonomně se rozhodovat, zdá se být logickým krokem analyzovat, jakým způsobem může nositel práv v souladu s tímto trendem přistoupit k výkonu svých nezadatelných práv. V nevyhnutelné situaci, kdy se autorské právo ocitá v bludišti představovaném uličkami nových technologií, je nuceno si hledat cestu k rovnováze mezi právy uživatele a nositele práv neznámými cestami. Modely, které považujeme v kontextu kolektivní správy za alternativní, jistým způsobem projevují pozitivní znaky deviace od dlouhodobě vnímaného standardu správy autorských práv majetkových.

6.1 POVAHA VÝSLEDKŮ TVŮRČÍ ČINNOSTI AUTORA A LESSIGOVO VNÍMÁNÍ KULTURY

Z hlediska teoretickoprávního hledíme v rámci evropského právního prostoru na práva autora k jeho výtvorům zejm. z hlediska teorií přirozenoprávních, kdy první takové myšlenky můžeme vysledovat v dílech Johna Locka.⁷²⁴ Ten ve svém Dvojím pojednání o vládě, v eseji o vlastnictví, vychází z premisy, že každý člověk vlastní

---

⁷²³ Srov. ADAMOVIČ, Zuzana. Autorské právo de lege ferenda. *Právní obzor: teoretický časopis pre otázky štátu a práva*. Bratislava: Ústav štátu a práva SAV, 2013, Roč. 96, č. 5, s. 459–471. ISSN 0032-6984. s. 459.

⁷²⁴ TAVANI, Herman. T. Locke, Intellectual Property Rights, and the Information Commons. *Ethics and Information Technology* [online]. 2005, 7(2), 87-97 [cit. 2019-04-14]. DOI: <https://doi.org/10.1007/s10676-005-4584-1>. ISSN 1572-8439.

svou osobu a všechno, co je prostřednictvím a pomocí této osoby vytvořeno.⁷²⁵ Tyto Lockovy myšlenky se staly předmětem debat nejen o povaze tzv. *commons*,⁷²⁶ ale též o povaze práva duševního vlastnictví, respektive práva autorského.⁷²⁷ Locke ve své práci zdůrazňuje, že každý má nezadatelné právo k tomu, co vytvoří – takové právo vyplývá z povahy vztahu člověka k vlastní osobě a investici, kterou vložením svých osobních atributů do vytvoření určitého díla udělal. Locke považuje autorská práva za obsahově totožná jako jiná majetková práva, ve stejné kategorii si tak můžeme představit práva k čemukoliv jinému, nemovitostem, osobním věcem, vynálezům. Toto pojetí vychází ze zmiňovaného přístupu k výtvořům lidské osoby. Jakmile člověk svou činností iniciuje vznik nebo transformaci určitého statku, vznikají mu majetková, vlastnická práva k takovému předmětu. Kretschmer v souvislosti uvádí, že individuální majetková práva se ukázala být efektivní odpovědí na omezenost zdrojů, prevencí proti jejich vyčerpání.⁷²⁸ To nicméně neplatí zcela v případě práv duševního vlastnictví, kde je tento nedostatek vyvoláván uměle, důvodem tak musí být selhání trhu – bez zavedení takového umělého nedostatku by byly faktickými náklady na tvorbu předmětů ochrany náklady na kopírování, a ke kreativní tvorbě by docházelo minimálně.⁷²⁹

Oproti tomu lze postavit stanoviska, která se přiklání k modelu, že autorské výtvořky jsou ze své podstaty veřejnými statky a mají tedy nevýlučný a nedistributivní charakter. Jako veřejný statek je v ekonomických teoriích standardně prezentováno např. zajištění obrany nebo veřejného osvětlení. Esenciální vlastností veřejných statků je, že všichni členové společnosti mají ze společných statků užitek a spotřebovávání takového statku jedním jedincem nezpůsobuje omezování dalších – tedy že by tito další byli nuceni omezit svou

---

⁷²⁵ „Man has a Property in his own Person. This no Body has any Right to but himself. The Labour of his Body, and the Work of his Hands, we may say, are properly his.“ § 27. LOCKE, John. *Second Treatise*: §§ 25--51. The University of Chicago Press [online]. [cit. 2019-04-14]. Dostupné z: <http://press-pubs.uchicago.edu/founders/documents/v1ch16s3.html>

⁷²⁶ Jako *commons* nazýváme tzv. statky určené k obecnému užití.

⁷²⁷ Srov. Defenses of Intellectual Monopoly: Private Property and Public Goods. In: BOLDWIN, Michele a David K. LEVINE. *Against Intellectual Monopoly*. New York: Cambridge University Press, 2008. ISBN 978-0-521-12726-4. s. 151 a násl.

⁷²⁸ Srov. problematika „obecní pastviny“. HARDIN, Garrett. The Tragedy of the Commons. *Science*. American Association for the Advancement of Science, 1968, roč. 162, č. 3859, 1243-1248.

⁷²⁹ KRETSCHMER, Martin. The failure of property rules in collective administration: rethinking copyright societies as regulatory instruments. *European Intellectual Property Review*. 2002, Roč. 24, č. 3, s. 126-137. ISSN 0142-0461. s.131.

spotřebu. Jednotlivá osoba nemůže být vyloučena z jejich spotřeby, a poskytování takového statku nepřináší vyšší náklady, je-li poskytován většímu množství osob, než když je poskytován pouze jedné osobě.⁷³⁰ Pokud uijeme výše uvedené příklady – nelze vyloučit osobu z užívání veřejného osvětlení, nelze někoho vyloučit z obrany státu – můžeme uvažovat, že toto vyloučení je ale ve skutečnosti možné – technicky proveditelné. Nicméně pokud se na otázku díváme z hlediska ekonomického, náklady, které by vznikly spolu s tímto vyloučením rozhodně nevyrovnejí užitek zbylých poživatelů daného veřejného statku. Veřejný statek je nedělitelný, všichni, kteří si tak přejí, spotřebovávají daný statek vedle sebe, přičemž tato spotřeba je téměř nijak neovlivňuje. Pokud však převedeme tato kritéria na statky, které splňují znaky autorského díla,⁷³¹ dostáváme se ovšem k ne tak zcela jednoznačným závěrům. Uvažme jejich nedistributivní charakter, tedy aspekt, zda v případě, kdy bude statek užívat další osoba, dojde ke snížení užítku ostatních. Pokud porovnáme tento aspekt s užíváním veřejného osvětlení, těžko dojdeme k závěru, že užitím (či konzumací) díla dojde ke snížení užítku ostatních. Zde je třeba mít na paměti dichotomii myšlenky samotného díla a jeho zaznamenání na hmotný substrát. Nepojednáváme zde o užití jednoho zaznamenaného exempláře (příkladem) knihy, ale daného literárního díla. Docházíme tak k závěru, že autorské dílo obdobně můžeme považovat až veřejný statek, jedinou, a zásadní výjimkou je existence jediného autora takového díla. Přesto však je autorské dílo určitou součástí kultury a tvoří vklad autora k prospěchu celé společnosti.

Lessig ve svých dílech rozlišuje kulturu na komerční a nekomerční.⁷³² Komerční kultura je již od počátku vytvářena za účelem zisku nebo je prostě prakticky bezprostředně předmětem prodeje. Kultura, kterou označuje za nekomerční, je tvořena zbytkem děl, které tuto definici nesplňují. Je to taková kultura, jejímž primárním cílem nebyl její prodej, její distribuce za odměnu. Taková kultura, která byla vytvořena původně jenom pro radost, z lásky k tvorbě nebo pro pobavení nebo snad poučení, nebyla původně přímým objektem

---

⁷³⁰ SAMUELSON, Paul A. The Pure Theory of Public Expenditure. *The Review of Economics and Statistics* [online]. 1854, 36(No. 4), 387-389 [cit. 2019-04-16]. Dostupné z: <http://links.jstor.org/sici?sici=0034-6535%28195411%2936%3A4%3C387%3ATPTOPE%3E2.0.CO%3B2-A>

⁷³¹ Srov. § 2 odst. 1 Autorského zákona.

⁷³² STRAKOVÁ, Lucie. 2014. Relace motivace autorů k tvorbě a možnosti používání veřejných licencí. In: ŠKOP, Martin, Michal MALANÍK a Markéta KLUSOŇOVÁ. *Kreativita v právu 2014: sborník příspěvků z konference*. Brno: Masarykova univerzita, 2014, s. 95-107. ISBN 978-80-210-7534-4. s. 99.

práva.⁷³³ Toto dnes již neplatí, neboť veškerá díla, která splňují stanovené požadavky pro ochranu autorským právem,⁷³⁴ této ochrany požívají. Činnosti, jako je vyprávění příběhů, zpěv písní nebo malování obrázků ve smyslu zábavy, jejímž cílem není na umění profitovat, jsou chráněné autorským právem stejně – jsou taktéž regulovaným objektem autorského práva.⁷³⁵

Lessig dále rozvíjí svou teorii odlišných druhů kultur pomocí ekonomiky komerční a ekonomiky sdílení. V případě komerční ekonomiky je v jádru věci její hodnota tvořena penězi, zatímco v případě ekonomiky je její hodnota tvořena jinak – právě sdílením, přičemž peněžní hodnota je ignorována.⁷³⁶ V dřívějších dobách byla existence ekonomiky sdílení a nekomerční kultury běžnou praxí, nicméně s postupnou regulací autorského práva za účelem ochrany nositelů práv a celkového zjednodušení systému tato dualita vymizela. V posledních desetiletích se nekomerční kultura – kultura sdílení – začíná opět rozvíjet, a důvodem jsou z velké části právě moderní technologie. Sdílení se stalo jednodušším, vznikly nové způsoby, které umožňují autorům sdílet tvorbu mimo svůj běžný okruh, který existuje v analogovém světě, v neposlední řadě se pak jedná o činnost daleko méně nákladnou, než tomu bylo dříve.

Můžeme se ptát, zda je existence takového dělení na místě a zda by případně takové dělení obstálo, aniž by tyto dvě ekonomiky parazitovaly jedna na druhé. Dle Lessiga to možné je, má za to, že komerční ekonomika a ekonomika sdílení mohou existovat paralelně vedle sebe a mohou nezávisle na sobě umožňovat účastníkům v nich profitovat.⁷³⁷ Součástí kritiky této teorie je možnost přizívování se jedné z ekonomik na druhé. To může probíhat oboustranně. Komerční ekonomika může využívat díla, která jsou součástí ekonomiky sdílení tak, že je použije opět pro generování zisku – „zkomercializování“. Díla, která jsou určena k volnému šíření, mohou být využita pro vznik nové či upravené komerční

---

⁷³³ LESSIG, 2004, op. cit., s. 7-8.

⁷³⁴ Viz § 2 odst. 1 Autorského zákona: „Předmětem práva autorského je dílo literární a jiné dílo umělecké a dílo vědecké, které je *jedinečným výsledkem tvůrčí činnosti autora a je vyjádřeno v jakékoli objektivně vnímatelné podobě (...)*“. K otázce obsahu pojmu jedinečnosti a tvůrčí činnosti lze doporučit práce Jana Zibnera: ZIBNER, Jan. *Jedinečnost jako pojmový znak autorského díla*. Brno, 2017. 125 s. Diplomová práce. Masarykova univerzita, Právnická fakulta. Vedoucí práce Matěj Myška; ZIBNER, Jan. *Tvůrčí činnost autora v kontextu technologického vývoje*. Brno, 2019. 120 s. Rigorózní práce. Masarykova univerzita, Právnická fakulta.

⁷³⁵ LESSIG, 2004, op. cit., s. 7-8.

⁷³⁶ LESSIG, 2004, op. cit., s. 177.

⁷³⁷ LESSIG, 2004, op. cit., s. 227.

tvorby. Ve druhém případě, který by byl pravděpodobněji vášnivěji diskutován než případ předešlý, může docházet k přenesení komerční kultury do kultury sdílení prostřednictvím nelegální činnosti – plagiátorství, neoprávněné rozmnožování autorských děl, jejich sdělování veřejnosti, či další způsoby protiprávního užití.

Jedním z navrhovaných mechanismů je obrácení současného modelu autorského práva na Internetu.⁷³⁸ Veškerá online užití by spadala pod správu kolektivního správce, resp. spadala by do modelu rozšířené kolektivní správy. V případě, že by nositel práv neměl zájem o správu svých online práv prostřednictvím kolektivního správce, měl by možnost ji vyloučit. Ve všech případech by nečinnost nositele práv signalizovala souhlas s výkonem správy kolektivním správcem.⁷³⁹ Jedná se o systém na první pohled ne nepodobný námi níže navrhovaného modelu s užitím poplatku flat fee. Zatímco ale v případě flat fee je aktivním článkem uživatel, který se hlásí k platbě autorskoprávního poplatku, v případě tohoto modelu je situace obdobná jako nyní. Kolektivní správce je nucen monitorovat činnost na Internetu, uživatelé jsou povinni ohlašovat veškerá užití, ke kterým na Internetu došlo, z čehož budou následně vypočítány a rozúčtovány odměny autorům. Máme za to, že v prostředí Internetu je třeba hledat nová řešení než se znovu nepřiliš úspěšně snažit napasovat stávající model, vytvořený pro analogová užití, na digitální prostředí.

6.2 NEZÁVISLÝ SPRÁVCE PRÁV⁷⁴⁰

Novinkou, která byla novelou Autorského zákona⁷⁴¹ zanesena do systému českého autorského práva,⁷⁴² je nezávislý správce práv (v angličtině *independent management entity*), institut, který posiluje autonomii vůle autora. Nejedná se již o subjekt, který by byl realitě neznámý, v České republice dokonce již před účinností novely autorského zákona (tj. na základě přímého účinku směrnice o

---

⁷³⁸ NÉRISSON, Sylvie. Remaining Scopes for Collective Management of Copyright in the Online World. In: LIU, Kung-Chung a Reto M. HILTY. *Remuneration of copyright owners*. New York, NY: Springer Berlin Heidelberg, 2017, s. 71-83. ISBN 978-3-662-53808-1. s. 81.

⁷³⁹ NÉRISSON, op. cit., s. 81.

⁷⁴⁰ Tato podkapitola vychází z STRAKOVÁ, Lucie. Nezávislý správce práv jako nový institut kolektivní správy. *Iurium Scriptum*, Olomouc: Nugis Finem, z.s., 2019, roč. III., č. 1, s. 61-72. ISSN 2570-5679.

⁷⁴¹ Na základě Směrnice o kolektivní správě.

⁷⁴² § 104 Autorského zákona.

kolektivní správě) vznikl Nezávislý správce práv s.r.o., který provozuje doménu *copymarket.cz*.⁷⁴³ Tato skutečnost, tedy existence nezávislého správce práv na českém území, byla v přímém rozporu s Důvodovou zprávou k novele Autorského zákona, která v době své publikace nejen že konstatovala, že žádný takový subjekt v České republice neexistuje (což se mohlo ještě ve chvíli vytváření Důvodové zprávy zakládat na pravdě), navíc uvedla, že vznik takového subjektu není plánován a pravděpodobně se tak bude jednat o nevyužitou, *mrtvou literu* zákona.⁷⁴⁴ Autorský zákon pak definuje nezávislého kolektivního správce v Dílu 7, § 104 následovně: „*Nezávislým správcem práv je právnická osoba, jejíž hlavní činností je podnikání nebo jiná výdělečná činnost, která je na základě smlouvy oprávněna spravovat autorská práva nebo práva s nimi související jménem více než jednoho nositele práv k jejich společnému prospěchu jako její jediný nebo hlavní účel své činnosti a ve které nemají majetkovou účast ani ji neovládají nositelé práv, jejichž práva spravuje.*“⁷⁴⁵ Autorský zákon dále zmiňuje, že Ministerstvo vede seznam nezávislých správců práv a § 104a doplňuje, která ustanovení o kolektivních správcích se týkají i nezávislého správce práv. Jedná se o ustanovení o transparentnosti,⁷⁴⁶ poskytování informací⁷⁴⁷ a hromadných a kolektivních smlouvách.⁷⁴⁸ Další úpravu tohoto institutu nezávislého správce práv Autorský zákon nepřináší. Z Důvodové zprávy vyčteme záměr regulovat nezávislé správce práv obdobně jako organizace kolektivní správy,⁷⁴⁹ což však již z jejich povahy ziskového subjektu (nezávislý správce práv vykonává správu autorských a příbuzných práv komerčně, za účelem dosažení zisku) nemožné. Nezávislý správce práv je rovněž omezen vůči možnosti nositelů práv účastnit se na něm majetkovým podílem, tito jej nesmí ani nijak ovládat. To nicméně neomezuje možnost jejich působení ve sféře kolektivní správy. Vzhledem k jejich pozici

---

⁷⁴³ ŠALOMOUN, Michal. Copymarket.cz [online]. 2019 [cit. 2019-08-15]. Dostupné z: <https://www.copymarket.cz/>

⁷⁴⁴ Bod. 2.11 Důvodové zprávy k Autorskému zákonu.

⁷⁴⁵ Směrnice o kolektivní správě je ve věci úpravy nezávislého správce práv taktéž poměrně stručná: „Pro účely této směrnice se rozumí: (...) „nezávislým správcem práv“ organizace, která je ze zákona nebo prostřednictvím postoupení, licence nebo jiného smluvního ujednání oprávněna spravovat jménem více než jednoho nositele práv autorská práva nebo práva s nimi související ke prospěchu nositelů práv jako svým jediným a hlavním účelem, a která: není přímo či nepřímou, v celém rozsahu ani zčásti, vlastněna ani ovládána nositeli práv a je svou podstatou ziskovou organizací;“ Čl. 3 b) Směrnice o kolektivní správě.

⁷⁴⁶ § 99f odst. 1 písm. a) až c) a f) až h), § 99j, § 102 a 102a Autorského zákona.

⁷⁴⁷ § 97b, § 98 odst. 2 Autorského zákona.

⁷⁴⁸ § 98a Autorského zákona.

⁷⁴⁹ Bod. 2.11 Důvodové zprávy k Autorskému zákonu.

ziskového subjektu mají unikátní pozici oproti klasické organizaci kolektivní správy, kdy nabízejí uživatelům a nositelům práv určitou službu, zprostředkování transakce, za účelem uspokojení všech zúčastněných. Jedná se vlastně o původní koncept kolektivní správy, jakožto usnadnění administrativy a poskytnutí potřebných znalostí pro kontakt mezi symbiotickými entitami autorů a uživatelů, navíc prakticky bez parazitického prvku. Nezávislý správce práv je ze své povahy konkurenta „tradičního“ systému kolektivní správy nucen jednak přesvědčit o své kvalitě, resp. o kvalitě jím poskytovaných služeb, a vybudovat si svou pozici. Nejedná se o lehkou pozici, neboť jsou omezeni jak množstvím služeb, které mohou poskytovat (např. limitace v oblasti typů užití spadajících do povinné kolektivní správy), tak např. chybějící mezinárodní sítě vybudovaných kontaktů (oproti např. recipročním smlouvám kolektivních správců).

Skutečná činnost nezávislého kolektivního správce bude pravděpodobně formována spíše praxí. Poměrně logickou motivací je skutečnost, že se jedná o komerční – ziskový subjekt. Vzhledem k tomu, že se nezávislý správce práv snaží konkurovat tak specifickým organizacím, jako jsou kolektivní správci, je možno očekávat, že na začátku bude jejich silnou stránkou jednoduché a přehledné fungování pro nositele majetkových práv i pro uživatele – k čemuž by mohla napomoci i poměrně vágní právní úprava. Stěžejním rozdílem mezi nezávislým správcem práv a doposud známými kolektivními správci je skutečnost, že nezávislý správce není vlastněn či ovládán nositeli práv ke spravovaným dílům, je subjektem, který správu práv provozuje v rámci své výdělečné činnosti za účelem hospodářského zisku. Není tedy např. omezen právní formou spolku.⁷⁵⁰ Čeští nezávislí správci práv prozatím bez výjimky zvolily formu společnosti s ručením omezeným.⁷⁵¹ I přes nedůvěru zákonodárce k tomuto institutu, vyjádřenou v Důvodové zprávě, se jedná o fungující subjekt. Jeho prozatímní směřování, efektivitu a reálný dopad na trh s autorskými díly budeme analyzovat dále.

6.2.1 První nezávislí správci práv v České republice a Evropě

Česká veřejnost se již tradičně staví k existenci institutu kolektivní správy obecně poměrně rezervovaně (budeme-li se vyjadřovat v korektních termínech odborné literatury). Za vinu to můžeme dávat jak nedostatečné osvětě, tak historickým

---

⁷⁵⁰ Viz § 96a odst. 3 písm. a) Autorského zákona.

⁷⁵¹ Seznam nezávislých správců práv. *Ministerstvo kultury* [online]. Praha: Ministerstvo kultury, 2018. [cit. 2018-11-29]. Dostupné z: <https://www.mkcr.cz/seznam-nezavislych-spravcu-prav-1640.html>

zkušenostem⁷⁵² s fungováním organizací kolektivní správy, které nebylo vždy bezchybné a jejichž organizace a způsob práce je obecně obtížný na pochopení. Když se tedy objevila možnost, jak vytvořit nový subjekt, který by (alespoň teoreticky) umožnil jednoduchou správu autorských děl tak, že autoři (resp. nositelé majetkových práv) nebudou potřebovat k obdržení odměny, která jim náleží, kolektivního správce v tradiční formě, Česká republika byla prvním státem, který tak učinil.⁷⁵³ Jednalo se o zapsání Nezávislého správce práv, s.r.o. do obchodního rejstříku, a to dne 8. března 2016.⁷⁵⁴ Mezitím Soundreef Ltd., který se prohlašuje být prvním nezávislým správcem práv, byl britským Úřadem duševního vlastnictví (British Intellectual Property Office) zapsán až k datu 18. března 2016.⁷⁵⁵ V otázce přednosti je třeba nicméně uvážit, že v té době nebyl Nezávislý správce práv s.r.o. prozatím zařazen do databáze Ministerstva kultury, které má zápis nezávislých správců práv v gesci.⁷⁵⁶ V současné době eviduje Ministerstvo kultury čtyři nezávislé správce práv,⁷⁵⁷ mimo Nezávislého správce práv, s.r.o., vystupujícího pod značkou Copymarket, se jedná o IS Media s.r.o.,

---

⁷⁵² Např. známé články o praktikách a fungování kolektivního správce OSA publikované v časopise Mladý svět pod názvem OSA Nostra z roku 1998 nebo 2003. TOMSOVÁ, Kamila. OSA nostra. *Mladý svět*. 2003, (7), případně výběr novinových článků a jiných zpráv o činnosti OSA: Tisk o OSA. *Jiří Hradec*. 2015. [cit. 2019-06-03]. Dostupné z: <https://www.jirihradec.cz/tisk/tisk.htm>

⁷⁵³ Nezávislý správce práv, s.r.o. byl zapsán do obchodního rejstříku dne 8. března 2016 s předmětem činnosti „činnost nezávislého správce práv dle Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/26/EU ze dne 26. 2. 2014 o kolektivní správě autorského práva a práv s ním souvisejících a udělování licencí pro více území k právům k užití hudebních děl online na vnitřním trhu“ a předmětem podnikání „správa práv autorských a práv s nimi souvisejících ku prospěchu nositelů práv“. Viz Nezávislý správce práv, s.r.o. In: Justice.cz [online]. Brno: Výpis z obchodního rejstříku, 2018. [cit. 2019-06-03]. Dostupné z: <https://or.justice.cz/ias/ui/rejstrik-firma.vysledky?subjektId=927106&typ=PLATNY>

⁷⁵⁴ Mezitím Soundreef Ltd., který se prohlašuje být prvním nezávislým správcem práv, byl britským Úřadem duševního vlastnictví (British Intellectual Property Office) zapsán až k datu 18. března 2016 (viz dále). British Intellectual Property Office Recognises Soundreef as an Independent Management Entity (IME). *CISION: PRNewswire* [online]. London, 2016, 4.4.2016 [cit. 2019-08-13]. Dostupné z: <https://www.prnewswire.com/news-releases/british-intellectual-property-office-recognises-soundreef-as-an-independent-management-entity-ime-574483611.html>

⁷⁵⁵ Ibid.

⁷⁵⁶ Nezávislý správce práv, s.r.o., MK ČR NSP 1/2017. Seznam nezávislých správců práv. *Ministerstvo kultury* [online]. Praha: Ministerstvo kultury, 2018 [cit. 2019-07-29]. Dostupné z: <https://www.mkcr.cz/seznam-nezavislych-spravcu-prav-1640.html>

⁷⁵⁷ Ibid.

Nezávislá kultura s.r.o. a Soundreef CZ s.r.o., který spravuje práva českých umělců v České republice a v zahraničí prostřednictvím Soundreef Ltd.⁷⁵⁸

Podle Směrnice o kolektivní správě vznikl také nezávislý správce práv Soundreef Ltd.,⁷⁵⁹ který byl již 18. března 2016 zapsán britským Úřadem průmyslového vlastnictví.⁷⁶⁰ Soundreef se tak stal dle dostupných zdrojů prvním zapsaným nezávislým správcem práv v Evropě,⁷⁶¹ přičemž aktivně (a úspěšně) soutěží s národními kolektivními správci. V tuto chvíli má v nabídce více než 150.000 skladeb, které komerčně poskytuje⁷⁶² a zastupuje více než 31 000 autorů.⁷⁶³

6.2.2 Problematické otázky nezávislého správce práv

Pokud pomineme možné problémy se zavedením praxe užívání nového způsobu správy autorských práv, můžeme objevit i otázky, které se vážou k právní podstatě institutu. V současné době je však stále nejzásadnějším problémem malé povědomí jak veřejnosti, tak zainteresovaných osob o fungování a možnostech nezávislého správce práv. Tomu nepřispívá ani skutečnost, že nezávislý správce práv není oprávněn spravovat všechny typy užití autorských děl a je tak třeba se i přes zastoupení nezávislým správcem práv obrátit ohledně povinné kolektivní správy na „tradiční“ kolektivní správce.

Kolektivní správa fungovala v českém právním systému až do účinnosti Směrnice o kolektivní správě na principu monopolu, kdy každý z kolektivních správců měl výhradní postavení v rámci spravovaných práv. Toto uspořádání vycházelo přímo ze zákona, neboť v § 98 odst. 6 písm. c) Autorský zákon před

---

⁷⁵⁸ *O nás* [online]. Soundreef, 2018. [cit. 2019-06-03]. Dostupné z: <http://www.soundreef.com/cs/o-nas/>

⁷⁵⁹ *Soundreef* [online]. UK: Soundreef, 2016. [cit. 2019-06-03]. Dostupné z: <http://www.soundreef.com/en/>

⁷⁶⁰ *Licensing bodies and collective management organisations* [online]. UK: GOV.UK, 2016. [cit. 2019-06-03]. Dostupné z: <https://www.gov.uk/guidance/licensing-bodies-and-collective-management-organisations#music-1>

⁷⁶¹ *British Intellectual Property Office Recognises Soundreef as an Independent Management Entity (IME)* [online]. UK: PR Newswire, 2018. [cit. 2017-06-03]. Dostupné z: <http://www.prnewswire.com/news-releases/british-intellectual-property-office-recognises-soundreef-as-an-independent-management-entity-ime-574483611.html>

⁷⁶² *Soundreef: About us* [online]. UK: Soundreef, 2018. [cit. 2019-06-03]. Dostupné z: <http://www.soundreef.com/en/about>

⁷⁶³ Ibid.

účinností novely uváděl, že: „*Ministerstvo udělí oprávnění žadateli (...) jestliže pro výkon téhož práva ve vztahu k témuž předmětu ochrany, a pokud jde o díla, pro výkon téhož práva k témuž druhu díla, nemá oprávnění již jiná osoba.*“ V této pozici tak před přímou aplikovatelností směrnice o kolektivní správě nebyl ani prostor pro to, aby na trh vstoupil další kolektivní správce, natož aby byla kolektivně spravovaná práva pod správou více než jednoho subjektu.⁷⁶⁴ Ačkoliv Směrnice o kolektivní správě monopol kolektivní správy jako takový výslovně nezrušuje (což Důvodová zpráva k Autorskému zákonu ještě zdůrazňuje), přesto tímto ustanovením vytváří prostor pro úpravy v systému správy majetkových práv autorských.

Trh tak byl rozdělen na šest segmentů, kdy každý z kolektivních správců spravuje práva jiných nositelů práv. V rámci připomínkového řízení k novele Autorského zákona byla rozporována vhodnost a nutnost zařazení ustanovení o nezávislém správci práv na základě Směrnice o kolektivní správě,⁷⁶⁵ a to zejména proto, že nezávislý správce práv nemůže na českém území působit právě z toho důvodu, že v ČR funguje monopol kolektivní správy.⁷⁶⁶ Směrnice o kolektivní správě sice přímo nezrušuje možný monopol kolektivní správy, nicméně již v bodu 15 Odůvodnění uvádí, že „*nositelé by měli mít možnost pověřit správou práv nezávislé správce práv.*“ V případě, že by byl zachován monopolní systém kolektivní správy, nositelé práv by takovou možnost mít nemohli. Prostřednictvím transpozice, resp. implementace evropských směrnic je harmonizace úprav jednotlivých členských států tak, aby byly zajištěny určité standardy napříč členskými státy.⁷⁶⁷ V současné době neexistuje v České republice legální monopol

---

⁷⁶⁴ Toto se pokoušela prolomit BSA (Bezpečnostní softwarová asociace), která zažádala Ministerstvo o udělení oprávnění pro výkon kolektivní správy v oblasti počítačových programů. Nejednalo by se tedy o výkon kolektivní správy více subjektů k jedné oblasti, ale vytvoření oblasti nové. V tomto případě Ministerstvo poukázalo na fakt, že dobrovolná kolektivní správa by nebyla v oblasti počítačových programů účelná a povinná kolektivní správa není možná. Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 2. února 2011. Čj. 5 As 38/2008 - 288, č. 2293/2011 Sb. Bezpečnostní softwarová asociace - Svaz softwarové ochrany Ministerstvo kultury. *Nejvyšší správní soud* [online]. Nejvyšší správní soud, © 2011 [cit. 2019-08-03]. Dostupné z: http://www.nssoud.cz/files/SOUDNI_VYKON/2008/0038_5As_080_20110209091118_prevedeno.pdf

⁷⁶⁵ Například v rámci připomínky ALAI Česká republika. Novela autorského zákona v mezirezortním připomínkovém řízení. *ALAI Česká republika* [online]. Praha: ALAI Česká republika, 2015. [cit. 2019-06-03]. Dostupné z: <http://www.alai.cz/?id=21>

⁷⁶⁶ K monopolu kolektivní správy viz podkapitola 5.2 Monopol kolektivní správy.

⁷⁶⁷ Viz ŠÍŠKOVÁ, Naděžda a Václav STEHLÍK. *Evropské právo 1 - ústavní základy Evropské unie*. Praha: Linde, 2007. ISBN 978-80-7201-680-8. s. 137.

kolektivní správy, nicméně k opuštění faktického monopolu prozatím také úplně nedošlo. Kolektivní správce OSA v roce 2017 podle Výroční zprávy spravoval práva pro 9 429 nositelů práv,⁷⁶⁸ v případě Copymarketu se tohoto systému účastnilo v době zpracování této práce 43 interpretů,⁷⁶⁹ v případě dalších nezávislých správců se tyto informace nepodařilo zjistit.

6.2.2.1 Problematika hromadných smluv

Vzhledem k existenci rozšířené kolektivní správy, tedy fikci zákonného zastoupení (povinné kolektivní správy),⁷⁷⁰ je v případě, že si autor nevyhradil právu patřičných práv pro sebe,⁷⁷¹ proto, aby organizace kolektivní správy nemohly vybírat poplatky za užití, které spadají do toho režimu, třeba vyloučit její účinky. Rozšířená kolektivní správa je definována právě skutečností, že ačkoliv nositelé práv nejsou zastupovanými autory, v rámci uzavřených hromadných smluv (smlouva s uživatelem pro celý rozsah děl, který je kolektivním správcem spravován) je oprávněn spravovat i tyto. Aby tak nositel autor dosáhl režimu, že bude mít v dispozici maximální možné množství práv a rozhodovacích možností, je vhodné vyloučit účinky této hromadné smlouvy.⁷⁷² Jedná se o relativně jednoduchý úkon, kdy nositel majetkových práv musí vyloučit jednostranným úkonem rozšířenou kolektivní správu. Vyloučení musí být vykonáno jak vůči nabyvateli, tak vůči kolektivnímu správci.⁷⁷³ Zpravidla vyloučení vůči nabyvateli/uživateli díla je jednodušší, neboť je možné využít i alternativních metod jako opatření díla veřejnou licencí, kdy ve směru k nabyvateli díla lze považovat tento úkon za vyloučení účinků hromadné smlouvy. Kolektivní správce však musí mít možnost se o vyloučení rozšířené kolektivní správy prokazatelně

---

⁷⁶⁸ Výroční zpráva spolku OSA za rok 2017. OSA [online]. Praha, 2018. [cit. 2019-06-03]. Dostupné

z: http://www.osa.cz/media/144935/scan%20auditovan%C3%A9%20%C3%BA%C4%8Detn%C3%AD%20z%C3%A1v%C4%9Brky%20osa_31.12.2017%20vyrocni_zprava.pdf

⁷⁶⁹ Copymarket.cz: Vyhledat skladbu. Copymarket.cz [online]. 2018. [cit. 2019-06-03] Dostupné z:

<https://www.copymarket.cz/filter/11?paramFilter36=375¶mFilter37=269¶mFilter38=271&send=Filtrovat&do=filterForm-submit&group=11>

⁷⁷⁰ Viz také oddíl 4.2.2 Rozšířená kolektivní správa.

⁷⁷¹ § 97e odst. 4 Autorského zákona.

⁷⁷² Nově má nositel práv možnost udělit bezúplatné oprávnění i pro užití spadající do režimu kolektivní správy.

⁷⁷³ Shodně TELEČ, TŮMA, op. cit. s. 828.

dozvědět, nositel práv musí zaslat kolektivnímu správci oznámení o vyloučení účinků nebo užít jiný dohledatelný způsob, konkrétní forma však určena není.

Možným řešením pro shromažďování informací o vyloučení účinků hromadné smlouvy je registr vyloučených děl, do kterého by měl každý zainteresovaný účastník přístup, a to buď provozovaný z titulu Ministerstva kultury, jakožto definiční autority v oblasti kolektivní správy, nebo některý ze soukromých subjektů. Vzhledem k nutné důvěryhodnosti takového rejstříku, aby nedocházelo k situacím, kdy v rejstříku by byla díla zanesena neoprávněně, je třeba ošetřit systém vkladatelů. Ministerstvo kultury takový rejstřík v současné době neprovozuje a ani jeho další aktivity v oblasti kolektivní správy takovému kroku nenasvědčují.

Naproti tomu v oblasti soukromého sektoru takový systém v podobě webových stránek již vznikl, a to jako sesterský projekt *copymarket.cz* provozovatele Nezávislý správce práv s.r.o.⁷⁷⁴ Ačkoliv počet děl, respektive repertoárů, u kterých došlo skrze stránky *vyloceniucinkuhromadnesmlouvy.cz* k vyloučení, se v březnu 2017 pohybuje prozatím v jednotkách, jedná se o krok směrem k vyjasnění vztahů mezi nositeli práv, nabyvateli a kolektivními správci. Možné zneužití systému je omezeno nutností registrace nositele práv, kdy se tento vystavuje riziku smluvní pokuty a povinnosti náhrady škody v případě vyloučení účinku hromadné smlouvy u děl, u kterých neměl právo tento úkon učinit.

Vyloučení účinku hromadné smlouvy není pro možnost využívat služeb nezávislého správce práv nezbytné.⁷⁷⁵ Nicméně v případě, že má nositel práv zájem vykonávat správu dotčených správ pro sebe, potažmo nemá zájem na tom, aby jej kolektivní správce z titulu rozšířené správy zastupoval a vybíral za něj odměnu, je nezbytné, aby byl tento krok realizován. I v ostatních případech lze jediné doporučit vyloučení účinků hromadné smlouvy – pokud by tak nositel majetkových práv neučinil, může se uživatel děl, která nejsou vyloučena z režimu kolektivní správy dostat do situace, že ačkoliv bude užívat díla skrze nezávislého kolektivního správce – tedy bude mít k užití potřebnou licenci, kolektivní správce OSA nebo Intergram bude argumentovat, že stále taková díla spravuje v rámci

---

⁷⁷⁴ *Vyloučení účinku hromadné smlouvy: Databáze vyloučených předmětů ochrany* [online]. Nezávislý správce práv s.r.o., 2016. [cit. 2019-06-03]. Dostupné z: <http://www.vyloceniucinkuhromadnesmlouvy.cz/>

⁷⁷⁵ Srov. ŠALOMOUN, Michal. Vyloučení účinků hromadné smlouvy: Informace o důvodech vyloučení. *Copymarket.cz* [online]. Nezávislý správce práv s.r.o., 2018. [cit. 2019-06-03]. Dostupné z: <https://copymarket.cz/hromadna-smlouva>

rozšířené kolektivní správy – a to až do doby, než mu bude doručeno oznámení o vyloučení účinků hromadné smlouvy.

Nezávislý správce práv IS Media pak na svých stránkách uvádí, že vyloučil účinky rozšířené kolektivní správy k autorským dílům, která spravuje, ve vztahu ke všem kolektivním správcům „již v roce 2017“.⁷⁷⁶ Tento nezávislý správce práv cílí na jednoduché poskytování přehrávače s hudbou, která nepodléhá režimu rozšířené kolektivní správy. Aby byla zajištěna právní jistota uživatelů tohoto přehrávače, IS Media pro všechny nositele majetkových práv, kteří poskytují svou hudbu pro tento přehrávač, automaticky vylučuje na základě smluvních ujednání rozšířenou kolektivní správu vůči kolektivnímu správci.⁷⁷⁷

6.2.3 Fungování systému Nezávislý správce práv, s.r.o.

Jak již bylo zmíněno výše v textu, Nezávislý správce práv, s.r.o. je prvním subjektem tohoto typu, působícím na českém území a jedním z prvních v Evropské unii. Provozuje doménu copymarket.cz, která slouží k nabízení uzavření on-line licenční smlouvy k užití hudby, a to za teoreticky⁷⁷⁸ za jakýmkoliv účelem. V úvodu stránky nabízí Copymarket uživateli patnáct dlaždic⁷⁷⁹ s jednotlivými typy užití hudebních děl (od „*provozují stránku na stahování hudby*“, „*chci vypálit hudbu na CD a prodávat ji*“ přes „*pouštím hudbu v obchodě*“ až po „*hrají písně u táboráku nebo na oslavách narozenin*“ a další).⁷⁸⁰ V případě, že si potenciální uživatel nevybere z této nabídky, může pomocí odkazu a vyfiltrování konkrétního užití vybrat specifickou licenci, která bude sedět jeho účelu. Následně se potenciálnímu uživateli zobrazí jednoduchý formulář, kterým je specifikován

⁷⁷⁶ Právní ochrana a zastupování. *Is media* [online]. Zlín: IS media, 2018. [cit. 2019-06-03]. Dostupné z: <https://www.ismedia.cz/pravni-ochrana>

⁷⁷⁷ Viz čl. 2 odst. 3 Smlouvy o zastupování. Dostupné z: Smlouva o zastupování autorských majetkových práv a práv souvisejících s právem autorským. *Is media* [online]. Zlín: IS media, 2018. [cit. 2019-06-03]. Dostupné z: <https://www.ismedia.cz/static/doc/nositel-prav/Smlouva%20o%20zastupovani%20-%20IS%20Media%20-%20jednotlivec.pdf>

⁷⁷⁸ Slovo teoreticky v tomto případě odkazuje na fakt, že šíře činnosti nezávislého správce práv se nerovná šíři působení kolektivního správce, což však může být (a pravděpodobně v mnoha případech bude) pro širokou veřejnost nerozeznatelným rozdílem.

⁷⁷⁹ Celkový počet licencí dostupných na stránkách Copymarket pro jednotlivá užití děl je 963, aby byly postiženy všechny situace, které mohou nastat. Viz Katalog licencí: Informace o licencích. *Copymarket.cz* [online]. 2018. [cit. 2019-06-03]. Dostupné z: <https://www.copymarket.cz/katalog-licenci>.

⁷⁸⁰ ŠALOMOUN, Michal. *Copymarket.cz* [online]. 2019 [cit. 2019-08-15]. Dostupné z: <https://www.copymarket.cz/>

obsah uzavírané licenční smlouvy (zejm. se jedná např. o účel užití, časový rozsah nebo počet posluchačů) a také konkrétní hudební díla, k jejichž užití má následně nabyvatel práva. Je možno zvolit pouze skladby, které jsou poskytovány zdarma (případně jsou v současné době dílem volným),⁷⁸¹ v takovém případě se hradí pouze režijní poplatek ve výši 50,- Kč. To je minimální výše, jaké může režijní poplatek dosáhnout, v dalších případech je vypočten jako osm procentních bodů z ceny objednaných licencí.^{782,783} Ceny jednotlivých skladeb, které určují sami autoři, kteří je zadávají do systému a kteří také mohou ceny libovolně měnit, se pohybují od jedné koruny⁷⁸⁴ do asi sta korun v závislosti zejména na době trvání udělené licence, komerčním či nekomerčním způsobům užití, počtu posluchačů a typu hudební produkce. To je velký rozdíl oproti tradičnímu systému kolektivní správy, kde jsou ceny standardně stanovovány paušálně dle sazebníku, nikoliv dle jednotlivých skladeb.⁷⁸⁵

Systém Copymarket deklaruje, že funguje jako klasický Internetový obchod⁷⁸⁶ – což je ale třeba brát v kontextu nabízených objektů, kterými jsou licence k autorským dílům, nikoliv, jak je obvyklé, služby nebo věci. Zároveň je vhodné upozornit, že ačkoliv systém Copymarket s tímto pojmem v jiných částech své nabídky operuje, v žádném případě se zde nejedná o udělování veřejné

---

⁷⁸¹ Vzhledem k povaze Copymarket lze považovat přinejmenším za úsměvné, že zásadním procentem hudebních děl poskytovaných Copymarketem jako dílo volné jsou skladby Karla Hašlera, jednoho ze zakladatelů OSA. Viz např. OSA: 95 let OSA – výroční zpráva 2014. OSA [online]. Praha, 2018. [cit. 2019-06-03] Dostupné z: http://www.osa.cz/media/129714/osa_rocenka2014.pdf. s. 5.

⁷⁸² Ceník: Informace o cenách. *Copymarket.cz* [online]. 2018. [cit. 2019-06-03]. Dostupné z: <https://www.copymarket.cz/cenik>

⁷⁸³ Režijní srážky OSA se oproti tomu pohybují mezi 6 a 28 %. CENÍK POSKYTOVANÝCH SLUŽEB. OSA [online]. Praha, 2019 [cit. 2019-08-15]. Dostupné z: <https://www.osa.cz/storage/DownloadTranslation/1-2000/109-attachment-Cenik-poskytovanych-sluzeb-od-01072019.pdf>

⁷⁸⁴ Např. licence pro píseň Lay lay od interpreta Jezerel pro užití na komerční diskotéce po dobu tří dnů pro 100 posluchačů stojí 2 Kč. Licence pro stejnou píseň stojí 100 Kč, je-li uzavřena na jeden rok pro neomezené množství posluchačů. Vyhledat skladbu. *Copymarket.cz* [online]. 2018. [cit. 2019-06-03]. Dostupné z: <https://www.copymarket.cz/filter/?paramFilter24=170¶mFilter3=1¶mFilter5=113¶mFilter4=8&send=Filtrovat&do=filterForm-submit&group=2>

⁷⁸⁵ Uživatelé si předem nemohou prohlédnout ceny jednotlivých skladeb a jejich užití pro rozličné účely.

⁷⁸⁶ Fungování systému Copymarket: Jak Copymarket funguje? *Copymarket.cz* [online]. 2018. [cit. 2019-06-03]. Dostupné z: <https://www.copymarket.cz/fungovani>

licence⁷⁸⁷ ve smyslu (nejčastěji) softwarových licencí typu GNU GPL, BSD nebo MIT, ani veřejných licencí Creative Commons, používaných obvykle pro autorská díla mimo software. Budoucí nabyvatel licence využívá nabídku nositele majetkových práv k dílu. Autor (nositel majetkových práv k předmětu ochrany) využívá zdarma v této kapitole analyzovaný systém, kdy na základě vlastního uvážení zvolí, jaké licence je možno k dílu poskytovat a buď dle šablon, které systém poskytuje, nebo dle vlastní vůle ocení jednotlivé skladby, které chce pomocí systému nabízet.⁷⁸⁸ Na základě nabídky nositelů majetkových práv (a volných děl zařazených v systému) si může budoucí nabyvatel licence prostřednictvím systému Copymarket jako zprostředkovatele vybrat licenci, která slouží jeho zamýšlenému účelu užití děl. Je možno zvolit všechna díla poskytovaná pro dané užití (licence pro celý repertoár) nebo selektovat jednotlivá díla, která jsou předmětem zájmu budoucího nabyvatele. Následuje potvrzení výběru, tedy podoby licenční smlouvy, a výzva k úhradě ceny licence a poplatku za užití systému Copymarket. Právě uhrazením ceny je licenční smlouva účinná a uživatel může vybraná díla užívat po dobu nejdéle jednoho roku pro stanovený účel.⁷⁸⁹

Podobnost s klasickým elektronickým obchodem můžeme vysledovat ve způsobu uzavření licenční smlouvy. Kupující přijde na stránky elektronického obchodu, vybere si položky, které má zájem zakoupit, a zboží, které má v košíku, zaplatí. Nejedná se tedy o standardní situaci při uzavírání kupní smlouvy v elektronickém prostředí, kdy k uzavření smlouvy dochází v okamžiku, kdy objednávka zboží dojde provozovateli e-shopu.⁷⁹⁰ Nicméně občanský zákoník počítá i s formou uzavření licenční smlouvy faktickým provedením úkonu, není tedy nutné, aby se analogicky opakovala situace s e-shopem a vstupem přijetí

---

⁷⁸⁷ Veřejná licence je bezúplatná licence uzavíraná konkludentně, s neurčitým počtem nabyvatelů, na celou dobu ochrany díla, je prakticky neodvolatelná, opravňuje nabyvatele dílo dále šířit a typicky je užívána na Internetu.

⁷⁸⁸ Nabízená autorská díla se do systému fyzicky nenahrávají, Copymarket pouze eviduje jejich metadata vložená nositelem majetkových práv. Fungování systému Copymarket: Jak Copymarket funguje? *Copymarket.cz* [online]. 2018. [cit. 2019-06-03]. Dostupné z: <https://www.copymarket.cz/fungovani>

⁷⁸⁹ Ibid.

⁷⁹⁰ Srov. komentář k § 1745 In: HULMÁK, M. a kol. *Občanský zákoník V. Závazkové právo. Obecná část (§ 1721–2054). Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2014, 1335 s. ISBN 978-80-7400-535-0; Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 15. ledna 2004. Sp. zn. 32 Odo 442/2003. *Nejvyšší soud* [online]. Nejvyšší soud, © 2014 [cit. 2019-09-03]. Dostupné z: http://nsoud.cz/Judikatura/judikatura_ns.nsf/WebSearch/95120AB8FB3E51C5C1257A4E00699E1C?openDocument&Highlight=0

nabídky sféry vlivu navrhovatele, pro uzavření licenční smlouvy tedy postačí faktický úkon užívání díla v souladu s licenčními podmínkami.

Vztahy mezi poskytovateli licencí (nosieli majetkových práv) a nabyvateli (uživateli autorských děl) a Nezávislým správcem práv, s.r.o. se řídí obchodními podmínkami služby Copymarket.⁷⁹¹ Nositel majetkových práv jako poskytovatel dle nich zmocňuje Nezávislého správce práv, s.r.o. k poskytnutí licence nabyvateli za cenu, kterou si sám v systému zvolil. Nezávislý správce práv, s.r.o. je tím zmocněn nejen k nabízení děl registrovaných nositelem majetkových práv v systému, ale i k jeho zastupování v případech, kdy dojde k neplnění uzavřených licenčních smluv s uživateli.⁷⁹²

Devízou Copymarketu a dalších nezávislých správců práv je možnost uživatelů vybrat si a zaplatit poplatek pouze za předměty ochrany, které budou skutečně využívat. V případě licencování repertoáru kolektivního správce má uživatel komfort užití všech děl (pokud není ujednáno jinak), která se v katalogu kolektivního správce nacházejí (včetně nezastupovaných autorů). To je spojeno i s faktorem ekonomickým – v případě nezávislého správce práv je schopen sám poměrně lehce regulovat cenu, kterou je ochoten zaplatit, navíc je režijní marže nezávislého správce práv přibližně poloviční oproti sazbám kolektivních správců.

6.2.3.1 Aspekt důvěry

V rámci systému Copymarketu můžeme vysledovat, že důležitým aspektem, na kterém systém stojí, je aspekt důvěry. Prvním okamžikem je vkládání děl do systému. Přestože jsou vkladatelé povinni se jako nositelé majetkových práv k dílům identifikovat pomocí úředně ověřené žádosti,⁷⁹³ přesto již nijak není kontrolováno, zda k dílům, která jsou do systému vkládána, vykonává vkladatel

---

⁷⁹¹ Obchodní podmínky služby Copymarket.cz: Obchodní podmínky používání systému. *Copymarket.cz* [online]. 2018. [cit. 2019-06-03]. Dostupné z: <https://copymarket.cz/obchodni-podminky>

⁷⁹² § 12 odst. 1.-3. Obchodní podmínky služby Copymarket.cz: Obchodní podmínky používání systému. *Copymarket.cz*. 2018. Citováno dne 29.11.2018. Dostupné z: <https://copymarket.cz/obchodni-podminky>. Právní poradenství a zastupování ve věcech autorského práva nabízí i nezávislý správce práv IS Media, a to bezplatně. Právní ochrana a zastupování. *IS media* [online]. Zlín: IS media, 2018. [cit. 2019-06-03]. Dostupné z: <https://www.ismedia.cz/pravni-ochrana>

⁷⁹³ § 6 a 7 Obchodních podmínek. Obchodní podmínky služby Copymarket.cz: Obchodní podmínky používání systému. *Copymarket.cz* [online]. 2018. [cit. 2019-06-03]. Dostupné z: <https://copymarket.cz/obchodni-podminky>

majetková práva. Stejně tak v případě, kdy uživatel vstupuje do systému a vybírá díla ke konkrétnímu užití, systém nekontroluje (ani nemá jak), zda byla díla užitá až po uzavření licenční smlouvy. Copymarket sice považuje licenční smlouvu za uzavřenou až okamžikem uhrazení licenčního poplatku,⁷⁹⁴ užití díla před uhrazením je tedy čistě nelegálním aktem neoprávněného užití autorského práva, nicméně přesto se systém z velké části spoléhá na to, že *slib zavazuje a smlouvy mají být splněny*, a na rozdíl od tradičních způsobů kolektivní správy nevykonává kontroly u svých uživatelů.

Související aktivitou, založenou z velké části také na poctivosti uživatelů a jejich vzájemné důvěře, je užívání veřejných licencí Creative Commons.⁷⁹⁵ Jednou ze součástí webových stránek Copymarketu je stránka zabývající se licencemi Creative Commons ve vztahu ke kolektivní správě a obecně institutu nezávislého správce práv. Stránka dokumentuje obecný problém ve filosofii licencí Creative Commons, tedy skutečnost, že celá komunita je vybudována na důvěře mezi poskytovateli a nabyvateli licencí. Vzhledem k veřejné povaze těchto licencí je licenční smlouva uzavírána konkludentně pouze užitím díla v souladu s danými licenčními podmínkami. Neexistuje fyzická kopie takové smlouvy a eskalujícím prvkem problému je pak skutečnost, že dílo pod danou licenci nemusí na Internetu zůstat ani okamžik déle, pokud se tak poskytovatel licence rozhodne, či může dílo vystavit pod úplně jinou licenci. Neexistuje žádný rejstřík děl, která by byla pod veřejnými licencemi vystavena a zpětná dohledatelnost důkazu o takové skutečnosti je tak vysoce obtížná.⁷⁹⁶ Jedním, taktéž nedokonalým řešením, je pořizování *printscreenu* ke každému z děl, které nabyvatel pod veřejnou licenci užívá. Pokud pomineme administrativní náročnost takových úkonů, ani jejich věrohodnost a důkazní hodnota nemusí být vysoká.

Nezávislý správce práv je entitou, která byla ze strany zákonodárců považována za neschopnou reálného fungování, přesto ještě před transponováním směrnice o kolektivní správě do českého právního řádu vznikl první z dnešních čtyř českých nezávislých správců. I přes entusiastický start se prozatím nezdá, že by nezávislý kolektivní správci převzali větší část „trhu“

---

⁷⁹⁴ § 5 Obchodních podmínek. Ibid.

⁷⁹⁵ Více viz oddíl 6.4.2 Creative Commons.

⁷⁹⁶ Ani služby typu Webarchiv nemohou být v těchto situacích často nápomocny. *Webarchiv: Památník českého internetu* [online]. Praha: Národní knihovna, 2019 [cit. 2019-09-01]. Dostupné z: <https://www.webarchiv.cz/cs/>

s autorskoprávními poplatky.⁷⁹⁷ Důvodem je pravděpodobně omezená znalost jejich fungování mezi nositeli majetkových práv a potenciálními uživateli, stejně jako prozatím ne příliš uživatelsky přívětivé prostředí. Problematickým aspektem je i to, že nezávislí správci práv neberou (prozatím) příliš v úvahu komplexitu vytvářeného díla, zejm. co se týče umělců, na vytvoření jejichž děl se podílí nejenom autoři hudby a textu, ale také výkonní umělci,⁷⁹⁸ zvukaři a nahrávací společnosti.⁷⁹⁹

Nezávislí správci práv by však mohli být jednou z odpovědí na požadavky uživatelů, pohybujících se běžně v prostředí Internetu, kteří jsou často ochotni autorské poplatky nositelům majetkových práv uhradit, nicméně požadují, aby se poplatky dostaly skutečně autorům daných děl, aby byl takový proces jednoduchý a snadno realizovatelný – nejlépe právě prostřednictvím Internetu. To by mohla být deviza, kterou v tuto chvíli klasičtí kolektivní správci nedisponují. Do budoucna by mohly být tyto smlouvy uzavírány i prostřednictvím tzv. *smart contracts*,⁸⁰⁰ což by mohlo situaci ještě zjednodušit a zpřístupnit uživatelům. Prozatím jsme však v situaci, kdy sledujeme budování pozic lehké kavalerie nezávislých správců práv oproti historicky monopolními postaveními obrněným pevnostem dosavadních kolektivních správců.

---

⁷⁹⁷ V rámci rozebíraného systému Copymarket tvoří prozatím největší část děl dílo autorskoprávně volná. Srov. ŠALOMOUN, Michal. Copymarket.cz: Vyhledat skladbu [online]. 2019 [cit. 2019-08-15]. Dostupné z: <https://www.copymarket.cz/filter/1?paramFilter6=168¶mFilter3=0¶mFilter5=0¶mFilter4=0&send=Filtrovat&do=filterForm-submit&group=1>

⁷⁹⁸ Zejména zde je třeba respektovat práva výkonných umělců, zastupovaných Intergramem. V těchto případech může dojít k vymáhání pohledávek z bezdůvodného obohacení vzhledem k užití díla výkonného umělce, a to i v případě, že si uživatel opatřil licenci u nezávislého správce práv. Oproti tomu čeští kolektivní správci této situaci momentálně předcházejí zřízením jednotného kontaktního místa. Viz např. Autorské právo: Mám TV/rozhlasový přijímač v restauraci (kadeřnictví, obchodě). Komu jsem povinen platit autorské odměny? Ministerstvo kultury [online]. 2019 [cit. 2019-08-15]. Dostupné z: <https://www.mkcr.cz/caste-dotazy-737.html>

⁷⁹⁹ Minimálně systém Copymarket.cz se již připravuje na aktualizaci a rozšíření poskytovaných služeb. Nově by se měl vtahovat i na další díla, kromě děl hudebních. Dle informací podaných zakladatelem Copymarketu Michalem Šalomounem dne 30. října 2018.

⁸⁰⁰ K obsahu pojmu smart contract (smart kontrakt) viz poznámky od čarou v pododdílu 6.6.2.1 Užití smart kontraktu pro platby za užití autorských děl.

6.3 POSKYTOVÁNÍ OBSAHU V REŽIMU VEŘEJNÝCH LICENCÍ

Užívání *veřejných licencí*⁸⁰¹ na Internetu (i mimo něj) se stalo naprosto standardním a legitimním způsobem sdělování díla veřejnosti a umožnění nakládání s autorským dílem. Veřejné licence působí silně ve prospěch autonomie vůle autora. Současné praxi však nutně předcházelo mnoho diskuzí, potýkání se s rozličnými problémy, i legislativní vývoj. Vznik institutu veřejných licencí byl umožněn rozvojem Internetu a novými možnostmi, které s sebou moderní technologie přinesly, veřejné licence jsou nástrojem, který vznikl přímo k posílení autonomie nositelů práv. Systém autorského práva v minulosti neumožňoval jednoduše poskytnout výsledky autorovy tvorby volně uživatelům, aniž by s každým jednotlivým zájemcem uzavřeli licenčním smlouvu. Autor, jakožto pán svého díla, nebyl schopen legálně poskytnout své dílo plošně uživatelům, aniž by je uvedl do právní nejistoty. Nutně tedy musel vzniknout instrument, který by autorům takové jednání umožnil. Na tomto případu můžeme sledovat, jak se mění tendence autorů k nakládání s díly. S tímto trendem zároveň souvisí také nové marketingové aktivity, způsoby distribuce děl a dalších předmětů směrem k uživatelům a obecně nové možnosti financování autorské tvorby. Sledujeme obrovský nárůst tvorby uživatelů na Internetu, kdy nehovoříme přímo o autorech vznikajících děl, ale o *uživatelsky vytvářeném obsahu (user generated content)*.⁸⁰² Spolu s tímto se proměňují i obchodní modely a vůbec vnímání takového vytvářeného obsahu jakožto předmětu obchodních vztahů. Veřejné licence tak mohou sloužit jako nástroj usnadňující kontraktační vztahy při současném respektování práv autora. Jakým způsobem však veřejné licence interagují se systémy kolektivní správy, bude blíže rozebráno v této kapitole.

Pokud se podíváme na historii interakcí kolektivních správců s veřejnými licencemi, nelze ji, obdobně jako u dalších alternativ k tradičnímu systému kolektivní správy, označit za přílišně amikální, v lepších dobách lze říci, že se blíží k toleranci.⁸⁰³ S proměňujícími se obchodními modely dochází mnoho nositelů

---

⁸⁰¹ K širšímu pojednání o struktuře veřejných licencích, zejména licencích Creative Commons pak lze odkázat na tato díla: JANSÁ, Petr. *Právní aspekty implementace projektu „Creative Commons“ v České republice*. Praha, 2008. Diplomová práce. Univerzita Karlova v Praze; MYŠKA, Matěj, Libor KYNCL, Radim POLČÁK. *Veřejné licence v České republice*. V Tribuně EU vyd. 1. Brno: Tribun EU, 2012, 130 s. ISBN 978-80-263-0343-5; STRAKOVÁ, 2014, op. cit.

⁸⁰² K problematice user generated content viz např. analýza kanadské právní úpravy YU, Peter K. *TOWARD THE DEVELOPMENT OF A USER-FRIENDLY COPYRIGHT REGIME: CAN THE CANADIAN EXCEPTION BE TRANSPLANTED ABROAD?* [online]. [cit. 2019-08-14]. Dostupné z: <https://pdfs.semanticscholar.org/f7c0/ac4af38bf751f9bcde8a46a76b65c98a9ed.pdf>

⁸⁰³ K tomuto srov. např. HORÁK, op. cit., s. 109.

práv ke zjištění, že je pro ně snazší oslovovat svou cílovou skupinu přímo, bez využití prostředníků ve formě nakladatelů nebo kolektivních správců.⁸⁰⁴ Pro nositele práv znamená takový krok nárůst souvisejících činností (zejména administrativních), proto je pro některé z nich přijatelnější zůstat v zažitém systému. Rozvoj užívání veřejných licencí v posledních dvou dekadách je však neopominutelný a jak kolektivní správci, tak legislativní úprava je bere čím dál více v zřetel.

Veřejné licence slouží jako nástroj nositele práv, který umožňuje poskytnout zájemci (budoucímu nabyvateli licence) oprávnění k užití díla, a to pokud možno za minimalizace formálních požadavků na smluvní transakci. Veřejná licence k dílu je ve všech případech poskytována nabyvateli bez nároku na finanční odměnu, vždy umožňuje nabyvateli dílo dále sdílet, a takovou nabídku licence není možné prakticky odvolat, stejně jako vypovědět již uzavřenou licenční smlouvu. Jansa vymezil definici veřejné licence následovně. Jedná se o: „*Nevýhradní bezúplatnou licenci poskytovanou autorem po celou dobu ochrany díla neurčitému okruhu osob, která opravňuje nabyvatele díla dále šířit a kterou konkludentně získá každý, kdo dílo v souladu s licencí užívá.*“⁸⁰⁵ Dále se budeme zabývat jedním typem veřejných licencí – Creative Commons.⁸⁰⁶ Důvodem je zejm. míra jejich používání, mimo oblast software se jedná o nejpoužívanější typ veřejných licencí, jsou preferovaným typem licencí i v projektech Evropské unie,⁸⁰⁷ zároveň s nimi pracuje i rozebíraný Nezávislý správce práv s.r.o.⁸⁰⁸

---

⁸⁰⁴ HORÁK, op. cit., s. 110.

⁸⁰⁵ JANSA, Petr. *Právní aspekty implementace projektu „Creative Commons“ v České republice*. Praha, 2008. Diplomová práce. Univerzita Karlova v Praze. s. 28.

⁸⁰⁶ Organizace Creative Commons (Creative Commons Corporation) byla založena v roce 2001 v USA Lawrencem Lessigem. Její cíle však dnes přesahují vytváření a péči o sadu veřejných licencí, organizace se angažuje v rámci otevřeného vzdělávání, prosazování diverzity, otevřených technologií a mnoha dalších oblastí. Tvůrci licencí Creative Commons se inspirovaly dřívějšími projekty, zejména se jedná o vytváření licencí k (open source) software, nejznámějším a nejzásadnějším projektem jsou GNU GPL licence Richarda Stallmana. Viz také STRAKOVÁ, 2014, op. cit., s. 16 a násl.; *Creative Commons* [online]. 2014 [cit. 2019-06-15]. Dostupné z: <http://creativecommons.org/>

⁸⁰⁷ Jedná se o důsledek požadavku šíření veškerých výsledků v režimu Open Access. Jedná se jak o program Horizon 2020 viz Horizon 2020 [online]. 2019 [cit. 2019-05-27]. Dostupné z: <http://ec.europa.eu/programmes/horizon2020/>; Horizont 2020 [online]. Praha: Technologické centrum AV ČR, 2013, 32 s. [cit. 2019-05-27]. ISBN 978-80-86794-43-3; Viz následující doporučení: EVROPSKÁ KOMISE. Guidelines on recommended standard licences, datasets and charging for the reuse of documents. EUR-lex [online]. [cit. 2019-08-14]. Dostupné z: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=uriserv:OJ.C_.2014.240.01.0001.01.ENG

6.3.1 Creative Commons

Nositelé práv dnes čím dál častěji hledají (a nacházejí) alternativní způsoby, jak šířit svou tvorbu, vnímání distribuce a poskytování děl se obecně proměňuje. Poměr zastánců tradičního modelu ve formě zastoupení uměleckou agenturu nebo kolektivním správcem a uzavírání „klasických“ licenčních smluv, a poměr těch, kteří se přiklánějí k modelů užívajícím veřejné licence, nemáme k dispozici, můžeme však odkázat např. na stále se zvyšující počet děl, licencovaných pod některou z licencí Creative Commons.⁸⁰⁹ Samotný mechanismus⁸¹⁰ veřejných licencí a licencí Creative Commons již problém (v akademických kruzích) nepředstavuje, soudy mnohokrát rozhodovaly spory,⁸¹¹ které v sobě zahrnovaly užívání těchto licencí. Creative Commons je projekt, jehož cílem je usnadnit sdílení děl, umožnit transfer od autorů⁸¹² k subjektům, které mají zájem díla užívat.⁸¹³ Tato transakce by měla být co nejjednodušší, pouze se zdarma poskytovaným základním setem pravidel, vymezených v licenčních podmínkách.⁸¹⁴ Cílem

---

⁸⁰⁸ Viz podkapitola 6.2 Nezávislý správce práv.

⁸⁰⁹ V roce 2006 bylo děl dostupných pod některou z Creative Commons licencí asi 50 milionů. Toto číslo se v roce 2017 vyšplhalo na téměř 1,5 miliardy. MERKLEY, Ryan. A Transformative Year: State of the Commons 2017. *Creative Commons* [online]. 2018 [cit. 2019-08-14]. Dostupné z: <https://creativecommons.org/2018/05/08/state-of-the-commons-2017/>

⁸¹⁰ Organizace Creative Commons vydává set základních šesti licencí, které v sobě kombinují permissivní a restriktivní prvky. Nositel práv sám určuje, jak umožní nabyvateli s předmětem licence nakládat. Jednotlivé prvky licence je možno zobrazovat pomocí jednoduchých, srozumitelných piktogramů.

⁸¹¹ Srov. Rozsudek soudu prvního stupně Holandska v Amsterdamu, ze dne 9. března 2006. Adam Curry c.s. proti Audax c.s. Věc 334492 / KG 06-176 SR. 2006. Dostupné z: <http://wiki.creativecommons.org/images/3/38/Curry-Audax-English.pdf>; Rozsudek soudu prvního stupně Německa v Kolíně, ze dne 5. března 2014. Věc 28 O 232/13. 2014. Dostupné z: <http://www.lhr-law.de/wp-content/uploads/2014/03/geschw%C3%A4rztes-Urteil-LG-K%C3%B6ln-2.pdf>; Rozsudek soudu prvního stupně Belgie v Nivelles, ze dne 26. října 2010. Lichôdmapwa proti L'asbl Festival de Théâtre de Spa. Věc 09-1684-A. 2010. Dostupné z: http://wiki.creativecommons.org/images/f/f6/2010-10-26_A%27cision-trib.-Nivelles-Lichodmapwa.pdf

⁸¹² Na vzniku nahrávky hudebního díla se typicky podílí větší množství osob – v případě zájmu o udělení licence k takovému dílu se musí všechny zúčastněné strany na takovém postupu shodnout. Investice nahrávacích společností do nahrávek hudby začínajícího umělce se může pohybovat mezi 150 a 500 tisíci dolarů. How record label invests. *IFPI* [online]. 2014 [cit. 2019-08-14]. Dostupné z: <https://www.ifpi.org/how-record-labels-invest.php>

⁸¹³ Více viz např. LESSIG, 2004, op. cit.

⁸¹⁴ Doplníme zde k terminologickému zakotvení veřejných licencí, že organizace Creative Commons poskytuje soubor licenčních podmínek, nikoliv návrhy licenčních smluv. Licenční smlouva je uzavírání konkludentně mezi poskytovatelem předmětného díla a jeho nabyvatelem. Obsahem takové smlouvy je pak vymezení poskytovaných oprávnění, tedy poskytnutí (veřejné)

Creative Commons je umožnit nositelům práv v co největší šíři realizovat svá majetková práva k dílům, a to zejména tak, že jim umožňuje samostatně si určovat podmínky, za kterých bude daný předmět ochrany poskytován uživatelům.⁸¹⁵ Nositele práv v zásadě formou poskytnutí licence Creative Commons vykonávají svá majetková práva formou jejich aktivního omezení vzhledem k jejich dalšímu nakládání s nimi. Rozsah tohoto omezení pak závisí na zvolení konkrétní licence.⁸¹⁶ Pro nositele práv je značným benefitem veřejných licencí jejich přirozená virální povaha. V případě zveřejnění díla pod licencí Creative Commons se samo přirozeně dál dostává do kruhů, k nimž by poskytovatel sám neměl běžně přístup.

Ačkoliv Jedna z nejkomplicovanějších situací, se kterou se nositelé práv i uživatelé děl setkávají, je nutnost vypořádání se s rozšířenou kolektivní správou, kdy kolektivní správce spravuje práva, která nejsou řazena do systému povinné kolektivní správy, ani mu nebyla aktivně svěřena ke správě nositelem práv. V situaci, kdy se nositelé práv sami aktivně snaží umožnit uživatelům nabýt zdarma licenci k dílu, je absurdita rozšířené kolektivní správy a omezení autonomie vůle autorů ještě zřejmější. Cílem této části je prozkoumat relaci organizací kolektivní správy a možnosti licencování předmětů ochrany pomocí veřejných licencí, s důrazem na Creative Commons. Veřejné licence se zdají být jedním z institutů, které tvoří přímou reakci na vývoj moderní informační

---

licence právě za podmínek vytvořených organizací Creative Commons. V této kapitole používáme termín licence Creative Commons i ve smyslu uzavírané smlouvy za použití veřejně dostupných podmínek Creative Commons.

K tomuto více viz MYŠKA, Matěj, Libor KYNCL, Radim POLČÁK a Jaromír ŠAVELKA. *Veřejné licence v České republice*. Brno: Tribun EU, 2012, 130 s. ISBN 978-80-263-0343-5. s. 37 a násl.; MYŠKA, Matěj. *Výzvy autorskému právu v informační společnosti*. Brno, 2015. 207 s. Disertační práce. Masarykova univerzita, Právnická fakulta. Vedoucí práce Pavel Koukal. s. 89 a násl. Proti tomuto výkladu se staví Mikita. Srov. MIKITA, Peter. *Licence Creative Commons v prostředí českého právního řádu*. KŘÍŽ, J. et. al. *Aktuální otázky práva autorského a práv průmyslových*. Sbor. Praha: Univerzita Karlova 2010. s. 53-61.

⁸¹⁵ Dusollier vyjádřil obavy, že veřejné licence negativně ovlivňují vnímání fungování Internetu, resp. sdílení autorských děl na Internetu a dopady autorského práva. Veřejné licence mají údajně působit zmatení uživatelů, kteří se z důvodu jejich existence domnívají, že autorská díla jsou na Internetu zdarma. Máme však za to, že zde můžeme odkázat na § 4 odst. 1 Občanského zákoníku a obecnou gramotnost chování na Internetu. Navíc dodejme, že v případě většiny uživatelů Internetu přichází znalost problematiky veřejných licencí a jejich funkce až druhotně. Více viz DUSOLLIER, Séverine. *The Master's Tools v. The Master's House: Creative Commons v. Copyright*. *Columbia Journal of Law & Arts*, 2006, roč. 29, s. 271–293.

⁸¹⁶ Základních druhů licencí Creative Commons je šest, v nich se kombinují jednotlivé atributy licencí, přičemž se dále dělí na vývojové (např. 3.0, 4.0) a jazykové verze. Více viz Creative Commons [online]. 2014 [cit. 2014-06-15]. Dostupné z: <http://creativecommons.org/>

společnosti, což zejména ve spojení s kolektivní správou, modelem, který byl ne nepodobně reakcí na první moderní revoluční vynálezy v oblasti kultury,⁸¹⁷ vytváří množství třecích ploch. Ač se dnes cíl Creative Commons rozšiřuje, původním a stále jedním z hlavních cílů je „*to build a layer of reasonable, flexible copyright in the face of increasingly restrictive default rules.*“⁸¹⁸ Užívání licencí Creative Commons se poměrně rychle rozšířilo jak mezi nositele práv, tak mezi uživatele předmětů ochrany. Vztah s organizacemi kolektivní správy byl však často komplikovaný, v počátcích často doprovázený nedůvěrou v tento institut, a dosahující až k zákazům užívání licencí Creative Commons členy organizací kolektivní správy.⁸¹⁹ Pouze několik organizací kolektivní správy doposud zareagovalo na trend veřejných licencí a možnost jejich začlenění do stávajícího systému. Formou pilotních projektů⁸²⁰ se snaží vyzkoušet fungování dvojkolejného systému, ve kterém budou autoři moci vykonávat svá práva jak formou svěřením správy majetkových práv kolektivnímu správci, tak formou poskytnutí veřejné licence – zejména pro nekomerční užití.

Licenční podmínky Creative Commons pamatují i na nutnou úpravu vztahu ke kolektivní správě. V předchozí verzi 3.0 licencí Creative Commons znělo příslušně ujednání následovně: „*Práva na odměnu za užití Díla podle tohoto ujednání jsou upravena následovně: i) Tímto ujednáním nejsou dotčena práva na odměnu za užití Díla, která poskytovatel nemůže neuplatnit nebo se jich vzdát, zejména práva povinně kolektivně spravovaná. ii) Ve všech ostatních případech se poskytovatel zavazuje svá práva na odměnu za užití Díla podle tohoto ujednání neuplatnit nebo se jich tímto vzdává.*“⁸²¹ Licence zde narovnávají v minulosti nejasný vztah zejména s povinnou kolektivní správou, kdy jasně určují, že poskytování veřejných licencí funguje mimo systém zejm. povinně kolektivní

---

⁸¹⁷ Viz kapitola 3: Vývoj kolektivní správy.

⁸¹⁸ „*Vybudovat vrstvu přiměřeného, flexibilního autorského práva s ohledem na stále restriktivnější výchozí pravidla.*“ [překlad autorka] MERKLEY, Ryan. Creative Commons: History. Creative Commons [online]. 2018 [cit. 2019-08-14]. Dostupné z: <https://wiki.creativecommons.org/wiki/History>

⁸¹⁹ GOWERS, Andrew. *Gowers review of intellectual property*. Norwich: HMSO, 2006. ISBN 01-184-0483-0. s. 94.

⁸²⁰ Srov. Denmark KODA. Creative Commons [online]. 2018 [cit. 2019-08-14]. Dostupné z: <http://creativecommons.org/weblog/entry/798>

⁸²¹ Čl. 3 písm. e) CC BY 3.0 Česko [online], [cit. 2019-08-14]. Dostupné na <http://creativecommons.org/licenses/by/3.0/cz/legalcode>

správy.⁸²² Nositel práv se není schopen povinné kolektivní správy práv k dílu vzdát, a vzhledem k jeho titulu lze jediné souhlasit s tím, že autorskoprávní odměny, které kolektivní správce v rámci povinné kolektivní správy získá, přináležejí autorovi. V rámci dalších systémů kolektivní správy (rozšířené a dobrovolné kolektivní správy) se nositel práv uzavřením licenční smlouvy ve formě veřejné licence zavazuje svá práva neuplatnit nebo se jich vzdát.⁸²³ Užití těchto systémů je tedy poskytnutím veřejné licence vyloučeno. V poslední verzi licencí Creative Commons 4.0 se odměnami v rámci kolektivní správy nebo jiných systémů zabývá čl. 2 písm. b) odst. 3: „V maximálním možném rozsahu dovoleném účinnou právní úpravou se Poskytovatel vzdává veškerých práv na odměnu za Vaše vykonávání Licencovaných práv, ať už přímo či prostřednictvím kolektivního správce podle jakéhokoli dobrovolného, nebo zákonem stanoveného nebo povinného systému kolektivní správy, kterého lze nevyužít. Ve všech ostatních případech si Poskytovatel výslovně vyhrazuje právo takovou odměnu dostávat, a to i pokud je Licencovaný obsah užit jinak než pro Nekomerční účely.“⁸²⁴ Verze 4.0 obdobně jako verze předchozí zavazuje poskytovatele práv k vzdání se veškerých odměn za vykonávání práv, pokud je to možné, či pokud je možné takového systému nevyužít. Novinkou je ale dovětek, že v případě, že se nositel práv (terminologií licence Poskytovatel) nemůže odměny vzdát nebo se nemůže neparticipovat na takovém systému, vyhrazuje si právo odměnu dostávat. Nová verze licencí Creative Commons se cíleně snaží zahrnout všechny eventuality, které v případě udělování licencí nastávají.⁸²⁵ Zde lze vidět snahu eliminovat možné spory

---

⁸²² Srov. HORÁK, Filip. Veřejné licence a kolektivní správa práv. *Revue pro právo a technologie*. [Online]. 2013, č. 8, s. s. 96-117. [cit. 2019-08-17]. Dostupné z: <https://journals.muni.cz/revue/article/view/5016>. s. 108 a násl.

⁸²³ Problematickým aspektem je nemožnost vyloučení provozování rozhlasového nebo televizního vysílání díla dle § 97e odst. 4 písm. e) dle § 97e odst. 2 Autorského zákona. Přestože je toto užití řazeno mezi práva spravovaná v režimu rozšířené kolektivní správy, není možné jej z jejího režimu vyloučit. Tedy i přes vyloučení rozšířené kolektivní správy, tedy nevyužití práva na odměnu v souladu s podmínkami veřejné licence, není možné provozování rozhlasového a televizního vysílání z dosahu kolektivního správce vyjmout. Z toho důvodu došlo i ke známému sporu v rámci kampaně *Hrajeme svobodnou hudbu!* Mezi Českou pirátskou stranou a kolektivním správcem OSA (mimo další předvedené argumenty, např. dnes již částečně překonaný, resp. proměňující se (viz Nález Ústavního soudu ze dne 21. května 2019, sp. zn. III. ÚS 3102/16. Dostupné z: https://www.usoud.cz/fileadmin/user_upload/Tiskova_mluvci/Publikovane_nalezky/2019/III_US_3102_16_na_web.pdf) argument potenciální recepce viz Čec C-306/05, SGAE proti Rafael Hotels.). Ke zmiňovanému sporu srov. HORÁK, op. cit., s. 112 a násl.

⁸²⁴ Čl. 2 písm. b) odst. 3 Creative Commons BY-NC-SA 4.0 Mezinárodní. CC BY-NC-SA 4.0 Mezinárodní. Dostupné z: <https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/legalcode.cs>

⁸²⁵ S ohledem na to, že nová verze licencí je vytvořena tak, aby její jednotlivé verze byly totožné, pouze v jiném jazyce, nikoliv portované, jako tomu bylo u verzí předchozích, zásadním cílem

ohledně možnosti či povinnosti účastnit se na systému povinné kolektivní správy. Co se týče případu, kdy je *Licencovaný obsah užit jinak než pro Nekomerční účely*,⁸²⁶ mohli bychom zde na první pohled vycítit snahu vyřešit otázku kolize možnosti udělit licenci pro nekomerční účely i v případě, kdy je nositel práv zastupován v režimu dobrovolné kolektivní správy. Nicméně, pomineme-li, že licence Creative Commons 4.0 byly vydány již v roce 2013, dostáváme se do stavu, kdy by nositel práv porušoval jak smlouvu o zastupování kolektivním správcem, tak licenční podmínky licence Creative Commons, kde se zavazuje nevyužít takového systému kolektivní správy, u kterého je to možné. Jediným řešením je v tomto případě, tj. v případě účasti na systému dobrovolné kolektivní správy, možnost vynětí děl, která má autor zájem licencovat od licencí Creative Commons, ze správy kolektivním správcem. Nicméně jedná se pouze o odměnu, která se vztahuje vyloženě k licencovaným právům. Pokud se tedy licence na určitá práva nevztahuje, k těmto může nositel práv klasicky čerpat autorskoprávní odměnu v rámci kolektivní správy.

Česká odnož Creative Commons⁸²⁷ se dlouhodobě pokoušela navázat s národními kolektivními správci dialog, který by vedl k vyjasnění vztahu jednotlivých kolektivních správců k užívání licencí Creative Commons. Poměrně úspěšně se to podařilo v případě kolektivního správce DILIA, tato jednání vyústila v soubor situací, ve kterých se může poskytovatel licence (nositel práv k předmětu ochrany) ocitnout.⁸²⁸ Zcela zásadní byla dohoda ohledně rozšířené kolektivní správy, kdy DILIA deklaruje, že v případech, kdy se dozví o tom, že k určitému dílu byla poskytnuta licence Creative Commons, která umožňuje i komerční užívání díla, bude takovou skutečnost považovat za vyloučení účinků hromadné smlouvy.⁸²⁹ DILIA se o poskytnutí licence může dozvědět jak od autora (nositele práv) k dílu, tak i od uživatele díla nebo jiné osoby.⁸³⁰ Tato dohoda tak

---

bylo také najít řešení, které je realizovatelné ve většině jurisdikcí. Jednou z oblastí, která byla řešena, je právě oblast kolektivní správy.

⁸²⁶ Čl. 2 písm. b) odst. 3 Creative Commons BY-NC-SA 4.0 Mezinárodní.

⁸²⁷ *Creative Commons* [online]. 2014 [cit. 2019-06-15]. Dostupné z: <http://creativecommons.org/>

⁸²⁸ Kolektivní správa: Dilia. *Creative Commons Česká republika* [online]. 2014 [cit. 2019-09-02]. Dostupné z: <http://www.creativecommons.cz/kolektivni-sprava/dilia>

⁸²⁹ Část B. Ibid.

⁸³⁰ V rámci DILIA se jedná o právo na vysílání děl rozhlasem (§ 21 Autorského zákona), právo na živé nedivadelní provozování literárního díla (§ 19 Autorského zákona), právo na sdělování díla počítačovou nebo obdobnou sítí (§ 18 odst. 1, 2 Autorského zákona).

přeběhla dobu, neboť její podmínky byly obdobné, jako právní úprava *de lege lata*.⁸³¹

6.3.2 Poskytnutí oprávnění k výkonu práv nikoliv za účelem přímého nebo nepřímého prospěchu

Významným znakem licencí Creative Commons je jejich nekomerční základ. Doložka v čl. 2 písm. b odst. 3 veřejné licence Creative Commons BY-NC-SA 4.0 Mezinárodní ukládá poskytovateli licence povinnost vzdát se kteréhokoliv systému kolektivní správy, *kteřého lze nevyužít*. V českém právním řádu je takovým systémem kolektivní správa dobrovolná, případně kolektivní správa rozšířená.⁸³² Autoři, kteří se za účinnosti minulé právní úpravy účastnili systému dobrovolné správy měli pouze dvě možnosti – v případě zájmu o udělení veřejné licence museli patřičná díla z působnosti správy práv kolektivním správcem vyjmout,⁸³³ či byli nuceni se tohoto režimu vůbec neúčastnit. Jedině v takovém případě mohli svá díla licencovat za použití licence Creative Commons. Pokud by licenci Creative Commons smluvně zastupovaný nositel práv poskytl, mohla by mu být udělena pokuta ze strany kolektivního správce za porušení podmínek smlouvy o zastupování. Dle současné právní úpravy by k takové situaci mohlo dojít v případě, kdy by zastupovaný nositel práv⁸³⁴ poskytoval licenci za účelem komerčního prospěchu. Opět by se dopouštěl jednání, které by bylo kvalifikováno jako porušení smlouvy o zastupování, uzavřené s příslušným kolektivním správcem, a vystavoval by se riziku sankce.

Autorský zákon nově umožňuje poskytovat oprávnění k výkonu práv, jde-li o užití nikoliv za účelem přímého nebo nepřímého prospěchu i v případě, že správu takových práv *svěřil* kolektivnímu správci,⁸³⁵ tedy v případě, že se jedná o díla spravovaná v rámci smluvní kolektivní správy. Nicméně nositel práv je povinen kolektivního správce předem o takovém poskytnutí práv informovat. Zákon stanovuje, že výkonu povinné a rozšířené kolektivní správy se toto nositelovo právo nedotýká. Co se týče veřejných licencí, může smluvně zastupovaný nositel práv poskytnout své dílo pouze pod licencí Creative Commons, jejíž součástí je nekomerční prvek – aby byla splněna podmínka

---

⁸³¹ Viz oddíl 6.3.3 Poskytnutí bezúplatného oprávnění.

⁸³² Viz také podkapitola 4.2 Právní režim kolektivní správy.

⁸³³ § 97a odst. 6 Autorského zákona.

⁸³⁴ Dle § 97e odst. 1 Autorského zákona

⁸³⁵ § 97a odst. 5 Autorského zákona.

poskytnutí nikoliv za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského prospěchu.

6.3.3 Poskytnutí bezúplatného oprávnění

V případě, že nositel není dobrovolně zastupovaným autorem, může udělit licenci pro práva spadající do režimu dobrovolné kolektivní správy, nebo (po vyloučení účinků hromadné smlouvy) pro práva, která spadají do režimu rozšířené kolektivní správy. Co se týče kolektivní správy povinné, nastupuje zde klauzule druhé věty citovaného odstavce.⁸³⁶ Vzhledem k tomu, že nositel nemůže sebe ani svá díla vyjmout z režimu povinné kolektivní správy, vyhrazuje si v těchto případech poskytovatel za současného udělení veřejné licence Creative Commons v licenčních podmínkách autorskou odměnu za práva spravovaná v rámci povinné kolektivní správy dostávat.⁸³⁷

Licence Creative Commons jsou uzavírány konkludentně, projev vůle poskytovatele je směřován vůči neurčitému počtu nabyvatelů,⁸³⁸ a smlouva je uzavřena vykonáním určitého úkonu bez vyrozumění poskytovatele⁸³⁹ - v tomto případě se jedná o užití licencovaného díla.⁸⁴⁰ Ač se jedná o příhodný způsob uzavírání pro digitální prostředí, z hlediska prokázání uzavření smlouvy s (oprávněným) poskytovatelem licence byla situace v minulosti obtížnější. V případě, kdy se na oprávněného uživatele obrátil kolektivní správce s požadavkem na uzavření licenční smlouvy, ocitl se nabyvatel licence v situaci, kdy neměl k dispozici (obvykle) nic, co by uzavření smlouvy prokazovalo, a to z důvodu právě cílené neformálnosti a konkludentního uzavření licence. V případě, že nabyvatel nebyl schopen prokázat oprávněné užívání díla, dopouštěl se z pohledu kolektivního správce (který chrání zákonodárcem mu svěřená práva autora) neoprávněného užívání díla bez právního titulu a bezdůvodně se tak obohacoval. Neoprávněný zásah do práv autora nevyžaduje zavinění.⁸⁴¹ Pokud tedy bylo zasaženo do majetkových práv autorských, která jsou ve správě kolektivního správce, je tento aktivně legitimován a může se domáhat nápravy

---

⁸³⁶ Čl. 2 písm. b) odst. 3 Creative Commons BY-NC-SA 4.0 Mezinárodní.

⁸³⁷ Čl. 2 písm. b) odst. 3 Creative Commons BY-NC-SA 4.0 Mezinárodní.

⁸³⁸ V souladu s § 2373 odst. 1 Občanského zákoníku.

⁸³⁹ § 2373 odst. 2 Občanského zákoníku.

⁸⁴⁰ Viz úvodní ustanovení Creative Commons BY-NC-SA 4.0 Mezinárodní.

⁸⁴¹ TULÁČEK, Jan. Bezodůvodné obohacení podle autorského zákona. *Bulletin advokacie*. Roč. 2008, č. 7-8. ISSN 1210-6348. s. 35.

vzniklé situace dle § 99 odst. 1 písm. b) Autorského zákona. Nositel práv (poskytovatel licence) mohl této situaci zabránit vyloučením účinků hromadné smlouvy v případech, kdy je to možné,⁸⁴² případně poskytnutím prohlášení o poskytnutí takové licence nabyvateli.⁸⁴³

Nově by se však nositelé práv i uživatelé předmětů ochrany měli mít možnost spolehnout na úpravu umožňující udělení bezúplatného oprávnění,^{844,845} kdy jsou účinky hromadné smlouvy vyloučeny okamžikem, kdy se o úmyslu nositele práv poskytnout takové oprávnění dozví. Pokud nositel práv dle odst. 3 § 97e Autorského zákona projeví vůli vyloučit účinky hromadné smlouvy při poskytnutí *bezúplatného* oprávnění k výkonu práv, dochází k vyloučení účinků hromadné smlouvy okamžikem, kdy se o tom kolektivní správce dozví. Právní úprava zde doznala změny, neboť dle předchozího znění příslušných ustanovení bylo dovozováno, že při vylučování účinků hromadné smlouvy musí nositel práv vyloučit účinky hromadné smlouvy jak vůči kolektivnímu správci, tak vůči uživateli.⁸⁴⁶ Nově Autorský zákon vyžaduje vykonání tohoto jednostranného právního jednání, v případě poskytování bezúplatného oprávnění, pouze vůči kolektivnímu správci.⁸⁴⁷

Zároveň je otázkou, zda musí být projev vyloučení kolektivní správy vůči kolektivnímu správci při poskytnutí bezúplatného oprávnění učiněn samotným nositelem práv. Autorský zákon § 97 odst. 3 stanovuje, že účinky vyloučení hromadné smlouvy jsou vůči kolektivnímu správci vyloučeny až v okamžiku, kdy

---

⁸⁴² Nositel práv nemůže vyloučit rozšířenou kolektivní správu v případě provozování rozhlasového nebo televizního vysílání díla dle § 97e odst. 4 písm. d) Autorského zákona ve spojení s § 97e odst. 2 Autorského zákona. Výkon tohoto práva tak řadíme do tzv. kvazipovinné kolektivní správy.

⁸⁴³ Takový úkon je však zcela proti smyslu celého systému veřejných licencí.

⁸⁴⁴ Zde však musíme podotknout, že pojmy *nekomerční* a *bezúplatný* nejsou synonymy. Za *bezúplatně* poskytovaný statek považujeme takový, který je poskytovaný zdarma, bez nutnosti odevzdat něco oplátkou, oproti tomu adjektivum *nekomerční* přesahuje hranice bezprostřední transakce, necílí po zisku, nebo není realizován za účelem přímého nebo nepřímého prospěchu. Srov. *Bezúplatný*. Internetová jazyková příručka [online]. Ústav pro jazyk český: Akademie věd České republiky, 2019 [cit. 2019-09-01]. Dostupné z: <http://prirucka.ujc.cas.cz/?slovo=bezplatn%C3%BD>; *Nekomerční*. Internetová jazyková příručka [online]. Ústav pro jazyk český: Akademie věd České republiky, 2019 [cit. 2019-09-01]. Dostupné z: <http://prirucka.ujc.cas.cz/?slovo=nekomer%C4%8Dn%C3%AD>

⁸⁴⁵ V souladu se záměrem Směrnice o kolektivní správě.

⁸⁴⁶ TELEČ, TŮMA, op. cit., s. 828-829.

⁸⁴⁷ § 97e odst. 3 Autorského zákona.

se o poskytnutí takového oprávnění dozví. Nositel práv musí projevit vůli vyloučit účinky hromadné smlouvy. Zákonodárce však již nekonkretizuje, zda mezi těmito dvěma stavy musí nastat provázání ve formě aktivní komunikace nositele práv.⁸⁴⁸ Zdá se být logické, že ustanovení, jehož obsah míří na možnost udělování licence pro nekomerční užití jím zvolených práv,⁸⁴⁹ umožní nositelům práv udělit takovou licenci bez nutného informování kolektivního správce. Vzhledem k účelu usnadnění poskytování oprávnění zejm. na Internetu dává smysl, že nositel práv může udělit takovou licenci, kdy uživatel příslušné dílo při splnění podmínky bezúplatnosti⁸⁵⁰ může užívat, a zároveň nemuset předem informovat kolektivního správce.⁸⁵¹ Vyloučení účinků kolektivní smlouvy však nastane až v okamžiku, kdy se kolektivní správce o vyloučení dozví, ať už od nositele práv, uživatele, případně vlastním průzkumem. Z hlediska filosofie veřejné licence⁸⁵² by měl dle našeho názoru poskytovatel licence informovat kolektivního správce i v tomto případě co nejdříve, a to i přes konkludentní vyloučení prostřednictvím udělení veřejné licence. Pokud k takovému vyloučení nedojde, bude docházet k poskytování oprávnění k užití díla v duálním režimu – prostřednictvím udělené veřejné licence i prostřednictvím poskytování repertoáru kolektivního správce prostřednictvím úplatné hromadné smlouvy. Pro praxi udělování veřejných licencí to pak znamená, že všechna poskytnutí veřejných licencí jsou v případě konfrontace s kolektivním správcem vyloučením režimu rozšířené správy. Překážkou není ani následné komerční užití předmětů ochrany bezúplatně licencovaných v tomto režimu – tuto úpravu tak můžeme považovat za dlouho očekávané řešení dlouhotrvajících kauz, jako je asi nejznámější kampaň *Hrajeme svobodnou hudbu!*⁸⁵³ Oproti smluvně zastupovaným nositelům práv je tak nezastupovaný

---

⁸⁴⁸ Srov. § 101 odst. 9 předchozí úpravy, která vyloučení rozšíření kolektivní správy v rámci nekomerčního užití neupravovala: „(...) to neplatí pro díla audiovizuální ani díla audiovizuálně užitá, pokud jde o licenci podle písmene c) a e), ani pro takového smluvně nezastupovaného nositele práva, který vůči uživateli a příslušnému kolektivnímu správci účinky hromadné smlouvy pro konkrétní případ či pro všechny případy vyloučí); Srov. též TELEČ, TŮMA, op. cit., s. 828.

⁸⁴⁹ Srov. též čl. 5 odst. 3 Směrnice o kolektivní správě.

⁸⁵⁰ Veřejné licence jsou ze své podstaty udělovány vždy bezúplatně.

⁸⁵¹ § 97e odst. 3 Autorského zákona.

⁸⁵² Čl. 2 písm. b) odst. 3 licence Creative Commons BY-NC-SA 4.0 Mezinárodní.

⁸⁵³ K případu OSA proti Shangri-la viz HORÁK, Filip. *Veřejné licence a kolektivní správa autorských práv*. Brno, 2013. Diplomová práce. Masarykova univerzita. s. 48-58. Více k tomuto také viz OSA versus Shangri-la. Pirátská strana [online]. 2019 [cit. 2019-07-09]. Dostupné z: <http://www.pirati.cz/temata/shangri-la>; Hrajeme svobodnou hudbu! Pirátská strana [online]. 2019 [cit. 2019-07-09]. Dostupné z: <http://www.pirati.cz/hudba>

nositel práv v situaci, kdy může poskytovat dle výběru kteroukoliv z licencí Creative Commons. Zastupovaný nositel práv je omezen licencemi s doložkou nekomerční.

6.3.4 Udělení oprávnění k nekomerčnímu užití

Někteří kolektivní správci přistoupili k umožnění udělení veřejné licence pro nekomerční užití již v minulosti.⁸⁵⁴ Muselo se tedy vždy jednat o licenci, která obsahovala nekomerční doložku.⁸⁵⁵ Jednalo se často o časově omezené projekty, nebo o zkušební provoz, omezený množstvím podmínek.⁸⁵⁶ Ve většině případů se však kolektivní správci veřejnými licencemi nezabývali nebo je spíše odmítali. Německá GEMA v minulosti dokonce aktivně doporučila autorům, aby licence Creative Commons neužívali,⁸⁵⁷ nicméně v souvislosti s přijetím Směrnice o kolektivní správě i GEMA užití licencí Creative Commons pro nekomerční užití umožňuje,⁸⁵⁸ ani Směrnice o kolektivní správě ani Autorský zákon nehovoří přímo o udělení licencí Creative Commons. Zprávy po vyjednávání znění Směrnice o kolektivní správě ze strany Creative Commons v roce 2013 uváděly, že kolektivní správci musí udělování licencí umožnit.⁸⁵⁹ V článku 5 odst. 2a návrhu Směrnice o

---

⁸⁵⁴ Srov. ADAMOVIÁ, Zuzana. Kolektívna správa práv podľa nového autorského zákona. In: ADAMOVIÁ, Zuzana. *Nové technológie, internet a duševné vlastníctvo*. Bratislava: Typi Universitatis Tyrnaviensis, 2015, s. 106-146. ISBN 978-80-8082-933-9. s. 115.

⁸⁵⁵ Jedná se o licence Creative Commons BY-NC, BY-NC-SA, BY-NC-ND, vždy v příslušné lokalizační a generační verzi.

⁸⁵⁶ Zmiňované projekty realizovali kolektivní správci v Holandsku (2007), v Dánsku (2008), ve Francii (2012) nebo ve Švédsku. Viz *Dutch Collecting Societies Welcome CC* [online]. 2007 [cit. 2019-08-18]. Dostupné z: <https://creativecommons.org/2007/08/23/dutch-collecting-societies-welcome-cc/>; Danish Collecting Society KODA teams up with CC Denmark [online]. 2008 [cit. 2019-08-18]. Dostupné z: <https://creativecommons.org/2008/01/31/danish-collecting-society-koda-teams-up-with-cc-denmark/>; Collecting Society Projects/Sweden [online]. [cit. 2019-08-18]. Dostupné z: https://wiki.creativecommons.org/wiki/Collecting_Society_Projects/Sweden; KELLER, Paul. New pilot project allows collecting society SACEM members to use Creative Commons licenses [online]. Creative Commons, 2012 [cit. 2019-08-18]. Dostupné z: https://wiki.creativecommons.org/wiki/Collecting_Society_Projects/Sweden.

⁸⁵⁷ HORÁK, op. cit., s. 110.

⁸⁵⁸ DOBUSCH, Leonhard. *GEMA erlaubt Mitgliedern „vergütungsfreie Lizenzen“, Kompatibilität mit Creative Commons fraglich [Update]* [online]. Netzpolitik.org, 2016 [cit. 2019-08-18]. Dostupné z: <https://netzpolitik.org/2016/gema-erlaubt-mitgliedern-verguetungsfreie-lizenzen-kompatibilitaet-mit-creative-commons-fraglich/>

⁸⁵⁹ KELLER, Paul. European directive on collective rights management: Collecting societies must allow use of CC licenses. *Creative Commons* [online]. Creative Commons, 2013 [cit. 2019-09-01]. Dostupné z: <https://creativecommons.org/2013/11/26/european-directive-on-collective-rights-management-collecting-societies-must-allow-use-of-cc-licenses/>

kolektivní správě byla obsažena povinnost kolektivních správců umožnit nositelům práv udělování licencí *pro nekomerční účely*,⁸⁶⁰ nicméně ani v tomto znění nehovoří konkrétně o licencích Creative Commons, ani nespécifikuje další požadavky na licence. Předmětné ustanovení v textu Směrnice o kolektivní správě zůstalo ve formě odst. 3 článku 5. Podmínky, za kterých tak nositel práv může učinit, může stanovit konkrétní kolektivní správce.⁸⁶¹ Ačkoliv na první pohled umožňuje Směrnice o kolektivní správě nositeli práv vystoupit z režimu kolektivní správy v případě práv, která kolektivnímu správci svěřil ke správě nebo vyjmout kterákoliv práva, která si zvolil, a to bez omezení kolektivního správce,⁸⁶² v praxi je situace odlišná. Směrnice o kolektivní správě totiž doplňuje, že organizace kolektivní správy informují nositele práv o podmínkách, které se vztahují k předmětnému odst. 3 čl. 5, přičemž již neupřesňuje, jakých parametrů mohou tyto podmínky nabývat.

Směrnice o kolektivní správě tak částečně zavádí dlouho očekávanou změnu. Dle její úpravy by měli nově kolektivní správci umožnit nositelům práv udělovat licence k nekomerčnímu užití děl a širěji tak realizovat autonomní výkon jejich majetkových práv autorských. Tato úprava však přináší částečnou změnu pouze pro nositele práv, kteří participují v režimu dobrovolné kolektivní správy.⁸⁶³ Tito autoři tak mohou nově udělit oprávnění k výkonu práv k dílu, a to za účelem *nikoliv přímého nebo nepřímého hospodářského prospěchu*, a to i přesto, že plnou správu takových práv svěřili kolektivnímu správci.⁸⁶⁴ Toto ustanovení se ale nevztahuje zejm. na režim kolektivní správy povinné.⁸⁶⁵ V tomto režimu sám nositel práv stále nemůže udělovat jakákoliv oprávnění k užití. Nositeli práv je však nově dána možnost svěřit ke správě kolektivního správce veškeré předměty

---

⁸⁶⁰ Čl. 5 odst. 2: „*Rightholders shall have the right to grant licences for the non-commercial uses of the rights, categories of rights or types of works and other subject matter of their choice.*“ Proposal for a Directive of the European Parliament and of the Council on collective management of copyright and related rights and multi-territorial licensing of rights in musical works for online uses in the internal market, 2012/0180(COD). Dostupné také z: <https://netzp politik.org/wp-upload/EU-RL-VerwG-131126.pdf>. Dále jen jako „Návrh“.

⁸⁶¹ Odst. 8 čl. 5 Návrhu.

⁸⁶² Čl. 5 odst. 3 a 5 Návrhu.

⁸⁶³ § 97a odst. 5 Autorského zákona.

⁸⁶⁴ § 97a odst. 5 Autorského zákona.

⁸⁶⁵ „*Nositel práv může poskytovat oprávnění k výkonu práv (...) nikoliv za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského prospěchu (...) Tím nejsou dotčeny § 97d a 97e.*“ § 97a odst. 5 Autorského zákona.

ochrany a všechny typy užití, za současného ponechání si možnosti udělit v konkrétních případech licenci pro nekomerční⁸⁶⁶ užití.

Kolektivní správci jsou povinni⁸⁶⁷ inkorporovat informaci o možnosti nekomerčního licencování jednotlivých práv do svých stanov. V případech, kdy tak čeští kolektivní správci učinili,⁸⁶⁸ se dostáváme do situace, kdy jsou nositelé práv mylně informováni, že mohou pro kterákoliv práva, která kolektivní správce spravuje, odvolat pověření k výkonu kolektivní správy.⁸⁶⁹ Fakticky totiž, jak

⁸⁶⁶ K nekomerčnímu užití viz pododíl 6.3.4.1 Obsah termínu „nekomerční“.

⁸⁶⁷ § 97a odst. 10 Autorského zákona.

⁸⁶⁸ Viz kolektivní správce OSA viz čl. 4.4 a 4.6 Stanovy OSA. Stanovy. OSA – Ochranný svaz autorský [online]. 2018 [cit. 2019-09-01]. Dostupné z: <https://www.osa.cz/storage/DownloadTranslation/1-2000/105-attachment-STANOVY.pdf>; Kolektivní správce OAZA viz čl. 4 odst. 4. OCHRANNÁ ASOCIACE ZVUKAŘŮ – AUTORŮ, OAZA. Stanovy. OAZA [online]. 2017 [cit. 2019-09-01]. Dostupné z: https://www.oaza.eu/wp-content/uploads/2017/10/Stanovy_OAZA_final.pdf; kolektivní správce DILIA viz § 6 odst. 3 DILIA. Stanovy. DILIA [online]. 2017 [cit. 2019-09-01]. Dostupné z: http://www.dilia.cz/component/k2/item/download/558_a09659970b786de66642204baee30ad0; kolektivní správce OOA-S viz čl. 5 odst. 4. OOA-S. Stanovy. OOA-S [online]. 2017 [cit. 2019-09-01]. Dostupné z: https://www.ooas.cz/dokumenty/stanovy/3227-2017-05-11---OOA-S_stanovy_uplne-zneni-k-11-5-2017po-VS.pdf; stanovy kolektivních správců Intergram a Gestor podobné ustanovení neobsahují.

⁸⁶⁹ Viz např. OSA, čl. 4.6 Stanov: „Nositel práv je oprávněn zcela nebo zčásti odvolat pověření k výkonu kolektivní správy, a to podle svého výběru všech nebo některých kategorií práv uvedených v čl. 4. 1.“ „4. 1. Nositel práv může podle své volby svěřit OSA výkon správy svých autorských majetkových práv k dílům hudebním a ke zhudebněným dílům slovesným 4. 1. 1 pro území podle svého výběru; 4. 1. 2 pro kategorie práv níže uvedené: a) živé nedivadelní provozování díla a přenos živého provozování (§ 19 AZ); b) vysílání díla rozhlasem (§ 21 AZ) a rozmnožování díla (§ 13 AZ) za účelem jeho vysílání rozhlasem; c) vysílání díla televizí (§ 21 AZ), včetně práva zařadit dílo do audiovizuálního díla televizním vysílatelem (příp. v koprodukcí s jiným televizním vysílatelem), je-li toto audiovizuální dílo určeno pro užití tímto vysílatelem, a rozmnožování díla (§ 13 AZ) za účelem jeho vysílání televizí; d) přenos rozhlasového a televizního vysílání díla (§ 22 AZ); e) provozování díla ze záznamu a jeho přenos (§ 20 AZ); f) provozování rozhlasového a televizního vysílání díla (§ 23 AZ); g) zpřístupňování díla veřejnosti způsobem, že kdokoli může mít k němu přístup na místě a v čase podle své vlastní volby, zejména počítačovou nebo obdobnou síť – tzv. provozovací on-line práva; rozmnožování díla (§ 13 AZ) v provedení výkonnými umělci v elektronické formě – tzv. mechanická on-line práva; h) rozmnožování díla v provedení výkonnými umělci s výjimkou užití dle bodů b), c) a g) (§ 13 AZ) a rozšiřování rozmnoženin díla (§ 14 AZ); i) pronájem (§ 15 AZ) a půjčování (§ 16 AZ) rozmnoženiny díla; právo na přiměřenou odměnu za pronájem rozmnoženiny díla (§ 97d, odst. 1 písm. b) AZ); j) právo na odměnu za zhotovení rozmnoženiny díla pro osobní potřebu (§ 97d, odst. 1 písm. a) bod 3 AZ); k) divadelní provozování díla, synchronizace a případně jiná užití dle individuální dohody.“ Stanovy. OSA: Ke stažení [online]. OSA – Ochranný svaz autorský, 2019 [cit. 2019-09-01]. Dostupné z: <https://www.osa.cz/storage/DownloadTranslation/1-2000/105-attachment-STANOVY.pdf>

naznačuje i § 97a odst. 5 Autorského zákona, může nositel práv odvolat výhradně správu práv, která nespádají do režimu povinné nebo rozšířené kolektivní správy.⁸⁷⁰ Takové jednání by totiž bylo absolutně neplatné, neboť odporuje zákonné úpravě.⁸⁷¹ Domnělé rozšíření autonomie vůle nositele práv je tak, alespoň v prostředí českého autorského práva, částečně iluzorní. Zákon zde pouze ustanovuje situaci, která fakticky mohla nastat již před účinností Směrnice o kolektivní správě – tedy svěřením pouze určitých práv ke správě kolektivnímu správci. Přetrvávající překážkou je však v těchto případech, kdy by měl aktivní nositel práv zájem ponechat si správu určitých práv k předmětu ochrany pro sebe, „administrativní“ poplatek, který by musel uhradit za vynětí z kolektivní správy práv.⁸⁷²

6.3.4.1 Obsah termínu „nekomerční“

Lawrence Lessig, zakladatel organizace Creative Commons, ve své knize *Remix*,⁸⁷³ představuje koncept komerční a nekomerční kultury. Dle jeho myšlenky, jako komerční kulturu vnímáme veškerou aktivitu a díla, které byly vytvořeny s úmyslem generovat zisk. Díla, která nebyla vytvořena za tímto účelem, jsou definována jako nekomerční. Nekomerční doložka je jedním ze základních prvků licencí Creative Commons, přičemž se zároveň jedná o atribut, který je v rámci licencí Creative Commons předmětem častých diskuzí v rámci komunity, jejichž obsahem je jednak pozice licencí s tímto prvkem vůči definici svobodné kultury,⁸⁷⁴ dále pak samotný obsah a rozsah termínu *nekomerční*. S cílem definovat pojem nekomerční, vytvořila organizace Creative Commons v roce 2009 studii, která se tématem zabývá. Studie si vzala za úkol prověřit, jak různé skupiny vnímají

---

⁸⁷⁰ V případě rozšířené kolektivní správy má nositel stále možnost vyloučit účinky hromadné smlouvy dvojitým jednostranným právním jednáním vůči uživateli a kolektivnímu správci. Viz oddíl 4.2.2 Rozšířená kolektivní správa.

⁸⁷¹ § 97d a 97e Autorského zákona.

⁸⁷² Za vynětí kategorie práv je autor povinen uhradit 200,- Kč bez DPH ročně za každou z kategorií. Viz *Ceník poskytovaných služeb*. OSA: Ke stažení [online]. OSA – Ochranný svaz autorský, 2019 [cit. 2019-09-01]. Dostupné z: <https://www.osa.cz/storage/DownloadTranslation/1-2000/109-attachment-Cenik-poskytovanych-sluzeb-od-01072019.pdf>

⁸⁷³ LESSIG, Lawrence. 2008. *Remix: Making art and commerce thrive in the hybrid economy*. The Penguin Press, New York s. 28-29.

⁸⁷⁴ K licencím svobodní kultury viz LESSIG, Lawrence. *Free culture*. Lulu.com, 2015. ISBN 9788269018202. s. 209 a násl.; MC KIMMY, Paul a Bob JOLLIFFE. *Free software and open source movements from digital rebellion to Aaron Swartz: responses to government and corporate attempts at suppression and enclosure*. CALLAHAN, Mat a Jim ROGERS. *A Critical Guide to Intellectual Property*. Devon: Zed Book, 2017, nestránkováno. ISBN 978-1-78699-115-7.

předmětný termín a co považují za jeho obsah. Studie uvedla, že uživatelé i autoři se snadněji dohodnou na definici pojmu komerční – zde se jedná o taková užití, která vydělávají peníze, vynášejí zisk. V oblasti nekomerčního užití se názory mnohem více liší, tomu odpovídají i zkušenosti z veřejné konzultace v rámci Spojeného království (viz níže).⁸⁷⁵

Nekomerční doložka byla také předmětem soudních sporů, které mj. potvrdily, že licence Creative Commons jsou soudně vymahatelné. Národní soudy členských států Evropské unie i Spojených států rozhodovaly případy, které se licencemi Creative Commons s doložkou NC (*Non-commercial*) zabývaly. Ne všechna tato rozhodnutí se zabývala přímo obsahem nekomerční povahy licence, definice „nekomerční“ byla analyzována pouze v případě Deutschlandradio,⁸⁷⁶ kde soud uvedl, že „*komerční je všechno, co není určeno pouze pro osobní potřebu*“. Tato definice je poměrně restriktivní. V roce 2015 realizovala vláda Spojeného království veřejnou konzultaci týkající se na zamýšlený obsah Směrnice o kolektivní správě před její finalizací a schválením.⁸⁷⁷ Účast na konzultaci byla dobrovolná. Zúčastnilo se 27 britských kolektivních správců (to je více než polovina organizací kolektivní správy ve Spojeném království), zbytek respondentů byli nositelé práv, uživatelé a neziskové organizace. Organizace kolektivní správy sice vzaly na vědomí v té době připravovaný článek 5 Směrnice o kolektivní správě, který autorům dává právo na nekomerční licencování díla při současném zastupování kolektivním správcem, ale ve většině případů komentovaly zejména bod 19 Odůvodnění Směrnice o kolektivní správě,⁸⁷⁸ v němž se uvádí, že „*organizace kolektivní správy přijmou nezbytná opatření k zajištění toho, aby jejich nositelé práv mohli uplatnit své právo*“. Takové kroky by měly mimo jiné zahrnovat rozhodnutí kolektivních správců o podmínkách spojených s výkonem těchto práv členy organizací kolektivní správy a jejich

---

⁸⁷⁵ *Collective rights management in the Digital Single Market* [online]. Intellectual Property Office, 2015 [cit. 2019-09-02]. Dostupné z: https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/446772/response-crm-directive.pdf. s. 9 a násl.

⁸⁷⁶ Rozsudek soudu prvního stupně v Kolíně, Německo, ze dne 5. března 2014. Věc 28 O 232/13. 2014. Deutschlandradio. Dostupné z: <http://www.lhr-law.de/wp-content/uploads/2014/03/geschw%C3%A4rzt-Urteil-LG-K%C3%B6ln-2.pdf>

⁸⁷⁷ *Collective rights management in the Digital Single Market* [online]. Intellectual Property Office, 2015 [cit. 2019-09-02]. Dostupné z: https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/446772/response-crm-directive.pdf.

⁸⁷⁸ *Ibid.* s. 18.

informování. Další námitky kolektivních správců se týkaly právě toho, že Směrnice o kolektivní správě ani vnitrostátní právní předpisy nestanoví, co je to nekomerční užití, a ani to stanovit nemohou, neboť podobné autoritativní rozhodnutí nemůže a nebude odrážet realitu. Britští kolektivní správci navíc uvedli, že i charitativní licence, jsou ve svém jádru – protože mají určitou hodnotu – poskytovány komerčně.

Většina ostatních respondentů dotazníku neměla téměř žádnou reakci na otázku, týkající se nekomerčního užití a udělování licencí pro nekomerční účely. Pravděpodobně nejkompexnější odpověď, byť nepocházela z pera organizace kolektivní správy, byla následující: „*Nekomerční by zahrnovalo jakoukoli činnost, která se přímo netýká získání komerční výhody. Chtěli bychom považovat za nekomerční užívání v rámci vzdělávacích zařízení pro výuku a učení, včetně škol, vysokých škol a univerzit a pro užívání organizacemi, jako jsou muzea, galerie, archivy a knihovny.*“ Tato definice z velké části koresponduje s Lessigovým vnímáním nekomerční kultury,⁸⁷⁹ jak bylo přiblíženo výše. Nicméně toto vnímání se absolutně neprotíná s definicemi a vůbec vnímáním nekomerčního licencování organizací kolektivní správy.

Ačkoliv definici nekomerčního užití nenalezneme ani v textu evropských předpisů, ani v národní právní úpravě, můžeme sledovat alespoň pozici Soudního dvora Evropské unie. V rozhodnutí ACI Adam⁸⁸⁰ Soudní dvůr analyzoval, zda lze pod výjimku rozmnoženiny pro osobní potřebu mimo rozmnoženin pocházejících ze zákonných zdrojů, podřadit také rozmnoženiny ze zdrojů nezákonných.⁸⁸¹ Soudní dvůr v tomto případě vynesl opětovně argumentaci třístupňovým testem⁸⁸² kdy uzavřel, že čl. 5 odst. 2 písm. b), který rozmnoženinu pro soukromé užití upravuje,⁸⁸³ nelze vykládat v tom smyslu, že pod ni lze podřadit i rozmnoženiny z neoprávněného zdroje. V opačném případě by mohly být dotčeny oprávněné zájmy nositele příslušných práv.⁸⁸⁴ V případě ACI Adam se Soudní dvůr

---

⁸⁷⁹ Viz podkapitola 6. 1 Povaha výsledků tvůrčí činnosti a Lessigovo vnímání kultury.

⁸⁸⁰ Rozsudek Soudního dvora EU ze dne 10. dubna 2014. Věc C-435/12. ACI Adam BV a další v. Stichting de Thuiskopie a Stichting Onderhandeligen Thuiskopie vergoeding. In: *InfoCuria - Case-law of the Court of Justice*. 2014. Dostupné z: <http://curia.europa.eu/juris/liste.jsf?num=C-435/12>

⁸⁸¹ Bod 19. Věc C-435/12, ACI Adam.

⁸⁸² Čl. 5 odst. 5 InfoSoc Směrnice.

⁸⁸³ V Autorském zákoně se jedná o § 30 odst. 1.

⁸⁸⁴ Bod 24. Věc C-435/12, ACI Adam.

zabýval nenahranými nosiči, jako jsou CD, avšak pokud vztáhneme tento názor Soudního dvora na užití⁸⁸⁵ předmětů ochrany na Internetu, jedná se o potenciálně zásadní změnu v rámci chování uživatelů na Internetu. Čl. 5 odst. 2 písm. b) InfoSoc Směrnice určuje, že výjimka se vztahuje pouze na soukromé užití a účely, které nejsou ani přímo, ani nepřímo komerční. Vzhledem ke spojení nekomerčního užití a nutnosti vytvářet rozmnoženinu pro soukromé užití z legálních zdrojů, dostávají se uživatelé do situace, kdy je tato výjimka výrazně limitována. Markantní je zejména, že uživatelé nejsou často schopni odhadnout, zda je zdroj potenciální rozmnoženiny legální či nikoliv.⁸⁸⁶ Pokud navíc uvažujeme problematiku rozmnoženiny pro soukromé užití v rámci děl distribuovaných pod veřejnou licenci, kdy immanentní vlastností licencí je vždy šíření díla, často zcela mimo možnost informovanosti nositele práv, případně navíc s možností zveřejnění pod pseudonymem,⁸⁸⁷ ve spojení s potenciálním vystavením díla pod veřejnou licenci neoprávněným zveřejnitelem, má uživatel k dispozici pouze minimum informací, které mu mohou dopomoci ke zjištění, zda se jedná o dílo ze zákonného zdroje.

Za nejvíce vypovídající definici termínu považujeme opis užívaný v licencích Creative Commons:⁸⁸⁸ „*nekomerčním* se rozumí nikoliv prvotně zamýšlený nebo určený pro získání obchodního prospěchu či peněžitého

---

⁸⁸⁵ Ke specifickým typům užití děl na Internetu řadíme např. *browsing, downloading, streaming, uploading, linking* a další. Více viz např. QUINTAIS, op. cit. s. 152-157.

⁸⁸⁶ Obdobně problematický způsob, stejně jako zhotovení „prosté“ rozmnoženiny díla pro soukromé užití formou dle čl. 5 odst. 2 písm. b) InfoSoc Směrnice, jsou dočasné rozmnoženiny pořízené během streamování, tedy souvislého vysílacího přenosu díla, kdy zdrojem díla je webová stránka, na které jsou předmětná díla zveřejněna, nicméně při absenci souhlasu příslušného nositele práv. K tomuto viz Rozsudek soudního dvora ze dne 26. dubna 2017. Věc C-527/15. Stichting Brein proti Jack Frederik Wullems. In: *InfoCuria - Case-law of the Court of Justice*. 2017. Dostupné z: [http://curia.europa.eu/juris/liste.jsf?oqp=&for=&mat=or&jge=&td=%3BALL&jur=C%2CT%2CF&num=C-527%252F15&page=1&dates=&pcs=Oor&lg=&pro=&nat=or&cit=none%252CC%252CCJ%252CR%252C2008E%252C%252C%252C%252C%252C%252C%252C%252Ctrue%252Cfalse%252Cfalse&language=cs&avg=&cid=11148159](http://curia.europa.eu/juris/liste.jsf?oqp=&for=&mat=or&jge=&td=%3BALL&jur=C%2CT%2CF&num=C-527%252F15&page=1&dates=&pcs=Oor&lg=&pro=&nat=or&cit=none%252CC%252CCJ%252CR%252C2008E%252C%252C%252C%252C%252C%252C%252C%252C%252Ctrue%252Cfalse%252Cfalse&language=cs&avg=&cid=11148159)

⁸⁸⁷ Např. v licenční podmínkách Creative Commons je od verze 4.0 výslovně k dispozici možnost šířit dílo pod pseudonymem nebo, pokud si to tak autor přeje, nebýt jako autor uváděn.

⁸⁸⁸ Tato definice byla zároveň českou větví organizace Creative Commons navrhována při konzultacích k novelizaci Autorského zákona.

plnění.⁸⁸⁹ Máme za to, že v nejvyšší míře vypovídá o rozsahu užití, zamýšleném v případě poskytování oprávnění k nekomerčnímu užití.

6.4 MODEL FLAT-FEE⁸⁹⁰

Nové modely hrazení autorských poplatků za užívání předmětů ochrany jsou předmětem diskuzí jak na laické, tak odborné úrovni, už delší dobu. Důvodem je především nespokojenost na straně uživatelů (zjednodušeně řečeno, z důvodu nutnosti hrazení z pohledu uživatelů příliš vysokých částek za autorskopravní poplatky), i na straně nositelů práv (opět zjednodušeně řečeno zejm. z důvodu nízkých odměn, které od kolektivních správců dostávají, respektive obecně co se týče výše vybraných odměn). Doposud se však model existující po dobu více než sta let závažným způsobem nezměnil, a to ani přes veškeré impulzy mu kladené prostřednictvím vývoje technologií a změn chování uživatelů předmětu ochrany.⁸⁹¹ Zde se tak tato práce zaměřuje na možný způsob, jak obměnit způsob výběru autorskopravních poplatků v prostředí Internetu tak, aby na změně profitovaly všechny zúčastněné skupiny, a aby byla realizovatelná v rámci dnes běžně dostupných prostředků, a to pokud možno bez nutnosti vytvářet složité struktury a využívat technologie, které se nacházejí prozatím prakticky v pionýrské fázi.⁸⁹²

---

⁸⁸⁹ Viz čl. 1 písm. k) Creative Commons BY-NC-SA 4.0 Mezinárodní.

⁸⁹⁰ Tato kapitola vychází z článku The Internet Renaissance of Collective Management Organisations: Reflections on Flat Fee System and the Role of Collective Management Organisations, publikovaného v *International Review of Law, Computers & Technology*. STRAKOVÁ, Lucie. The Internet Renaissance of Collective Management Organisations: Reflections on Flat Fee System and the Role of Collective Management Organisations. *International Review of Law, Computers & Technology*, 2019, roč. 33, č. 1, s. 53-75. ISSN 1360-0869. doi:10.1080/13600869.2019.1565639.

⁸⁹¹ Více viz kapitola 3: Vývoj kolektivní správy nebo také např. GUIBAULT, VAN GOMPEL, In: GERVAIS, 2016, op. cit. s. 139 a násl.

⁸⁹² V posledních dnech se můžeme setkat i s názorem, že řešením pro kolektivní správu na Internetu by mohl být tou žádanou změnou model založený na technologii blockchain. Současné práce na toto téma se však omezují na konstatování, že blockchain by mohl být řešením problémů s transparentností kolektivní správy, nicméně téma dále nerozebírají. Blockchain and Copyright Symposium. *IViR* [online]. Amsterdam, 2017 [cit. 2019-09-02]. Dostupné z: <https://www.ivir.nl/blockchain-copyright-symposium/>; Collective Management Organizations Remain Relevant in the Digital Era. *Slush* [online]. 2017 [cit. 2019-09-02]. Dostupné z: <http://www.slush.org/news/collective-management-organizations-remain-relevant-digital-era/>; Use Cases & dApps: Blockchain & The Evolution of The Music Industry. *BlockApps* [online]. 2017 [cit. 2019-09-02]. Dostupné z: <https://blockapps.net/blockchain-music-industry/>;

Předmětem našeho zkoumání jsou zejména předměty ochrany, které jsou dostupné v elektronické podobě.⁸⁹³ Jejich imanentní vlastností je potenciální ubikvita, tedy možná všudypřítomnost.⁸⁹⁴ Dnešní nástroje umožňují, že pokud je dílo vytvořeno v elektronické podobě, je prakticky neomezeně šiřitelné, může vzniknout neomezené množství jeho kopií, je nezužitelné, jeho užíváním se typicky nesnižuje jeho hodnota nebo kvalita. Tato situace posledních desetiletí je nová – v historii se autorské právo (potažmo nositelé práv) s takovou výzvou nemuselo potýkat. Autorské dílo bylo typicky specifické (kromě svojí umělecké hodnoty) svou vzácností, unikátností. Nyní je však otázka vytvoření naprosto totožného díla, ve stejné kvalitě, záležitostí několika málo sekund.⁸⁹⁵

Výzvy, které přináší technologie autorskému právu byly již v roce 1990 shrnuty Pamelou Samuelson.⁸⁹⁶ Mezi základních šest výzev, které identifikuje, řadíme následující: *Ease of replication, Ease of transmission and multiple use, Plasticity of digital media, Equivalence of works in digital form, compactness of works in digital form and New search and link capabilities.*^{897,898} Všechny zmíněné

SALVADÉ, Vincent. Blockchain – an ending or future for collective management organisations? *SUISA Blog* [online]. 2017 [cit. 2019-09-02]. Dostupné z: <https://blog.suisa.ch/en/blockchain-an-ending-or-future-for-collective-management-organisations/>

⁸⁹³ Zde musíme poznamenat, že některé metody a modely požívané v online prostředí jsou převoditelné do prostředí analogického a *vice versa*. Příkladem může být třeba použití veřejných licencí, které ač primárně vznikly za účelem umožnění digitálního šíření, mají své místo i v případě zachycení autorských děl na hmotných nosičích. Příkladem omezení může být například nemožnost sledování šíření analogového díla prostřednictvím digitální stopy připojené licence.

⁸⁹⁴ Shodně např. ŠALAMOUN, Michal. Zneužití práva ochrannými autorskými organizacemi. In: *COFOLA 2010: the Conference Proceedings*. 1. Brno: Masarykova Univerzita, 2010, s. 1840-1846. ISBN 978-80-210-5151-5. s. 1841.

⁸⁹⁵ JANSEN, M. 2005. *The Comparative and International Law Journal of Southern Africa*. Vol. 38, No. 3. Dostupné z: https://www.jstor.org/stable/23252622?read-now=1&seq=1#page_scan_tab_contents. s. 346.

⁸⁹⁶ SAMUELSON, Pamela. Digital Media and the Changing Face of Intellectual Property Law. Reprinted from *RUTGERS COMPUTER AND TECHNOLOGY LAW JOURNAL* in Berkeley Law Scholarship Repository. 1990. Roč. 16, s. 323-340. s.

⁸⁹⁷ „Snadné rozmnožování, snadný přenos a vícenásobné použití, tvárnost digitálních médií, rovnocennost děl v digitální podobě, kompaktnost děl v digitální podobě a nové možnosti vyhledávání a prolínání (propojování) [překlad autorka].“

⁸⁹⁸ Stokes k tomuto dodává, že k bodům definovaným Pamela Samuelson se dnes přidává ještě sedmý – *no human author (absentující lidský autor)*. Tento důvod je motivován zejména možnostmi tvorby předmětů ochrany nelidskými entitami, tedy především formami umělé inteligence – člověkem vytvářených nástrojů, které jsou následně samostatně schopny s jistou

body úzce souvisí s řešeným tématem a latentně nutí systém kolektivní správy ke změnám. Imanentní součástí problému je, že motivací pro vznik kolektivní správy byla právě snaha autorů oprostít se od administrativy související s konstituováním práv k užití dalším osobám. Přetrvávající nechuť autorů k zasahování do těchto činností vede k tomu, že z jejich strany není na kolektivní správce vyvíjen patřičný tlak na úpravu současného systému.⁸⁹⁹

Mimo rovinu potenciálních třecích ploch se systémem autorského práva přináší toto nové nastavení zejména změnu ve vnímání možností užívání samotným uživatelem. Možnost užívat dílo neoprávněně, provozovat pirátství, nebyla zatím nikdy snazší, než je nyní. Moderní technologie jednak samotnou činnost umožňují, zároveň v psychologické rovině umožňují distancování od reality zásahu do autorských práv nositele. Existuje samozřejmě institut užití a rozmnožení pro osobní potřebu,⁹⁰⁰ případně zejména v angloamerickém prostředí doktrína *fair use*⁹⁰¹ nebo *fair dealing*⁹⁰² nicméně zejm. v examínovaném případě Internetu je velice snadné překročit hranici, která tyto výjimky a omezení autorského práva definuje. V zásadě přirozenou reakcí na rozšíření pirátství bylo

---

mírou (v závislosti na sofistikovanosti software) generovat díla, která mohou vykazovat některé, či všechny znaky autorského díla. Uvažovaným autorem byly v minulosti i zvířata (případ Monkey Selfie), nicméně v tomto případě se soudy prozatím shodují, že žádná entita mimo člověka není schopna nést autorská práva. To je v souladu i s nutností splnit podmínky testu originality, rozebraném Soudním dvorem Evropské unie v rozhodnutí C-135/10, Infopaq, což bylo dále podpořeno a specifikováno prostřednictvím vlastnosti reflexe osobnosti autora v jeho díle v rozhodnutí Soudního dvora Evropské unie ve věci C-145/10, Painer.

Důvod přidáný Stokesem v této kapitole nebudeme uvažovat, ačkoliv se jedná o otázku, kterou je nutno v kontextu kolektivní správy také adresovat. STOKES, Simon. 2009. *Digital copyright: law and practice*. 3rd. ed. Portland, Or.: Hart Pub. ISBN 978-1841139326. Kapitola 1.4.

⁸⁹⁹ A to přestože, že současná úprava se přibližuje spíše k situaci, kdy ani jedna ze zúčastněných stran není ve stavu, kdy jí právní úprava zajišťuje, co by očekávala nebo potřebovala. Viz HARGREAVES, Ian a Bernt HUGENHOLTZ. *Copyright reform for growth and jobs: modernising the European copyright framework* [online]. University of Amsterdam, 2013 [cit. 2019-06-04]. Dostupné z: <https://dare.uva.nl/search?identifier=e90f19d1-f135-4d45-8a56-8d08fb191e60>. s. 5.

⁹⁰⁰ § 30 Autorského zákona.

⁹⁰¹ V americkém právu plní doktrína *fair use* obdobnou funkci jako českému prostředí známé užití pro vlastní potřebu (§ 30 Autorského zákona, resp. jak vychází z třístupňového testu, definovaného Bernskou úmlouvou v čl. 9 odst. 2). Jedná se o možnost užití díla za určitých podmínek bez souhlasu nositele práv, volná užití a zákonné licence dle Autorského zákona se s americkou doktrínou *fair use* v některých případech překrývají, nejedná se ale o totožné množiny.

⁹⁰² Obdobný institut jako *fair use*, užívaný ve Velké Británii.

zavádění stále sofistikovanějších metod *digital rights management* („DRM“).⁹⁰³ Jedná se samozřejmě pouze o jednu z možností, jak se snažit takovému zacházení s díly zabránit. Ukazuje se však již delší dobu, že technické znemožnění kopírování a sdílení autorských děl je neefektivní metodou, jak zabránit nelegálnímu šíření děl.⁹⁰⁴ Zvyšuje cenu díla a pro determinovaného uživatele je více či méně snadno překonatelné. Způsobem, který více motivuje uživatele, aby i přes potenciální dostupnost děl mimo legální služby užívali oficiální zdroje, je snadná dostupnost děl za rozumnou úplatu. Přesto existují skupiny osob, které pokud budou mít příležitost, sáhnou téměř vždy (pokud nebudou mít větší obavy z postihu) po dílu, které je zdarma, a to i za cenu nižší kvality. Pro účely této práce bude tato skupina osob pominuta, neboť rozsah této otázky dalece překračuje řešené téma.

6.4.1 Digital dilemma a motivace uživatelů

Fenwick⁹⁰⁵ pojednává o digitálním dilematu v souvislosti s nevyhnutelnou nutností, aby se (zejména) obchodníci na Internetu vyrovnávali s novými, aktuálními technologiemi, aby s jejich pomocí mohli dopřát osobám ve své cílové skupině co nejlepší zážitek, nejlepší uživatelskou zkušenost. V tomto případě jde o to, aby byli schopni dostát očekávání zákazníků, neboť tito mají přehled o aktuálním vývoji a vědí, s čím se mohou setkat, a jaké služby mohou očekávat.

---

⁹⁰³ Technologie DRM je občas považována za alternativu ke kolektivní správě, resp. za možnost, jak umožnit individuální správu v širším měřítku. Máme však za to, že technologie DRM nemohou substituovat dnešní kolektivní správu jako takovou, vzhledem k tomu, že se spíše jedná o nástroj restriktivní. V souladu s myšlenkami, vyjadřovanými v této práci pak máme za to, že nástroje typu DRM nemají v rámci užívání předmětů ochrany zásadní vliv na budoucnost právní úpravy, včetně faktického vývoje. Obsáhle k tématu DRM např. BECHTOLD, Stefan. *The Present and Future of Digital Rights Management - Musings on Emerging Legal Problems*. In: BECKER, Eberhard, Willms BUHSE, Dirk GÜNNIEWIG a Niels RUMP. *Digital Rights Management – Technological, Economic, Legal and Political Aspects* [online]. Berlín: Springer, 2003, s. 597-654 [cit. 2019-08-28]. Dostupné z: http://www.jura.uni-tuebingen.de/bechtold/pub/2003/Future_DRM.pdf, k obsahu termínu např. DINGLEDY, Frederick W. a Alex Berrio MATAMOROS. *What is Digital Rights Management?* [online]. The Wolf Law Library, 2016 [cit. 2019-08-28]. Dostupné z: <https://scholarship.law.wm.edu/libpubs/122> a k budoucnosti této metody např. TIVADAR, Krisztian. *Is There a Future for Digital Rights Management?* *Masaryk University Journal of Law and Technology* [online]. Brno: Masarykova univerzita, 2011, s. 119-131 [cit. 2019-08-28]. ISSN 1802-5951. Dostupné z: <https://journals.muni.cz/mujlt/article/view/2577/2141>.

⁹⁰⁴ HUGENHOLTZ, Bernt, Lucie GIBAUT and Sjoerd VAN GEFFEN. 2003. *The Future of Levies in a Digital Environment*. Amsterdam. Report. Institute for Information Law. Dostupné z: <https://www.ivir.nl/publicaties/download/DRM&levies-report.pdf>.

⁹⁰⁵ FENWICK, Nigel. *How To Solve The Digital Dilemma*. *Forbes* [online]. 2016 [cit. 2019-08-13]. Dostupné z: <https://www.forbes.com/sites/forrester/2016/09/14/how-to-solve-the-digital-dilemma/#691a50b22038>

Problém, kterému obchodníci čelí je, že čím větší je očekávání zákazníků, tím menší bude v jejich očích hodnota, kterou obdrží, pokud se zároveň nezvýší hodnota jejich zkušenosti.

Tento model není nepodobný dilematu, kterému čelíme v rámci konceptu autorského práva. Uživatelé očekávají, že vzhledem k dostupným technologiím, které na Internetu poznali a se kterými se denně setkávají, by měla být jejich zkušenost čím dál snazší, levnější a příjemnější. Akademická debata o neschopnosti autorského práva čelit výzvam, které moderní technologie přinášejí,⁹⁰⁶ není vitálním modelem pro kontraktaci mezi nositeli práv nebo kolektivními správci a nabyvateli práv. V případě, že přestože jsou si (koncoví) uživatelé vědomi toho, že běžně existují možnosti, jak zážitek zpříjemnit a zpřístupnit, nedostává se jim této zkušenosti, subjektivní hodnota, kterou obdrželi výměnou za úplatu, pro ně klesá. Takový uživatel se snaží optimalizovat svoji zkušenost. Toho může dosáhnout buď výměnou poskytovatele nebo obměnou získávaného produktu.

Konkrétně se jedná o následující situace. Uživatelé jsou si vědomi toho, že šíření děl na Internetu, jejich kopírování a stahování je velice jednoduché, disponují potřebnými nástroji, umějí je používat a fyzické bariéry pro takovou činnost neexistují. Zároveň vědí, že digitální dílo (na rozdíl, ve většině případů, od díla v analogové formě, respektive díla zaznamenaného na hmotném nosiči) obvykle neztrácí kopírováním na kvalitě ani hodnotě,⁹⁰⁷ a cena za tento proces se téměř blíží nule. Díla, která jsou předmětem takové činnosti jsou často dostupná na Internetu, aniž by za ně uživatelé museli platit. Zároveň užití děl není sledovatelné, informaci o tom, kdo takové dílo získal, prakticky není možné nijak získat. Množství zkušeností uživatelů se navíc neustále zvyšuje. Nezáleží na tom, v jaké oblasti ke své zkušenosti a svému očekávání přijdou,⁹⁰⁸ jestli se jedná o možnost rezervovat jízdenky na vlak, objednat si potraviny nebo večeři s rozvozem až domů, či si vybrat sedadlo v kině. Lidé si snadno osvojí, že podobné činnosti jsou snadné, jednoduché a nemusí se s nimi zatěžovat. Stejně tak funguje i užívání předmětů ochrany – poslech hudby nebo sledování filmů. Videopůjčovny nebo hudební knihovny jsou dnes již naprostou raritou. Pokud existují, jedná se

---

⁹⁰⁶ Srov. např. SMIERS, op. cit.; QUINTAIS, op. cit. s. 2 a násl.; GERVAIS, In: GERVAIS, 2006, op. cit., s. 3 a násl.; MYŠKA, 2015, op. cit., s. 45 a násl.

⁹⁰⁷ Viz zmiňovaná vlastnost potenciální ubikvity autorského díla. Dílo digitálním rozmnožením neztrácí na kvalitě, na obsahu, ani jiných attributech.

⁹⁰⁸ FENWICK, op. cit.

spíše o jakési retro záležitosti, které dobrou uživatelskou zkušenost zprostředkovávají nikoliv samotným produktem (ten je spíše jen záminkou), ale právě zážitkem, který je pro uživatele více, než celý „prostý nákup filmu“ nebo „půjčení CD“.

V prostředí Internetu je situace obdobná. Pokud si uživatel zvykne, že hudbu může snadno a rychle stahovat nebo streamovat⁹⁰⁹ z Internetu, nebude očekávat nic málo. Pokud pro něho bude komplikované zakoupit si díla, o která má zájem rychle a jednoduše, hodnota jeho uživatelské zkušenosti se snižuje a v případě, že si je vědom toho, že jeho zkušenost může být lepší (levnější, rychlejší, příjemnější), jeho motivace používat podobnou službu se rapidně snižuje.

To lze snadno pozorovat na případu Spotify, Apple Music a podobných služeb. Dříve byl legální poslech, potažmo stahování hudby z Internetu, buď relativně složitý nebo nákladný. Příčinou byla nedostatečná rychlost Internetového připojení nebo jednoduše neexistence služeb, které by podobnou službu poskytovaly. Spotify v roce 2008, tj. v roce, kdy bylo ve Stockholmu založeno, zavedlo model, kdy lze legálně poslouchat miliony skladeb bez poplatku,⁹¹⁰ případně si je ukládat ve vlastním zařízení za poplatek rovnající se zhruba nákladům na zakoupení alba jednoho interpreta. Obdobným příkladem jsou služby poskytující audiovizuální díla (nejznámějším příkladem je služba Netflix nebo HBO Go). Pokud je uživatelům nabídnuta jednoduchá cesta, jak přistupovat k nezměrnému množství hudby a videa za malou částku, velká část z nich ocení právě intuitivní a snadno přístupný systém, umožňující spolehlivé dohledání cíleného produktu.

Uživatel je v tomto případě osoba, která užívá Internet běžným způsobem, poslouchá hudbu, dívá se na filmy, případně provozuje svoji webovou stránku, blog nebo účet na sociální síti. Zároveň má zájem na tom, aby všechny tyto činnosti proběhly co nejlépe – rychle a bez problému. To všechno vede tohoto uživatele k otázce: *Proč zažívat desítky minut frustrace, když za pár korun mohu mít stejný obsah snadno, spolehlivě a rychle?* Standardní uživatel, fyzická osoba, zde může, co se týče samotné „konzumace obsahu“ stále spoléhat na institut užití

---

⁹⁰⁹ Základní způsoby užití díla na Internetu shrnuje např. MATĚJČIČNÝ, op. cit., s. 115-119, srov. QUINTAIS, op. cit., s. 152-157.

⁹¹⁰ Ovšem uživatel je nucen respektovat omezení, např. nemožnost poslouchat hudbu online a tím, že poslech bude prokládán reklamními sděleními.

pro osobní potřebu, nezávisle na zdroji, ze kterého jsou předměty ochrany získávány.⁹¹¹ Optikou standardního uživatele – proč by měl složitě hledat, kde získat kopie sice zdarma, ale nelegálně, když hned vedle má k dispozici kvalitnější, snáz přístupnou kopii, za kterou zaplatí malou, symbolickou částku? Příjemným bonusem už pak je, že má uživatel v zásadě poměrně jistě zaručeno, že část poplatku je skutečně odvedena autorovi díla a nejde do kapsy pouze provozovateli nelegálního úložiště, torrentové služby nebo streamovacích webových stránek.⁹¹² Odvrácenou stranou stejné mince je v takových případech skutečnost, že vzhledem k oligopolnímu postavení výše zmiňovaných služeb jsou autoři často nepřímo nuceni k participaci v jejich systému. V opačném případě totiž riskují, že uživatelé (dle výše popsaného principu jednoduchosti) zvolí nejsnazší cestu přístupu k autorským dílům na Internetu, která však tohoto autora nebude zahrnovat. Ten přichází o fanoušky a přímo úměrně i o autorské poplatky vyplácené kolektivním správcem.

6.4.1.1 Motivace uživatelů k platbám za autorská díla

Změny v možnostech využití díla chráněných autorskými právy a zároveň změny v přístupech a motivacích zúčastněných stran naznačují, že současný systém kolektivní správy není při absenci hlubších změn dlouhodobě udržitelný. Lidsky zajišťované sledování aktivního využívání děl na Internetu je, ne-li nemožné, pak velmi náročné na zdroje, personální i finanční. V tomto ohledu byly zjištěny dva zajímavé aspekty, které ovlivňují, jakým způsobem se uživatelé na Internetu chovají. První z aspektů se zaměřuje na motivaci uživatelů.

---

⁹¹¹ Jinak už je tomu ale v případě osoby právnické, jak Soudní dvůr Evropské unie podotknul ve věci GS Media. K tomuto viz např. RENDAS, Tito. How Playboy Photos Compromised EU Copyright Law: The GS Media Judgment. *Journal of Internet Law* [online]. 2017, Roč. 20, č. 11. [cit. 2019-09-02]. Dostupné z: https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=2920677; Court of Justice of the European Union. PRESS RELEASE No 92/16 Luxembourg, 8. září 2016. Rozsudek ve věci C-160/15GS Media BV proti Sanoma Media Netherlands BV, Playboy Enterprises International Inc., Britt Geertruida Dekker. In: InfoCuria – Case-law of the Court of Justice. 2016. Dostupné z: <https://curia.europa.eu/jcms/upload/docs/application/pdf/2016-09/cp160092en.pdf>

⁹¹² Srov. BROWN, Fraser. Developers tell people to pirate their games instead of using G2A. *PC Gamer* [online]. Future US, 2019 [cit. 2019-09-01]. Dostupné z: <https://www.pcgamer.com/developers-tell-people-to-pirate-their-games-instead-of-using-g2a/>; CHALK, Andy. TinyBuild claims G2A sold \$450,000 worth of its keys without paying a penny. *PC Gamer* [online]. Future US, 2016 [cit. 2019-09-01]. Dostupné z: <https://www.pcgamer.com/tinybuild-claims-g2a-sold-450000-worth-of-its-keys-without-paying-a-penny/>

Studie Entertainment Media Research⁹¹³ se dotazovala uživatelů, z jakých důvodů se uchylují ke stahování a obecně užívání děl, pokud k nakládání s nimi nemají patřičná práva. Výsledky byly poměrně jednoznačné. V roce 2007 studie ukázala, že 91 % stahujících uvedlo, že jejich hlavní motivace ke stažení z neautorizovaných stránek je, že je to zdarma. Hlavním důvodem tedy byla možnost nabýt duševního vlastnictví s vynaložením téměř nulových nákladů.

Druhá, neméně zajímavá studie provedená Aguiarem a Martensem v roce 2013⁹¹⁴ ukázala, že nelegálně stažená díla (pirátské kopie děl) nezpůsobila menší zájem o nákup legálních kopií – naopak vedly k mírnému nárůstu prodeje, neboť tyto stažené kopie vedly k větší reklamě, než byl samotný umělec schopen realizovat. Sami autoři však upozorňují, že ačkoliv byli schopni identifikovat tento trend, pozitivní efekt určený v procentních bodech není nikterak zásadní - 10 % nárůst kliknutí na ilegální zdroje pro stažení, respektive jiné užití autorských děl vede ke zhruba 0,2 % nárůstu v nákupu legálních kopií předmětů ochrany.⁹¹⁵ To jinými slovy znamená, že v případě, že by na stejném základě vzrostl počet nelegálních přístupů o 100 %, nákup legálních kopií autorských děl by analogicky narostl přibližně o 2 %. Důvodem zmiňovaných zjištění je částečně zájem uživatele mít vlastní zkušenost, na vlastní oči vidět to, do čeho své peníze investuje – produkt si vyzkoušet. Obdobně důležité je ale zjištění, že zhotovování nelegálních kopií nezapřičiňuje celkovou neochotu k nákupu autorských děl, o která mají uživatelé zájem. Dalo by se říci, že je tomu naopak, uživatelé mírně tíhnou k ochotě zaplatit poplatek za díla v případě, že již předmětné dílo vyzkoušeli díky nelegálnímu zdroji. Sekundárním problémem, přesahujícím meze vztahu mezi nositelem práv k předmětům ochrany a uživatelem, je parazitický vztah poskytovatele nelegálního obsahu k nositeli práv i uživateli, který profituje z poskytování takového obsahu. Může se jednat buď o příjem z reklam nebo příjem z poplatků, které mohou být nižší, než jsou v případě oficiálního zdroje.⁹¹⁶

---

⁹¹³ Entertainment Media Research. 2007. The 2007 Digital Music Survey. Dostupné z: http://www.entertainmentmediaresearch.com/reports/EMR_Digital_Music_Survey2007.pdf

⁹¹⁴ AGUIAR, Luis and Bertin MARTENS. 2013[cit. 2019-08-13]. Digital Music Consumption on the Internet: Evidence from Clickstream Data: Report EUR 25851 EN [online]. Joint Research Centre. Available: <ftp://ftp.jrc.es/pub/EURdoc/JRC79605.pdf>

⁹¹⁵ AGUIAR, MARTENS, op. cit., s. 9.

⁹¹⁶ V této souvislosti je také aktuální je manifest tvůrců počítačových her, kteří vydali prohlášení, že hráči mají raději získávat hry ze „100 % ilegálních“ zdrojů než od platform, které se zabývají shromažďováním těchto zdrojů a jejich přeprodáváním hráčům mimo standardní komercializační cesty tvůrců. V tomto konkrétním případě se jedná o spor mezi online tržištěm G2A a v nedávné minulosti herními studii TinyBuilt nebo Gearbox, v poslední době pak tuto otázku otevřel a eskaloval vývojář a vydavatel Mike Rose. V tomto případě se jedná o oblast

Kruciálním je ovšem fakt, že takový poplatek není přeúčtován autorům takové hry a veškerý zisk jde online tržišti, které shromažďuje přeprodávané⁹¹⁷ hry z neoficiálních zdrojů.

Výsledky studií provedených Aguiarem a Martensem⁹¹⁸ a organizací Entertainment Media Research⁹¹⁹ ukazují, že existuje určitá schopnost samoregulace Internetového prostředí, kdy uživatelé sami mají zájem určitou částku za autorská díla uhradit. Nicméně – znamená toto zjištění samo o sobě, že můžeme úplně zrušit kolektivní správu na Internetu? Původní motivace k vytvoření organizací kolektivní správy, tj. možnosti ekonomicky výhodnější a užitečné správy oprávněných tvrzení autorů, stále existuje. Proto musíme hledat řešení,⁹²⁰ které vytvoří kompromis mezi anarchistickou koncepcí Internetové generace a rigidním přístupem k autorským právům.

---

předmětů ochrany (software), která není spravována kolektivním správcem (srov. Rozsudek Soudního dvora Evropské unie ze dne 22. 12. 2010, Bezpečnostní softwarová asociace proti Ministerstvu kultury, věc C-393/09), tedy transakce mezi tvůrci děl a uživateli probíhají přímějí, bez prostředníka. Viz BROWN, Fraser. Developers tell people to pirate their games instead of using G2A. *PC Gamer* [online]. Future US, 2019 [cit. 2019-09-01]. Dostupné z: <https://www.pcgamer.com/developers-tell-people-to-pirate-their-games-instead-of-using-g2a/>; CHALK, Andy. TinyBuild claims G2A sold \$450,000 worth of its keys without paying a penny. *PC Gamer* [online]. Future US, 2016 [cit. 2019-09-01]. Dostupné z: <https://www.pcgamer.com/tinybuild-claims-g2a-sold-450000-worth-of-its-keys-without-paying-a-penny/>

⁹¹⁷ K otázce přeprodeje software se Soudní dvůr vyjadřoval ve věci C-128/11. Věc C-128/11. K tomuto více viz VLASÁK, Michal. Aktuální otázky prodeje použitého software. *Revue pro právo a technologie*. 2014, roč. 5, č. 10, s. 3-21.

⁹¹⁸ AGUIAR, MARTENS, op. cit. s. 16 a násl.

⁹¹⁹ Entertainment Media Research. 2007. The 2007 Digital Music Survey. Dostupné z: http://www.entertainmentmediaresearch.com/reports/EMR_Digital_Music_Survey2007.pdf

⁹²⁰ Caterina Sganga navrhuje obrácení současného modelu autorského práva na Internetu. Veškerá online užití by spadala pod správu kolektivního správce, resp. spadala by do modelu rozšířené kolektivní správy. V případě, že by nositel práv neměl zájem o správu svých online práv prostřednictvím kolektivního správce, měl by možnost ji vyloučit. Ve všech případech by nečinnost nositele práv signalizovala souhlas s výkonem správy kolektivním správcem. SGANGA, Caterina. From Soulier to the EU Copyright Law Reform: What Future for Non-Voluntary Collective Management Schemes? *ERA Forum*, 1/2018 [online]. 2018 [cit. 2019-09-02]. Dostupné z: https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=3109001&download=yes

6.4.1.2 Fisherův kompenzační model

Model, který ve své práci představil William Fisher,⁹²¹ je založen na výše zmiňované teorii autorských děl jako veřejných statků. Z toho důvodu Fisher navrhuje, že kompenzace autorů by byla realizována státem, stejně, jako je tomu u jiných veřejných statků. V modelu jsou uvažována pouze díla, která jsou šířena digitálně, nikoliv díla šířená „tradiční“, analogovou cestou. Autor, který vytvoří autorské dílo, se sám dobrovolně rozhodne, zdá má zájem za užívání svého díla získávat odměnu. V takovém případě své dílo zaregistruje u subjektu, určité agentury nebo úřadu, který registrovanému autorskému dílu přidělí unikátní identifikátor.⁹²² Zásadní je, že je počítáno s významným vlivem státu v tomto systému.⁹²³ Model vyžaduje, aby registrovaná autorská díla, resp. jejich digitální kopie, které bude autor dávat k dispozici veřejnosti, mohla být na Internetu sledovatelná.⁹²⁴ Po přidělení identifikátoru by se autorovo dílo mohlo začít bez omezení šířit a autor by dostával odměnu na základě daných užití.

První otázkou, kterou je třeba adresovat, je financování navrhovaného systému. Fisher navrhuje, že daný systém by se, z titulu vnímání autorských děl jakožto veřejných statků, financoval ze zvýšené daně z příjmu. Předpokládaná částka na provoz činí dvě a půl miliardy dolarů, což by znamenalo zvýšení daně z příjmu u 87 milionů domácností o 27 dolarů za rok.⁹²⁵ Odváděná suma by mohla být diferencována dle příjmů jednotlivých daňových poplatníků – v případě nižších příjmů by byl poplatník nucen uhradit nižší odvod a naopak. Alternativně by se mohlo jednat o nově vzniklou daň výhradně pro účely financování autorských odměn. Zahnutí poplatku do navýšené daně z příjmu považuje Fisher

---

⁹²¹ FISHER III, William W. *Promises to Keep: Technology, Law and the Future of Entertainment*. Stanford University Press; 1 edition, 2007. ISBN 978-0804758451.

⁹²² Autorská díla v kontinentálním právním systému historicky nepodléhají registračnímu principu (na rozdíl např. od děl chráněných průmyslověprávně), neboť se má za to, že autorské dílo, jakožto jedinečný výtvar autorovy osoby, má požívat ochrany již od okamžiku jeho vzniku. Toto vnímání není charakteristické pro angloamerický právní řád, kde až do nedávna bylo nutno autorská díla registrovat. USA jsou signatářem Bernské úmluvy a ochrana autorským právem tak vzniká organicky okamžikem objektivního vyjádření díla, nicméně v případě děl publikovaných nejprve na území USA je nutná registrace díla za účelem možného uplatnění nároku z porušení autorského práva před soudem.

⁹²³ Taková regulace Internetu by nebyla pravděpodobně přijímána kladně. Srov. také TELECOM, IVO. ACTA nejsou akta ani akty. *Jiné právo* [online]. 2012 [cit. 2019-08-24]. Dostupné z: <http://jinepravo.blogspot.com/2012/02/ivo-telec-acta-nejsou-akta-ani-akty.html>

⁹²⁴ FISHER, op. cit. s. 203.

⁹²⁵ FISHER, op. cit., s. 216.

za nejjednodušší řešení zejm. z hlediska administrativy.⁹²⁶ Druhou variantou, kterou navrhuje, nicméně nepreferuje, by bylo zavedení speciální daně, která by se vázala na produkty a služby, jež pracují s předměty ochrany.⁹²⁷

Vznikající problém, který s sebou toto řešení nutně nese, je následující. Vzhledem k charakteru výběru poplatků – jako součást daně z příjmu, by docházelo k výběru daně i od osob, které nemají k autorským dílům přístup (nedisponují Internetovým připojením), neužívají autorská díla, případně pouze v míře, která nicméně neodpovídá výši hrazeného poplatku (části daně). Tato otázka není ve Fisherově práci dle našeho názoru dostatečně řešena. Vznesená námitka je totiž odmítnuta s odkazem na stávající praxi v rámci veřejných statků – ačkoliv nejsou tyto statky využívány všemi zúčastněnými osobami stejnou měrou, případně vůbec, jedná se o podobný princip jako v případě nemocnic nebo školství – jedná se taktéž o statky, které jsou některými osobami téměř či zcela nevyužívané, nicméně vzhledem k distribuci vybraných daní se jedná (dle Fishera) o okrajovou záležitost.⁹²⁸

Problematickou je také otázka financování tvorby,⁹²⁹ která je společensky nepřijatelná nebo ilegální.⁹³⁰ Nabízející se řešení, že stát vyloučí podobný obsah z financování s sebou nese kruciální riziko cenzury obsahu. Veškerá tvorba by buď musela být předmětem kontroly a posouzení z hlediska vhodnosti a splnění stanovených kritérií. Rozúčtování odměn autorům by mělo být dle Fishera založeno na počtech užití jednotlivých předmětů ochrany, které by byly mapovány prostřednictvím vybraného vzorku uživatelů.⁹³¹ Tedy na základě určité omezené skupiny osob a jejího koktejlu autorskoprávně chráněných děl by byly vypočítávány autorskoprávní poplatky pro všechny uživatele.

6.4.2 Konstrukce flat fee

V předchozích částech této práce byly představeny teoretické základy a motivace zúčastněných stran, které ovlivňují systém kolektivní správy. Cílem této části je popsat možný systém, který by vycházel vstříc uživatelům, kteří žádají jednodušší

---

⁹²⁶ FISHER, op. cit., s. 216.

⁹²⁷ FISHER, op. cit., s. 217.

⁹²⁸ FISHER, op. cit., s. 217.

⁹²⁹ FISHER, op. cit., s. 217.

⁹³⁰ Typicky pornografický obsah, rasově problematický obsah apod.

⁹³¹ FISHER, op. cit., s. 227.

přístup k autorským dílům na Internetu, a zároveň, v tom stejném okamžiku, by zaručoval autorům odpovídající odměny. Zároveň se snaží brát v úvahu i praktické problémy, které by mohly nastat. Myška⁹³² představuje relativně zjednodušený pohled na systém užívající model flat fee. Základní myšlenka tohoto modelu je následující. Uživatelé by v tomto systému na základě registrace uhradili drobný poplatek, na jehož základě by byli oprávněni užívat veškerá dostupná díla. Takový systém představuje vlastně obdobu dnešního Spotify⁹³³, kdy za malý poplatek (v případě placené verze) mají uživatelé přístup k milionům skladeb.

V první řadě můžeme rozlišit dva základní modely, které by mohly pomoci navrhovaný model realizovat. Prvním z nich je systém podobný poplatkům za prázdná média (v anglicky mluvících zemích nazývaný jako *private copying levies*)^{934,935} Jeho účelem bylo kompenzovat autorům ztrátu na zisku z prodeje záznamových médií, případně např. kopírovacích zařízení. Tento systém poprvé vznikl v Německu a v současné době je jedním z nejpropracovanějších.⁹³⁶ Tomuto poplatku podléhají veškerá zařízení, na něž je možno zaznamenávat digitální (nebo jiný) autorský obsah nebo jej jinak rozmnožovat.

Co se týče autorského obsahu na Internetu, v tomto systému by poplatek musel být vybírán již v okamžiku, kdy si potenciální uživatel zařízení, které mu umožňuje obsah užívat, pořizuje. Jednalo by se tedy o totožný systém jako v případě náhradních odměn v rámci kopírování, resp. užití pro osobní potřebu fyzické osoby, kdy kupující figuruje jakožto potenciální uživatel nejen zakoupeného hardwarového produktu (nosiče), ale též jako potenciální uživatel

---

⁹³² MYŠKA, Matěj. Flat fee music. *Masaryk journal of law and technology* [online]. Masaryk university. 2014[cit. 2019-08-13]. Dostupné z: <https://journals.muni.cz/mujlt/article/view/2480/2044>. s. 75-82.

⁹³³ Spotify je služba, která nabízí uživatelům hudbu od vybraných vydavatelství. Existuje jak ve free (bezplatné), tak premium (za poplatek) verzi, která umožňuje nejenom poslech skladeb, ale zároveň i jejich stažení do zařízení uživatele za účelem offline poslechu. Služba se postupně šíří do dalších zemí. Byla založena v roce 2006 ve Švédsku, postupně se šíří do Evropy i celého světa.

⁹³⁴ Viz např. QUINTAIS, op. cit., s. 30.

⁹³⁵ Poplatky placené za nákup prázdných CD, flash disků atp. Viz Vyhláška č. 488/2006 Sb. Vyhláška, kterou se stanoví typy přístrojů k zhotovování rozmnoženin, typy nenahraných nosičů záznamů a výše paušálních odměn. In: CODEXIS [právní informační systém]. Atlas Consulting [cit. 2019-06-13]; § 97d odst. 1 písm. a) bod 1 Autorského zákona.

⁹³⁶ Grassmuck, Volker. 2009. The World is Going Flat(-Rate). Intellectual Property Watch. Dostupné z: http://waste.informatik.huberlin.de/Grassmuck/Texts/09-05-11_World_is_going_Flatrate_IP-Watch.pdf.

předmětů ochrany. Tento fakt (přestože ze zkušeností je možno vidět, že často neoprávněně) vede k častým negativním reakcím ze strany uživatelů, kteří se domnívají, že není spravedlivé hradit poplatky, když daný nosič nemusí vůbec využít za účelem užití v rámci ochrany autorským právem, respektive z titulu výjimek a omezení autorského práva. Lze očekávat, že podobným nastavením, kdy za každé zakoupené zařízení, které umožňuje přístup k autorským dílům, by museli uživatelé uhradit poplatek, by vzbudilo podobnou vlnu kritiky. Je k diskuzi, zda oprávněně. Tento systém by však byl poměrně výrazně neodpovídající skutečnému stavu. Laptopy, počítače a podobná zařízení slouží totiž k užívání autorských děl po několik let. Poplatky by tak musely být nastaveny jako velmi vysoké, aby reflektovaly potenciální průměrné množství děl, které tzv. *jeho systémem* projdou. Zároveň je třeba uvažovat užití, která se pohybují v režimu výjimek a omezení autorského práva – tedy užití, za která uživatel není v současném systému povinen autorskoprávní poplatek uhradit.⁹³⁷ V opačném případě by naopak bylo velmi pravděpodobné, že by autorské poplatky nedosahovaly patřičné úrovně. Zároveň by se uživatelé v případě, že by autorské poplatky naopak dosahovaly vysokých částek, mohli zdráhat nakupovat zařízení zatížené takovým poplatkem. Tento model se zdá být v současné době poměrně nevyhovující, neboť najít vyvážený bod pro všechny zúčastněné strany je nemožné vzhledem k absenci potenciální diferenciací způsobu (a množství) užití.

Druhým, relativně složitějším systémem, je následující model. Základní myšlenkou je v tomto případě, že uživatel hradí na začátku určitou (relativně malou částku) za přístup k dílům na Internetu, s čímž se pojí právo vytvářet kopie díla při (po) stahování z Internetu (*downloading*)⁹³⁸ a dále právo sdělovat dílo veřejnosti (zejm. *uploading, sharing nebo streaming*)⁹³⁹. To je výchozí linie, se kterou bude dále pracováno.

V následující části je představen zjednodušený model, jak by mohly platby poplatků v navrhovaném režimu flat fee vypadat. Je zřejmé, že komplikace mohou nastat v rámci odlišností jednotlivých skupin uživatelů, že nebude možné

---

⁹³⁷ Zde hovoříme zejm. o fyzických osobách, jichž se většina výjimek a omezení autorského práva týká. Jinak je tomu v případě osob právnických, jimž např. užití pro vlastní vnitřní potřebu nevytváří tak široké pole působnosti. Do budoucna bude otázkou další judikaturní vývoj, co se týče odkazování na Internetu. Linkování jakožto základní stavební kámen fungování přenosu informací na Internetu nebylo až do nedávna nikterak omezováno. K tomuto srov. Věc C-160/15, GS Media.

⁹³⁸ *Stahování*. Srov. QUINTAIS, op. cit., s. 153.

⁹³⁹ *Nahrávání a sdílení*. Srov. QUINTAIS, op. cit., s. 154-155.

aplikovat jednu sazbu na všechny typy užití autorských děl na Internetu. Rozpory mohou nastat jak mezi uživateli z různých oblastí zájmu (hudba, film, technika, literatura, IT), ale i v rámci individuálního nebo komerčního užití, či v rámci množství užívaných děl. Jednotlivé zájmy uživatelů by systém rozkládaly na příliš malé fragmenty a realizace podobného systému by naprosto překračovala kapacity všech zúčastněných subjektů. Tento faktor bude pro vykreslení modelu zanedbán.

Navrhovaný model uvažuje tři základní roviny podle způsobu užívání.

- 1) Uživatel neužívá a nesdílí autorská díla třetích stran, pohybuje se výhradně v režimu výjimek a omezení autorského práva nebo užívá díla dostupná pod veřejnou licenci. Nestahuje filmy, hudbu, fotografie, software ani jiné typy děl.
- 2) Uživatel užívá díla pro svou vlastní potřebu nebo pro nekomerční účely.⁹⁴⁰
- 3) Uživatel užívá díla pro komerční účely.

V prvním případě se uživatel na Internetu chová v zásadě obdobným způsobem, jak je to nastaveno v současné době – tedy v případě, že neporušuje práva nositelů autorských práv a nehradí si speciální službu poskytující předměty ochrany. Tito uživatelé užívají Internet výhradně mimo režim užití ve smyslu autorského práva (resp. nevybočují z hranic užití děl v rámci výjimek a omezení autorského práva), přičemž zejména nevytvářejí kopie děl třetích osob nebo je dále nerozšiřují. Veškerá jejich činnost v souvislosti s předměty ochrany je buď v režimu výjimek a omezení autorského práva, v režimu veřejných licencí, případně se jedná o díla volná, kde již uplynula doba ochrany autorským právem.⁹⁴¹ Tento model předpokládá, že tato první skupina uživatelů nebude nucena měnit způsob svého chování na Internetu, ani se registrovat k poplatku *flat fee*.

Další skupinu, která by měla být v modelu nejpočetnější, tvoří uživatelé, kteří předměty ochrany na Internetu užívají jak pro svoji osobní potřebu, tak pro

---

⁹⁴⁰ Na podobném principu je vystavěn i Quintaisův model, který uvažuje pouze fyzické osoby, které užívají díla v nekomerčním režimu. QUINTAIS, op. cit., s. 374 a násl.

⁹⁴¹ O tento režim se však bude jednat v prostředí Internetu výjimečně, lze uvažovat prozatím pouze o případech digitalizovaných děl, kde provedenou digitalizací nevzniknou autorská práva dalších osob.

nekomerční⁹⁴² účely, např. pro vytváření svých vlastních webových prezentací, pro činnost zájmových sdružení a spolků, pro drobný prodej výrobků, a podobně. Jedná se o skupinu uživatelů, kteří chtějí využívat možnosti Internetu v plné míře. Uhradí relativně malý poplatek a budou mít k dispozici veškerá díla na Internetu k vlastní potřebě. Tito uživatelé mohou díla užívat i ve smyslu autorského práva mimo výjimky a omezení, tedy mohou si vytvořit jejich rozmnoženinu pro vlastní potřebu nebo je užívat za nekomerčním účelem.

Tato skupina uživatelů se spolu s hrazením poplatku za Internetové připojení registruje i k poplatku za užívání autorských děl na Internetu. Jejím cílem je využívat možnosti Internetu v plné šíři a je ochotna zaplatit poplatek, který jí přinese možnost nestarat se o žádné další aspekty. Cílem pro tohoto uživatele je možnost mít k dispozici prakticky jakákoliv autorská díla, která jsou k dostání, nestarat se o další povinnosti, které jsou nutné splnit, aby mohli volně sledovat filmy na Internetu, vkládat obrázky na svou webovou stránku nebo poslouchat hudbu. Tento uživatel může zároveň sdílet díla se svými blízkými – rodinou nebo přáteli.

Podskupinou v případě nekomerčního užití by pak měly být organizace zabývající se vědou a vzděláváním, neziskové organizace a organizace typu GLAM.⁹⁴³ Tyto organizace nespádají do skupiny užívající díla komerčním způsobem, je však třeba zohlednit na jedné straně jejich kulturní přesah a význam pro společnost, případně také jejich velikost a množství osob, které se na jejich činnosti podílí.

---

⁹⁴² Za účelem možnosti realizace části modelu, která uvažuje užívání autorských děl výhradně pro nekomerční užití, je třeba definovat právě pojem „nekomerční“. V současné době tato definice nikde není zakotvena. Zákonodárce se termínu buď vyhýbá, nebo s ním pracuje pouze *tak, jak je*, jako je tomu např. v odůvodnění 19 nebo v čl. 5 odst. 3 Směrnice o kolektivní správě. Stejně tak soudy se prozatím ke konkrétní definici termínu nevyjádřily. Obecně nenacházíme jednotné stanovisko na definici nekomerčního užití, která je však pro funkčnost navrhovaného systému zásadní. Máme za to, že dokud nebude existovat oficiální definice termínu nekomerčního užití ze strany zákonodárců nebo dle výkladu soudů, není možno s ní pracovat s dostatečnou právní jistotou. Namísto toho doporučujeme pracovat buď s definicí „nikoliv za účelem přímého nebo nepřímého zisku“. Avšak ani tato definice nebude pravděpodobně dostatečně jasnou pro užívání obsahu na Internetu vzhledem k diverzifikovaným možnostem užití. Více k definici termínu nekomerčního užití viz pododíl 6.3.4.1 Obsah termínu „nekomerční“.

⁹⁴³ Zkratka vychází z anglického *Galleries, Libraries, Archives, Museums* – Galerie, Knihovny, Archivy, Muzea.

Třetí skupinu tvoří osoby, které autorská díla na Internetu chtějí běžně užívat ke komerčním účelům. V tomto případě může uživatel libovolně užívat díla jak pro svoji potřebu, tak pro komerční účely. Zde můžeme identifikovat pravděpodobně největší množství potenciálních třetích ploch. Asi nejkontroverznější otázkou je výše poplatku, který by tyto subjekty měly hradit, zejména v případech, kdy je hlavním předmětem činnosti takové osoby užívání děl třetích osob.

Řešením by mohla být následující platební schémata: (i) Poplatek skládající se z procentní platby z obrátu dané společnosti; (ii) Poplatek založený na množství dat přenesených registrovaným Internetovým připojením; (iii) Poplatek založený na velikosti společnosti (na základě množství zaměstnanců); (iv) Poplatek založený na oblasti působení společnosti. Lze říci, že všechny nastíněné modely, jak konstruovat poplatek v případě komerčního užití, jsou logickým řešením v některé ze situací. Zásadním problémem však je, že je velmi obtížně zařadit jednotlivé obchodní společnosti do tohoto systému tak, aby nedocházelo k diskriminaci, respektive nerovnoměrnému zatížení společností, pro které není užívání děl třetích osob primární činností. Ačkoliv nastíněné modely uvažují autorskoprávní poplatek jako poměrnou částku, zakládající se v prvních třech případech na aktuálních metrikách společnosti, může dojít k situaci, kdy některé ze subjektů, typicky společností, které svou činnost zakládají téměř výhradně na duševním vlastnictví (software), budou fungovat v odlišném režimu. Business model založený na duševním vlastnictví třetí osoby, které bylo získáno na základě tohoto systému, bude pravděpodobně zatížen vyššími poplatky, případně vyšším zdaněním.⁹⁴⁴

Jiné řešení může spočívat v úplném vyloučení komerčních subjektů z modelu.⁹⁴⁵ V případě, že společnost, která nebude splňovat definici nekomerčního užívání nastíněnou v tomto článku, bude postupovat obdobným způsobem jako doposud, bude také – stejně jako doposud – povinna uzavřít licenční smlouvy s autory, resp. nositeli majetkových práv nebo jejich zástupci,

---

⁹⁴⁴ V poslední době se uvažuje o zdanění obchodních společností působících v oblasti moderních technologií, zejména těch, které užívají zdarma získané duševní vlastnictví nebo data. Aktuální je to předmětem debat zejm. v Číně nebo Indii, ale i v Evropě je tato otázka diskutována (ČR).

⁹⁴⁵ Systém založený na podobném principu navrhuje Quintais. Ve své práci představuje systém, který je určen výhradně pro nekomerční užití fyzických osob, odpadají tedy „problematické“ skupiny, které předměty ochrany užívají komerčně a jejichž aktivity se dají kvalifikovat jako rozmnožování nebo sdělování děl prostřednictvím Internetu. QUINTAIS, op. cit., s. 386 a násl.

jejichž díla užívají pro svou komerční činnost. To se týká jak webových prezentací, tak veškerých dalších činností, souvisejících s obdržením autorských děl třetích osob z Internetu.

Existence tří skupin však může přinášet do systému problematický aspekt. Pokud uživatel z první skupiny pirátsky užívá dílo, je obtížné takovou skutečnost zjistit, stejně tak pokud uživatel z druhé skupiny bude dílo užívat komerčně. Řešením v tomto případě může být spojování uživatelů s jednotlivými díly, respektive jejich identifikace jakožto uživatele. To však odmítáme jako přílišnou centralizaci, kontrolu Internetu a zejména ohrožení soukromí uživatelů a jejich monitorování.⁹⁴⁶ Alternativní možností (a pravděpodobně zároveň nejvíce efektivní možností) je fungování systému na základě důvěry – uživatelé se sami chovají na základě daného režimu, který si zvolili. Vycházíme zde z citované studie Aguirra a Martense,⁹⁴⁷ která prokazuje, že uživatelé bez nutného nátlaku ve formě postihů a omezení tíhnou k úhradě nositelům práv za předměty ochrany, které užívají.^{948,949,950} Není však vyloučeno, že tato možnost může být doprovázena příležitostnými kontrolami.

Třetí možností je pak již výše zmiňovaná povinná plošná platba za autorská díla na Internetu. Ta by byla v případě potřeby kombinovaná s uživatelským číslem, respektive potvrzením o úhradě v případě, že by daný uživatel fungoval mimo svoje standardní Internetové připojení. Problém

---

⁹⁴⁶ Viz také ORLOWSKI, Andrew. 2004 [cit. 2019-08-13]. Digital music: flat fee futures. *The Register* [online]. Available: https://www.theregister.co.uk/2004/12/28/fisher_promises_to_keep/

⁹⁴⁷ AGUIAR, MARTENS, op. cit. s. 9, s. 16 a násl.

⁹⁴⁸ Tomu nasvědčuje i částečné opouštění striktního systému DRM. Srov. DOBŘÍCHOVSKÝ, op. cit., s. 105-106; BECHTOLD, op. cit.; nebo TIVADAR, op. cit.

⁹⁴⁹ Námitkou proti tomuto systému může být absence vůle některých skupin uživatelů k platbám. Zejména se může jednat o neziskové organizace, žáky a studenty a obecně nízkopříjmové skupiny. Oproti tomu je nutno podotknout, že tyto skupiny většinou stojí před volbou, zda užít dílo zdarma, nebo dílo neužít. Varianta uhrazení poplatku za dílo neexistuje, v takovém případě dílo užívat nebudou. Z pohledu celospolečenského máme za to, že je vhodné zahrnout určitou kulturní investici do těchto skupin, nikoliv se soustředit na přísný systém sledování užití děl jednotlivými skupinami a vymáhání bezdůvodného obohacení.

⁹⁵⁰ Obdobně funguje také poplatek za rozhlasové a televizní vysílání, který jsou osoby povinny platit na základě splnění určitých kritérií – základním kritériem je v tomto případě držba rozhlasového přijímače. Rozhlasový poplatek. *Český rozhlas* [online]. 2019 [cit. 2019-08-27]. Dostupné z: <https://www.rozhlas.cz/poplatek/portal/>

nenastává ani v případě sdílení připojení s okruhem blízkých osob uživatele, neboť to je součástí nekomerčního užití děl.

Nastíněné režimy mohou být upraveny podle konkrétních potřeb. Je možné, že tři skupiny, představené výše, nebudou pokrývat celou poptávku po režimech užívání děl a bude třeba je více diverzifikovat. Může vzniknout i potřeba odlišně nakládat s některým typem duševního vlastnictví, jako je např. proprietární software nebo předměty podléhající kontrole (medicínské produkty). V těchto případech se jedná se o velké oblasti předmětů ochrany, které však nevyužijí všichni uživatelé rovnoměrně. Stejně problematickou otázkou bude pravděpodobně užívání audiovizuálních děl. Jedná se o oblast, která je v největší míře v širokých kruzích uživatelů užívána nelegálně, a to i přes množství zásahů dodnes provedených proti webovým stránkám a úložištím s touto náplní.

6.4.2.1 Nakládání s vybranými poplatky a role kolektivního správce

Druhou částí, ze které se skládá systém autorskoprávních poplatků vybíraných v režimu flat fee, je rozdělování poplatků samotným autorům. Nutnou součástí je evidence užívaných děl. Možnosti realizace evidence, vycházející ze současného stavu, jsou následující: (i) Každá webová stránka, včetně platform poskytlujících chráněný obsah, reportuje kolektivnímu správci množství užití děl, která na stránce proběhnou. (ii) Kolektivní správce analyzuje počty užití děl na základě průzkumů a anket. (iii) Každé dílo je opatřeno metadaty, které umožňují jeho sledování (tracking) – na základě toho jsou sledovány počty jeho užití. Případně je využita jiná možnost, z technického hlediska je možno vyhledávat díla i bez specifických metadat nebo označení.⁹⁵¹ Tato možnost by ale vyžadovala registraci

---

⁹⁵¹ Příkladem takového systému, který byl již uveden na trh, je DJ Monitor. Jedná se o systém, který porovnává data, která má vložena ve své databázi, s přehrávanou hudbou. Viz DJ Monitor [online]. 2019 [cit. 2019-08-24]. Dostupné z: <http://djmonitor.com/>. Efektivita tohoto systému byla analyzována a výsledky ukázaly, že se jedná o mechanismus, který efektivně rozeznává více než 90 % přehrávaných děl. Více viz LUGOVIC, Sergej a Nives MIKELIC PRERADOVIC. *Music Identification Software as a tool for precise monitoring of real music use in public spaces and fair distribution of music rights income* [online]. 2014 [cit. 2019-08-24]. DOI: 10.13140/2.1.4808.2889. Dostupné z:

https://www.researchgate.net/publication/267617085_Music_Identification_Software_as_a_tool_for_precise_monitoring_of_real_music_use_in_public_spaces_and_fair_distribution_of_music_rights_income

všech děl a jejich autorů, které by v systému kolovaly u určeného subjektu (kterým může být i kolektivní správce nebo jiná, centrální entita).⁹⁵²

Nejvíce efektivní v současné situaci je kombinace výše naznačených metod, což je podobný systém, jako užívají kolektivní správci i dnes. Nejsnazší (alespoň vzhledem k zátěži dalších účastníků systému) je užití software, který bude prohledávat jednotlivé webové stránky a sledovat užití autorských děl. Podobný software je již dnes užíván pro vyhledávání nelegálně sdílených děl. K tomu se však musí přidat oznamovací povinnost počtů užití (zejm. stažení – download) jednotlivých děl (alespoň v případě velkých poskytovatelů děl). Množství užití děl pak celkově evidují jednotliví kolektivní správci, a na základě této metricky jsou rozdělovány poplatky od uživatelů, vybrané na vstupu, samotným autorům. Tato fáze již probíhá společně s vyplácením poplatků za offline užití autorských děl.

Flat fee může být snadné řešení. Je však třeba se podívat také na problémy, které přináší. Poplatek, který by měl být hrazen paušálně (ať již v rámci platby za Internet, „daně z autorských práv“ nebo podobně jako poplatek veřejného vysílání, známý v některých jurisdikcích), bude konfrontován i s otázkou lidských práv a diskriminace⁹⁵³ (zejména s probíhajícími diskusemi o právu na přístup k Internetu) nebo problematickými aspekty nekomerčního užití. Práce se dále zabývá těmito aspekty a poskytuje posouzení možných možností pro praktické použití.

6.4.2.2 Přístup k Internetu

Potenciálnímu zavedení flat fee by nutně muselo předcházet vyřešení několika otázek. V současné době zatím stále extrémní, obtížně obhajitelnou možností, by bylo zavedení platby autorského poplatku za užití děl na Internetu plošně, jako určitou formu daně. Jako takový by nebyl spojen ani s platbou za Internet, ani s platbou za jednotlivá zařízení, mající přístup k Internetu, ale jednalo by se o separátně hrazenou položku (obdobně jako koncesionářský poplatek za rádio a televizi). Přestože je právo na přístup k Internetu zvažováno jako kandidát na jedno z lidských práv, přičemž v některých zemích je již považováno za právo

---

⁹⁵² Quintais rovněž v rámci svého modelu dospívá k závěru, že takový systém nutně musí být spravován centrální entitou typu kolektivního správce. QUINTAIS, op. cit., s. 399.

⁹⁵³ Zde je zejména třeba adresovat problematiku možnosti plošné platby za předměty ochrany.

občanské⁹⁵⁴, není ve skutečnosti nijak zaručen aktuální přístup k němu, připojení do všech domácností, telefony vybavené automatickým připojením k Internetu nebo jiný systém. Podobná daň by tedy musela fungovat na způsobu registrace. To se může zdát jako poměrně neproblematický aspekt. Po registraci (přihlášení se) k dani by uživatel platil paušální poplatek (v určité hladině na základě systému uvedeného výše), který by byl následně, podle hlášení od poskytovatelů obsahu, dělen mezi autory a další tvůrce díla, částečně by přispíval na činnost organizace sprostředkovatele a kolektivního správce (pokud by tento zajišťoval rozdělování a obecně správu vybraných poplatků, respektive byl jí pověřen, a správu takové daně by nezajišťovalo ministerstvo financí). Tento bod je zmiňován proto, že se občas objevují názory, že poplatek za autorská díla by měl být konstruován právě jako daň, která bude hrazena všemi osobami jako součást daňové zátěže. Takový model přináší následující pozitiva, zejména není třeba zjišťovat, kde a kdy se uživatelé připojují k Internetu a užívají díla. Uhrazený poplatek mají tzv. s sebou. Uživatelé nejsou povinni se nikde dále registrovat a mají díla na Internetu k dispozici. Nicméně negativní aspekty převažují. Jedním z argumentů zastánců této teorie bude, že prakticky všichni, kteří mají k Internetu přístup, užívají autorská díla a na systému by se tak měli určitou měrou podílet. Jejich odpůrci budou namítat, že nikoliv ve všech případech tomu tak je. Tito odpůrci mají, ačkoliv pravděpodobně v minimu případů, pravdu. Plošně zavedená daň by vedla k diskriminaci osob, které Internet nevyužívají. Z tohoto důvodu se kloníme k variantě autoregistrace k autorskoprávnímu poplatku, která byla popsána výše.

6.4.2.3 Kolektivní správce v roli správce flat fee

Práce zde představuje úlohu organizace kolektivního správce navrhovaného systému flat fee na Internetu. V této části jsou analyzovány klady a negativa tohoto řešení. Organizace kolektivní správy mají nepochybně největší odborné znalosti v oblasti správy autorských práv majetkových. Současně by se jednalo pravděpodobně nejhospodárnější řešení vzhledem k již vytvořeným vazbám mezi jednotlivými kolektivními správci, a to včetně přeshraničních vztahů. Výzvou bude rozlišovat správu děl šířených v rámci moderních technologií od předmětů ochrany šířených v dosavadním, „standardním“, systému kolektivní správy (tedy převážně analogová díla). Organizace, která bude představovat prostředníka mezi uživateli a autory je v současném systému fungování a v rámci standardně dostupných možností na Internetu, je nezbytná. Vzhledem k praxi a expertíze

---

⁹⁵⁴ Wang, Tom. 2016. Human Right and Internet Access: A Philosophical Investigation. China. 217 s. Dostupné z: <https://dspace.library.uu.nl/bitstream/handle/1874/334446/wang.pdf?sequence=1>.

kolektivních správců není pragmatické, aby systém spravovala kompletně nová organizace. Alternativou je ale idea vytvoření jednoho kolektivního správce, který by zajišťoval kolektivní správu na Internetu. Tato idea je však v současné době nerealizovatelná vzhledem k možnému ohrožení hospodářské soutěže a dlouhotrvající snaze o prostor pro konkurenci v rámci kolektivní správy, který požaduje i Směrnice o kolektivní správě.

Kolektivní správa funguje na principu výkonu správy majetkových práv na účet a pro nositele majetkových práv autorských k dílům. Základem pro výkon kolektivní správy je buď smluvní zakotvení (zastupování na základě smlouvy o správě majetkových práv autorských) nebo zákonný titul (v případě povinné a rozšířené kolektivní správy). Kolektivní správce svou činnost vykonává soustavně, svým jménem a na vlastní odpovědnost, nicméně ústředním osobou této činnosti je stále nositel majetkových práv, na jehož účet je činnost vykonávána. Původně tyto organizace vznikly na popud autorů, kteří měli zájem na zjednodušení nutného smluvního a administrativního procesu souvisejícího zejména s licencováním děl.⁹⁵⁵ Tato jejich role a její potřebnost je neopominutelná a nelze tvrdit, že v dnešní době ztrácí místo. Problematickou se stává až v okamžiku, kdy neplní svou funkci a pro ostatní strany procesu se stává spíše komplikací.⁹⁵⁶ V tomto kontextu je třeba zvážit několik rovin. První z nich je jednoznačně právě funkčnost současného modelu – mnozí z kolektivních správců dnes existují sto nebo i více let.⁹⁵⁷ Je tedy zřejmé, že systém není neschopný fungování (ačkoliv můžeme diskutovat jeho efektivitu). To souvisí i s původní motivací – skupiny nositelů majetkových práv samy začaly zakládat spolky, které zajišťovaly autorům oprávněnou odměnu a staraly se o veškerou související administrativu a vyjednávání. V průběhu doby se jejich vnímání začalo proměňovat, což znovu velmi úzce souvisí s vývojem možnosti sdílení a užívání děl a informacemi, které

---

⁹⁵⁵ Viz zejm. kapitola 3: Vývoj kolektivní správy.

⁹⁵⁶ Je třeba vzpomenout, že tento odpor jak uživatelů, tak nositelů majetkových práv neplyne vždy z oprávněných důvodů, a to zejména v prostředí Internetu. Zmiňované velké platformy často fungují na *de minimis* bázi – poplatky, které uživatel uhradí takové službě, jdou takřka celé často právě této službě, nikoliv přímo autorům. Autoři jsou přesto nuceni v takových službách participovat, neboť jejich dnešní oblíbenost činí případnou absenci autorů pro jejich kariéru likvidační. K fungování Spotify a online distribuci hudby viz SOLO, Alex. The Role of Copyright in an Age of Online Music Distribution. *Media & Arts Law Review* [online]. 2014, č. 169 [cit. 2019-09-02]. Dostupné z: https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=2462006, s. 184 a násl.

⁹⁵⁷ V České republice je to např. kolektivní správce OSA, v zahraničí pak např. SACEM a další.

samotní kolektivní správci podávají.⁹⁵⁸ Dalším aspektem je netransparentnost ochranných organizací, přestože tato otázka byla v extenzivním měřítku adresována právě Směrnici o kolektivní správě, a patřičná úprava by měla být dnes již transponována do právních řádů jednotlivých evropských států.

6.4.2.4 Model z pohledu zúčastněných stran

Nastíněný model má potenciál být ekonomicky výhodnější pro všechny zúčastněné strany. Uživatelé budou mít snazší a legální přístup k celému repertoáru děl, nositelé práv, vzhledem k množství subjektů do systému zapojených, mohou získat vyšší odměny,⁹⁵⁹ pro kolektivní správce se zjednoduší situace na Internetu a odpadnou problémy se sledováním užívaných děl.

Celý proces v modelu probíhá tedy následovně:

Z hlediska nositele práv: (i) Nositel práv registruje svoje díla u kolektivního správce. Kolektivní správce je opatří sledovatelnou známkou, respektive sleduje jejich metadata. (ii) Nositel práv obdrží odměnu na základě reálného užití jeho děl spolu s informacemi o množství užití.

Z hlediska uživatele (pro nekomerční užití): (i) Uživatel se zaregistruje u kolektivního správce k hrazení autorskoprávního poplatku za užití děl na Internetu. (ii) Uživatel libovolně užívá díla na Internetu na základě uhrazeného poplatku pro nekomerční užití.

Z hlediska kolektivního správce: (i) Kolektivní správce vede registr autorů a jejich děl. Spravuje systém, který sleduje užití děl zaregistrovaných autorů na Internetu a vyměňuje informace s ostatními kolektivními správci. (ii) Kolektivní správce vybírá autorskoprávní poplatky od uživatelů, kteří mají zájem se připojit do systému. (iii) Kolektivní správce vyplácí registrovaným autorům poplatky.

---

⁹⁵⁸ Typickým příkladem jsou kampaně stylu „stahování je zločin“. Kolektivní správci nebo jiné organizace“ a „stahování je trestné“. Organizace, zabývající se ochranou autorských práv, informují, že stažení nebo kopírování díla je zločin. Naprosto opomíjejí existenci výjimek a omezení autorského práva, které právě např. zhotovení rozmnoženiny pro osobní potřebu umožňují. Problematickým krokem je až šíření takto zhotovené rozmnoženiny, neboť šířitel tímto neoprávněně sděluje dílo veřejnosti. Srov. též ŠALOMOUN, Michal. Zneužití práva ochrannými autorskými organizacemi. In: COFOLA 2010: the Conference Proceedings. Brno: Masarykova univerzita, 2010. ISBN 978-80-210-5151-5.

⁹⁵⁹ Electronic Frontier Foundation eviduje v USA více než 60 milionů uživatelů, kteří používají file-sharing services. Pokud by každý z nich zaplatil flat fee 10 USD měsíčně, dostáváme na částku 600 000 000 USD.

Jejich výše je vypočtena na základě systému analyzujícího metadata, nahlášených informací o stahování a dat obdrženy od ostatních kolektivních správců.

Cílem navrhovaného systému je umožnit uživatelům za částku, která je poměrně nízká (běžná cena za jednotkový počet hudebních nebo audiovizuálních autorských děl) užívat pro nekomerční účely plošně celý repertoár dostupný na Internetu. Je možno očekávat, že se v takovém případě zvýší množství přispěvatelů do systému autorských poplatků a v návaznosti na to i platby autorům. Pozitivní dopad lze očekávat i na vnímání uživatelů, neboť výběr poplatků bude pro ně mnohem transparentnější a snazší, než je tomu nyní. Z hlediska kolektivního správce bude zjednodušen jak výběr poplatků, tak systém uzavírání licenčních smluv.

Pro zjištění konkrétních dat tohoto modelu by bylo třeba provést výzkum, který přesněji zhodnotí ekonomické dopady systému. Současné fungování kolektivní správy na Internetu však nerespektuje rychlost a inovace v technologiích a navrhovaný model by mohl poskytnout prostor pro tento vývoj. Zejména je třeba mít na paměti, že současný stav moderních technologií není konečný, je proto nezbytné uvažovat o systému, který počítá s budoucím vývojem, a který by umožnil právu být pro jednou s vývojem technologií ve stejném století.

6.5 VYUŽITÍ BLOCKCHAIN⁹⁶⁰ PŘI SPRÁVĚ AUTORSKÝCH DĚL⁹⁶¹

V poslední době se objevují mnohé návrhy na úpravu kolektivní správy, které užívají konceptu blockchain. Koncept jako takový má velký potenciál, otázkou je pouze to, zda je vhodný právě pro užití v rámci kolektivní správy. Projekty, zabývající se užitím autorských děl na Internetu a alternativami kolektivní správy, se staly zejména v posledním roce velmi populárními, v této části je proto představeno několik iniciativ, které s využitím blockchainu při své realizaci počítají, a jejich potenciální vliv na budoucnost sdílení a užívání autorských děl na Internetu.

Technologie blockchain může být využívána jako platební metoda s použitím existujících kryptoměn. I přes několik pokusů, které byly tímto směrem

---

⁹⁶⁰ Blockchain je v nejširší definici distribuovanou decentralizovanou databází, která je specifická uchováváním všech transakcí, které v rámci ní proběhly, a záznamy o nich byly uloženy dle předem daných pravidel určitého protokolu, který se mění v závislosti na každém jednotlivém blockchainu. Jeho inherentní kvalitou je právě praktická nezměnitelnost v něm zanesených dat, které jsou propojeny pomocí kryptograficky zabezpečené peer-to-peer sítě. Zároveň jsou veškerá data, ukládaná do blockchainové databáze, veřejně přístupná a tedy transparentní. Samotnou strukturu pak tvoří bloky, z nichž každý je navázaný na předchozí a je nezměnitelně zaznamenán v peer-to-peer síti. Každý s přístupem k blockchainu může vidět (a verifikovat) veškeré transakce, které proběhly.

Atributy, které jsou přisuzovány blockchainu, a proč je tak často považován za revoluční technologii, jsou následující:

Vzhledem k jeho decentralizaci neexistuje jeden subjekt nebo několik subjektů, které by mohly blockchain ovládat a usměrňovat. Zároveň není možné upravovat záznamy zpětně co je jednou v blockchainu zaneseno, je jeho součástí, společně s časovou známkou, navždy. Neexistuje žádné centrum, kde by se soustředila moc blockchain ovlivňovat, ať již ve formě faktické, či právní – to je opět možno z důvodu decentralizace, blockchain je současně zaznamenán na mnoha počítačích u mnoha uživatelů zároveň a není prakticky možné jej soustředit na jednom místě. Zaznamenávaná data do blockchainu jsou přístupná všem účastníkům, jsou snadno dohledatelná a jejich alterace je téměř neproveditelná.

Obecně nejznámějším příkladem, který koncept blockchainu používá, je kryptoměna Bitcoin, nicméně je třeba zdůraznit, že tyto dva pojmy nelze zaměňovat.

⁹⁶¹ Tato část vychází z příspěvku STRAKOVÁ, Lucie. Je blockchain sexy řešením pro kolektivní správu? In: Josef Bejček, Pavel Koukal, Josef Šilhán, Jiří Valdhans. *DNY PRÁVA 2018 – DAYS OF LAW 2018: Část IV. – Dopady digitalizace do oblasti soukromého práva*. Masarykova univerzita, Právnická fakulta, 2019. s. 87-104. ISBN 978-80-210-9328-7.

podniknuty, nejsou evidovány žádné větší úspěchy. Imogen Heap, propagátorka užití blockchain v hudebním průmyslu, deklarovala v roce 2015, že její připravovaná platforma Mycelia umožní tvůrcům distribuovat svoji tvorbu přímo uživatelům, za což obdrží přímou platbu v kryptoměně, což přivítají miliony uživatelů.⁹⁶² Aby podpořila svoje tvrzení, vydala Imogen Heap v roce 2015 skrze platformu Ujo Music, systém fungující na technologii Ethereum a smart kontraktech, skladbu Tiny Human. Výsledky byly z počátku velmi neuspokojivé, v roce 2017 bylo dle Gerarda prodáno 222 rozmnoženin skladby Tiny Human, což znamenalo hrubý příjem cca 133 USD.⁹⁶³ Heap v roce 2018 uvedla, že hodnota stažených kopií se blíží 30 000 GBP⁹⁶⁴ (což nicméně neříká nic o skutečných příjmech z těchto stažení.) Platforma Ujo Music nabízí i několik dalších autorů, nicméně žádný z nich nezaznamenal prozatím výraznější profit, který by mohlo být navíc možno přisuzovat právě umožněnému způsobu platby.⁹⁶⁵

Z hlediska samotného fungování kolektivní správy je aspekt užití jiné než klasické měny pro platbu autorských poplatků zanedbatelný. I pokud budou platformy nabízet, např. jako výše zmiňovaná Ujo Music, platbu pomocí Bitcoinu či Etherea, na samotný výběr autorskoprávních odměn to nemá nijak výrazně pozitivní ani negativní vliv. Bodó a kolektiv zmiňují, že zavedení této možnosti platby by mohlo ovlivnit rozdělení, který kolektivní správce vybírá které autorskoprávní odměny,⁹⁶⁶ což by ovšem dále narušilo teritoriální povahu kolektivní správy.

---

⁹⁶² HOWARD, George. Imogen Heap's Mycelia: An Artists' Approach for a Fair Trade Music Business, Inspired by Blockchain. *Forbes* [online]. 2015 [cit. 2019-02-04]. Dostupné z: <https://www.forbes.com/sites/georgehoward/2015/07/17/imogen-heaps-mycelia-an-artists-approach-for-a-fair-trade-music-business-inspired-by-blockchain/#1a47e4954969>

⁹⁶³ GERARD, David. Ujo Attempts Music On The Blockchain A Second Time With: EGO By RAC [Op-Ed]. *Hyperbot.com* [online]. 2017 [cit. 2019-02-04]. Dostupné z: <https://www.hypebot.com/hypebot/2017/11/ujo-attempts-music-on-the-blockchain-a-second-time-with-ego-by-rac.html>

⁹⁶⁴ HEAP, Imogen. Smart contracts for the music industry. *Medium.com* [online]. 2018 [cit. 2019-02-04]. Dostupné z: <https://medium.com/humanizing-the-singularity/smart-contracts-for-the-music-industry-3e641f87cc7>

⁹⁶⁵ GERARD, op. cit.

⁹⁶⁶ Shodně BODÓ, GERVAIS a QUINTAIS. Op. cit. Blockchain and smart contracts: the missing link in copyright licensing? *International Journal of Law and Information Technology* [online]. 2018, 26(4), 311-336 [cit. 2019-02-04]. DOI: 10.1093/ijlit/eay014. ISSN 0967-0769. Dostupné z: <https://academic.oup.com/ijlit/article/26/4/311/5106727>. s. 329.

6.5.1 Užití smart kontraktu⁹⁶⁷ pro platby za užití autorských děl

Zřejmě nejzajímavějším aspektem připravovaných projektů je použití smart kontraktů pro realizaci plateb v rámci užívání děl na Internetu. Tento systém, který akcentuje jak autonomii vůle nositelů práv, tak překonává teritoriální hranice, umožňuje realizovat takové smluvní vztahy, kdy např. přehrání skladby na Internetu zjednodušeně spouští automaticky řetězec plateb všem osobám, které se na vzniku autorského díla podílely. Tato myšlenka může mít značný vliv na budoucnost kolektivní správy. Cílem systémů, užívajících koncept blockchain, je umožnit existenci automatizovaného systému, který by propojoval všechny aktéry, kteří se na vzniku díla, jeho vydání nebo propagaci podílejí, s osobou, která

---

⁹⁶⁷ Pod pojmem smart kontrakt typicky rozumíme software, který zajišťuje, ověřuje nebo vynucuje provedení smlouvy takovým způsobem, že absentuje nutnost uzavření „skutečné“ smlouvy mezi subjekty. Smart kontrakt si tedy nelze představovat jako typický smluvní dokument. Jedná se spíše o soubor příkazů, které se provedou, pakliže dojde ke splnění určitých podmínek. Můžeme rozlišit *automatizované* kontrakty, které neumožňují, aby se zájemce seznámil s podmínkami kontraktu, nicméně uzavření kontraktu probíhá za účasti stroje. Triviálním příkladem je např. automat na kávu nebo dobíjecí automat pro telefonní kredit. Pokud jsou splněny podmínky na vstupu – vklad peněz, dostupný obsah – dojde k uzavření smlouvy pomocí automatu, zcela bez aktivního zásahu člověka. V poslední době se vnímání pojmu rozšířilo. Pro naplnění podmínek je tak požadována ještě formální verifikace procesu, tedy existence důvěryhodné platformy, která transakci zajišťuje, a předem dostupné znění (podmínky) kontraktu.

Požadované podmínky lze naplnit právě s pomocí konceptu blockchain a používané asymetrické kryptografie. Prozatím neexistuje ustálená definice smart kontraktu, nicméně nejčastěji přijímanou je zřejmě tato: *„smart contracts are digital contracts allowing terms contingent on decentralized consensus that are tamper-proof and typically self-enforcing through automated execution“*, tedy *„smart kontrakty jsou digitální smlouvy, umožňující decentralizovaně stanovit smluvní podmínky, které jsou pro zúčastněné smluvní strany pevně dané, jsou odolné vůči podvodné manipulaci a obvykle strojově samovymahatelné* [Překlad autorka]“. Tato definice je v souladu s definicemi, které přinesli i další autoři, zabývající se tímto tématem, např. Lauslahti a kol. nebo Szabo. CONG, Lin William a Zhiguo HE. Blockchain Disruption and Smart Contracts [online]. [cit. 2019-08-04]. Dostupné z: <https://ssrn.com/abstract=2985764>. s. 8. Oproti tomu definice Greenspana, kterou zmiňuje Krupičková: *„část kódu uloženého na blockchainu, který spouští blockchainové transakce, čte a zapisuje data v blockchainové databázi“*, je dle našeho názoru nevyhovující o podstatě smart kontraktu v rámci dnešního vnímání jako právního jednání, jehož realizace je automatizovaná – původ tohoto výkladu je v percepci smart kontraktu jako každé transakce, která je zapsána do blockchainu sítě typu Ethereum. Viz KRUPIČKOVÁ, Petra. Smart contract – revoluce v smluvním právu 21. století? *Revue pro právo a technologie* [online]. 2017, 8(15), 19-31 [cit. 2019-08-04]. Dostupné z: <https://journals.muni.cz/revue/article/view/6647>. s. 21.; PALFREY, John G. a Urs GASSER. *Born digital: understanding the first generation of digital natives*. New York: Basic Books, 2008. ISBN 978-0-465-00515-4.

Smart kontrakt tedy vnímáme následovně: Jedná se o smluvní závazek zaznamenaný v digitální formě v programovacím jazyce, jehož smluvní podmínky jsou smluvním stranám dopředu známé, je samovymahatelný a zaznamenaný na důvěryhodné a transparentní platformě, která neumožňuje jeho pozměnění.

dílo užije. Podobný systém připravuje např. EY a Microsoft. Jeho cílem je možnost licencovat jakékoliv duševní vlastnictví, kde jsou autorům (resp. nositelům práv) vypláceny odměny zejm. na základě množství užití díla. V takovém systému by měly působit všechny zúčastněné subjekty – autoři hudby i textu, nakladatelé, poskytovatelé platform a další.⁹⁶⁸ Takový systém by obsahoval miliony transakcí.

V současné době je většina smluvních vztahů a potřebných administrativních procesů realizována manuálně, pomocí off-line databází a jiných datových zdrojů. Podobný systém by měl zvyšovat transparentnost a důvěru v transakce, a zároveň snižovat náklady na robustní proces, který kolektivní správu provází nyní. Takový proces by však provázely jednak vysoké náklady na vytvoření takového systému, případně také teritoriální problémy obdobného typu, jaké bude pravděpodobně v budoucnu třeba adresovat v souvislosti s multiteritoriálním licencováním.⁹⁶⁹ Bodó, Gervais a Quintais se obávají, že v případě snah využívat blockchain celosvětově pro licencování, bude třeba pro každé dílo každého autora minimálně v členských zemích Bernské úmluvy, rozlišovat 176 různých právních režimů. Tento názor se zdá být přehnaný, nicméně z hlediska teritoriální povahy autorského práva je k této situaci přistupovat i z této strany. Do budoucna by pak fungování podobného systému muselo být za účelem možného fungování upraveno i na legislativní úrovni.⁹⁷⁰

Myšlenku blockchainu jako přelomový prvek pro systém distribuce autorskoprávních odměn prosazuje zpěvačka a producentka Imogen Heap. Jejím cílem je vytvořit udržitelný systém, který umožní všem zúčastněným aktérům interagovat přímo s hudebním dílem a který sám následně provede nutné kroky pro distribuci nutných poplatků.⁹⁷¹ Systém by měl fungovat následovně. Již poslech určité skladby by spouštěl mechanismus smart kontraktu pro všechny

---

⁹⁶⁸ EY and Microsoft launch blockchain solution for content rights and royalties management for media and entertainment industry. *CISION* [online]. 20. června 2018 [cit. 2019-02-04]. Dostupné z: <https://www.prnewswire.com/news-releases/ey-and-microsoft-launch-blockchain-solution-for-content-rights-and-royalties-management-for-media-and-entertainment-industry-300669800.html>

⁹⁶⁹ Viz např. LUCENA, Cláudio. *Collective rights and digital content*. Springer International Publishing, 2015, pages cm. ISBN 978-331-9159-096. s. 28 a násl.

⁹⁷⁰ BODÓ, GERVAIS, QUINTAIS, op. cit., s. 322.

⁹⁷¹ HEAP, Imogen. Smart contracts for the music industry. *Medium.com* [online]. 2018 [cit. 2019-02-04]. Dostupné z: <https://medium.com/humanizing-the-singularity/smart-contracts-for-the-music-industry-3e641f87cc7>

subjekty zúčastněné na „životním cyklu“ skladby. Mezi subjekty, kterých by se tento nový kontrakt týkal, je uživatel díla (tedy posluchač skladby), autor, případně jiný nositel majetkových práv, poskytovatel digitálního obsahu (typicky typu iTunes nebo Spotify), vydavatel nebo rádiová stanice. Praktická proveditelnost je ale složitější. Můžeme se setkat s několika problematickými aspekty. Podobně jako u platforem typu Spotify, není zcela jasné, komu bude dílo sdělováno, o jakou (jak početnou či novou) veřejnost se bude jednat, případně k jakým účelům bude dílo užíváno. V současné situaci tuto kontrolu nad užitím děl podle uzavřené smlouvy vykonávají kolektivní správci, v případě jejich absence v řetězci by systém nutně fungoval buď pouze na principu důvěry nebo ve spolupráci s (opět) nějakým třetím subjektem.

V případě zavedení takového systému by v něm od začátku neparticipovali ani všichni umělci, ani všichni uživatelé. Obecně snahy podobný systém realizovat celosvětově, jsou značně ambiciózní.⁹⁷² Vedle sebe tak může existovat tradiční systém kolektivní správy a systém založený na konceptu blockchain. To nicméně nepřináší prakticky žádnou administrativní úlevu pro autory – spíše naopak, byli by nuceni jednat jak s kolektivním správcem, tak administrovat poskytování děl skrze nový systém. Tak, jak je nastavena kolektivní správa nyní, by si autor zároveň musel ponechat část výkonu autorských práv majetkových pro sebe, aby mohl smlouvy k užití děl skrze blockchain systém udělovat. Finanční výnosnost takového „dvojsystému“ pro autory by musela být hlouběji analyzována.

Ačkoliv takový systém přináší spoustu otázek a potenciálních problémů, nelze říci, že by neměl žádnou perspektivu. Vzhledem k tomu, že smart kontrakty jako takové jsou v současné době validní formou obligace,⁹⁷³ jedná se nepochybně o systém, který může mít ve světě moderního Internetu a užívání autorských děl své místo. Je však na místě se (dle názoru autorky) obávat, že ani v takovém nastavení se vztahy mezi autorem a uživatelem na Internetu ve většině případů neobejdou bez prostředníka. Tímto, do budoucna, nemůže zůstat institut

---

⁹⁷² HEAP, op. cit.

⁹⁷³ Při splnění formálních podmínek právního jednání dle § 561 a 562 Občanského zákoníku. Problematickým může být např. nemožnost identifikovat smluvní strany dle tradičních identifikátorů. Možnou je v takových případech např. identifikace pomocí veřejného klíče, sloužícího k autorizaci transakci v rámci blockchain. K tomuto více např. SVELYEV, Alexander. *Contract law 2.0: 'Smart' contracts as the beginning of the end of classic contract law*. 2017, **26**(2), 116-134. Dostupné také z: <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/13600834.2017.1301036>

kolektivního správce v takové podobě, v jaké funguje dnes, ale musí se adaptovat nastupujícím trendům.

6.5.1.1 Užití blockchain jako „Creative Passport“

Přidanou hodnotou užívání konceptu blockchain pro hudební díla by měla být možnost užívat databázi i k ukládání informací v rámci umělcova profilu, tzv. Creative Passport. Jeho funkcí by mělo být ukládat informace o umělci, jako jsou data koncertů, jeho biografie a diskografie, tiskové zprávy a další. Ačkoliv v tomto případě nelze popřít, že je možné blockchain k tomuto účelu užít, již není zcela jasné, jaké by tento model přinesl výhody. Obdobnou platformu buduje i Sony. Jeho uživatelé by měli být schopni sdílet a ověřovat informace o dílech, jako jsou datum a čas vytvoření, a informace o autorovi. Cílem je shromažďovat informace na jednom místě, což přispěje k facilitaci smluvní agendy.⁹⁷⁴ Dalším projektem je pokus kolektivních správců SACEM, ASCAP a PRS for music. Cílem je využívat technologii blockchain pro uchovávání informací autorskoprávně relevantních informací o autorských dílech s aktualizací v reálném čase a možností dohledat veškeré proběhnuvší transakce.⁹⁷⁵ V těchto případech se však jedná spíše o databázi informací o autorech a dílech, která, ač sice může fungovat prostřednictvím technologie blockchain, nepotřebuje jej nutně pro svou realizaci. V tomto případě nepovažují užití technologie blockchain za nezbytné, pro tento účel může sloužit i klasická databáze. Zejména není jasné, jak by základní atributy blockchainu (zejména nezměnitelnost, transparentnost) byly nezbytné pro takový typ poskytovaných informací.

6.5.1.2 Databáze autorských děl

Ačkoliv autorská díla jsou na Internetu velice snadno dostupná a svou přítomností přispívají k podobě Internetu, jak ho známe, neexistuje databáze nebo jednoznačný a transparentní způsob, jak snadno zjistit informace o dílech, o tom, zda je možné je užívat, případně za jakých podmínek, nebo na koho se obrátit o udělení souhlasu s užitím. K této problematice je třeba přistupovat restriktivně a vždy, pokud se nepohybujeme v rámci výjimek a omezení autorského práva, důsledně pátrat po vykonavateli majetkových práv k dílu. Kolektivní správci

---

⁹⁷⁴ Sony Develops Rights Management System for Digital Content Utilizing Blockchain Foundation. *Sony* [online]. 2018 [cit. 2019-02-04]. Dostupné z: <https://www.sony.net/SonyInfo/News/Press/201810/18-1015E/index.html>

⁹⁷⁵ PRS for Music, ASCAP and SACEM initiate joint blockchain project. *PRS for music* [online]. 2017 [cit. 2019-02-04]. Dostupné z: <https://www.prsformusic.com/press/2017/prs-for-music-ascap-and-sacem-initiate-joint-blockchain-project>

nutně musí pro správu svěřených děl užívat databázové systémy, které jim umožní s předměty ochrany efektivně pracovat. Český kolektivní správce OSA provozuje on-line databázi hudebních děl, která spravuje. Tato databáze slouží zejména ke zjišťování informací o repertoáru OSA za účelem získání informací pro uzavírání licenčních smluv mezi uživatelem a kolektivním správcem, případně pro jiná jednání týkající se nositelů práv. Díla lze následně vyhledávat podle jména autora, názvu skladby nebo nakladatele. OSA upozorňuje, že ač lze v databázi vyhledávat díla autorů tuzemských i zahraničních, slouží pouze pro základní orientaci a nejsou závazná. V případě potřeby je tedy nutné kontaktovat přímo kolektivního správce. Ačkoliv není práce s ní prozatím zcela prouživatelská, je evidentní, že kolektivní správci určitou formu databáze předmětů ochrany užívají.

Občas se ozývají názory, že pro správu autorských děl by měla být vytvořena databáze autorských děl, ve které by byla všechna autorská díla zaznamenána spolu s veškerými informacemi o nich. V databázi by tak bylo možno dohledat autory či spoluautory díla, vykonavatele majetkových práv, či snad i udělené licenční smlouvy. Nelze příliš rozporovat potenciální přínos takové databáze pro transparentnost nakládání s autorskými díly. Specifickým případem jsou pak časté dotazy ohledně databáze děl dostupných pod některou z veřejných licencí. V tomto případě dává vytvoření „katalogu“ děl o to větší smysl – díla, která jsou určená k šíření široké veřejnosti by na základě udělené licence byla shromažďována v soupisu dostupném na Internetu, kde by k nim uživatelé mohli snadno přistupovat a užívat díla bezplatně v rozsahu, který jim licence umožňuje. Díla samotná by nemusela být na takové stránce skutečně dostupná, postačil by katalogizační záznam o nich – včetně hypertextového odkazu, na kterém dostupná jsou.

Frapantní překážkou pro zavedení takové databáze je její neúnosná finanční náročnost, respektive neexistence subjektu, který by byl schopen takovou databázi spravovat. Srovnajme zde databáze ochrany průmyslového vlastnictví. Dle informací WIPO (ač již z roku 2009) je v databázích přibližně sta patentových úřadů z celého světa k dispozici na 65 milionů patentových dokumentů, přičemž často je v digitální podobě dostupná pouze základní suma informací. Navíc okolo 30 % patentových úřadů má patentové dokumenty k dispozici stále výhradně v papírové podobě.⁹⁷⁶ Ačkoliv tedy patentová ochrana funguje na poplatkovém

---

⁹⁷⁶ STANDING COMMITTEE ON THE LAW OF PATENTS: TECHNICAL SOLUTIONS TO IMPROVE ACCESS TO, AND DISSEMINATION OF, PATENT INFORMATION. *WIPO* [online]. 2009 [cit. 2019-01-30]. Dostupné z: https://www.wipo.int/edocs/mdocs/scp/en/scp_14/scp_14_3.pdf

principu, kdy fungování patentových databází je součástí poskytovaných služeb, ani takto malé množství děl nebylo prozatím možno inkorporovat do jednoho systému, natož nějak interaktivního. Cílem tohoto však není nikterak posuzovat patentové databáze, pouze čtenáři předložit srovnání. Srovnáme počet děl, která jsou opatřená dohledatelnou licencí Creative Commons, organizace Creative Commons každoročně zveřejňuje. V loňském roce byl jejich počet téměř 1,5 miliardy.⁹⁷⁷ Pokusy o vytvoření celosvětové databáze existujícího repertoáru navíc již v minulosti proběhly. Přestože tyto projekty zaštiťovaly největší organizace kolektivní správy (BUMA/STEMRA, ASCAP, PRS for music), případně Světová organizace duševního vlastnictví, jedná se o tak rozsáhlé množství dat, administrativy s tím spojené a nutnosti vynaložení finančních prostředků, že všechny tyto iniciativy prozatím skončily bez úspěchu.⁹⁷⁸

6.5.2 Zhodnocení efektivity blockchain v rámci kolektivní správy

Využívání konceptu blockchain je v posledních letech velice atraktivní. Projekty s jeho užitím vznikají v mnoha různých oblastech s větší či menší úspěšností a účinností. Kolektivní správa se dlouhodobě potýká s problémy z oblasti transparentnosti a efektivity vynaložení vybraných finančních prostředků. Je tedy jen logickým krokem, že se subjekty v této oblasti snaží využít této technologické novinky pro řešení dlouhodobě neuspokojivé situace. Nelze však říci, že blockchain přináší ve všech navrhovaných projektech skutečnou přidanou hodnotu. V mnoha z nich totiž vystupuje v podobě databáze, která, ač má všechny atributy transparentnosti a nezměnitelnosti, tyto vlastnosti nevyužívá. Projektem, který by kolektivní správu do budoucna skutečně mohl ovlivnit, je přímo užití blockchain a smart kontraktů. Zde se jedná o systém, který může být teoreticky realizovatelný, a skutečně by mohl přinést přímější vztahy mezi autory a uživateli předmětů ochrany. Zda v budoucnu ke spuštění takového systému dojde, je otázkou několika faktorů. Fungování blockchain je velice energeticky náročné. Vzhledem k tomu, že potvrzování transakcí a připojování dalších bloků do řetězce vyžaduje mnoho výpočtů (tento proces je znám jako „*mining*“), je opět aktuální otázka, kdo bude podobný projekt moci financovat. Jak bylo uvedeno výše, projekt celosvětové databáze autorských děl zkrachoval zejména z důvodu neúnosné finanční náročnosti a zde stojíme před obdobnou překážkou. Dále je třeba o

---

⁹⁷⁷ State of the Commons 2017. *Creative Commons* [online]. 2018 [cit. 2019-02-04]. Dostupné z: <https://stateof.creativecommons.org/>

⁹⁷⁸ The Failure Of The Global Repertoire Database. *Hyperbot.com* [online]. 2015 [cit. 2019-02-04]. Dostupné z: <https://www.hypebot.com/hypebot/2015/08/the-failure-of-the-global-repertoire-database-effort-draft.html>

systému uvažovat i z hlediska teritoriální povahy autorského práva a celkové platnosti smart kontraktu jako právního jednání. Cílem této části práce nebylo plošně odmítnout využití blockchain v oblasti kolektivní správy. Na co se ale snaží upozornit je fakt, že přestože dlouhodobě hledáme nová řešení a inovace v této oblasti, není blockchain nezbytně nutně použitelný pro všechny připravované projekty, neboť v mnoha případech jeho funkcionality vysoce převyšuje požadavky na vytvářený systém a může tak být vhodnější zvolit jiný nástroj. O jinou situaci se však může jednat v rámci výše zmiňovaného systému smart kontrakt systému hrazení autorskoprávních poplatků – možná se v budoucnu setkáme s automatizovaným uzavíráním smluv přímo prostřednictvím přehrání skladby.

6.6 ZÁVĚRY KAPITOLY

Cílem této kapitoly bylo analyzovat modely správy majetkových správ autorských mimo standardní režim kolektivní správy, resp. s pozměněnou rolí kolektivního správce. Naším záměrem bylo zejména vysledovat možnosti, které umožňují nositeli práv nakládat s majetkovými právy autorskými dle jeho vůle a s respektem k uživateli, to vše s ohledem na oprávněnou odměnu autora. Ačkoliv ne všechny instituty, kterými jsme se zabývali, slouží přímo ke generování autorskoprávních odměn pro nositele práv, máme za to, že se jedná o možnosti, které mohou buď pomoci se správou majetkových práv na Internetu nebo posloužit ke generování sekundárního zisku. Zároveň však chceme podotknout, že i systémy, které neslouží výhradně za účelem získání peněžní odměny, by měly být součástí moderního systému autorského práva na Internetu. Neboť právě možnost nakládat s oprávněním k užití předmětů ochrany dle autonomní vůle nositele práv je cílenou metou budoucího systému užívání autorských děl.

Institut nezávislého správce práv považujeme za velice zajímavý, prozatím však nedoceněný nástroj správy práv. V současné době jeho dalšímu rozvoji brání nedostatek nositelů práv i uživatelů, a tím pádem se tento systém pohybuje v začarovaném kruhu, který musí být porušen změnou hodnotou v některém z aspektů, ať už se bude jednat o počty participantů, případně snad větší osvětu. Analyzovaný nezávislý správce práv Copymarket je příkladem této situace, problematickým aspektem, který pravděpodobně rovněž brání jeho rozvoji, je obdobně jako u licencí pro více území, skladba hudebního díla. Vzhledem k typům práv, která se k jednotlivým hudebním dílům váží, je třeba pro užití hudebních děl prostřednictvím Copymarketu vypořádat majetková práva k hudební i textové složce díla, i práva s autorským právem související, což prozatím systém neumožňuje. Tento fakt tak nepochybně komplikuje jeho větší aktivizaci. Máme však za to, že nezávislý správce práv může být vitálním konceptem ve světě digitálních předmětů ochrany, zejména z důvodu jeho flexibility a naturelu *born-digital* služeb.

Konceptem, který dle našeho názoru nejvíce ilustruje paradox autorskoprávního vývoje, jsou veřejné licence. Model, který musel vniknout, aby byl nositel práv oprávněn jednoduše a bezplatně poskytnout oprávnění užívat předmět ochrany, v poslední době konečně doznal odpovídající právní úpravy, která nositelům práv umožní udělovat bezplatně licence i k účelům, které spadají do režimu rozšířené kolektivní správy. Stejně tak je lze využít i v případech smluvně zastoupených nositelů práv, kteří mají zájem o udělení oprávnění k nekomerčnímu užití mimo rámec kolektivní správy. Ač se nejedná o nástroj, který je určen primárně ke generování zisku, fakticky je udělení veřejné licence efektivní cestou k monetizaci souvisejících produktů.⁹⁷⁹

V této kapitole zároveň navrhujeme systém, který má dle našeho názoru potenciál být v určité formě skutečně funkčním modelem správy autorských práv na Internetu. Zároveň však dodáváme, že se nejedná o systém, který by v rámci této práce dokázal postihnout veškeré potřebné aspekty. Nejdůležitější je však fakt, že teorie modelu na papíře je jedna věc, avšak převedení do praxe je vždy komplikovanější (vzpomeňme jen zmiňovaný systém celosvětové databáze děl). Pohlížíme tak na náš model jako na ambiciózní projekt, jehož jednotlivé aspekty mohou být inspirací pro budoucí úpravu užívání předmětů ochrany v digitálním prostoru.

Dalším představovaným konceptem je realizace úkonů kolektivní správy prostřednictvím technologie blockchain. Ač ve svém nejširším pojetí se jedná o zajímavý mechanismus, nese s sebou opět mnohé aspekty, které se v realitě pravděpodobně setkají se značným odporem.

---

⁹⁷⁹ K funkčním modelům monetizace předmětů ochrany a související produkce viz STACEY, Paul a Sarah HINCHLIFF PEARSON. Made with Creative Commons. Poland: Ctrl+Alt+Delete Books, 2017. ISBN 978-87-998733-3-3.

Kapitola 7:

SYNTÉZA ZJIŠTĚNÍ, PODNĚTY PRO DALŠÍ ZKOUMÁNÍ A ZÁVĚRY

Kolektivní správa a moderní technologie

- i. Kolektivní správa čelí v prostředí digitálních technologií mnohým výzvám a kritikám. Důvody jsou zřejmé, uživatelé i nositelé práv jsou zvyklí, že na Internetu je poměrně snadné získat přístup k jakýmkoliv dílům, jakmile se jednou na Internetu ocitnou, korektní správa práv je však určitým limitujícím prvkem. Mnohem složitější než samotná dostupnost předmětů ochrany, je ale správa práv k nim, respektive nastavení mechanismu, který by zajišťoval spravedlivé odměny autorů bez přílišného zatížení uživatelů, případě poskytovatelů obsahu na Internetu. I přesto, že nositelé práva mají zájem poskytovat oprávnění k užití svých děl a uživatelé mají zájem takového oprávnění nabýt, chybí v současnou chvíli nástroj, který by taková užití jednoduše umožnil.
- ii. Cílem této práce bylo analyzovat, jak se role kolektivní správy v závislosti na vzniku nových technologií proměňuje. Kolektivní správa je komplexním systémem, působícím v rámci autorského práva již více než sto let. Její historie je pevně provázaná s dějinami vývoje technologií, s proměnami, které se v rámci moderních technologií a kultury v minulém století udály. S postupným rozvojem technologií docházelo k rozšiřování sady práv a typů děl, která kolektivní správci spravovali, zároveň se od původního modelu, kdy byla správa práv vykonávána na smluvním principu, vydělila práva spravovaná v režimu povinné kolektivní správy a později v režimu kolektivní správy rozšířené. Tento doposud uplatňovaný systém však nemůžeme beze změn implementovat do světa Internetu. Digitální přeměna, která postihla celou moderní společnost, totiž nepřináší jenom další z variant, jak dílo užívat. Moderní technologie představily celou plejádu nových možností rozmnožování, sdělování nebo úprav předmětů ochrany a zároveň tyto činnosti zpřístupnily široké veřejnosti. Dosavadní systém kolektivní správy tak přirozeně musí učinit kroky odpovídající rozměru změn, které nastaly.
- iii. Aktuální situaci na poli kolektivní správy dle úpravy *de lege lata* můžeme shrnout následovně. Otázka kolektivní správy na Internetu nabyla v posledních letech na důležitosti. Doporučení a diskuze na evropské

úrovni vyvrcholily přijetím Směrnice o kolektivní správě, která v prozatím největším rozsahu upravuje oblast kolektivní správy, která nebyla do té doby až na drobné výjimky, s výjimkou judikatury, na úrovni Evropské unie nikterak adresována. Prostřednictvím Směrnice došlo k sjednocení pravidel kolektivní správy v oblasti organizace kolektivní správy, a zároveň byla představena nová úprava poskytování licencí pro více území. Cílem Směrnice o kolektivní správě bylo zejména zlepšit fungování organizací kolektivní správy, které nebyly do té doby v rámci jednotlivých právních řádů často předmětem příliš konkrétních pravidel. Máme za to, že co se týče organizační části, splnila Směrnice o kolektivní správě svůj úkol, nastavila základní pravidla pro výkon kolektivní správy a fungování samotných organizací, a to včetně spravedlivého rozdělování odměn. Směrnice však zároveň přinesla novou úpravu licencí pro více území a promítla se do oblastí, které byly rozebrány v průběhu této práce. Snaha modernizovat legislativní rámec a přizpůsobit se změnám vyústila také v přijetí Směrnice o autorském právu na jednotném digitálním trhu, která se zabývá ve větší míře rozšířenou kolektivní správou, kterou poprvé uvádí do některých národních jurisdikcí. Došli jsme tedy k závěrům zde představeným.

- iv. S ohledem na otázku, kterou jsme v úvodu této práce vymezili, můžeme shrnout, že role kolektivní správy se vlivem moderních technologií proměňuje. Moderní technologie jsou pro kolektivní správu motorem, který ji nutí se stále přizpůsobovat. Zároveň však vidíme, že *pozice* kolektivních správců se proměňuje. V minulosti byl kolektivní správce často jediným (ať už *ex lege* nebo fakticky) subjektem, který dokázal realizovat přeshraniční licencování předmětů ochrany. S nástroji, kterými dnes nositelé práv disponují, často takového prostředníka nepotřebují, jedná se pouze o nadbytečný článek. Zároveň můžeme sledovat, že i přes důraz kolektivních správců na pozici monopolu kolektivní správy, se stále objevují další modely a nástroje, které nositelům práv nabízejí ke správě jejich práv alternativy.

Autonomie vůle nositele práv

- i. Rozsah autonomie vůle autora se v průběhu vývoje kolektivní správy proměňoval. Samotné organizace kolektivní správy byly na počátku vytvořeny z popudu autorů, z nichž byly i složeny. Postupem času se organizace kolektivní správy začaly původnímu systému vzdalovat a rozsah spravovaných práv se zvětšoval. Na základě provedené analýzy pozorujeme dva trendy. Na Evropské úrovni se zvyšuje oblast, na kterou se vztahuje rozšířená kolektivní správa. V rozhodnutí ve věci *Soulier&Doke* Soudní dvůr akcentoval pozici autora a nutnost jej informovat o budoucích užitích díla, což vedlo k otázkám o legitimitě

celého systému nedobrovolné kolektivní správy, resp. o nutnosti jejího provozování a způsobech poskytování informací autorovi. Toto rozhodnutí skutečně může v budoucnu zapříčinit zásadní změny v režimu zejm. rozšířené kolektivní správy, neboť skutečná informovanost autorů o budoucích užitích jejich děl je nedostatečná. Opačný aspekt však přináší Směrnice o autorském právu, která, ač v limitované oblasti, umožňuje, aby kolektivní správci spravovali práva nositelů práv bez ohledu na to, jestli nositelé práv organizaci kolektivní správy pověřili, a to za předpokladu, že všem nositelům bude zaručeno rovné zacházení. Takové ustanovení tak může předznamenávat další vývoj správy autorských práv online, který by však autonomní rozhodování nositelů práv výrazně omezoval.

- ii. Zajímavou alternativou, kterou Směrnice o kolektivní správě přinesla, a která autonomii vůle nositele práv posiluje, je institut nezávislého správce práv. Jedná se o subjekt, který nositelům práv umožňuje svěřit správu majetkových práv tomuto subjektu za podmínek nezávislým správcem nastaveným. Vzhledem k tomu, že je nezávislý správce práv ziskovým subjektem, nastavení ceníku jeho služeb není limitováno neziskovostí subjektu. Institut nezávislého správce práv byl původně považován českým zákonodárcem za neživotaschopný, nicméně tento předpoklad se v praxi nepotvrdil. V této práci jsme analyzovali fungování systému Copymarket, který byl založen ještě před implementací Směrnice o kolektivní správě do českého právního řádu. Tento systém funguje jako on-line obchod s licencemi k hudebním dílům, nositelé práv si mohou sami nastavit poplatek, za který chtějí svá díla licencovat a uživatelé si mohou vybrat, o která konkrétní díla mají zájem. Problém tohoto systému však spočívá v dosavadním nedostatku děl, která systém obsahuje, a pro uživatele je tak zřejmě málo atraktivní. Systém Copymarket v současné době neumožňuje vypořádání práv souvisejících s právem autorským, což pravděpodobně přispívá k nedostatku děl v jeho repertoáru. Máme však za to, že model nezávislého správce je nástrojem, který má potenciál zapříčinit změnu co se týče vlivu nositelů práv na výši odměn. Navíc se jedná o službu, která byla vytvořena pro působení na Internetu, a v tuto chvíli je nezatížená komplikovanými pravidly nebo netransparentními postupy.
- iii. V této práci jsme se zabývali zejména aspekty, které se dotýkají nositele práv a autonomií jeho vůle k nakládání s majetkovými právy k předmětu ochrany. Autonomie vůle nositele práv byla nově posílena prostřednictvím umožnění bezúplatného udělení oprávnění ke způsobům užití, které spadají do režimu rozšířené kolektivní správy. V minulosti byl nositel práv v případě zájmu o udělení veřejné licence nucen vyloučit účinky hromadné smlouvy jak vůči uživateli, tak vůči kolektivnímu správci, což bylo v poměru se snahou o co nejjednodušší mechanismu

poskytnutí licence naprosto paradoxní. V tomto ohledu se rozsah možností nakládání nositele s právy k předmětu ochrany zvyšuje.

- iv. Zároveň jsme se přesvědčili, že některé z představovaných alternativ jsou již v této době funkčním mechanismem, který je v současné době respektován i právní úpravou (viz model veřejných licencí), zatímco další z nich mají původ v zákonné úpravě, avšak prozatím nejsou v praxi příliš využívány (nezávislý správce práv, licence pro více území) a některé jsou prozatím z větší části teoretickými koncepty, avšak mají potenciál optimalizovat vztahy mezi nositeli práv a uživateli v digitálním světě (model flat fee, platba odměn pomocí smart kontraktu).

Teritoriální aspekty kolektivní správy

- v. Máme za to, že kolektivní správu čekají další změny. Současná situace směřuje ke stále větší roli moderních technologií v rámci všech aspektů kultury a společnosti jako takové. Jedním z cílů této práce bylo posoudit, zda jsou nositelé práv schopni optimálně spravovat svá práva v prostředí informační společnosti, a zda je systém kolektivní správy v současné podobě nástrojem, který jim k tomu dopomáhá. Máme za to, že v současné době, i přes harmonizační snahy ze strany Evropské unie, neexistuje mechanismus kolektivní správy, který by nositelům práv umožňoval snadnou a efektivní správu autorských práv majetkových k předmětům ochrany v prostřední Internetu.
- vi. Na úrovni Evropské unie dochází k překonávání teritoriálního principu v rámci autorského práva na Internetu, nejprve se tomu dělo prostřednictvím judikatury, později i prostřednictvím doporučení Komise a v posledních letech i prostřednictvím autorskoprávních předpisů. Nicméně stále přetrvává monopolní postavení kolektivní správců, přestože, jak jsme identifikovali, legální monopol kolektivní správy se na českém území vyskytoval pouze po velmi omezenou dobu. V prostoru přirozeně bezhraničního Internetu máme za to, že řešením není aplikace pravidel analogového světa na svět digitální, ale postup cestou otevření hranic kolektivní správy a přizpůsobení systému specifickým aspektům poskytování digitálních předmětů ochrany.
- vii. První vlaštovkou v tomto ohledu je již zmiňovaná úprava licencování práv k hudebním dílům pro více území prostřednictvím Směrnice o kolektivní správě. K přijetí předmětné úpravy vedla dlouhá cesta, která narazila na mnoho slepých uliček. Ačkoliv vítáme tuto iniciativu, která může být počátkem užší spolupráce kolektivních správců na Internetu a spojování repertoárů za účelem jejich licencování pro více území, nejedná se dle našeho názoru v současné době a příliš zdařilý nástroj. Kolektivní správci

SYNTÉZA ZJIŠTĚNÍ, PODNĚTY PRO DALŠÍ ZKOUMÁNÍ A ZÁVĚRY

jsou navíc v jeho užití zdrženliví, mají obavu z přílišné technologické a administrativní náročnosti a z faktických poklesů odměn pro nositele práva, a to zejména v případě, že ze strany zahraničních kolektivních správců dojde k vynětí repertoáru ze správy v rámci teritoria domovského kolektivního správce.

Role kolektivní správy v online prostředí

- viii. Máme za to, že proměna kolektivní správy ještě není u konce, ba právě naopak. Budoucnost kolektivní správy v prostředí Internetu může existovat, nezbytná však bude její reformace, a to v mnoha aspektech. Ačkoliv se z řad kolektivních správců ozývají skeptické hlasy ohledně budoucnosti Internetu a digitálních užití, máme za to, že prakticky nevyhnutelným směrem vývoje je stále vyšší míra digitalizace. Námi navrhovaný systém zavádí platbu jednotného poplatku za užívání děl na Internetu. Navrhujeme rozdělení osob pohybujících se na Internetu do tří skupin. V první skupině jsou osoby, které nesplňují definice dle § 95 odst. 4 Autorského zákona, druhou skupinu tvoří osoby, které užívají předměty ochrany na Internetu v rámci nekomerčních účelů, do třetí skupiny řadíme osoby, které předměty ochrany užívají i pro komerční účely. Nejvýznamnější přínos by dle našeho názoru měl tento systém pro osoby ve druhé skupině. Jednalo by se o zásadní zjednodušení v rámci získávání oprávnění pro užití, systém by vedl ke zvýšení právní jistoty a dle našeho názoru i, vzhledem k očekávanému vysokému množství v systému zúčastněných uživatelů, i ke zvýšení autorských odměn pro nositele práv. Navrhovaný model nutně obsahuje aspekty, jejichž vyjasnění by napomohl praktický výzkum a analýza technických možností. Takový systém zároveň bude nutně potřebovat centrální entitu, která bude zajišťovat administrativní aktivity, které i přes zjednodušení a automatizaci poskytování oprávnění k užití děl, nelze zcela odbourat.
- ix. Jsme si vědomi toho, že navrhovaný systém je velkým zásahem do standardního modelu kolektivní správy, a jeho případné zavedení do praxe nebo i jen uvažování o něm by zvedlo značnou vlnu odporu. Máme však za to, že budoucností kolektivní správy na Internetu může být i konkurenční prostředí, kdy nástrojem kolektivních správců nesmí však být politika nízké ceny autorskoprávní odměny, ale sortiment nabízených služeb a specializace na poskytování oprávnění k užití děl online. V tomto ohledu nemůžeme nerespektovat rozsáhlou expertízu kolektivních správců, a to včetně systému celosvětových kontaktů prostřednictvím recipročních smluv. Jejich znalosti oblasti správy majetkových práv autorských spolu se unikátní znalostí právní úpravy mohou být esenciální pro zajištění fungujícího systému správy majetkových práv autorských v online prostředí.
- x. Součástí okruhů zkoumání kolektivní správy jsou další témata, která byla při zpracování této práce identifikována jako vhodná pro další analýzu, nicméně vzhledem k limitovanému rozsahu nejsou součástí této práce. Jedná se zejména o problematiku výběru a rozúčtování autorských odměn, která byla upravena Směrnicí o kolektivní správě. Součástí takové

SYNTÉZA ZJIŠTĚNÍ, PODNĚTY PRO DALŠÍ ZKOUMÁNÍ A ZÁVĚRY

analýzy by nutně byl průzkum konkrétních sazebníků kolektivních správců, včetně porovnání výše autorských odměn v závislosti na implementaci ustanovení Směrnice o kolektivní správě. Atraktivním tématem je rovněž analýza výše autorskoprávních odměn z užití online. Do popředí se dostává rovněž otázka zavedení specializovaného kolektivního správce pro online užití. Zejména by bylo vhodné analyzovat možnou efektivitu takové entity v poměru se stávajícími kolektivními správci.

SEZNAM ZKRATEK

AKM	Autoren, Komponisten und Musikverlegern zusammengesetzt
ASCAP	The American Society of Composers, Authors and Publishers
Autorský zákon	Zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon)
Bernská úmluva	Předpis č. 133/1980 Sb., vyhláška ministra zahraničních věcí o Bernské úmluvě o ochraně literárních a uměleckých děl ze dne 9. září 1889, ve znění pozdějších předpisů
BIEM	Bureau International des Sociétés Gérant les Droits d'Enregistrement et de Reproduction Mécanique
BMI	Broadcast Music, Inc.
BSD	Berkeley Software Distribution (veřejná licence)
CC	Creative Commons
CISAC	Confédération des sociétés d'auteurs et de compositeurs
ČR	Česká republika
DILIA	Divadelní, literární, audiovizuální agentura
DPH	Daň z přidané hodnoty
DRM	Digital rights management
EU	Evropská unie
EHP	Evropský hospodářský prostor
GEMA	The Gesellschaft für musikalische Aufführungs und mechanische Vervielfältigungsrechte
GLAM	Galleries, Libraries, Archives, Museums
GNU GPL	GNU General Public Licence – GNU's Not Unix General Public Licence (veřejná licence)
IFPI Industry	International Federation of the Phonographic Industry

SEZNAM ZKRATEK

InfoSoc směrnice	Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/29/ES ze dne 22. května 2001 o harmonizaci určitých aspektů autorského práva a práv s ním souvisejících v informační společnosti
IT	Informační technologie
MIT	Massachusetts Institute of Technology Licence
Občanský zákoník	Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník
OAZA	Ochranná společnost zvukařů-autorů
OOA-S	Ochranná organizace autorská – sdružení autorů děl výtvarného umění, architektury a obrazové složky audiovizuálních děl
OSA	Ochranný svaz autorský
Římská úmluva	Mezinárodní úmluva o ochraně výkonných umělců, výrobců zvukových záznamů a rozhlasových a televizních organizací, uzavřená v Římě dne 26. 10. 1961
SABAM Maatschappij	Société d'Auteurs Belge – Belgische Auteurs
SACD	Société des Auteurs et Compositeurs Dramatiques
SDEU	Soudní dvůr Evropské unie (též Soudní dvůr EU)
SFEU	Smlouva o fungování Evropské unie
Směrnice o autorském právu	Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/790 ze dne 17. dubna 2019 o autorském právu a právech s ním souvisejících na jednotném digitálním trhu a o změně směrnic 96/9/ES a 2001/29/ES
Směrnice o kolektivní správě	Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/26/EU ze dne 26. února 2014 o kolektivní správě autorského práva a práv s ním souvisejících a udělování licencí pro více území k právům k užití hudebních děl online na vnitřním trhu
Soulier&Doke	Rozsudek Soudního dvora EU ze dne 16. listopadu 2016. Marc Soulier, Sara Doke proti Premier ministre, Ministre de la Culture et de la Communication. Věc C-301/15.
STAGMA	Staatlich genehmigte Gesellschaft zur Verwertung musikalischer Aufführungsrechte

TRIPS	The Agreement on Trade-Related Aspects of Intellectual Property Rights
URL	An Uniform Resource Locator
USA	The United States of America
WIPO	The World Intellectual Property Organization
WWW	World Wide Web

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

MONOGRAFIE

- ABOVYAN, Arpi. *Challenges of Copyright in the Digital Age: Comparison of the Implementation of the EU Legislation in Germany and Armenia*. Utz Verlag, 2014. ISBN 9783831643097.
- ADAMOV, Norbert. *Hudobné dielo v kontexte autorského práva*. Bratislava: Ústav hudobnej vedy SAV, 2007. ISBN 9788089135202.
- ADAMOVIÁ, Zuzana. Autorské právo a práva súvisiace z hľadiska aktuálnych harmonizačných tendencií na úrovni EÚ. In: *Dny práva 2010: The conference proceedings*. Brno: ACTA UNIVERSITATIS BRUNENSIS, 2010, s. 857-871. ISBN 978-80-210-5305-2.
- ASENSIO, Pedro de Miguel, WERRA, Jacques de, ed. *Research handbook on intellectual property licensing*. Northampton, MA, USA: Edward Elgar, c2013. Research handbooks in intellectual property. ISBN 978-1-84980-440-0.
- ATTALI, Jacques. *Noise: The Political Economy of Music*. Manchester University Press, Theory and history of literature, 1985. Volume 16. ISBN 9780719014710.
- BASEDOW, Jürgen, Toshiyuki KONO a Axel METZGER. *Intellectual property in the global arena: jurisdiction, applicable law, and the recognition of judgments in Europe, Japan and the US*. Tübingen: Mohr Siebeck. 2010. Materialien zum ausländischen und internationalen Privatrecht, 49. ISBN 978-3-16-150444-0.
- BEDNÁRIK, Richard. *Duševné vlastníctvo a právo na prístup*. Bratislava: VEDA, 2016. ISBN 978-80-224-1567-5.
- BENEŠ, Marek, Karel ČADA, Zuzana de KORVER, Ladislav JAKL a Peter VOJČÍK. *Práva k duševnému vlastníctví a jejich uplatňování*. Praha: Metropolitan University Prague Press, 2016. ISBN 978-80-87956-29-8.
- BENIGER, James R. *The Control Revolution: Technological and Economic Origins of the Information Society*. Harvard University Press, 1989. ISBN 9780674169869.
- BOLDRIN, Michele a David K. LEVINE. *Against Intellectual Monopoly*. New York: Cambridge University Press, 2008. ISBN 978-0-521-12726-4.
- Československá akademie věd (Praha). *Dějiny české hudební kultury 1890-1945*. Díl I. 1890-1918. 1. vyd. Praha: Academia, 1972. 299 s.
- DERCLAYE, Estelle, ed. *Research handbook on the future of EU copyright*. Northampton, MA: Edward Elgar, c2009. ISBN 978-184-7203-922.
- DIETZ, Adolf. *Copyright law in the European community: a comparative investigation of national copyright legislation, with special reference to the provisions of the treaty establishing the European Economic Community*. Alphen aan den Rijn, 1978. ISBN 978-902-8606-982.

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

- DIETZ, Adolf. *Copyright law in the European community: a comparative investigation of national copyright legislation, with special reference to the provisions of the treaty establishing the European economic community*. Alphen aan den Rijn, 1978. European aspects, No. 20. ISBN 90-286-0698-X.
- DOBŘICHOVSKÝ, Tomáš. *Moderní trendy práv k duševnímu vlastnictví v kontextu evropského práva, dohody TRIPS a aktivit WPO*. Praha: Linde, 2004.
- DREIRER, Thomas. The Wittem Project of a European Copyright Code. GEIGER, Christophe (Ed.) *Constructing European Intellectual Property: Achievements and New Perspectives*. Northampton, MA, USA: Edward Elgar, [2013], s. 292-313. ISBN 9781781001639.
- DU HAURON, Louis Ducos. *Les couleurs en photographie: solution du problème*. The British Library, 1869.
- FISHER III, William W. *Promises to Keep: Technology, Law and the Future of Entertainment*. Stanford University Press; 1 edition, 2007. ISBN 978-0804758451.
- Gelatt, Roland. *The Fabulous Phonograph: From Tin Foil to High Fidelity*. Philadelphia: J. B. Lippincott Company, 1955.
- GIERKE, Otto von. *Deutsches Privatrecht*. Duncker & Humblot. Leipzig. 1895.
- GOLDSTEIN, Paul. *Copyright's highway: from Gutenberg to the celestial jukebox*. Rev. ed. Stanford, Calif.: Stanford Law and Politics, 2003, x, 238 s. ISBN 08-047-4748-2.
- GOWERS, Andrew. *Gowers review of intellectual property*. Norwich: HMSO, 2006. ISBN 01-184-0483-0.
- HABER, Eldar. *Criminal copyright*. New York, NY, USA: Cambridge University Press, 2018. ISBN 978-1-108-40391-7.
- HARTMANOVÁ, Dagmar. *Kolektivní správa autorských práv a práv souvisejících s právem autorským: historicko-teoretická studie, výklad platné právní úpravy včetně porovnání s právní úpravou vybraných evropských zemí, soutěžně právní aspekty kolektivní správy*. Praha: Linde, 2000, 143 s. ISBN 80-720-1218-5
- HOLOUBEK, Michael, Dragana DAMJANOVIC a Matthias TRAIMER. *Regulating content: European regulatory framework for the media and related creative sectors*. Frederick, MD: Sold and distributed in North, Central and South America by Aspen Publishers, c2007. ISBN 978-904-1125-972.
- Horizont 2020. Praha: Technologické centrum AV ČR, 2013, 32 s.. ISBN 978-80-86794-43-3.
- HULMÁK, M. a kol. *Občanský zákoník V. Závazkové právo. Obecná část (§ 1721–2054). Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2014, 1335 s. ISBN 978-80-7400-535-0.
- HULMÁK, Milan. *Občanský zákoník VI: závazkové právo: zvláštní část (§ 2055-3014): komentář*. Praha: C.H. Beck, 2014. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-287-8.
- HURDÍK, Jan. *Zásady soukromého práva*. Brno: Masarykova univerzita, 1998. ISBN 80-210-2001-6.
- JOYCE, Craig. *Copyright Law*. New York: Matthew Bender, 1986. ISBN 85-973427.
- CHALOUPKOVÁ, Helena a Petr HOLÝ. *Autorský zákon: komentář*. 5. vydání. V Praze: C.H. Beck, 2017. Beckovy komentáře. ISBN 978-80-7400-671-5.

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

- KHAN, B. *The democratization of invention: patents and copyrights in American economic development, 1790-1920*. 1. vydání. Cambridge: Cambridge University Press, 2009, xiv, 322 s. ISBN 978-0-521-81135-4. s. 248-249
- KINCL, Jaromír a Valentin URFUS. *Římské právo*: [celostátní vysokoškolská učebnice pro studenty právnických fakult]. Praha: Panorama, 1990. Učebnice. ISBN 80-703-8134-5.
- KNAP, K., J. KŘÍŽ, J. KORDAČ, I. HOLCOVÁ a V. NERUDOVÁ. *Autorský zákon a předpisy související: Komentář*. 5. přepr. a dopl. vy. Praha: Linde, 1996. ISBN 978-807-2010-493.
- KNAP, Karel a Otto KUNZ. *Mezinárodní právo autorské*. Praha: Academia, 1981.
- KRAMÁŘ, Václav. *Hudební dílo a plagiát pohledem muzikologie a autorského práva*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, Filozofická fakulta, katedra muzikologie, 2014. ISBN 978-80-244-4283-9.
- KRAMÁŘ, Václav. *Hudební dílo a plagiát pohledem muzikologie a autorského práva: Musical work and plagiarism in a scope of musicology and copyright*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, Filozofická fakulta, katedra muzikologie, 2014. ISBN 978-80-244-4283-9.
- KUČERA, Zdeněk. *Mezinárodní právo soukromé*. 7., opr. a dopl. vyd. Brno: Doplněk, 2009. ISBN 978-80-7239-231-5.
- KYSELOVSKÁ, Tereza. *Vybrané otázky vlivu elektronizace na evropské mezinárodní právo soukromé a procesní (se zaměřením na princip teritoriality a pravidla pro založení mezinárodní příslušnosti soudu ve sporech vyplývajících ze smluvních závazkových vztahů)*. Brno: Masarykova univerzita, 2014. ISBN 978-80-210-7424-8.
- KYSELOVSKÁ, Tereza, ROZEHNALOVÁ, Naděžda a Klára DRLIČKOVÁ, ed. *Czech private international law: Intellectual Property Rights*. Brno: Masaryk University, 2015. ISBN 978-80-210-8122-2.
- LANDOLT, Phillip Louis, GERVAIS, Daniel J., ed. *Collective Management of Copyright and Related Rights*. Alphen aan den Rijn: Kluwer Law International, 2006. ISBN 904112358.
- LAŽÍKOVÁ, Jarmila. *Autorský zákon č 185/2015 Z. z.: komentář*. Bratislava: Wolters Kluwer, [2018]. ISBN 978-80-8168-880-5.
- LESSIG, Lawrence. *Code: version 2.0*. New York: Basic Books, 2006, xvii, 410. ISBN 04-650-3914-6.
- LESSIG, Lawrence. *Free culture: how big media uses technology and the law to lock down culture and control creativity* [online]. New York: Penguin Press, 2004, xvi, 345 s. [cit. 2019-03-02]. ISBN 15-942-0006-8. Dostupné z: <http://www.free-culture.cc/freeculture.pdf>.
- LESSIG, Lawrence. *Free culture*. Lulu.com, 2015. ISBN 9788269018202
- LESSIG, LAWRENCE. *Remix: Making art and commerce thrive in the hybrid economy*. London: Bloomsbury Academic, 2008. ISBN 978-140-8113-936.
- LITMAN, Jessica. *Digital copyright*. Pbk. ed. Amherst, N.Y.: Prometheus Books, 2006. ISBN 15-910-2420-X.
- LÖWENBACH, Jan. *Novela k zákonu o právu autorském: zákon ze dne 24. dubna 1936, č. 120 Sb. z. a n., s výkladem a materialiem, nové znění zákona o právu autorském s*

judikaturou a římský text bernské úmluvy z r. 1928 s dodatky. 1. Praha: Československý kompas, 1937.

- LUCENA, Cláudio. *Collective rights and digital content*. Springer International Publishing, 2015, pages cm. ISBN 978-331-9159-096.
- MATEJKA, Ján. *Internet jako objekt práva: hledání rovnováhy autonomie a soukromí*. Praha: CZ.NIC, c2013. CZ.NIC. ISBN 978-80-904248-7-6.
- MATĚJČIČNÝ, Tomáš. *Kolektivní správa autorských práv*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2014, 126 s. Pro praxi. ISBN 978-80-7380-528-9.
- MELZER, Filip. *Metodologie nalézání práva: úvod do právní argumentace*. Vyd. 2. V Praze: C.H. Beck, 2011, xviii, 276 s. Beckovy právnické učebnice. ISBN 978-80-7400-382-0.
- MERRILL, Stephen A. a William J. RADUCHEL. © *copyright in the digital era: building evidence for policy*. Washington, D.C.: National Academies Press, 2013. ISBN 978-0-309-27895-9.
- MIHÁLY, Ficsor. *Collective Management of Copyright and Related Rights*. World Intellectual Property Organization, 2002. ISBN 9789280511031.
- MYŠKA, Matěj, Libor KYNCL, Radim POLČÁK. *Veřejné licence v České republice*. V Tribunu EU vyd. 1. Brno: Tribun EU, 2012, 130 s. ISBN 978-80-263-0343-5.
- MYŠKA, Matěj. *Veřejné licence*. Brno: Masarykova univerzita, 2014, 248 s. Spisy Právnické fakulty Masarykovy univerzity v Brně, sv. 497. ISBN 978-80-210-7538-2.
- PALFREY, John G. a Urs GASSER. *Born digital: understanding the first generation of digital natives*. New York: Basic Books, 2008. ISBN 978-0-465-00515-4.
- PATRY, William F. *How to fix copyright*. Oxford: Oxford University Press, 2011. ISBN 978-0-19-976009-1.
- PATTERSON, Lyman Ray. *Copyright in Historical Perspective*. Vanderbilt University Press; First Edition edition. 1968. ISBN 978-0826513731.
- POLČÁK, Radim. *Internet a proměny práva*. 1. vyd. Praha: Auditorium, 2012. 388 s. ISBN 978-80-87284-22-3.
- POLČÁK, Radim. *Právo informačních technologií*. Praha: Wolters Kluwer, 2018. Právní monografie (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7598-045-8.
- POLČÁK, Radim. *Právo na Internetu: spam a odpovědnost ISP*. Brno: Computer Press, 2007. Právo a IT. ISBN 978-80-251-1777-4.
- POTOČNÝ, Miroslav a Jan ONDŘEJ. *Mezinárodní právo veřejné: zvláštní část. 6., dopl. a rozš. vyd.* V Praze: C.H. Beck, 2011. Beckovy právnické učebnice. ISBN 978-80-7400-398-1.
- QUINTAIS, João Pedro. *Copyright in the age of online access: alternative compensation systems in EU law*. Alphen aan den Rijn, The Netherlands: Kluwer Law International B.V., [2017]. Information law series, 40. ISBN 978-90-411-8667-6.
- ROSE, Mark. *Authors and Owners: The Invention of Copyright*. Harvard University Press, 1993. ISBN 9780674053090.
- ROSÉN, Jan. *Individualism and collectiveness in intellectual property law*. Northampton, MA: Edward Elgar, 2012. ATRIP intellectual property. ISBN 08-579-3961-0.

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

- SHERMAN, Brad a Leanne WISEMAN. *Copyright and the challenge of the new*. Frederick, MD: Sold and distributed in North, Central and South America by Aspen Publishers, 2012. Information law series, 25. ISBN 978-904-1136-695.
- SHERMAN, Brad a Lionel BENTLY. *The Making of Modern Intellectual Property Law: The British Experience 1760–1911*. Cambridge: Cambridge University Press, 1999. ISBN 0-521-56363-1.
- SCHWEMER, Sebastian Felix. *Licensing and access to content in the European Union: regulation between copyright and competition law*. New York, NY, USA: Cambridge University Press, 2019. ISBN 978-110-8475-778.
- SINACORE-GUINN, David. *Collective administration of copyrights and neighboring rights: international practices, procedures, and organizations*. Boston: Little, Brown, c1993. ISBN 978-0316792325.
- SLANINA, Josef. Z historie OSA: První sedm let. *Ročenka OSA, 1996*. Praha: OSA – Ochranný svaz autorský pro práva k dílům hudebním, z.s.
- SPADA, Paolo. *Gestione collettiva dell'offerta e della domanda di prodotti culturali*. Milano: Giuffrè, 2006. ISBN 978-881-4124-389.
- STACEY, Paul a Sarah HINCHLIFF PEARSON. *Made with Creative Commons*. Poland: Ctrl+Alt+Delete Books, 2017. ISBN 978-87-998733-3-3.
- STOKES, Simon. 2009. *Digital copyright: law and practice*. 3rd. ed. Portland, Or.: Hart Pub. ISBN 978-1841139326.
- STREIBICH, Harold C. *The Moral Right of Ownership to Intellectual Property: Part I - From the Beginning to the Age of Printing*. 6 Memphis State University Law Review (1975-1976).
- SVEJKOVSKÝ, Jaroslav, Radan MAREK a a kol. *Správa cizího majetku v novém občanském zákoníku: komentář [§ 1400-1474]*. V Praze: C.H. Beck, 2015. Beckovy komentáře. ISBN 978-80-7400-548-0.
- SVOBODA, Pavel. *Vliv autorskoprávní teritoriality na vývoj evropského práva*. Praha: Karolinum, 2001. ISBN 80-246-0352-7. s. 10
- ŠALOMOUN, Michal. *Ochrana názvů, postav a příběhů uměleckých děl*. 2. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2009. C.H. Beck pro praxi. ISBN 978-80-7400-097-3.
- ŠIŠKOVÁ, Naděžda a Václav STEHLÍK. *Evropské právo 1 - ústavní základy Evropské unie*. Praha: Linde, 2007. ISBN 978-80-7201-680-8.
- TELEEC, Ivo a Pavel TŮMA. *Autorský zákon: komentář*. V Praze: C.H. Beck, 2007, xviii, 971 s. Velké komentáře. ISBN 978-80-7179-608-4.
- TELEEC, Ivo a Pavel TŮMA. *Autorský zákon: Komentář*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2019. ISBN 978-80-7400-748-4.
- TELEEC, Ivo. *Nový český autorský zákon: vybrané základní otázky*. In: *Ochrana duševního vlastnictví*. Bratislava: Právnická fakulta Univerzity Komenského, 2001. s. 33–43, 11 s. ISBN 80-7160-151-9.
- TELEEC, Ivo. *Pojmové znaky duševního vlastnictví*. Praha: C.H. Beck, 2012. ISBN 978-80-7400-425-4.
- TELEEC, Ivo. *Právo výkonných umělců v provozovatelské praxi*. Brno: Masarykova univerzita, 1993. ISBN 80-210-0680-3.

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

- TELEC, Ivo. *Spolkové právo*. Praha: C.H. Beck. Právo a hospodářství (C.H. Beck). ISBN 80-717-9194-6.
- TELEC, Ivo. *Tvůrčí práva duševního vlastnictví*. Brno: Masarykova univerzita, 1994, 344 s. ISBN 80-210-0885-7.
- THE NATIONAL ACADEMIES PRESS. *The digital dilemma: intellectual property in the information age*. Washington, D.C.: National Academy Press, c2000. ISBN 978-0-309-06499-6.
- TORREMANS, Paul. *Copyright and human rights: freedom of expression, intellectual property, privacy*. New York: Kluwer Law International, 2004. ISBN 978-9041122780.
- TORREMANS, Paul (Ed.) *Copyright law a handbook of contemporary research*. Cheltenham, UK: Edward Elgar, 2007. ISBN 978-184-8440-210.
- TORREMANS, Paul. *Intellectual property law*. Eighth edition. New York, NY: Oxford University Press, 2016. ISBN 978-0-19-873477-2.
- TÝČ, Vladimír. *Úvod do mezinárodního a evropského práva*. Brno: Masarykova univerzita, 2007. ISBN 978-80-210-4253-7.
- UCHTENHAGEN, Ulrich. Copyright Collective Management in Music: The Big Question of Monopoly. Volume 789 of WIPO Publication. WIPO, 2011. ISBN 9789280514605.
- WALTER, Michel M. a Silke von LEWINSKI. *European copyright law: a commentary*. New York: Oxford University Press, 2010. ISBN 978-019-9227-327.
- WIPO. *INTELLECTUAL PROPERTY ON THE INTERNET: A SURVEY OF ISSUES: WIPO/INT/02*. Ženeva, 2002. s. 60-62. K tématu digital rights management v ČR také
- WIPO. *WIPO WORLDWIDE SYMPOSIUM ON THE IMPACT OF DIGITAL TECHNOLOGY ON COPYRIGHT AND NEIGHBORING RIGHTS*. Harvard University, Cambridge, Massachusetts, United States Of America, 1993.
- WIPO. *WIPO WORLDWIDE SYMPOSIUM ON THE IMPACT OF DIGITAL TECHNOLOGY ON COPYRIGHT AND NEIGHBORING RIGHTS*. Harvard University, Cambridge, Massachusetts, United States Of America, 1993.

KAPITOLY V KNIHÁCH

- BARTÁK, Jan. Kolektivní správa práv autorských a práv souvisejících. In: SRSTKA, Jiří, Jan BARTÁK, Tomáš DOBŘIHOVSKÝ, Pavel KOUKAL, Rudolf LEŠKA, Pavel MATES, Petr PRCHAL, František PÚRY, Petra SKŘEJPKOVÁ, et al. *Autorské právo a práva související: vysokoškolská učebnice*. Praha: Leges, 2017. Student (Leges). ISBN 978-80-7502-240-0.
- BECHTOLD, Stefan. The Present and Future of Digital Rights Management - Musings on Emerging Legal Problems. In: BECKER, Eberhard, Willms BUHSE, Dirk GÜNNEWIG a Niels RUMP. *Digital Rights Management – Technological, Economic, Legal and Political Aspects* [online]. Berlín: Springer, 2003, s. 597-654 [cit. 2019-08-28]. Dostupné z: http://www.jura.uni-tuebingen.de/bechtold/pub/2003/Future_DRM.pdf
- BERÁNKOVÁ, Hana. Interest Groups and Their Influence on the Czechoslovakian Author's Rights Act. In: JAROSZ, Adam. *Good Governance and Civil Society*. Reprint. Cambridge Scholars Publishing, 2015, s. 259-268. ISBN 9781443873543. s. 263.

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

- DOBŘICHOVSKÝ, Tomáš. Mezinárodní smlouvy, úmluvy a dohody, týkající se autorského práva a práv souvisejících. In: SRSTKA, Jiří, Jan BARTÁK, Tomáš DOBŘICHOVSKÝ, Pavel KOUKAL, Rudolf LEŠKA, Pavel MATES, Petr PRCHAL, František PÚRY, Petra SKŘEJPKOVÁ, et al. *Autorské právo a práva související: vysokoškolská učebnice*. Praha: Leges, 2017. Student (Leges). ISBN 978-80-7502-240-0.
- DREXL, Josef. Competition in the field of collective management: preferring "creative" competition to allocative efficiency in European copyright law. In: TORREMANS, Paul. *Copyright Law: A Handbook of Contemporary Research: Research Handbooks in Intellectual Property Series*. Edward Elgar Publishing, 2009. ISBN 9781848440210.
- DREXL, Josef. Responding to the Challenges for Development with a Competition-Oriented Approach. In: Josef Drexl et al. (ed.), *Views on the Future of the Intellectual Property System* (Selected Issue Briefs, 1), ICTSD, Genf 2007.
- GEIGER, Christophe. The construction of intellectual property in the European Union: searching for coherence. In: GEIGER, Christophe (Ed.) *Constructing European Intellectual Property: Achievements and New Perspectives*. Northampton, MA, USA: Edward Elgar, [2013], s. 5-23. ISBN 9781781001639.
- GERVAIS, D. J. The Changing Role of Copyright Collectives. In: GERVAIS, Daniel J., ed. *Collective Management of Copyright and Related Rights*. Alphen aan den Rijn: Kluwer Law International, 2006. ISBN 904112358.
- GUIBAULT, Lucie a Stef VAN GOMPEL. Collective Management in the European Union. In: GERVAIS, Daniel. *Collective management of copyright and related rights*. Second edition. Austin: Kluwer Law International [2010]. Dostupné také z: https://pure.uva.nl/ws/files/1511071/106092_SSRN_id1984015_1_.pdf.
- HELFER, Laurence R. Collective Management of Copyright and Human Rights: An Uneasy Alliance. In: GERVAIS, Daniel J., ed. *Collective Management of Copyright and Related Rights*. Alphen aan den Rijn: Kluwer Law International, 2006. ISBN 904112358.
- HILTY, Reto. Reflections on a European Copyright Codification. In: SYNODINOU, T.-E. (ed.). *Codification of European Copyright Law. Challenges and Perspectives*. Alphen aan den Rijn, The Netherlands: Frederick, MD: Kluwer Law International, 2012.
- HUGENHOLTZ, Bernt. Is Harmonization a Good Thing? The Case of the Copyright Acquis. In: PILA, Justine a Ansgar OHLY. *The europeanization of intellectual property law: towards a European legal methodology* [online]. Oxford: Oxford University Press, [2013], s. 57-73 [cit. 2019-06-21]. ISBN 9780199665105. Dostupné z: <http://www.oxfordscholarship.com/view/10.1093/acprof:oso/9780199665105.001.0001/acprof-9780199665105-chapter-4>
- HUGENHOLTZ, Bernt. The dynamics of harmonization at the European level. In: GEIGER, Christophe (Ed.) *Constructing European Intellectual Property: Achievements and New Perspectives*. Northampton, MA, USA: Edward Elgar, [2013], s. 273-292. ISBN 9781781001639.
- KAWOHL, F. a KRETCHMER, M. 2004. The History And Philosophy Of Copyright. In: S. Frith & L. Marshall (Eds.), *Music And Copyright*. 2. ed. Edinburgh: Edinburgh University Press.
- KNAP, Karel. Quo Vadis současného autorského práva. In: *Aktuální otázky práva autorského a práv průmyslových*. Praha: Univerzita Karlova, 1986.

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

- KYSELOVSKÁ, Tereza. Působnost práva na internetu. In: POLČÁK, Radim. *Právo informačních technologií*. Praha: Wolters Kluwer, 2018. Právní monografie (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7598-045-8.
- MAGNUS, Ulrich. Art. 4. In: MAGNUS, Ulrich a Peter MANKOWSKI (eds.) *Rome I Regulation*. Kolín: Otto Schmidt, 2017.
- MACHEK, Jakub. Počátky populární kultury v českých zemích na přelomu 19. a 20. století. In: DANIEL, Ondřej. *Populární kultura v českém prostoru*. Praha: Karolinum, 2013, s. 88-104. ISBN 978-80-246-2192-0.
- MYŠKA, Matěj. Autorské právo a práva související v sekundárním právu EU a jejich reflexe v judikatuře Soudního dvora. In: DOBROVOLNÁ, Eva, Jan HURDÍK, Markéta SELUCKÁ a kol. *Evropské soukromé právo v čase a prostoru. II. díl, Část deskriptivní, analytická a systémově analytická*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, Právnická fakulta, 2018. 396 s. Spisy Právnické fakulty MU, řada teoretická, edice Scientia, sv. č.607. ISBN 978-80-210-8905-1 (brož).
- MYŠKA, Matěj. Duševní vlastnictví a jeho zakotvení v primárním právu EU. In: DOBROVOLNÁ, Eva, Jan HURDÍK, Markéta SELUCKÁ a kol. *EVROPSKÉ SOUKROMÉ PRÁVO V ČASE A PROSTORU: II. díl: Část deskriptivní, analytická a systémově analytická*. Brno: Masarykova univerzita, 2018. ISBN 978-80-210-8906-8.
- NÉRISSON, Sylvie. Remaining Scopes for Collective Management of Copyright in the Online World. In: LIU, Kung-Chung a Reto M. HILTY. *Remuneration of copyright owners*. New York, NY: Springer Berlin Heidelberg, 2017, s. 71-83. ISBN 978-3-662-53808-1.
- PIASKOWSKI, Nathalie. Collective management in France. In: GERVAIS, Daniel J. *Collective management of copyright and related rights*. Third edition. Alphen aan den Rijn, the Netherlands: Kluwer Law International, 2006. ISBN 978-904-1154-415.
- SMIERS, Joost. Is copyright fit for the 21st century? No! In: GROSHEIDE, Frederik W. *Intellectual property and human rights: a paradox*. Northampton, MA: Edward Elgar, c2010, s. 105-117. ISBN 978-184-8444-478.

ODBORNÉ ČLÁNKY A PŘÍSPĚVKY VE SBORNÍCÍCH

- ADAMOVIČ, Zuzana. Autorské právo de lege ferenda. *Právní obzor: teoretický časopis pre otázky štátu a práva*. Bratislava: Ústav štátu a práva SAV, 2013, Roč. 96, č. 5, s. 459-471. ISSN 0032-6984.
- ADAMOVIČ, Zuzana. Kolektívna správa práv podľa nového autorského zákona. In: ADAMOVIČ, Zuzana. *Nové technológie, internet a duševné vlastníctvo*. Bratislava: Typi Universitatis Tyrnaviensis, 2015, s. 106-146. ISBN 978-80-8082-933-9.
- AGHAEI, Sareh, Mohammad Ali NEMATBAKHSH a Hadi Khosravi FARSANI. Evolution of the World Wide Web: From Web 1.0 to Web 4.0. *International Journal of Web & Semantic Technology* [online]. 2012, roč. 3, č. 1 [cit. 2019-12-22]. Dostupné z: <http://airccse.org/journal/ijwest/papers/3112ijwest01.pdf>
- AGUIAR, Luis and Bertin MARTENS. 2013 [cit. 2019-08-13]. Digital Music Consumption on the Internet: Evidence from Clickstream Data: Report EUR 25851 EN [online]. Joint Research Centre. Available: <ftp://ftp.jrc.es/pub/EURdoc/JRC79605.pdf>

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

- ANGELOPOULOS. On Online Platforms and the Commission's New Proposal for a Directive on Copyright in the Digital Single Market. *SSRN Electronic Journal* [online]. [cit. 2019-08-28]. DOI: 10.2139/ssrn.2947800. ISSN 1556-5068. Dostupné z: <https://www.ssrn.com/abstract=2947800>
- AXHAMN, Johan a Lucie GUIBAULT. Cross-Border Extended Collective Licensing: A Solution to Online Dissemination of Europe's Cultural Heritage. *Amsterdam Law School Research Paper No. 2012-22*. [online]. Institute for Information Law [cit. 2019-08-28]. Dostupné z: https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=2001347
- BACHA, Oren. The Adventures of the Statute of Anne in the Land of Unlimited Possibilities: The Life of a Legal Transplant. *Berkeley Technology Law Journal*. 2010, Roč. 25, č. 3, s. 1427-1474. DOI: doi.org/10.15779/Z38T12H
- BARTÁK, Jan. Elektronické dodávání dokumentů. *DILIA: Divadelní, literární, audiovizuální agentura, z. s.* [online]. Praha, 2017. [cit. 2019-08-22]. Dostupné z: <http://www.dilia.cz/index.php/component/k2/item/8418-elektronicke-dodavani-dokumentu-edd>
- BESEN, Stanley M., Sheila N. KIRBY a Steven C. SALOP. An Economic Analysis of Copyright Collectives. *Virginia Law Review*. 1992, 78(1). DOI: 10.2307/1073313. ISSN 00426601. Dostupné také z: <https://www.jstor.org/stable/1073313?origin=crossref>.
- BODÓ Balázs, GERVAIS Daniel a QUINTAIS João Pedro. Blockchain and smart contracts: the missing link in copyright licensing? *International Journal of Law and Information Technology* [online]. 2018, 26(4), 311-336 [cit. 2019-02-04]. DOI: 10.1093/ijlit/eay014. ISSN 0967-0769. Dostupné z: <https://academic.oup.com/ijlit/article/26/4/311/5106727>. s. 329
- BOGDAN, Michael. Contracts in Cyberspace and the Regulation "Rome I". *Masaryk Journal of Law and Technology* [online]. Brno, 2009, 3(2), 219-225 [cit. 2019-04-20]. Dostupné z: <https://journals.muni.cz/mujlt/article/viewFile/2536/2100>
- CÍSAŘOVÁ, Zuzana. Brexit a jeho dopady v oblasti průmyslových práv a autorského práva. KŘÍŽ, Jan. *Aktuální otázky práva autorského a práv průmyslových: Current problems of copyright and industrial property*. Praha: Univerzita Karlova, 2016, s. 79-89. ISBN 978-80-87975-58-9.
- CONG, Lin William a Zhiguo HE. Blockchain Disruption and Smart Contracts [online]. [cit. 2019-08-04]. Dostupné z: <https://ssrn.com/abstract=2985764>.
- CRANDALL, Irving B. The Sounds of Speech. *Bell Labs Technical Journal*. 1925, roč. 4 č. 4, s. 586-626.
- DIETZ, Adolf. Nový český autorský zákon – evropsky špičkový produkt. Duševné vlastnictvo. Roč. 2004, č. 2, s. 6-14.
- DINGLEDY, Frederick W. a Alex Berrio MATAMOROS. *What is Digital Rights Management?* [online]. The Wolf Law Library, 2016 [cit. 2019-08-28]. Dostupné z: <https://scholarship.law.wm.edu/libpubs/122>
- DOBŘICHOVSKÝ, Tomáš. Digitální správa práv – přání nebo (přicházející) revoluce? *Bulletin advokacie*. Roč. 2006, č. 7-8.
- DOBUSCH, Leonhard. *GEMA erlaubt Mitgliedern „vergütungsfreie Lizenzen“, Kompatibilität mit Creative Commons fraglich [Update]* [online]. Netzpolitik.org,

2016 [cit. 2019-08-18]. Dostupné z: <https://netzpolitik.org/2016/gema-erlaubt-mitgliedern-verguetungsfreie-lizenzen-kompatibilitaet-mit-creative-commons-fraglich/>

- DREXL, Josef, Sylvie NÉRISSON, Felix TRUMPKE a Reto M. HILTY. *Comments of the Max Planck Institute for Intellectual Property and Competition Law on the Proposal for a Directive of the European Parliament and of the Council on Collective Management of Copyright and Related Rights and Multi-territorial Licensing of Rights in Musical Works for Online Uses in the Internal Market: COM (2012)372*. Max Planck Institute for Intellectual Property and Competition Law, Research Paper No. 13-04.
- DUSOLLIER, Séverine. The Master's Tools v. The Master's House: Creative Commons v. Copyright. *Columbia Journal of Law & Arts*, 2006, roč. 29, s. 271–293.
- FENWICK, Nigel. How To Solve The Digital Dilemma. *Forbes* [online]. 2016 [cit. 2019-08-13]. Dostupné z: <https://www.forbes.com/sites/forrester/2016/09/14/how-to-solve-the-digital-dilemma/#691a50b22038>
- GERA, Matej. A tectonic shift in the European system of collective management of copyright? Possible effects of the Soulier & Doke decision. *European Intellectual Property Review*. 2018, Roč. 39, č. 5, s. 261-264. ISSN 0142-0461
- GERARD, David. Ujo Attempts Music On The Blockchain A Second Time With: EGO By RAC [Op-Ed]. *Hyperbot.com* [online]. 2017 [cit. 2019-02-04]. Dostupné z: <https://www.hypebot.com/hypebot/2017/11/ujo-attempts-music-on-the-blockchain-a-second-time-with-ego-by-rac.html>
- GERVAIS, Daniel J. Collective Management of Copyright and Neighbouring Rights in Canada: An International Perspective. *Canadian Journal of Law and Technology*. s. 21-50. 2002, Roč. 1, č. 2).
- GERVAIS, Daniel J., The 1909 Copyright Act in International Context (May 10, 2010). Santa Clara Computer and High Technology Law Journal, roč. 26, 2010; Vanderbilt Public Law Research Paper č. 10-23. Dostupné z: <https://ssrn.com/abstract=1604184>
- Grassmuck, Volker. 2009. The World is Going Flat(-Rate). *Intellectual Property Watch*. Dostupné z: http://waste.informatik.huberlin.de/Grassmuck/Texts/09-05-11_World_is_going_Flatrate_IP-Watch.pdf
- HARDIN, Garrett. The Tragedy of the Commons. *Science*. American Association for the Advancement of Science, 1968, roč. 162, č. 3859, s. 1243-1248.
- HARGREAVES, Ian a Bernt HUGENHOLTZ. *Copyright reform for growth and jobs: modernising the European copyright framework* [online]. University of Amsterdam, 2013 [cit. 2019-06-04]. Dostupné z: <https://dare.uva.nl/search?identifier=e90f19d1-f135-4d45-8a56-8d08fb191e60>.
- HILTY, Reto M. Copyright in the Internal Market: Harmonisation vs. Community Copyright Law. *International Review of Intellectual Property and Copyright Law*. 2004, č. 760
- HORÁK, Filip. Veřejné licence a kolektivní správa práv. *Revue pro právo a technologie*. [Online]. 2013, č. 8, s. s. 96-117. [cit. 2019-08-17]. Dostupné z: <https://journals.muni.cz/revue/article/view/5016>.

- HOWARD, George. Imogen Heap's Mycelia: An Artists' Approach for a Fair Trade Music Business, Inspired by Blockchain. *Forbes* [online]. 2015 [cit. 2019-02-04]. Dostupné z: <https://www.forbes.com/sites/georgehoward/2015/07/17/imogen-heaps-mycelia-an-artists-approach-for-a-fair-trade-music-business-inspired-by-blockchain/#1a47e4954969>
- HUGENHOLTZ, Bernt, Lucie GIBault and Sjoerd VAN GEFFEN. 2003. *The Future of Levies in a Digital Environment*. Amsterdam. Report. Institute for Information Law. Dostupné z: <https://www.ivir.nl/publicaties/download/DRM&levies-report.pdf>
- HUGENHOLTZ, Bernt. Copyright in Europe: Twenty Years Ago, Today and What the Future Holds. *Fordham Intellectual Property, Media and Entertainment Law Journal* [online]. 2013, 23(2), s. 503-524 [cit. 2019-09-01]. Dostupné z: <https://ir.lawnet.fordham.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1534&context=iplj>
- HUGENHOLTZ, Bernt. *Copyright Territoriality in the European Union*. Brussels: European Parliament's Committee on Legal Affairs, 2010.
- HUGENHOLTZ, Bernt. *The Recasting of Copyright & Related Rights for the Knowledge Economy: The final report* [online]. The Netherlands: University of Amsterdam: Institut for Information Law, 2006 [cit. 2019-05-29]. Dostupné z: https://www.ivir.nl/publicaties/download/IViR_Recast_Final_Report_2006.pdf.
- HUSOVEC, Martin. Souhlas, nebo licenční závazek? *REVUE PRO PRÁVO A TECHNOLOGIE* [online]. Roč. 2013, č. 8. [cit. 2019-06-23]. Dostupné z: <http://revue.law.muni.cz/dokumenty/25809>
- JANSEN, M. 2005. The Comparative and International Law Journal of Southern Africa. Vol. 38, No. 3. Dostupné z: https://www.jstor.org/stable/23252622?read-now=1&seq=1#page_scan_tab_contents
- KATZ, Ariel. The Potential Demise of another Natural Monopoly: New Technologies and the Future of Collective Administration of Copyrights. *SSRN Electronic Journal*. DOI: 10.2139/ssrn.547802. ISSN 1556-5068. Dostupné také z: <http://www.ssrn.com/abstract=547802>
- KORN, Naomi. *In from the Cold: An assessment of the scope of 'Orphan Works' and its impact on the delivery of services to the public* [online]. JISC Content, 2009 [cit. 2019-08-22]. Dostupné z: <https://www.djsresearch.co.uk/Free/published/infromthecoldv1.pdf>
- KRETSCHMER, Martin. The failure of property rules in collective administration: rethinking copyright societies as regulatory instruments. *European Intellectual Property Review*. 2002, Roč. 24, č. 3, s. 126-137. ISSN 0142-0461.
- KRUPÍČKOVÁ, Petra. Smart contract – revoluce v smluvním právu 21. století? *Revue pro právo a technologie* [online]. 2017, 8(15), 19-31 [cit. 2019-08-04]. Dostupné z: <https://journals.muni.cz/revue/article/view/6647>. s. 21
- KŘEPELKA, Filip. Nahrazování směrnic nařízením (důvody, skutečnost, možnosti). *Právník*, AV ČR, Ústav státu a práva, 2017, roč. 156, č. 3, s. 213-234. ISSN 0231-6625.
- KYSELOVSKÁ, Tereza. Procesní a kolizní problematika práv k duševnímu vlastnictví se zaměřením na judikaturu Soudního dvora EU. *Revue pro právo a technologie*. 2013, roč. 4, č. 8, s. 19-27. ISSN 1804-5383.

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

- LOCKE, John. Second Treatise: §§ 25--51. *The University of Chicago Press* [online]. [cit. 2019-04-14]. Dostupné z: <http://press-pubs.uchicago.edu/founders/documents/v1ch16s3.html>
- LÖWENBACH, Jan. Využijte svých autorských práv! (Podnět k úvaze a činu). *Hudební revue*. Praha: Hudební odbor Umělecké besedy, roč. 1908, č. 4.
- LUGOVIC, Sergej a Nives MIKELIC PRERADOVIC. *Music Identification Software as a tool for precise monitoring of real music use in public spaces and fair distribution of music rights income* [online]. 2014 [cit. 2019-08-24]. DOI: 10.13140/2.1.4808.2889. Dostupné z: https://www.researchgate.net/publication/267617085_Music_Identification_Software_as_a_tool_for_precise_monitoring_of_real_music_use_in_public_spaces_and_fair_distribution_of_music_rights_income
- MACKOVIČOVÁ, Michaela. Osiřelá díla v autorském zákoně. *Bulletin advokacie*. Roč. 2016, č. 3, s. 29-32. ISSN 1805-8280.
- Margoni, Thomas, The Harmonisation of EU Copyright Law: The Originality Standard (June 29, 2016). Available at SSRN: <https://ssrn.com/abstract=2802327>.
- MATANOVAC VUČKOVIĆ, Romana. Implementation of Directive 2014/26/EU on Collective Management and Multi-Territorial Licensing of Musical Rights in Regulating the Tariff-Setting Systems in Central and Eastern Europe. In: *IIC – International Review of Intellectual Property and Competition Law* [online]. 2016, 47(1), s. 28-59 [cit. 2019-07-30]. DOI: 10.1007/s40319-015-0438-5. ISSN 0018-9855. Dostupné z: <http://link.springer.com/10.1007/s40319-015-0438-5>. s. 53
- MATULIONYTĚ, Rita. Cross-Border Collective Management and Principle of Territoriality: Problems and Possible Solutions in the EU. *The Journal of World Intellectual Property* [online]. 2008, Roč. 11, č. 5-6, s. 467-497 [cit. 2019-08-28]. DOI: 10.1111/j.1747-1796.2008.00350.x. ISSN 14222213. Dostupné z: <http://doi.wiley.com/10.1111/j.1747-1796.2008.00350.x>.
- MC KIMMY, Paul a Bob JOLLIFFE. Free software and open source movements from digital rebellion to Aaron Swartz: responses to government and corporate attempts at suppression and enclosure. CALLAHAN, Mat a Jim ROGERS. *A Critical Guide to Intellectual Property*. Devon: Zed Book, 2017, nestránkováno. ISBN 978-1-78699-115-7.
- MIKITA, Peter. Licence Creative Commons v prostředí českého právního řádu. KRÍŽ, J. et. al. *Aktuální otázky práva autorského a práv průmyslových*. Sbor. Praha: Univerzita Karlova 2010.
- MOLNÁR, Petr. Důkazní břemeno kolektivních správců ve sporech s uživateli autorských práv. In: ŠMÍD, Michal ČERNÝ a Radka VACOVÁ. *Olomoucké dny soukromého práva*. Iuridicum Olomoucense, 2018, s. 148-157. Dostupné také z: <http://www.michalcerny.net/ODSP18-FV.pdf>.
- MYŠKA, Matěj. Flat fee music. *Masaryk journal of law and technology* [online]. Masaryk university. 2014 [cit. 2019-08-13]. Dostupné z: <https://journals.muni.cz/mujlt/article/view/2480/2044>.
- MYŠKA, Matěj. Orphan and Out-Of-Commerce Works After the Amendment of the Czech Copyright Act. *The Grey Journal*, Amsterdam: TextRelease, 2018, roč. 14, s. 55-60. ISSN 1574-180X.

- NÉRISSON, Sylvie. Opinion of AG Wathelet in the Soulier and Doke case (C-301/15): Licensing exclusive rights requires express prior consent of the author; opt-out doesn't help. *Kluwer Copyright Blog* [online]. Wolters Kluwer, 2016 [cit. 2019-08-28]. Dostupné z: <http://copyrightblog.kluweriplaw.com/2016/08/15/opinion-ag-wathelet-soulier-doke-case-c-30115-licensing-exclusive-rights-requires-express-prior-consent-author-opt-doesnt-help/>
- ORLOWSKI, Andrew. 2004 [cit. 2019-08-13]. Digital music: flat fee futures. *The Register* [online]. Available: https://www.theregister.co.uk/2004/12/28/fisher_promises_to_keep/
- PATTERSON, Lyman Ray. The Statute of Anne: Copyright Misconstrued. *Harvard journal on legislation*. Cambridge, roč. 1966, č. 3, 223-255. ISSN 0017-808X.
- POLČÁK, Radim. Kódování práva. Právník, Ústav státu a práva AV ČR, roč. 151, č. 1, s. 52-79, ISSN 0231-6625.
- QUINTAIS, João Pedro. Proposal for a Directive on collective rights management and (some) multiterritorial licensing. *European Intellectual Property Review*, 2013, Issue 2.
- QUINTAIS, João Pedro. The New Copyright Directive: A tour d'horizon – Part II (of press publishers, upload filters and the real value gap): Institute for Information Law. *Kluwer Copyright Blog* [online]. Wolters Kluwer, 2019 [cit. 2019-08-28]. Dostupné z: <http://copyrightblog.kluweriplaw.com/2019/06/17/the-new-copyright-directive-a-tour-dhorizon-part-ii-of-press-publishers-upload-filters-and-the-real-value-gap/>
- QUINTAIS, João Pedro. Untangling the hyperlinking web: In search of the online right of communication to the public. *The Journal of World Intellectual Property* [online]. 2018, 21(5-6), 385-420 [cit. 2019-08-28]. DOI: 10.1111/jwip.12107. ISSN 14222213. Dostupné z: <http://doi.wiley.com/10.1111/jwip.12107>
- RAMALHO, Ana. Conceptualising the European Union's Competence in Copyright – What Can the EU Do? *IIC – International Review of Intellectual Property and Competition Law*. 2014, roč. 45, č. 2. ISSN 0018-9855. Dostupné také z: <http://link.springer.com/10.1007/s40319-014-0161-7>.
- RENDAS, Tito. How Playboy Photos Compromised EU Copyright Law: The GS Media Judgment. *Journal of Internet Law* [online]. 2017, Roč. 20, č. 11. [cit. 2019-09-02]. Dostupné z: https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=2920677
- SAMUELSON, Pamela. Digital Media and the Changing Face of Intellectual Property Law. Reprinted from RUTGERS COMPUTER AND TECHNOLOGY LAW JOURNAL in Berkeley Law Scholarship Repository. 1990. Roč. 16, s. 323-340.
- SAMUELSON, Paul A. The Pure Theory of Public Expenditure. *The Review of Economics and Statistics* [online]. 1854, 36(No. 4), 387-389 [cit. 2019-04-16]. Dostupné z: <http://links.jstor.org/sici?sici=0034-6535%28195411%2936%3A4%3C387%3ATPTOPE%3E2.0.CO%3B2-A>
- SAVELYEV, Alexander. *Contract law 2.0: 'Smart' contracts as the beginning of the end of classic contract law*. 2017, 26(2), 116-134. Dostupné také z: <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/13600834.2017.1301036>

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

- SENFTLEBEN, Martin, Christina ANGELOPOULOS, Valentina MOSCON, Miquel PEGUERA, Ole Andreas ROGNSTAD a ANGELOPOULOS. The Recommendation on Measures to Safeguard Fundamental Rights and the Open Internet in the Framework of the EU Copyright Reform. *SSRN Electronic Journal* [online]. [cit. 2019-08-28]. DOI: 10.2139/ssrn.3054967. ISSN 1556-5068. Dostupné z: <https://www.ssrn.com/abstract=3054967>
- SGANGA, Caterina. From Soulier to the EU copyright law reform: what future for non-voluntary collective management schemes? *ERA Forum*. 2018, Roč. 19, č. 1, 137-154. DOI: 10.1007/s12027-018-0496-5. ISSN 1612-3093. Dostupné také z: <http://link.springer.com/10.1007/s12027-018-0496-5>
- SCHROFF, Simone a John STREET. *The politics of the Digital Single Market: culture vs. competition vs. copyright*. 2017, 21(10), 1305-1321. DOI: 10.1080/1369118X.2017.1309445. ISSN 1369-118X. Dostupné také z: <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/1369118X.2017.1309445->
- SGANGA, Caterina. From Soulier to the EU Copyright Law Reform: What Future for Non-Voluntary Collective Management Schemes? *ERA Forum*, 1/2018 [online]. 2018 [cit. 2019-09-02]. Dostupné z: https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=3109001&download=yes
- SLANINA, Josef. Založení OSA v historických souvislostech. Autor in: *magazín OSA nejen pro autory*. 2014(1), 6-8.
- SRSTKA, Jiří. Obtížnosti autorského práva. In.: POSPÍŠIL, Michal, ed. *Specifika ochrany duševních práv v České republice a ve světě: k počtě prof. Ladislavu Jaklovi*. Praha: Metropolitan University Prague Press, 2018. ISBN 978-80-87956-79-3.
- STALLA-BOURDILLON, Sophie, Eleonora ROSATI, Karmen TURK, Christina ANGELOPOULOS, Aleksandra KUCZERAWY, Miquel PEGUERA a Martin HUSOVEC. A Brief Exegesis of the Proposed Copyright Directive. *SSRN Electronic Journal* [online]. [cit. 2019-08-28]. DOI: 10.2139/ssrn.2875296. ISSN 1556-5068. Dostupné z: <https://www.ssrn.com/abstract=2875296>
- STERK, Stewart E. Rhetoric and Reality in Copyright Law. *Michigan Law Review*, Roč. 94, č. 5, 1996, s. 1197–1249. *JSTOR*, www.jstor.org/stable/1289851.
- STOTHERS, Christopher. Copyright and the EC Treaty: music, films and football. *European intellectual property review*. 2009, č. 5, s. 272-282.
- STRAKOVÁ, Lucie. Aktuální otázky kolektivní správy práv ve světle směrnice 2014/26/EU. 2017. MUNI/A/1393/2016, interní kód MU
- STRAKOVÁ, Lucie. Changes In The Area Of Extended Collective Management In Relation To Memory And Educational Institutions In The Light Of The Czech Amended Copyright Act. *An International Journal on Grey Literature, TextRelease*, 2018, roč. 14, Special Winter Issue, s. 61-65. ISSN 1574-1796. MUNI/A/1393/2016, interní kód MU.
- STRAKOVÁ, Lucie. Je blockchain sexy řešením pro kolektivní správu? In: Josef Bejček, Pavel Koukal, Josef Šilhán, Jiří Valdhans. *DNY PRÁVA 2018 – DAYS OF LAW 2018: Část IV. – Dopady digitalizace do oblasti soukromého práva*. Masarykova univerzita, Právnická fakulta, 2019. s. 87-104. ISBN 978-80-210-9328-7.

- STRAKOVÁ, Lucie. Nezávislý správce práv jako nový institut kolektivní správy. *Iurium Scriptum*, Olomouc: Nugis Finem, z.s., 2019, roč. III., č. 1, s. 61-72. ISSN 2570-5679.
- STRAKOVÁ, Lucie. Relace motivace autorů k tvorbě a možnosti používání veřejných licencí. In: ŠKOP, Martin, Michal MALANÍK a Markéta KLUSOŇOVÁ. *Kreativita v právu 2014: sborník příspěvků z konference*. Brno: Masarykova univerzita, 2014, s. 95-107. ISBN 978-80-210-7534-4.
- STRAKOVÁ, Lucie. The Internet Renaissance of Collective Management Organisations: Reflections on Flat Fee System and the Role of Collective Management Organisations. *International Review of Law, Computers & Technology*, 2019, roč. 33, č. 1, s. 53-75. ISSN 1360-0869. doi:10.1080/13600869.2019.1565639.
- STRAKOVÁ, Lucie. Vývoj úpravy kolektivní správy zejména v právu EU a mezinárodních úmluvách. In Filip Křepelka, Hana Cejpek Musilová, Michal Janovec. *COFOLA 2018 Část X. Sekce práva Evropské unie*. 1. vydání, 2018. Brno: Masarykova univerzita, 2018. s. 73-88. ISBN 978-80-210-9147-4.
- STREET, John, Dave LAING a Simone SCHROFF. Regulating for creativity and cultural diversity: the case of collective management organisations and the music industry. *International Journal of Cultural Policy* [online]. 2016, 24(3), 368-386 [cit. 2019-05-25]. DOI: 10.1080/10286632.2016.1178733. ISSN 1028-6632. Dostupné z: <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/10286632.2016.1178733>
- ŠLAMOŮN, Michal. Zneužití práva ochrannými autorskými organizacemi. In: *COFOLA 2010: the Conference Proceedings*. 1. Brno: Masarykova Univerzita, 2010, s. 1840-1846. ISBN 978-80-210-5151-5.
- TAVANI, Herman. T. Locke, Intellectual Property Rights, and the Information Commons. *Ethics and Information Technology* [online]. 2005, 7(2), 87-97 [cit. 2019-04-14]. DOI: <https://doi.org/10.1007/s10676-005-4584-1>. ISSN 1572-8439
- TELEČEK, Ivo. Duševní vlastnictví a jeho vliv na věc v právním smyslu. *Právní rozhledy*. Praha: C. H. Beck, 2011, roč. 19, č. 12, s. 444-450. ISSN 1210-6410.
- TELEČEK, Ivo. Kontraktační povinnost ochranné organizace a její soutěžněprávní a další důsledky (I.). *Bulletin advokacie*. Roč. 1998, č. 9.
- TELEČEK, Ivo. Kontraktační povinnost ochranné organizace a její soutěžněprávní a další důsledky (II.). *Bulletin advokacie*. Roč. 1998, č. 10. 32-39.
- TELEČEK, Ivo. Poznámky k Internetu a proměnám práva. *Právní rozhledy* [online]. 2013, č. 12 [cit. 2019-04-10]. Dostupné z: <https://www.beck-online.cz/bo/document-view.seam?type=html&documentId=nrptembrgnpxa4s7gez643uojptinby&groupIndex=8&rowIndex=0&conversationId=185068>
- TELEČEK, Ivo. Právní principy a některé jiné věci. *Právník*. 2002, Roč. 141, č. 6, s. 621-633. ISSN 0231-6625.
- TELEČEK, Ivo. Souhlas, nebo licenční závazek? *Právní rozhledy* [online]. Roč. 2013, č. 13-14. [cit. 2019-06-23]. Dostupné z: <https://www.beck-online.cz/bo/document-view.seam?type=html&documentId=nrptembrgnpxa4s7gezv6mjul5zxi4s7gq2to&groupIndex=12&rowIndex=0&conversationId=638707>

- Thomas Edison's Poetry Machine. *19: Interdisciplinary Studies in the Long Nineteenth Century* [online]. 2014, 18 [cit. 2019-07-29]. DOI: <http://doi.org/10.16995/ntn.678>. Dostupné z: <https://www.19.bbk.ac.uk/articles/10.16995/ntn.678/>.
- TIVADAR, Krisztian. Is There a Future for Digital Rights Management? *Masaryk University Journal of Law and Technology* [online]. Brno: Masarykova univerzita, 2011, s. 119-131 [cit. 2019-08-28]. ISSN 1802-5951. Dostupné z: <https://journals.muni.cz/mujlt/article/view/2577/2141>
- TOMSOVÁ, Kamila. OSA nostra. *Mladý svět*. 2003, (7), případně výběr novinových článků a jiných zpráv o činnosti OSA: Tisk o OSA. *Jiří Hradec*. 2015. [cit. 2019-06-03]. Dostupné z: <https://www.jirihradec.cz/tisk/tisk.htm>
- TULÁČEK, Jan. Bezdůvodné obohacení podle autorského zákona. *Bulletin advokacie*. Roč. 2008, č. 7-8. ISSN 1210-6348. s. 35
- TŮMA, Pavel. K přeshraničním aspektům autorskoprávní odpovědnosti v evropském justičním prostoru - 1. díl. *Právní rádce* [online]. *Economia*, 2009 [cit. 2019-04-20]. Dostupné z: <https://pravniciradce.ihned.cz/c1-38392600-k-preshranicnim-aspektum-autorskopravni-odpovednosti-v-evropskem-justicnim-prostoru-i-cast>
- VON LEWINSKI, Silke. Gedanken zur kollektiven Rechtewahrnehmung. In: *Perspektiven des Geistigen Eigentums und Wettbewerbsrechts – Festschrift für Gerhard Schrickler zum 70. Geburtstag*, Beck, Mnichov, 2005.
- Wang, Tom. 2016. *Human Right and Internet Access: A philosophical Investigation*. China. 217 s. Dostupné z: <https://dspace.library.uu.nl/bitstream/handle/1874/334446/wang.pdf?sequence=1>
- XALABALDER, Raquel. Google Books and Fair Use: A Tale of Two Copyrights? *Journal of Intellectual Property, Information Technology and E-Commerce Law* [online]. 2014, (5) [cit. 2019-08-22]. Dostupné z: <https://www.jipitec.eu/issues/jipitec-5-1-2014/3908>
- YU, Peter K. *TOWARD THE DEVELOPMENT OF AUSER-FRIENDLY COPYRIGHT REGIME: CAN THE CANADIAN UGCEXCEPTIONBE TRANSPLANTED ABROAD?* [online]. [cit. 2019-08-14]. Dostupné z: <https://pdfs.semanticscholar.org/f7c0/ac4af38bf751f9bcede8a46a76b65c98a9ed.pdf>

KVALIFIKAČNÍ PRÁCE

- BÄROVÁ, Jana. *Kolektivní správa a online práva*. Praha, 2007. 92 s. Rigorózní práce. Univerzita Karlova, Právnická fakulta.
- JANSÁ, Petr. *Právní aspekty implementace projektu „Creative Commons“ v České republice*. Praha, 2008. Diplomová práce. Univerzita Karlova v Praze.
- KRAMÁŘ, Václav. *Komparace pojetí hudebního díla v autorskoprávní a muzikologické oblasti reflexe; k aktuálním problémům a podobám hudebního plagiátu ve 20. století*. Olomouc, 2012. Disertační práce. Univerzita Palackého v Olomouci. Vedoucí práce Lenka Křupková.

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

- MIKITA, Peter. *Autorské právo v informační společnosti a na vnitřním trhu Evropské unie* [online]. Praha, 2018 [cit. 2019-09-01]. Dostupné z: <https://dspace.cuni.cz/bitstream/handle/20.500.11956/103019/140065726.pdf?sequence=1&isAllowed=y>. Disertační práce. Univerzita Karlova.
- MYŠKA, Matěj. *Výzvy autorskému právu v informační společnosti*. Brno, 2015. 207 s. Disertační práce. Masarykova univerzita, Právnická fakulta. Vedoucí práce Pavel Koukal.
- PASTORKOVÁ, Mária. *Medzinárodné licenčné zmluvy pohľadom kolízneho práva*. Brno, 2017. 183 s. Disertační práce. Masarykova univerzita, Právnická fakulta.
- STRAKOVÁ, Lucie. *Licence Creative Commons v českém právním řádu*. Brno, 2014. 95 s. Dostupné také z: https://is.muni.cz/auth/th/348292/pravf_m/Licence_Creative_Commons_v_ceskem_pravnim_radu.pdf. Diplomová práce. Masarykova univerzita, Právnická fakulta. Vedoucí práce Matěj Myška
- TŮMA, Pavel. *Praktické aspekty výkonu kolektivní správy autorských práv k dílům hudebním*. Brno, 2002. Rigorózní práce. Masarykova univerzita, Právnická fakulta.
- ZIBNER, Jan. *Jedinečnost jako pojmový znak autorského díla*. Brno, 2017. Diplomová práce. Masarykova univerzita, Právnická fakulta.
- ZIBNER, Jan. *Tvůrčí činnost autora v kontextu technologického vývoje*. Brno, 2019. Rigorózní práce. Masarykova univerzita.

ELEKTRONICKÉ PRAMENY

- 200 ans de combats pour les auteurs. *SACD* [online]. SACD, 2018 [cit. 2019-06-01]. Dostupné z: <https://www.sacd.fr/200-ans-de-combats-pour-les-auteurs>
- AKM. *Wien Geschichte Wiki* [online]. Wien: Stadt Wien, 2017 [cit. 2018-08-11]. Dostupné z: <https://www.geschichtewiki.wien.gv.at/AKM>
- ALAI *Česká republika* [online]. Praha: ALAI Česká republika, 2015. [cit. 2019-06-03]. Dostupné z: <http://www.alai.cz/?id=21>
- *Antologie české hudby* [online]. 2019 [cit. 2019-08-06]. Dostupné z: <http://www.antologiehudby.cz/texty.php?obdobi=7>
- Autorské právo: Mám TV/rozhlasový přijímač v restauraci (kadeřnictví, obchodě). Komu jsem povinen platit autorské odměny? Ministerstvo kultury [online]. 2019 [cit. 2019-08-15]. Dostupné z: <https://www.mkcr.cz/caste-dotazy-737.html>
- Biography of the March King: John Philip Sousa. *PBS* [online]. 2018 [cit. 2018-10-21]. Dostupné z: <http://www.pbs.org/a-capitol-fourth/history/john-philip-sousa/>
- Blockchain and Copyright Symposium. *IViR* [online]. Amsterdam, 2017 [cit. 2019-09-02]. Dostupné z: <https://www.ivir.nl/blockchain-copyright-symposium/>
- BMI's Timeline Through History. *BMI* [online]. Broadcast Music, 2019 [cit. 2019-05-03]. Dostupné z: <https://www.bmi.com/about/history>
- BOHÁČEK, Martin, Jiří SRSTKA a Jana BĀROVÁ. OBOROVÁ PŘÍRUČKA. *Hospodářská komora České republiky* [online]. Praha, 2009 [cit. 2019-09-01]. Dostupné z: http://www.socr.cz/file/439/14_kolektivni_sprava_prava_autorskeho.pdf

- British Intellectual Property Office Recognises Soundreef as an Independent Management Entity (IME). *CISION: PRNewswire* [online]. London, 2016, 4.4.2016 [cit. 2019-08-13]. Dostupné z: <https://www.prnewswire.com/news-releases/british-intellectual-property-office-recognises-soundreef-as-an-independent-management-entity-ime-574483611.html>
- *British Intellectual Property Office Recognises Soundreef as an Independent Management Entity (IME)* [online]. UK: PR Newswire, 2018. [cit. 2017-06-03]. Dostupné z: <http://www.prnewswire.com/news-releases/british-intellectual-property-office-recognises-soundreef-as-an-independent-management-entity-ime-574483611.html>
- BROWN, Fraser. Developers tell people to pirate their games instead of using G2A. *PC Gamer* [online]. Future US, 2019 [cit. 2019-09-01]. Dostupné z: <https://www.pcgamer.com/developers-tell-people-to-pirate-their-games-instead-of-using-g2a/>
- *Bureau International des Sociétés Gérant les Droits d'Enregistrement et de Reproduction Mécanique* [online]. BIEM, 2019 [cit. 2019-09-02]. Dostupné z: <http://www.biem.org/index.php?lang=fr>
- CENÍK POSKYTOVANÝCH SLUŽEB. OSA [online]. Praha, 2019 [cit. 2019-08-15]. Dostupné z: <https://www.osa.cz/storage/DownloadTranslation/1-2000/109-attachment-Cenik-poskytovanych-sluzeb-od-01072019.pdf>
- Ceník: Informace o cenách. *Copymarket.cz* [online]. 2018. [cit. 2019-06-03]. Dostupné z: <https://www.copymarket.cz/cenik>
- Ceny OSA. *Výroční ceny OSA* [online]. Praha: OSA, 2018 [cit. 2019-04-18]. Dostupné z: <http://www.cenyosa.cz/>
- CHALK, Andy. TinyBuild claims G2A sold \$450,000 worth of its keys without paying a penny. *PC Gamer* [online]. Future US, 2016 [cit. 2019-09-01]. Dostupné z: <https://www.pcgamer.com/tinybuild-claims-g2a-sold-450000-worth-of-its-keys-without-paying-a-penny/>
- Collecting Society Projects/Sweden [online]. [cit. 2019-08-18]. Dostupné z: https://wiki.creativecommons.org/wiki/Collecting_Society_Projects/Sweden
- Collective Management Organizations Remain Relevant in the Digital Era. *Slush* [online]. 2017 [cit. 2019-09-02]. Dostupné z: <http://www.slush.org/news/collective-management-organizations-remain-relevant-digital-era/>
- *Collective rights management in the Digital Single Market* [online]. Intellectual Property Office, 2015 [cit. 2019-09-02]. Dostupné z: https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/446772/response-crm-directive.pdf
- *Copymarket.cz* [online]. 2018. [cit. 2019-06-03]. Dostupné z: <https://www.copymarket.cz/katalog-licenci>
- Copymarket.cz: Vyhledat skladbu. *Copymarket.cz* [online]. 2018. [cit. 2019-06-03] Dostupné z: <https://www.copymarket.cz/filter/11?paramFilter36=375¶mFilter37=269¶mFilter38=271&send=Filtrovat&do=filterForm-submit&group=11>
- *Creative Commons* [online]. 2014 [cit. 2019-06-15]. Dostupné z: <http://creativecommons.org/>

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

- Creative Commons BY 3.0 Česko [online], [cit. 2019-08-14]. Dostupné z: <http://creativecommons.org/licenses/by/3.0/cz/legalcode>
- Creative Commons BY-NC-SA 4.0 Mezinárodní. CC BY-NC-SA 4.0 Mezinárodní. Dostupné z: <https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/legalcode.cs>
- Československá jednota hudebních stavů. *Český hudební slovník osob a institucí* [online]. Brno: Ústav hudební vědy Filozofické fakulty Masarykovy univerzity, 2017 [cit. 2019-05-05]. Dostupné z: http://www.ceskyhudebnislovník.cz/slovník/index.php?option=com_mdictionary&task=record.record_detail&id=999#literatura9323
- Danish Collecting Society KODA teams up with CC Denmark [online]. 2008 [cit. 2019-08-18]. Dostupné z: <https://creativecommons.org/2008/01/31/danish-collecting-society-koda-teams-up-with-cc-denmark/>
- DAVID, Vlastimír. Historie OSA: Když v OSA pukaly ledy: (část první). *Jiří Hradec* [online]. [cit. 2019-08-06]. Dostupné z: www.jirihradec.cz/tisk/historie.doc
- Digital Single Market: Survey shows Europeans are well aware of rules against unjustified geo-blocking. *European Commission* [online]. Brussels, 2019 [cit. 2019-08-21]. Dostupné z: <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/geo-blocking-digital-single-market>
- DJ Monitor [online]. 2019 [cit. 2019-08-24]. Dostupné z: <http://djmonitor.com/>
- *Dutch Collecting Societies Welcome CC* [online]. 2007 [cit. 2019-08-18]. Dostupné z: <https://creativecommons.org/2007/08/23/dutch-collecting-societies-welcome-cc/>
- Důvodová zpráva k občanskému zákoníku. Justice: Občanský zákoník [online]. Praha: Ministerstvo spravedlnosti, 2012 [cit. 2019-06-03]. Dostupné z: <http://obcanskyzakonik.justice.cz/images/pdf/Duvodova-zprava-NOZ-konsolidovana-verze.pdf>.
- Důvodová zpráva k občanskému zákoníku. Justice: Občanský zákoník [online]. Praha: Ministerstvo spravedlnosti, 2012 [cit. 2018-08-12]. Dostupné z: <http://obcanskyzakonik.justice.cz/images/pdf/Duvodova-zprava-NOZ-konsolidovana-verze.pdf>.
- Entertainment Media Research. 2007. The 2007 Digital Music Survey. Dostupné z: http://www.entertainmentmediaresearch.com/reports/EMR_Digital_Music_Survey2007.pdf
- EUROPEAN COMMISSION. Public Consultation on the review of the EU copyright rules. 2014. Dostupné také z: https://www.mkcr.cz/doc/cms_library/consultation-document_en_1-2011.pdf
- EY and Microsoft launch blockchain solution for content rights and royalties management for media and entertainment industry. *CISION* [online]. 20. června 2018 [cit. 2019-02-04]. Dostupné z: <https://www.prnewswire.com/news-releases/ey-and-microsoft-launch-blockchain-solution-for-content-rights-and-royalties-management-for-media-and-entertainment-industry-300669800.html>
- Failure of "Licenses for Europe" Underlines the Need for Reform of the EU Copyright Framework. *La Quadrature du Net* [online]. 2013 [cit. 2019-05-03]. Dostupné z: <http://www.laquadrature.net/en/failure-of-licenses-for-europe-underlines-the-need-for-reform-of-the-eu-copyright-framework>

- Fundamental Cultural Rights Must be at the Heart of Copyright Reform in Europe! *La Quadrature du Net* [online]. 2013 [cit. 2019-05-03]. Dostupné z: <http://www.laquadrature.net/en/fundamental-cultural-rights-must-be-at-the-heart-of-copyright-reform-in-europe>
- Fungování systému Copymarket: Jak Copymarket funguje? *Copymarket.cz* [online]. 2018. [cit. 2019-06-03]. Dostupné z: <https://www.copymarket.cz/fungovani>
- HAUSER, Evelyn. GEMA (Gesellschaft für musikalische Aufführungs- und mechanische Vervielfältigungsrechte) *Reference for Business* [online]. [cit. 2019-05-03]. Dostupné z: <https://www.referenceforbusiness.com/history/En-Ge/GEMA-Gesellschaft-F-r-Musikalische-Auff-hrungs-Und-Mechanische-Vervielf-ltigungsrechte.html>
- HEAP, Imogen. Smart contracts for the music industry. *Medium.com* [online]. 2018 [cit. 2019-02-04]. Dostupné z: <https://medium.com/humanizing-the-singularity/smart-contracts-for-the-music-industry-3e641f87cc7>
- Herman Hollerith. DA CRUZ, Frank. Columbia University [online]. 2011 [cit. 2019-02-01]. Dostupné z: <http://www.columbia.edu/cu/computinghistory/hollerith.html>
- Historical background. *SACEM* [online]. Neuilly sur Seine, 2019 [cit. 2019-05-03]. Dostupné z: <https://societe.sacem.fr/en/history>
- Horizon 2020 [online]. 2019 [cit. 2019-05-27]. Dostupné z: <http://ec.europa.eu/programmes/horizon2020/>
- How record label invests. *IFPI* [online]. 2014 [cit. 2019-08-14]. Dostupné z: <https://www.ifpi.org/how-record-labels-invest.php>
- IFPI – International Federation of the Phonographic Industry, organizace, která sdružuje výrobce zvukových záznamů po celém světě, se sídlem v Curychu. IFPI: About [online]. IFPI, 2019 [cit. 2019-09-02]. Dostupné z: <https://www.ifpi.org/about.php>
- *International Confederation of Societies of Authors and Composers: Who we are* [online]. CISAC, 2019 [cit. 2019-09-02]. Dostupné z: <https://www.cisac.org/Who-We-Are>
- January infringements package: key decisions. *European Commission* [online]. 2018 [cit. 2019-08-27]. Dostupné z: https://europa.eu/rapid/press-release_MEMO-18-349_en.htm
- KELLER, Paul. A better solution to making out of commerce works available online. *Europeana pro* [online]. 2016 [cit. 2019-05-26]. Dostupné z: <https://pro.europeana.eu/post/a-better-solution-to-making-out-of-commerce-works-available-online>
- KELLER, Paul. New pilot project allows collecting society SACEM members to use Creative Commons licenses [online]. 2012 [cit. 2019-08-18]. Dostupné z: https://wiki.creativecommons.org/wiki/Collecting_Society_Projects/Sweden
- Kolektivní správa: Dilia. *Creative Commons Česká republika* [online]. 2014 [cit. 2019-09-02]. Dostupné z: <http://www.creativecommons.cz/kolektivni-sprava/dilia>
- LESSIG, Lawrence. Laws that choke creativity. *TED* [online]. 2007 [cit. 2019-08-22]. Dostupné z: http://www.ted.com/talks/larry_lessig_says_the_law_is_strangling_creativity/transcript?language=en#t-64000
- Licences for Europe. *European Commission* [online]. 2014 [cit. 2019-05-03]. Dostupné z: <http://ec.europa.eu/licences-for-europe-dialogue/en/content/about-site>

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

- Licences for Europe: Ten pledges to bring more content online. *European Commission* [online]. 2013 [cit. 2019-05-03]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/internal_market/copyright/docs/licences-for-europe/131113_ten-pledges_en.pdf
- *Licensing bodies and collective management organisations* [online]. UK: GOV.UK, 2016. [cit. 2019-06-03]. Dostupné z: <https://www.gov.uk/guidance/licensing-bodies-and-collective-management-organisations#music-1>
- MARGONI, Thomas. *The Harmonisation of EU Copyright Law: The Originality Standard*. University of Glasgow. Dostupné také z: <https://poseidon01.ssrn.com/delivery.php?ID=686112110110064117127025084010077117041064093064074050004004120102127122098112124089057097038029010061121124028121127084001095024002094022065085068083066096001125007064048071008120069007021013090084005021090125099007023007120025031005108125125111065102&EXT=pdf>
- MERKLEY, Ryan. A Transformative Year: State of the Commons 2017. *Creative Commons* [online]. 2018 [cit. 2019-08-14]. Dostupné z: <https://creativecommons.org/2018/05/08/state-of-the-commons-2017/>
- MERKLEY, Ryan. Creative Commons: History. *Creative Commons* [online]. 2018 [cit. 2019-08-14]. Dostupné z: <https://wiki.creativecommons.org/wiki/History>
- Ministerstvo kultury [online]. Praha, 2018 [cit. 2019-05-25]. Dostupné z: <https://www.mkcr.cz/seznam-nezavislych-spravcu-prav-1640.html>
- Národní digitální knihovna. *NDK* [online]. Praha: Národní knihovna, 2019 [cit. 2019-08-23]. Dostupné z: <http://www.ndk.cz/>
- Nezávislý správce práv, s.r.o. In: *Justice.cz* [online]. Brno: Výpis z obchodního rejstříku, 2018. [cit. 2019-06-03]. Dostupné z: <https://or.justice.cz/ias/ui/rejstrik-firma.vysledky?subjektId=927106&typ=PLATNY>
- *O nás* [online]. Soundreef, 2018. [cit. 2017-06-03]. Dostupné z: <http://www.soundreef.com/cs/o-nas/>
- Obchodní podmínky služby Copymarket.cz: Obchodní podmínky používání systému. *Copymarket.cz* [online]. 2018. [cit. 2019-06-03]. Dostupné z: <https://copymarket.cz/obchodni-podminky>
- Online. *The Free Dictionary* [online]. 2019 [cit. 2019-08-06]. Dostupné z: <https://www.thefreedictionary.com/online>, případně
- Online. *Oxford: Learner's Dictionary* [online]. Oxford University Press, 2019 [cit. 2019-08-06]. Dostupné z: https://www.oxfordlearnersdictionaries.com/definition/english/online_1?q=online
- OSA: 95 let OSA – výroční zpráva 2014. *OSA* [online]. Praha, 2018. [cit. 2019-06-03] Dostupné z: http://www.osa.cz/media/129714/osa_rocenka2014.pdf
- OSA – Ochranný svaz autorský. *Brusel se přiklonil na stranu OSA ve sporu s lázněmi: Česká zákonná výjimka pro lázně je v rozporu s právem EU, naopak monopol kolektivní správy je oprávněný* [online]. 2014 [cit. 2019-08-30]. Dostupné z: <http://www.osa.cz/vsechny-novinky/2014/rozsudek-sdeu-ve-sporu-osa-vs-lazne.aspx>

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

- Out of commerce works. *The International Federation of Library Associations and Institutions* [online]. The International Federation of Library Associations and Institutions, 2017 [cit. 2019-05-27]. Dostupné z: https://www.ifla.org/files/assets/clm/oocw_-_updated_v.recom_.pdf
- Právní ochrana a zastupování. *Is media* [online]. Zlín: IS media, 2018. [cit. 2017-06-03]. Dostupné z: <https://www.ismedia.cz/pravni-ochrana>
- Projects: Denmark KODA. Creative Commons [online]. 2018 [cit. 2019-08-14]. Dostupné z: <http://creativecommons.org/weblog/entry/798>
- PRS for Music, ASCAP and SACEM initiate joint blockchain project. *PRS for music* [online]. 2017 [cit. 2019-02-04]. Dostupné z: <https://www.prsformusic.com/press/2017/prs-for-music-ascap-and-sacem-initiate-joint-blockchain-project>
- Questions Fréquemment Posées: Quand a t-il été fondé? *BIEM* [online]. Neuilly-sur-Seine, 2019 [cit. 2019-05-03]. Dostupné z: http://www.biem.org/index.php?option=com_k2&view=item&layout=item&id=19&Itemid=422&lang=fr
- Ročenka OSA 2015. *OSA* [online]. Praha, 2016 [cit. 2018-08-12]. Dostupné z: http://www.osa.cz/media/135296/rocenka%20osa%2015_web_mala.pdf
- Ročenka OSA 2017. *OSA* [online]. Praha, 2017 [cit. 2019-08-29]. Dostupné z: https://www.osa.cz/www/storage/OSA_rocenka2017_on_line.pdf
- Ročenka OSA 2017. *OSA* [online]. Praha, 2017 [cit. 2019-08-29]. Dostupné z: https://www.osa.cz/www/storage/OSA_rocenka2017_on_line.pdf
- Rozhlasový poplatek. *Český rozhlas* [online]. 2019 [cit. 2019-08-27]. Dostupné z: <https://www.rozhlas.cz/poplatek/portal/>
- Rozúčtovací řád. *OSA* [online]. Praha, 2016 [cit. 2019-08-12]. Dostupné z: <http://www.osa.cz/media/135869/osa-rr-2016%20-1.pdf>
- SALVADÉ, Vincent. Blockchain – an ending or future for collective management organisations? *SUISA Blog* [online]. 2017 [cit. 2019-09-02]. Dostupné z: <https://blog.suisa.ch/en/blockchain-an-ending-or-future-for-collective-management-organisations/>
- *SESAC: Performing Rights* [online]. [cit. 2019-05-03]. Dostupné z: <https://www.sesac.com/#/>
- Seznam nezávislých správců práv. *Ministerstvo kultury* [online]. Praha: Ministerstvo kultury, 2018. [cit. 2019-08-29]. Dostupné z: <https://www.mkcr.cz/seznam-nezavislych-spravcu-prav-1640.html>
- Seznam platných kolektivních smluv podle § 98a odst. 3 autorského zákona č. 121/2000 Sb. *OSA - Ochranný svaz autorský* [online]. [cit. 2019-09-03]. Dostupné z: <https://www.osa.cz/storage/DownloadTranslation/1-2000/74-attachment-Seznam-platnych-kolektivnich-smluv-podle-S-98a-odst.-3-AZ.pdf>
- Smlouva o správě autorských práv. *OSA - Ochranný svaz autorský* [online]. [cit. 2019-08-27]. Dostupné z: http://www.osa.cz/media/140178/smlouva_o_spr%C3%A1v%C4%9B_pr%C3%A1v_vzor.pdf

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

- Smlouva o zastupování autorských majetkových práv a práv souvisejících s právem autorským. *Is media* [online]. Zlín: IS media, 2018. [cit. 2019-06-03]. Dostupné z: <https://www.ismedia.cz/static/doc/nositel-prav/Smlouva%20o%20zastupovani%20-%20IS%20Media%20-%20jednotlivec.pdf>
- Sony Develops Rights Management System for Digital Content Utilizing Blockchain Foundation. *Sony* [online]. 2018 [cit. 2019-02-04]. Dostupné z: <https://www.sony.net/SonyInfo/News/Press/201810/18-1015E/index.html>
- *Soundreef* [online]. UK: Soundreef, 2016. [cit. 2019-06-03]. Dostupné z: <http://www.soundreef.com/en/>
- *Soundreef: About us* [online]. UK: Soundreef, 2018. [cit. 2019-06-03]. Dostupné z: <http://www.soundreef.com/en/about>
- STANDING COMMITTEE ON THE LAW OF PATENTS: TECHNICAL SOLUTIONS TO IMPROVE ACCESS TO, AND DISSEMINATION OF, PATENT INFORMATION. *WIPO* [online]. 2009 [cit. 2019-01-30]. Dostupné z: https://www.wipo.int/edocs/mdocs/scp/en/scp_14/scp_14_3.pdf
- Stanovy. DILIA [online]. 2017 [cit. 2019-09-01]. Dostupné z: http://www.dilia.cz/component/k2/item/download/558_a09659970b786de66642204baee30ad0
- Stanovy. OAZA [online]. 2017 [cit. 2019-09-01]. Dostupné z: https://www.oaza.eu/wp-content/uploads/2017/10/Stanovy_OAZA_final.pdf
- Stanovy. OOA-S [online]. 2017 [cit. 2019-09-01]. Dostupné z: https://www.ooas.cz/dokumenty/stanovy/3227-2017-05-11---OOA-S_stanovy_uplne-zneni-k-11-5-2017po-VS.pdf
- Stanovy. OSA – Ochranný svaz autorský [online]. 2018 [cit. 2019-09-01]. Dostupné z: <https://www.osa.cz/storage/DownloadTranslation/1-2000/105-attachment-STANOVY.pdf>
- State of the Commons 2017. *Creative Commons* [online]. 2018 [cit. 2019-02-04]. Dostupné z: <https://stateof.creativecommons.org/>
- STREJČEK, Roman. *Mýty a účelové nepravdy o fungování OSA*. In: Autor In [online]. OSA – Ochranný svaz autorský, 2012 [cit. 2019-08-30]. Dostupné z: <https://www.osa.cz/storage/AutorIn/1-2000/41-pdf-Autor-In-let-2012-web.pdf>
- Supported foundations. *GEMA* [online]. 2019 [cit. 2019-08-06]. Dostupné z: <https://www.gema.de/en/about-gema/gema-foundation/supported-foundations/>
- ŠALOMOUN, Michal. Copymarket.cz [online]. 2019 [cit. 2019-08-15]. Dostupné z: <https://www.copymarket.cz/>
- ŠALOMOUN, Michal. Copymarket.cz: Vyhledat skladbu [online]. 2019 [cit. 2019-08-15]. Dostupné z: <https://www.copymarket.cz/filter/1?paramFilter6=168¶mFilter3=0¶mFilter5=0¶mFilter4=0&send=Filtrovat&do=filterForm-submit&group=1>
- TELEČ, Ivo. ACTA nejsou akta ani akty. *Jiné právo* [online]. 2012 [cit. 2019-08-24]. Dostupné z: <http://jinepravo.blogspot.com/2012/02/ivo-telec-acta-nejsou-akta-ani-akty.html>
- TERAMOTO, Shinto, Marcelo CORRALES a Paulius JURCYS. The Google Books Project is Lawful. *Kluwer Copyright Blog* [online]. Wolters Kluwer, 2016 [cit. 2019-08-22].

- Dostupné z: <http://copyrightblog.kluweriplaw.com/2016/05/16/the-google-books-project-is-lawful/>
- The Establishment and Functioning of Collective Management Organizations: The Main Features. *WIPO: World Intellectual Property Organization* [online]. Khartoum: Center for Information Technology and Intellectual Property, 2005 [cit. 2019-05-24]. Dostupné z: http://www.wipo.int/edocs/mdocs/arab/en/wipo_cr_krt_05/wipo_cr_krt_05_9.pdf.
  - The Failure Of The Global Repertoire Database. *Hyperbot.com* [online]. 2015 [cit. 2019-02-04]. Dostupné z: <https://www.hypebot.com/hypebot/2015/08/the-failure-of-the-global-repertoire-database-effort-draft.html>
  - The History of Collective Management. *CISAC* [online]. Paris: CISAC [cit. 2019-05-23]. Dostupné z: http://www.cisac.org/content/download/1127/19620/file/CISACUniversity_The_History_of_Collective_Management_FINAL.pdf
  - History: 1777 until today. *SACD: For the Cause of Creators* [online]. France, 2015 [cit. 2019-01-10]. Dostupné z: <http://www.sacd.fr/1777-until-today.2119.0.html>
  - TŮMA, Pavel. Kriticky k novele autorského zákona. *Právní rádce* [online]. 2004 [cit. 2019-05-25]. Dostupné z: <https://pravniciradce.ihned.cz/c1-13874040-kriticky-k-novele-autorskeho-zakona>
  - Use Cases & dApps: Blockchain & The Evolution of The Music Industry. *BlockApps* [online]. 2017 [cit. 2019-09-02]. Dostupné z: <https://blockapps.net/blockchain-music-industry/>
  - VASSILIOU, Androulla. Licences for Europe: fostering access and distribution of culture in the digital era. *European Commission* [online]. 2013 [cit. 2019-05-03]. Dostupné z: http://europa.eu/rapid/press-release_SPEECH-13-918_en.htm
  - Vyhledat skladbu. *Copymarket.cz* [online]. 2018. [cit. 2019-06-03]. Dostupné z: <https://www.copymarket.cz/filter/2?paramFilter24=170¶mFilter3=1¶mFilter5=113¶mFilter4=8&send=Filterovat&do=filterForm-submit&group=2>
  - Vyhledávání v on line databázi repertoáru OSA. *OSA – Ochranný svaz autorský* [online]. [cit. 2019-08-27]. Dostupné z: <https://search.osa.cz/>
  - *Vyloučení účinku hromadné smlouvy: Databáze vyloučených předmětů ochrany* [online]. Nezávislý správce práv s.r.o., 2016. [cit. 2017-06-03]. Dostupné z: <http://www.vylouceniucinkuhromadnesmlouvy.cz/>
  - VÝROČNÍ ZPRÁVA OSA O ČINNOSTI A HOSPODAŘENÍ ZA ROK 2017. *OSA* [online]. Praha, 2018 [cit. 21. 05. 2019]. Dostupné z: http://www.osa.cz/media/144347/osa_rocenka2017_on-line.pdf.
  - VÝROČNÍ ZPRÁVA OSA O ČINNOSTI A HOSPODAŘENÍ ZA ROK 2018. *OSA* [online]. Praha: OSA — Ochranný svaz autorský pro práva k dílům hudebním, 2019 [cit. 2019-08-21]. Dostupné z: <https://www.osa.cz/storage/DownloadTranslation/1-2000/175-attachment-OSA-rocenka2018-WEB.pdf>.
  - World Wide Web. Viz např. The Birth of the Web. *CERN: Accelerating Science* [online]. CERN, 2019 [cit. 2019-08-06]. Dostupné z: <https://home.cern/science/computing/birth-web>

- Žádost o uzavření smlouvy o správě autorských práv majetkovými kolektivním správcem OSA. *Ochranný svaz autorský* [online]. Praha, 2019 [cit. 2019-08-23]. Dostupné z: <https://www.osa.cz/storage/DownloadTranslation/1-2000/94-attachment-Zadost-o-uzavreni-smlouvy-AUTOR.PDF>

PRÁVNÍ PŘEDPISY EU

- Lisabonská smlouva, 2007/C 306/01 [online]. In: *EUR-Lex* [právní informační systém]. 2007 [cit. 2019-08-05]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:12007L/TXT&from=CS>
- LISTINA ZÁKLADNÍCH PRÁV EVROPSKÉ UNIE, 2012/C 326/02 [online]. In: *EUR-Lex* [právní informační systém]. 2012 [cit. 2019-08-05]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:12012P/TXT&from=CS>
- Směrnice č. 87/54/EHS Rady ze dne 16. prosince 1986 o právní ochraně topografií polovodičových výrobků, In: *EUR-Lex* [právní informační systém]. Úřad pro publikace Evropské unie [cit. 2019-09-03]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?qid=1567531026175&uri=CELEX:31987L0054>
- Směrnice Rady 93/83/EHS ze dne 27. září 1993 o koordinaci určitých předpisů týkajících se autorského práva a práv s ním souvisejících při družicovém vysílání a kabelovém přenos, In: *EUR-Lex* [právní informační systém]. Úřad pro publikace Evropské unie [cit. 2019-09-03]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?qid=1567529589631&uri=CELEX:31993L0083>
- Směrnice Evropského parlamentu a Rady 96/9/ES ze dne 11. března 1996 o právní ochraně databází, In: *EUR-Lex* [právní informační systém]. Úřad pro publikace Evropské unie [cit. 2019-09-03]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?qid=1567529799217&uri=CELEX:31996L0009>
- Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/29/ES ze dne 22. května 2001 o harmonizaci určitých aspektů autorského práva a práv s ním souvisejících v informační společnosti, In: *EUR-Lex* [právní informační systém]. Úřad pro publikace Evropské unie [cit. 2019-09-03]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?qid=1567529860912&uri=CELEX:32001L0029>
- Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/84/ES ze dne 27. září 2001 o právu na opětůný prodej ve prospěch autora originálu uměleckého díla, In: *EUR-Lex* [právní informační systém]. Úřad pro publikace Evropské unie [cit. 2019-09-03]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?qid=1567529998345&uri=CELEX:32001L0084>
- Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2006/115/ES ze dne 12. prosince 2006 o právu na pronájem a půjčování a o některých právech v oblasti duševního vlastnictví souvisejících s autorským právem, In: *EUR-Lex* [právní informační systém]. Úřad pro publikace Evropské unie [cit. 2019-09-03]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?qid=1567530077284&uri=CELEX:32006L0115>
- Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2006/123/ES ze dne 12. prosince 2006 o službách na vnitřním trhu, In: *EUR-Lex*. [právní informační systém]. Úřad pro publikace Evropské unie [cit. 2019-08-29]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX%3A32006L0123>

- Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/24/ES ze dne 23. dubna 2009 o právní ochraně počítačových programů, In: *EUR-Lex* [právní informační systém]. Úřad pro publikace Evropské unie [cit. 2019-09-03]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?qid=1567530145361&uri=CELEX:32009L0024>
- Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2012/28/EU ze dne 25. října 2012 o některých povolených způsobech užití osiřelých děl, In: *EUR-Lex* [právní informační systém]. Úřad pro publikace Evropské unie [cit. 2019-09-03]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?qid=1567531636543&uri=CELEX:32012L0028>
- Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/26/EU ze dne 26. února 2014 o kolektivní správě autorského práva a práv s ním souvisejících a udělování licencí pro více území k právům k užití hudebních děl online na vnitřním trhu. In: *EUR-Lex* [právní informační systém]. Úřad pro publikace Evropské unie [cit. 07. 08. 2018]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/ALL/?uri=CELEX%3A32014L0026>
- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/1128 ze dne 14. června 2017 o přeshraniční přenositelnosti on-line služeb poskytujících obsah v rámci vnitřního trhu, In: *EUR-Lex* [právní informační systém]. Úřad pro publikace Evropské unie [cit. 2019-06-29]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/HTML/?uri=CELEX:32017R1128&from=EN>
- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/1128 ze dne 14. června 2017 o přeshraniční přenositelnosti on-line služeb poskytujících obsah v rámci vnitřního trhu, In: *EUR-Lex* [právní informační systém]. Úřad pro publikace Evropské unie [cit. 2019-06-29]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/HTML/?uri=CELEX:32017R1128&from=EN>
- Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/789 ze dne 17. dubna 2019, kterou se stanovují pravidla pro výkon autorského práva a práv s ním souvisejících, jež se použijí na některá online vysílání vysílacích organizací a převzatá vysílání televizních a rozhlasových programů, a kterou se mění směrnice Rady 93/83/EHS, In: *EUR-Lex* [právní informační systém]. Úřad pro publikace Evropské unie [cit. 2019-06-29]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:32019L0789&from=EN>
- Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/790 ze dne 17. dubna 2019 o autorském právu a právech s ním souvisejících na jednotném digitálním trhu a o změně směrnic 96/9/ES a 2001/29/ES, In: *EUR-Lex* [právní informační systém]. Úřad pro publikace Evropské unie [cit. 2019-09-03]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?qid=1567531552125&uri=CELEX:32019L0790>

PRÁVNÍ PŘEDPISY ČR

- Říšský zákon č. 70/1873 Sb., o společenstvech pro napomáhání živnosti a hospodářství, In: *Beck online* [právní informační systém]. Nakladatelství C. H. Beck [cit. 2019-09-03].
- Zákon č. 218/1926 Sb., o původském právu k dílům literárním, uměleckým a fotografickým (o právu autorském), In: *Beck online* [právní informační systém]. Nakladatelství C. H. Beck [cit. 2019-09-03].
- Zákon č. 115/1953 Sb., o právu autorském (autorský zákon), In: *Beck online* [právní informační systém]. Nakladatelství C. H. Beck [cit. 2019-09-03].

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

- Vyhláška ministerstva kultury č. 145/1954 Ú.l., kterou se ochranným organisacím autorským přiznávají výhradná oprávnění a upravují povinnosti osob, které k užití díla potřebují svolení ochranné organizace autorské anebo jsou povinny jí vyplatit autorskou odměnu, In: *Beck online* [právní informační systém]. Nakladatelství C. H. Beck [cit. 2019-09-03].
- Zákon č. 35/1965 Sb., o dílech literárních, vědeckých a uměleckých (autorský zákon), In: *Beck online* [právní informační systém]. Nakladatelství C. H. Beck [cit. 2019-09-03].
- Zákon č. 89/1990 Sb., zákon, kterým se mění a doplňuje zákon č. 35/1965 Sb., o dílech literárních, vědeckých a uměleckých (autorský zákon), In: *Beck online* [právní informační systém]. Nakladatelství C. H. Beck [cit. 2019-09-03].
- Vyhláška ministerstva kultury České republiky č. 117/1991 ze dne 15. března 1991, o pořádání veřejných produkcí. In: *Beck-online* [právní informační systém]. C. H. Beck [cit. 2019-08-12].
- Vyhláška ministerstva kultury České republiky č. 241/1991 Sb., o výhradním oprávnění některých organizací zastupujících autory nebo výkonné umělce. In: *CODEXIS* [právní informační systém]. Atlas Consulting [cit. 2019-06-13].
- Zákon č. 237/1995 Sb., o hromadné správě autorských práv a práv autorskému právu příbuzných a o změně a doplnění některých zákonů, In: *Beck online* [právní informační systém]. Nakladatelství C. H. Beck [cit. 2019-09-03].
- Zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), In: *Beck online* [právní informační systém]. Nakladatelství C. H. Beck [cit. 2019-09-03].
- Zákon č. 257/2001 Sb., o knihovnách a podmínkách provozování veřejných knihovnických a informačních služeb (knihovní zákon), In: *Beck online* [právní informační systém]. Nakladatelství C. H. Beck [cit. 2019-09-03].
- Vyhláška č. 488/2006 Sb., kterou se stanoví typy přístrojů k zhotovování rozmnoženin, typy nenahraných nosičů záznamů a výše paušálních odměn, In: *CODEXIS* [právní informační systém]. Atlas Consulting [cit. 2019-06-13].
- Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů. In: *CODEXIS ACADEMIA* [právní informační systém]. ATLAS consulting [cit. 2019-08-12].
- Zákon č. 112/2016 sb., o evidenci tržeb, In: *Beck online* [právní informační systém]. Nakladatelství C. H. Beck [cit. 2019-09-03].

DOKUMENTY EU

- Anti-Counterfeiting Trade Agreement. European Union [online]. 2011 [cit. 2019-05-03]. Dostupné z: http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2011/may/tradoc_147937.pdf
- *COMMUNICATION FROM THE COMMISSION TO THE COUNCIL, THE EUROPEAN PARLIAMENT AND THE EUROPEAN ECONOMIC AND SOCIAL COMMITTEE: The Management of Copyright and Related Rights in the Internal Market.* In: Brusel: COM(2004) 261 final, 2004. In: *EUR-Lex* [právní informační systém]. Úřad pro publikace Evropské unie [cit. 2019-05-25]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2004:0261:FIN:EN:PDF>

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

- *Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions*. In: EUR-Lex [právní informační systém], 2018, COM/2015/0192 final. Dostupné také z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=COM%3A2015%3A192%3AFIN>
- Court of Justice of the European Union. PRESS RELEASE No 92/16 Luxembourg, 8. září 2016. Rozsudek ve věci C-160/15GS Media BV proti Sanoma Media Netherlands BV, Playboy Enterprises International Inc., Britt Geertruida Dekker. In: InfoCuria – Caselaw of the Court of Justice. 2016. Dostupné z: <https://curia.europa.eu/jcms/upload/docs/application/pdf/2016-09/cp160092en.pdf>
- Doporučení Komise ze dne 18. května 2005 o kolektivní přeshraniční správě autorského práva a práv s ním souvisejících pro zákonné on-line hudební služby. 2005/737/ES, In: *EUR-Lex* [právní informační systém]. Úřad pro publikace Evropské unie [cit. 2019-08-29]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:32005H0737&from=EN>
- EVROPSKÁ KOMISE. Guidelines on recommended standard licences, datasets and charging for the reuse of documents. EUR-lex [online]. [cit. 2019-08-14]. Dostupné z: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=uriserv:OJ.C_.2014.240.01.0001.01.ENG
- EVROPSKÁ KOMISE. *Public Consultation on the review of the EU copyright rules* [online]. 2011 [cit. 2019-08-06]. Dostupné z: https://www.mkcr.cz/doc/cms_library/consultation-document_en_1-2011
- EVROPSKÁ KOMISE. Sdělení Komise Evropskému parlamentu, radě, evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a výboru regionů: Směrování k modernějšímu a evropštějšímu rámci v oblasti autorského práva: Digitální agenda pro Evropu. *EUR-Lex* [online]. Brusel, 2015 [cit. 2019-08-06]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX%3A52015DC0626#footnote15>.
- Modernisation of the EU copyright rules. *Digital Single Market* [online] European Commission. Publikováno 22. srpna 2018. [cit. 15. 05. 2019]. Dostupné z: <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/modernisation-eu-copyright-rules>
- Open-Source Software: European Union Public Licence. *European Commission* [online]. 2014 [cit. 2019-05-03]. Dostupné z: <https://joinup.ec.europa.eu/software/page/eupl>
- Public Consultation on the review of the EU copyright rules. In: *European Commission* [online]. 2014 [cit. 2019-05-03]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/internal_market/consultations/docs/2013/copyright/other-stakeholders_en.zip.
- Sdělení Komise Evropskému parlamentu, radě, evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a výboru regionů: Směrování k modernějšímu a evropštějšímu rámci v oblasti autorského práva: Digitální agenda pro Evropu. *EUR-Lex* [online]. Brusel, 2015 [cit. 2019-08-06]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX%3A52015DC0626#footnote15>
- Souhrnná zpráva o rozhodnutí Komise ze dne 16. července 2008 vztahující se k řízení podle článku 81 Smlouvy o ES a článku 53 dohody o EHP (Věc č. COMP/C-2/38.698–CISAC)

- Stanovisko generálního advokáta M. Watheleta přednesené dne 7. července 2016. Digitální Sběrka rozhodnutí (obecná Sběrka rozhodnutí). Identifikátor ECLI: ECLI:EU:C:2016:536. Dostupné také z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?qid=1566745368906&uri=CELEX:62015CC0301>
- STUDY ON A COMMUNITY INITIATIVE ON THE CROSS-BORDER COLLECTIVE MANAGEMENT OF COPYRIGHT: COMMISSION STAFF WORKING DOCUMENT. *European Commission* [online]. Brusel, 2005 [cit. 2019-08-12]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/internal_market/copyright/docs/management/study-collectivemgmt_en.pdf.
- Úřední věstník Evropské unie: *C 92 E: European Parliament resolution on a Community framework for collective management societies in the field of copyright and neighbouring rights (2002/2274(INI))* ze dne 15. ledna 2004. In: *EUR-Lex* [právní informační systém]. Úřad pro publikace Evropské unie [cit. 07. 08. 2019]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=OJ:C:2004:092E:FULL&from=EN>. Bod. 2

MEZINÁRODNÍ SMLOUVY A DALŠÍ DOKUMENTY

- Barcelona Agreement, Věc COMP/C2/38.377, Official Journal C. 132/18 (2002).
- Bernská úmluva o ochraně literárních a uměleckých děl z 9. 9. 1886, doplněná v Paříži dne 4. května 1896, revidovaná v Berlíně dne 13. listopadu 1908, doplněná v Bernu dne 20. března 1914 a revidovaná v Římě dne 2. června 1928, v Bruselu dne 26. června 1948, ve Stockholmu dne 14. července 1967 a v Paříži dne 24. července 1971 (viz vyhl. č. 133/1980 Sb.), ve znění změny ze dne 28.9. 1979 (viz vyhl. č. 19/1985 Sb.) In: *EUR-Lex* [právní informační systém]. Úřad pro publikace Evropské unie [cit. 07. 12. 2018]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/ALL/?uri=CELEX%3A32014L0026>
- Copyright Act of 1909. 4. 3. 1909. USA. Dostupné z: <http://copyright.gov/history/1909act.pdf>
- Mezinárodní úmluva o ochraně výkonných umělců, výrobců zvukových záznamů a rozhlasových a televizních organizací, uzavřená v Římě dne 26. 10. 1961 (viz vyhl. 192/1964 Sb.). In: *EUR-Lex* [právní informační systém]. Úřad pro publikace Evropské unie [cit. 07. 12. 2018]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/ALL/?uri=CELEX%3A32014L0026>
- Santiago Agreement, Věc COMP/C2/38.126, Official Journal C. 145/02 (2001).
- Statut of Anne, 1710. Anne.
- WIPO Copyright Treaty(WCT), adopted in Geneva on December 20, 1996 [online]. In: *WIPOLex* [právní informační systém]. WIPO [cit. 2019-09-01]. Dostupné z: <https://wipolex.wipo.int/en/text/295157>
- WIPO Performances and Phonograms Treaty (WPPT), adopted in Geneva on December 20, 1996 [online]. WIPO [cit. 2019-09-01]. Dostupné z: <https://www.wipo.int/treaties/en/ip/wppt/>

SOUDNÍ ROZHODNUTÍ ČR

- Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 15. ledna 2004. Sp. zn. 32 Odo 442/2003. *Nejvyšší soud* [online]. Nejvyšší soud, 2014 [cit. 2019-09-03]. Dostupné z: http://nsoud.cz/Judikatura/judikatura_ns.nsf/WebSearch/95120AB8FB3E51C5C1257A4E00699E1C?openDocument&Highlight=0
- Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 12. dubna 2005, sp. zn. 5 Tdo 156/2005. Nejvyšší soud [online]. Nejvyšší soud, 2010 [cit. 2019-08-27]. Dostupné z: http://nsoud.cz/Judikatura/judikatura_ns.nsf/WebSearch/9988C8858633D9BEC1257A4E006689EE?openDocument&Highlight=0
- Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 30. května 2007, sp. zn. 28 Cdo 1222/2007. *Nejvyšší soud* [online]. Nejvyšší soud, © 2010 [cit. 6. 7. 2019]. Dostupné z: [http://nsoud.cz/Judikatura/judikatura_ns.nsf/\\$\\$WebSearch1?SearchView&Query=%5Bspzn1%5D%20%3D%2028%20AND%20%5Bspzn2%5D%3DCdo%20AND%20%5Bspzn3%5D%3D1222%20AND%20%5Bspzn4%5D%3D2007&SearchMax=1000&SearchOrder=4&Start=0&Count=15&pohled=1](http://nsoud.cz/Judikatura/judikatura_ns.nsf/$$WebSearch1?SearchView&Query=%5Bspzn1%5D%20%3D%2028%20AND%20%5Bspzn2%5D%3DCdo%20AND%20%5Bspzn3%5D%3D1222%20AND%20%5Bspzn4%5D%3D2007&SearchMax=1000&SearchOrder=4&Start=0&Count=15&pohled=1)
- Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 29. července 2009, sp. zn. 25 Cdo 1821/2007. *Nejvyšší soud* [online]. Nejvyšší soud, 2010 [cit. 2019-08-27]. Dostupné z: http://nsoud.cz/Judikatura/judikatura_ns.nsf/WebSearch/6AF7A8B3D980D7CDC1257A4E006513E6?openDocument&Highlight=0
- Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 2. února 2011. Čj. 5 As 38/2008 – 288. *Nejvyšší správní soud* [online]. Nejvyšší správní soud, 2011 [cit. 2019-08-03]. Dostupné z: http://www.nssoud.cz/files/SOUDNI_VYKON/2008/0038_5As_080_20110209091118_prevedeno.pdf
- Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 11. května 2011, sp. zn. 5 Tz 11/2011. *Nejvyšší soud* [online]. Nejvyšší soud, 2010 [cit. 2019-08-27]. Dostupné z: http://nsoud.cz/Judikatura/judikatura_ns.nsf/WebSearch/CCF63F03C8260134C1257A4E00672035?openDocument&Highlight=0,null
- Nález Ústavního soudu č. II. ÚS 1658/11 ze dne 29. listopadu 2011. Dostupné z: https://www.usoud.cz/fileadmin/user_upload/ustavni_soud_www/Aktualne_prilohy/2012_03_20b.pdf
- Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 21. prosince 2012, sp. zn. 30 Cdo 1759/2011. *Nejvyšší soud* [online]. Nejvyšší soud, 2010 [cit. 2019-08-27]. Dostupné z: http://nsoud.cz/Judikatura/judikatura_ns.nsf/WebSearch/253646D73628FA06C1257AFA00490A07?openDocument&Highlight=0,null
- Rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové – Pobočka v Pardubicích ze dne 6. září 2013. Intergram v. Nůž – Knife – Messer, s.r.o., sp. zn. 50 EC 2/2013
- Rozsudek Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 16. prosince 2013. INTERGRAM proti René Vaněček, Sp. zn. 34 EC 29/2013. Dostupné z: http://www.pirati.cz/_media/intergram_rozsudek_ks.pdf
- Nález Ústavního soudu ze dne 15. dubna 2014, sp. zn. II. ÚS 3076/13 ve věci ústavní stížnosti VELO CZ. *NALUS* [online]. Ústavní soud [cit. 2019-08-27]. Dostupné z: <http://nalus.usoud.cz/Search/ResultDetail.aspx?id=83782&pos=1&cnt=1&typ=result>

- Nález Ústavního soudu ze dne 13. ledna 2015. Sp. zn. II. ÚS 2186/14. *NALUS* [online]. Ústavní soud, 2015 [cit. 2019-08-27]. Dostupné z: <http://nalus.usoud.cz/Search/ResultDetail.aspx?id=86950&pos=1&cnt=1&typ=result>
- Usnesení Ústavního soudu ČR ze dne 10. února 2015. Sp. zn. IV. ÚS 3814/13. *NALUS* [online]. Ústavní soud, 2015 [cit. 2019-09-03]. Dostupné z: <https://nalus.usoud.cz/Search/ResultDetail.aspx?id=87173&pos=1&cnt=1&typ=result>
- Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 27. ledna 2016, sp. zn. 30 Cdo 2715/2015. *Nejvyšší soud* [online]. Nejvyšší soud, 2016 [cit. 2019-08-27]. Dostupné z: http://nsoud.cz/Judikatura/judikatura_ns.nsf/WebSearch/B40F3695164EC776C1257F9C0030BB2C?openDocument&Highlight=0,null
- Nález Ústavního soudu ze dne 21. května 2019, sp. zn. III. ÚS 3102/16. Dostupné z: https://www.usoud.cz/fileadmin/user_upload/Tiskova_mluvci/Publikovane_nalezky/2019/III_US_3102_16_na_web.pdf

ROZHODNUTÍ SOUDNÍHO DVORA

- Rozsudek Soudního dvora ze dne 8. června 1971. Deutsche Grammophon Gesellschaft mbH proti Metro-SB-Großmärkte GmbH & Co. KG. Věc 78-70. In: *EUR-Lex* [právní informační systém]. Úřad pro publikace Evropské unie [cit. 2019-06-29]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A61970CJ0078>
- Rozsudek Soudního dvora ze dne 27. března 1974. Věc 127/73. Belgische Radio en Televisie a Société belge des auteurs, compositeurs et éditeurs proti SV SABAM a NV Fonior. In: *EUR-Lex* [právní informační systém]. 2012 [cit. 2019-08-05]. Dostupné z: <http://curia.europa.eu/juris/liste.jsf?language=cs&jur=C,T,F&num=127/73&td=ALL>
- Rozsudek Soudního dvora EU ze dne 18. března 1980. Věc 62/79 SA *Compagnie générale pour la diffusion de la télévision, Coditel a další proti Ciné Vog Films a další*, In: *InfoCuria - Case-law of the Court of Justice* [cit. 2019-09-03]. Dostupné z: <http://curia.europa.eu/juris/liste.jsf?language=cs&jur=C,T,F&num=62/79&td=ALL>
- Rozsudek Soudního dvora ze dne 13. července 1989. François Lucazeau a další proti Société des Auteurs, Compositeurs et Editeurs de Musique (SACEM) a dalším. Žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce Cour d'appel de Poitiers et Tribunal de grande instance de Poitiers - Francie. Hospodářská soutěž. Spojené věci 110/88, 241/88 a 242/88. In: *EUR-Lex* [právní informační systém]. Úřad pro publikace Evropské unie [cit. 2019-05-25]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?qid=1566931386604&uri=CELEX:61988CJ0110>
- Rozsudek Soudního dvora ze dne 13. července 1989. Státní zastupitelství proti Jean-Louisi Tournierovi. Věc 395/87. In: *EUR-Lex* [právní informační systém]. Úřad pro publikace Evropské unie [cit. 2019-05-25]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?qid=1566931041855&uri=CELEX:61987CJ0395>
- Rozsudek Soudního dvora ze dne 14. července 2005. Lagardère Active Broadcast proti Société pour la perception de la rémunération équitable (SPRE) proti Gesellschaft zur Verwertung von Leistungsschutzrechten mbH (GVL). Věc C-192/04. In: *EUR-Lex* [právní informační systém]. Úřad pro publikace Evropské unie [cit. 2019-06-29]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/HTML/?uri=CELEX:62004CJ0192&from=EN>

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

- Rozsudek Soudního dvora ze dne 12. září 2006. Laserdisken ApS proti Kulturministeriet. Věc C-479/04. In: *EUR-Lex* [právní informační systém]. Úřad pro publikace Evropské unie [cit. 2019-08-22]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=ecli:ECLI:EU:C:2006:549>
- Rozsudek Soudního dvora ze dne 3. října 2006. FKP Scorpio Konzertproduktionen GmbH proti Finanzamt Hamburg-Eimsbüttel. Věc C-290/04. In: *EUR-Lex* [právní informační systém]. Úřad pro publikace Evropské unie [cit. 2019-08-29]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/HTML/?uri=CELEX:62004CJ0290&from=en>
- Rozsudek Soudního dvora EU ze dne 7. prosince 2006. Věc C-306/05 *Sociedad General de Autores y Editores de España (SGAE) proti Rafael Hoteles Sam*, In: *InfoCuria - Case-law of the Court of Justice* [cit. 2019-09-03]. Dostupné z: <http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=66355&pageIndex=0&doclang=CS&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=11119701>
- Rozsudek Soudního dvora ze dne 1. července 2008. Motosykletistiki Omospondia Ellados NPID (MOTOE) proti Elliniko Dimosio. Věc C-49/07. In: *EUR-Lex* [právní informační systém]. Úřad pro publikace Evropské unie [cit. 2019-06-29]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/HTML/?uri=CELEX:62007CJ0049&from=CS>
- Rozsudek Soudního dvora EU ze dne 16. července 2009, Infopaq International. Věc C-5/08. In: *EUR-Lex* [právní informační systém]. Úřad pro publikace Evropské unie [cit. 2019-08-22]. Dostupné z: <http://curia.europa.eu/juris/liste.jsf?num=C-5/08>
- Rozsudek Soudního dvora EU ze dne 22. prosince 2010. Věc C-393/09 *Bezpečnostní softwarová asociace proti Ministerstvu kultury*, In: *InfoCuria - Case-law of the Court of Justice* [cit. 2019-09-03]. Dostupné z: <http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=83458>
- Rozsudek Soudního dvora EU ze dne 1. prosince 2011, Painer, věc C-145/10. In: *EUR-Lex* [právní informační systém]. Úřad pro publikace Evropské unie [cit. 2019-08-22], bod 96
- Rozsudek Soudního dvora EU ze dne 15. března 2012. Società Consortile Fonografici (SCF) proti Marco Del Corso. Věc C-135/10. In: *EUR-Lex* [právní informační systém]. Úřad pro publikace Evropské unie [cit. 2019-08-22]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=ecli:ECLI:EU:C:2012:140>. Bod 75
- Rozsudek Soudního dvora ze dne 3. července 2012. Věc C-128/11 *UsedSoft GmbH proti Oracle International Corp*, In: *InfoCuria - Case-law of the Court of Justice* [cit. 2019-09-03]. Dostupné z: <http://curia.europa.eu/juris/liste.jsf?language=cs&num=C-128/11&td=ALL>
- Rozsudek Tribunálu ze dne 12. dubna 2013. Věc T 442/08 *International Confederation of Societies of Authors and Composers (CISAC) proti Evropské komisi*, In: *InfoCuria - Case-law of the Court of Justice* [cit. 2019-09-03]. Dostupné z: <http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=136261&pageIndex=0&doclang=cs&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=11111015>
- Rozsudek Soudního dvora ze dne 3. října 2013. Věc C-170/12. Peter Pinckney proti KDG Mediatech AG. In: *InfoCuria - Case-law of the Court of Justice*. 20143 Dostupné z:

<http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=142613&pageIndex=0&doclang=cs#point43>.

- Rozsudek Soudního dvora EU ze dne 27. února 2014. Věc C-351/12 *OSA – Ochranný svaz autorský pro práva k dílům hudebním, o. s. proti Léčebné lázně Mariánské Lázně a.s.*, In: *InfoCuria - Case-law of the Court of Justice* [cit. 2019-09-03]. Dostupné z: <http://curia.europa.eu/juris/celex.jsf?celex=62012CJ0351&lang1=cs&type=TEXT&ance=>
- Rozsudek Soudního dvora EU ze dne 10. dubna 2014. Věc C-435/12 *ACI Adam BV a další proti Stichting de Thuiskopie a Stichting Onderhandeligen Thuiskopie vergoeding*, In: *InfoCuria - Case-law of the Court of Justice* [cit. 2019-09-03]. Dostupné z: <http://curia.europa.eu/juris/liste.jsf?num=C-435/12>
- Rozsudek Soudního dvora EU ze dne 8. září 2016. Věc C-160/15 *GS Media BV proti Sanoma Media Netherlands BV a Others*, In: *InfoCuria - Case-law of the Court of Justice* [cit. 2019-09-03]. Dostupné z: <http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=183124&pageIndex=0&doclang=CS&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=7244224>
- Rozsudek Soudního dvora EU ze dne 16. listopadu 2016. Marc Soulier, Sara Doke proti Premier ministre, Ministre de la Culture et de la Communication. Věc C-301/15. In: *EUR-Lex* [právní informační systém]. Úřad pro publikace Evropské unie [cit. 2019-08-22]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/HTML/?uri=CELEX:62015CA0301&qid=1518654418183&from=CS>
- Rozsudek soudního dvora EU ze dne 26. dubna 2017. Věc C-527/15 *Stichting Brein proti Jack Frederik Wullems*, In: *InfoCuria - Case-law of the Court of Justice*, [cit 2019-09-03] Dostupné z: <http://curia.europa.eu/juris/liste.jsf?oqp=&for=&mat=or&jge=&td=%3BALL&jur=C%2CT%2CF&num=C-527%252F15&page=1&dates=&pcs=Oor&lg=&pro=&nat=or&cit=none%252CC%252CCJ%252CR%252C2008E%252C%252C%252C%252C%252C%252C%252C%252C%252C%252Ctrue%252Cfalse%252Cfalse&language=cs&avg=&cid=11148159>
- Rozsudek Soudního dvora ze dne 14. září 2017. Autortiesību un komunikēšanās konsultāciju aģentūra / Latvijas Autoru apvienība proti Konkurences padomei. Věc C-177/16. In: *EUR-Lex* [právní informační systém]. Úřad pro publikace Evropské unie [cit. 2019-03-29]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/HTML/?uri=CELEX:62016CJ0177&from=EN>

DALŠÍ SOUDNÍ ROZHODNUTÍ

- Data Cash Systems, Inc., v. JS&A Group, Inc., United States Court of Appeals, Seventh Circuit, 208 U.S.P.Q. 197, 1978-81 Copr.L.Dec. 25,183. Dostupné z: <http://openjurist.org/628/f2d/1038/data-cash-systems-inc-v-jsa-group-inc>
- Rozhodnutí Komise COMP/C2/38.014, 8. 10. 2002. IFPI Simulcasting, 2003. OJ L107/58, Úř. věst. 2003, L 107, s. 58. Čl. 3.
- ROZHODNUTÍ KOMISE ze dne 16. července 2008 vztahující se k řízení podle článku 81 Smlouvy o ES a článku 53 Dohody o EHP. *European Commission* [online]. Brusel, 2008 [cit. 2018-08-12]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/competition/antitrust/cases/dec_docs/38698/38698_4563_1.pdf

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

- Rozsudek Nejvyššího soudu Spojených států amerických ze dne 17. ledna 1984, 464 U.S. 417. *JUSTIA* [online]. Dostupné z: <https://supreme.justia.com/cases/federal/us/464/417/>
- Rozsudek Nejvyššího soudu Kanady ze dne 19. října 2011. Wayne Crookes and West Coast Title Search Ltd. proti Jon Newton. Věc 2011 SCC 47. 2011. *Judgments of the Supreme Court of Canada* [online]. 2011 [cit. 2019-05-03]. Dostupné z: <http://scc-csc.lexum.com/scc-csc/scc-csc/en/item/7963/index.do>
- Rozsudek soudu prvního stupně Belgie v Nivelles, ze dne 26. října 2010. Lichôdmapwa proti L'asbl Festival de Théâtre de Spa. Věc 09-1684-A. 2010. Dostupné z: http://wiki.creativecommons.org/images/f/f6/2010-10-26_A%27cision-trib.-Nivelles-Lichodmapwa.pdf
- Rozsudek soudu prvního stupně Holandska v Amsterdamu, ze dne 9. března 2006. Adam Curry c.s. proti Audax c.s. Věc 334492 / KG 06-176 SR. 2006. Dostupné z: <http://wiki.creativecommons.org/images/3/38/Curry-Audax-English.pdf>
- Rozsudek soudu prvního stupně Německa v Kolíně, ze dne 5. března 2014. Věc 28 O 232/13. 2014. Deutschlandradio. Dostupné z: <http://www.lhr-law.de/wp-content/uploads/2014/03/geschw%C3%A4rztes-Urteil-LG-K%C3%B6ln-2.pdf>
- White-Smith Music Publishing Company, Appt., v. Apollo Company, Supreme Court 209 U.S. 1, 1908. Dostupné z: <https://www.law.cornell.edu/supremecourt/text/209/>